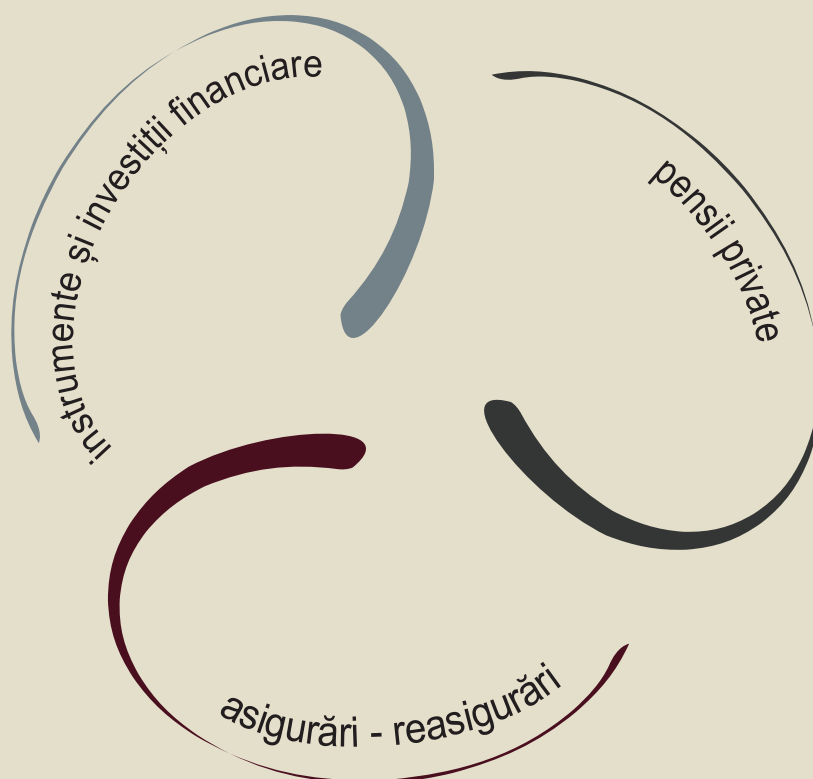

**AUTORITATEA
DE SUPRAVEGHERE
FINANCIARĂ**

RAPORT ANUAL 2013

București, iunie 2014

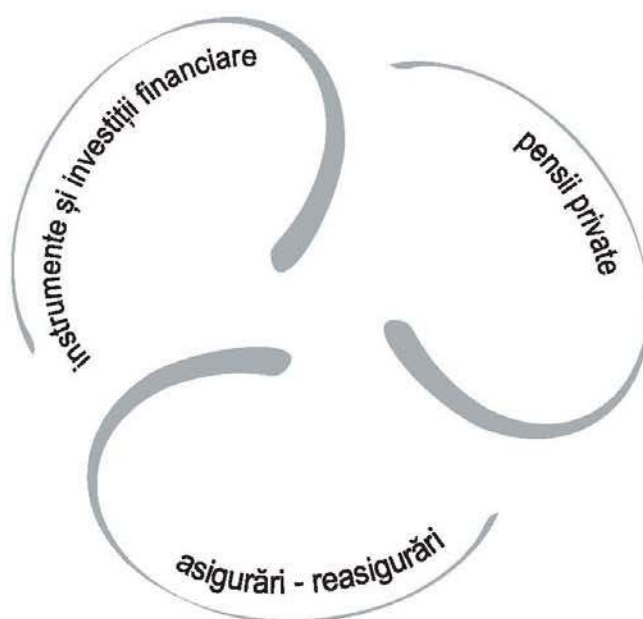

**AUTORITATEA
DE SUPRAVEGHERE
FINANCIARĂ**

RAPORT ANUAL 2013

București, iunie 2014

Notă

Raportul anual 2013 a fost analizat și aprobat de Consiliul Autorității de Supraveghere Financiară în ședința din 25 iunie 2014 și a fost înaintat Parlamentului României în conformitate cu prevederile Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 93/2012 privind înființarea, organizarea și funcționarea Autorității de Supraveghere Financiară aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 113/2013, cu modificările și completările ulterioare.

Acest raport anual prezintă evenimentele din anul calendaristic 2013 și reflectă datele la 31 decembrie 2013.

Unele date statistice au caracter provizoriu, urmând a fi revizuite în publicațiile ulterioare ale Autorității de Supraveghere Financiară. Datorită rotunjirilor este posibil ca totalurile să nu corespundă exact sumei componentelor sau să apară mici diferențe față de variațiile procentuale indicate în grafice sau tabele.

Toate drepturile rezervate.

Reproducerea informațiilor în scopuri educative și necomerciale este permisă numai cu indicarea sursei.

*Autoritatea de Supraveghere Financiară,
Splaiul Independenței nr. 15, sector 5, cod poștal 050092, București
Tel: +4021.659.64.64, +4021.659.63.76, Fax: 021.659.60.51, 021.659.64.36
Internet: <http://www.asfromania.ro>
E-mail: office@asfromania.ro*

CUVÂNT ÎNAINTE

Am onoarea să vă prezint, în calitate de Președinte al Autorității de Supraveghere Financiară, primul raport integrat despre piețele financiare nebankare din România.

Este primul Raport Anual al Autorității de Supraveghere Financiară, după materializarea intenției legiuitorului de a pune sub aceeași Autoritate toate piețele financiare nebankare: asigurări, piață de capital, pensii private. Atât din perspectiva reglementării, dar mai ales a supravegherii unitare.

Este o lucrare ambițioasă, care poate fi îmbunătățită în viitor. Dar cu siguranță are multe valențe și multe calități. În premieră raportul oferă o abordare integrată, atât a actului de supraveghere cât și a analizei piețelor supravegheate. Nu lipsește o identificare pragmatică a dimensiunii și rolului pe care piețele financiare nebankare îl au în economia românească.

Poate veți fi surprinși că am inclus în raport o analiză critică a propriei activități de supraveghere, împreună cu prezentarea unor măsuri viitoare de îmbunătățire, dar considerăm că transparența stă la baza dezvoltării continue a pieței și este un element definitoriu împotriva stagnării și regresului.

Raportul este bogat din punct de vedere informațional. Am introdus analize aprofundate ale piețelor și am inclus peste 400 de tabele, figuri și anexe relevante. Nu încărcăm utilizatorii raportului cu detalii pentru a ascunde problemele reale ale piețelor. Acestea există, suntem conștienți de ele, acționăm pentru limitarea lor.

Prin analizele integrate pe care le conține, raportul pregătește terenul pentru identificarea și folosirea sinergiilor celor trei piețe în vederea modernizării acestora. Prezentăm simultan dimensiunea agregată a unor resurse importante și în continuă creștere a căror utilizare eficientă conduce la dezvoltarea României.

Afirmăm că misiunea noastră de construcție instituțională este în continuă efervescență. Prin propria transformare țintim optimizarea și eficientizarea proceselor de reglementare și supraveghere cu care am fost investiți.

Contribuim la îmbunătățirea ofertei de produse financiare pe cele trei piețe, la o mai bună protecție și informare a consumatorilor, la întărirea și dezvoltarea instituțiilor financiare nebankare. În final, contribuim la o creștere echilibrată a piețelor.

După înființare, Autoritatea de Supraveghere Financiară a parcurs multe etape dificile. Procesul de integrare a realizat progrese importante, însă este departe de a se fi sfârșit. Suntem hotărâți ca la finalul acestui proces Autoritatea să întrunească toate așteptările pentru care a fost înființată: creșterea încrederii piețelor, a siguranței investițiilor, și dezvoltarea economică a României.

Mișu Negrițoiu

Președinte al Autorității de Supraveghere Financiară

CUPRINS

Cuvânt înainte	3
Introducere	9
PARTEA I. ANALIZA EVOLUȚIEI PIEȚELOR SUPRAVEGHEATE DE ASF	15
1. REPERE ALE EVOLUȚIEI MACROECONOMICE A ROMÂNIEI ÎN 2013	17
1.1. Evoluția PIB	17
1.2. Contribuția cererii la creșterea PIB	18
1.3. Contribuția ofertei la creșterea PIB	19
1.4. Deficitul contului curent și deficitul bugetar	20
1.5. Intrările de capital extern	21
1.6. Evoluția datoriei guvernamentale și a datoriei externe	21
1.7. Productivitatea, șomajul și câștigul salarial	23
1.8. Inflația și cursul de schimb	24
1.9. Contextul economic european	24
2. DIMENSIUNEA PIEȚELOR FINANCIARE NEBANCARE	25
2.1. Gradul de penetrare a asigurărilor (PBS/PIB)	26
2.2. Densitatea asigurărilor	27
2.3. Ponderea capitalizării bursiere în PIB	28
2.4. Ponderea în PIB a activelor organismelor de plasament colectiv și societăților de asigurare	29
2.5. Ponderea titlurilor de stat deținute de entitățile supravegheate de ASF în total datorie guvernamentală	30
2.6. Ponderea plasamentelor bancare deținute de entitățile supravegheate de ASF în total depozite	30
2.7. Numărul de participanți pe piețele financiare supravegheate de ASF	30
3. INFLUENȚA CONTEXTULUI INTERNAȚIONAL ASUPRA PIEȚELOR SUPRAVEGHEATE DE ASF	31
3.1. Evoluția investițiilor străine pe piața de capital românească	36
3.2. Cumpărări și vânzări de acțiuni ale nerezidenților pe piața de capital românească	37
3.3. Ajustări în structura plasamentelor fondurilor de pensii private	39
4. PIAȚA DE ASIGURĂRI	40
<i>Precizări metodologice</i>	40
4.1. Capitalul social al societăților de asigurare	41
4.2. Prime brute subscrise	43

4.3. Indemnizații brute plătite	52
4.4. Asigurările de locuințe	58
4.5. Rezerve tehnice	60
4.6. Activele societăților de asigurare	63
4.7. Activitatea de reasigurare	71
4.8. Cheltuielile de achiziție și administrare	77
4.9. Solvabilitatea societăților de asigurare	80
4.10. Rezultatele financiare și rezultatele tehnice ale societăților de asigurare	81
4.11. Analiza activității brokerilor de asigurare și/sau reasigurare	83
5. EVOLUȚIA PIEȚEI DE CAPITAL DIN ROMÂNIA	91
5.1. Tendințele anului 2013 pe piața de capital românească	91
5.2. Bursa de Valori București (BVB)	92
5.3. SIBEX - Sibiu Stock Exchange	111
5.4. Organisme de plasament colectiv	118
5.5. Depozitari și sisteme de compensare-decontare	131
6. EVOLUȚIA SISTEMULUI DE PENSII PRIVATE DIN ROMÂNIA	139
6.1. Sistemul de pensii private din România	139
6.2. Pilonul II - fondurile de pensii administrate privat	148
6.3. Pilonul III - fondurile de pensii facultative	164
6.4. Agenți de marketing	178
6.5. Rezultate financiare	178
 PARTEA II. RAPORT DE ACTIVITATE AL ASF 2013	 183
 1. SECTORUL ASIGURĂRILOR-REASIGURĂRILOR	 185
1.1. Supravegherea Sectorului asigurărilor-reasigurărilor	185
1.2. Reglementarea Sectorului asigurărilor-reasigurărilor	193
1.3. Autorizarea/avizarea în sectorul asigurărilor-reasigurărilor	197
1.4. Protecția consumatorilor de asigurări	201
1.5. Pregătirea profesională în asigurări	207
2. SECTORUL INSTRUMENTELOR ȘI INVESTIȚIILOR FINANCIARE	210
2.1. Supravegherea Sectorului instrumentelor și investițiilor financiare	210
2.2. Reglementarea Sectorului instrumentelor și investițiilor financiare	226
2.3. Autorizarea/avizarea entităților reglementate	228
2.4. Protecția investitorilor pe piața de capital	236

3. SECTORUL SISTEMULUI DE PENSII PRIVATE	238
3.1. Supravegherea Sectorului sistemului de pensii private	238
3.2. Reglementarea sistemului de pensii private	244
3.3. Autorizarea/avizarea în Sectorul sistemului de pensii private	247
3.4. Protecția participanților în sistemul de pensii private	250
4. ABORDAREA INTEGRATĂ A PIEȚELOR FINANCIARE NEBANCARE	254
4.1. Supravegherea integrată a sectoarelor financiare nebankare	254
4.2. Activitatea de cercetare și analiză	259
4.3. Activitatea de prevenire a spălării banilor	262
5. ACTIVITATEA DE CONTROL	265
5.1. Controlul în piața de asigurări-reasigurări	265
5.2. Controlul în piața instrumentelor și investițiilor financiare	272
5.3. Controlul în sistemul de pensii private	276
6. COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ ÎN SISTEMUL FINANCIAR NEBANCAR	280
6.1. Relația cu instituțiile Uniunii Europene	280
6.2. Relația cu organisme internaționale	283
7. ACTIVITATEA JURIDICĂ	285
8. MANAGEMENTUL RESURSELOR UMANE	289
8.1. Situația specifică generată de înființarea ASF	289
8.2. Structura organizatorică și numărul de salariați pe total și pe activități	289
8.3. Formarea și evaluarea performanțelor profesionale	292
9. TRANSPARENȚĂ DECIZIONALĂ ȘI INFORMARE PUBLICĂ	295
9.1. Ianuarie-aprilie 2013. Activitatea de comunicare în CNVM, CSA și CSSPP	295
9.2. Activitatea de comunicare publică și relații cu mass-media în cadrul Autorității de Supraveghere Financiară în perioada aprilie - decembrie 2013	297
10. FONDURI DE PROTECȚIE A PARTICIPANȚILOR LA SISTEMUL FINANCIAR NEBANCAR	299
10.1. Fondul de Garantare a Asiguraților	299
10.2. Fondul de Protecție a Victimelor Străzii	303
10.3. Fondul de Compensare a Investitorilor	306
10.4. Fondul de Garantare a Drepturilor din Sistemul de Pensii Private	308

PARTEA III. EXECUȚIA BUGETARĂ ȘI SITUAȚIILE FINANCIARE ALE ASF ÎN 2013	311
1. RAPORT PRIVIND EXECUȚIA BUGETULUI DE VENITURI ȘI CHELTUIELI AL ASF ÎN PERIOADA 30.04.2013 - 31.12.2013	313
1.1. Execuția veniturilor ASF în perioada 30.04.2013 - 31.12.2013	313
1.2. Execuția cheltuielilor ASF la data de 31.12.2013	316
2. RAPORT PRIVIND EXECUȚIA BUGETULUI DE VENITURI ȘI CHELTUIELI AL CNVM ÎN PERIOADA 01.01.2013 - 29.04.2013	319
2.1. Execuția veniturilor	319
2.2. Execuția cheltuielilor	321
3. RAPORT PRIVIND EXECUȚIA BUGETULUI DE VENITURI ȘI CHELTUIELI AL CSSPP ÎN PERIOADA 01.01.2013 - 29.04.2013	323
3.1. Execuția veniturilor	323
3.2. Execuția cheltuielilor	324
4. RAPORT PRIVIND EXECUȚIA BUGETULUI DE VENITURI ȘI CHELTUIELI AL CSA ÎN PERIOADA 01.01.2013 - 29.04.2013	326
4.1. Execuția veniturilor	326
4.2. Execuția cheltuielilor	327
5. SITUAȚIILE FINANCIARE ANUALE ALE ASF PE ANUL 2013	329
6. RAPORT ASUPRA SITUAȚIILOR FINANCIARE ÎNTOCMITE LA DATA DE 31.12.2013	335
6.1. Bilanțul	335
6.2. Contul de rezultat patrimonial	336
6.3. Situația fluxurilor de trezorerie	337
6.4. Contul de execuție bugetară al ASF	337
PARTEA IV. RAPORTUL DE AUDIT	341
ANEXE	349
Abrevieri	393
Listă Tabele	397
Listă Figuri	402

INTRODUCERE

Apariția noii autorități

Criza financiară din ultimii ani a pus în evidență vulnerabilitățile arhitecturii instituționale și organizaționale a piețelor, precum și a activității de supraveghere și reglementare a acestora. Reformarea modelelor de afaceri și practicilor de reglementare și supraveghere se face anevoios și în timp. Un pas major în acest sens a fost făcut în 2011 prin înființarea a trei organisme europene de supraveghere:

- Autoritatea Bancară Europeană (EBA, European Banking Authority) cu atribuții în monitorizarea și supravegherea recapitalizării băncilor;
- Autoritatea Europeană pentru Valori Mobiliare și Piețe (ESMA, European Securities and Markets Authority) cu atribuții în supravegherea piețelor de capital;
- Autoritatea Europeană de Asigurări și Pensii Ocupaționale (EIOPA, European Insurance and Occupational Pensions Authority) cu atribuții în monitorizarea și supravegherea sectorului asigurărilor și pensiilor private.

Formarea autorităților menționate mai sus a creat premise pentru îmbunătățirea supravegherii financiare și o mai bună coordonare a activității autorităților de reglementare din statele membre, cu scopul de a diminua riscul de contagiune și a garanta buna aplicare a directivelor și regulamentelor UE.

În această dinamică a reconstrucției arhitecturii și de consolidare a mecanismelor de reglementare și supraveghere a piețelor la nivel european s-a înființat Autoritatea de Supraveghere Financiară (ASF) în România. Noua autoritate nu a apărut de la zero; ASF a preluat activele și pasivele instituționale ale fostelor autorități, funcțiile și atribuțiile Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare (CNVM), ale Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor (CSA) și ale Comisiei de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private (CSSPP) fiind într-un proces de construcție, care va continua.

Unul din motivele principale care au determinat comasarea celor trei autorități de supraveghere într-una singură a fost formarea unui cadru mai bun și unitar de supraveghere a piețelor, instituțiilor, activităților și instrumentelor financiare nebankare. Prin noul cadru s-a urmărit responsabilizarea individuală și colectivă a tuturor participanților din sistemul financiar nebankar național, o alocare mai bună a resurselor și realizarea unui mediu concurențial corect pentru participanții de pe piețele financiare. De asemenea, prin înființarea ASF se creează precondiții pentru implementarea și aplicarea unui set uniform de reguli de supraveghere pentru piețele financiare nebankare favorizându-se implementarea recomandărilor autorităților europene de supraveghere și îmbunătățirea participării României la activitățile acestor organisme.

ASF - rol, atribuții și obiective

ASF are rolul de a dezvolta un cadru integrat de reglementare și supraveghere a piețelor financiare nebankare, a participanților și operațiunilor pe aceste piețe. Existența ASF este menită să favorizeze coordonarea, colaborarea și schimbul de informații între piețe și instituții, în special pentru asigurarea stabilității sectorului financiar nebankar. ASF lucrează cu BNR pentru asigurarea stabilității financiare de ansamblu, inclusiv prin intermediul Comitetului Național pentru Supraveghere Macroprudențială.

ASF exercită atribuții de autorizare, reglementare, supraveghere și control asupra:

I. Societăților comerciale de asigurare, de asigurare-reasigurare și de reasigurare, a societăților mutuale, denumite în continuare asigurători, respectiv reasigurători, precum și a intermediarilor în asigurări, supravegherea asigurătorilor și reasigurătorilor care își desfășoară activitatea în sau din România, supravegherea activității intermediarilor în asigurări și reasigurări, precum și a altor activități în legătură cu acestea, conform prevederilor Legii nr. 136/1995 privind asigurările și reasigurările în România, cu modificările și completările ulterioare, Legii nr. 32/2000 privind activitatea de asigurare și supravegherea asigurărilor, cu modificările și completările ulterioare, Legii nr. 260/2008 privind asigurarea obligatorie a locuințelor împotriva cutremurelor, alunecărilor de teren și inundațiilor, republicată, Legii nr. 503/2004 privind redresarea financiară și falimentul societăților de asigurare, cu modificările ulterioare;

II. Intermediarilor de operațiuni cu instrumente financiare; societăților de servicii de investiții financiare; organismelor de plasament colectiv; societăților de administrare a investițiilor; consultanților de investiții financiare; piețelor de instrumente financiare; operatorilor de piață și de sistem; depozitarilor centrali; caselor de compensare-decontare; contrapărților centrale; operațiunilor de piață; emitenților de valori mobiliare; Fondului de compensare a investitorilor; altor persoane fizice sau juridice ce desfășoară activități conform prevederilor Legii nr. 297/2004 privind piața de capital, cu modificările și completările ulterioare, Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 32/2012 privind organismele de plasament colectiv în valori mobiliare și societățile de administrare a investițiilor, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 297/2004 privind piața de capital, Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 25/2002 privind aprobarea Statutului Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 514/2002, cu modificările și completările ulterioare, Legii nr. 253/2004 privind caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și în sistemele de decontare a operațiunilor cu instrumente financiare, cu modificările și completările ulterioare, Ordonanței Guvernului nr. 9/2004 privind unele contracte de garanție financiară, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 222/2004, cu modificările și completările ulterioare, Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 227/2007, cu modificările și completările ulterioare;

III. Sistemului de pensii private, conform Legii nr. 411/2004 privind fondurile de pensii administrate privat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2005 privind înființarea, organizarea și funcționarea Comisiei de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 313/2005, cu modificările și completările ulterioare, Legii nr. 204/2006 privind pensiile facultative, cu modificările și completările ulterioare, Legii nr. 187/2011 privind înființarea, organizarea și funcționarea Fondului de garantare a drepturilor din sistemul de pensii private, Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 61/2008 privind implementarea principiului egalității de tratament între femei și bărbați în ceea ce privește accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii, aprobată cu modificări prin Legea nr. 62/2009;

IV. Tuturor entităților, instituțiilor, operatorilor de piață și emitenților de valori mobiliare, precum și operațiunilor și instrumentelor financiare reglementate de legislația secundară emisă anterior intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență de către Comisia Națională a Valorilor Mobiliare, Comisia de Supraveghere a Asigurărilor și Comisia de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private în sprijinul și pentru implementarea legislației primare aferente pieței financiare.

Între obiectivele principale ale ASF se numără promovarea stabilității activității de asigurare și apărarea drepturilor asiguraților. ASF are ca obiectiv important asigurarea bunei funcționări a piețelor de instrumente financiare, promovarea încrederii în aceste piețe și în investițiile în instrumente financiare, precum și asigurarea protecției operatorilor și investitorilor împotriva practicilor neloiale, abuzive și frauduloase. Totodată, asigurarea unei funcționări bune a sistemului de pensii private și protejarea intereselor participanților și ale beneficiarilor sunt obiective primordiale pentru ASF.

Ce a definit anul 2013

Anul 2013 a fost unul dificil pentru ASF, ca rezultat al provocărilor de ordin organizatoric, administrativ și logistic, al evoluției cadrului legislativ care reglementează activitatea noii autorități și al cazurilor speciale pe piețe, care au pus la încercare abilitățile, responsabilitatea și puterea de reacție a acesteia.

Perioada scurtă de la înființare și până acum a fost presărată de evenimente și episoade care au reliefat malpraxisul unor participanți pe piețe, problemele de nerespectare a reglementărilor în vigoare care s-au manifestat în special pe piața asigurărilor, precum și nevoia de a întări activitatea de supraveghere și reglementare. Așteptările sunt mari cu privire la activitatea ASF, deoarece există probleme structurale cu origine mai veche pe piețe și care necesită un efort susținut pentru soluționarea lor. În primele șase luni de funcționare noua Autoritate a suferit nu mai puțin de trei schimbări operate la nivelul componenței Consiliului (inițial format din 17 membri, ulterior numărul membrilor s-a redus la 11, pentru ca în final să se agreeze o formulă cu 9 membri) ceea ce și-a pus amprenta asupra procesului de integrare a celor trei foste autorități. Tot în această perioadă s-au pus bazele organizaționale curente ale ASF.

Arhitectura organizațională a ASF este în schimbare și necesită timp până la optimizarea acesteia. Procesul de schimbare are ca repere practici ale BNR și ale altor autorități europene în domeniu. Restructurarea organizațională este un proces ce se va efectua ținând cont de analiza realizată de firma de consultanță PricewaterhouseCoopers, care privește, printre altele, structura compartimentelor și relațiilor între activitățile de supraveghere, reglementare, autorizare și cele de suport.

Pentru a crea un cadru unitar, a identifica cele mai bune practici și pentru a îmbunătăți activitățile specifice de reglementare și supraveghere a piețelor, vulnerabilitățile existente în cele trei sectoare financiare nebankare au fost evaluate dintr-o perspectivă integrată. De asemenea, în urma unui proces de introspecție organizațională au fost realizate două rapoarte de evaluare a supravegherii pe piața de capital și pe piața asigurărilor. Aceste evaluări au pus în evidență necesitatea accentuării supravegherii bazate pe riscuri față de cea bazată pe conformare.

În ceea ce privește piața de capital, ASF a urmărit întărirea capacității intermediarilor autorizați de a preîntâmpina riscuri operaționale (cu accent special pe riscul de eroare umană și de fraudă) și sporirea siguranței mecanismelor de evidențiere a deținerilor clienților și de tranzacționare pe piețele reglementate. Pentru aceasta ASF a suplimentat verificările încrucișate în ceea ce privește deținerile clienților și are în vedere creșterea exigențelor privind siguranța sistemelor IT și controlul riscurilor operaționale, precum și modificarea reglementărilor referitoare la identificarea corectă a clientului.

Pe piața asigurărilor s-a urmărit identificarea societăților care au dezvoltat în timp deficiențe în activitate, în respectarea prevederilor legislative specifice și în respectarea principiilor prudențiale. Pentru aceste societăți ASF a instituit măsuri de remediere a situației. Controalele au evidențiat situația specială

a trei societăți de asigurări, Euroins România Asigurare Reasigurare SA, Carpatica Asig SA și Societatea Asigurare-Reasigurare Astra SA, care a reclamat atenție, efort și alocare importantă de resurse din partea ASF pentru găsirea și aplicarea de soluții care să restabilească un cadru normal, prudential, de funcționare al celor trei entități supravegheate.

În cazul Euroins, ASF a interzis temporar activitatea companiei de vânzare de polițe RCA. Ulterior compania și-a revizuit politica de constituire a rezervelor, procesul de plată a daunelor a fost îmbunătățit și au fost efectuate infuzii de capital. În situația Carpatica, având în vedere că societatea nu a mai îndeplinit condițiile de solvabilitate, în sensul că valoarea marjei de solvabilitate disponibile a scăzut sub valoarea marjei de solvabilitate minimă, ASF a hotărât deschiderea procedurii de redresare financiară a societății, pe bază de plan de redresare financiară. În ceea ce privește societatea Astra, pentru că aceasta nu a îndeplinit planul de măsuri solicitat de ASF care viza, printre altele, revizuirea politicii de reasigurare, evidențierea corespunzătoare a contractelor de asigurare încheiate, anularea creanțelor din asigurare aferente contractelor ieșite din perioada de valabilitate și calcularea corectă a tuturor rezervelor tehnice, a fost dispusă inițierea procedurii de redresare financiară a societății prin administrare specială.

Experți ai ASF colaborează cu reprezentanți din piață pentru dezvoltarea pieței de capital din România. Un exemplu concret în acest sens este proiectul care a identificat opt bariere sistemice și care are între scopuri facilitarea unei potențiale reclasificări a pieței de capital din România, de la categoria piață de frontieră (Frontier Markets) la Piață Emergentă (Emerging Markets). Printre avantajele acestei reclasificări se numără o mai mare vizibilitate a României în rândul investitorilor internaționali și o modalitate mai bună de a atrage noi categorii de investitori.

Activitatea de control a consolidat elementele comune din activitatea fostelor direcții de control existente în cadrul celor trei autorități de supraveghere. Noul regulament de control a fost structurat pe cele trei tipuri de control enunțate de OUG nr. 94/2013, respectiv control periodic, inopinat și permanent.

În vederea îmbunătățirii și eficientizării cadrului de funcționare a pieței financiare și a stabilirii celor mai bune practici de transparență decizională, ASF a format un Consiliu Consultativ compus din reprezentanți ai piețelor pe care ASF le reglementează și le supraveghează, precum și din reprezentanți ai BNR și ai mediului academic. La activitatea acestui Consiliu au participat reprezentanți ai Asociației Administratorilor de Fonduri din România (AAF), Asociației pentru Pensii Administrate Privat din România (APAPR), Uniunea Națională a Societăților de Asigurare din România (UNSAR), Uniunea Națională a Societăților de Intermedieri și Consultanță în Asigurări din România (UNSICAR), precum și parteneri relevanți din piața de capital.

Ce urmează

Pentru ASF urmează o perioadă de adâncire a reformelor organizaționale în scopul așezării instituției pe principii și baze solide. Politica de resurse umane se va axa pe promovarea criteriilor de profesionalism, pe un sistem de remunerare corect în raport cu piața, precum și pe optimizarea numărului de personal. Structura organizațională va avea mai puține nivele de management și va fi mai suplă. Este demarat un proces de îmbunătățire calitativă a activității autorității cu accent pe supraveghere, reglementare și autorizare având în centrul atenției protecția consumatorilor de servicii financiare.

Odată cu reunirea fostelor comisii de supraveghere este necesară constituirea și implementarea unui

sistem informatic integrat. Acest sistem trebuie să permită colectarea și prelucrarea eficientă a datelor și informațiilor raportate de entități sau rezultate din activitățile specifice derulate de ASF (supraveghere, autorizare/raportare, control). Pornind de la acesta, în viitor se vor putea realiza mai multe corelații și se vor putea utiliza indicatori de avertizare timpurie care să faciliteze tranziția către supravegherea bazată pe riscuri. Sistemele informatice aferente sectoarelor ASF sunt încă gestionate într-un mod separat și se depun eforturi pentru armonizarea acestora. Se are în vedere un plan major de dezvoltare IT pentru îmbunătățirea modalității de colectare, prelucrare și sistematizare a informațiilor provenite de la entitățile supravegheate.

ASF a inițiat un proces de elaborare a unui Cod de etică și integritate, care stabilește principii și reguli de conduită profesională, inclusiv privind situațiile de incompatibilități și conflicte de interese. Aceste principii vor reprezenta un reper în cadrul relațiilor socio-profesionale în relația cu consumatorii de produse financiare, cu entitățile reglementate și cu instituțiile naționale și internaționale.

Reformele privesc nu numai ASF ci și piețele. Piața de capital trebuie să se dezvolte, iar la aceasta trebuie să contribuie atât politicile publice cât și mediul privat. ASF are un rol de sprijin important. Este necesară o conduită corectă a participanților pe piață, precum și a unor instituții ale pieței (BVB, Depozitarul etc.). Piața asigurărilor trebuie să-și corecteze deficiențele structurale privind prețurile produselor, practicile anticoncurențiale, calitatea raportărilor și a contractelor de reasigurare, corecta aplicare a principiilor actuariale de fundamentare a rezervelor tehnice și solvabilității. Autoritatea are în vedere o mai bună funcționare a piețelor ceea ce presupune o bună circulație a capitalurilor, o bună conduită a participanților, o corectă formare a prețurilor, comisioane și taxe sustenabile și nu în ultimul rând o bună protecție a consumatorilor.

ASF urmărește ca piețele de capital să ajute mai mult economia în condițiile în care finanțarea bancară este preponderentă. ASF întreprinde un proces de transparentizare, reanalizare și ajustare a tarifelor și comisioanelor percepute, astfel încât acestea să fie competitive în concurență regională cu alte piețe, să încurajeze atragerea de capitaluri și investitori.

I. ANALIZA EVOLUȚIEI PIEȚELOR SUPRAVEGHEATE DE ASF

1. REPERE ALE EVOLUȚIEI MACROECONOMICE A ROMÂNIEI ÎN 2013

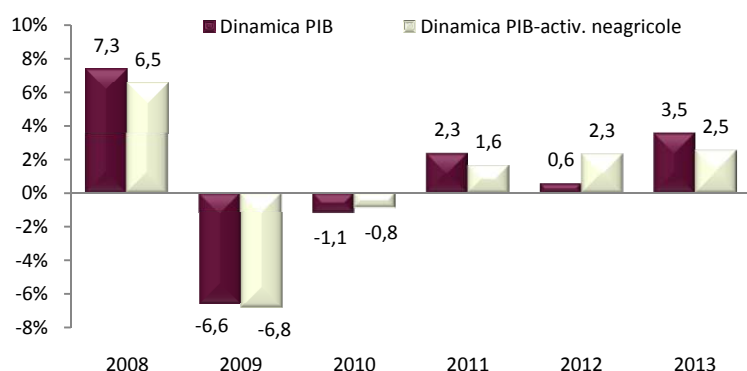
Criza financiară globală, urmată de criza datoriilor suverane ale statelor europene, au afectat performanțele economiei românești, din cauza vulnerabilității acesteia la schimbarea condițiilor de pe piețele externe și pe fondul unor carențe structurale proprii. Creșterea economică a fost excesiv dependentă de sursele externe de finanțare, din care creditele reprezintă o pondere semnificativă.

Efectele negative ale procesului de dezintermediere practicat inclusiv de băncile europene cu filiale în România, au fost atenuate parțial de politicile macroeconomice de ajustare sprijinite de Fondul Monetar Internațional, Uniunea Europeană și Banca Mondială. Rezultatele pozitive s-au regăsit în reducerea deficitului bugetului public¹ de la 9% din PIB în anul 2009 la 2,3% în 2013, urmată de ajustarea puternică a deficitului de cont curent la 1,1% din PIB în anul 2013 (comparativ cu valorile de două cifre din perioada 2006-2008).

1.1. Evoluția PIB

Evoluția economiei a fost sensibil influențată în perioada post-criză 2011-2013 de variațiile conjuncturale ale producției agricole, aceasta contribuind la o creștere peste așteptări de 2,3% a PIB în anul 2011. Ca urmare a contracției valorii adăugate brute a sectorului agricol cu 25% în 2012, dinamica PIB a înregistrat un minim de 0,6%. Accelerarea dinamicii PIB la 3,5% în anul 2013 este explicată de creșterea sectorului agricol cu 23,4% și a industriei cu 8%.

Figura I 1 Evoluția economică sub influența agriculturii

Excluzând contribuția sectorului agricol, se constată îmbunătățirea graduală a creșterii economiei, însă la dinamici reduse, de la 1,6% în 2011 la 2,3% și 2,5% în 2012 și respectiv 2013.

Sursa: INS, calcule ASF

În anul 2013 economia românească a fost a doua din Uniunea Europeană (după Letonia) din punct de vedere al nivelului creșterii economice în timp ce zona euro scăzut cu 0,4%, iar UE-28 s-a menținut la un nivel apropiat anului anterior (0,1%).

¹ calculat prin metodologia UE

Tabelul I 1 Creșterea economică în UE

Creșterea reală a PIB (% față de anul precedent)	2011	2012	2013
UE-28	1,6	-0,4	0,1
Zona euro	1,6	-0,7	-0,4
România	2,3	0,6	3,5
Bulgaria	1,8	0,6	0,9
Ungaria	1,6	-1,7	1,1
Polonia	4,5	2,0	1,6
Cehia	1,8	-1,0	-0,9
Germania	3,3	0,7	0,4
Franța	2,0	0,0	0,2
Spania	0,1	-1,6	-1,2
Italia	0,4	-2,4	-1,9

Sursa: Eurostat

România are de recuperat un decalaj important de dezvoltare comparativ cu media UE și cea a zonei euro în ceea ce privește PIB/locuitor. Pornind de la un nivel de 34,7% din media UE în anul 2004, România a ajuns la un nivel al PIB/locuitor de 52,7% din media UE în anul 2012, recuperând așadar 18 puncte procentuale din acest decalaj în această perioadă.

Tabelul I 2 PIB pe locuitor exprimat în PCS (% din media UE-28)

	2004	2006	2008	2010	2012
UE-28	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Zona euro	108,8	108,9	108,4	108,6	107,8
România	34,7	39,0	48,8	50,8	52,7
Bulgaria	34,7	38,1	43,6	44,3	47,3
Ungaria	63,0	63,1	63,6	66,0	66,4
Polonia	50,5	52,1	56,4	63,1	66,8
Cehia	78,2	80,1	80,8	80,7	80,9
Germania	115,7	115,7	116,0	119,7	123,0
Franța	109,7	108,1	106,8	109,0	108,2
Spania	101,4	105,1	103,6	99,2	95,3
Italia	106,9	104,7	104,0	102,9	100,0

Sursa: Eurostat, calcule ASF

Admițând o revenire a cererii interne și menținerea cererii externe, prognoza indică o dinamică pozitivă a PIB-ului în perioada 2014-2017, la valori de circa 1 punct procentual în termeni reali peste media UE, ceea ce va asigura continuarea, deși lentă, a procesului de convergență reală, în condițiile menținerii stabilității financiare și a continuării consolidării fiscale.

1.2. Contribuția cererii la creșterea PIB

Anul 2013 s-a remarcat prin persistența unui deficit al cererii agregate în primele trei trimestre și un comportament investițional sub așteptări. Cererea internă a scăzut în volum cu 0,8% (după ce în 2011-2012 înregistrase o tendință de relansare) pe seama reducerii cheltuielilor de consum guvernamentale cu 1,8% și a investițiilor (formarea brută de capital fix) cu 3,3%.

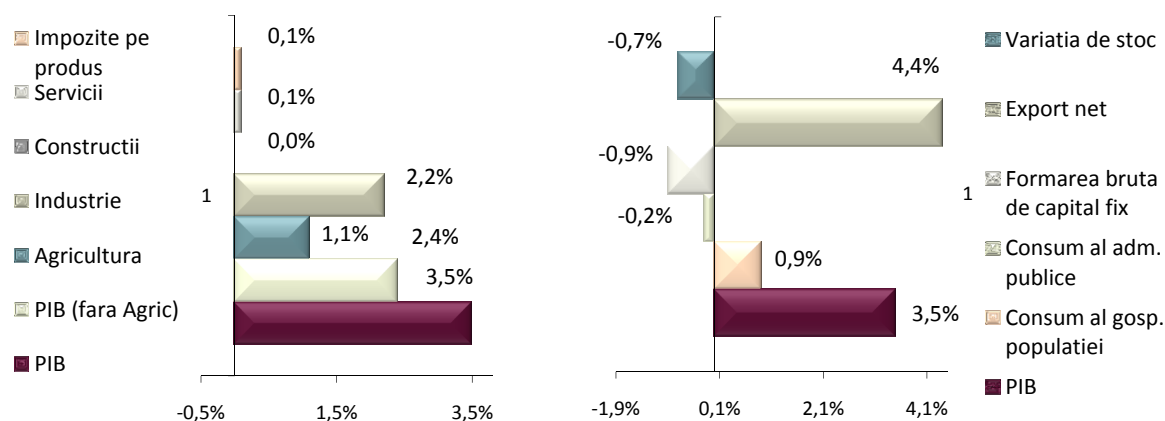
Procesul de reducere a expunerii la riscuri („deleveraging”) a instituțiilor financiare, supra-îndatorarea sectorului privat și scăderea puterii de cumpărare a salariului net din sectorul privat (în medie cu 0,8% față de anul 2012) au descurajat consumul de piață și investițiile private. Totodată, nevoia de consolidare fiscală

și gradul de absorbție a fondurilor europene nu au sprijinit investițiile guvernamentale. Astfel, cheltuielile de capital și cheltuielile aferente proiectelor finanțate din fonduri europene din bugetul general consolidat au fost în scădere cu 4,2 % față de anul 2012.

Dinamica ridicată a PIB (+3,5%) a fost posibilă prin preluarea rolului de factor principal al creșterii de către exportul net (+4,4%). Contribuția pozitivă a consumului privat (+0,9%) la creșterea PIB s-a datorat anului agricol foarte bun care a stimulat autoconsumul și industria casnică, și nu din relansarea cererii de piață.

Figura I 2 Contribuția categoriilor de resurse și utilizări la creșterea PIB

Sursa: INS, calcule ASF

Stimularea exporturilor a fost posibilă prin competitivitatea legată de preț ca urmare a reducerii deflatorului exportului în anul 2013 și prin expansiunea cererii externe în zona extracomunitară pentru produsele agricole și cele din industria prelucrătoare (mijloace de transport, mașini și echipamente mecanice și electrice, produse din industria alimentară).

1.3. Contribuția ofertei la creșterea PIB

Evoluția PIB net superioară în anul 2013 (+3,5%) a fost susținută de performanțele obținute în agricultură (contribuție +1,1%), favorizate de condițiile climaterice foarte bune și de relansarea industriei (contribuție +2,2%) stimulată de o cerere externă suplimentară din zona extracomunitară.

Au apărut modificări semnificative în structura dinamicii PIB, cea mai importantă fiind preluarea de către industrie a rolului de factor principal al creșterii în locul serviciilor.

Contribuția neutră de +0,1% a sectorului serviciilor la creșterea PIB în anul 2013 (comparativ cu +2% în anul 2012) se explică prin performanțele slabe înregistrate de sub-sectoarele care dețin ponderi ridicate în PIB. Astfel, serviciile publice (administrație, învățământ, sănătate, cu o pondere de 10,4% în PIB) s-au redus în termeni reali cu 1,1% față de anul 2012, iar serviciile destinate în special populației (comerț, transporturi, hoteluri, restaurante având o pondere de 11% în PIB) s-au redus cu 0,2%, cele din urmă fiind în strânsă corelație cu veniturile populației. Sub-sectorul serviciilor de intermediari financiare și asigurări (pondere de 2,2% în PIB) a cunoscut cel mai mare declin din grupa serviciilor, cu o scădere de 5,6 % în anul 2013 în urma rezultatelor negative din trimestrul IV.

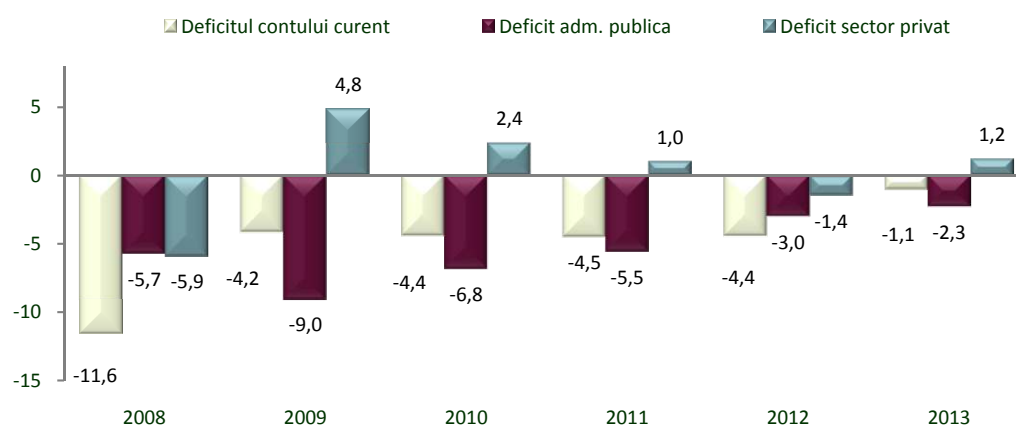
1.4. Deficitul contului curent și deficitul bugetar

Insuficiența cererii interne și orientarea sectorului privat către piața externă au favorizat corectarea rapidă a deficitelor și trecerea pe sold pozitiv în cazul sectorului privat în anul 2013. Ponderea în PIB a deficitului de cont curent s-a diminuat la 1,1% în 2013 comparativ cu 4,4% în anul precedent, iar deficitul administrației publice a scăzut de la 3,0% în 2012 la 2,3% în 2013, ceea ce corespunde unui excedent de 1,2% din PIB pentru sectorul privat (ca diferență între economisire și investiții).

Ajustarea deficitului de cont curent s-a produs pe seama reducerii deficitului comercial cu 54% față de nivelul realizat în 2012 până la 3,4 miliarde euro, și a îmbunătățirii performanței serviciilor care au înregistrat un sold pozitiv de 2,7 miliarde euro. De remarcat este faptul că în anul 2013 deficitul de cont curent a fost acoperit integral de investițiile străine directe (1,9% din PIB).

Reducerea deficitului bugetar (deficitul ESA) cu 4,5 puncte procentuale în doar trei ani constituie o performanță remarcabilă, asigurând ieșirea României din procedura de deficit excesiv și restabilind încrederea piețelor financiare externe. Procesul de consolidare fiscală în condițiile nivelului ridicat al dobânzilor la datoria publică (1,8% din PIB) a pus presiuni pe limitarea cheltuielilor guvernamentale de consum și investiții, afectând în cele din urmă cererea internă în anul 2013.

Figura I 3 Evoluția deficitului contului curent și a deficitului bugetar

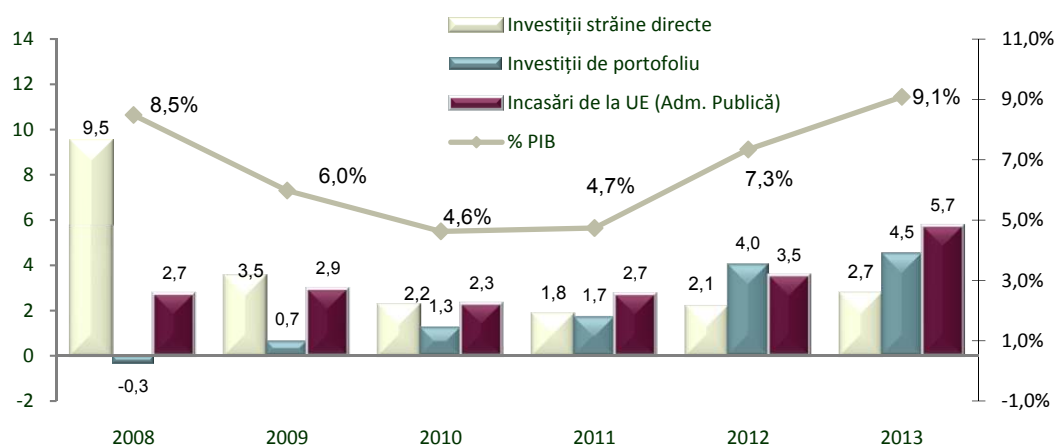
Sursa: BNR, INS, calcule ASF

În anul 2013 sectorul privat a evidențiat un excedent în special din cauza investițiilor reduse. Această situație s-a mai înregistrat în perioada 2009-2010 ca urmare a accesului dificil la finanțarea externă, reducerii importurilor și a investițiilor.

1.5. Intrările de capital extern

Un impuls pentru componenta investițională a cererii interne ar putea veni ca urmare a intrărilor de capital extern din ultimii doi ani și prin consolidarea alocărilor bugetare pentru investiții din fonduri europene.

Figura I 4 Intrările nete de capital ale nerezidenților

Sursa: BNR, calcule ASF

Investițiile străine directe și de portofoliu ale nerezidenților atrase de România în anul 2013 au totalizat 7,2 mld. de euro, în creștere cu 17,5% față de perioada precedentă, ceea ce arată îmbunătățirea încrederii partenerilor externi în economia românească. Totuși, intrările de fluxuri externe din anul 2013 s-au regăsit mai puțin în stimularea economiei reale (prin investiții), și mai ales în asigurarea stabilității macroeconomice. Încasările de la UE ale administrației publice (transferuri curente și transferuri de capital) s-au dublat față de anul 2011, ajungând în 2013 la 5,7 miliarde euro, dintre care 2 miliarde euro s-au regăsit în venituri ale bugetului general consolidat.

1.6. Evoluția datoriei guvernamentale și a datoriei externe

Interesul investițional extern manifestat pentru piața de capital românească va fi susținut pe termen mediu și de stabilizarea parametrilor de îndatorare. La sfârșitul lunii decembrie 2013 datoria guvernamentală (metodologia UE) s-a situat la 38,4% din PIB (sub plafonul de 60% stabilit prin Tratatul de la Maastricht), pondere redusă comparativ cu celelalte state UE. Ponderea datoriei guvernamentale în PIB aproape s-a triplat față de anul 2008 fiind finanțată extern în procent de peste 50%.

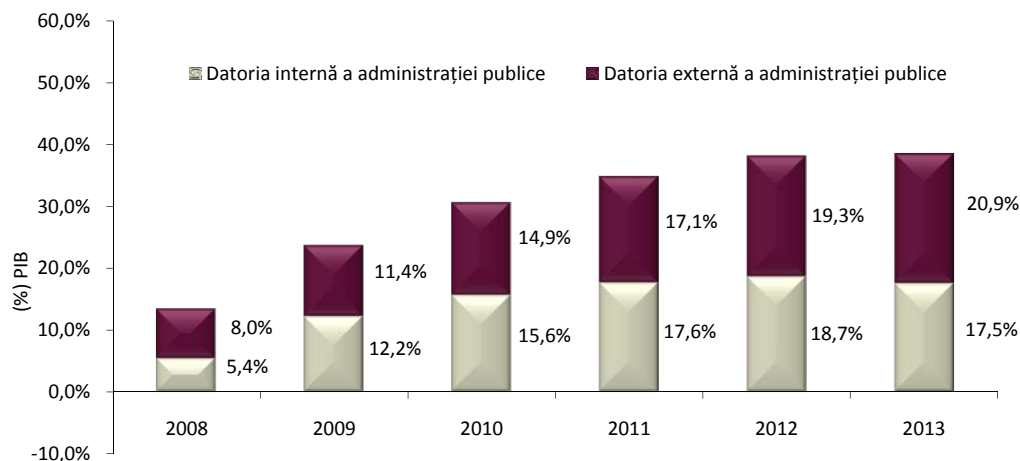
Tabelul I 3 Evoluția datoriei guvernamentale în UE

	2009	2010	2011	2012	2013
UE-28	74,4	79,9	82,4	85,2	87,1
Zona euro	80,0	85,5	87,4	90,7	92,6
România	23,6	30,5	34,7	38,0	38,4
Bulgaria	14,6	16,2	16,3	18,4	18,9
Ungaria	79,8	82,2	82,1	79,8	79,2
Polonia	50,9	54,9	56,2	55,6	57,0
Cehia	34,6	38,4	41,4	46,2	46,0

	2009	2010	2011	2012	2013
Germania	74,6	82,5	80,0	81,0	78,4
Franța	79,2	82,7	86,2	90,6	93,5
Spania	54,0	61,7	70,5	86,0	93,9
Italia	116,4	119,3	120,7	127,0	132,6

Sursa: Eurostat

Figura I 5 Evoluția datoriei guvernamentale

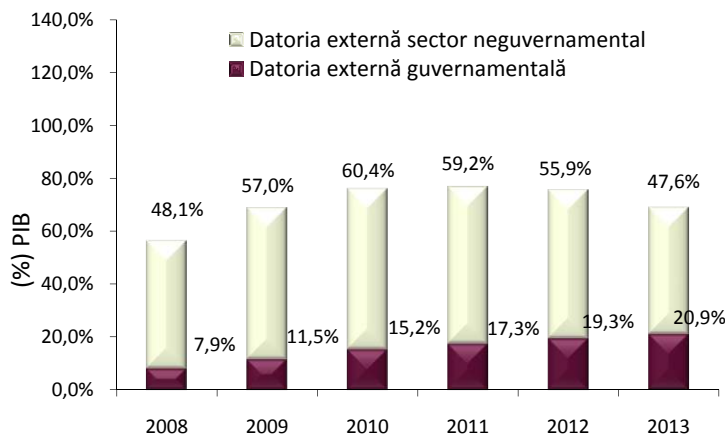

Sursa: MFP, calcule ASF

Credibilitatea politicilor macroeconomice de ajustare, sprijinite de FMI, UE, Banca Mondială, a crescut interesul investitorilor nerezidenți pentru obligațiunile guvernamentale românești începând cu anul 2011, ceea ce s-a manifestat prin intrări considerabile de investiții de portofoliu. Obligațiunile de stat pe termen mediu și lung au devenit o componentă semnificativă a datoriei publice externe directe, evoluând de la 2,4% în PIB în anul 2010 la 9,6% în PIB la sfârșitul lunii decembrie 2013. Pentru perioada 2014 – 2017 se estimează că ponderea datoriei guvernamentale în PIB nu va depăși nivelul de 40%, pe fondul înregistrării unor deficite publice de până la 2,0% (metodologia UE) și o creștere economică medie anuală de 2,8% (Programul de Convergența 2014-2017).

Acumularea datoriei guvernamentale externe a avut un impact semnificativ asupra creșterii datoriei totale externe a României, cu 12,5 puncte procentuale din PIB la sfârșitul anului 2013 față de anul 2008.

Figura I 6 Evoluția datoriei externe

În cazul sectorului neguvernamental, ponderea datoriei externe în PIB a revenit în anul 2013 la nivelul celui din 2008, ca urmare a rambursărilor de credite către instituțiile financiare internaționale din ultimii ani și a accentuării comportamentului de economisire.

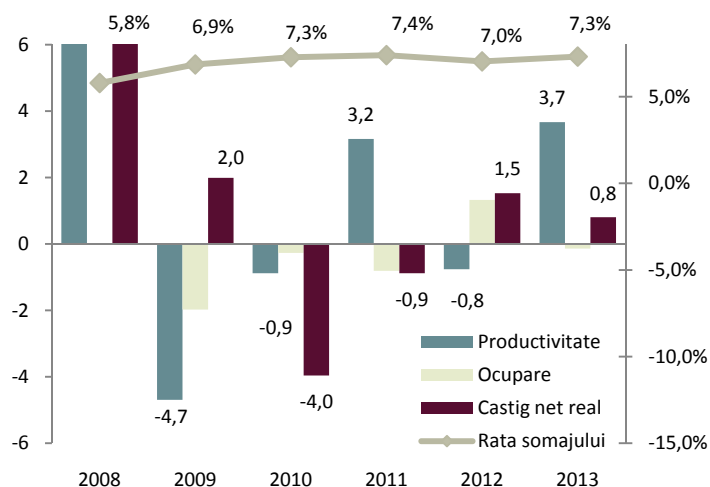
Sursa: BNR, calcule ASF

1.7. Productivitatea, șomajul și câștigul salarial

Creșterea nesustenabilă în perioada de boom economic ca urmare a supra-încălzirii economiei prin excesul de cerere internă, adâncirea deficitelor, intrările speculative de capital extern, a fost semnalată prin devansarea ritmului productivității de către cel al veniturilor salariale. Impactul crizei economice s-a resimțit în anul 2009 mai mult pe partea de competitivitate decât pe cea de venituri prin reducerea productivității muncii cu 4,7% și creșterea câștigului salarial real cu 2%, continuând în 2010 cu ajustarea puterii de cumpărare în scădere cu 4%.

Figura I 7 Dinamica productivității, ocupării și câștigului salarial real

Câștigul de productivitate superior creșterii salariului real mediu în 2011 și 2013 a fost în mare parte rezultatul evoluției conjuncturale pozitive a sectorului agricol și într-o măsură mai mică s-a datorat deciziilor mediului de afaceri. Performanțele legate de productivitate nu au condus la o îmbunătățire pe măsură a indicatorilor nivelului de trai.

Sursa: Eurostat, calcule ASF

În anul 2013 rata șomajului a revenit la un nivel de 7,3%, în condițiile unei variații modeste a numărului total de salariați, inclusiv cei din economia ascunsă (surplus de 29 mii salariați în 2013 comparativ cu 78 mii în 2012) și a deteriorării puterii de cumpărare (0,8%) a angajaților din sectorul privat. Creșterea puterii de cumpărare medii a populației cu un ritm inferior celui înregistrat în anul precedent (+0,8% comparativ cu +1,5%) a fost posibilă datorită indexării salariilor din sectorul public. Bugetarii au resimțit în medie pe parcursul anului 2013 o majorare semnificativă a salariului real mediu cu 7,4%.

Tabelul I 4 Populația și numărul de salariați

(mii persoane)	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Populația totală*	20.537,9	20.367,4	20.246,8	20.147,7	20.096,0	20.020,1
Populația ocupată	9.664,2	9.520,6	9.488	9.364,7	9.482,8	9.432,2
Număr de salariați	6.705,6	6.474,5	6.296,9	6.366,1	6.444,2	6.473,3

Sursa: Eurostat (metodologia ESA)

* Pentru anii 2008-2011 populația stabilă măsurată la 1 iulie, iar pentru 2012-2013 la 1 ianuarie

Ritmul scăzut de creștere a veniturilor salariale a influențat activitatea sectorului serviciilor, dintre care cele mai afectate au fost comerțul, transporturile și serviciile financiare.

1.8. Inflația și cursul de schimb

Rata anuală a inflației în decembrie 2013 comparativ cu decembrie 2012 a ajuns la minimul de 1,55%, fiind determinată și de efectul de bază al creșterii prețurilor din septembrie 2012. Asupra reducerii inflației anuale au acționat factori precum aprecierea monedei naționale, reducerea prețurilor mărfurilor din import și persistența deficitului de cerere din primele 9 luni ale anului 2013. În cazul mărfurilor alimentare s-a manifestat un fenomen de deflație (-1,8%) față de luna decembrie a anului anterior.

Tabelul I 5 Evoluția inflației și a cursului de schimb

(%)	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Evoluția prețurilor de consum (la final de an)	6,30	4,74	7,96	3,14	4,95	1,55
Evoluția prețurilor de consum (medie anuală)	7,85	5,59	6,09	5,79	3,33	3,98
Evoluția deflatorului PIB	15,25	4,22	5,72	4,00	4,69	3,48
Evoluția prețurilor producției industriale (medie anuală)	15,30	1,87	6,34	7,10	5,42	2,09
Curs de schimb (EUR - RON) (medie anuală)	3,68	4,24	4,21	4,24	4,46	4,42
Evoluția câștigului salarial real (%)	16,5	-1,6	-3,7	-1,8	1,0	0,8

Sursa: BNR, INS, CNP (proгноza de primăvară), calcule ASF

Media anuală a inflației a fost de 3,98%, fiind peste nivelul înregistrat în anul 2012 (3,33%). Rata de creștere a deflatorului PIB în 2013 (3,48%) s-a situat sub nivelul înregistrat în anul precedent (4,69%), datorită influenței prețurilor producției industriale care și-au redus accelerat ritmul de creștere la 2,09% (comparativ cu 5,42% în 2012).

1.9. Contextul economic european

Începând din trimestrul II 2013 PIB real (ajustat sezonier) din zona euro a evoluat pe un trend de creștere moderată cu 0,2%-0,3% în fiecare trimestru față de perioada precedentă, majoritatea statelor europene ieșind din recesiune. Se remarcă accelerarea creșterii peste media UE în economiile dezvoltate cum ar fi Germania și Marea Britanie dar și în economiile emergente precum Polonia, Ungaria, România. Celelalte economii dezvoltate precum Spania și Italia au ieșit din recesiune mai târziu și alături de Franța au evoluat pe un trend aproape staționar, din cauza dificultăților financiare generate de nivelul ridicat al deficitului bugetar și al datoriei guvernamentale.

Inflația redusă a permis BCE să relaxeze și mai mult politica monetară determinând scăderea ratelor nominale ale dobânzilor în zona euro. În cazul României, BNR a redus rata dobânzii de politică monetară până la 3,5% în februarie 2014, în scopul relansării pe termen mediu a creditării sectorului privat.

Rata șomajului rămâne ridicată în UE (10,7%), cu decalaje foarte mari între statele membre. Dintre statele dezvoltate, Germania (5,2%) și Marea Britanie (7,1%) înregistrează valori reduse ale ratei șomajului (perioada iunie 2013 - aprilie 2014), urmate de Franța (10,3%) și Italia (12,5%) care se poziționează în jurul mediei zonei euro (11,9%). La polul opus se situează Spania (25,7%) și Grecia (27,2%). Un șomaj mai redus decât media UE se regăsește în Austria (4,9%), Cehia (6,7%), România (7,3%), Belgia (8,5%).

2. DIMENSIUNEA PIEȚELOR FINANCIARE NEBANCARE

Cele trei sectoare supravegheate de ASF, asigurări, piața de capital și pensii private, au avut evoluții divergente în perioada parcursă de la declanșarea crizei financiare. Chiar și în cadrul aceluiași sector, unele componente au avut dinamici mult diferite.

Capitalizarea bursieră și lichiditatea medie zilnică a tranzacțiilor au scăzut semnificativ în anii de criză, iar ulterior au cunoscut doar o recuperare parțială datorată în parte noilor listări. Totuși, activele nete ale fondurilor deschise de investiții (subcomponentă a pieței de capital) au cunoscut creșteri spectaculoase în acest interval de timp (+286% în perioada 2009-2013, ajungând la finalul acesteia la circa 13 miliarde lei²), în special ca urmare a ascensiunii fondurilor de instrumente cu venit fix administrate de grupurile bancare importante de pe piața românească.

Sectorul fondurilor private de pensii a arătat în ultimii 5-6 ani o evoluție pozitivă consistentă și stabilă. Ea s-a datorat atât acumulării graduale de noi contribuții și creșterii cotei acestora de la 3,5% la 4% din veniturile participanților, cât și plasamentelor prudente efectuate de administratori, preponderent în instrumente cu venit fix care au condus la acumulări nete de capital în fiecare an.

Anul 2013 a fost pozitiv pentru indicatorii pieței de capital și ai pieței fondurilor de pensii private, atât în ceea ce privește dimensiunea pieței, cât și performanțele consemnate. Capitalizarea bursei și activele organismelor de plasament colectiv au crescut semnificativ, au fost listați noi emitenți, indicii bursieri au consemnat aprecieri importante, iar fondurile de investiții și de pensii au avut randamente superioare inflației.

La polul opus se situează piața asigurărilor și reasigurărilor a cărei dimensiune (măsurată prin valoarea primelor brute subscrise) s-a redus atât în termeni nominali, cât și în termeni reali pe parcursul perioadei 2008-2013. Pe parcursul anului 2012, evoluția în termeni reali a pieței asigurărilor și reasigurărilor a fost pozitivă, dar nesemnificativă. După această stabilizare, anul 2013 a adus din nou o tendință de scădere (-1,6% în termeni nominali și -5,37% în termeni reali).

Evoluțiile diferite prezentate mai sus sunt firești având în vedere că unele sectoare sunt mai mult influențate de evenimentele și tendințele piețelor financiare externe, altele au o dependență mai mare de nivelul de trai, de cultura financiară a consumatorilor și de încrederea acestora față de funcționarea corectă a mecanismelor de piață, precum și de faptul că unele produse financiare reglementate și supravegheate de ASF au caracter obligatoriu, în timp ce altele sunt facultative.

Piața asigurărilor, piața de capital și piața pensiilor private, atât individual, cât și cumulativ, au încă o anvergură redusă raportată la dimensiunea economiei naționale, fiind semnificativ mai puțin dezvoltate prin comparație cu piața bancară. Din perspectiva impactului social, cea mai importantă dintre cele trei piețe supravegheate de ASF este în prezent piața fondurilor de pensii private care cuprindea la finalul anului 2013 circa 6,04 milioane participanți la pilonul II și aproximativ 0,31 milioane de participanți la pilonul III. În ultimii ani, activele totale ale organismelor de plasament colectiv reglementate pe piața de capital au depășit activele totale ale companiilor de asigurări, însă piața de asigurări rămâne mai puternic interconectată cu funcționarea economiei.

² Sursa: date ASF pentru anul 2013, respectiv date AAF pentru perioada 2009-2012.

2.1. Gradul de penetrare a asigurărilor (PBS/PIB)

Dincolo de faptul că România se afla pe ultimele poziții între țările din Uniunea Europeană în ceea ce privește gradul de penetrare a asigurărilor³, este de notat tendința de scădere pe care acest indicator a avut-o în perioada 2008-2011. Această tendință descendentă a fost însă comună mai multor state europene, fiind în egală măsură rezultatul mediului economic intern și situației financiare internaționale. În anul 2012 gradul de penetrare a asigurărilor a stagnat în jurul valorii 1,41%, în timp ce pentru anul 2013 s-a consemnat din nou o scădere până la valoarea de 1,29%.

Tabelul I 6 Gradul de penetrare a asigurărilor în PIB (%)

Simbol	Gradul de penetrare a asigurărilor în PIB (%)	2008	2009	2010	2011	2012
AT	Austria	5,73	5,94	5,87	5,50	5,30
BE	Belgia	8,45	8,35	8,32	7,95	8,59
BG	Bulgaria	2,58	2,43	2,28	2,11	2,03
CH	Elveția	9,37	9,67	9,62	9,55	9,63
CY	Cipru	4,50	4,83	4,85	4,80	4,72
CZ	Republica Cehă	3,37	3,61	3,89	3,83	3,79
DE	Germania	6,65	7,22	7,17	6,82	6,81
DK	Danemarca	8,72	9,12	8,85	9,33	8,60
EE	Estonia	2,01	2,20	2,06	1,75	1,70
ES	Spania	5,45	5,85	5,38	5,69	5,45
FI	Finlanda	8,52	9,39	10,42	9,61	10,32
FR	Franța	9,48	10,59	10,70	9,47	8,89
GR	Grecia	2,18	2,33	2,36	2,34	2,23
HR	Croația	2,82	2,86	2,86	2,78	2,75
HU	Ungaria	3,35	3,24	3,18	2,97	2,74
IE	Irlanda	7,45	7,68	8,05	6,99	6,47
IS	Islanda	2,71	2,72	2,77	2,72	2,75
IT	Italia	5,84	7,75	8,10	6,98	6,71
LU	Luxemburg	4,56	4,60	4,85	3,89	4,43
LV	Letonia	2,08	1,70	1,48	0,94	0,93
MT	Malta	4,60	4,77	5,03	4,59	3,86
NL	Olanda	13,21	13,55	13,27	13,15	12,54
NO	Norvegia	4,08	4,34	4,34	4,31	4,49
PL	Polonia	4,63	3,82	3,82	3,71	3,88
PT	Portugalia	8,91	8,61	9,45	6,82	6,61
RO	România	1,74	1,77	1,59	1,40	1,41
SE	Suedia	7,50	8,03	8,13	7,63	6,37
SI	Slovenia	5,42	5,84	5,90	5,60	5,72
SK	Slovacia	3,15	3,23	3,03	2,92	2,97
TR	Turcia	1,21	1,29	1,28	1,32	1,40
UK	Marea Britanie	13,48	12,90	11,95	12,05	12,51

Sursa: InsuranceEurope, Eurostat

³ calculat ca raport între valoarea primelor brute subscrise (cumulat pentru asigurările de viață și cele generale) și produsul intern brut

2.2. Densitatea asigurărilor

România are una dintre cele mai scăzute valori din Uniunea Europeană a densității asigurărilor⁴. La fel ca în cazul gradului de penetrare al asigurărilor, se constată o evoluție negativă, pentru perioada 2008-2012, nu doar pentru România, ci pentru majoritatea țărilor membre. Tabelul I 7 relevă faptul că România este singura țară pentru care în cursul anului 2012 primele brute subscrise au fost în medie mai puțin de 100 euro/locuitor. În anul 2013 valoarea acestui indicator a coborât la 91,83 euro/locuitor⁵. Nivelul de trai sub media UE, efectele crizei economice asupra comportamentului de consum al indivizilor și asupra strategiilor agenților economici, precum și cultura financiară insuficientă sunt factori care contribuie la un nivel redus al cheltuielilor alocate în bugetele firmelor și gospodăriilor pentru asigurarea împotriva riscurilor, în afara celor obligatorii prin lege.

Tabelul I 7 Densitatea asigurărilor (euro/locuitor)

Simbol	Densitatea asigurărilor (euro/locuitor)	2008	2009	2010	2011	2012
AT	Austria	1948,4	1967,9	2002,5	1961,3	1932,5
BE	Belgia	2734,5	2635,7	2720,9	2674,0	2921,1
BG	Bulgaria	120,0	112,0	109,0	110,6	110,9
CH	Elveția	4348,5	4551,7	5124,0	5758,0	5966,1
CY	Cipru	982,2	1008,2	1018,0	1009,5	967,7
CZ	Republica Cehă	498,2	489,0	553,8	567,6	550,8
DE	Germania	2003,6	2093,6	2187,5	2177,6	2216,7
DK	Danemarca	3731,9	3691,8	3771,5	4028,8	3771,8
EE	Estonia	243,3	229,2	221,0	211,4	221,5
ES	Spania	1299,9	1332,4	1222,1	1291,4	1214,3
FI	Finlanda	2975,9	3030,8	3473,7	3367,5	3667,2
FR	Franța	2856,5	3097,2	3199,4	2910,9	2761,6
GR	Grecia	454,6	480,4	469,5	439,2	389,4
HR	Croația	311,0	297,7	295,2	287,0	281,5
HU	Ungaria	352,7	295,6	306,4	294,7	267,6
IE	Irlanda	2987,4	2747,2	2790,5	2483,0	2309,9
IS	Islanda	873,6	739,9	827,3	861,1	907,4
IT	Italia	1538,0	1957,1	2078,6	1815,2	1726,0
LU	Luxemburg	3483,2	3283,8	3753,7	3124,8	3578,6
LV	Letonia	218,6	147,0	127,1	92,7	101,8
MT	Malta	670,6	689,0	783,0	738,2	633,6
NL	Olanda	4775,7	4699,7	4688,0	4717,7	4485,9
NO	Norvegia	2665,4	2454,2	2819,4	3072,9	3484,5
PL	Polonia	441,3	311,0	352,0	356,6	384,5
PT	Portugalia	1442,8	1365,2	1536,1	1098,6	1031,4
RO	România	118,2	102,7	97,4	91,6	92,1
SE	Suedia	2712,6	2525,9	3032,0	3114,3	2729,9
SI	Slovenia	998,5	1013,9	1022,1	986,5	981,6
SK	Slovacia	375,7	374,1	367,2	373,3	391,2
TR	Turcia	85,1	78,8	96,7	99,3	n.a.
UK	Marea Britanie	4032,2	3322,4	3323,2	3402,4	3794,1

Sursa: Insurance Europe, Eurostat

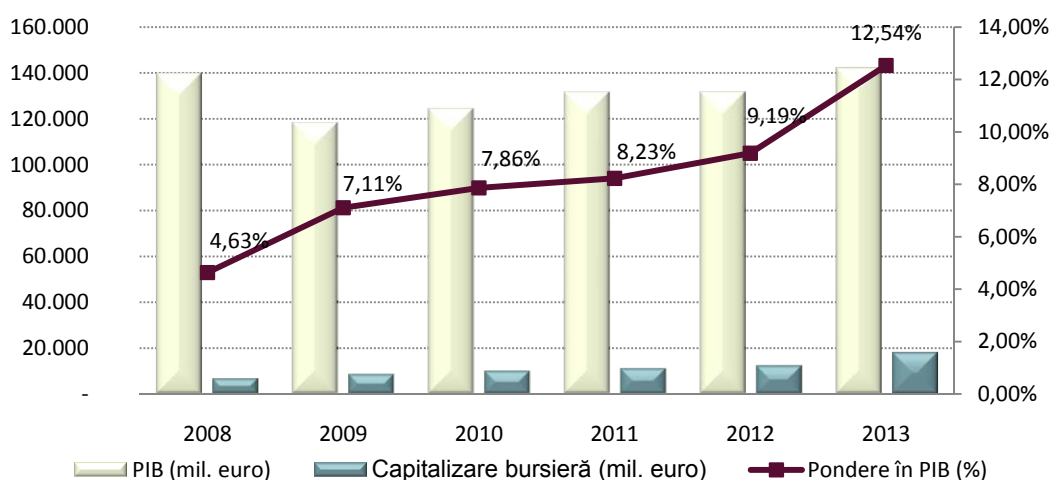
⁴ calculată ca raport între valoarea în euro a primelor brute subscrise și dimensiunea populației totale.

⁵ Valoarea primelor brute subscrise a fost 405,82 lei pe locuitor, la un curs mediu EUR/RON de 4,4190 lei calculat de BNR pentru anul 2013.

2.3. Ponderea capitalizării bursiere în PIB

Anul 2013 a adus două noi listări importante, Nuclearelectrica și Romgaz, fapt care a condus la o creștere semnificativă a capitalizării Bursei de Valori București și a impulsionează lichiditatea tranzacțiilor pe această piață în ultimele luni ale anului. Ca rezultat, capitalizarea bursieră în PIB a urcat la 12,54%, cel mai ridicat nivel din ultimii 6 ani.

Figura I 8 Evoluția capitalizării totale a companiilor locale listate la Bursa de Valori București

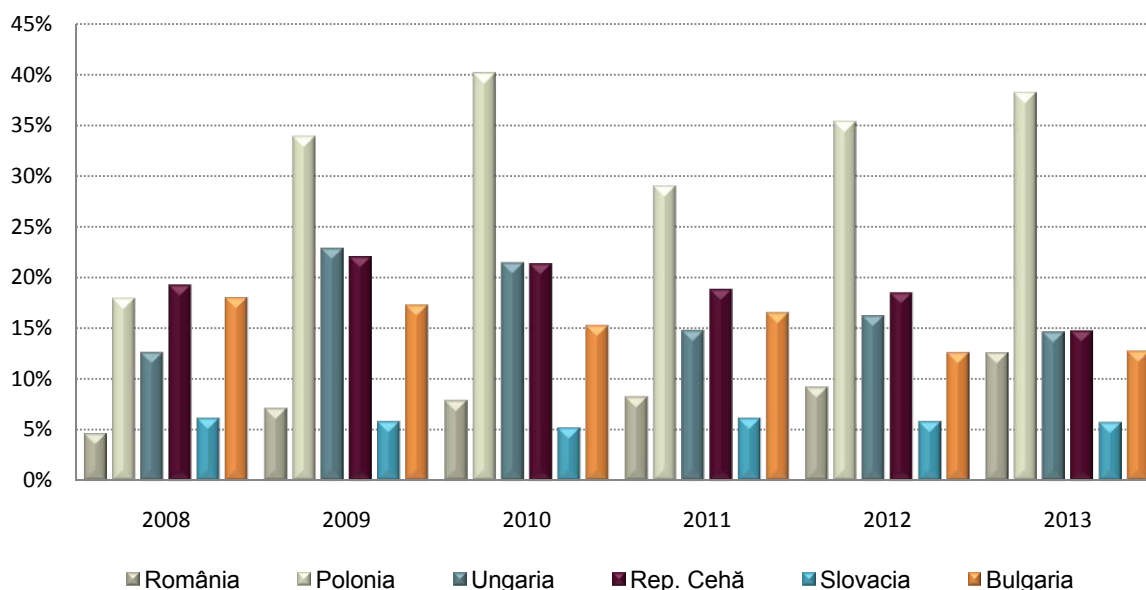

Sursa: Eurostat, calcule ASF

Noile listări și evoluția pozitivă a indicilor locali (ale căror randamente au fost în 2013 printre cele mai mari din Europa) au adus România la un raport între dimensiunea piețelor reglementate de acțiuni și nivelul de ansamblu al economiei apropiat de cel pe care îl înregistrează majoritatea țărilor din jur, cu excepția Poloniei, care rămâne unul din liderii regional greu de egalat în acest domeniu.

Totodată, acestea au îmbunătățit și structura capitalizării, reducând ponderea companiilor financiare în indicii principali ai pieței și creând mai multe oportunități de diversificare a portofoliilor. Totuși, sectoare economice importante din România, precum construcțiile și materialele de construcții, industria auto, telecomunicațiile și tehnologia informației, industria alimentară, serviciile medicale, comerțul și agricultura sunt încă insuficient reprezentate pe piața de capital.

Figura I 9 Evoluția capitalizării bursiere / PIB pentru România și țările din jur

Sursa: Eurostat, calcule ASF

2.4. Ponderea în PIB a activelor organismelor de plasament colectiv și societăților de asigurare

Evoluția activelor totale ale organismelor de plasament colectiv și societăților de asigurare raportate la dimensiunea economiei naționale arată că, în timp ce sectorul asigurărilor a stagnat, a avut loc o creștere a importanței fondurilor de pensii. Pentru acestea raportul între activele totale administrate și PIB s-a mărit de peste patru ori în intervalul 2009-2013 în special ca urmare a intrărilor lunare de noi contribuții și a numărului mare de participanți.

Evoluția organismelor de plasament colectiv (OPC) din perioada 2009-2013 a fost pozitivă, datorându-se în principal faptului că în anul 2010 Fondul Proprietatea a fost inclus în această categorie. Pe parcursul anului 2013 creșterea nominală a activelor totale administrate de OPC a fost de 13,7% și s-a datorat în cea mai mare parte noilor capitaluri subscrise de investitori la fondurile deschise de investiții (+42,9%, în special pe segmentul fondurilor de instrumente cu venit fix). Totodată, activele SIF-urilor au crescut în 2013, dar cu o amploare mai redusă (+6,55), în timp ce activul Fondului Proprietatea s-a diminuat ușor (-0,8%). În ambele cazuri explicația evoluțiilor mai puțin favorabile ține de caracterul închis al celor două tipuri de entități⁶ și de dividendele semnificative pe care le-au distribuit pe parcursul anului 2013.

Tabelul I 8 Total active ca pondere în PIB

	2009	2010	2011	2012	2013
Societăți de asigurare	3,27%	3,21%	3,10%	3,23%	2,92%
Fonduri de pensii	0,52%	0,89%	1,23%	1,75%	2,35%
Organisme de plasament colectiv	2,24%	5,43%	5,08%	4,38%	5,70%

Sursa: INS, ASF

⁶ Spre deosebire de fondurile deschise de investiții, în care investitorii pot efectua în mod continuu subscrieri și retrageri, fondurile închise și societățile de investiții nu primesc capitaluri suplimentare de la investitori decât în situații speciale (ex. majorările de capital).

2.5. Ponderea titlurilor de stat deținute de entitățile supravegheate de ASF în total datorie guvernamentală

Plasamentele în titluri de stat au avut în permanență o pondere semnificativă în portofoliile investiționale ale tuturor entităților reglementate și supravegheate de ASF pe cele trei piețe financiare nebancale. La finele anului 2013 acestea dețineau circa 15% din datoria guvernamentală internă, fiind o sursă importantă și stabilă de finanțare a deficitului bugetului public. În afara de titluri de stat, organismele de plasament colectiv aveau și dețineri importante de obligațiuni municipale.

Tabelul I 9 Contribuția entităților supravegheate de ASF la finanțarea datoriei guvernamentale (metodologia ESA95) în anul 2013

Tipuri de entități	Datoria guvernamentală totală (%)	Datoria guvernamentală internă (%)
Societățile de asigurări	1,89%	4,16%
Fondurile de pensii	3,47%	7,63%
Organismele de plasament colectiv	1,33%	2,92%
Total	6,69%	14,71%

Sursa: ASF

2.6. Ponderea plasamentelor bancare deținute de entitățile supravegheate de ASF în total depozite

În ceea ce privește plasamentele bancare, importanța entităților supravegheate de ASF este redusă. Valorile cumulate ale depozitelor și conturilor curente deținute de societățile de asigurare, fondurile de pensii și organismele de plasament colectiv reprezintă doar aproximativ 2,21% din totalul depozitelor atrase de băncile românești la 31 decembrie 2013. În cadrul acestora mai mult de jumătate aparțin fondurilor deschise de investiții. În general, deținerile la bănci sunt utilizate de entitățile din piața de capital, sectorul pensiilor private și piața asigurărilor, ca instrumente de gestiune pe termen scurt ale rezervei de lichiditate⁷.

2.7. Numărul de participanți pe piețele financiare supravegheate de ASF

Potrivit datelor centralizate de ASF, la data de 31.12.2013, societățile de asigurare dețineau un număr total de 16.168.668 contracte de asigurare în vigoare, din care 4.539.654 contracte de asigurare de viață, 2.464.186 contracte de asigurări facultative pentru locuințe și 736.318 contracte de asigurări obligatorii pentru locuințe.

În luna decembrie 2013, fondurile de pensii private din cadrul pilonului II (obligatoriu) cumulau un număr de 6.039.261 participanți, iar cele din cadrul pilonului III (facultativ) – 313.348 participanți.

Conform datelor AAF⁸, la finalul anului 2013 numărul cumulat al investitorilor în fonduri deschise de investiții era de 271.866 din care 262.034 persoane fizice.

Datele de mai sus arată că produsele financiare și activitățile supravegheate de ASF în cadrul celor trei sectoare au o influență directă asupra unei mari părți din societatea românească, chiar dacă ponderea acestor activități în totalul economiei naționale este redusă comparativ cu alte domenii, precum cel bancar.

⁷ Mai mult de jumătate din valoarea totală a depozitelor constituite de entitățile din sectoarele financiare non-bancare au avut în 2013 scadențe mai scurtă de 6 luni. Plasamentele în depozite sunt în general percepute ca fiind mai riscante decât cele în titlurile de stat, iar curba randamentelor la depozite a fost în ultimul an aplatizată.

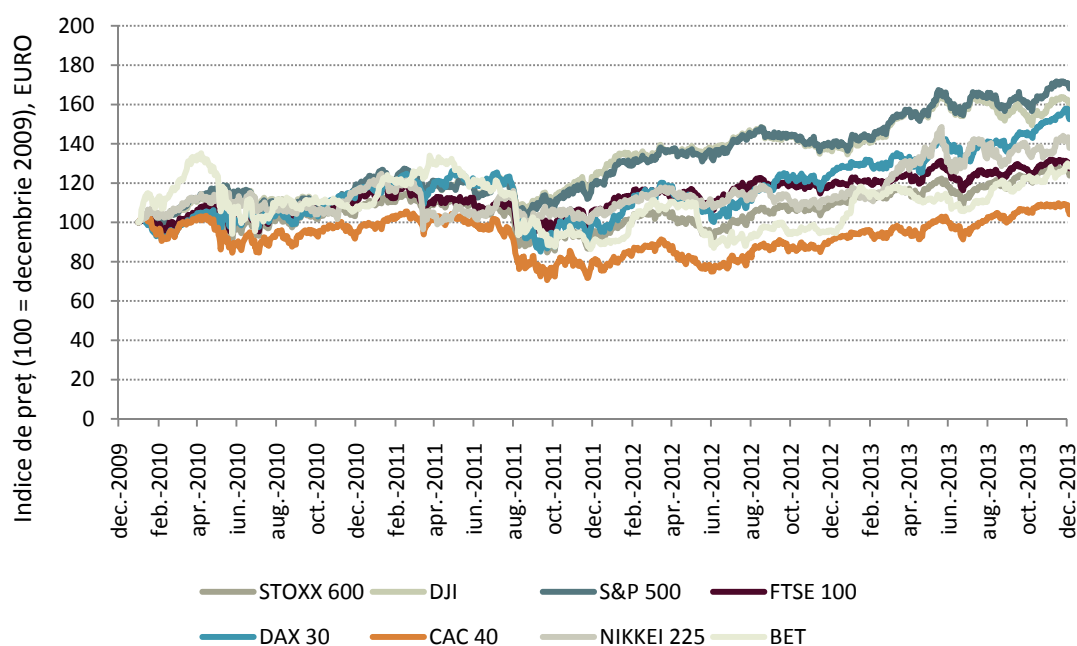
⁸ Asociația Administratorilor de Fonduri din România

3. INFLUENȚA CONTEXTULUI INTERNAȚIONAL ASUPRA PIEȚELOR SUPRAVEGHEATE DE ASF

Începând din a doua parte a anului 2010 indicii principalelor burse internaționale au avut o tendință de creștere de amploare semnificativă, în timpul căreia corecțiile au fost de mică anvergură și de scurtă durată. Politicile monetare relaxate (mai ales din perspectiva stimulilor cantitativi utilizați) ale principalelor bănci centrale și nivelul atractiv (comparativ cu media istorică) pe care l-au avut multiplii de preț⁹ în prima parte a perioadei amintite au constituit factorii principali ai creșterii prețurilor activelor bursiere.

În luna mai 2013 au apărut primele indicii clare cu privire la intenția Federal Reserve Bank (FED) din Statele Unite ale Americii de a iniția trecerea către un regim de politică monetară mai puțin stimulantă, trecere care avea ca primă etapă o reducere graduală a dimensiunii programelor lunare de cumpărare de active (diminuarea stimulilor cantitativi). În Figura I 10 și Figura I 11 se observă că piețele, indiferent de gradul de dezvoltare sau de tipul de instrumente tranzacționate, au reacționat la acest eveniment. Ulterior, retorica FED a continuat în același sens, dar a fost mult nuanțată, devenind evident că viteza cu care vor fi retrași stimulii va ține seama de reacția piețelor și a economiei și că o creștere a ratelor dobânzii de politică monetară nu este așteptată pe termen scurt. Așa se poate explica faptul că piețele au reacționat diferit, în multe cazuri corecțiile au fost de scurtă durată și de amplitudine redusă.

Figura I 10 Evoluția principalilor indici bursieri internaționali în perioada 2009-2013

Sursa: Thomson Reuters Datastream

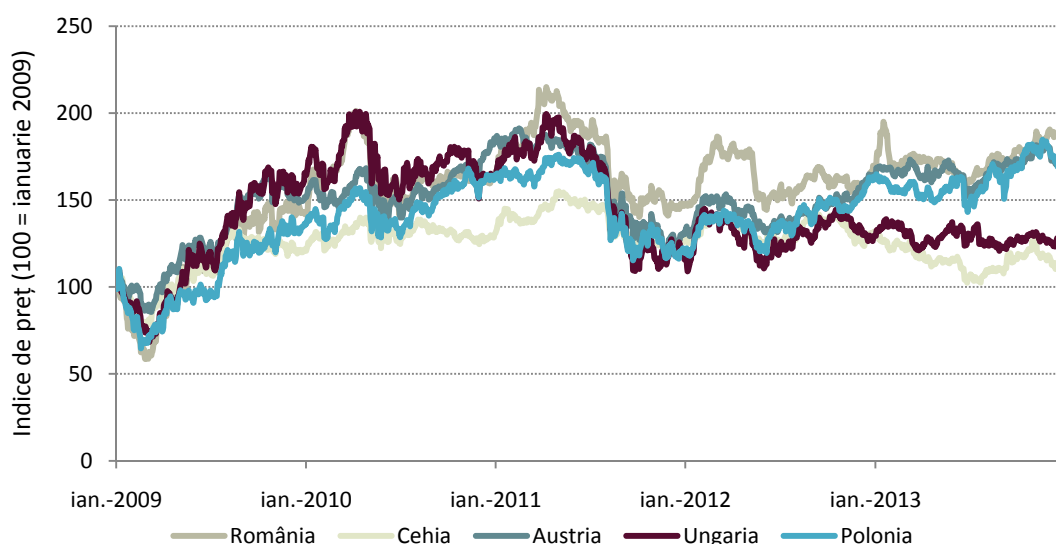
⁹Raportul dintre prețul curent de piață și profitul pe acțiune estimat pentru următoarele 12 luni („forward P/E ratio”), raportul dintre prețul curent de piață și valoarea activului net pe acțiune („P/B ratio”) și raportul dintre valoarea de piață a activelor companiei și excedentul brut din exploatare pe care se estimează că aceasta îl generează („enterprise value / EBITDA ratio”).

Tendința de retragere a capitalurilor speculative de pe piețele emergente s-a observat în primele șase luni ale anului 2013. Reacția a fost diferită și determinată de regimul fluxurilor de capital, de adâncimea piețelor financiare și, în mai mică măsură, de fundamentele economice ale țărilor.

Capitalurile retrase din unele piețe emergente considerate mai vulnerabile au fost direcționate către piețele mature de acțiuni (ceea ce a susținut parcursul pozitiv al acestora și în a doua parte a anului 2013, conducând în unele cazuri la revizitarea maximelor istorice ale acestora dinaintea declanșării crizei), dar și către piețele emergente de acțiuni și obligațiuni guvernamentale considerate mai robuste (unele dintre ele aflate la periferia zonei euro). Acestea au determinat un parcurs pozitiv al burselor, creșterea corelațiilor dintre indicii piețelor de capital dezvoltate și reducerea corelațiilor dintre piețele emergente între ele și în relație cu piețele mature.

În evoluția indicelui general al pieței bursiere din România, la nivelul anului 2013, s-a făcut simțită o reducere ușoară în prima parte a anului, care poate fi văzută și ca reacție la creșterea accelerată de la finalul anului 2012.

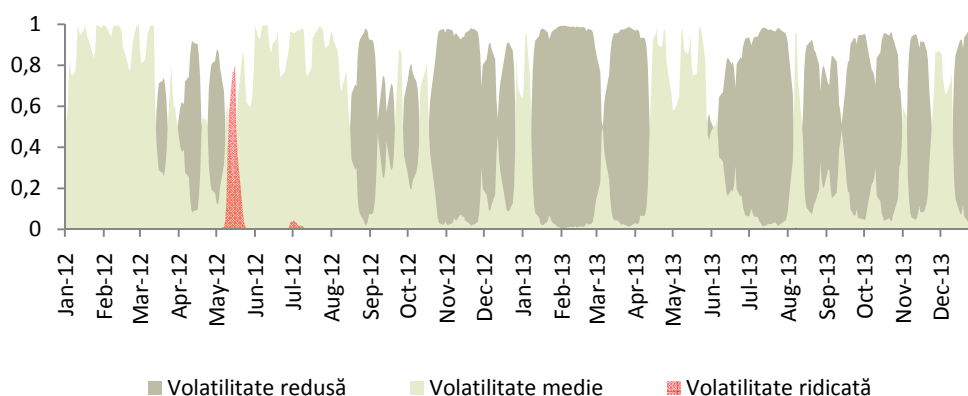
Figura I 11 Evoluția pe termen lung a principalilor indici bursieri regionali (Europa Centrală și de Est)

Sursa: Thomson Reuters Datastream

Concluziile de natură calitativă de mai sus sunt susținute și de studiul cantitativ al evoluției volatilității indicelui pieței bursiere românești. Figura I 12 arată că în cea mai mare parte a anului 2013 bursa românească s-a încadrat într-un regim de volatilitate redusă. Singura excepție notabilă a făcut-o perioada aprilie – iulie când volatilitatea a crescut moderat, piața trecând la un regim de volatilitate medie. Această perioadă în care volatilitatea bursei românești a fost mai ridicată se suprapune cu perioadele de corecție a majorității piețelor mature și emergente și coincide cu momentul schimbării de retorică a FED.

Figura I 12 Regimuri de volatilitate ale indicelui BET în perioada 2012-2013¹⁰

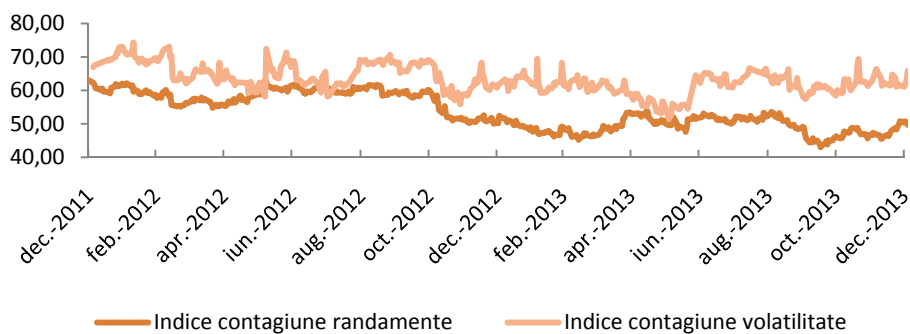

Sursa: BVB, calcule ASF

Prima decizie efectivă de reducere a stimulilor cantitativi a fost anunțată de FED după ședința de politică monetară din 18 decembrie 2013. Începând cu această ședință și continuând apoi în toate ședințele din prima parte a anului 2014, FED a hotărât să reducă valoarea lunară a cumpărărilor de active cu câte 10 miliarde de dolari.

Figura I 12 Regimuri de volatilitate ale indicelui BET în perioada 2012-2013 arată că piața românească a reacționat la acest stimul extern, volatilitatea crescând din nou pe parcursul lunii decembrie, dar numai pentru o perioadă foarte scurtă, de câteva zile. Explicația pentru reacția de mică amplitudine și de mai scurtă durată decât cea din luna mai 2013 ține de faptul că în decembrie anticipările erau deja puternic ancorate ca rezultat al comunicării intense și eficiente pe care FED a efectuat-o pe diverse canale în a doua parte a anului.

Figura I 13 Dinamica indicilor de contagiune în randamente și în volatilitate¹¹

Sursa: Thomson Reuters Datastream, calcule ASF

¹⁰ Metodologia de calcul utilizată este adaptată după „State-space models with regime switching: classical and Gibbs-sampling approaches with applications” (Kim, C.J. și Nelson, C.R., 2000). Modelul Markov-Switching pentru indicele BET a fost estimat bayesian. Eșantionul utilizat conține date zilnice în intervalul ianuarie 2012-decembrie 2013.

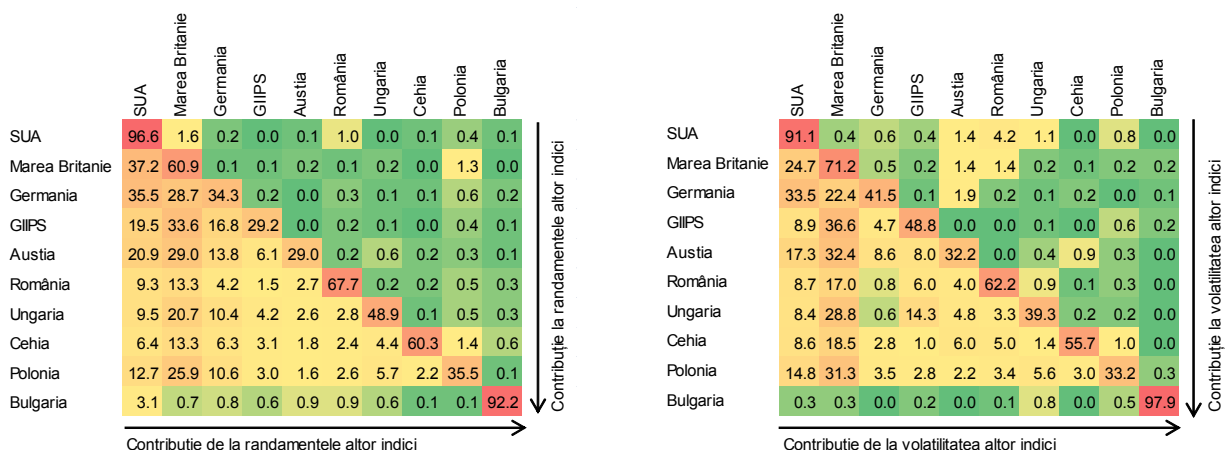
¹¹ Metodologia de calcul utilizată este „Measuring Financial Asset Return and Volatility Spillovers with Application to Global Equity Markets” (Diebold, F.X și Yilmaz, K., 2009). Indicele este construit din 10 indici bursieri pe baza unui model Vector Autoregresiv (VAR) cu 10 pași de prognoză pentru o fereastră de estimare de 75 de zile prin însumarea erorii varianței de prognoză a indicilor. Variabilele din modelul VAR sunt indicii de acțiuni Datastream pentru Statele Unite ale Americii, Marea Britanie, Germania, țările PIIGS (Portugalia, Italia, Irlanda, Grecia, Spania), Austria, România, Ungaria, Cehia, Polonia și Bulgaria. Eșantionul utilizat conține date zilnice în intervalul decembrie 2011-decembrie 2013.

În perioadele de volatilitate ridicată legăturile dintre piețe devin mai puternice, iar fenomenul de contagiune devine mai pronunțat, iar evoluțiile tind să se sincronizeze mai mult decât în perioadele cu volatilitate redusă. Aceste caracteristici ale comportamentului piețelor de capital sunt confirmate de Figura I 13 care arată că indicii de contagiune în randamente și în volatilitate dintre indicii bursei românești și cei ai altor piețe regionale și internaționale au cunoscut creșteri semnificative în perioada aprilie – iulie 2013 și noiembrie – decembrie 2013.

Figura I 14 (stânga) arată dintr-o perspectivă cantitativă faptul că aproximativ 68% din randamentul bursei românești în anul 2013 este rezultatul factorilor interni (evoluția economiei, a companiilor, comportamentul investitorilor etc.), restul de 32% fiind influență primită de la alte piețe. Este foarte interesant de remarcat că influența externă asupra randamentului bursei românești a venit aproape în exclusivitate de la piețele mature (SUA 9,3%, UK 13,3%, GER 4,2%). Practic, contagiunea cu piețele emergente și de frontieră din vecinătate a fost inexistentă pentru piața românească în anul 2013.

O concluzie similară se poate desprinde și în ceea ce privește volatilitatea bursei românești în anul 2013. Figura I 14 arată că volatilitatea indicelui compozit Datastream al BVB s-a datorat în proporție de 62% unor factor interni și doar 38% contagiunii primite de la alte piețe. Sursa majoră de contagiune în anul 2013 au constituit-o indicii burselor dezvoltate, volatilitatea pieței românești nefiind aproape deloc influențată de volatilitatea burselor emergente și de frontieră din vecinătatea sa.

Figura I 14 Dinamica indicilor de contagiune în randamente și în volatilitate (pe țări)

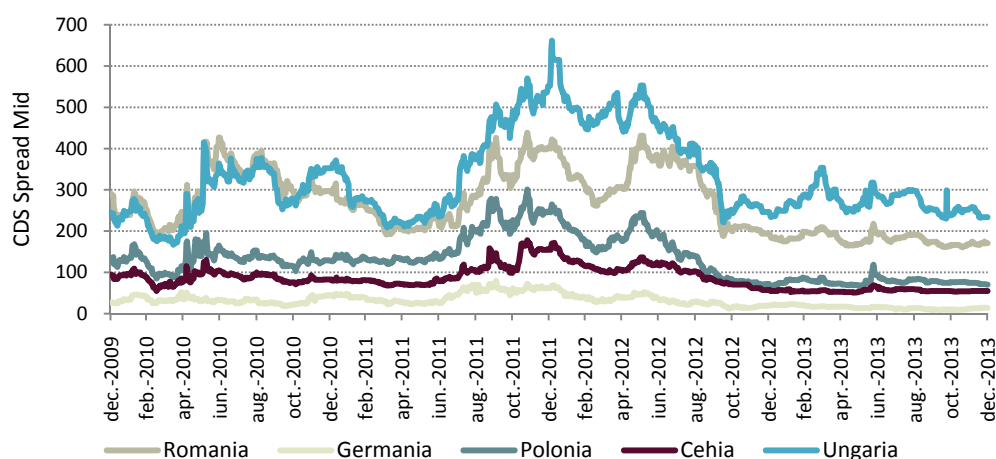
Sursa: Thomson Reuters Datastream, calcule ASF

Evoluția cotațiilor CDS¹² în dolari pentru obligațiunile de stat cu maturitatea de 5 ani arată aceeași diferențiere a percepției investitorilor față de piețele emergente, în funcție de caracteristicile și vulnerabilitățile acestora. Totodată, Figura I 15 surprinde aceeași reacție la evenimentele de politică monetară globală din lunile mai și decembrie 2013. În particular pentru România, graficul arată o tendință susținută de îmbunătățire a percepției investitorilor cu privire la riscul macroeconomic al țării, cotația CDS revenind la nivelul din decembrie 2009, anterior declanșării crizei datoriilor suverane.

¹² Credit Default Swap (CDS), instrument financiar derivat, tranzacționat în general pe piețe OTC, care are ca activ suport obligațiuni emise de o entitate juridică (publică sau privată), și prin care emitentul de CDS (vânzătorul) se angajează să-l despăgubească pe deținătorul CDS-ului (cumpărătorul) în cazul în care emitentul obligațiunilor care constituie suportul CDS-ului nu plătește la termen dobânda și/sau principalul aferent obligațiunilor respective. Prețul CDS-ului se exprimă de regulă în „basis points”. Un „basis point” este echivalentul a 0,01% din valoarea activului suport.

Figura I 15 Evoluția cotațiilor Credit Default Swaps în perioada 2009 - 2013

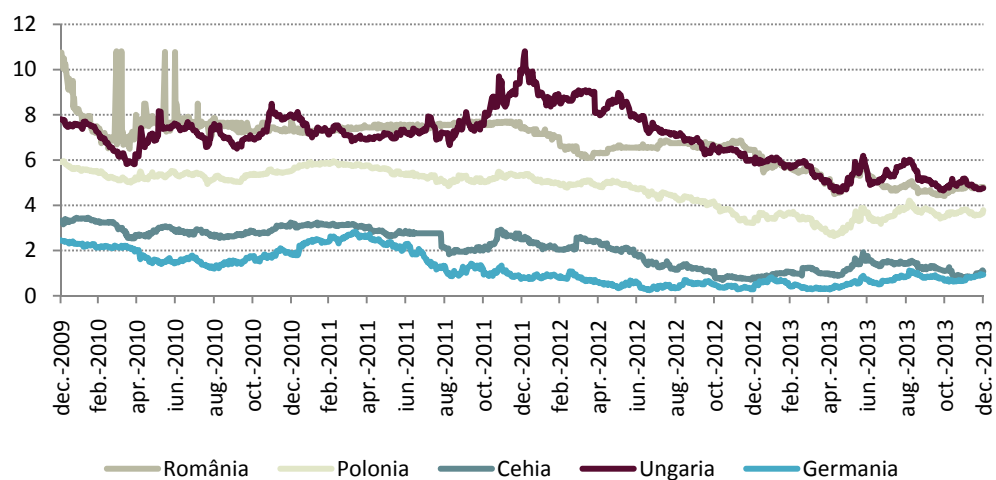

Sursa: Thomson Reuters Datastream

În Figura I 16 este prezentată evoluția randamentelor până la maturitate¹³ pentru obligațiunile de stat pe 5 ani emise în euro pe piețele externe. Deși percepția cu privire la riscul de țară exprimată de cotația CDS este mai bună în cazul României decât al Ungariei, costul la care cele două se împrumută a avut în 2013 o evoluție similară.

Tendința generală pe parcursul anului 2013 pentru randamentele de piață ale obligațiunilor guvernamentale pe 5 ani în euro ale României a fost de scădere, cu excepția reacției la evenimentele din lunile mai și decembrie 2013, care s-a putut regăsi atât în cotațiile bursiere, cât și în cele ale CDS-urilor, și care este comună tuturor piețelor mature și emergente din zonă. Totuși, pe piața obligațiunilor de stat se remarcă un comportament particular interesant ce nu se regăsește pe piața bursieră și pe piața CDS-urilor: în timp ce tendința randamentelor pentru Germania, Cehia și mai ales Polonia a fost ușor ascendentă începând cu finele anului 2012 și pe aproape tot parcursul anului 2013, în cazul României și Ungariei tendința a fost mai degrabă de scădere sau consolidare.

Figura I 16 Evoluție indice randamente obligațiuni de stat pe 5 ani

Sursa: Thomson Reuters Datastream

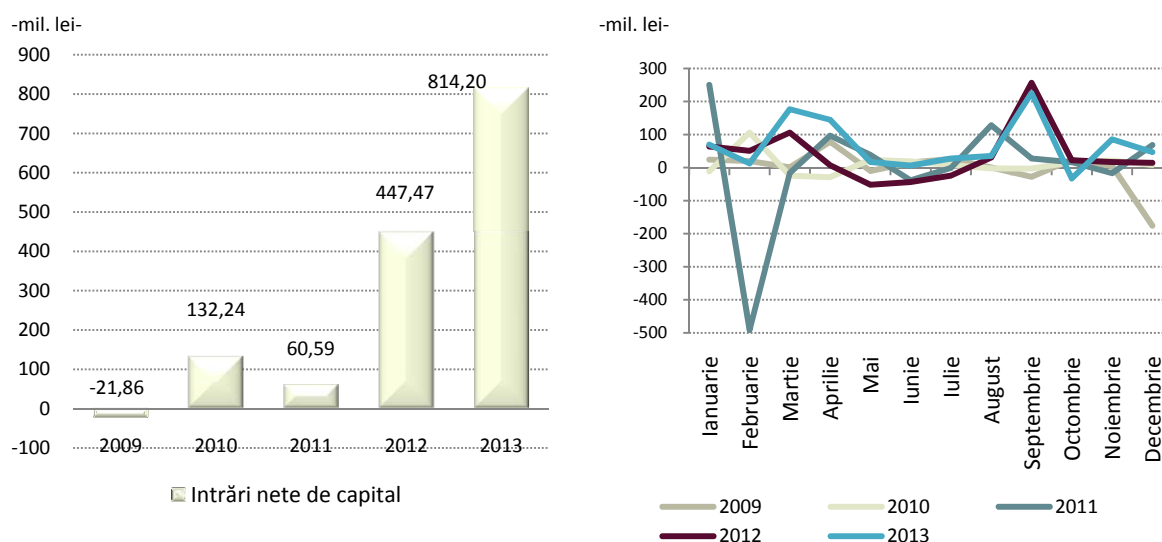
¹³Redemption Yield.

3.1. Evoluția investițiilor străine pe piața de capital românească

În anul 2013 intrările nete de capital străin pe piața de capital din România au crescut semnificativ față de perioada 2009-2012, ceea ce pune în evidență o revenire a interesului investitorilor străini față de instrumentele financiare disponibile pe piața de capital românească. Această evoluție s-a înscris într-o tendință mai largă, la nivel internațional, marile fonduri de investiții arătându-se în continuare interesate de piețele emergente și de frontieră din Europa, chiar dacă semnalele FED de reducere graduală a programului de cumpărare de active a dus la reticență față de unele piețele emergente din afara continentului european.

În ceea ce privește totalul intrărilor brute de capital pe piața din România, acestea au însumat în anul 2013 peste 2,71 mld. lei față de 2,04 mld. lei în 2012, în timp ce totalul ieșirilor brute a fost de 1,89 mld. lei în 2013 față de 1,59 mld. lei în 2012. Astfel, fluxul net de capital a fost de 814,2 mil. lei, aproape dublu față de 447,47 mil. lei în anul 2012.

Figura I 17 Investiții străine nete pe piața de capital românească

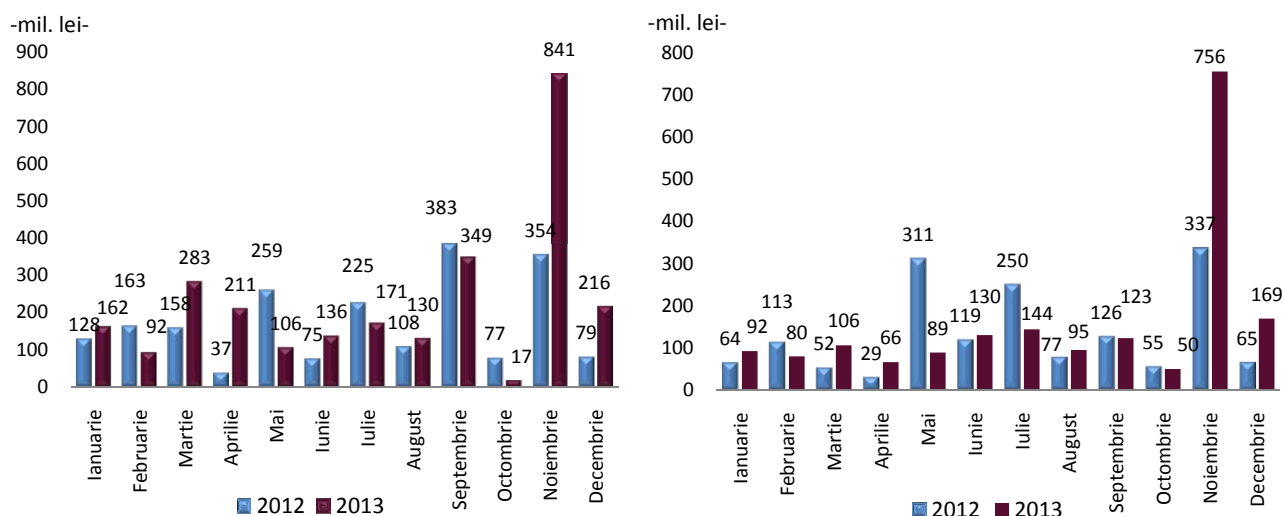

Sursa: ASF

În perioada crizei economice au existat retrageri importante de capital străin din conturile de tranzacționare deschise la intermediarii de pe piața românească de capital. Fluxul net de capital din anul 2009 a fost negativ, iar în anii 2010-2011 s-a menținut pozitiv, dar la niveluri reduse. În anul 2012 intrările nete au crescut semnificativ depășind valoarea anului aferentă 2008 (415,28 mil. lei), iar în anul 2013 a fost aproximativ dublă față de cea din 2008.

În anul 2013, media lunară a volumului de intrări de capital străin a fost de 226,11 mil. lei față de 170,4 mil. lei în 2012, iar media lunară a volumului de intrări nete de capital extern a fost de 67,85 mil. lei față de 37,28 în 2012. Media anuală a intrărilor nete de capital extern în perioada 2009-2013 a fost de 286,53 mil. lei cu peste 131 mil. lei mai mare decât media anuală a intrărilor nete de capital extern din perioada 2008-2012 (154.61 mil. lei).

Figura I 18 Dinamica intrărilor (stânga) și ieșirilor (dreapta) de capital străin

Sursa: ASF

3.2. Cumpărări și vânzări de acțiuni ale nerezidenților pe piața de capital românească

În ceea ce privește cumpărările de acțiuni, la nivelul anului 2013, persoanele rezidente în Marea Britanie au deținut cea mai importantă cotă, și anume 40,64% din totalul cumpărărilor ce au însumat peste 3,77 mld. lei (stocuri). Comparativ cu anul 2012, rezidenții britanici aproape că și-au dublat cumpărările de acțiuni, de la 807,91 mil. lei în 2012 la peste 1,533 mld. lei în 2013. Poziția a doua în clasamentul cumpărărilor de acțiuni a fost ocupată de investitorii din Austria, cu o cotă de 22,91%, fiind urmați de cei din SUA, cu o cotă de 14,24%. De remarcat este faptul că ocupanții primelor trei poziții au realizat aproximativ 78% din totalul cumpărărilor de acțiuni efectuate de nerezidenți de pe piața românească de capital.

Cele mai multe vânzări de acțiuni au fost efectuate de investitori provenind din aceleași trei țări ca mai sus. Investitorii britanici au avut o cotă de 42,69% din totalul vânzărilor. Poziția secundă a fost ocupată de Austria (22,09%), iar pe locul al treilea s-au clasat investitorii din SUA, cu o cotă de 7,20%.

Tabelul I 10 Situația cumpărărilor și vânzărilor de acțiuni realizate de persoanele nerezidente în anul 2013

Nr. crt.	CUMPĂRĂRI			VÂNZĂRI		
	Țara	Valoare (lei)	% din Total	Țara	Valoare (lei)	% din Total
1	Marea Britanie	1.533.447.519,49	40,64%	Marea Britanie	1.342.650.192,12	42,69%
2	Austria	864.536.736,39	22,91%	Austria	694.675.380,60	22,09%
3	SUA	537.174.665,84	14,24%	SUA	226.326.202,93	7,19%
4	Luxemburg	115.350.533,51	3,06%	Cipru	181.998.038,99	5,79%
5	Grecia	112.215.999,65	2,97%	Grecia	158.759.247,95	5,05%
6	Estonia	91.791.389,07	2,43%	Luxemburg	105.911.413,04	3,37%
7	Suedia	66.532.682,99	1,76%	Suedia	104.877.525,18	3,33%
8	Cipru	52.576.564,36	1,39%	Estonia	88.105.386,94	2,80%
9	Slovenia	51.868.030,85	1,38%	Polonia	26.658.791,57	0,85%
10	Altele	347.836.152,31	9,22%	Altele	215.055.284,96	6,84%
	Total	3.773.330.274,46	100,00%	Total	3.145.017.464,28	100,00%

Sursa: ASF

Un interes deosebit a fost manifestat pentru clasa *Fonduri mutuale și alte entități financiare similare* (peste 50% din total cumpărări și vânzări ale nerezidenților). În această categorie sunt incluse cele cinci SIF-uri și Fondul Proprietatea, emitenți care au o pondere importantă în capitalizarea și lichiditatea Bursei de Valori București.

Investitorii nerezidenți au mai considerat ca fiind atractive domenii precum *Alte activități de intermediari monetare* (12,09% pondere în total cumpărări și 7,74% pondere în total vânzări) unde sunt incluse cele patru bănci tranzacționate la BVB (Erste Bank, BRD-GSG, Banca Transilvania și Banca Comercială Carpatica) care de asemenea contribuie semnificativ la lichiditatea și capitalizarea pieței, iar două dintre ele fac parte din majoritatea indicilor de referință ai pieței. O pondere importantă în tranzacțiile investitorilor nerezidenți au avut-o și domeniul *Extracția petrolului brut* (8,34% pondere în total cumpărări și 20,34% pondere în total vânzări) unde este inclus OMV Petrom.

O concluzie a celor de mai sus ar fi că aproximativ 2/3 din activitatea nerezidenților pe piețele reglementate de acțiuni din România a fost direcționată către primele 15 companii de pe piață după criteriul capitalizării și lichidității.

Tabelul I 11 Domeniile de interes pentru investitorii nerezidenți în 2013

Nr. crt.	CUMPĂRĂRI			VÂNZĂRI		
	Clasa	Valoare (lei)	% din Total	Clasa	Valoare (lei)	% din Total
1	Fonduri mutuale și alte entități financiare similare	2.094.176.166,78	55,50%	Fonduri mutuale și alte entități financiare similare	1.834.273.262,55	58,32%
2	Alte activități de intermediari monetare	456.342.415,96	12,09%	Extracția petrolului brut	639.742.255,09	20,34%
3	Extracția petrolului brut	314.712.343,48	8,34%	Alte activități de intermediari monetare	243.536.843,84	7,74%
4	Alte intermediari financiare n.c.a.	268.958.116,18	7,13%	Alte intermediari financiare n.c.a.	195.020.160,09	6,20%
5	Extracția gazelor naturale	240.194.057,38	6,37%	Transporturi prin conducte	64.124.168,55	2,04%
6	Cultivarea cerealelor (exclusiv orez), plantelor leguminoase și a plantelor producătoare de semințe oleaginoase	217.625.235,73	5,77%	Administrarea piețelor financiare	44.757.336,74	1,42%
7	Transporturi prin conducte	80.810.964,41	2,14%	Fabricarea articolelor din fire metalice; fabricarea de lanțuri și arcuri	33.612.882,06	1,07%
8	Administrarea piețelor financiare	51.314.644,55	1,36%	Cultivarea cerealelor (exclusiv orez), plantelor leguminoase și a plantelor producătoare de semințe oleaginoase	29.219.769,48	0,93%
9	Fabricarea uleiurilor și grăsimilor	20.126.326,90	0,53%	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse nealimentare	7.685.830,48	0,25%
10	Altele	29.070.003,09	0,77%	Altele	53.044.955,40	1,69%
	Total	3.773.330.274,46	100,00%	Total	3.145.017.464,28	100,00%

Sursa: ASF

Comparativ cu anul precedent, deși cota deținută de cumpărările/vânzările de acțiuni ale investitorilor în *Fonduri mutuale și alte entități financiare similare* a scăzut de la 76,71% la cumpărări, respectiv 64,40% la vânzări în 2012 până la 55,50% la cumpărări, respectiv 58,32% la vânzări în anul 2013, valoarea în lei a acestor tranzacții fost semnificativ mai mare.

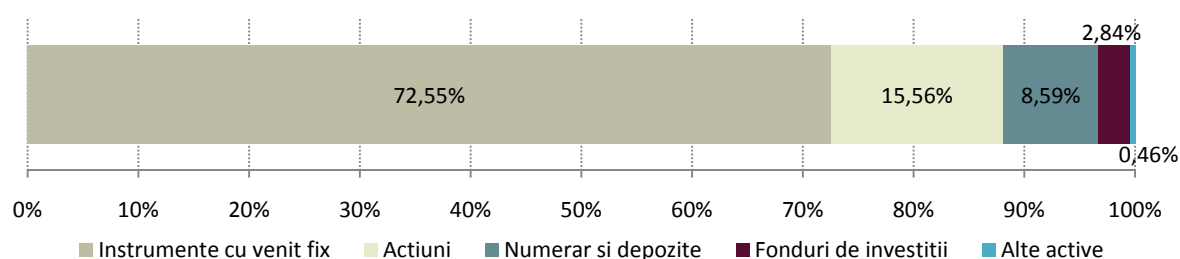
Se remarcă faptul că în anul 2013 domenii precum *Extracția gazelor naturale, Cultivarea cerealelor (exclusiv orez), plantelor leguminoase și a plantelor producătoare de semințe oleaginoase și Transporturi prin conducte* au avut ponderi mai importante decât în anii precedenți, arătând interesul crescut al investitorilor către aceste domenii și o tendință de diversificare sectorială a portofoliilor acestora pe piața românească.

3.3. Ajustări în structura plasamentelor fondurilor de pensii private

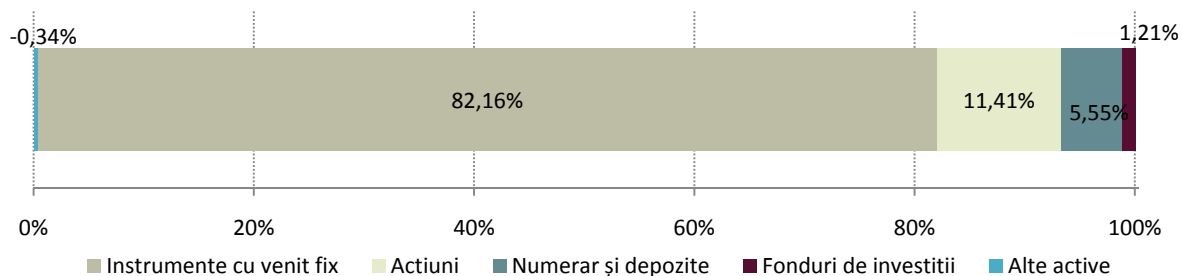
În 2013, comparativ cu anul 2012, fondurile de pensii private și-au redus expunerea pe instrumente cu venit fix din portofolii, în favoarea investițiilor în acțiuni și a plasamentelor bancare. Modificarea alocării strategice a activelor s-a realizat într-un context în care Bursa de Valori București a oferit perspective bune de creștere și două listări noi care au fost extrem de atractive pentru investitorii instituționali, printre care și fondurile de pensii private.

Cu toate că politica Băncii Naționale a României a fost una de relaxare monetară prin reducerea graduală a ratelor de dobândă, fondurile de pensii private au optat pentru plasarea unui procent mai ridicat din active în depozite bancare. Administratorii au manifestat însă o preferință pentru depozite pe termen scurt, peste jumătate având o scadență mai mică de o lună.

Figura I 19 Fonduri de pensii private - alocarea strategică a activelor în 2013

Figura I 20 Fonduri de pensii private - alocarea strategică a activelor în 2012

Sursa: ASF

4. PIAȚA DE ASIGURĂRI

Precizări metodologice

Anexele referitoare la societățile de asigurare, cuprinse în prezentul raport, și analiza indicatorilor agregați specifici au fost realizate pentru 38 de societăți de asigurare care au desfășurat activitate de asigurare/reasigurare în anul 2013, din care:

- 20 de societăți au desfășurat activitate de asigurări generale;
- 10 societăți au desfășurat activitate de asigurări de viață;
- 8 societăți au practicat ambele categorii de asigurare.

Comparativ cu Raportul Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor pentru anul 2012, prezentul raport include modificări pe piața asigurărilor pentru următoarea societăți de asigurare/reasigurare:

Prin Decizia nr.705/11.09.2013, ASF a aprobat transferul de portofoliu de la Alico Asigurări România SA la Metropolitan Life Asigurări SA, precum și fuziunea prin absorbție a societății Alico Asigurări România SA de către Metropolitan Life Asigurări SA și respectiv retragerea autorizației de funcționare a societății absorbite.

În anul 2013 au desfășurat activitate pe teritoriul României în baza dreptului de stabilire un număr de 9 sucursale autorizate în alte state membre ale UE - Franța, Belgia, Marea Britanie, Polonia, Austria și Suedia care au raportat un volum de prime brute subscrise în România de 258.885.828 lei, în creștere nominală cu 19,50% față de anul 2012, iar în termeni reali de 14,93%.

Structura pe categorii de asigurare a volumului total de prime subscrise pe teritoriul României de către cele 9 sucursale a fost următoarea:

- 205.301.624 lei, respectiv 79,30% din total, pentru asigurări generale;
- 53.584.204 lei, 20,70% din total, pentru asigurări de viață.

Din punct de vedere al structurii pe clase de asigurări generale, situația subscrierilor în România a celor 9 sucursale a fost următoarea:

- 26,55 %, clasa XIV – Asigurări de credite;
- 23,70 %, clasa III - Asigurări de mijloace de transport terestru, altele decât feroviare;
- 18,16 %, clasa VIII – Asigurări de incendiu și alte calamități naturale;
- 12,02%, clasa XVI – Asigurări de pierderi financiare;
- 19,57%, alte clase.

Pentru asigurările de viață, sucursalele societăților de asigurare autorizate în statele membre ale Uniunii Europene care desfășoară activitatea pe teritoriul României au realizat subscrieri numai pentru clasele AI - Asigurări de viață, anuități și asigurări de viață suplimentare și AIII - Asigurări de viață și anuități care sunt legate de fonduri de investiții.

La fel ca și în anii precedenți, indicatorii specifici activității de asigurare prezentați în acest raport - prime brute subscrise, grad de penetrare a asigurărilor, densitatea asigurărilor, indemnizații brute plătite etc. - nu includ activitatea sucursalelor societăților de asigurare autorizate în alte state membre ale Uniunii Europene deschise pe teritoriul României, în baza dreptului de stabilire. Potrivit reglementărilor europene în vigoare, aceste sucursale sunt supuse supravegherii autorităților competente din statele membre de

origine, indicatorii specifici activității desfășurate fiind incluși în situațiile tehnice și financiare raportate acestor autorități.

Ritmurile reale de creștere ale indicatorilor specifici activității de asigurare și de intermediere în asigurări, analizați în prezentul raport, au fost determinate prin utilizarea ratei medii a inflației din perioada decembrie 2012- decembrie 2013, publicată de Institutul Național de Statistică (INS) care s-a situat la 3,98% pentru calculul indicatorilor cu caracter de flux și 1,55% pentru determinarea indicatorilor cu caracter de stoc.

INS a comunicat pentru anul 2013 o valoare a produsului intern brut (PIB) estimat de 628.581,3 milioane lei prețuri curente. În termeni reali, prin ajustarea PIB cu deflatorul său, s-a înregistrat o creștere cu 3,5% față de anul 2012.

Numărul locuitorilor României, luat în calculul anumitor indicatori specifici ai pieței de asigurări, a fost de 20.020,1 mii persoane la 1 ianuarie 2013 (sursa EUROSTAT, conform calculelor pe baza rezultatelor recensământului populației).

Pentru exprimarea în moneda euro a unor indicatori din prezentul raport s-a utilizat cursul de schimb publicat de Banca Națională a României în data de 31.12.2013, la un nivel de 4,4847 lei/euro.

Situațiile financiare de la 31.12.2013 prezentate de societatea Astra SA au fost realizate și asumate de KPMG Advisory SRL fără să dețină opinia auditorului extern Deloitte Audit SRL, auditul fiind în desfășurare.

4.1. Capitalul social al societăților de asigurare

Conform situațiilor financiare anuale auditate transmise ASF de către societățile de asigurare, la data de 31.12.2013, valoarea agregată la nivelul pieței a capitalurilor sociale subscrise era de 3.466.278.606 lei, iar cea a capitalurilor sociale subscrise și vărsate era de 3.461.691.166 lei.

Diferența de 4.587.440 lei, dintre valoarea capitalului social subscris și cea a capitalului subscris și vărsat, a rezultat din sumele subscrise dar rămase nevărsate de către acționarii societății EUROINS ROMÂNIA ASIGURARE REASIGURARE SA.

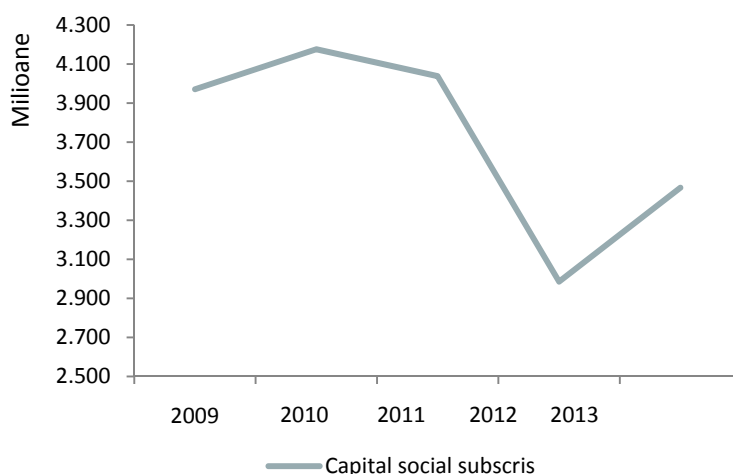
Comparativ cu valoarea agregată a capitalurilor sociale subscrise la societățile de asigurare la sfârșitul anului 2012, de 2.985.886.114 lei, valoarea înregistrată la data de 31.12.2013 a înregistrat o creștere cu 480.392.492 lei, ceea ce înseamnă o creștere nominală cu 16,09%.

Tabelul I 12 Evoluția capitalului social subscris în perioada 2009-2013

Anul	Capital social subscris(lei)	Creștere nominală față de anul anterior(%)	Rata inflației (sfârșit de perioadă) (%)	Creștere reală față de anul anterior(%)
2009	3.970.678.526	37,90	4,74	31,66
2010	4.175.309.300	5,15	7,96	-2,60
2011	4.038.239.446	-3,28	3,14	-6,23
2012	2.985.886.114	-26,06	4,95	-29,55
2013	3.466.278.606	16,09	1,55	14,32

Sursa: ASF

Figura I 21 Dinamica capitalului social subscris în perioada 2009-2013

Sursa: ASF

În ultimii 5 ani, valoarea capitalului social subscris agregat la nivelul societăților de asigurare a scăzut cu 12,70%, de la 3.970.678.526 lei la sfârșitul anului 2009, la 3.466.278.606 lei la sfârșitul anului 2013.

La data de 31.12.2013 valoarea capitalului social subscris și vărsat era de 3.461.691.166 lei în creștere cu 16,04% față de cea înregistrată la data de 31.12.2012 (2.982.981.252 lei).

În cursul anului 2013 au avut loc:

- a) Majorări de capital social în valoare total de 577.504.105 lei din care:
  - 245.633.718 lei provin din fuziunea prin absorbție a societății Alico Asigurări România SA de către Metropolitan Life Asigurări SA.
  - 331.870.387 lei provin din vărsăminte aferente majorărilor de capital social.
- b) Diminuări de capital social în valoare de 98.794.191 lei, înregistrate de 3 societăți de asigurare:
  - Societatea Alico Asigurări România a fuzionat cu societatea Metropolitan Life Asigurări SA., proces în care capitalul social al acestora, în valoare cumulată de 78.515.911 lei a fost eliminat ca urmare a procesului de fuziune prin absorbție;
  - Societatea Chartis România și-a transferat portofoliul de asigurări către Chartis Europe LTD Londra (Decizia CSA nr. 159/15.03.2012) și i-a fost retrasă, la cerere autorizația de funcționare, având un capital social în valoare de 10.192.000 lei.
  - Diferența de 10.086.280 lei constă în reduceri de capital social conform prevederilor articolului 153²⁴ din Legea societăților comerciale nr. 31/1990 cu modificările și completările ulterioare.

La data de 31.12.2013, cota de participare a investitorilor străini la capitalul social subscris și vărsat al societăților de asigurare era de 83,21%, iar cea aferentă capitalului românesc era de 16,79% din total.

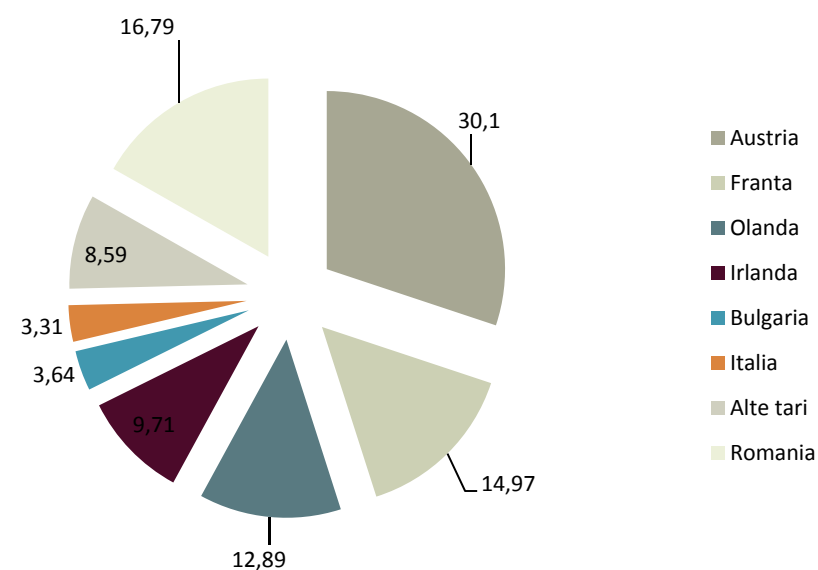
În ceea ce privește țara de proveniență a capitalului, investitorii străini dețineau următoarele ponderi la data de 31.12.2013 în valoarea totală a capitalului social subscris și vărsat înregistrată de societățile de asigurări:

- Austria, 30,10%;
- Franța, 14,97%;
- Olanda, 12,89%;
- Irlanda, 9,71%;
- Bulgaria, 3,64%;
- Italia, 3,31%;
- Germania, 2,84%;

- Grecia, 2,22%;
- Cipru, 1,21 %;
- Marea Britanie, 1,05%;
- Luxemburg, 0,95%;
- Moldova, 0,32%;
- SUA, 0,0002%;
- Turcia, 0,0001%.

Figura I 22 Structura pe țări a participării la capitalul social al societăților de asigurare din România (%)

Sursa: ASF

4.2. Prime brute subscrise

În anul 2013, primele brute subscrise, cumulate pentru cele două categorii de asigurări - generale și de viață - au totalizat 8.124.654.841 lei, nivel ce arată o scădere cu 132.260.109 lei comparativ cu anul 2012, respectiv o scădere de 1,60%, în termeni nominali, și de 5,37%, în termeni reali.

Piața de asigurări din România este dependentă de segmentul asigurărilor auto, care reprezentau 65,12% din totalul primelor brute subscrise aferente categoriei de asigurări generale în anul 2013.

Dacă subscrierile aferente clasei III - Asigurări de mijloace de transport terestru, altele decât cele feroviare au avut o scădere nominală cu 7,92% față de anul 2012, subscrierile clasei X - Asigurări de răspundere civilă pentru autovehicule au avut o creștere de 15,19%.

Creșterea nivelului subscrierilor pentru asigurările RCA a fost influențată de modificările legislative referitoare la modalitatea de tarificare a asigurării RCA aduse în cursul lunii ianuarie 2013 prin intrarea în vigoare a prevederilor Ordinului nr. 3/2013, *pentru modificarea și completarea Normelor privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente de vehicule, puse în aplicare prin Ordinul președintelui Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor nr. 14/2011*, respectiv faptul că tarifele pentru asigurările RCA trebuie calculate pe categorii de riscuri omogene. În plus, pentru fiecare categorie

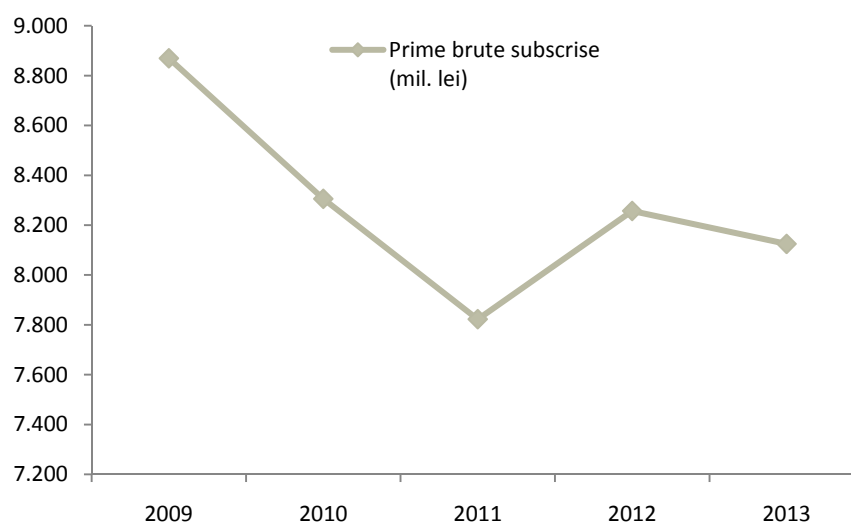
de risc, prima de risc va cuprinde estimarea frecvenței daunei și a daunei medii, iar tarifele de primă trebuie stabilite astfel încât, cu o probabilitate de 99,5%, primele estimate pe următoarele 12 luni trebuie să acopere toate cheltuielile aferente.

Tabelul I 13 Dinamica primelor brute subscrise pentru asigurări generale și de viață în perioada 2009-2013

Anul	Prime brute subscrise (lei)	Creștere nominală față de anul anterior(%)	Rata medie anuală a inflației(%)	Creștere reală față de anul anterior(%)
2009	8.869.746.957	-0,74	5,59	-6,00
2010	8.305.402.152	-6,36	6,09	-11,74
2011	7.822.309.952	-5,82	5,79	-10,97
2012	8.256.914.950	5,56	3,33	2,15
2013	8.124.654.841	-1,60	3,98	-5,37

Sursa: ASF

Figura I 23 Dinamica primelor brute subscrise în perioada 2009-2013

Sursa: ASF

Structura primelor brute subscrise pe zone geografice se prezintă astfel:

- București (care include și județul Ilfov), cu 50,32% din total;
- zona de Nord-Vest (Județele: Bihor, Bistrița–Năsăud, Cluj, Maramureș, Sălaj și Satu-Mare), cu 8,07%;
- zona de Centru (Alba, Brașov, Covasna, Harghita, Mureș, Sibiu), cu 7,45%;
- zona de Sud (Argeș, Călărași, Dâmbovița, Giurgiu, Ialomița, Prahova, Teleorman), cu 7,01%;
- zona de Sud-Est (Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Tulcea, Vrancea), cu 7,42%;
- zona de Nord-Est (Bacău, Botoșani, Iași, Neamț, Suceava, Vaslui), cu 6,46%;
- zona de Vest (Arad, Caraș - Severin, Hunedoara, Timiș), cu 5,19%;
- zona de Sud-Vest (Dolj, Gorj, Mehedinți, Olt, Vâlcea), cu 4,41%.

La volumul total al primelor brute subscrise au contribuit și subscrierile realizate de 8 societăți de asigurare din România în alte țări membre ale Uniunii Europene (Belgia, Bulgaria, Estonia, Finlanda, Franța, Italia, Letonia, Lituania, Polonia, Slovacia, Spania și Ungaria). Volumul total al acestor subscrieri a fost de 298.158.065 lei și a reprezentat 3,67% din total prime brute subscrise de piața de asigurări.

Gradul de penetrare a asigurărilor în Produsul Intern Brut (PIB) a înregistrat o scădere a nivelului, comparativ cu cel înregistrat în anul 2012, evoluție influențată în principal de creșterea Produsului Intern Brut.

În anul 2013, gradul de penetrare a asigurărilor în PIB, determinat ca raport între primele brute subscrise pentru asigurări generale și de viață și PIB, s-a situat la 1,29%, înregistrând o scădere cu 0,11 puncte procentuale față de nivelul anului 2012. Gradul de penetrare a asigurărilor generale în PIB s-a situat la 1,03%, iar cel al asigurărilor de viață s-a situat la 0,26%. Comparativ cu anul 2012, indicatorul a înregistrat o scădere cu 0,07 puncte procentuale pentru asigurările generale iar indicatorul pentru asigurările de viață a înregistrat o scădere cu 0,04 puncte procentuale.

Densitatea asigurărilor, un alt indicator specific sectorului asigurărilor, este determinată ca raport între volumul de prime brute subscrise și numărul de locuitori. Potrivit calculelor realizate de ASF, în anul 2013, acest indicator înregistra o valoare de 405,82 lei/locuitor, nivel în scădere cu 5,05 lei/locuitor față de anul 2012 (410,87 lei/locuitor). Pentru comparabilitate, a fost utilizată populația rezidentă (stabilă) la 1 ianuarie 2012-2013 determinată de Institutul Național de Statistică pe baza rezultatelor definitive ale RPL 2011. Conform noilor evidențe, pentru anul 2012 populația a fost ajustată în scădere cu cca. 1,2 mil. locuitori.

În sectorul asigurărilor generale, densitatea asigurărilor s-a situat la 324,19 lei/locuitor, nivel în creștere cu 3,01 lei/locuitor față de anul 2012. Pentru categoria asigurărilor de viață, valoarea acestui indicator a fost de 81,63 lei/locuitor, nivel în scădere cu 8,07 lei/locuitor comparativ cu anul 2012.

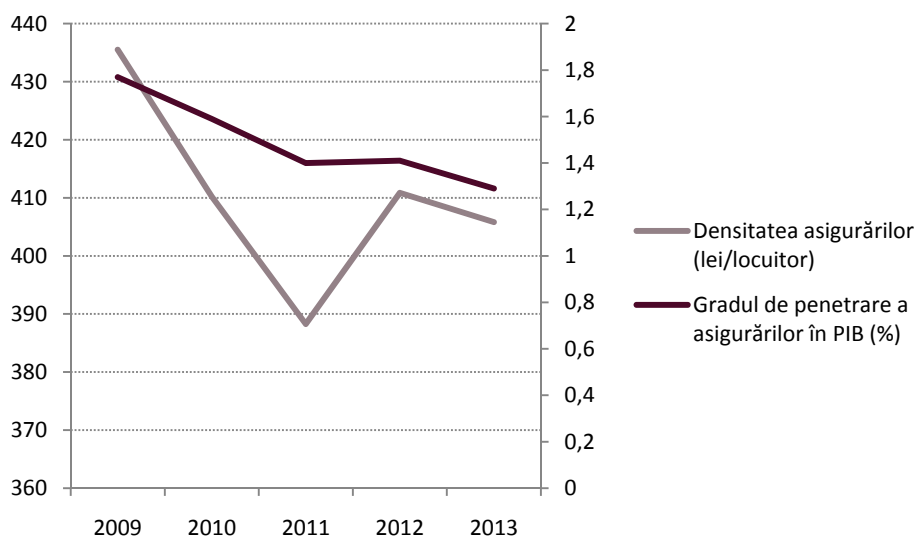
Tabelul I 14 Evoluția gradului de penetrare și densitatea asigurărilor în perioada 2009-2013

Indicator	2009	2010	2011	2012	2013
Gradul de penetrare a asigurărilor în PIB (%)	1,77	1,59	1,40	1,41	1,29
Densitatea asigurărilor (lei/locuitor)	435,49	410,21	388,25	410,87	405,82
Populația rezidentă (stabilă) (mii persoane)*	20.367,4	20.246,8	20.147,7	20.096,0	20.020,1

Sursa: INS, Eurostat, Calcule ASF

* Pentru anii 2008-2011 populația stabilă măsurată la 1 iulie, iar pentru 2012-2013 la 1 ianuarie

Figura I 24 Dinamica gradului de penetrare a asigurărilor și a densității asigurărilor, în perioada 2009 – 2013

Sursa: ASF

Structura pe categorii de asigurare a volumului total de prime brute subscrise, la data de 31.12.2013, era următoarea:

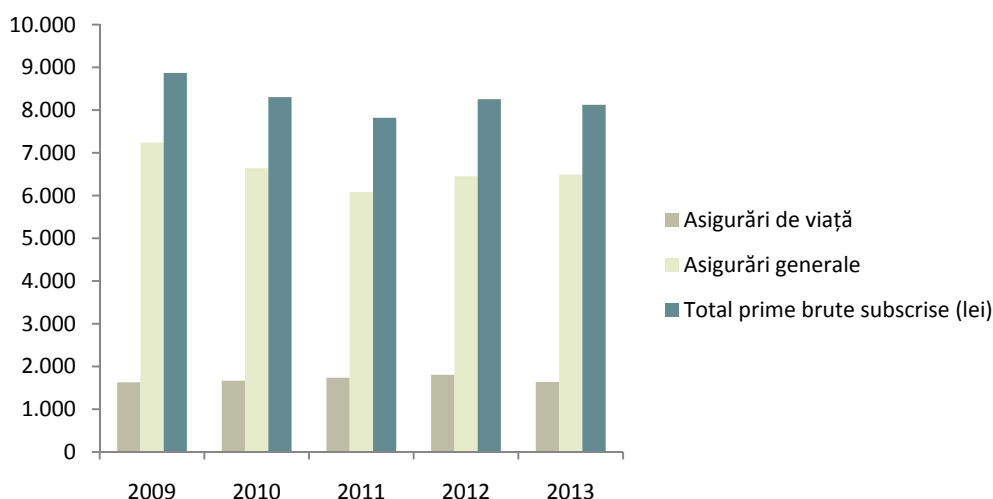
- 6.490.358.402 lei, prime brute subscrise pentru categoria asigurărilor generale, reprezentând 79,88% din total;
- 1.634.296.439 lei, prime brute subscrise pentru categoria asigurărilor de viață, reprezentând 20,12% din total.

Tabelul I 15 Structura primelor brute subscrise în perioada 2009–2013

Prime brute subscrise		2009	2010	2011	2012	2013
Asigurări de viață	Total (lei)	1.628.162.635	1.665.668.554	1.738.366.854	1.802.519.132	1.634.296.439
	Pondere în total PBS (%)	18,36	20,06	22,22	21,83	20,12
Asigurări generale	Total (lei)	7.241.584.322	6.639.733.598	6.083.943.098	6.454.395.818	6.490.358.402
	Pondere în total PBS (%)	81,64	79,94	77,78	78,17	79,88
Total PBS (AG+AV) (lei)		8.869.746.957	8.305.402.152	7.822.309.952	8.256.914.950	8.124.654.841

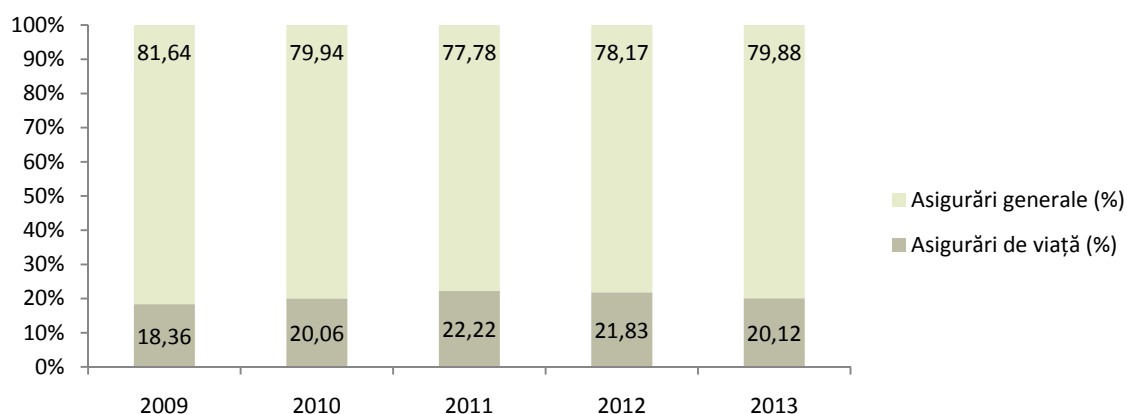
Sursa: ASF

Figura I 25 Dinamica primelor brute subscrise, pe total și pe categorii de asigurare, în perioada 2009 – 2013

Sursa: ASF

Figura I 26 Dinamica structurii primelor brute subscrise, în funcție de categoria de asigurare, în perioada 2009-2013

Sursa: ASF

Piața asigurărilor din România este caracterizată de un grad ridicat de concentrare. În anul 2013, 80,49% din volumul total de prime subscrise a fost realizat de 10 societăți de asigurare, din cele 38 de societăți care au desfășurat activitate de asigurare/reasigurare.

Tabelul I 16 Societățile cu cele mai mari volume de prime brute subscrise și ponderea lor în total piață (asigurări generale și de viață)

Nr. crt.	Societate	Total prime subscrise (asigurări generale și de viață) (lei)	Cota totală de piață (%)
1.	ASTRA SA	921.493.884	11,34
2.	ALLIANZ – TIRIAC ASIGURARI SA	918.775.736	11,31
3.	OMNIASIG VIG	881.103.941	10,84
4.	GROUPAMA ASIGURARI SA	717.601.525	8,83
5.	UNIQA ASIGURARI SA	570.149.623	7,02
6.	ING ASIGURARI DE VIATA SA	559.593.663	6,89
7.	ASIROM VIENNA INSURANCE GROUP SA	544.098.985	6,70
8.	EUROINS ROMANIA ASIGURARE REASIGURARE SA	504.776.744	6,21
9.	CARPATICA ASIG SA	483.069.445	5,95
10.	GENERALI ROMANIA SA	438.707.010	5,40
TOTAL (1-10)		6.539.370.556	80,49
TOTAL		8.124.654.841	100

Sursa: ASF

Potrivit datelor centralizate de ASF, la data de 31.12.2013, societățile de asigurare dețineau cumulată, pentru cele două categorii de asigurare, un număr total de 16.168.668 contracte de asigurare în vigoare, în creștere cu 789.041 contracte comparativ cu anul 2012 când erau în vigoare 15.379.627 contracte de asigurare. Pe segmentul asigurărilor generale se înregistrau 11.629.014 de contracte în vigoare, respectiv 71,92% din total. Față de anul 2012, numărul contractelor în vigoare pe segmentul asigurărilor generale a scăzut cu 198.785 de contracte. Pe segmentul asigurărilor de viață erau în vigoare 4.539.654 de contracte, reprezentând 28,08% din total. Față de sfârșitul anului 2012, s-a înregistrat o creștere cu 987.826 a numărului de contracte de asigurări de viață în vigoare.

Conform datelor INS (metodologia Conturilor Naționale), în anul 2013 populația ocupată cuprindea 9.432,2 mii persoane dintre care 6.473.3 reprezintă numărul de salariați declarați, inclusiv cei din sectorul informal. Prin raportarea numărului persoanelor angajate cu contracte de muncă pe perioadă nedeterminată, raportate de societățile de asigurare în anul 2013, la totalul salariaților din România, rezultă că industria de asigurări deține o pondere de 0,19%.

4.2.1 Prime brute subscrise pentru asigurări generale

Volumul total al primelor brute subscrise pentru asigurările generale, în anul 2013, a fost de 6.490.358.402 lei, înregistrând o creștere nominală de 0,56% față de anul 2012, ceea ce înseamnă o scădere în termeni reali de 3,29%.

La data de 31.12.2013, distribuția primelor brute subscrise pe categorii de asigurați era următoarea: 40,13% - prime brute subscrise de persoane fizice, cu un total de 2.604.770.340 lei; 59,87% - prime brute subscrise de persoane juridice, cu o valoare de 3.885.588.062 lei.

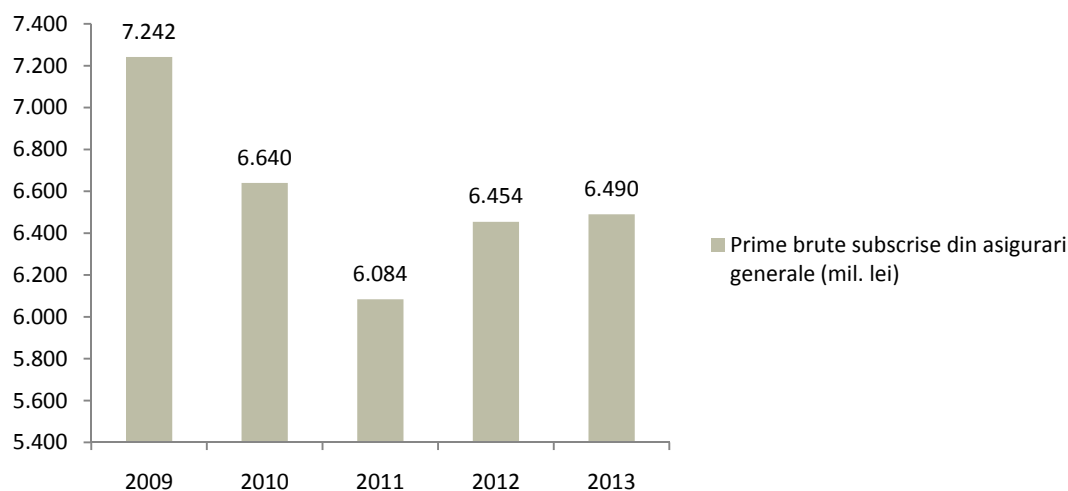
În anul 2013, valoarea primelor brute subscrise pentru contractele de asigurări generale încheiate de persoane fizice a scăzut în termeni nominali cu 4,23% față de anul 2012. Valoarea primelor brute subscrise aferentă contractelor încheiate de persoane juridice a înregistrat o creștere cu 4,05% față de anul precedent.

Tabelul I 17 Dinamica primelor brute subscrise pentru asigurări generale în perioada 2009-2013

Anul	Prime brute subscrise pentru AG (lei)	Creștere nominală față de anul anterior (%)	Rata medie anuală a inflației (%)	Creștere reală față de anul anterior (%)
2009	7.241.584.322	2,45	5,59	-2,97
2010	6.639.733.598	-8,31	6,09	-13,57
2011	6.083.943.098	-8,37	5,79	-13,39
2012	6.454.395.818	6,09	3,33	2,67
2013	6.490.358.402	0,56	3,98	-3,29

Sursa: ASF

Figura I 27 Evoluția primelor brute subscrise pentru asigurări generale, în perioada 2009-2013

Sursa: ASF

Din analiza datelor raportate de cele 28 de societăți de asigurare care au subscris prime aferente asigurărilor generale, rezultă că 10 societăți au cumulat o valoare de 5.959.980.987 lei, ceea ce reprezintă 91,83% din totalul acestui segment de activitate.

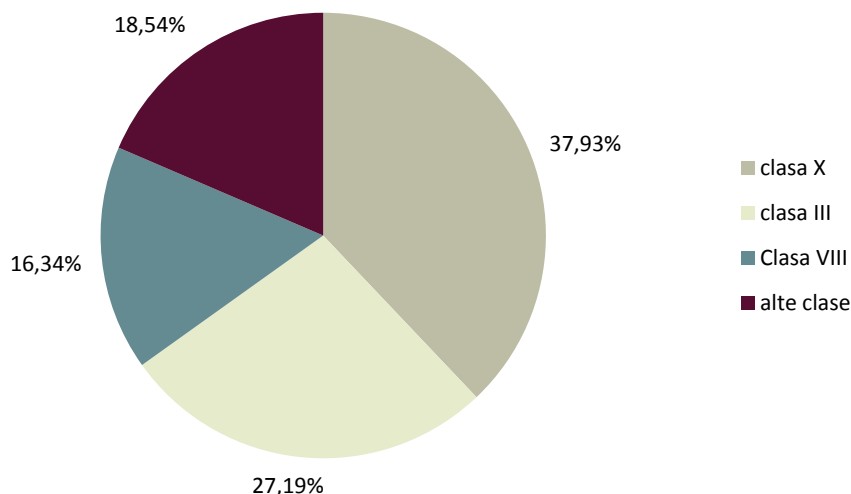
Tabelul I 18 Societățile care au înregistrat cele mai mari subscrieri pentru asigurări generale în anul 2013

Nr. crt.	Societate	Prime subscrise din asigurări generale (lei)	Cota de piață la asigurări generale (%)
1.	ASTRA SA	907.211.516	13,98
2.	OMNIASIG VIG	881.103.941	13,58
3.	ALLIANZ - TIRIAC ASIGURARI SA	824.062.484	12,70
4.	GROUPAMA ASIGURARI SA	675.478.631	10,41
5.	UNIQA ASIGURARI SA	570.149.623	8,78
6.	EUROINS ROMANIA ASIGURARE REASIGURARE SA	504.776.744	7,78
7.	CARPATICA ASIG SA	483.069.445	7,44
8.	ASIROM VIENNA INSURANCE GROUP SA	455.086.301	7,01
9.	GENERALI ROMANIA	354.319.719	5,46
10.	CITY INSURANCE SA	304.722.582	4,70
TOTAL (1- 10)		5.959.980.987	91,84
Alte societăți		530.377.415	8,16
TOTAL PBS asigurări generale		6.490.358.402	100

Sursa: ASF

În ceea ce privește structura pe clase de asigurări a primelor brute subscrise pentru asigurări generale, cea mai mare pondere, respectiv 81,46%, a fost deținută cumulată de următoarele: clasa III - Asigurări de mijloace de transport terestru, altele decât cele feroviare, clasa X - Asigurări de răspundere civilă pentru vehicule și clasa VIII - Asigurări de incendiu și alte calamități naturale.

Figura I 28 Structura pe clase a primelor brute subscrise din asigurări generale

Sursa: ASF

Cea mai mare pondere în totalul primelor brute subscrise pentru asigurări generale a fost deținută de clasa X - Asigurări de răspundere civilă pentru vehicule (37,93%), urmată de clasa III - Asigurări de mijloace de transport terestru, altele decât cele feroviare (27,19%), și de clasa VIII - Asigurări de incendiu și alte calamități naturale (16,34%).

Evoluția primelor brute subscrise, în anul 2013, pentru cele trei clase de asigurări, a fost următoarea:

- **clasa III - Asigurări de mijloace de transport terestru, altele decât cele feroviare (Casco)**, pentru care a fost subscris un volum de prime brute de 1.764.820.758 lei, în scădere nominală cu 7,92% față de anul 2012 și cu 11,44% în termeni reali. Subscrierile pe această clasă de asigurări au intrat pe o tendință descendentă începând cu anul 2008, o dată cu declanșarea crizei economico-financiare.
- **clasa VIII - Asigurări de incendiu și alte calamități naturale**, pentru care s-au subscris prime brute în valoare totală de 1.060.344.929 lei, nivel în scădere nominală cu 1,93% față de anul 2012.

Această clasă a avut o evoluție negativă deși atât subscrierile pentru asigurările facultative de locuințe cât și cele pentru asigurările obligatorii de locuințe au crescut, comparativ cu anul 2012.

- **clasa X - Asigurări de răspundere civilă pentru vehicule**, cu un volum de prime brute subscrise de 2.461.675.830 lei a înregistrat o creștere nominală cu 15,19%, comparativ cu anul 2012.

Societățile care au subscris prime în valori semnificative pentru cele 3 clase de asigurări sunt următoarele:

- pentru **clasa III - asigurări de mijloace de transport terestru, altele decât cele feroviare**:

- ALLIANZ - ȚIRIAC ASIGURĂRI SA, cu 374.007.033 lei, reprezentând 21,19% din volumul total al subscrierilor pe această clasă;
- GROUPAMA ASIGURĂRI SA, cu 327.521.447 lei, reprezentând 18,56% din volumul total al subscrierilor pe această clasă;
- OMNIASIG VIG, cu 311.821.237 lei, reprezentând 17,67% din volumul total al subscrierilor pe această clasă;
- pentru **clasa VIII – asigurări de incendiu și alte calamități naturale:**
  - OMNIASIG VIG, cu 218.283.429 lei, reprezentând 20,59% din volumul total al subscrierilor pe această clasă;
  - ASTRA SA, cu 159.771.515 lei, reprezentând 15,07% din volumul total al subscrierilor pe această clasă;
  - ALLIANZ - ȚIRIAC ASIGURĂRI SA, cu 153.724.309 lei, reprezentând 14,50% din volumul total al subscrierilor pe această clasă;
- pentru **clasa X - asigurări de răspundere civilă pentru autovehicule:**
  - EUROINS ROMANIA ASIGURARE REASIGURARE S.A., cu 466.314.975 lei, reprezentând 18,94% din volumul total al subscrierilor pe această clasă;
  - CARPATICA ASIG S.A., cu 413.808.421 lei, reprezentând 16,81% din volumul total al subscrierilor pe această clasă.
  - ASTRA SA, cu 403.086.440 lei, reprezentând 16,38% din volumul total al subscrierilor pe această clasă;

În anul 2013, un număr de 25 de societăți de asigurare au raportat prime brute subscrise pentru asigurări generale care includ și riscuri de catastrofe naturale în valoare de 6.541.286.494 lei. Din valoarea totală a primelor brute subscrise pentru categoria asigurărilor generale ale acestor societăți, primele brute subscrise pentru riscurile de catastrofe naturale au însumat 2.455.713.117 lei, ceea ce a reprezentat 38,07% din total.

4.2.2 Prime brute subscrise pentru asigurări de viață

Valoarea cumulată a primelor brute subscrise în anul 2013 pentru asigurările de viață, raportate de societățile de asigurare autorizate să practice această categorie de asigurări, a fost în valoare de 1.634.296.439 lei, înregistrând o scădere nominală cu 9,33% față de anul 2012, ceea ce reprezintă o scădere reală cu 12,80%.

Volumul primelor brute subscrise pentru asigurările de viață reprezintă 20,12% din totalul primelor brute subscrise de piața de asigurări, pe cele două segmente ale sale - asigurări generale și de viață.

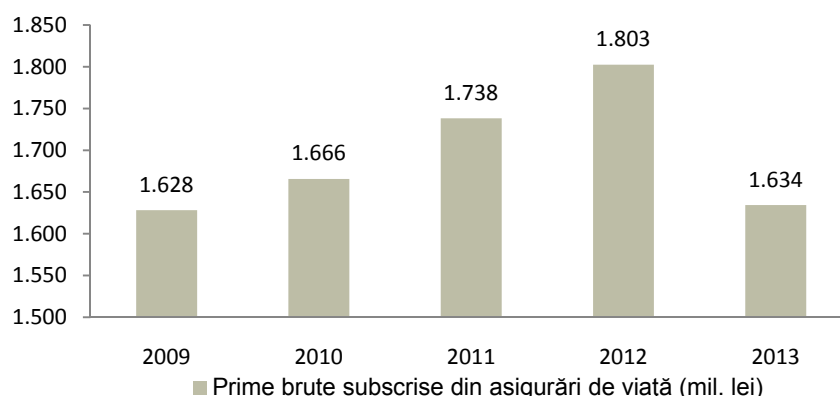
Tabelul I 19 Dinamica primelor brute subscrise pentru asigurări de viață în perioada 2009–2013

Anul	Prime brute subscrise din asigurări de viață (lei)	Creștere nominală față de anul anterior (%)	Rata medie anuală a inflației (%)	Creștere reală față de anul anterior(%)
2009	1.628.162.635	-12,84	5,59	-17,46
2010	1.665.668.554	2,30	6,09	-3,57
2011	1.738.366.854	4,36	5,79	-1,35
2012	1.802.519.132	3,69	3,33	0,35
2013	1.634.296.439	-9,33	3,98	-12,80

Sursa: ASF

Figura I 29 Prime brute subscrise pentru asigurări de viață

Sursa: ASF

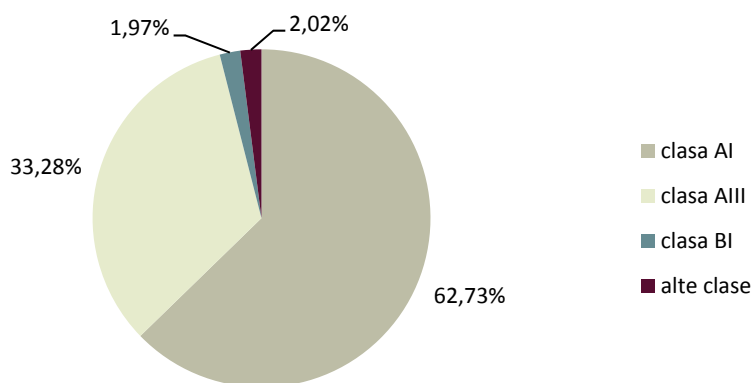
Din datele prezentate rezultă că deși în perioada 2009-2012 volumul primelor brute subscrise pentru asigurările de viață au înregistrat un ritm de creștere pozitiv, volumul primelor brute subscrise pentru asigurările de viață înregistrat în anul 2013 se situează puțin peste nivelul înregistrat în anul 2009.

Din punct de vedere al structurii portofoliului de asigurări de viață, în 2013, două clase de asigurări - AI - Asigurări de viață, anuități și asigurări de viață suplimentare și AIII - Asigurări de viață și anuități legate de fonduri de investiții - au cumulat un volum al primelor brute subscrise în valoare de 1.569.040.589 lei, ceea ce reprezintă 96,01% din total prime subscrise pentru asigurări de viață.

- primele brute subscrise pentru clasa **AI - Asigurări de viață, anuități și asigurări de viață suplimentare**, în valoare de 1.025.144.246 lei, au reprezentat 62,73% din total subscrieri pentru asigurări de viață, înregistrând o scădere nominală de 7,36% și o scădere în termeni reali de 10,91% față de anul 2012;
- primele brute subscrise pentru clasa **AIII - Asigurări de viață și anuități legate de fonduri de investiții**, în valoare de 543.896.343 lei, au reprezentat 33,28% din total, înregistrând față de anul 2012 o scădere nominală de 13,15%, iar în termeni reali o scădere de 16,47%.

În anul 2013, asigurările aferente **clasei B1 - Asigurări de accidente (inclusiv accidente de muncă și bolile profesionale)** au înregistrat o creștere nominală de 2,36% (scădere de 1,56%, în termeni reali) față de anul 2012. Această clasă de asigurări deține o pondere de 1,97% în total prime brute subscrise aferente asigurărilor de viață.

Figura I 30 Distribuția primelor brute subscrise pe clase de asigurări de viață

Sursa: ASF

Sectorul asigurărilor de viață s-a caracterizat, și în anul 2013, printr-un grad mare de concentrare, astfel că 10 societăți au deținut o pondere de 89,63% din volumul total al primelor subscrise pe acest segment, cu subscrieri cumulate în valoare de 1.464.871.890 lei.

Tabelul I 20 Societățile care au înregistrat cel mai mare volum de subscrieri pentru asigurări de viață

Nr. crt.	Societate	Prime brute subscrise pentru asigurările de viață (lei)	Cota de piață (%)
1.	ING ASIGURARI DE VIATA SA	559.593.663	34,24
2.	BCR ASIGURARI DE VIATA VIENNA INSURANCE GROUP SA	213.350.111	13,05
3.	METROPOLITAN ASIGURARI SA	140.546.162	8,60
4.	ALICO ASIGURARI ROMANIA SA	121.761.688	7,45
5.	ALLIANZ - TIRIAC ASIGURARI SA	94.713.252	5,80
6.	ASIROM VIENNA INSURANCE GROUP SA	89.012.684	5,45
7.	GENERALI ROMANIA SA	84.387.291	5,16
8.	BRD ASIGURARI DE VIATA SA	69.569.678	4,26
9.	GRAWE ROMANIA ASIGURARE SA	49.814.467	3,05
10.	GROUPAMA ASIGURARI SA	42.122.894	2,58
Total (1- 10)		1.464.871.890	89,64
Alte societăți		169.424.549	10,36
Total		1.634.296.439	100

Sursa: ASF

Comparativ cu anul 2012, ponderea deținută de primele 10 societăți în volumul subscrierilor pentru asigurări de viață a înregistrat o scădere cu 2,28 puncte procentuale, de la 91,91% la 89,63%.

4.3. Indemnizații brute plătite

Societățile de asigurări au plătit, în anul 2013, un volum total de indemnizații brute pentru asigurări generale și de viață în valoare de 4.545.123.441 lei, nivel în scădere nominală cu 4,39% față de anul 2012. În termenii reali, scăderea înregistrată a fost de 8,05%.

Societățile care au desfășurat activitate de asigurări generale au plătit indemnizații brute în valoare totală de 4.217.170.526 lei, nivel în scădere nominală cu 5,31% față de 2012, ceea ce reprezintă o scădere reală cu 8,93%.

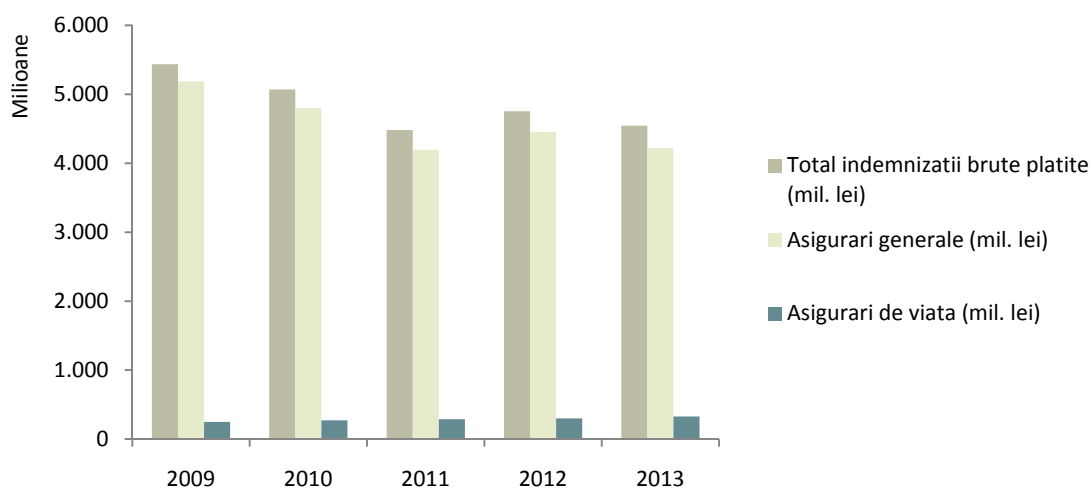
Pentru segmentul asigurărilor de viață, indemnizațiile brute și maturitățile plătite de societățile de asigurare au avut o valoare de 327.952.915 lei, ceea ce a reprezentat o creștere nominală cu 9,37% și o creștere reală cu 5,18% față de anul 2012.

Tabelul I 21 Dinamica indemnizațiilor brute plătite pentru asigurări generale și de viață în perioada 2009–2013

Anul	Indemnizații brute plătite pentru asigurări generale și de viață	Creștere nominală față de anul anterior (%)	Rata medie anuală a inflației (%)	Creștere reală față de anul anterior (%)
2009	5.435.503.756	24,57	5,59	17,97
2010	5.069.483.669	-6,73	6,09	-12,09
2011	4.483.069.265	-11,57	5,79	-16,41
2012	4.753.573.042	6,03	3,33	2,62
2013	4.545.123.441	-4,39	3,98	-8,05

Sursa: ASF

Figura I 31 Dinamica indemnizațiilor brute plătite, pe total și pe categorii de asigurare, în perioada 2009 -2013

Sursa: ASF

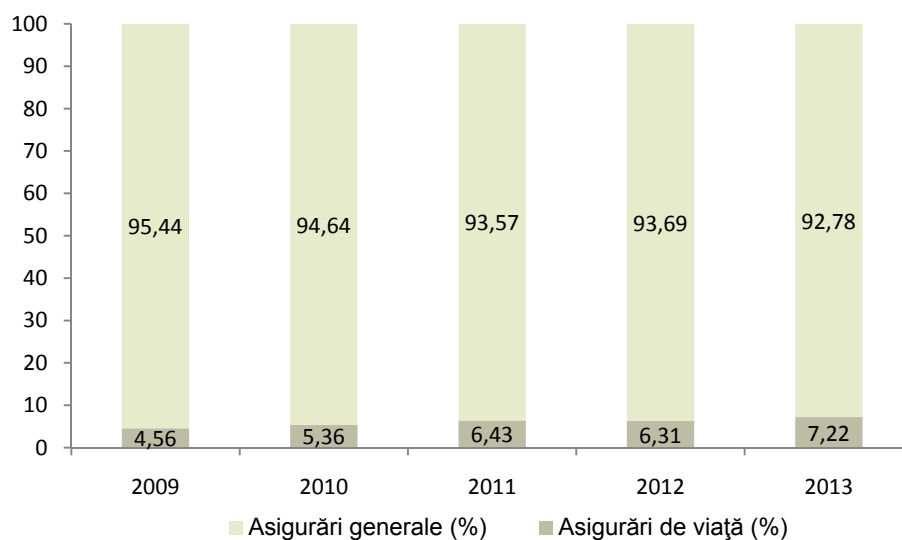
La data de 31.12.2013, ponderea indemnizațiilor brute plătite pentru asigurări generale și de viață în total prime brute subscrise pentru cele două categorii de asigurări era de 55,94%.

Tabelul I 22 Structura indemnizațiilor brute plătite pe cele două categorii de asigurare în perioada 2009-2013

Categorii de asigurare		2009	2010	2011	2012	2013
Asigurări de viață	Total (lei)	248.023.136	271.922.669	288.396.876	299.855.424	327.952.915
	Pondere în total indemnizații (%)	4,56	5,36	6,43	6,31	7,22
Asigurări generale	Total (lei)	5.187.480.620	4.797.561.000	4.194.672.389	4.453.717.618	4.217.170.526
	Pondere în total indemnizații (%)	95,44	94,64	93,57	93,69	92,78
Total indemnizații brute plătite (lei)		5.435.503.756	5.069.483.669	4.483.069.265	4.753.573.042	4.545.123.441

Sursa: ASF

Figura I 32 Dinamica structurii indemnizațiilor brute plătite, în funcție de categoria de asigurare, în perioada 2009–2013

Sursa: ASF

4.3.1. Indemnizații brute plătite pentru asigurări generale

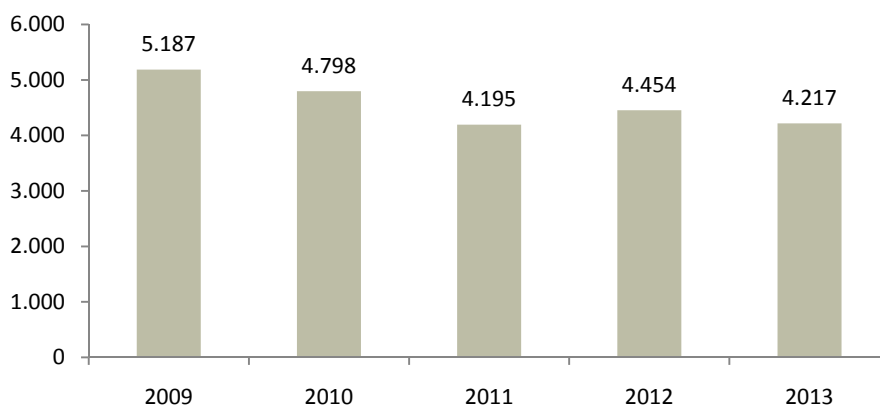
În anul 2013, valoarea indemnizațiilor brute plătite de societățile de asigurare care au practicat asigurări generale a fost de 4.217.170.526 lei, în scădere nominală cu 5,31% față de anul 2012. În termeni reali, scăderea a fost de 8,93%.

Tabelul I 23 Dinamica indemnizațiilor brute plătite pentru asigurări generale în perioada 2009 – 2013

Anul	Indemnizații brute plătite (lei)	Creștere nominală față de anul anterior (%)	Rata medie anuală a inflației (%)	Creștere reală față de anul anterior (%)
2009	5.187.480.620	25,19	5,59	18,56
2010	4.797.561.000	-7,52	6,09	-12,83
2011	4.194.672.389	-12,57	5,79	-17,35
2012	4.453.717.618	6,18	3,33	2,75
2013	4.217.170.526	-5,31	3,98	-8,93

Sursa: ASF

Figura I 33 Evoluția indemnizațiilor brute plătite pentru asigurări generale, în perioada 2009-2013 (milioane lei)

Sursa: ASF

Din valoarea totală a indemnizațiilor brute plătite în anul 2013 pentru categoria asigurărilor generale, valoarea aferentă daunelor produse în anii anteriori a fost 2.224.876.917 lei, ceea ce reprezintă 52,76% din total.

Suma recuperată de la societățile de reasigurare, către care societățile de asigurare au cedat o parte din riscurile asumate, a fost de 1.424.011.300 lei și a reprezentat 33,77% din volumul total de indemnizații brute plătite pentru asigurări generale.

Cumulat, indemnizațiile brute plătite de 10 societăți de asigurări au reprezentat 96,48% din totalul indemnizațiilor plătite la nivelul segmentului de asigurări generale.

Tabelul I 24 Societățile de asigurări cu cel mai mare volum de indemnizații brute plătite pentru asigurări generale

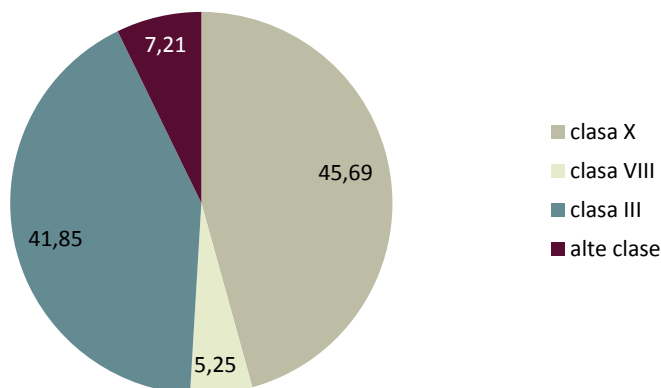
Nr. crt.	Societate	Indemnizații brute plătite pentru asigurările generale (lei)	Pondere în total (%)
1.	OMNIASIG VIG	793.552.126	18,82
2.	ASTRA SA	522.107.612	12,38
3.	GROUPAMA ASIGURARI SA	520.305.597	12,34
4.	ALLIANZ - TIRIAC ASIGURARI SA	478.331.005	11,34
5.	UNIQA ASIGURARI SA	425.610.410	10,09

Nr. crt.	Societate	Indemnizații brute plătite pentru asigurările generale (lei)	Pondere în total (%)
6.	ASIROM VIENNA INSURANCE GROUP SA	406.581.177	9,64
7.	EUROINS ROMANIA ASIGURARE REASIGURARE SA	322.579.155	7,65
8.	CARPATICA ASIG SA	276.510.062	6,56
9.	GENERALI ROMANIA SA	244.423.986	5,80
10.	CITY INSURANCE SA	78.800.551	1,86
Total (1 – 10)		4.068.801.681	96,48
Alte societăți		148.368.845	3,52
Total IBP (lei)		4.217.170.526	100

Sursa: ASF

Ponderi semnificative ale indemnizațiilor brute plătite de societățile de asigurare au fost înregistrate pe următoarele clase de asigurare: **clasa X - Asigurări de răspundere civilă a autovehiculelor, clasa III - Asigurări de mijloace de transport terestru, clasa VIII - Asigurări de incendiu și calamități naturale.**

Figura I 34 Structura pe clase a indemnizațiilor brute plătite pentru asigurări generale (%)

Sursa: ASF

În anul 2013, evoluția indemnizațiilor brute plătite pentru principalele clase de asigurări generale a fost următoarea:

- pentru **clasa X - Asigurări de răspundere civilă pentru autovehicule** au fost plătite indemnizații brute în valoare de 1.926.727.090 lei, reprezentând 45,69% din valoarea totală a indemnizațiilor brute plătite pentru asigurările generale. Valoarea indemnizațiilor plătite pentru asigurări incluse în această clasă a înregistrat o creștere nominală cu 3,44%, ceea ce reprezintă în termeni reali o scădere cu 0,52% față de anul 2012.

Cinci societăți de asigurare au cumulat o valoare a indemnizațiilor plătite, pentru asigurări incluse în această clasă, de 1.349.679.337 lei, nivel aferent unei ponderi de 70,05% din totalul indemnizațiilor brute plătite pentru clasa X. Aceste societăți sunt următoarele:

- ASTRA SA, cu o valoare a indemnizațiilor brute plătite de 339.375.491 lei;
- EUROINS ROMÂNIA S.A., cu o valoare a indemnizațiilor brute plătite de 299.782.438 lei;
- CARPATICA ASIG S.A. cu o valoare a indemnizațiilor brute plătite de 257.570.636 lei;
- ASIROM VIENNA INSURANCE GROUP S.A. cu o valoare a indemnizațiilor brute plătite de 230.845.167 lei;
- OMNIASIG VIG, cu o valoare a indemnizațiilor brute plătite de 222.105.605 lei.

- pentru **clasa III - Asigurări de mijloace de transport terestru, altele decât cele feroviare** au fost plătite indemnizații brute în valoare de 1.764.679.546 lei, ceea ce reprezintă 41,85% din totalul indemnizațiilor brute plătite pentru asigurări generale, înregistrându-se o scădere nominală cu 9,37% și una reală cu 12,84% față de anul 2012.

Cinci societăți, din cele 21 de societăți care au plătit indemnizații pentru acest tip de asigurări, au înregistrat o valoare cumulată a indemnizațiilor brute plătite de 1.451.666.506 lei, nivel ce a reprezentat 82,26% din valoarea totală a indemnizațiilor plătite pentru această clasă, după cum urmează:

- OMNIASIG VIG, cu o valoare a indemnizațiilor brute plătite de 483.832.246 lei;
- GROUPAMA ASIGURARI S.A. cu o valoare a indemnizațiilor brute plătite de 285.075.276 lei;
- ALLIANZ - ȚIRIAC ASIGURĂRI SA, cu o valoare a indemnizațiilor brute plătite de 281.273.385 lei;
- UNIQA ASIGURARI S.A., cu o valoare a indemnizațiilor brute plătite de 266.936.056 lei;
- ASIROM VIENNA INSURANCE GROUP S.A., cu o valoare a indemnizațiilor brute plătite de 134.549.543 lei.

Indemnizațiile plătite pentru asigurările auto (Casco și RCA, respectiv pentru asigurări incluse în clasa III și clasa X) au reprezentat 87,54% din totalul indemnizațiilor brute plătite pentru categoria asigurărilor generale. Comparativ cu anul 2012, indemnizațiile cumulate plătite pentru asigurări auto au înregistrat o scădere nominală cu 3,11%, ceea ce în termeni reali înseamnă o scădere cu 6,82%.

- pentru **clasa VIII – Asigurări de incendiu și calamități naturale**, 25 de societăți de asigurare au plătit indemnizații în valoare de 221.300.510 lei, ceea ce reprezintă o pondere de 5,25% din totalul plăților aferente asigurărilor generale. Nivelul acestor indemnizații a înregistrat o creștere nominală cu 1,27% față de 2012, iar în termeni reali o scădere cu 2,61%.

Pentru asigurările facultative de locuințe au fost plătite indemnizații brute de 63.317.820 lei, ceea ce reprezintă 28,61% din valoarea indemnizațiilor brute plătite pentru clasa VIII. Comparativ cu anul 2012, valoarea indemnizațiilor brute plătite pentru asigurările facultative de locuințe a înregistrat o scădere nominală cu 17,42%.

Cinci societăți de asigurări au plătit cumulativ indemnizații brute de 179.395.163 lei, ceea ce reprezintă 81,06% din valoarea totală a indemnizațiilor aferente clasei VIII. Aceste societăți sunt următoarele:

- OMNIASIG VIENNA INSURANCE GROUP S.A., cu o valoare de 53.021.803 lei;
- ALLIANZ - ȚIRIAC ASIGURĂRI SA, cu o valoare de 45.210.253 lei;
- ASTRA S.A., cu o valoare de 38.425.452 lei;
- GROUPAMA ASIGURARI S.A., cu o valoare de 23.345.330 lei;
- ASIROM VIENNA INSURANCE GROUP S.A., cu o valoare de 19.392.325 lei.

4.3.2. Indemnizații brute plătite pentru asigurări de viață

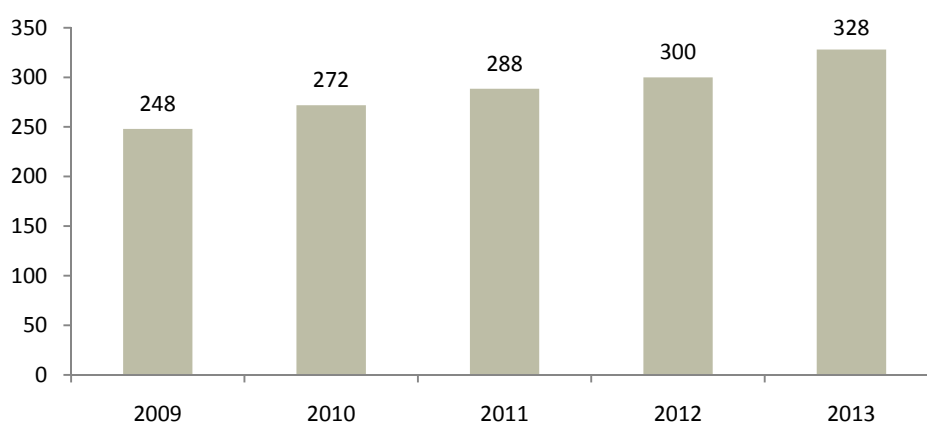
Valoarea indemnizațiilor brute plătite pentru asigurări de viață s-a situat, în anul 2013, la 327.952.915 lei, înregistrând o creștere nominală cu 9,37% față de 2012. În termeni reali, s-a înregistrat o creștere cu 5,18%. În această sumă au fost incluse și plățile efectuate de societățile de asigurări aferente contractelor de asigurare ajunse la maturitate, care au reprezentat 58,91% din total.

Tabelul I 25 Dinamica indemnizațiilor brute plătite pentru asigurări de viață în perioada 2009–2013

Anul	Indemnizații brute plătite (lei)	Creștere nominală față de anul anterior (%)	Rata medie anuală a inflației (%)	Creștere reală față de anul anterior (%)
2009	248.023.136	12,81	5,59	6,84
2010	271.922.669	9,64	6,09	3,34
2011	288.396.876	6,06	5,79	0,25
2012	299.855.424	3,97	3,33	0,62
2013	327.952.915	9,37	3,98	5,18

Sursa: ASF

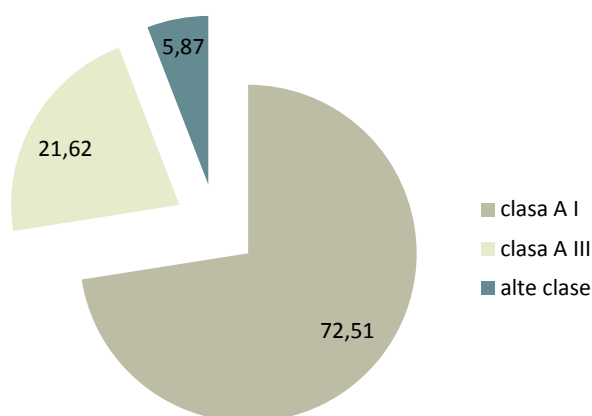
Figura I 35 Evoluția indemnizațiilor brute plătite pentru asigurări de viață, în perioada 2009-2013 (milioane lei)

Sursa: ASF

Cele mai semnificative ponderi în totalul indemnizațiilor brute plătite au fost deținute de următoarele clase: **AI - Asigurări de viață, anuități și asigurări de viață suplimentare** și **AIII - Asigurări de viață și anuități legate de fonduri de investiții**.

Figura I 36 Structura pe clase a indemnizațiilor brute plătite pentru asigurări de viață (%)

Sursa: ASF

Tabelul I 26 Societățile care au înregistrat cel mai mare volum de indemnizații plătite pentru asigurări de viață

Nr. crt.	Societate	Indemnizații brute plătite (lei)	Pondere în total (%)
1.	ING ASIGURARI DE VIATA SA	122.540.471	37,37
2.	ASIROM VIENNA INSURANCE GROUP SA	54.691.378	16,68
3.	METROPOLITAN LIFE ASIGURARI SA	23.719.336	7,23
4.	BCR ASIGURARI DE VIATA VIENNA INSURANCE GROUP SA	21.336.603	6,50
5.	GENERALI ROMANIA SA	19.122.126	5,83
6.	GROUPAMA ASIGURARI SA	15.843.502	4,83
7.	ALICO ASIGURARI ROMANIA SA	15.286.004	4,66
8.	ALLIANZ - TIRIAC ASIGURARI SA	13.435.681	4,10
9.	AXA LIFE INSURANCE SA	10.092.767	3,08
10.	EUREKO ASIGURARI SA	6.691.750	2,04
Total (1-10)		302.759.618	92,32
Alte societăți		25.193.297	7,68
Total IBP (lei)		327.952.915	100

Sursa: ASF

Sume de răscumpărare plătite pentru asigurări de viață

În anul 2013, volumul sumelor plătite cu titlu de răscumpărări (totale și parțiale) la cererea asiguraților a înregistrat o creștere nominală cu 1,93% (scădere de 1,97%, în termeni reali) față de anul 2012, de la 429.798.249 lei, la 438.075.853 lei.

Din valoarea cumulată a răscumpărărilor plătite în anul 2013, răscumpărările totale plătite dețin o pondere de 78,39%. Acestea au înregistrat o creștere nominală cu 11,23%, ceea ce în termeni reali a însemnat o creștere cu 6,97% față de anul 2012. Valoarea răscumpărărilor parțiale plătite, de 94.666.773 lei, a reprezentat 21,61% din totalul răscumpărărilor plătite, nivel în scădere nominală față de 2012 cu 21,81%, ceea ce arată o scădere reală cu 24,80%.

4.4. Asigurările de locuințe

Primele brute subscrise pentru asigurările facultative și obligatorii de locuințe totalizau, în anul 2013, un volum de 646.463.991 lei, nivel ce reprezenta 60,97% din subscrierile aferente Clasei VIII - Asigurări de incendiu și alte calamități naturale.

Asigurările facultative de locuințe au generat un volum de subscrieri de 586.210.016 lei, ceea ce a reprezentat 55,29% din totalul primelor brute subscrise aferent clasei VIII. Asigurările obligatorii pentru locuințe reprezentau 5,68% din totalul clasei VIII, cu un volum de prime brute subscrise de 60.253.975 lei.

Tabelul I 27 Evoluția primelor brute subscrise și a indemnizațiilor brute plătite pentru asigurările de locuințe facultative și obligatorii

Anul	Indicatori	Total prime brute subscrise și indemnizații brute plătite aferente clasei VIII - Asigurări de incendii și alte calamități naturale (lei)	Asigurări de incendii și alte calamități naturale (clasa VIII), din care:	
			Asigurări facultative de locuințe	Asigurări obligatorii de locuințe
2011	Prime brute subscrise	1.178.020.775	638.532.825	35.310.758
	Indemnizații brute plătite	238.387.105	47.013.398	327.310
2012	Prime brute subscrise	1.081.228.539	565.773.166	24.200.893
	Indemnizații brute plătite	218.520.305	76.678.178	276.689
2013	Prime brute subscrise	1.060.344.929	586.210.016	60.253.975
	Indemnizații brute plătite	221.300.510	63.317.820	473.496

Sursa: ASF

La sfârșitul anului 2013 erau în vigoare 2.464.186 contracte de asigurări facultative pentru locuințe (față de 3.324.910 de contracte în 2012), ceea ce a reprezentat 65,66% din totalul de 3.752.693 contracte în vigoare aferente asigurărilor incluse în Clasa VIII. Pe segmentul asigurărilor obligatorii pentru locuințe erau în vigoare 736.318 contracte, reprezentând 19,62% din total.

La data de 31.12.2013, gradul de acoperire în asigurare a fondului locativ al României, obținut prin raportarea numărului de contracte pentru asigurări obligatorii și facultative la numărul total de locuințe (aproximativ 8,5 milioane locuințe, potrivit INS) a fost de 37,65%.

Tabelul I 28 Evoluția principalilor indicatori pentru asigurările facultative de locuințe (2011-2013)

Indicatori	2011	2012	2013	Creștere absolută 2013/2012
Număr de contracte în vigoare la sfârșitul anului (buc.)	4.392.647	3.324.910	2.464.186	-860.724
Prime brute subscrise (lei)	638.532.825	565.773.166	586.210.016	20.436.850
Prime brute cedate în reasigurare (lei)	130.750.782	154.127.843	163.256.197	9.128.354
Pondere primelor brute cedate în total prime brute subscrise (%)	20,48	27,24	27,85	-
Indemnizații brute plătite (lei)	47.013.398	76.678.178	63.317.820	-13.360.358

Sursa: ASF

Tabelul I 29 Situația indicatorilor pentru asigurările obligatorii* de locuințe (2011-2013)

Indicatori	2011	2012	2013	Creștere absolută 2013/2012
Număr de contracte în vigoare la sfârșitul anului (buc.)	574.229	331.131	736.318	405.187
Prime brute subscrise (lei)	35.310.758	24.200.893	60.253.975	36.053.082
Prime brute cedate în reasigurare (lei)	25.883.655	14.424.191	36.894.680	22.470.489
Pondere primelor brute cedate în total prime brute subscrise (%)	73,30	59,60	61,23	-
Indemnizații brute plătite (lei)	327.310	276.689	473.496	196.807

*Pool-ul de Asigurare Împotriva Dezastrelor Naturale (PAID)

Sursa: ASF

4.5. Rezerve tehnice

Din analiza datelor înregistrate în situațiile financiare transmise ASF rezultă că, la data de 31.12.2013, societățile de asigurare au constituit rezerve tehnice brute pentru activitatea de asigurări generale și de viață în valoare de 13.320.064.000 lei, în creștere nominală cu 7% față de data de 31.12.2012, ceea ce reprezintă o creștere în termeni reali cu 5,37%.

Rezervele tehnice brute constituite pentru asigurările generale au înregistrat un volum de 7.451.089.408 lei, deținând astfel o pondere de 55,94% din total. Pentru asigurări de viață, societățile au constituit rezerve în valoare de 5.868.974.592 lei, nivel aferent unei ponderi de 44,06% din total.

La data de 31.12.2013, partea cedată reasiguratorilor din rezervele tehnice brute era în valoare de 1.962.593.026 lei, cumulat pentru asigurări generale și de viață, reprezentând 14,73% din totalul rezervelor tehnice brute. Comparativ cu data de 31.12.2012, valoarea totală a părții cedate reasiguratorilor din rezervele tehnice brute constituite pentru cele două categorii de asigurare a înregistrat o scădere nominală cu 9,38% ceea ce în termeni reali reprezintă o scădere cu 10,76%.

4.5.1. Rezerve tehnice constituite pentru asigurări generale

Pentru activitatea de asigurări generale, la data de 31.12.2013, societățile de asigurare aveau constituite rezerve tehnice brute în valoare de 7.451.089.408 lei, o creștere nominală cu 6,87%, ceea ce reprezintă o creștere reală cu 5,24%, față de 31.12.2012.

Partea cedată reasiguratorilor din rezervele tehnice brute pentru asigurări generale avea o valoare de 1.891.111.277 lei, înregistrând o scădere nominală cu 8,74% (scădere cu 10,13%, în termeni reali) față de 2012. Raportată la totalul rezervelor aferente asigurărilor generale, partea cedată reasiguratorilor a reprezentat 25,38% nivel în scădere față de anul precedent, când aceasta se situa la 29,72%.

Structura rezervelor tehnice brute pentru categoria asigurărilor generale, la data de 31.12.2013, era următoarea:

- **rezerve de prime**, în valoare brută de 3.157.532.267 lei, reprezintă 42,38% din valoarea totală a rezervelor tehnice brute aferente asigurărilor generale. Comparativ cu soldul existent la sfârșitul anului 2012, valoarea rezervelor de prime a înregistrat o creștere nominală cu 1,37%, ceea ce înseamnă un minus real de 0,18%. Creșterea rezervelor de primă este în strânsă corelație cu evoluția pozitivă înregistrată de volumul primelor brute subscrise pentru asigurări generale care au înregistrat o creștere nominală cu 0,56% față de anul 2012.

Partea aferentă cedărilor în reasigurare din rezervele de prime brute, în valoare de 492.154.840 lei, reprezenta 15,59% din rezervele de prime brute.

- **rezervele de daune avizate și neavizate brute**, în valoare de 3.816.474.170 lei, reprezentau 51,22% din valoarea rezervelor tehnice brute constituite pentru asigurările generale. Nivelul acestor rezerve tehnice a înregistrat o creștere nominală cu 11,69% față de data de 31.12.2012, ceea ce în termeni reali a însemnat o creștere cu 9,99%.

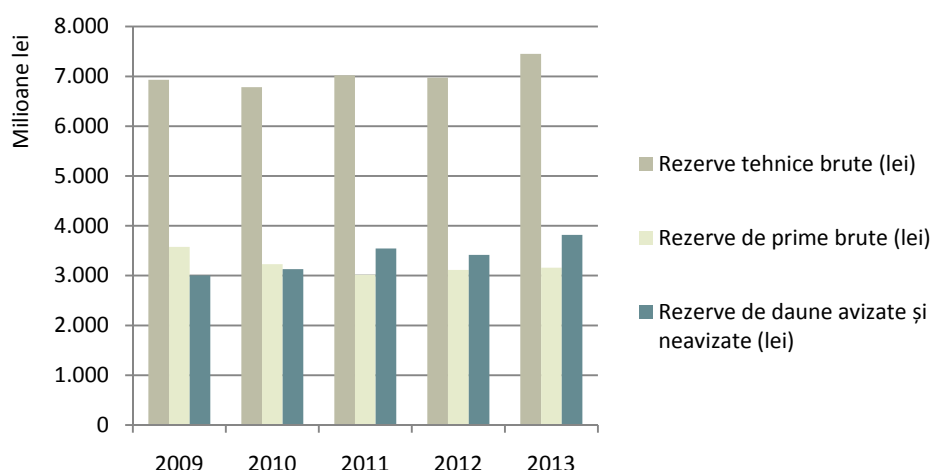
Partea aferentă cedărilor în reasigurare din valoarea rezervelor brute de daune avizate și neavizate, în valoare de 1.245.604.367 lei, reprezenta 32,64% din totalul rezervelor de daune, înregistrând o scădere nominală cu 7,25% față de anul precedent. În termeni reali, s-a înregistrat o scădere cu 8,67%.

Tabelul I 30 Evoluția rezervelor tehnice brute pentru asigurări generale, în perioada 2009-2013

Anul	Rezerve tehnice brute (lei)	Rezerve de prime brute (lei)	Rezerve de daune avizate și neavizate (lei)
2009	6.931.624.256	3.576.537.375	3.003.255.595
2010	6.782.629.538	3.230.521.900	3.128.617.940
2011	7.022.466.930	3.017.386.502	3.543.612.908
2012	6.971.815.101	3.114.890.480	3.416.959.206
2013	7.451.089.408	3.157.532.267	3.816.474.170

Sursa: ASF

Figura I 37 Dinamica rezervelor tehnice brute pentru asigurări generale, în perioada 2009-2013

Sursa: ASF

În ceea ce privește structura pe clase de asigurări a rezervelor tehnice brute constituite de societăți pentru asigurări generale, la data de 31.12.2013, valori semnificative au fost înregistrate, după cum urmează:

- **clasa III - Asigurări de mijloace de transport terestru, altele decât cele feroviare** - înregistra rezerve tehnice brute în valoare de 1.771.058.903 lei. Comparativ cu data de 31.12.2012, nivelul a fost în scădere nominală cu 9,72%, ceea ce reprezintă o scădere în termeni reali cu 11,10%. Această evoluție negativă a fost cauzată de diminuarea cu 7,92% a subscrisorilor aferente asigurărilor din clasa III. În total rezerve tehnice brute constituite pentru asigurări generale, clasa III deținea o pondere de 23,77%, în scădere față de data de 31.12.2012, când reprezenta 28,14% din total;
- **clasa VIII – Asigurări de incendiu și alte calamități naturale** - rezervele tehnice brute erau în valoare de 1.014.827.448 lei, reprezentând 13,62% din total. Acest tip de rezerve a înregistrat o creștere nominală cu 7,16%, ceea ce înseamnă o creștere reală cu 5,52% față de data de 31.12.2012.
- **clasa X – Asigurări de răspundere civilă pentru vehicule** - rezervele tehnice brute, în valoare de 3.185.704.151 lei, au înregistrat o creștere nominală cu 8,58% (o creștere cu 6,92% în termeni reali) față de 2012. Rezervele constituite pentru această clasă reprezentau 42,75% din totalul rezervelor tehnice brute constituite pentru asigurări generale, nivel în creștere cu 0,67 puncte procentuale față de ponderea calculată la sfârșitul anului 2012 (42,08%).

4.5.2. Rezerve tehnice constituite pentru asigurări de viață

Pentru activitatea de asigurări de viață, la data de 31.12.2013, societățile de asigurare aveau înregistrate rezerve tehnice brute în valoare de 5.868.974.592 lei, nivel în creștere nominală cu 7,15% (5,51%, creștere reală) față de 31.12.2012.

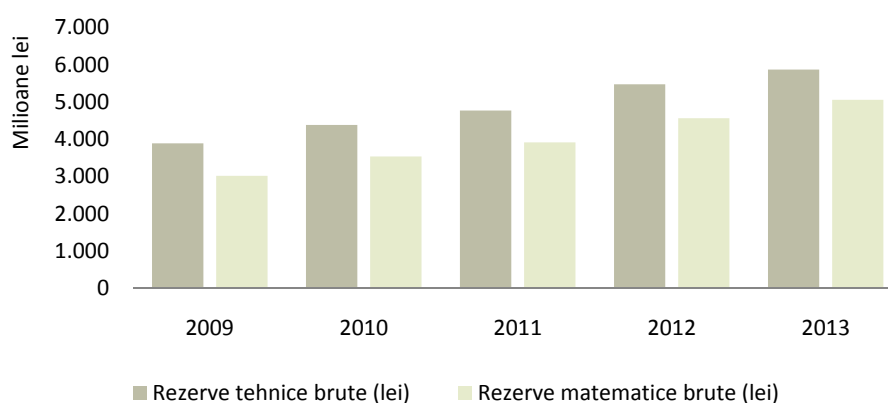
Partea din rezervele tehnice aferentă cedărilor în reasigurare pentru această categorie de asigurări avea o valoare de 71.481.750 lei, reprezentând 1,22% din totalul rezervelor tehnice brute pentru asigurările de viață. Valoarea părții cedate în reasigurare din rezervele tehnice pentru asigurările de viață a scăzut cu 23,57% în termeni nominali, respectiv cu 24,74% în termeni reali, față de anul 2012.

Tabelul I 31 Evoluția rezervelor tehnice brute pentru asigurări de viață, în perioada 2009-2013

Anul	Rezerve tehnice brute (lei)	Rezerve matematice brute (lei)	Ponderea rezervelor matematice în total (%)
2009	3.889.930.756	3.015.904.434	77,53
2010	4.383.572.919	3.535.862.556	80,66
2011	4.772.055.357	3.913.498.770	82,01
2012	5.477.203.711	4.563.022.452	83,31
2013	5.868.974.592	5.058.997.092	86,20

Sursa: ASF

Figura I 38 Dinamica rezervelor tehnice brute pentru asigurări de viață, în perioada 2009-2013

Sursa: ASF

Rezervele matematice brute, în valoare de 5.058.997.092 lei, reprezentau 86,20% din totalul rezervelor tehnice brute constituite pentru asigurări de viață, și au înregistrat o creștere nominală cu 10,87% (9,18%, creștere reală) față de 31.12.2012.

În valoarea totală a rezervelor matematice brute, ponderi semnificative au fost deținute de rezervele matematice constituite pentru clasele **AI** - Asigurări de viață, anuități și asigurări de viață suplimentare 40,06%) și **AIII** - Asigurări de viață și anuități legate de fonduri de investiții (59,81%).

4.6. Activele societăților de asigurare

4.6.1. Active totale

La data de 31.12.2013, valoarea totală a activelor bilanțiere raportate în situațiile financiare ale societăților de asigurare era de 18.357.707.937 lei, înregistrând o scădere nominală cu 3,18 % comparativ cu anul 2012. În termeni reali, luând în calcul rata inflației, valoarea activelor societăților de asigurare a înregistrat o scădere cu 4,66%.

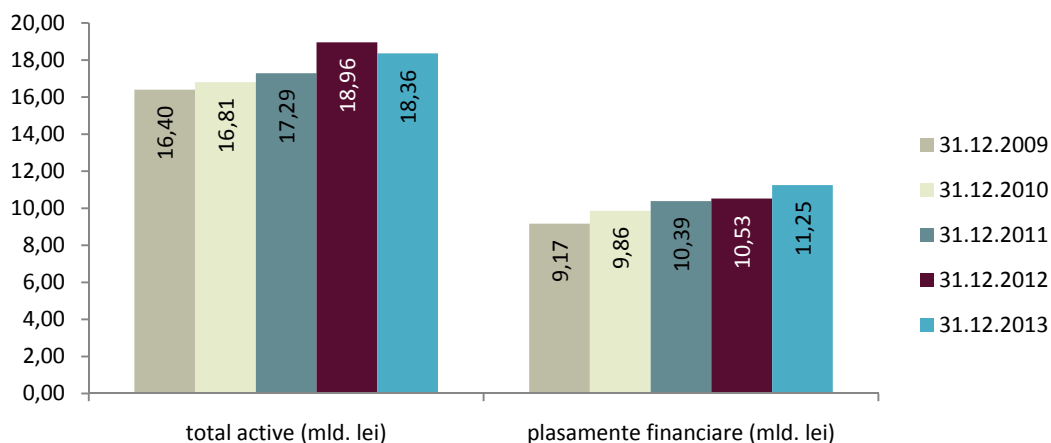
Valoarea totală a activelor bilanțiere la data de 31.12.2013 a fost influențată atât de scăderea valorii activelor la câteva societăți de asigurare în cursul anului 2013 (de exemplu societatea Astra SA la care activele au scăzut cu 51% în anul 2013), precum și de scăderea numărului de societăți de asigurare (37 față de 39 câte erau la data de 31.12.2012).

Tabelul I 32 Activele bilanțiere ale societăților de asigurare, în perioada 31.12.2009 – 31.12.2013

Data	Total active bilanțiere	Plasamente (lei)			
		total din care	Obligațiuni și alte titluri cu venit fix	Plasamente aferente asigurărilor de viață cu componentă investițională	Alte plasamente
31.12.2009	16.398.487.279	9.174.286.671	3.557.692.096	1.501.947.164	4.114.647.411
31.12.2010	16.805.591.185	9.857.781.064	4.515.307.549	1.880.392.260	3.462.081.255
31.12.2011	17.293.960.385	10.390.101.581	5.113.381.422	2.122.748.569	3.153.971.590
31.12.2012	18.960.424.182	10.525.710.723	4.925.977.303	2.629.080.446	2.970.652.974
31.12.2013	18.357.707.937	11.248.152.194	5.360.401.087	2.993.042.517	2.894.708.590

Sursa: ASF

Figura I 39 Evoluția activelor totale și a plasamentelor financiare, în perioada 31.12.2009 - 31.12.2013

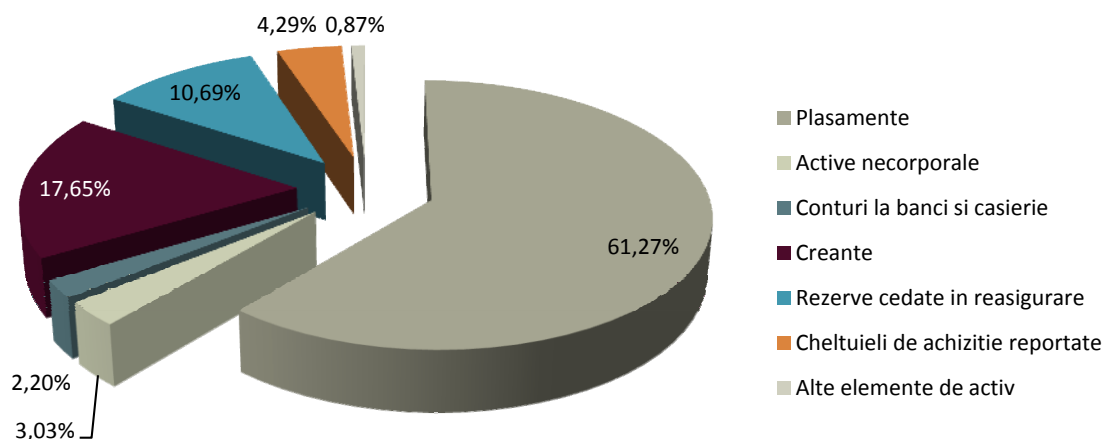
Sursa: ASF

Raportată la PIB, valoarea totală a activelor bilanțiere deținute la data de 31.12.2013 de societățile de asigurare din România reprezintă o pondere de 2,92%, față de 3,23% înregistrată la sfârșitul anului 2012.

Primele 10 societăți de asigurare, clasificate în funcție de cota de piață, dețin active bilanțiere de 74,64% din total, conform datelor raportate în situațiile financiare.

Cea mai mare pondere în totalul activelor, respectiv 61,27%, este deținută de plasamente care, la data de 31.12.2013, erau în valoare de 11.248.152.194 lei. Comparativ cu anul precedent, valoarea plasamentelor a înregistrat o creștere nominală cu 6,86%, ceea ce în termeni reali reprezintă o creștere cu 5,23%.

Figura I 40 Structura activelor societăților de asigurare la data de 31.12.2013

Sursa: ASF

Principalele tipuri de plasamente raportate de societățile de asigurare au fost următoarele:

Valoarea plasamentelor efectuate de societățile de asigurare în acțiuni a fost de doar 155.694.815 lei la data de 31.12.2013, principalele investiții fiind în titluri, obligațiuni și OPCVM.

Disponibilitățile bănești existente în depozite constituite de societățile de asigurare la instituțiile de credit aveau o valoare de 919.968.842 lei, nivel comparativ cu cel din anul precedent (o creștere de doar 0,97% în termeni nominali, ceea ce reprezintă în termeni reali o scădere 0,57%). Raportat la valoarea totală a plasamentelor, depozitele constituite la instituțiile de credit s-au menținut pe tendința descendentă începută în anul 2008, când reprezentau 33,72%. La sfârșitul anului 2013, acestea dețineau o pondere de 8,18% din totalul plasamentelor, cotă în scădere cu 0,48 puncte față de cea înregistrată pentru sfârșitul anului 2012.

4.6.2. Active admise să acopere rezervele tehnice brute pentru asigurări generale

La data de 31.12.2013 valoarea activelor admise să acopere rezervele tehnice brute constituite pentru asigurări generale a fost de 8.059.443.915 lei, în ușoară scădere față de nivelul înregistrat la data de 31.12.2012 (-0,95%). Gradul de acoperire a rezervelor tehnice cu active admise pentru aceasta categorie de asigurări era la data de 31.12.2013 de 108,16%.

Structura activelor admise să acopere rezervele tehnice brute pentru asigurări generale a fost la data de 31.12.2013 următoarea:

- **Titlurile de stat și bonuri de tezaur emise de statele membre**, în valoare de 2.243.339.914 lei, au fost utilizate ca active de 18 societăți de asigurare. Valoarea acestor plasamente a înregistrat o creștere nominală cu 11,05% (9,35% creștere reală) față de anul 2012. Această categorie de active reprezintă 27,83% din totalul activelor admise să acopere rezervele tehnice brute, și participa la acoperirea a 30,11% din rezervele tehnice brute;
- **Titlurile emise de autorități ale administrației publice locale** au avut o valoare de 23.754.518 lei, nivel în creștere nominală cu 8,37% (6,72%, creștere reală) față de data de 31.12.2012. Această categorie de active a deținut o pondere de 0,29% din total active admise, și participa la acoperirea a 0,32% din rezervele tehnice brute.
- **Valorile mobiliare tranzacționate pe o piață reglementată și titluri de participare la fondurile deschise de investiții** au cumulat 376.024.796 lei, înregistrând o creștere nominală cu 13,19% (11,46%, creștere reală) față de data de 31.12.2012. Ponderea acestei categorii de active în total active admise a fost de 4,67%. Gradul de acoperire al rezervelor tehnice brute cu această categorie de active a fost de 5,05%.

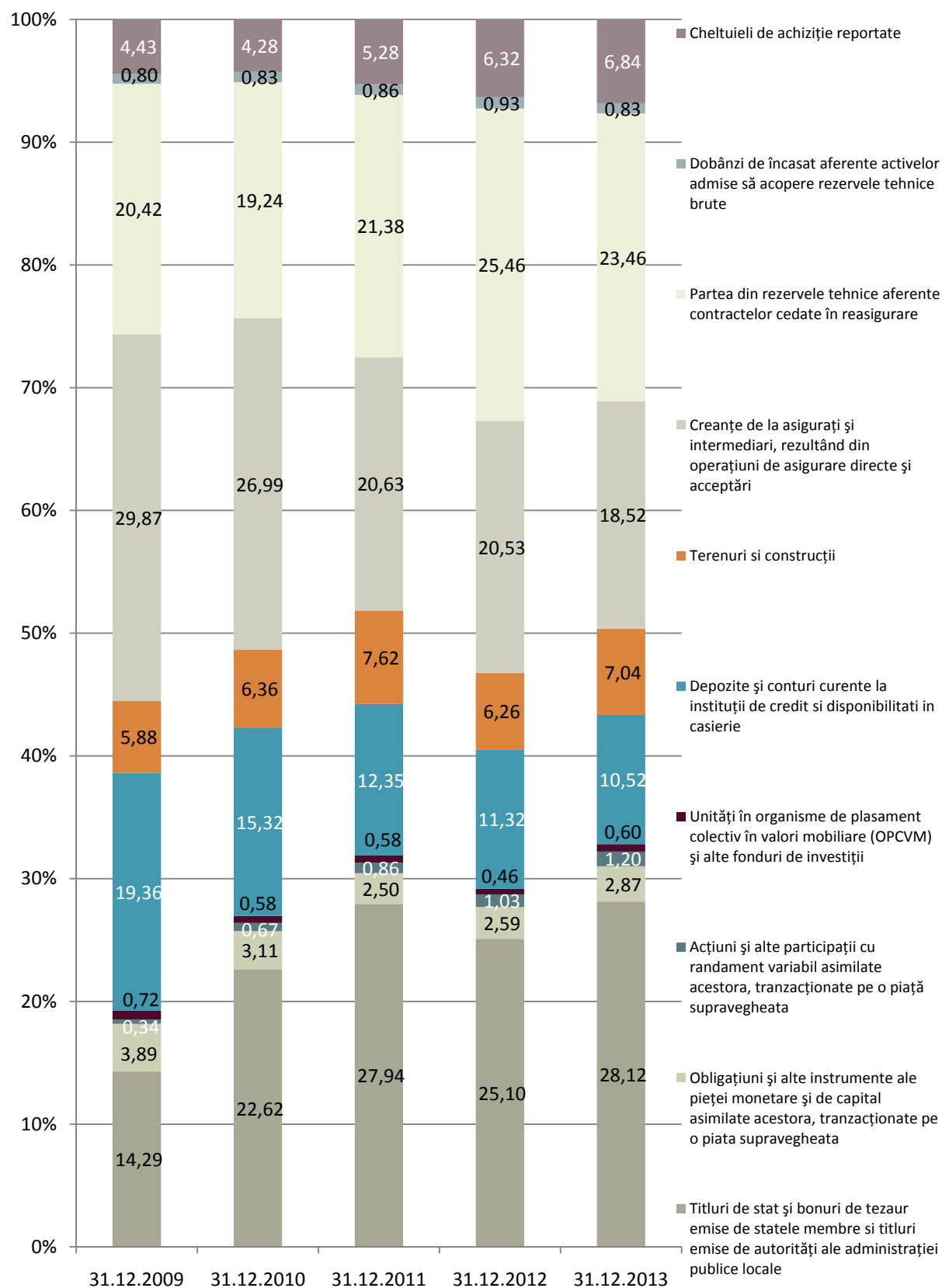
Structura acestei categorii de active este următoarea:

- plasamentele în obligațiuni și alte instrumente ale pieței monetare și de capital au totalizat 231.108.683 lei și au fost raportate de 7 societăți de asigurare. Aceste active dețin o pondere de 61,46% din totalul valorilor mobiliare tranzacționate pe o piață reglementată;
- acțiunile și alte participații cu randament variabil au cumulat 96.821.141 lei, nivel ce a reprezentat 25,75% din valorile mobiliare tranzacționate pe o piață reglementată. În această categorie de active au investit 10 societăți de asigurare;
- plasamentele în unități de fond ale organismelor de plasament colectiv și în alte fonduri de investiții au totalizat 48.094.971 lei și au deținut ponderea cea mai redusă dintre investițiile în valori mobiliare, respectiv 12,79%. Pentru acest tip de activ au raportat investiții 7 societăți.
- **Disponibilul în depozite, conturi curente și casierie**, în valoare de 847.673.122 lei, a înregistrat o scădere nominală cu 8,02% (9,42%, scădere reală) față de data de 31.12.2012. Plasamentele în astfel de instrumente au reprezentat 10,52% din total active admise. Gradul de acoperire al rezervelor tehnice brute cu această categorie de active a fost de 11,38%;
- **Creanțele de la asigurați și intermediari**, în valoare de 1.841.045.035 lei, admise în acoperirea rezervelor tehnice în valoare de 1.492.913.490 lei, au deținut o pondere de 18,52% din total active admise, și acoperă în proporție de 20,04% rezervele tehnice brute la data de 31.12.2013. Față de data de 31.12.2012, valoarea acestor active a scăzut cu 10,62%;

- **Partea din rezervele tehnice aferentă contractelor cedate în reasigurare**, în valoare de 1.891.059.333 lei, a deținut o pondere de 23,46% în total active admise, și acoperă în proporție de 25,38% rezervele tehnice brute. Se înregistrează o scădere nominală cu 8,74% (10,13%, scădere reală) față de data de 31.12.2012.
- **Terenurile și construcțiile admise în acoperirea rezervelor tehnice** au fost totalizat 567.622.752 lei, nivel în creștere nominală cu 11,38% (9,68%, creștere în termeni reali), față de 31.12.2012. Această categorie de active a deținut o pondere de 7,04% din totalul activelor admise. Gradul de acoperire al rezervelor tehnice brute prin terenuri și construcții a fost, la data de 31.12.2013, de 7,62%.
- **Dobânzile de încasat aferente activelor admise** au cumulat 66.787.256 lei, înregistrând o scădere nominală cu 11,34% (12,69%, în termeni reali) față de data de 31.12.2012. Ponderea acestei categorii în total active admise a fost de 0,83%, și participa cu doar 0,90% la acoperirea rezervelor tehnice brute.
- **Cheltuielile de achiziție reportate**, în valoare de 549.631.447 lei, au deținut o pondere de 6,84% în totalul activelor admise pentru acoperirea rezervelor tehnice brute pentru asigurări generale. Această categorie a înregistrat o creștere nominală cu 6,95% (5,32% creștere reală), față de data de 31.12.2012. Gradul de acoperire al rezervelor tehnice cu această categorie de active a fost de 7,36%.

Figura I 41 Evoluția structurii activelor admise să acopere rezervele tehnice brute pentru asigurările generale în perioada 31.12.2009 – 31.12.2013

Sursa: ASF

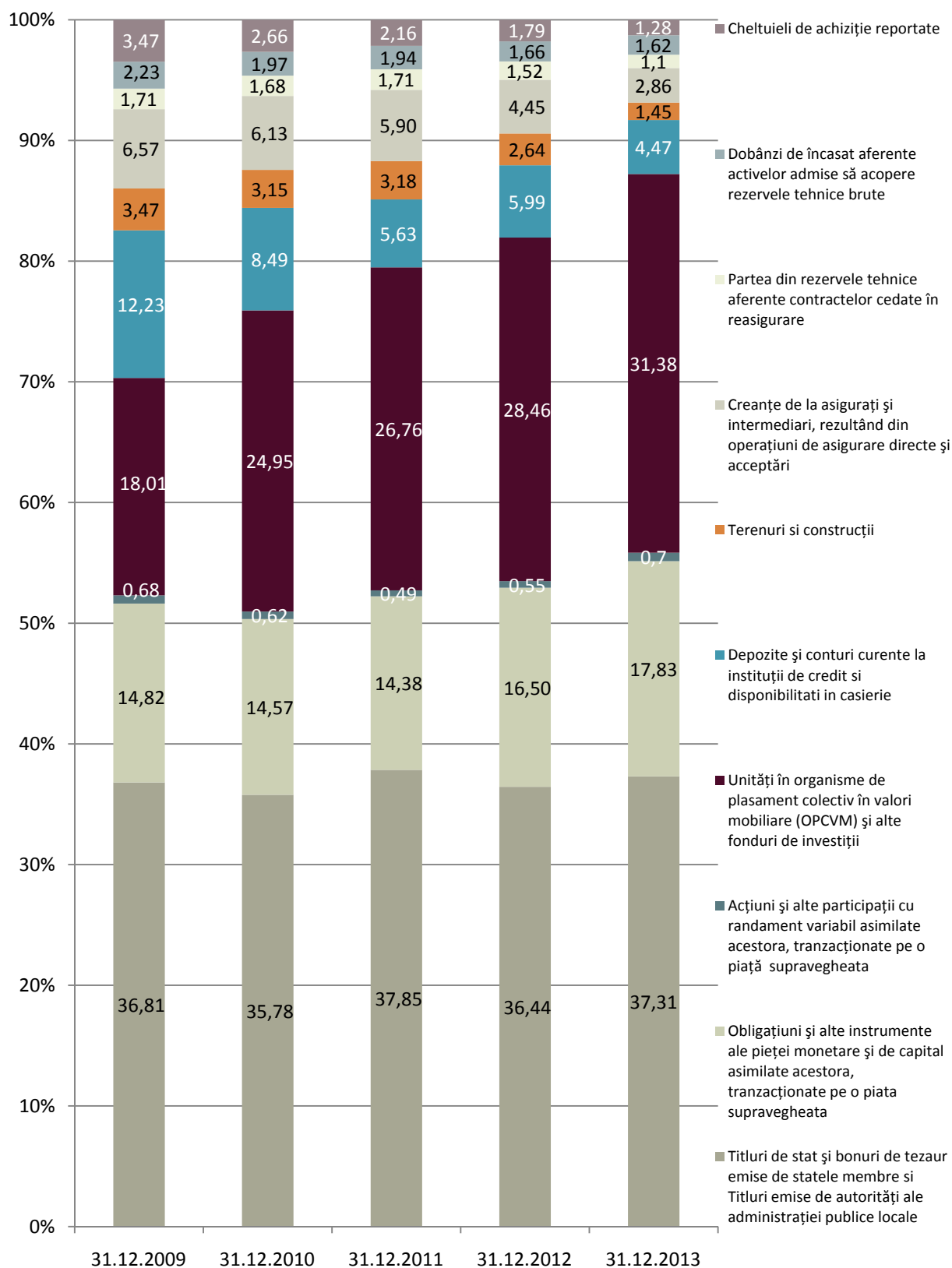
4.6.3. Active admise să acopere rezervele tehnice brute pentru asigurări de viață

Valoarea activelor care acopereau rezervele tehnice brute constituite pentru asigurări de viață, la sfârșitul anului 2013, a fost de 6.414.915.796 lei, nivel în creștere cu 4,77% față de cel înregistrat la sfârșitul anului 2012. Gradul de acoperire al rezervelor tehnice brute cu active admise, pentru categoria asigurărilor de viață, a fost de 109,3%.

Structura activelor admise să acopere rezervele tehnice brute pentru asigurările de viață la data de 31.12.2013 a fost următoarea:

- **Titlurile de stat și bonuri de tezaur emise de statele membre** au totalizat 2.360.202.497 lei, nivel în creștere nominală cu 7,08% (5,45%, în termeni reali) față de data de 31.12.2012. Investițiile realizate în aceste tipuri de instrumente reprezintă 36,79% din total active admise să acopere rezervele tehnice. Gradul de acoperire al rezervelor tehnice brute cu această categorie de active a fost de 40,21%.
- **Titlurile emise de autorități ale administrației publice locale** au reprezentat plasamente în valoare de 33.088.171 lei, nivel în creștere nominală cu 21,91% (creștere cu 20,05%, în termeni reali) față de data de 31.12.2012. În totalul activelor admise să acopere rezervele tehnice brute, această categorie a deținut o pondere de 0,52%. Gradul de acoperire al rezervelor tehnice cu plasamente în titluri emise de autorități ale administrației publice locale a fost de 0,56%.
- **Valorile mobiliare tranzacționate pe o piață reglementată și titlurile de participare la fondurile deschise de investiții** au reprezentat plasamente totale de 3.201.646.905 lei, înregistrând o creștere nominală cu 14,91% (13,16%, în termeni reali) față de data de 31.12.2012. Ponderea valorilor mobiliare în total active a fost de 49,91%, iar gradul de acoperire al rezervelor tehnice brute cu această categorie de active a fost de 54,55%.
- **Disponibilul în depozite, conturi curente și casierie** a totalizat 286.660.603 lei, nivel ce a reprezentat o scădere nominală cu 21,77% (22,96%, scădere în termeni reali) față de data de 31.12.2012. Contribuția acestui tip de active la formarea activelor totale admise să acopere rezervele tehnice brute a fost de 4,47%. Gradul de acoperire al rezervelor tehnice brute cu disponibilul în depozite, conturi curente și casierie a fost de 4,88%.
- **Creanțele de la asigurați și intermediari** au cumulat 183.587.289 lei și au înregistrat o scădere nominală cu 32,67% (scădere cu 33,70%, în termeni reali) față de data de 31.12.2012. Această categorie a reprezentat 2,86% din totalul activelor admise să acopere rezervele tehnice brute pentru asigurări de viață. Gradul de acoperire al rezervelor tehnice brute cu creanțele de la asigurați și intermediari a fost de 3,13%.
- **Partea din rezervele tehnice aferentă contractelor cedate în reasigurare** a avut o valoare de 70.531.750 lei, a înregistrat o scădere nominală cu 24,12% (25,28%, scădere reală) față de data de 31.12.2012 și a deținut o pondere de 1,10% în total active admise. Gradul de acoperire al rezervelor tehnice brute cu această categorie de active a fost de 1,20%.
- **Terenurile și construcțiile admise în acoperire** au fost în valoare de 93.100.764 lei, nivel în scădere nominală cu 42,50% (43,38%, scădere reală) față de data de 31.12.2012. Ponderea acestei categorii în total active admise a fost de 1,45%. Gradul de acoperire al rezervelor tehnice brute cu terenuri și construcții a fost de 1,59%.
- **Dobânzile de încasat** au însumat 103.900.681 lei și au înregistrat o creștere nominală cu 2,29%, ceea ce în termeni reali reprezintă o creștere cu 0,73% față de data de 31.12.2012. Ponderea acestei categorii în total active admise a fost de 1,62%. Gradul de acoperire al rezervelor tehnice brute cu dobânzile de încasat aferente activelor admise a fost de 1,77%.
- **Cheltuielile de achiziție reportate** au însumat 82.072.799 lei și au înregistrat o scădere nominală cu 25,17% (scădere reală cu 26,31%), față de data de 31.12.2012. Aceste active au deținut o pondere de 1,28% în totalul activelor admise. Gradul de acoperire al rezervelor tehnice brute cu cheltuielile de achiziție reportate a fost de 1,40%.

Figura I 42 Evoluția structurii activelor admise să acopere rezervele tehnice brute pentru asigurările de viață în perioada 31.12.2009 – 31.12.2013

Sursa: ASF

4.6.4 Plasamente efectuate de societățile de asigurare în străinătate

Valoarea plasamentelor societăților de asigurare în titluri de stat și bonuri de tezaur, valori mobiliare tranzacționate pe o piață reglementată și titluri de participare la fonduri de investiții la data de 31.12.2013 era de 8.249.053.696 lei, din care deținute în străinătate 2.638.060.883 lei, ceea ce reprezintă 31,98% din total. Trebuie menționat faptul că societățile de asigurare înregistrează și altfel de plasamente în străinătate, de tipul terenurilor și/sau a construcțiilor și depozitelor bancare, care nu sunt luate în considerare la acest capitol.

La data de 31.12.2013, investițiile în străinătate efectuate în titluri de stat și bonuri de tezaur, valori mobiliare tranzacționate pe o piață reglementată și titluri de participare la fonduri de investiții, aferente activității de asigurări generale, în valoare de 212.799.015 lei (echivalent 47 milioane euro), au fost realizate în următoarele titluri de valoare:

- obligațiuni – 63,59%;
- acțiuni – 17,09%;
- titluri de participare la fonduri de investiții – 13,70%;
- titluri de stat și bonuri de tezaur – 5,62%.

Plasamente semnificative în obligațiuni au fost efectuate în Anglia (11,78%), Bulgaria (9,16%), Luxemburg (10,06%) și SUA (4,30%), iar în acțiuni au fost efectuate în Statele membre ale Uniunii Europene; cele în unități de fond ale Organismelor de Plasament Colectiv în Valori Mobiliare (OPCVM) au fost efectuate în Austria, iar cele în titluri de stat au fost efectuate în Statele membre ale Uniunii Europene.

Pentru **asigurările de viață** investițiile în străinătate la data de 31.12.2013 au fost în valoare de 2.425.261.868 lei (541 milioane euro), și au avut următoarea structură:

- 81,69%, respectiv 1.981.083.380 lei (442 milioane euro) au deținut-o plasamentele realizate pentru asigurările de viață cu componentă investițională, de tip unit-linked. Investițiile realizate în străinătate de societățile de asigurări, în numele clienților care au încheiat asigurări de viață de tip unit-linked, au fost îndreptate în cea mai mare parte, respectiv 87,43%, în unități de fond ale OPCVM cu emitenți din state membre, precum: Luxemburg (88,80%), Germania (6,16%), Austria (4,59%) și alte țări. De asemenea, obligațiunile au deținut o pondere de 12,55% din totalul plasamentelor aferente asigurărilor de viață cu componentă investițională de tip unit-linked și au fost îndreptate spre emitenți din țări precum: Austria (42,16%) Marea Britanie (23,95%), Luxemburg (20,25%) și alte țări.
- 18,31%, respectiv 444.178.488 lei (99 milioane euro), au deținut-o plasamentele realizate pentru asigurările de viață tradiționale. Investițiile realizate în străinătate de societățile de asigurări, aferente activității de asigurări de viață tradiționale, au fost îndreptate către obligațiuni (74,51%), titluri de stat și bonuri de tezaur (15,21%), unități de fond ale OPCVM (4,76%) și acțiuni (5,52%). Din valoarea cumulată a plasamentelor în obligațiuni corporatiste, de 330.965.358 lei, un procent de 32,36% a fost realizată de emitenți din SUA. Plasamentele în obligațiuni corporatiste în Statele membre ale Uniunii Europene au atins o valoare de 223.853.629 lei, nivel ce a reprezentat 67,64% din total. Plasamente semnificative în obligațiuni corporatiste cu emitenți europeni au fost realizate în următoarele state: Marea Britanie – 39,52%; Norvegia – 14,34%.

4.7. Activitatea de reasigurare

În anul 2013, un număr de 26 de societăți de asigurare au cedat riscuri în reasigurare pentru activitatea de asigurări generale și 18 societăți pentru activitatea de asigurări de viață.

Valoarea totală a primelor subscrise cedate în reasigurare în anul 2013 a fost de 2.319.056.875 lei reprezentând 28,54% din total prime brute subscrise de societățile de asigurare din România în anul 2013. Față de valoarea primelor subscrise cedate în reasigurare în anul anterior, variația în suma de 580.239.643 lei reprezintă o creștere în valori nominale cu 33,37%, respectiv de 28,27% în valori reale.

Pentru categoria de asigurări generale, în anul 2013, au fost cedate în reasigurare prime brute subscrise în valoare de 2.258.953.512 lei reprezentând 34,80% din total prime brute subscrise pentru asigurări generale.

În ceea ce privește asigurările de viață, primele cedate în reasigurare au înregistrat o creștere cu 0,33%, rămânând aproape neschimbate.

În anul 2013 activitatea de primiri în reasigurare a cunoscut o creștere cu 1,5% față de anul precedent, ponderea covârșitoare fiind primirile în reasigurare pentru activitatea de asigurări generale.

Principalii indicatori ai activității de reasigurare în anii 2012 și 2013 se prezintă după cum urmează:

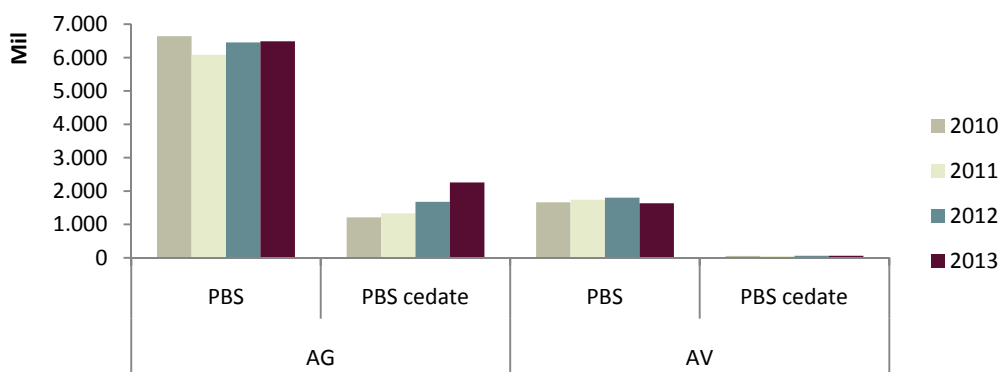
Tabelul I 33 Principalii indicatori ai activității de reasigurare în 2013

Indicatori	Asigurări de viață		Asigurări generale		Total (generale+viață)	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Prime brute subscrise (lei)	1.802.519.132	1.634.296.439	6.454.395.818	6.490.358.402	8.256.914.950	8.124.654.841
Prime în reasigurare (lei)	39.044	44.433	35.255.931	35.778.914	35.294.975	35.823.347
Comisioanele aferente primirilor în reasigurare (lei)	0	0	7.657.045	7.794.593	7.657.045	7.794.593
Ponderea comisiunelor aferente primirilor în primele aferente acestora (%)	0	0	21,72%	21,79	21,69%	21,76%
Prime cedate în reasigurare (lei)	59.903.019	60.103.363	1.678.914.213	2.258.953.512	1.738.817.232	2.319.056.875
Ponderea primelor cedate în total prime brute subscrise (%)	3,32%	3,68%	26,01%	34,80%	21,06%	28,54%
Comisioanele primite pentru cedări în reasigurare (lei)	17.127.424	14.956.231	281.908.429	354.903.720	299.035.853	369.859.951
Ponderea comisiunelor primite pentru cedări în reasigurare(%)	28,59%	24,88%	16,79%	15,71%	17,20%	15,95%
Venituri înregistrate de la reasuratori din indemnizații recuperate (lei)	16.738.291	16.865.640	937.128.744	1.424.011.256	953.867.035	1.440.876.896
Ponderea veniturilor înregistrate de la reasuratori din indemnizații recuperate în total prime brute subscrise cedate în reasigurare (%)	27,94%	28,06%	55,82%	63,04%	54,86%	62,13%

Sursa: ASF

Programul de reasigurare adoptat de societățile de asigurare, prezentat de către acestea în Raportul anual privind strategia de reasigurare în anul financiar 2013, păstrează în linii mari aceiași reasuratori și tipuri de contracte de reasigurare încheiate în anul anterior.

Figura I 43 Dinamica primelor brute subscrise și ale primelor brute subscrise cedate în reasigurare, în perioada 2010-2013 (mil. lei)

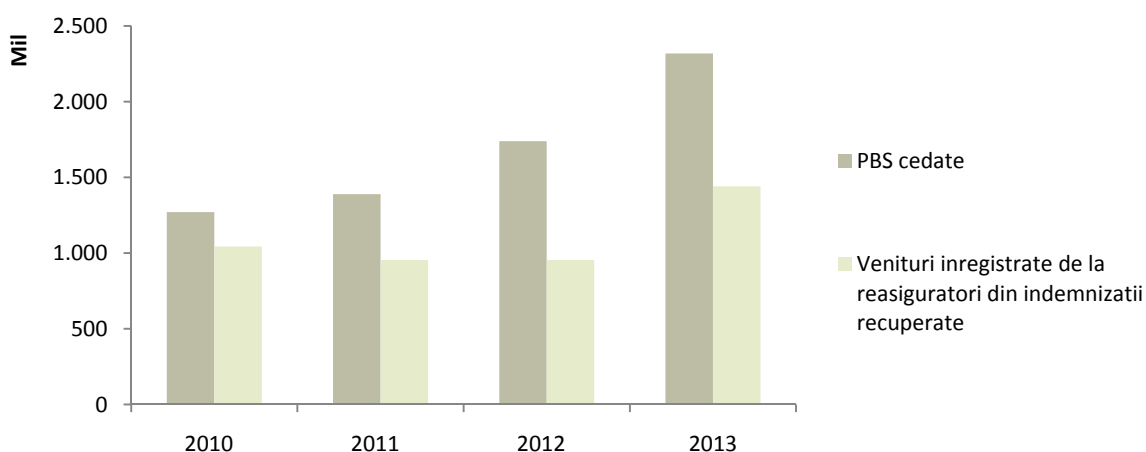

Sursa: ASF

Deoarece reasigurarea este cea mai indicată soluție pentru dispersia riscurilor, menținerea cerințelor de solvabilitate, obținerea nivelării profilului de risc, creșterea capacității de subscriere, societățile au optat, ca și în anii precedenți, pentru încheierea atât a tratatelor de reasigurare proporționale cota parte sau surplus, cât și a celor neproporționale excedent de daună per risc și/sau eveniment sau stop daună.

Valoarea veniturilor înregistrate de la reasiguratorii din indemnizații recuperate, în baza contractelor de reasigurare încheiate, au fost în anul 2013 de 1.440.876.896 lei, în creștere față de anul 2012 cu 487.009.861 lei, reprezentând o creștere cu 51,06% în valori nominale, respectiv o creștere reală de 45,28%.

Figura I 44 Dinamica veniturilor înregistrate de la reasiguratorii din indemnizații recuperate, în perioada 2010-2013 (mil. lei)

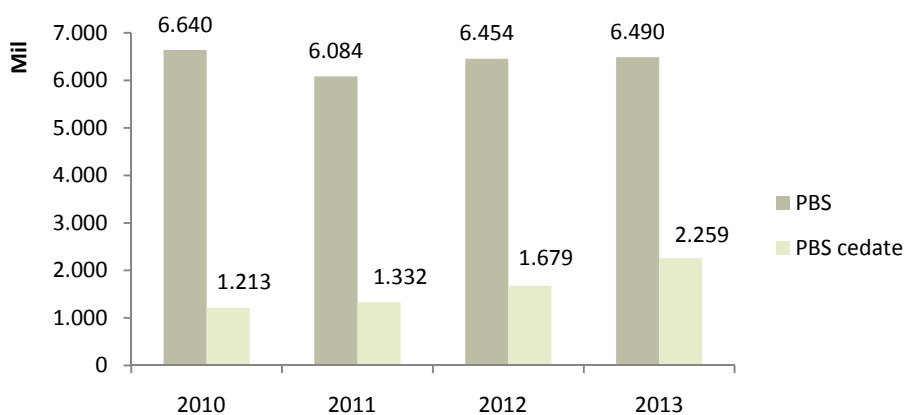
Sursa: ASF

4.7.1 Activitatea de asigurări generale

În sectorul asigurărilor generale, primele brute cedate în reasigurare au fost în anul 2013 de 2.258.953.512 lei, reprezentând 34,80% din total prime brute subscrise pentru activitatea de asigurări generale. În consecință, la data de 31.12.2013, gradul reținerii proprii rezultat din raportările transmise de către societățile de asigurare a fost de 65,20% din volumul primelor brute subscrise pentru asigurări generale.

Se constată o creștere a procentului reprezentând cedări în reasigurare față de anul precedent când a fost cedat în reasigurare doar un procent de 26,01% din prime brute subscrise pentru asigurări generale. Astfel, valorile demonstrează o preocupare permanentă a asiguratorilor în anul 2013 de a se reasigura în față riscurilor majore, obținând o protecție de la reasigurători, în principal, din Europa și SUA.

Figura I 45 Dinamica primelor brute subscrise și ale primelor brute subscrise cedate în reasigurare pentru categoria asigurărilor generale, în perioada 2010-2013 (mil. lei)

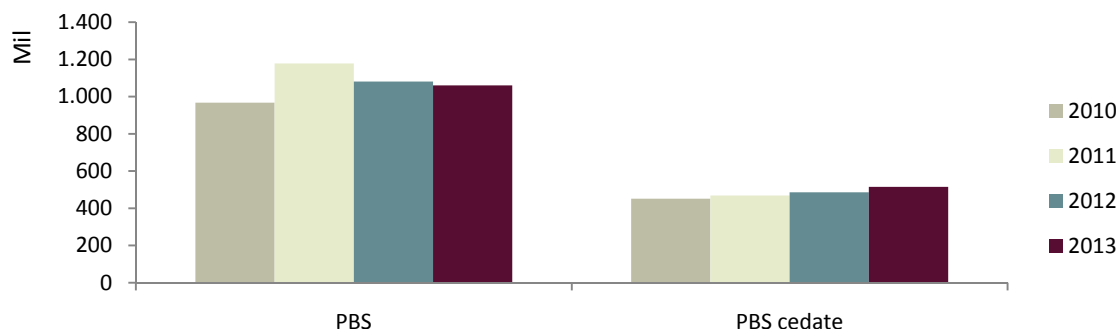

Sursa: ASF

Pentru categoria asigurărilor generale cele mai mari ponderi în valoarea totală a primelor cedate în reasigurare au fost înregistrate pentru următoarele clase de asigurări:

- **clasa VIII – asigurări de incendiu și alte calamități naturale**, înregistrează un volum al primelor cedate în reasigurare de 514.941.382 lei, reprezentând 48,56% din total prime brute subscrise pentru această clasă de asigurări și 22,80% din total prime cedate în reasigurare pentru asigurările generale. Față de anul precedent se constată o creștere a valorii primelor subscrise cedate în reasigurare pentru această clasă de asigurări cu 5,98% în valori nominale, respectiv o creștere în valoare reală cu 1,92%.

Figura I 46 Dinamica primelor brute subscrise și ale primelor cedate în reasigurare aferente clasei de asigurări generale VIII – asigurări de incendiu și alte calamități naturale, în perioada 2010-2013 (mil. lei)

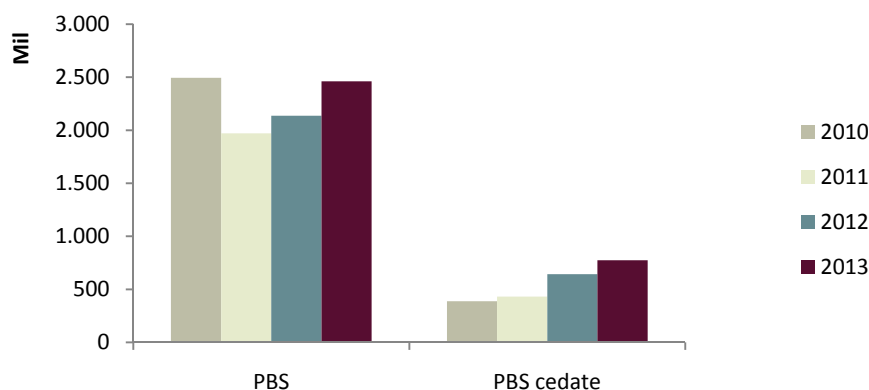

Sursa: ASF

Pentru daunele produse, veniturile înregistrate de la reasiguratori din indemnizații recuperate au fost în sumă de 83.580.975 lei, reprezentând 37,77% din valoarea indemnizațiilor brute plătite pentru această clasă. Aceste indemnizații au înregistrat o scădere în valori nominale cu 7,86% față de anul 2012.

- **clasa X–asigurări de răspundere civilă pentru vehicule**, cu un volum al primelor cedate în reasigurare de 773.761.857 lei, reprezentând 31,43% din volumul primelor subscrise pe această clasă de asigurare și 34,23% din total prime cedate în reasigurare pentru asigurările generale. Față de anul precedent se constată o creștere puternică a valorii primelor subscrise cedate în reasigurare pentru această clasă cu 20,46% în valori nominale, respectiv cu 15,85% în valori reale.

Figura I 47 Dinamica primelor brute subscrise și ale primelor cedate în reasigurare aferente clasei de asigurări generale X – asigurări de răspundere civilă pentru vehicule, în perioada 2010-2013 (mil. lei)

Sursa: ASF

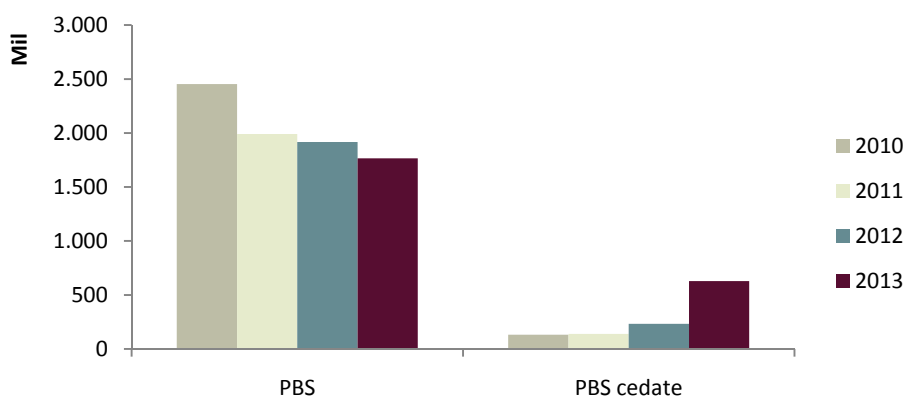
Pentru daunele produse, veniturile înregistrate de la reasiguratori din indemnizații recuperate pentru aceste asigurări de 801.194.729 lei au înregistrat o creștere nominală cu 45,15% și reală cu 39,59% față de anul 2012. Raportate la totalul indemnizațiilor brute plătite pentru această clasă de asigurări, în anul 2013, veniturile înregistrate de la reasiguratori din indemnizații recuperate au reprezentat 41,58%.

- **clasa III – Asigurări de mijloace de transport terestru, altele decât cele feroviare**, cu un volum al primelor cedate de 628.176.861 lei, reprezentând 35,59% din total prime subscrise pentru această clasă de asigurări și 27,81% din total prime cedate în reasigurare pentru asigurările generale. Față de anul precedent se constată o puternică creștere a valorii primelor subscrise cedate în reasigurare pentru această clasă de asigurări cu 169,31% în valori nominale și o creștere cu

159,00% în valori reale, chiar dacă primele brute subscrise au avut o tendință de scădere ușoară (scădere cu 7,92% în valori nominale).

Figura I 48 Dinamica primelor brute subscrise și ale primelor cedate în reasigurare aferente clasei de asigurări generale III – Asigurări de mijloace de transport terestru, altele decât cele feroviare, în perioada 2010-2013 (mil. lei)

Sursa: ASF

Veniturile înregistrate de la reasiguratori din indemnizații recuperate pentru daunele produse au fost în valoare de 448.431.096 lei, în creștere nominală cu 193,09%, respectiv creștere reală cu 181,87% față de anul 2012. Aceasta sumă reprezintă 25,41% din total indemnizații brute plătite de asiguratorii.

Alte clase, care au înregistrat modificări semnificative, față de anul 2012, din punct de vedere al subscrierilor de prime brute, precum și al cedărilor în reasigurare sunt următoarele:

- **clasa XV - asigurări de garanții**, cu un volum al primelor cedate în reasigurare de 44.254.899 lei reprezentând 21,06% din total prime brute subscrise pentru această clasă de asigurări și 1,96% din total prime cedate în reasigurare pentru asigurările generale.

Se remarcă faptul că, față de anul trecut, pentru această clasă de asigurări au crescut subscrierile cu 38,01% coroborat cu o creștere a valorii primelor subscrise cedate în reasigurare cu 20,71% în valori nominale, ceea ce în valori reale reprezintă o creștere cu 16,09%.

Pentru daunele produse, veniturile înregistrate de la reasigurători din indemnizații recuperate au fost în valoare de 5.138.394 lei, în creștere nominală cu 1870,58%, respectiv creștere reală cu 1795,15% față de anul 2012.

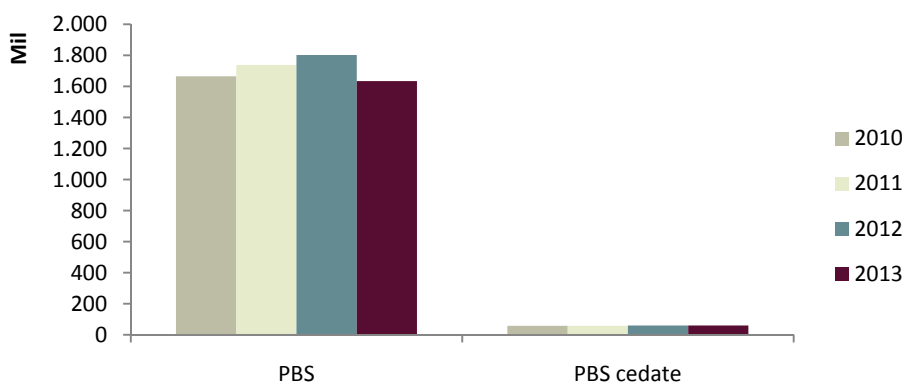
- **clasa XIII - asigurări de răspundere civilă generală**; volumul primelor brute subscrise a înregistrat o scădere cu 14% față de anul precedent, în schimb ce primele brute subscrise cedate în reasigurare au înregistrat o creștere în valori nominale cu 28,50%, înregistrând un volum de 118.995.940 lei.

Valoarea veniturilor înregistrate de la reasiguratori din indemnizații recuperate pentru daunele produse au fost în sumă de 19.439.237 lei, în scădere nominală cu 58,73%, respectiv o scădere reală cu 60,31 față de anul 2012.

4.7.2 Activitatea de asigurări de viață

În anul 2013, în sectorul asigurărilor de viață valoarea primelor cedate în reasigurare a fost de 60.103.363 lei, un nivel relativ constant față de cel raportat în anul 2012, cu o creștere nominală cu 0,33%, ceea ce în termeni reali reprezintă o scădere cu 3,51%.

Figura I 49 Dinamica primelor brute subscrise și ale primelor brute subscrise cedate în reasigurare pentru categoria asigurărilor de viață, în perioada 2010-2013 (mil. lei)

Sursa: ASF

Raportate la totalul primelor brute subscrise din asigurările de viață, primele cedate au reprezentat 3,68%, menținându-se aproximativ la același nivel față de anul 2012. În consecință, gradul reținerii proprii a riscurilor asumate prin contractele de asigurări de viață era de 96,32% la data de 31.12.2013, valoarea primelor nete fiind de 1.574.193.076 lei.

Cea mai mare pondere în totalul primelor cedate în reasigurare, respectiv de 93,88%, a fost raportată pentru clasa I - Asigurări de viață, anuități și asigurări de viață suplimentare. Astfel că, primele cedate pentru această clasă de asigurări au fost în sumă de 56.425.176 lei, înregistrând o valoare constantă față de anul 2012.

Din totalul indemnizațiilor brute plătite în anul 2013 pentru asigurările de viață, în valoare de 134.773.646 lei, veniturile înregistrate de la reasigurători din indemnizații recuperate au fost în sumă de 16.865.640 lei și au reprezentat 12,51%.

Programele de reasigurare ale societăților care practică categoria asigurărilor de viață nu au suferit modificări substanțiale față de anul 2012, atât din punct de vedere al valorilor primelor brute subscrise cedate în reasigurare cât și din punct de vedere al structurii lor.

4.7.3 Analiza necesarului de capital în vederea subscrierii riscurilor de catastrofă naturală conform Ordinului nr. 12/2012

Normele privind autorizarea și desfășurarea activității de subscriere și cedare în reasigurare a riscurilor de catastrofă naturală puse în aplicare prin Ordinul nr. 12/2012 includ metodologia de calcul al necesarului de capital pentru riscurile de catastrofă naturală (cutremur și inundație), abordând un calculul omogen al daunei maxime probabile pentru toți asiguratorii români care subscriu astfel de riscuri.

În urma analizei datelor furnizate de cele 26 de societăți de asigurare care sunt autorizate să subscrie riscuri de catastrofă naturală, pentru data de 30.09.2013, s-a constatat faptul că la nivelul industriei de asigurări, dauna maximă probabilă brută, calculată conform modelului din Norme, se situează la circa 12,91 mld. lei, din care peste 90,96% ar reveni în sarcina reasigurătorilor. Cumulat, aceste societăți prezentau, la data de 30.09.2013 un excedent de fonduri proprii (incluzând activul net și rezerva de catastrofă netă) de circa 1,6 mld. lei față de dauna maximă probabilă rămasă în sarcina lor.

4.8. Cheltuielile de achiziție și administrare

Valoarea cumulată a cheltuielilor de achiziție și administrare raportate de societățile de asigurare pentru anul 2013 a fost de 3.415.416.798 lei, în creștere cu 6,74% față de anul 2012, ceea ce înseamnă în termeni reali o creștere cu 2,65%.

Cheltuielile de achiziție, de 1.997.363.583 lei, au reprezentat 58,48% din total cheltuieli, în timp ce cheltuielile de administrare au deținut o pondere de 41,52%, aferentă unei valori de 1.418.053.215 lei.

Valoarea totală a cheltuielilor de achiziție și administrare a reprezentat 42,04% din volumul primelor brute subscrise pentru ambele categorii de asigurare, în anul 2013, nivel mai mare cu 3,29 puncte procentuale față de cel înregistrat în anul 2012.

Tabelul I 34 Structura cheltuielilor de achiziție și administrare pe categorii de asigurări

Indicator	Asigurări de viață (lei)		Asigurări generale (lei)		Total (lei)	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Cheltuieli de achiziție	313.071.708	308.344.272	1.436.830.625	1.689.019.311	1.749.902.333	1.997.363.583
Cheltuieli de administrare	415.538.962	400.795.073	1.034.178.649	1.017.258.142	1.449.717.611	1.418.053.215
Total cheltuieli de achiziție și administrare	728.610.670	709.139.345	2.471.009.274	2.706.277.453	3.199.619.944	3.415.416.798

Sursa: ASF

La data de 31.12.2013 structura cheltuielilor de achiziție și administrare se prezintă astfel:

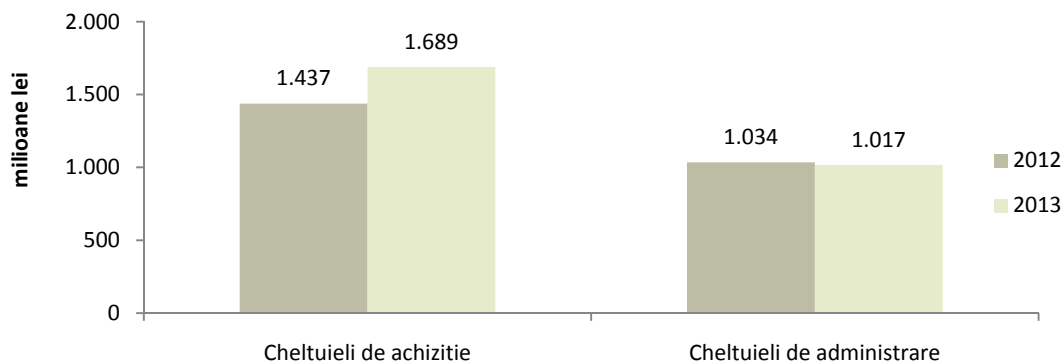
Pentru activitatea de asigurări generale, cheltuielile de achiziție și administrare raportate de societățile de asigurare aveau o valoare de 2.706.277.453 lei (79,24% din totalul înregistrat la nivelul întregii piețe), în creștere nominală cu 9,52% față de anul 2012, ceea ce a însemnat o creștere cu 5,33% în termeni reali.

Din analiza pe clase de asigurări generale a cheltuielilor de achiziție și administrare a rezultat că cele mai mari valori sunt aferente clasei X - Asigurări de răspundere civilă pentru vehicule (1.003.391.973 lei), clasei III - Asigurări de mijloace de transport terestru, altele decât cele feroviare (741.621.496 lei) și clasei VIII - Asigurări de incendiu și alte calamități naturale (458.781.518 lei). Valoarea cumulată a cheltuielilor de achiziție și administrare realizate pentru cele două clase auto (III și X) a fost de 1.745.013.469 lei, ceea ce a reprezentat 64,48% din totalul cheltuielilor de acest gen aferente întregii categorii de asigurări generale și 41,29% din primele brute subscrise pentru cele două clase.

Comparativ cu anul 2012, cheltuielile de achiziție și administrare pentru clasa III - Asigurări de mijloace de transport terestru, altele decât cele feroviare, au înregistrat o creștere nominală cu 1,66% (și o scădere cu 2,23%, în termeni reali).

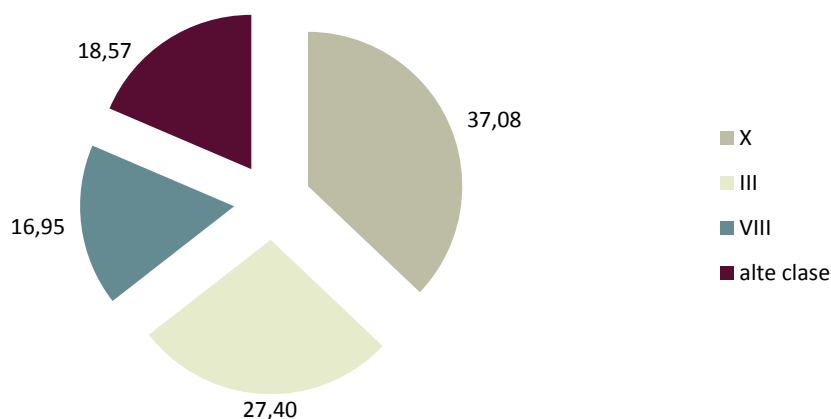
Pe segmentul asigurărilor de răspundere civilă pentru vehicule (clasei X), cheltuielile de achiziție și administrare au înregistrat o creștere nominală cu 19,17% (și o creștere cu 14,61% în termeni reali) față de anul 2012.

Figura I 50 Evoluția cheltuielilor de achiziție și administrare pentru asigurări generale

Sursa: ASF

Figura I 51 Structura cheltuielilor de achiziție și administrare pe clase de asigurări generale (%) la 31.12.2013

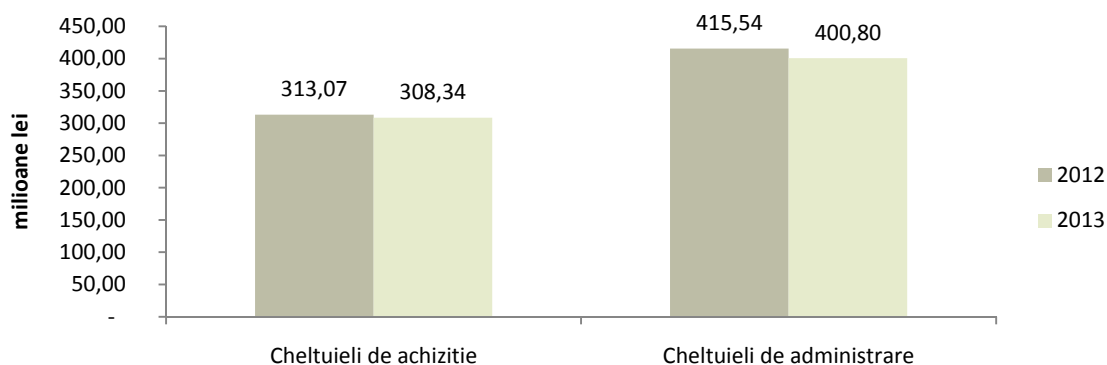
Sursa: ASF

Pentru activitatea de asigurări de viață, cheltuielile de achiziție și administrare raportate pentru anul 2013 s-au situat la un volum de 709.139.345 lei (ceea ce reprezintă 20,76% din totalul înregistrat la nivelul pieței), fiind în scădere nominală cu 2,67% (scădere cu 6,40% în termeni reali) față de anul 2012.

Pentru clasa I - Asigurări de viață, anuități și asigurări de viață suplimentare, cheltuielile de achiziție și administrare efectuate de societăți au fost de 546.342.614 lei (77,04% din totalul aferent asigurărilor de viață), în creștere nominală cu 3,50% (0,46% scădere reală) față de anul 2012.

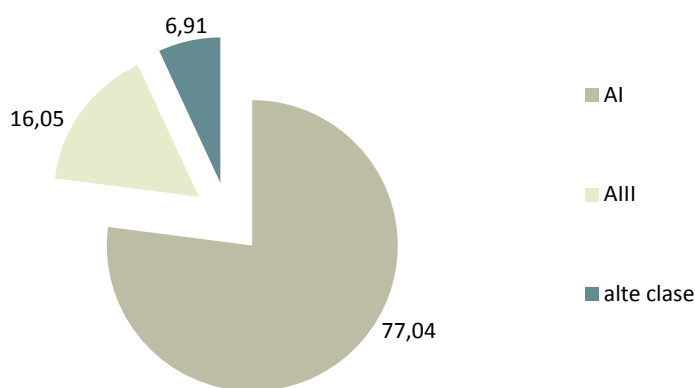
Cheltuielile de achiziție și administrare aferente clasei III - Asigurări de viață și anuități care sunt legate de fonduri de investiții au avut o valoare de 113.779.642 lei (16,05% din totalul aferent asigurărilor de viață), în scădere nominală cu 24,31% față de 2012, ceea ce a însemnat o scădere reală cu 27,21%.

Figura I 52 Evoluția cheltuielilor de achiziție și administrare pentru asigurările de viață

Sursa: ASF

Figura I 53 Structura cheltuielilor de achiziție și administrare pe clase de asigurări de viață (%) la 31.12.2013

Sursa: ASF

Cheltuieli de achiziție

În anul 2013, societățile de asigurări au raportat cheltuieli de achiziție în valoare de 1.997.363.583 lei, nivel în creștere nominală cu 14,14% (o creștere cu 9,77% în termeni reali) față de anul 2012.

Structura pe categorii de asigurare a cheltuielilor de achiziție a fost următoarea:

- **Pentru asigurările generale**, cheltuielile de achiziție efectuate în anul 2013 au fost de 1.689.019.311 lei, în creștere nominală cu 17,55% (respectiv o creștere reală de 13,05%) față de anul 2012. Această valoare reprezintă 84,56% din totalul cheltuielilor de achiziție raportate de societăți pentru asigurări generale și asigurări de viață.
- **Pentru asigurările de viață**, cheltuielile de achiziție au avut o valoare de 308.344.272 lei (15,44% din totalul cheltuielilor de achiziție raportate pentru ambele categorii de asigurare), în scădere nominală cu 1,51% (5,28% scădere reală) față de anul 2012.

Cheltuieli de administrare

Cheltuielile de administrare înregistrate de societățile de asigurare pentru anul 2013, au avut o valoare de 1.418.053.215 lei, în scădere nominală cu 2,18% (scădere cu 5,92%, în termeni reali) față de anul 2012.

Structura cheltuielilor de administrare, pe cele două categorii de asigurare, a fost următoarea:

- **Pentru asigurări generale**, cheltuielile de administrare au avut o valoare de 1.017.258.142 lei, reprezentând 71,74% din totalul cheltuielilor de administrare, în scădere nominală cu 1,64% (scădere cu 5,40%, în termeni reali) față de anul 2012.
- **Pentru asigurări de viață**, cheltuielile de administrare au avut o valoare de 400.795.073 lei, reprezentând 28,26% din totalul cheltuielilor de administrare, în scădere nominală cu 3,55% (scădere cu 7,24%, în termeni reali), față de anul 2012.

Tabelul I 35 Rata daunei principalelor clase de asigurări generale, în perioada 2011-2013

Clasa	2011			2012			2013		
	Rata cheltuielilor	Rata daunei	Rata combinată	Rata cheltuielilor	Rata daunei	Rata combinată	Rata cheltuielilor	Rata daunei	Rata combinată
Total asigurări generale, din care:	40,27%	73,20%	113,47%	38,90%	69,10%	108,00%	41,97%	71,60%	113,57%
Clasa III	33,81%	84,18%	117,99%	35,19%	92,82%	128,01%	38,68%	89,43%	128,11%
Clasa VIII	46,03%	16,19%	62,22%	37,98%	25,34%	63,32%	43,71%	24,61%	68,32%
Clasa X	40,58%	103,46%	144,04%	41,05%	83,68%	124,73%	42,56%	88,37%	130,92%

Sursa: ASF

Pentru sectorul asigurărilor generale, rata cheltuielilor, calculată ca raport dintre cheltuielile de achiziție și administrare și primele brute câștigate a fost de 41,97%, în creștere față de cea înregistrată în anul 2012, de 38,96%.

Rata daunei, calculată ca raport dintre daunele brute apărute și primele brute câștigate a fost de 71,60% în anul 2013, față de nivelul de 69,10% înregistrat în anul 2012, în creștere cu 3,62%.

Rata daunei combinată pentru sectorul asigurărilor generale, calculată ca raport dintre daunele brute apărute, cheltuieli de achiziție și administrare și primele brute câștigate a fost de 113,57% în anul 2013, față de nivelul de 108% înregistrat în anul 2012.

Din analiza pe clase de asigurări generale, se observă faptul că au fost înregistrate creșteri ale acestui indicator atât la nivelul clasei III - Asigurări de mijloace de transport terestru (altele decât feroviare), clasei VIII - Asigurări de incendiu și alte calamități naturale, cât și la nivelul clasei X – Asigurări de răspundere civilă auto. Pentru clasele III și X rata combinată a daunei a depășit pragul de 100%, aceasta indicând faptul că pentru cele două clase s-au înregistrat pierderi în rezultatul tehnic.

4.9. Solvabilitatea societăților de asigurare

Analiza gradului de solvabilitate, determinat pe fiecare categorie de asigurare, în conformitate cu directivele europene a constituit și în anul 2013 o prioritate în cadrul supravegherii prudentiale.

Tabelul I 36 Evoluția valorii marjei de solvabilitate (în lei) disponibilă înregistrată pentru asigurări generale și asigurări de viață, în perioada 31.12.2009 – 31.12.2013:

Categorii de asigurări	Marja de solvabilitate disponibilă				
	31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013
Asigurări generale	2.012.033.024	2.125.511.889	2.038.318.791	1.939.918.788	944.286.575
Asigurări de viață	1.199.193.246	1.219.431.465	1.028.915.044	1.062.053.390	899.672.499

Sursa: ASF

Tabelul I 37 continuare Tabel I 36

Categorii de asigurări	Ritm de modificare (%)				
	2010/2009	2011/2010	2012/2011	2013/2012	2013/2009
Asigurări generale	5,64	-4,10	-4,83	-51,32	-53,07
Asigurări de viață	1,69	-15,62	3,22	-15,29	-24,98

Sursa: ASF

La data de 31.12.2013, valoarea marjei de solvabilitate disponibilă aferentă activității de asigurări generale a înregistrat o scădere nominală cu 995.632.213 lei, respectiv cu 51,32%, față de cea înregistrată pentru data de 31.12.2012. Această situație a fost generată în contextul rezultatului tehnic negativ înregistrat la nivelul sectorului asigurărilor generale în anul 2013.

La data de 31.12.2013, valoarea marjei de solvabilitate disponibilă aferentă activității de asigurări de viață a înregistrat o scădere nominală cu 162.380.891 lei, respectiv cu 15,29%, față de cea înregistrată pentru data de 31.12.2012.

La data de 31.12.2013 dintr-un număr de 28 de societăți care practică asigurări generale:

- 6 asiguratori au un grad de solvabilitate peste 1,5;
- 16 asiguratori au un grad de solvabilitate cuprins între 1,05 și 1,5;
- 3 asiguratori au gradul de solvabilitate între 1 și 1,05;
- 3 societăți nu îndeplinesc cerința de solvabilitate. Dintre acestea 2 se află în procedura de redresare financiară, iar un asigurator și-a majorat capitalul social în perioada următoare îndeplinind astfel cerința de solvabilitate.

Dintre cele 17 societăți care practică asigurări de viață:

- 13 asiguratori au un grad de solvabilitate peste 1,5;
- 3 asiguratori au un grad de solvabilitate cuprins între 1,05 și 1,5;
- un asigurator nu îndeplinește cerința de solvabilitate, ca urmare a faptului că nu a obținut toate aprobările necesare majorării capitalului social până la sfârșitul anului.

4.10. Rezultatele financiare și rezultatele tehnice ale societăților de asigurare

Din centralizarea datelor înregistrate în situațiile financiare a societăților care au desfășurat activitate de asigurare în 2013, s-a constatat că, la data de 31.12.2013, înregistrau rezultate nete pozitive (profit) 17 societăți, în timp ce 20 societăți au înregistrat pierdere.

Valoarea profitului, cumulat la nivelul întregii piețe, a fost de 222.215.253 lei, în creștere nominală cu 10,38% (o creștere cu 6,16%, în termeni reali) față de nivelul înregistrat în anul 2012. Pierderea înregistrată de cele 20 societăți care au declarat rezultat net negativ a fost de 1.506.025.310 lei, în creștere nominală cu 188,01% (o creștere cu 176,99%, în termeni reali) față de pierderea înregistrată în anul 2012.

La nivelul întregii piețe de asigurări, rezultatul net al activității din anul 2013 a fost negativ, pierderea totală situându-se la 1.283.810.057 lei.

Tabelul I 38 Rezultatul financiar net în perioada 2009-2013

An	Rezultatul net financiar (lei)	Creștere absolută față de anul precedent (lei)
2009	- 103.215.754	479.241.677
2010	- 41.369.241	61.846.513
2011	- 325.866.554	-284.497.313
2012	- 321.586.576	4.279.978
2013	-1.283.810.057	-962.223.481

Sursa: ASF

În perioada 2009 – 2013, rezultatul financiar net la nivelul pieței asigurărilor a fost unul negativ. În anul 2013, s-a constatat o creștere absolută semnificativă a pierderilor cu suma de 962.223.481 față de cea înregistrată în anul 2012.

La 31.12.2013 societatea Astra S.A înregistrează o pierdere în valoare de 813.640 mii lei, deținând astfel o pondere în total pierdere a pieței asigurărilor de 54,03%. Asirom VIG S.A, BCR Asigurari de Viata VIG S.A și Omniasig VIG S.A au înregistrat la data de 31.12.2013 cumulat o pierdere de 467.952 mii lei deținând astfel o pondere în total pierdere a pieței asigurărilor de 31,07%.

În ceea ce privește rezultatele tehnice obținute de societățile de asigurare în 2013, distinct pentru activitatea de asigurări generale și pentru cea desfășurată pe segmentul asigurărilor de viață, situația a fost următoarea:

- **Activitatea de asigurări generale** a înregistrat o pierdere pentru societățile de asigurare. Valoarea cumulată a pierderii înregistrat în situațiile financiare ale acestor societăți a fost de 1.218.376.670 lei. Față de anul anterior se constată o deteriorare a rezultatului tehnic la nivelul activității de asigurări generale.

Tabelul I 39 Rezultatul tehnic aferent activității de asigurări generale, în perioada 2009-2013

An	Rezultat net al activității (lei)		Creștere absolută față de anul precedent (lei)	
	Profit	Pierdere	Profit	Pierdere
2009	111.273.144	432.143.703	-91.211.936	-436.789.725
2010	92.969.443	288.052.643	- 18.303.701	-144.091.060
2011	102.973.139	591.573.238	10.003.696	303.520.595
2012	106.914.091	569.594.999	3.940.952	-21.978.239
2013	106.847.209	1.325.223.879	-66.882	755.628.880

Sursa: ASF

- **Asigurările de viață** au fost profitabile pentru 12 societăți, ale căror rezultate tehnice totalizează 149.091.189 lei, nivel în scădere cu 15,91% față de anul 2012. Alte 6 societăți au înregistrat pierderi din activitatea de asigurări de viață, a căror valoare cumulată se ridică la 75.488.139 lei, în scădere cu 24,98% față de 2012. Astfel, la nivelul întregii piețe în anul 2013, activitatea de asigurări de viață a generat un rezultat tehnic pozitiv de 73.603.050 lei. Față de anul anterior se constată o scădere la nivelul rezultatului tehnic aferent activității de asigurări de viață cu 3.076.173 lei.

Tabelul I 40 Rezultatul tehnic aferent activității de asigurări de viață, în perioada 2009-2013

An	Rezultat net al activității (lei)		Creștere absolută față de anul precedent (lei)	
	Profit	Pierdere	Profit	Pierdere
2009	248.736.055	92.078.859	109.541.331	38.926.012
2010	184.849.007	79.565.673	-63.887.048	12.513.186
2011	167.437.329	81.622.444	- 17.411.678	- 2.056.771
2012	177.302.111	100.622.888	9.864.782	-19.000.444
2013	149.091.189	75.488.139	-28.210.922	25.134.749

Sursa: ASF

4.11. Analiza activității brokerilor de asigurare și/sau reasigurare

4.11.1. Activele și capitalul social al brokerilor de asigurare și/sau reasigurare

Potrivit situațiilor financiare anuale transmise de 464 brokeri de asigurare și/sau reasigurare, valoarea agregată a activelor bilanțiere deținute de aceștia, la data de 31.12.2013, era de 536.400.670 lei, în scădere nominală cu 12,78% (14,11% scădere reală) față de anul 2012 (614.976.290 lei).

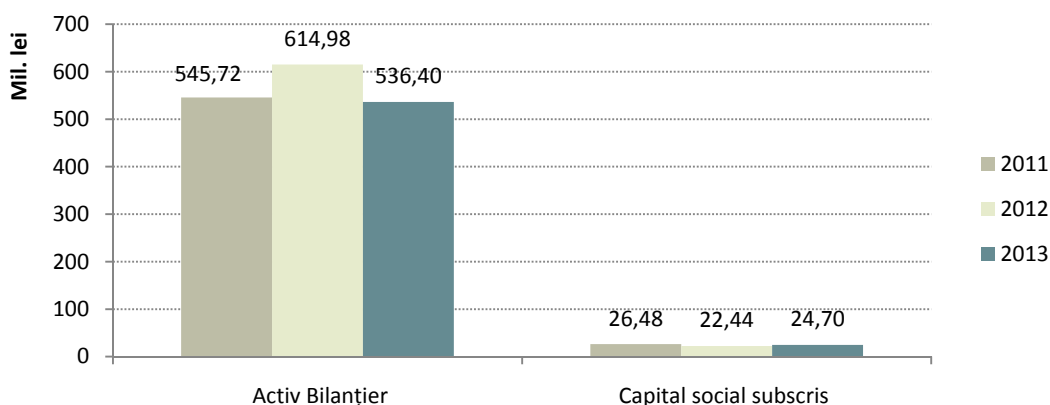
Active cu o valoare mai mare de 1.600.000 lei erau deținute de 50 brokeri de asigurare și/sau reasigurare. Valoarea cumulată a activelor deținute de aceștia a fost de 408.217.641 lei, ceea ce reprezintă 76,10% din valoarea totală a activelor bilanțiere deținute de brokerii de asigurare și/sau reasigurare la data de 31.12.2013.

La aceeași dată, valoarea cumulată a capitalurilor sociale subscrise de brokerii de asigurare era de 24.704.222 lei în creștere nominală cu 10,08% (8,40% creștere reală), față de anul 2012 (22.442.157 lei). Valoarea cumulată a capitalurilor sociale vărsate de către brokerii de asigurare era de 24.686.222 lei.

Diferența de 18.000 lei dintre valoarea capitalului social subscris și cea a capitalului subscris și vărsat, a rezultat din suma subscrisă și nevărsată de către SC Rom Insurance Broker de Asigurare SRL până la data aprobării majorării capitalului social de către direcția de specialitate din cadrul ASF.

Un număr de 50 brokeri de asigurare și/sau reasigurare au raportat capital social cu valori cuprinse între 85.000 lei și 2.766.740 lei, deținând o pondere de 53,00% din valoarea totală a capitalurilor sociale la data de 31.12.2013 (24.704.222 lei), respectiv valoarea de 13.093.872 lei.

Figura I 54 Evoluția activului bilanțier și a capitalului social subscris în perioada 2011 - 2013

Sursa: ASF

4.11.2. Prime de asigurare intermediare

Brokerii de asigurare și/sau reasigurare, persoane juridice autorizate în condițiile Legii nr. 32/2000 privind activitatea de asigurare și supravegherea asigurărilor, cu modificările și completările ulterioare, negociază pentru clienți, persoane fizice sau juridice, asigurați ori potențiali asigurați, încheierea contractelor de asigurare sau de reasigurare și acordă asistență înainte și pe durata derulării contractelor ori în legătură cu

regularizarea daunelor, după caz, determinând circumstanțele producerii daunei, mărimea acesteia, fac recomandări referitoare la răspunderea asigurătorului.

La data de 31.12.2013, au transmis raportări tehnice referitoare la volumul primelor intermediare un număr de 445 de brokeri de asigurare și/sau reasigurare, din care rezultă că valoarea totală a acestora a fost de 3.928.510.997 lei, din care 3.830.266.198 lei pentru asigurări generale și 98.244.799 lei pentru asigurări de viață. Comparativ cu anul 2012, când valoarea acestor prime a fost de 3.603.663.044 lei, s-a înregistrat o creștere nominală de 9,01% (4,84% creșterea în termeni reali).

Raportând valoarea primelor intermediare de brokerii de asigurare și/sau reasigurare la totalul primelor brute subscrise de către asigurători pentru asigurări generale și asigurări de viață (8.124.654.841), rezultă că în anul 2013 brokerii de asigurare și/sau reasigurare au intermediat 48,35% din volumul total al primelor brute subscrise la nivelul pieței de asigurări (59,01% pentru asigurări generale și 6,01% pentru asigurări de viață). Astfel, gradul de intermediere a crescut cu 4,7 puncte procentuale, față de anul 2012.

Un număr de 50 brokeri de asigurare au intermediat prime de asigurare în valoare de 2.781.592.534 lei, cu valori cuprinse între 16.000.000 lei și 242.000.000 lei. Ponderea acestora în totalul primelor intermediare la nivelul pieței de brokeraj (3.928.510.997 lei), în anul 2013, a fost de 70,81%, în creștere cu 1,49 puncte procentuale față de anul precedent (69,32%).

Tabelul I 41 Situația brokerilor de asigurare cu cel mai mare volum de prime intermediare și ponderea lor în total piață în 2013

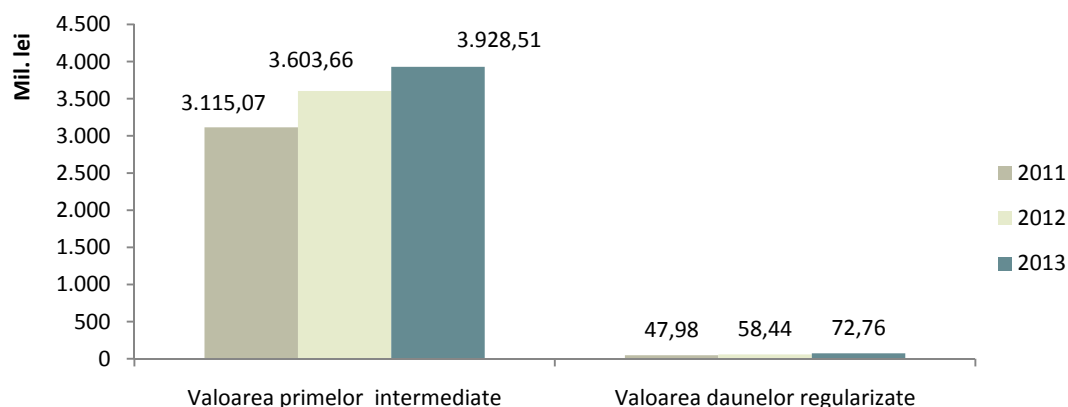
Nr. crt.	Denumire Broker de Asigurare	Total prime intermediare	cota de piață (%)
1	SAFETY BROKER DE ASIGURARE SRL	242.484.259	6,17
2	MARSH - BROKER DE ASIGURARE-REASIGURARE SRL	234.587.241	5,97
3	PORSCHE BROKER DE ASIGURARE SRL	151.759.889	3,86
4	DESTINE BROKER DE ASIGURARE SRL	146.448.546	3,73
5	UNICREDIT INSURANCE BROKER SRL	141.471.790	3,60
6	TRANSILVANIA BROKER DE ASIGURARE SRL	132.526.388	3,37
7	AON ROMANIA BROKER DE ASIGURARE - REASIGURARE SRL	94.923.261	2,42
8	CAMPION BROKER DE ASIGURARE SRL	77.821.496	1,98
9	RCI BROKER DE ASIGURARE SRL	76.531.712	1,95
10	MILLENIUM INSURANCE BROKER (MIB) SA	76.103.809	1,94
11	UNITY BROKER DE ASIGURARE REASIGURARE SRL	72.017.575	1,83
12	GRAS SAVOYE ROMANIA BROKER DE ASIGURARE-REASIGURARE SRL	66.335.060	1,69
13	DAW MANAGEMENT - BROKER DE ASIGURARE SRL	63.413.661	1,61
14	INTER BROKER DE ASIGURARE SRL	62.758.165	1,60
15	D&CA INSURANCE BROKER SRL	62.568.365	1,59
16	BUSINESSWIDE BROKER DE ASIGURARE SRL	60.147.649	1,53
17	DOMAS INSURANCE BROKER DE ASIGURARE SRL	53.504.932	1,36
18	MAXYGO BROKER DE ASIGURARE SRL	49.847.313	1,27
19	SRBA - BROKER DE ASIGURARE REASIGURARE SRL	48.690.392	1,24
20	OTTO BROKER DE ASIGURARE SRL	47.631.193	1,21
21	ALPINA BROKER DE ASIGURARE SRL	47.627.515	1,21
22	PROFESSIONAL BROKER DE ASIGURARE SRL	45.545.634	1,16
23	VBL BROKER DE ASIGURARE SRL	44.050.604	1,12
24	RAIFFEISEN BROKER DE ASIGURARE-REASIGURARE SRL	40.886.752	1,04
25	PIRAEUS INSURANCE REINSURANCE BROKER ROMANIA SRL	39.661.438	1,01
26	MERCEDES - BENZ INSURANCE BROKER SRL	36.599.551	0,93
27	PINTILIE BROKER DE ASIGURARE SRL	36.426.176	0,93
28	STAR BROKER DE ASIGURARE SRL	34.900.117	0,89
29	GLOBAL ASSURANCE BROKER DE ASIGURARE SRL	33.389.276	0,85
30	VECTOR BROKER DE ASIGURARE - REASIGURARE SRL	32.452.170	0,83
31	ASICONS BROKER DE ASIGURARE SRL	31.804.433	0,81

Nr. crt.	Denumire Broker de Asigurare	Total prime intermediare	cota de piață (%)
32	AMSTERDAM BROKER DE ASIGURARE SRL	28.234.411	0,72
33	OXIGEN INSURANCE - BROKER DE ASIGURARE SRL	25.912.109	0,66
34	ACTIV ASIGURARI - BROKER DE ASIGURARE-REASIGURARE SRL	25.426.589	0,65
35	ROM INSURANCE BROKER DE ASIGURARE SRL	23.980.682	0,61
36	ASIGEST BROKER DE ASIGURARE-REASIGURARE SA	23.735.536	0,60
37	INTERCAM BROKER D ASSURANCE SRL	22.997.234	0,59
38	LACOLI BROKER DE ASIGURARE SRL	22.375.965	0,57
39	PRESTIGE INSURANCE BROKER DE ASIGURARE SRL	21.595.568	0,55
40	ASKO ASSEKURANZ BROKER DE ASIGURARE SRL	20.792.765	0,53
41	PSG INSURANCE BROKER SRL	19.444.358	0,49
42	EXPERT BROKER DE ASIGURARE SRL	19.398.258	0,49
43	STEIN BESTASIG INSURANCE BROKER SRL (ANTERIOR STEIN INSURANCE)	18.612.536	0,47
44	KUNDEN BROKER DE ASIGURARE SRL	18.570.543	0,47
45	ZURICH BROKER DE ASIGURARE - REASIGURARE SRL	18.453.270	0,47
46	AUST INSURANCE BROKER DE ASIGURARE SRL	18.063.890	0,46
47	IVECO CAPITAL BROKER DE ASIGURARE-REASIGURARE SRL	17.887.906	0,46
48	SUD ASIG BROKER DE ASIGURARE SRL	17.441.901	0,44
49	ORIZONT BROKER DE ASIGURARE - REASIGURARE SA	17.291.845	0,44
50	TITAN BROKER DE ASIGURARE SRL.	16.460.806	0,42
Total prime intermediare de primii 50 brokeri de asigurare		2.781.592.534	70,79
Prime intermediare de restul brokerilor de asigurare		1.146.918.463	29,21
Total general prime intermediare		3.928.510.997	100,00

Sursa: ASF

Pentru activitatea de regularizare a daunelor, 7 brokeri de asigurare și/sau reasigurare au raportat o valoare a daunelor regularizate în sumă de 72.767.497 lei. Comparativ cu anul 2012 (58.436.799 lei), acest nivel reprezintă o creștere nominală de 24,52%, creșterea reală fiind de 19,75%. Raportând valoarea daunelor regularizate de brokerii de asigurare la totalul indemnizațiilor plătite de asigurători în anul 2013 pentru asigurări generale (4.217.170.526 lei), rezultă că brokerii de asigurare și/sau reasigurare au regularizat 1,72% din daunele produse în acest sector de activitate.

Figura I 55 Evoluția primelor intermediare de brokerii de asigurare și a daunelor regularizate în perioada 2011 – 2013

Sursa: ASF

4.11.3. Veniturile din activitatea de intermediere în asigurări

La data de 31.12.2013, 464 brokeri de asigurare și/sau reasigurare au înregistrat și raportat o valoare totală a veniturilor din activitatea de intermediere în asigurări în suma de 795.634.830 lei, în creștere nominală cu 11,55% față de anul 2012 (713.274.641 lei). Creșterea în termeni reali a fost de 7,28%.

Structura veniturilor din activitatea de intermediere în asigurări, la data de 31.12.2013 pe categorii de venituri, se prezintă astfel:

- 771.952.444 lei - venituri obținute din negocierea contractelor de asigurare și reasigurare au fost raportate de 455 brokeri de asigurare, reprezentând 97,02% din totalul veniturilor obținute din activitatea de intermediere în asigurări. Comparativ cu anul 2012 (690.195.327 lei), nivelul acestor venituri a înregistrat o creștere nominală cu 11,85% (7,57% în termeni reali);
- 4.991.869 lei - venituri obținute din efectuarea inspecțiilor de risc, care au fost raportate de 7 brokeri de asigurare și/sau reasigurare. Valoarea acestor venituri a reprezentat 0,63% din total venituri din activitatea de intermediere în asigurări. Comparativ cu anul 2012 (3.227.540 lei), această categorie de venituri a înregistrat o creștere nominală de 54,66% (48,74%, creștere în termeni reali);
- 12.557.077 lei - venituri obținute din regularizări de daune, care au fost raportate de 16 brokeri de asigurare și/sau reasigurare. Valoarea acestor venituri a reprezentat 1,58% din total venituri din activitatea de intermediere în asigurări. Față de perioada precedentă a anului 2012 (12.297.112 lei), veniturile obținute din regularizări de daune au înregistrat o creștere nominală de 2,11% (1,80% scădere în termeni reali);
- 312.116 lei - venituri din comisariat de avarii, care au fost raportate de 7 brokeri de asigurare și/sau reasigurare. Valoarea acestor venituri a înregistrat o creștere nominală cu 0,77% (3,10% scădere reală) comparativ cu anul precedent (309.744 lei). Ponderea acestei categorii de venituri în anul 2013, în total venituri din activitatea de intermediere în asigurări a fost de 0,04%;
- 5.821.324 lei - venituri obținute din alte activități în legătură cu obiectul de activitate, care au fost raportate de 50 brokeri de asigurare și/sau reasigurare. Valoarea acestor venituri a înregistrat o scădere nominală față de anul 2012 (7.244.918 lei) cu 19,65% (22,73% scădere în termeni reali). Ponderea acestor venituri în total venituri din activitatea de intermediere în asigurări a fost de 0,73%.

La data de 31.12.2013, un număr de 50 de brokeri de asigurare au raportat venituri din activitatea de intermediere în asigurări cu valori de peste 3.300.000 lei. Cumulat, valoarea acestora a totalizat 574.038.444 lei, ceea ce a reprezentat 72,15% din valoarea totală a veniturilor obținute din activitatea de intermediere în asigurări, respectiv 795.634.830 lei.

Tabelul I 42 Brokerii de asigurare care au raportat venituri mai mari de 3.300.000 lei în 2013

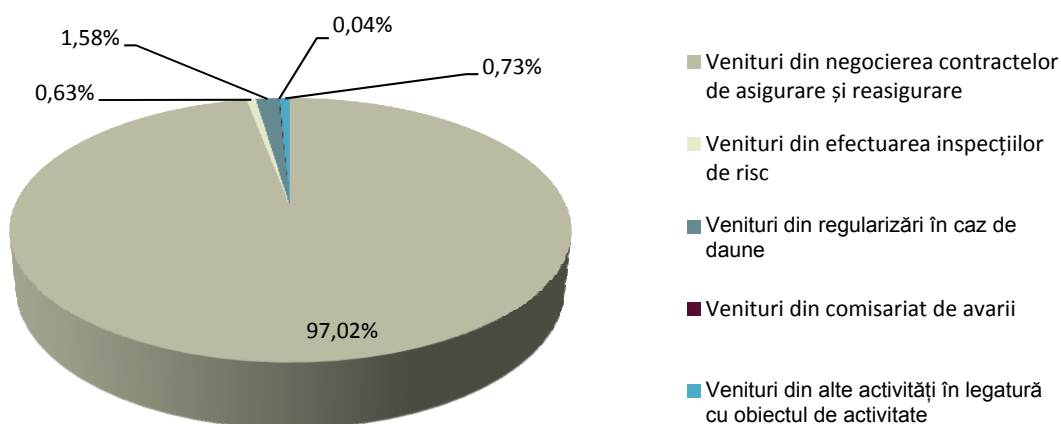
Nr. crt.	Denumire Broker de Asigurare	Total din care:	Venituri din negocierea contractelor de asigurare și reasigurare	Venituri din efectuarea inspecțiilor de risc	Venituri din regularizări în caz de daune	Venituri din comisariat de avarii	Venituri din alte activități
1	SAFETY BROKER DE ASIGURARE SRL.	46.869.734	46.869.734	0	0	0	0
2	DESTINE BROKER DE ASIGURARE SRL.	33.724.914	33.724.914	0	0	0	0
3	TRANSILVANIA BROKER DE ASIGURARE SRL.	32.387.968	32.387.968	0	0	0	0
4	MARSH - BROKER DE ASIGURARE-REASIGURARE SRL.	31.608.164	31.042.457	0	34.331	0	531.376
5	UNICREDIT INSURANCE BROKER SRL.	28.623.666	28.623.666	0	0	0	0
6	UNITY BROKER DE ASIGURARE REASIGURARE SRL	23.590.383	23.590.383	0	0	0	0

Nr. crt.	Denumire Broker de Asigurare	Total din care:	Venituri din negocierea contractelor de asigurare și reasigurare	Venituri din efectuarea inspecțiilor de risc	Venituri din regularizări în caz de daune	Venituri din comisariat de avarii	Venituri din alte activități
7	PORSCHE BROKER DE ASIGURARE SRL.	22.731.100	20.977.727	0	0	0	1.753.373
8	RCI BROKER DE ASIGURARE SRL.	20.688.581	20.688.581	0	0	0	0
9	CAMPION BROKER DE ASIGURARE SRL.	17.925.185	17.925.185	0	0	0	0
10	MILLENIUM INSURANCE BROKER (M.I.B.) SA	14.949.253	14.949.253	0	0	0	0
11	INTER BROKER DE ASIGURARE SRL.	14.818.936	14.818.936	0	0	0	0
12	PIRAEUS INSURANCE REINSURANCE BROKER ROMANIA SRL	14.366.697	14.366.697	0	0	0	0
13	DAW MANAGEMENT - BROKER DE ASIGURARE SRL.	13.707.671	13.707.671	0	0	0	0
14	BUSINESSWIDE BROKER DE ASIGURARE SRL.	13.173.407	13.173.407	0	0	0	0
15	AON ROMANIA BROKER DE ASIGURARE - REASIGURARE SRL	12.787.211	11.184.293	0	0	0	1.602.918
16	DOMAS INSURANCE BROKER DE ASIGURARE SRL.	12.760.792	12.760.792	0	0	0	0
17	MAXYGO BROKER DE ASIGURARE SRL.	11.393.636	11.393.636	0	0	0	0
18	ALPINA BROKER DE ASIGURARE SRL.	11.085.364	11.085.364	0	0	0	0
19	AMSTERDAM BROKER DE ASIGURARE SRL.	10.926.934	10.926.934	0	0	0	0
20	D&CA INSURANCE BROKER SRL.	10.852.420	10.826.739	0	0	0	25.681
21	GRAS SAVOYE ROMANIA BROKER DE ASIGURARE-REASIGURARE SRL.	10.502.195	10.502.195	0	0	0	0
22	OTTO BROKER DE ASIGURARE SRL.	10.314.996	10.231.798	0	0	0	83.198
23	PROFESSIONAL BROKER DE ASIGURARE SRL.	9.847.555	9.847.555	0	0	0	0
24	SRBA - BROKER DE ASIGURARE REASIGURARE SRL	9.669.743	9.669.743	0	0	0	0
25	AVUS INTERNATIONAL - BROKER DE ASIGURARE-REASIGURARE SRL.	7.972.027	0	0	7.972.027	0	0
26	RAIFFEISEN BROKER DE ASIGURARE-REASIGURARE SRL.	7.668.119	7.663.736	0	0	0	4.383
27	STAR BROKER DE ASIGURARE SRL.	7.490.784	7.490.784	0	0	0	0
28	PINTILIE BROKER DE ASIGURARE SRL.	7.461.859	7.461.859	0	0	0	0
29	VBL BROKER DE ASIGURARE SRL	6.985.019	6.985.019	0	0	0	0
30	GLOBAL ASSURANCE BROKER DE ASIGURARE SRL.	6.863.995	6.863.513	0	0	0	482
31	ASICONS BROKER DE ASIGURARE SRL.	6.497.415	6.497.415	0	0	0	0
32	OXIGEN INSURANCE - BROKER DE ASIGURARE SRL.	6.041.413	6.041.413	0	0	0	0
33	VECTOR BROKER DE ASIGURARE - REASIGURARE SRL	5.885.396	5.885.396	0	0	0	0
34	ZURICH BROKER DE ASIGURARE - REASIGURARE SRL	5.746.858	5.646.788	0	0	0	100.070
35	DEXASIG BROKER DE ASIGURARE SRL.	5.468.506	5.466.031	0	2.475	0	0
36	MERCEDES - BENZ INSURANCE BROKER SRL.	5.217.715	5.217.715	0	0	0	0
37	ACTIV ASIGURARI - BROKER DE ASIGURARE-REASIGURARE SRL.	4.847.985	4.847.985	0	0	0	0
38	ROM INSURANCE BROKER DE ASIGURARE SRL.	4.829.470	4.829.470	0	0	0	0
39	LACOLI BROKER DE ASIGURARE SRL.	4.577.693	4.577.693	0	0	0	0
40	ASIGEST BROKER DE ASIGURARE-REASIGURARE SA	4.467.322	4.458.478	0	0	0	8.844
41	PRESTIGE INSURANCE BROKER DE ASIGURARE SRL	4.368.489	4.368.489	0	0	0	0
42	INTERCAM BROKER D ASSURANCE SRL.	3.999.727	3.999.727	0	0	0	0
43	EXPERT BROKER DE ASIGURARE SRL.	3.906.704	3.906.704	0	0	0	0
44	TITAN BROKER DE ASIGURARE SRL.	3.847.122	3.847.122	0	0	0	0
45	AXASIG BROKER DE ASIGURARE-REASIGURARE SRL	3.612.916	3.612.916	0	0	0	0
46	ORIZONT BROKER DE ASIGURARE - REASIGURARE SA	3.611.083	3.611.083	0	0	0	0
47	GLOBASIG 2002 BROKER DE ASIGURARE-REASIGURARE SRL.	3.367.008	3.367.008	0	0	0	0
48	CORIS ROUMANIE, BROKER DE ASIGURARE-REASIGURARE SRL.	3.358.062	78.532	0	2.913.576	231.454	134.500
49	PSG INSURANCE BROKER SRL.	3.338.190	3.312.865	0	22.120	0	3.205
50	SUD ASIG BROKER DE ASIGURARE SRL.	3.301.062	3.301.062	0	0	0	0

Nr. crt.	Denumire Broker de Asigurare	Total din care:	Venituri din negocierea contractelor de asigurare și reasigurare	Venituri din efectuarea inspecțiilor de risc	Venituri din regularizări în caz de daune	Venituri din comisariat de avarii	Venituri din alte activități
Total venituri din activitatea de intermediere în asigurări aferente primilor 50 brokeri de asigurare		574.038.444	558.614.431	0	10.944.529	231.454	4.248.030
Venituri din activitatea de intermediere în asigurări pentru restul brokerilor de asigurare		221.596.386	213.338.013	4.991.869	1.612.548	80.662	1.573.294
Total general venituri din activitatea de intermediere în asigurări		795.634.830	771.952.444	4.991.869	12.557.077	312.116	5.821.324

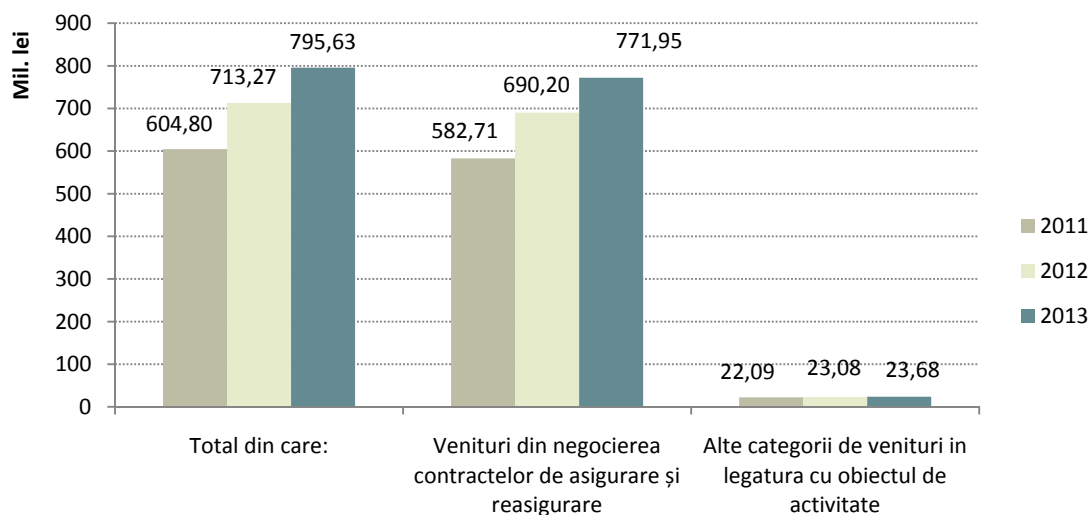
Sursa: ASF

Figura I 56 Structura veniturilor din activitatea de intermediere în asigurări la data de 31.12.2013

Sursa: ASF

Figura I 57 Evoluția veniturilor din activitatea de intermediere în asigurări obținute de brokerii de asigurare în perioada 2011 – 2013

Sursa: ASF

4.11.4. Rezultatele financiare ale brokerilor de asigurare și/sau reasigurare

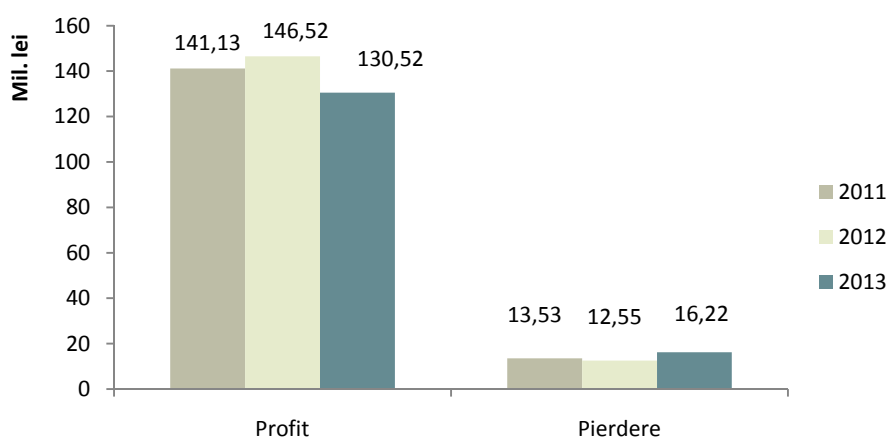
În urma centralizării datelor înregistrate în situațiile financiare anuale ale brokerilor de asigurare și/sau reasigurare, a rezultat că la data de 31.12.2013 au înregistrat profit un număr de 339 brokeri, iar un număr de 125 brokeri de asigurare au înregistrat pierdere.

Valoarea profitului cumulat la nivelul pieței de brokeraj a fost de 130.524.503 lei, nivel în scădere nominală cu 10,92% față de anul 2012 (146.519.742 lei), în termeni reali, scăderea fiind de 14,33%.

Un număr de 50 brokeri de asigurare și/sau reasigurare au înregistrat profituri cu valori cuprinse între 220.000 lei și 19.500.000 lei. Valoarea cumulată a acestora a fost de 116.435.942 lei, ceea ce reprezintă 89,20% din valoarea profitului total înregistrat de brokerii de asigurare și/sau reasigurare (130.524.503 lei).

Valoarea cumulată a pierderii înregistrată la nivelul pieței de brokeraj în asigurări a fost de 16.224.819 lei, nivel în creștere nominală cu 29,25% (24,30% creștere reală), comparativ cu anul 2012 (12.552.856 lei).

Figura I 58 Evoluția rezultatelor financiare înregistrate de brokerii de asigurare, în perioada 2011 – 2013

Sursa: ASF

4.11.5. Activitatea de intermediere a produselor de pensii facultative

În temeiul prevederilor art. 35 alin.(19) din Legea nr.32/2000 privind activitatea de asigurare și supravegherea asigurărilor, cu modificările și completările ulterioare, precum și a normelor emise de ASF/CSA, brokerii de asigurare și/sau reasigurare pot intermedia, în conformitate cu legislația specifică în vigoare, și produse ale fondurilor de pensii facultative și au obligația de a transmite anual situația comisioanelor încasate din această activitate.

La data de 31.12.2013, 14 brokeri de asigurare și/sau reasigurare au raportat venituri încasate din pensii facultative. Valoarea totală a acestor venituri a fost de 1.188.417 lei, nivel în creștere nominală cu 105,25% (97,39% creșterea reală) față de anul 2012 (579.029 lei).

Tabelul I 43 Situația veniturilor obținute în anul 2013 de brokerii care intermediază pensii facultative

Nr. crt.	Denumire broker de asigurare	Total comision încasat la data de 31.12.2013
1	DESTINE BROKER DE ASIGURARE SRL.	513.405
2	OVV ALLFINANZ ROMANIA BROKER DE ASIGURARE SRL.	227.001
3	MARSH - BROKER DE ASIGURARE-REASIGURARE SRL.	208.915
4	CAMPION BROKER DE ASIGURARE SRL.	96.980
5	AMSTERDAM BROKER DE ASIGURARE SRL.	44.198
6	HERMANNSTADT BROKER DE ASIGURARE - REASIGURARE SRL.	42.675
7	PIRAEUS INSURANCE REINSURANCE BROKER ROMANIA SRL	19.945
8	MAXYGO BROKER DE ASIGURARE SRL.	16.000
9	AON ROMANIA BROKER DE ASIGURARE - REASIGURARE SRL	9.345
10	MONEY COACH BROKER DE ASIGURARE SRL.	4.575
11	EXA BROKER DE ASIGURARE SRL.	2.035
12	QUALITY ASIG - BROKER DE ASIGURARE SRL.	1.501
13	ASTOP BROKER DE ASIGURARE SRL.	1.010
14	FEHU BROKER DE ASIGURARE SRL.	832
	Total	1.188.417

Sursa: ASF

5. EVOLUȚIA PIEȚEI DE CAPITAL DIN ROMÂNIA

5.1. Tendințele anului 2013 pe piața de capital românească

În ceea ce privește indicatorii cantitativi, anul 2013 a fost pozitiv pentru cele mai multe segmente ale pieței de capital din România. Performanța indicilor principali ai pieței de capital românești a fost pozitivă, superioară inflației și printre cele mai ridicate dintre indicii europeni analizați. Numărul de companii listate, capitalizarea și lichiditatea pieței au înregistrat creșteri. Interesul investitorilor față de piețele emergente și de frontieră din Europa s-a menținut ca urmare a prețurilor atractive în raport cu evaluările activelor și cu percepția referitoare la riscuri, în pofida semnalelor FED de înscriere pe o traiectorie de diminuare graduală a stimulilor monetari. Aceasta a condus la intrări nete de capital de la nerezidenți în valoare semnificativ mai ridicată comparativ cu anii anteriori. Ofertele publice de acțiuni și obligațiuni din a doua parte a anului au mobilizat sume importante și au avut susținerea investitorilor de retail. Activele fondurilor deschise de investiții au continuat creșterea accelerată din anii anteriori. Numărul de investitori activi rămâne redus raportat la populația țării.

Deși au fost două listări de succes ale companiilor de stat, nici o companie privată de anvergură nu a reușit listarea la bursă în anul 2013. Multe sectoare importante ale economiei sunt foarte slab sau nu sunt deloc reprezentate la bursă, ceea ce face ca opțiunile de diversificare a portofoliilor să fie limitate. Prea puțini dintre intermediarii autorizați își asumă rolul de a transforma piața prin listarea de noi companii private, educarea investitorilor și promovarea bunelor practici.

În anul 2013, statutul pieței RASDAQ nu a fost încă clarificat la nivel legislativ, proiectul de autorizare în România a unei contrapărți centrale și a unui registru de tranzacții încă nu s-a concretizat, iar piața contractelor „forex rolling spot”¹⁴ rămâne încă nereglementată și permite unor intermediari neautorizați să comită abuzuri față de investitorii neinițiați.

Prin comparație cu sistemul conturilor individuale utilizat în anii anteriori, mecanismele de tranzacționare pe baza conturilor globale¹⁵ din prezent permit investitorilor instituționali să opereze mai facil. Din perspectiva persoanelor fizice însă, conturile globale prezintă transparență redusă și riscuri operaționale mai ridicate, în special riscul de fraudă. Din acest motiv, dar și din cauza unui nivel scăzut al guvernantei din partea unor intermediari autorizați, au existat în anul 2013 unele cazuri de furturi de acțiuni și bani din conturile investitorilor sau de executare de tranzacții neautorizate de clienți pe care activitatea de supraveghere a ASF și a altor instituții ale pieței nu a reușit să le prevină. Ca urmare, încrederea participanților la piață în mecanismele și instituțiile pieței de capital a fost afectată.

Practica dificilă a împrumuturilor de acțiuni și a vânzărilor în lipsă (short-selling) care îngreunează mult activitățile de formator de piață și de furnizor de lichiditate, contribuie la reducerea lichidității tranzacțiilor

¹⁴ Tranzacțiile de tip FOREX sunt similare cu cele de tip CFD, însă se desfășoară pe piața monedelor de schimb. Piața tranzacțiilor cu moneda de schimb (numită și piața FOREX, piața FX sau piața monedei de schimb) este o piață financiară globală în cadrul căreia sunt tranzacționate toate monedele statelor lumii. ASF a emis o alertă cu privire la produsele financiare de tipul forex rolling spot <http://www.asfromania.ro/index.php/component/content/article/78-protectia-consumatorilor/1904-de-ce-emitem-aceasta-alerta>.

¹⁵ Începând cu data de 01.02.2012, sistemul de conturi globale și mecanism fără prevalidare a fost extins pentru toate instrumentele financiare tranzacționate în cadrul pieței reglementate la vedere administrate de BVB. În luna noiembrie 2012, CNVM a creat cadrul regulamentar pentru extinderea conturilor globale și mecanismului fără prevalidare și pentru Piața RASDAQ și piața valorilor mobiliare necotate, iar acest sistem a fost generalizat pe toate piețele la vedere ale BVB începând cu 14.01.2013.

cu instrumente financiare derivate simple, destinate mai ales managementului riscurilor, precum contractele *futures* și *options* având drept activ suport indicii bursieri locali, cursul de schimb EUR/RON, rata dobânzii și mărfuri.

Costurile tranzacționării¹⁶ pe piața de capital din România sunt încă ridicate în comparație cu multe burse din regiune, procedurile de îndeplinire a obligațiilor fiscale sunt greoaie, practica intermediarilor, custozilor și emitenților cu privire la deschiderea de conturi și exercitarea drepturilor acționarilor nu este unitară, unii emitenți nu respectă drepturile acționarilor minoritari, iar procedurile de derulare a ofertelor publice ar putea suferi modificări care să reducă durata și costurile aferente.

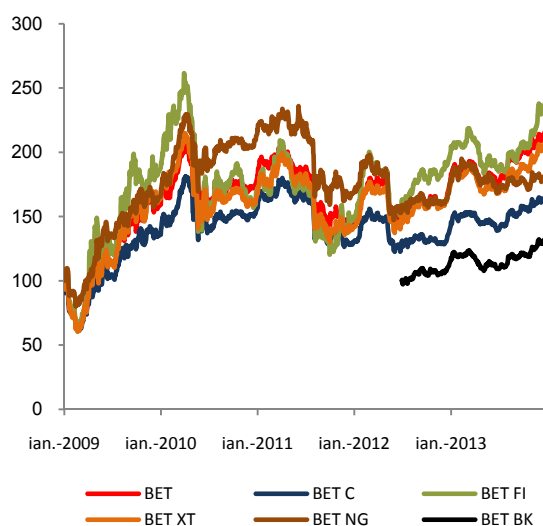
Experiența anului 2013 a reconfirmat că România are nevoie de o dezvoltare robustă a pieței de capital, nu doar cantitativă, conjuncturală și determinată de factori exogeni (tendința bursei internaționale, decizii ale statului), ci și structurală, prin transformare internă, întărirea instituțiilor și a conduitei și îndeplinirea rolului fundamental de finanțare a economiei.

5.2. Bursa de Valori București (BVB)

Piața reglementată administrată de Bursa de Valori București (BVB) a avut o tendință de creștere similară cu cea a marilor piețe bursiere și regionale fiind influențată exogen de măsurile băncilor centrale responsabile și endogen de nivelul de creștere al economiei românești.

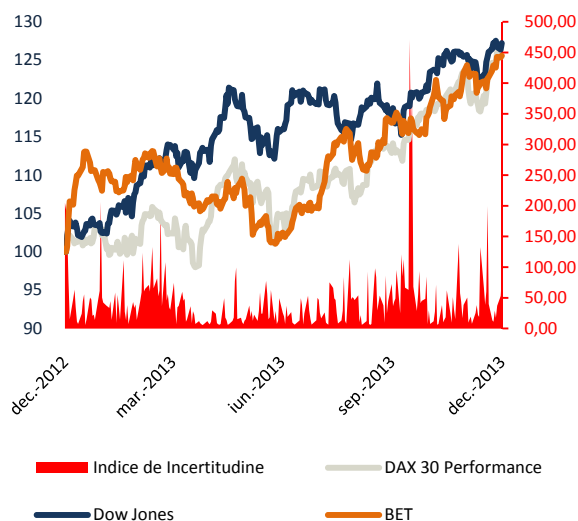
Ofertele publice ale Transgaz, Nuclearelectrica și Romgaz, încheiate cu succes, transferul Conpet pe piața reglementată și dinamica prețurilor au fost principalii factori care au condus în anul 2013 la creșterea capitalizării bursiere a BVB cu 48,7% față de anul anterior. Valoarea nominală a capitalizării BVB rămâne și în 2013 sub nivelurile atinse de alte burse din regiune, precum Varșovia sau Praga.

Figura I 59 Evoluția indicilor BVB în perioada 2009-2013

Sursa: BVB

Figura I 60 Evoluția în 2013 a indicelui BET și a principalilor indici internaționali

Sursa: Thomson Reuters Datastream, policyuncertainty.com, calcule ASF

¹⁶ au fost operate unele reduceri ale comisioanelor

Contextul global a fost favorabil în ceea ce privește evoluțiile burselor. Pe piețele mature din Europa indicele Xetra Dax a înregistrat cea mai mare creștere, de aproximativ 26%, în timp ce în SUA indicele Dow Jones s-a apreciat cu 27%. Indicele de incertitudine calculat pentru Europa a fost relativ scăzut cu excepția lunilor martie și octombrie. Creșterea indicelui în luna octombrie se explică prin amplificarea incertitudinii referitoare la politica de reducere (*tapering*) a programului FED de cumpărare de active financiare garantate cu ipoteci¹⁷. Descreșterea volatilității pe piețe și diminuarea riscurilor sistemice în Europa ca urmare a politicilor macroprudențiale ale Băncii Centrale Europene a creat un climat macroeconomic favorabil pentru piețele bursiere.

Creșterea înregistrată de indicele BET a situat BVB pe locul al doilea în regiune, fiind depășită doar de creșterea bursei din Bulgaria. După un debut pozitiv în lunile ianuarie și februarie, la BVB a urmat o perioadă semnificativă de corecții ale prețurilor. În cea de-a doua jumătate a anului însă BVB a înregistrat o tendință ascendentă și o creștere a corelațiilor cu piețele internaționale mature.

Tabelul I 44 Evoluția comparativă a BVB și a burselor din regiune

Bursa	Indice de referință	Valoare indice 2013	Variația anuală(%)
Warsaw Stock Exchange	WIG20	2.400,98	-7,00
CEESEG Prague Stock Exchange	PX	989,04	-4,80
CEESEG Budapest Stock Exchange	BUX Index	18.564,08	2,20
Bursa de Valori București	BET	6.493,79	26,10
Bulgarian Stock Exchange	SOFIX	491,52	42,30
CEESEG Ljubljana Stock Exchange	SBI Top	655,66	3,20
Bratislava Stock Exchange	SAX	197,76	2,90

Sursa: Federation of European Securities Exchanges

Raportat la capitalizarea bursieră, BVB se află pe locul patru în regiune, urcând în clasament în urma evoluției pozitive din anul 2013.

Tabelul I 45 Principalii indicatori de piață ai burselor din CEE (2013)

Bursa	Capitalizare bursieră companii locale (mil. EUR)	Capitalizare bursieră companii locale (variație anuală 2013/2012)	Valoarea medie zilnică a tranzacțiilor companii locale 2013 (mil. EUR)	Valoarea medie zilnică a tranzacțiilor Companii locale (variație anuală 2013/2012)
Warsaw Stock Exchange	148.678,04	12,40%	247,26	23,73%
CEESEG Prague Stock Exchange	21.990,78	-14,80%	21,15	-31,42%
CEESEG Budapest Stock Exchange	14.355,45	-6,90%	31,20	-8,69%
Bursa de Valori București	17.833,82	48,70%	6,88	12,97%
Bulgarian Stock Exchange	5.092,86	1,40%	2,66	137,50%
CEESEG Ljubljana Stock Exchange	5.173,10	5,30%	1,21	-1,63%
Bratislava Stock Exchange	4.075,22	-0,50%	0,32	-37,25%

Sursa: Federation of European Securities Exchanges

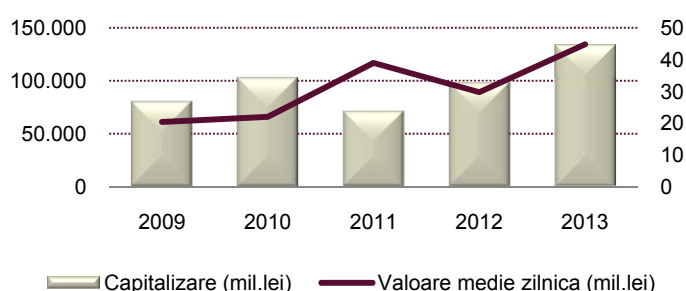
Cea mai bună evoluție a înregistrat-o indicele BET (+26,1%), în timp ce creșterea cea mai redusă a fost a indicelui BET NG (+6,1%) conform tabelului de mai jos.

¹⁷ Active financiare cu ipoteci ca activ suport (Mortgage based securities).

Tabelul I 46 Dinamica indicilor BVB în ultimii 5 ani

	2009	2010		2011		2012		2013	
Indice	Valoare Dec 2011	Valoare Dec 2010	Variație %	Valoare Dec 2011	Variație %	Valoare Dec 2012	Variație %	Valoare Dec 2013	Variație %
BET ¹⁸	4.690,57	5.268,61	12,3	4.336,95	-17,7	5.149,56	18,7	6.493,79	26,1
BET-C ¹⁹	2.714,77	3.111,17	14,6	2.621,41	-15,7	2.786,11	6,3	3.344,38	20,0
BET-FI ²⁰	23.885,96	21.980,58	-8,0	19.341,5	-12,0	25.375,38	31,2	31.291,82	23,3
BET-XT ²¹	461,95	470,61	1,9	405,62	-13,8	486,44	19,9	600,27	23,4
BET-NG ²²	596,16	771,97	29,5	612,35	-20,7	628,34	2,6	666,73	6,1
BET-BK ²³	-	-	-	-	-	1.059,46	-	1.261,74	19,1
ROTX ²⁴	9.674,67	10.864,58	29,5%	8.038,92	-26,0%	10.377,42	29,1%	12.941,72	24,7%

Figura I 61 Evoluția capitalizării și a valorii medii zilnice de tranzacționare la BVB în perioada 2009-2013

Noile listări au contribuit la creșterea capitalizării, însă au condus la o scădere a free-float-ului mediu, întrucât a sporit ponderea emitenților cu grad ridicat de concentrare a acționarului²⁵.

Sursa: BVB

Bursa de Valori București (BVB) administrează o piață reglementată la vedere, o piață reglementată la termen, secțiunea de piață RASDAQ, precum și un sistem alternativ de tranzacționare. Tranzacțiile efectuate la BVB se desfășoară prin sistemul electronic de tranzacționare *Arena*, care asigură preluarea electronică a ordinelor introduse de intermediarii autorizați și execuția tranzacțiilor pe piețele administrate de BVB.

¹⁸BET este un indice de preț ponderat cu capitalizarea free floatului celor mai lichide 10 companii listate pe piața reglementată BVB

¹⁹BET-C este indicele compozit al pieței BVB. El reflectă evoluția prețurilor tuturor companiilor listate pe piața reglementată BVB, Categoria I și II, cu excepția SIF-urilor. BET-C este un indice de preț ponderat cu capitalizarea de piață a companiilor din componența sa.

²⁰BET-FI este primul indice sectorial al BVB și reflectă tendința de ansamblu a prețurilor fondurilor de investiții financiare (SIF-urilor) tranzacționate pe piața reglementată BVB. Ponderarea companiilor în indice se face cu capitalizarea free floatului acestora. Metodologia BET-FI permite folosirea acestuia ca activ suport pentru derivate și produse structurate.

²¹BET-XT este un indice blue-chip și reflectă evoluția prețurilor celor mai lichide 25 de companii tranzacționate în segmentul de piață reglementată, inclusiv SIF-urile, ponderea maximă a unui simbol în indice fiind de 15%. Metodologia sa permite acestuia să constituie drept activ suport pentru instrumente financiare derivate și produse structurate.

²²BET-NG este un indice sectorial ce urmărește evoluția prețurilor acțiunilor companiilor tranzacționate pe piața reglementată BVB, al căror domeniu de activitate principal este asociat cu sectorul economic energie și utilitățile aferente acestuia. Ponderea maximă a unui simbol în indice este de 30%.

²³BET-BK este un indice de prețuri ponderat cu capitalizarea free-float-ului celor mai lichide societăți listate pe piața reglementată a BVB, ce poate fi folosit ca benchmark de către administratorii de fonduri, dar și de alți investitori instituționali, metodologia de calcul reflectând cerințele legale și limitele de investiții ale fondurilor.

²⁴ROTX este un indice de preț ponderat cu capitalizarea free floatului și reflectă în timp real mișcarea acțiunilor „blue chip” tranzacționate la Bursa de Valori București (BVB). Calculat în RON, EUR și USD, și diseminat în timp real de Bursa de Valori din Viena (Wiener Borse AG), ROTX este proiectat ca un indice tranzacționabil și poate fi folosit ca activ suport pentru produse derivate și structurate.

²⁵Un exemplu este OMV Petrom, a cărui capitalizare reprezenta la sfârșitul anului 2013 peste 19% din capitalizarea totală a BVB, iar primii trei acționari dețineau împreună peste 90% din societate: OMV Aktiengesellschaft 51,01%, Statul Român 20,64% iar Fondul Proprietatea 18,99%. Restul acțiunilor disponibile pentru tranzacționare cumulează 9,36% din totalul acțiunilor emise de societate.

Din totalul tranzacțiilor efectuate pe Bursa de Valori București, instrumentele tranzacționate pe segmentul BVB au reprezentat peste 97% din rulaje, în timp ce valoarea tranzacțiilor realizate pe segmentele RASDAQ și ATS reprezentau sub 3%. Valoarea totală tranzacționată în anul 2013 pe BVB a fost de 13.532 mil. lei din care 13.209 mil. pe segmentul BVB, 301 mil. pe segmentul RASDAQ și 20,8 mil. lei pe segmentul ATS.

Tabelul I 47 Valoarea totală tranzacționată la BVB în anul 2013

Tip instrument	Pondere	Valoare (RON)	Valoare (EURO)
Segment BVB	97,61%	13.209.982.250	2.986.588.515
Segment RASDAQ	2,23%	301.912.615	68.343.051
Segment ATS	0,16%	20.833.367	4.719.195
Valoare totală tranzacționată		13.532.728.232	3.059.650.761

Sursa: BVB

În timp ce valoarea tranzacționată pe secțiunea BVB a crescut în ultimul an, valoarea tranzacțiilor efectuate pe RASDAQ a avut o tendință de scădere în ultimii trei ani, posibile cauze fiind statutul încă neclarificat al acestui segment de piață, transparența redusă a emitenților și preferința investitorilor pentru companii lichide.

Tabelul I 48 Evoluția comparativă a tranzacțiilor efectuate pe segmentul BVB și RASDAQ

Segment BVB				Segment RASDAQ			
	Volum	Valoare (RON)	Valoare (EUR)		Volum	Valoare (RON)	Valoare (EUR)
Total 2008	12.847.992.164	6.950.399.787	1.895.443.665	Total 2008	1.991.117.731	1.562.001.447	426.490.489
Total 2009	14.431.359.301	5.092.691.411	1.203.801.128	Total 2009	1.550.827.718	575.984.882	136.315.860
Total 2010	13.339.282.639	5.600.619.918	1.338.291.678	Total 2010	1.402.211.352	605.058.629	144.560.612
Total 2011	16.623.747.907	9.936.957.505	2.349.040.633	Total 2011	1.203.611.959	575.362.245	136.206.305
Total 2012	12.533.192.975	7.436.052.589	1.674.196.588	Total 2012	722.749.942	218.615.612	48.921.414
Total 2013	13.087.904.925	11.243.500.680	2.543.568.507	Total 2013	688.612.924	301.912.615	68.343.051

Sursa: BVB

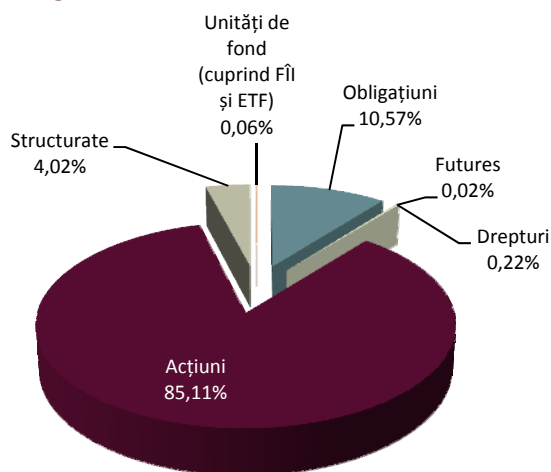
5.2.1. Piața reglementată la vedere a BVB

Tabelul I 49 Valoarea tranzacționată pe segmentul BVB în 2013

Piața reglementată	
Tip instrument	Valoare (lei)
Obligațiuni	420.726.025
Futures	2.987.053
Drepturi	28.654.667
Acțiuni	9.830.897.939
Structurate	531.587.322
Unități de fond (cuprind fonduri închise și ETF)	7.526.503
Total	10.822.379.509
Oferte primare	
Obligațiuni	975.000.000
Acțiuni	1.410.454.973
Total	2.385.454.973
Piața Unlisted	
Acțiuni	2.147.768
Total general	13.209.982.250

Sursa: BVB

Figura I 62 Structura tranzacțiilor BVB

Din totalul valorii tranzacționate pe segmentul BVB de 13.209 mil. lei, tranzacțiile cu acțiuni au avut ponderea cea mai importantă (85,11%). Drepturile de alocare și drepturile de subscriere nu reprezintă instrumente utilizate frecvent pe piața românească de capital din cauza reticenței emitenților, de aceea, în

anul 2013 ponderea acestor instrumente în totalul tranzacțiilor pe piața reglementată la vedere a fost de numai 0,22%. Tranzacțiile cu obligațiuni au avut o pondere de 10,57%, în creștere comparativ cu anul anterior, în principal datorită noilor emisiuni lansate în anul 2013. Investitorii au fost puțin interesați de unitățile emise de fondurile românești listate la BVB, ponderea tranzacțiilor cu aceste instrumente fiind nesemnificativă (0,06%). Produsele structurate s-au menținut la un nivel de tranzacții apropiat de cel al anilor anteriori (4,02%) în timp ce tranzacțiile cu contracte futures au fost nesemnificative (0,02%).

Cel mai mare interes din partea investitorilor activi a continuat să se manifeste și în anul 2013 pentru acțiuni, fiind alimentat de listările nou încheiate cu succes ale companiilor Nuclearelectrica și Romgaz. Sectorul de obligațiuni prezintă un interes aparte, nu doar din prisma valorii tranzacționate, cât mai ales ca expresie a absorbției cu succes a ofertelor primare pe obligațiuni.

În anul 2013 au avut loc trei oferte publice de vânzare de obligațiuni pe piața reglementată, cele mai mari din istoria BVB, care au fost primite cu mare interes de către investitori.

Tabelul I 50 Emisiuni noi de obligațiuni prin intermediul BVB

An	Nr. oferte	Valoare (RON)	Valoare (EUR)
2008	1	35.000.000	9.713.858
2009	3	107.000.000	25.161.204
2010	3	242.286.400	57.306.269
2011	1	100.000.000	23.930.315
2012	1	250.000.000	54.776.512
2013	3	975.000.000	218.539.265

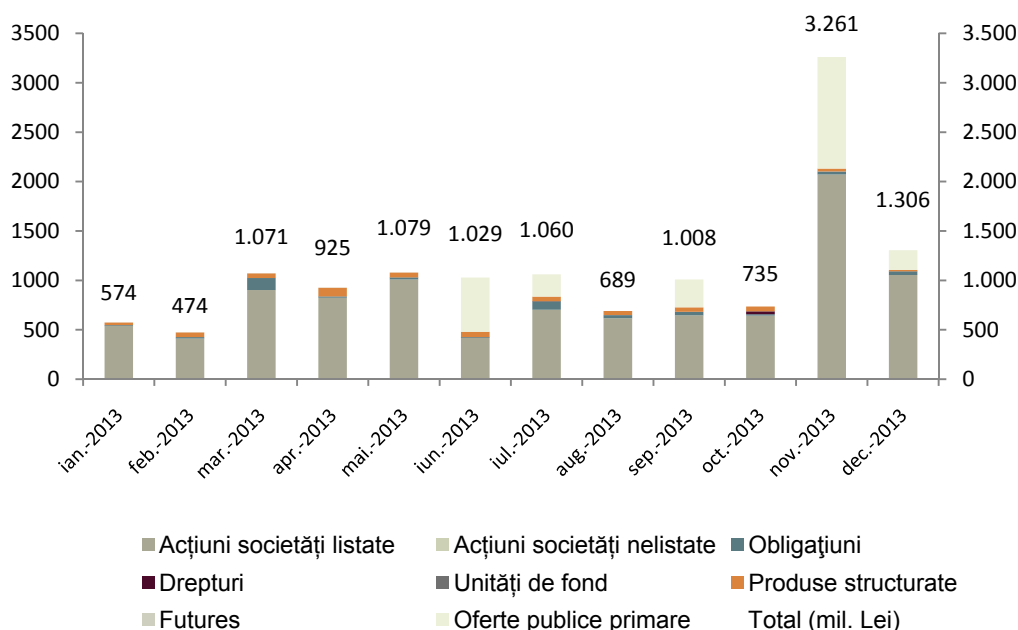
Sursa: BVB

O explicație a acestei evoluții constă în creșterea numărului de investitori instituționali locali și a activelor administrate, în special de către fondurile mutuale și fondurile de pensii private.

Activele administrate de fondurile mutuale de obligațiuni au avut în ultimii ani o tendință semnificativă de creștere, sporindu-și cota de piață în raport cu celelalte categorii de fonduri mutuale, iar fondurile de pensii private și-au crescut sumele plasate în obligațiuni sau în fonduri mutuale de obligațiuni în anul 2013. Finalizarea cu succes în anul 2013 a celor trei oferte de vânzare de obligațiuni confirmă importanța acestor instrumente pentru investitori, în ceea ce privește diversificarea și managementul riscului de portofoliu.

Valoarea tranzacționată pe tipuri de instrumente financiare la BVB a crescut în luna noiembrie 2013, în principal datorită rezultatului ofertei publice primare a societății Romgaz. Faptul că în luna noiembrie a crescut și lichiditatea acțiunilor societăților care erau deja listate, poate conduce către concluzia că oferta Romgaz a generat indirect și un efect de rebalansarea portofoliilor investiționale.

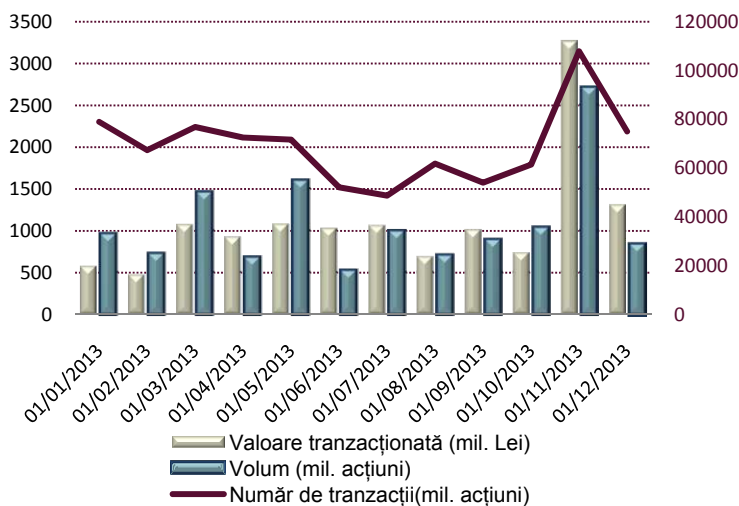
Figura I 63 Evoluția valorii tranzacționate pe tipuri de instrumente financiare la BVB în 2013

Sursa: BVB

Acțiuni

Figura I 64 Evoluția indicatorilor de lichiditate ai BVB în 2013

Sursa: BVB

În luna noiembrie indicatorii de lichiditate au atins maximum anului 2013. Creșterea lichidității în această lună s-a datorat în principal ofertei publice inițiale a Romgaz.

Anul 2013 a adus cel mai mare volum de oferte de acțiuni derulate pe piața reglementată administrată de BVB, dintre care cele mai importante rămân listarea Nuclearelectrica și Romgaz.

Tabelul I 51 Evoluția ofertelor de acțiuni derulate pe piața reglementată

Tip ofertă	Numărul de oferte					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Inițială	3		1			1
Vânzare specială la ordin	1		1			2
Preluare		3	2	1	1	2
Vânzare		1			1	1
Cumpărare	1	1				2

Numărul de oferte						
Vânzare (OP primară)						1
Oferte pe Reg. 10						3
Total	5	5	4	1	2	12
Valoarea ofertelor (lei)						
Tip ofertă	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Inițială	70.530.793		4.180			1.128.577.056
Vânzare specială ordin	15.233		1.157.870			9.581.973
Preluare		10.431.004	110.124.480	2.469.116	240.830.877	829.753
Vânzare		9.450.000			164.723.166	315.084.845
Cumpărare	669.811	45.864				600.230.136
Vânzare (OP primară)						281.877.917
Oferte pe Reg. 10						935.833.361
Total	71.215.837	19.926.868	111.286.530	2.469.116	405.554.043	3.272.015.040

Sursa: BVB

În cursul anului 2013, Fondul Proprietatea a lansat o ofertă de răscumpărare a acțiunilor proprii, care a vizat un pachet de 4,35% și Ministerul Economiei prin Oficiul Participării Statului și Privatizării în Industrie a inițiat o ofertă de vânzare a unui pachet de 15% din acțiunile Transgaz.

Listările Nuclearelectrica și Romgaz au fost suprasubscrise și au generat o sporire a interesului față de piața românească în ansamblu.

Listarea Nuclearelectrica

Compania și-a propus să atragă între 282 și 379 mil. lei (64-86 mil. euro) prin vânzarea a 10% din acțiunile proprii printr-o ofertă publică inițială pe Bursa de Valori București în două tranșe:

(i) Tranșa Investitorilor Mari: 85% din acțiunile supuse ofertei; suprasubscrisă de 2,31 ori;

(ii) Tranșa Investitorilor Mici: 15% din acțiunile supuse ofertei; suprasubscrisă de 5,64 ori.

În final, compania a reușit să atragă suma minimă de 282 mil. de lei.

Listarea Romgaz

Statul Român, prin Ministerul Economiei, Departamentul pentru Energie a vândut un număr de 57.813.360 acțiuni, reprezentând 15% din capitalul social al SNGN Romgaz SA. Oferta s-a derulat în perioada 22.10.2013 - 31.10.2013.

Pentru prima dată pe piața românească de capital în cadrul unei oferte publice primare au fost utilizate certificate de depozit (GDR²⁶). Prețul de subscriere al acțiunilor anunțat în prospectul de ofertă a fost: orice preț situat între 24 lei/acțiune și 32 lei/acțiune, inclusiv capetele de interval, iar pentru GDR-uri: orice preț situat între 7,38 \$/GDR și 9,84 \$/GDR, inclusiv capetele de interval.

Oferta a fost împărțită în tranșe, astfel:

- 15% din Valorile Mobiliare Oferite - un număr de 8.672.004 Acțiuni (sub forma de Acțiuni și/sau de GDR) oferit inițial Investitorilor Mici - Tranșa Investitorilor Mici;
- 85% din valorile mobiliare - un număr minim de 49.141.356 Acțiuni (sub forma de Acțiuni și/sau GDR) - oferite inițial Investitorilor Instituționali - Tranșa Investitorilor Instituționali.

²⁶ Global Depository Receipts (GDR) sunt certificate emise de o bancă, reprezentând un număr de acțiuni listate local și aflate în custodia unei sucursale sau a altei bănci din țara respectivă, și care sunt oferite global prin diferite sucursale ale băncii. Ele pot fi utilizate de o anumită companie pentru a avea acces la alte piețe de capital decât cea pe care este listată, dar fără să fie nevoită să treacă prin procedura dificilă a listării pe piețele respective. ADR-urile reprezintă GDR-urile emise în Statele Unite putând fi „sponsorizate” atunci când compania care a emis acțiunile-suport oferă informații financiare băncii emitente sau chiar suportă costurile de administrare a ADR-urilor.

Având în vedere cererea mare de valori mobiliare pe tranșa investitorilor mici, la finalul ofertei, conform prevederilor prospectului, tranșa a fost suplimentată la 20% din totalul valorilor mobiliare oferite. Prețul final stabilit conform prevederilor prospectului de ofertă a fost de 30 lei/acțiune, respectiv 9,25 USD/GDR. Au fost subscrise în cadrul ofertei 37.728.312 acțiuni și 20.085.048 GDR-uri, valoarea totală a ofertei fiind de 1.731.128.496 lei. Conform notificării cu privire la rezultatele ofertei transmisă de intermediarii ofertei, pentru tranșa investitorilor mici, oferta a fost suprasubscrisă de peste 13,2 ori. În vederea admiterii la tranzacționare a certificatelor de depozit (GDR) având la bază acțiunile emise de SNGN Romgaz SA la Bursa de Valori din Londra, ASF a pașaportat prospectul de ofertă și amendamentul adus acestuia, aprobate, către Financial Conduct Authority din Marea Britanie. **Listarea duală a unei companii prin oferirea de certificate de depozit a reprezentat o premieră pentru piața de capital din România.**

Încercarea nereușită de listare a unei companii private

În cursul anului 2013 a avut loc o încercare de listare pe bursă a unei companii private, care nu s-a finalizat cu succes. Emitentul Adeplast SA a inițiat o ofertă primară de vânzare de acțiuni reprezentând 33,33% din capitalul social majorat al societății în urma ofertei publice. În cazul încheierii cu succes (reprezentând subscrierea a minim 70% din acțiunile oferite), acesta intenționa listarea companiei la BVB. Valoarea maximă a ofertei a fost stabilită între 58.080.000 și 66.990.000 RON, structurată în două tranșe:

(i) Tranșa Investitorilor Mari în cadrul căreia vor fi acceptate subscrieri în așa fel încât valoarea fiecărei subscrieri să fie mai mare sau egală cu 500.000 lei. Acțiunile oferite în cadrul acestei tranșe reprezintă 85% din numărul total al Acțiunilor Oferite. Prețul de subscriere s-a situat între 3,52 și 4,06 RON/acțiune.

(ii) Tranșa Investitorilor Mici în cadrul căreia vor fi acceptate subscrieri în așa fel încât valoarea fiecărei subscrieri să fie mai mică de 500.000 lei. Acțiunile oferite în cadrul acestei tranșe reprezintă 15% din numărul total al Acțiunilor Oferite. Prețul de subscriere a fost fix, respectiv 4,06 RON/acțiune.

Oferta nu s-a încheiat cu succes, deoarece subscrierile nu au atins pragul de 70% din numărul total de acțiuni necesar pentru închiderea tranzacției. Cu toate că tranșa investitorilor mici a fost suprasubscrisă cu 104%, subscrierile pe tranșa investitorilor mari au fost mai mici de 7 mil. euro.

Cele două listări finalizate cu succes în condițiile unui grad ridicat de suprasubscriere au arătat că pe piața de capital românească există suficientă cerere atât din rândul investitorilor instituționali cât și retail. Cu toate acestea, având în vedere eșecul unei companii private de a se lista, se poate afirma că aversiunea față de risc a investitorilor a rămas în continuare ridicată.

În cadrul segmentului BVB, cele mai multe tranzacții au avut loc având ca obiect acțiunile societăților listate la categoria I.

Tabelul I 52 Activitatea de tranzacționare în anul 2013 pe segmentele pieței reglementate de acțiuni administrată de BVB

Segment BVB				
Categorie	Nr. tranz.	Volum	Valoare (RON)	Valoare (EUR)
Cat. I	492.685	11.931.893.167	9.275.867.215	2.099.613.568
Cat. a II-a	110.116	1.081.182.009	214.989.686	48.590.249
Cat. a III-a	0	0	0	0
International	14.255	3.201.516	339.175.664	76.936.137
Alte International (NEP)	134	35.655	865.374	194.124
Unlisted	3.465	8.496.030	2.147.768	485.779
Oferte publice primare	15.750	63.096.548	1.410.454.973	317.748.650
Total		13.087.904.925	11.243.500.680	2.543.568.507

Sursa: BVB

Instrumente cu venit fix

În anul 2013 au avut loc 3 emisiuni de obligațiuni corporative care au atras 975 mil. lei (peste 218 mil. euro), cu 27% mai mult decât totalul atras în perioada 2008-2012.

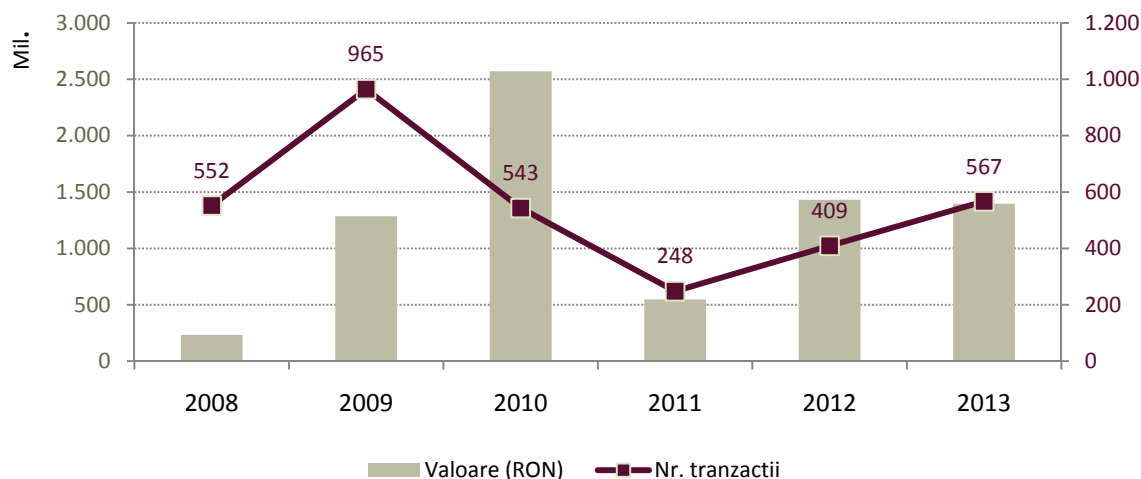
Tabelul I 53 Companiile emitente de obligațiuni în anul 2013

Emitent	Valoare emisiune (mil. lei)	Nr. obligațiuni	Valoare principal	An maturitate	Rata cuponului
Unicredit Ţiriac Bank	550	55.000	10.000	2018	6,35%
Raiffeisen Bank	225	22.500	10.000	2016	5,5%
Transelectrica	200	20.000	10.000	2018	6,1%

Sursa: BVB

Valoarea tranzacțiilor cu obligațiuni pe piața secundară a scăzut ușor, de la 1.431,11 mil. lei în 2012 la 1,395,72 mil. lei în 2013. O explicație pentru lichiditatea redusă a pieței secundare a obligațiunilor listate la BVB o reprezintă detaliile de emisiune ale acestora. Atât statul român, cât și majoritatea companiilor private preferă să emită obligațiuni cu valoare nominală ridicată, în general de 10.000 de lei. În acest mod, emitenții se adresează în special investitorilor instituționali, dar aceștia sunt, de regulă, deținători pe termen lung care preferă să păstreze aceste titluri în portofoliu până la scadență (datorită randamentelor atractive și a volatilității reduse a prețului pe piața secundară care nu creează oportunități de speculații pe termen scurt). Totodată, valoarea mare a principalului face dificilă achiziția acestor obligațiuni de către investitorii individuali.

Figura I 65 Evoluția tranzacțiilor cu obligațiuni pe BVB

Sursa: BVB

În anul 2013, 72,7% din valoarea totală tranzacționată pe piața obligațiunilor listate la BVB (include și ofertele publice inițiale) a reprezentat tranzacții cu obligațiuni corporative, în timp ce valoarea tranzacționată a titlurilor de stat a reprezentat 27,1%. Tranzacțiile cu obligațiuni municipale au avut o pondere foarte scăzută, de numai 0,2%.

Tabelul I 54 Evoluția tranzacțiilor cu obligațiuni la BVB (sunt cuprinse și ofertele publice inițiale) în perioada 2008 - 2013

Anul	Volum	Valoare (RON)	Valoare (EUR)
Obligațiuni corporative			
Total 2008	537.031	146.466.336	39.019.558
Total 2009	1.515.882	246.771.395	58.626.323
Total 2010	133.580	13.823.454	3.301.225
Total 2011	713.520	73.820.955	17.352.031
Total 2012	125.001	260.716.012	57.240.133
Total 2013	103.425	1.014.919.008	227.558.249
Obligațiuni municipale			
Total 2008	675.253	66.378.745	18.294.507
Total 2009	1.291.349	126.358.875	29.741.852
Total 2010	2.677.071	265.270.983	62.691.087
Total 2011	1.107.839	108.523.335	25.921.183
Total 2012	5.992	425.341	96.188
Total 2013	64.548	2.731.953	616.426
Obligațiuni de stat			
Total 2008	2.069	19.084.870	5.022.901
Total 2009	85.689	911.488.575	214.574.821
Total 2010	203.724	2.291.970.810	554.469.412
Total 2011	35.889	363.633.967	84.980.089
Total 2012	114.245	1.169.974.384	263.744.355
Total 2013	35.575	378.075.064	85.575.328

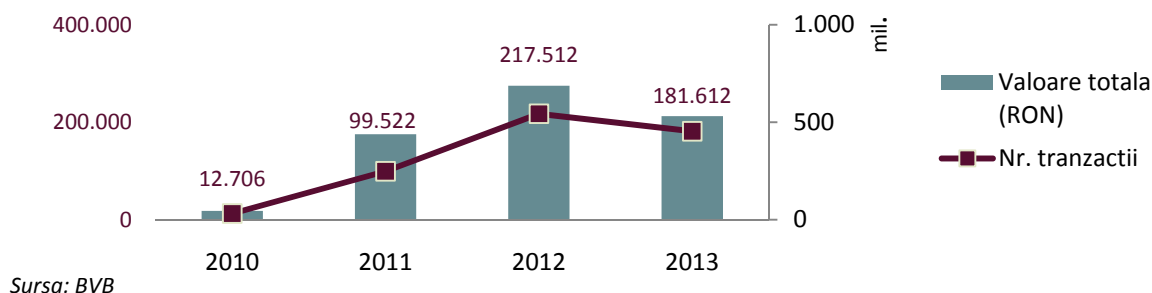
Sursa: BVB

Produse structurate

Emitenții produselor structurate sunt, de regulă, instituții de credit, care urmăresc asigurarea lichidității pieței prin introducerea de cotații de cumpărare și vânzare fie în nume propriu, dacă aceștia acționează în dublă calitate (emitent și participant la BVB), fie prin intermediul unui participant BVB desemnat, în cazul în care emitentul nu este participant la BVB²⁷. În egală măsură, emitenții de produse structurate urmăresc acoperirea riscului prin operațiuni de hedging pe piața activului suport și, unde este necesar activități de acoperirea riscului valutar, atunci când există diferențe între moneda de tranzacționare a activului suport și cea de tranzacționare a produsului structurat²⁸.

La BVB s-au tranzacționat în 2013 Certificate Turbo și Certificate Index, în condițiile stabilite de emitenți și furnizorii de lichiditate. Certificatele Turbo și Index au ca active suport indici bursieri, aur, petrol sau acțiuni. Valoarea totală tranzacționată a produselor structurate a scăzut de la 687,3 mil. lei în 2012 la 531,5 milioane lei în 2013.

Figura I 66 Evoluția tranzacțiilor cu produse structurate la BVB în perioada 2010-2013

Sursa: BVB

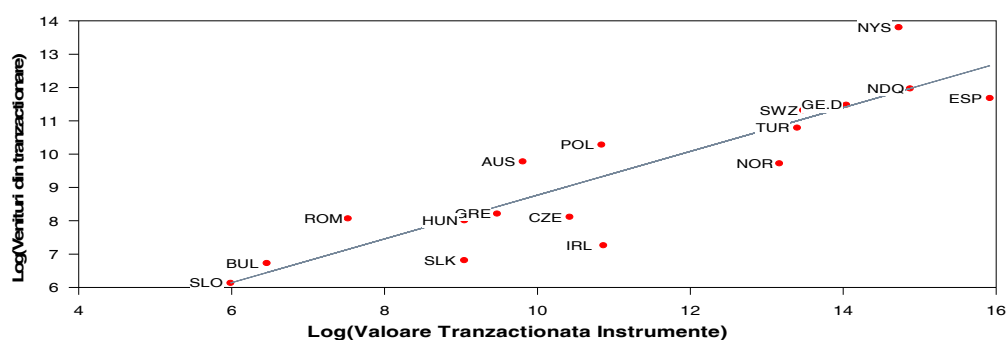
²⁷ Participantul BVB care se angajează să mențină lichiditatea produselor structurate în condițiile impuse, se numește în terminologia utilizată de BVB *furnizor de lichiditate*.

²⁸ Sursa: BVB

5.2.2. Situația comparativă a costurilor de tranzacționare percepute de operatori de piață în România și Europa

Analiza cantitativă a comisioanelor de tranzacționare încasate de bursele din regiune, raportate la valoarea tranzacționată și a veniturilor totale față de numărul de tranzacții au arătat că Bursa de Valori București a obținut printre cele mai mari venituri din comisioane aplicate tranzacțiilor cu instrumente listate relativ la valoarea tranzacționată totală, însă, în același timp, cele mai mici venituri totale relativ la numărul total de tranzacții. Totodată, BVB s-a aflat sub media regiunii în ceea ce privește veniturile obținute din listări și a raportului dintre numărul instrumentelor listate menținute la tranzacționare și numărul total de instrumente listate. Cele mai recente date disponibile au fost cele aferente anului 2012, dar în 2013 structura comisioanelor practicate de BVB nu a suferit modificări majore.

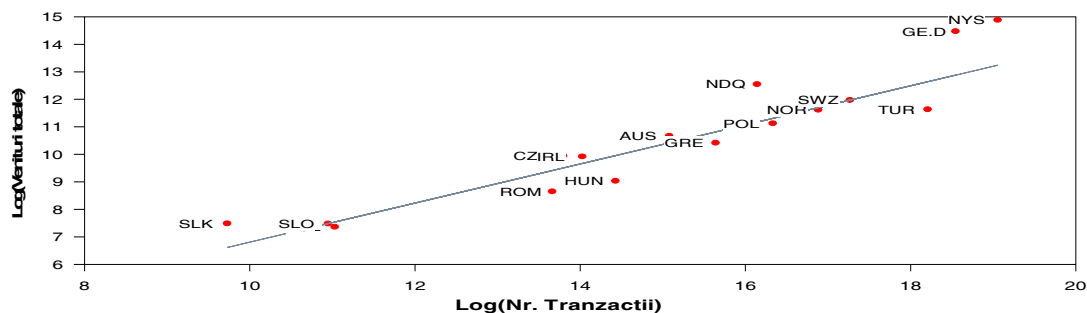
Figura I 67 Regresia veniturilor totale ale burselor față de valoarea tranzacționată

Sursa: Federation of European Stock Exchanges, calcule ASF

Bursa de Valori București (ROM) se situează peste dreapta de regresie, ceea ce arată că la o valoare tranzacționată relativ redusă, BVB realizează venituri relativ mai mari din taxele pe tranzacții decât majoritatea burselor din regiune (Prague Stock Exchange - CZE, Bratislava Stock Exchange - SLK, Budapesta Stock Exchange - HUN, Ljubljana Stock Exchange - SLO, Bulgarian Stock Exchange - BUL, Athens Stock Exchange - GRE). BVB se situează în termeni relativi la un nivel apropiat Bursei din Varșovia (POL), fiind depășită doar de Vienna Stock Exchange (AUS) și New York Stock Exchange (NYS), care însă înregistrează valori tranzacționate mult mai mari. Cu toate acestea, veniturile din listare și menținere la tranzacționare sunt relativ mai reduse decât ale altor burse, de exemplu, Budapest Stock Exchange (HUN), Prague Stock Exchange (CZE) sau Warsaw Stock Exchange (POL).

Figura I 68 Regresia veniturilor totale ale burselor față de numărul de tranzacții

Sursa: Federation of European Stock Exchanges, calcule ASF

În graficul din Figura I 68 relația dintre veniturile totale și numărul de tranzacții este evident liniară. Bursa de Valori București înregistrează un număr redus de tranzacții, depășind în această privință doar trei alte burse din regiune. În privința veniturilor totale realizate aferente numărului de tranzacții efectuate prin intermediul său, BVB se situează sub medie.

5.2.3. Piața reglementată la termen a BVB

Activitatea desfășurată în anul 2013 pe piața derivatelor a fost afectată de impactul implementării noilor standarde aplicabile contrapărților centrale înregistrate în Europa, inclusiv la nivelul Casei de Compensare București, entitate care oferă serviciile de casă de compensare și contraparte centrală pentru activitatea de tranzacționare cu instrumente financiare derivate la BVB. Din acest motiv, pe parcursul anului 2013 au avut loc unele modificări ale specificațiilor de contract pentru instrumentele financiare derivate înregistrate la ASF/CNVM pentru:

- a permite includerea unui nou element caracteristic, respectiv „modalitatea de determinare a prețului de lichidare în situația retragerii de la tranzacționare”;
- a oferi posibilitatea de a nu introduce, pentru o perioadă nedeterminată, noi serii corespunzătoare contractelor futures listate pe piața derivatelor. În baza acestei modificări, BVB a decis să nu mai introducă, pe termen nedeterminat, noi serii (scadente) pe piața derivatelor.

În baza deciziei BVB emisă în luna septembrie 2013, seriile disponibile la 19 septembrie 2013 au fost menținute până în ultima zi de tranzacționare/data scadenței, dar nu au mai fost reînnoite.

Tabelul I 55 Activitate contracte futures în funcție de categoria de activ suport

Categorie Activ Suport	Număr Contracte Tranzacționate	Valoare Noțională Contracte Tranzacționate (lei)	Număr Tranzacții
Acțiuni	2.976	1.615.479,20	464
Mărfuri	2.576	4.188.406,80	350
Valute	38	170.220,00	16
Total (înregistrări duble)	5.590	5.974.106,00	830

Sursa: BVB

În anul 2013, cele mai multe contracte futures tranzacționate au avut ca activ suport aurul, urmate de cele cu activ suport acțiunile Fondului Proprietatea. Ținând cont de structura descrisă mai sus și de instrumentele disponibile pentru investiții pe piața de capital din România, tranzacțiile cu contracte futures au avut în anul 2013 un caracter mai degrabă speculativ și nu de acoperire a riscului de piață.

Tabelul I 56 Statistica după activul suport al contractului futures

Denumire Contract Futures	Număr Contracte Tranzacționate	Valoare Noțională Contracte Tranzacționate (lei)
BVB Futures	120	23.310,00
FP Futures	1.848	1.167.238,00
SIF4 Futures	1.008	424.931,20
Gold Futures	2.564	4.134.234,80
Grau Panificatie-UE Futures	2	23.450,00
Silver Futures	10	30.722,00
EUR/RON Futures	38	170.220,00
Total (înregistrări duble)	5.590	5.974.106,00

Sursa: BVB

Tabelul I 57 Număr de contracte tranzacționate și valoare noțională în funcție de luna de scadență

Luna de scadență	Număr de contracte tranzacționate	Valoare noțională a contractelor tranzacționate (lei)
ianuarie 2013	856	1.270.574,00
februarie 2013	2.222	3.167.907,00
martie 2013	678	456.497,80
aprilie 2013	1.042	597.249,20
mai 2013	700	448.158,00
iunie 2013	92	33.720,00
Total (înregistrări duble)	5.590	5.974.106,00

Sursa: BVB

Cel mai mare număr de contracte tranzacționate și cea mai mare valoare noțională tranzacționată au fost înregistrate în luna februarie. De asemenea, numărul de tranzacții maxim la nivelul unei luni a fost înregistrat în luna februarie (137 tranzacții), iar numărul maxim de tranzacții într-o singură ședință de tranzacționare a fost înregistrat în data de 22 februarie 2013, respectiv 27 tranzacții.

În cadrul ședințelor de tranzacționare ale BVB desfășurate în anul 2013 s-au înregistrat pentru piața derivatelor un număr de 423 tranzacții, un volum de 2.969 și o valoare de 3.049.561,72 lei.

Contractele Gold Futures au reprezentat 69,2% din totalul valorii tranzacționate, urmate de contractele FP Futures cu 19,54%. Restul contractelor au reprezentat doar 11,26%.

După expirarea contractelor cu scadența iunie 2013, Bursa de Valori București nu a mai emis alte serii de contracte futures.

5.2.4. Secțiunea de piață RASDAQ

Pe secțiunea de piață RASDAQ s-a menținut și în 2013 tendința de diminuare a activității, manifestată printr-o lichiditate redusă, scăderi ale tuturor indicilor aferenți și continuarea delistării emitenților.

Tabelul I 58 Prezentarea sintetică a anului 2013 din perspectiva RASDAQ

An	Nr. ședințe de tranzacționare	Valoare (EUR)	Valoare medie zilnică (EUR)	Capitalizare (EUR)	Nr. societăți emitente	Nr. noi societăți emitente	Nr. societăți delistate
2013	251	68.343.051	272.283	1.774.474.210	982	0	105

Sursa: BVB

Tabelul I 59 Structura capitalizării și a numărului de emitenți pe categorii de piață RASDAQ

Piața RASDAQ			
Categorie ²⁹	Nr. emisiuni	Capitalizare (RON)	Capitalizare (EUR)
Cat. I	4	249.415.273	55.873.849
Cat. a II-a	7	207.990.052	46.593.797
Cat. a III-a	971	7.463.670.104	1.672.006.565

Sursa: BVB

În cadrul secțiunii de piață RASDAQ au fost tranzacționate acțiuni emise de 982 de societăți comerciale care sunt clasificate pe trei categorii de listare.

Procesul de delistare a societăților de pe Piața RASDAQ a continuat și în anul 2013, atât ca urmare a desfășurării unor oferte publice obligatorii de preluare, a deciziei Adunărilor Generale ale Acționarilor unor societăți de retragere de la tranzacționare, a unor situații de natură juridică care nu mai permiteau desfășurarea activității, dar și datorită continuării promovării a unor societăți performante pe piața reglementată administrată de BVB.

²⁹ Regulamentul nr. 02/2002 privind transparența și integritatea pieței RASDAQ, Capitolul I. Categoriile de listare.

Numărul societăților delistate de pe Piața RASDAQ a fost de 247 în anul 2010, 125 societăți în anul 2011, 98 în anul 2012 și 105 în anul 2013. Două dintre societățile delistate de pe RASDAQ în anul 2013, respectiv Contend Dorohoi și Conpet Ploiești, au promovat pe piața reglementată administrată de BVB, restul de 103 societăți fiind retrase de la tranzacționare.

Tabelul I 60 Structura capitalizării și a numărului de emitenți pe categorii de piață RASDAQ

Motivație	Nr.
Hotărâre A.G.A. retragere de la tranzacționare	32
Dizolvare și lichidare	11
Faliment	34
Ofertă publică preluare	5
Transformare formă juridică în societate cu răspundere limitată	10
Radiere din Evidențele Oficiului Registrului Comerțului	10
Implementare măsuri incluse în planul de reorganizare	1
TOTAL	103

Sursa: BVB

Cele mai multe motive de retragere de la tranzacționare au fost: faliment, hotărâri AGA și dizolvarea însoțită de lichidarea societății.

În ultimii ani, cele mai multe oferte de acțiuni au fost derulate pe piața RASDAQ, iar dintre acestea, cele de preluare au reprezentat cea mai importantă categorie. În anul 2013, numărul ofertelor a fost mai ridicat față de 2012, dar a rămas scăzut comparativ cu anul 2008.

Tabelul I 61 Evoluția ofertelor de acțiuni derulate pe piața RASDAQ

Număr de oferte						
Tip ofertă	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Vânzare	1					
Cumpărare	8	10	10	6	2	1
Secundară	2					
Vânzare specială la ordin	6		1	2	3	2
Preluare	30	14	17	20	10	15
Oferte pe Reg. 10						1
Total	47	24	28	28	15	19
Valoarea ofertei (lei)						
Tip ofertă	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Vânzare	3.365.943					
Cumpărare	37.492.046	22.837.310	980.479	492.067	447.589	118.332
Secundară	7.274.150					
Vânzare specială la ordin	1.396.499		195.600	18.164.375	2.097.940	1.247.061
Preluare	85.373.011	42.800.977	8.491.836	14.513.524	3.750.171	12.708.787
Oferte pe Reg. 10						37.783.090
Total	134.901.648	65.638.287	9.667.915	33.169.966	6.295.701	51.857.269

Sursa: BVB

Tabelul I 62 Situația societăților listate pe RASDAQ

La sfârșitul anului	31.12.2013
Tranzacționabile	707
Suspendate	275
Număr total societăți listate	982

Sursa: BVB

La sfârșitul anului 2013, 28% din emitenții listați pe RASDAQ erau suspendați de la tranzacționare, după cum urmează:

- 13 societăți suspendate în vederea clarificării statutului, cercetări efectuate de către ASF (CNVM), litigii, derulare OPP și închidere;
- 35 societăți suspendate datorită stării de faliment, lichidare, dizolvare, radiere;

- 23 societăți suspendate datorită absenței unui contract de prestări servicii de registru;
- 24 societăți suspendate în vederea clarificării statutului privind retragerea de la tranzacționare sau declarate societăți de tip închis;
- 5 societăți suspendate prin decizie ASF (CNVM) în vederea retragerii de la tranzacționare în conformitate cu art. 74 alin.(2) din Legea nr. 297/2004;
- 56 societăți suspendate în vederea clarificării situației privind deschiderea procedurii de insolvență;
- o societate suspendată în vederea fuziunii;
- 10 societăți suspendate în vederea divizării;
- 77 societăți suspendate datorită nivelului capitalului social sub limita legală;
- 6 societăți suspendate în vederea înregistrării unor noi caracteristici ale capitalului social, diminuare capital social;
- 8 societăți suspendate la finalul anului 2013 în vederea informării publicului investitor cu privire la diverse evenimente curente;
- 17 societăți suspendate în vederea clarificării situației referitoare la schimbarea formei juridice în societate cu răspundere limitată.

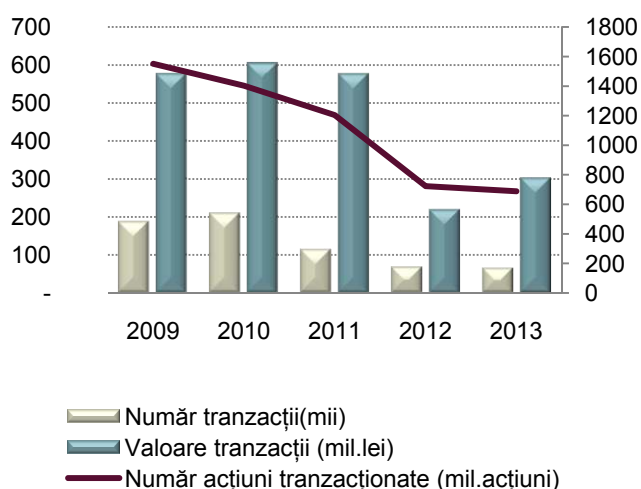
Indicele compozit al pieței RASDAQ a continuat și în 2013 tendința negativă declanșată în perioada 2007-2009. Investitorii continuă să fie reticenți față de majoritatea companiilor prezente pe acest segment de piață din cauza volatilității ridicate a randamentelor, lichidității scăzute și slabei guvernante corporative a emitenților.

Tabelul I 63 Dinamica indicilor secțiunii de piață RASDAQ în ultimii 5 ani

	2009	2010		2011		2012		2013	
Indice	Valoare Dec 2009	Valoare Dec 2010	Variație %	Valoare Dec 2011	Variație %	Valoare Dec 2012	Variație %	Valoare Dec 2013	Variație %
RASDAQ C	2.239,51	1.680,01	-25,0	1.580,08	-5,9	1.414,79	-10,5	1.366,33	-3,4
RAQ I	2.362,57	1.441,98	-39,0	908,83	-37,0	169,5	-81,3	180,71	6,6
RAQ II	5.491,44	3.056,69	-44,3	1.991,98	-34,8	1.768,6	-11,2	1.494,43	-15,5

Sursa BVB

Figura I 69 Evoluția indicatorilor de lichiditate ai secțiunii de piață RASDAQ în perioada 2009-2013

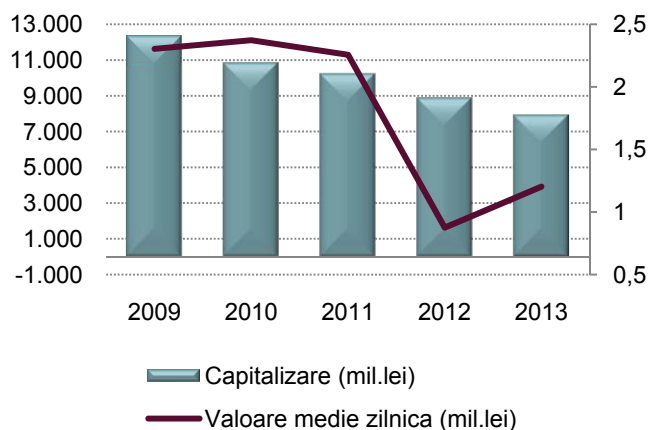
Sursa: BVB

În ceea ce privește indicatorii de lichiditate ai secțiunii de piață RASDAQ la nivelul anului 2013, aceștia au urmat tendința descrescătoare din ultimii ani. În anul 2013 a fost înregistrat cel mai mic număr de tranzacții din perioada 2009-2013, însă la o valoare a tranzacțiilor mai mare cu peste 38% față de anul 2012.

Față de anul precedent volumul de acțiuni a scăzut cu 4,72%, de la 722,75 mil. acțiuni în 2012 la 668,61 mil. acțiuni în 2013, în timp ce numărul de tranzacții efectuate a scăzut în 2013 cu 4,16% față de 2012, de la 67,69 mii acțiuni la 64,88 mii acțiuni.

Figura I 70 Evoluția capitalizării și a valorii medii zilnice de tranzacționare pe secțiunea de piață RASDAQ în perioada 2009-2013

La sfârșitul anului 2013, capitalizarea secțiunii de piață RASDAQ a scăzut cu 10,81% față de nivelul anului 2012, înregistrând un prag de 7,92 mld. lei - cea mai scăzută valoare din ultimii cinci ani.

Capitalizarea RASDAQ a avut o tendință descendentă în perioada 2009-2013, fiind în 2013 cu aproximativ 36% mai mică față de anul de referință 2009. În plus, valoarea medie zilnică de tranzacționare a crescut cu 37,55%, de la 0,87 mil. lei în 2012 la 1,2 mil. lei în 2013.

Sursa: BVB

5.2.5. Sistemul alternativ de tranzacționare al BVB

BVB a creat prin intermediul sistemului alternativ de tranzacționare (ATS) oportunitatea de a tranzacționa acțiuni străine ale unor companii importante listate pe piețe internaționale, în moneda locală, utilizând serviciile intermediarilor și instituțiilor pieței românești. În plus, pe ATS sunt tranzacționate și acțiunile unor companii românești, ca prim pas în pregătirea acestora în vederea admiterii la tranzacționare pe piața reglementată.

Tabelul I 64 Situația tranzacțiilor realizate pe ATS administrat de BVB

Luna	Număr de tranzacții	Volum de acțiuni	Valoare tranzacții (mil. Ron)
Ianuarie	937	51.916	2,88
Februarie	873	19.503	1,73
Martie	683	14.133	1,59
Aprilie	743	574.587	2,74
Mai	628	328.308	1,59
Iunie	443	65.902	0,94
Iulie	572	152.116	1,15
August	645	66.717	1,16
Septembrie	587	84.891	2,24
Octombrie	585	136.906	1,80
Noiembrie	561	379.536	1,83
Decembrie	399	76.699	1,20
Total	7.656	1.951.214	20,83

Sursa: BVB

În anul 2013 s-au desfășurat 251 de ședințe de tranzacționare în cadrul sistemului alternativ de tranzacționare (ATS) administrat de BVB, pe parcursul cărora s-au înregistrat 7.656 de tranzacții cu o valoare totală tranzacționată de 20,8 milioane lei, față de 16,8 milioane lei în 2012. Pe sistemul alternativ al BVB erau listate 29 de societăți la sfârșitul anului, cu două mai multe față de 2012.

Tabelul I 65 Prezentarea sintetică a anului 2013 din perspectiva ATS

An	Nr. ședințe de tranzacționare	Nr. tranzacții	Nr. acțiuni tranzacționate (volum)	Valoare (EUR)	Valoare medie zilnică (EUR)	Nr. societăți emitente	Nr. noi societăți emitente	Nr. societăți delistate
2013	251	7.656	1.951.214	4.719.195	18.802	29	2	0

Sursa: ASF

La finalul anului 2011, pe ATS erau înregistrați 10 emitenți, dintre care și nouă companii listate în 2011 și una listată în 2010. În anul 2012 lista emitenților pe ATS s-a extins cu încă 16 companii ale căror acțiuni sunt admise la tranzacționare și pe o piață reglementată din Uniunea Europeană sau din Statele Unite ale Americii, prin asumarea de către SSIF Tradeville a responsabilității de Market Maker. Totodată, în 2012 a fost listată pe ATS prima companie românească, respectiv PRO VORBAS FACILITY MANAGEMENT SERVICES SA (fost PRO VORBAS SA).

Anul 2013 a înregistrat extinderea ofertei de emitenți admiși la tranzacționare. Astfel, în data de 11.07.2013 a început tranzacționarea companiei TRANSILVANIA LEASING IFN SA O altă premieră care a avut loc în anul 2013 pe segmentul ATS a fost listarea primei companii înregistrate în alt stat al Uniunii Europene, respectiv SIF IMOBILIARE PLC NICOSIA, Cipru, începând cu data de 23.12.2013.

Tabelul I 66 Tranzacțiile efectuate pe ATS în 2013

Segment ATS				
Categorie	Nr. tranzacții	Volum	Valoare (RON)	Valoare (EUR)
I-ATS	180	479.903	27.321	6.149
Base-ATS	165	1.307.661	1.545.617	349.962
Intl-ATS	7.311	163.650	19.260.430	4.363.084
Total		1.951.214	20.833.367	4.719.195

Sursa: BVB

Cele mai multe tranzacții realizate pe ATS au avut ca obiect acțiunile internaționale. În cazul fiecăruia dintre aceste instrumente există cel puțin un intermediar local autorizat care se angajează să mențină lichiditatea pieței utilizând propriul capital, prin introducerea și menținerea de oferte ferme de cumpărare și vânzare în nume propriu³⁰.

Tabelul I 67 Capitalizarea segmentului ATS

ATS			
Categorie	Nr. emisiuni	Capitalizare (RON)	Capitalizare (EUR)
I-ATS	1	30.941.400	6.931.472
Base-ATS	2	153.096.000	34.296.467
Intl-ATS	26	N/A	N/A

Sursa: BVB

5.2.6. Emitenții de acțiuni listate pe piețele administrate de BVB

La sfârșitul anului 2013 erau înregistrați în evidența ASF (CNVM) un număr de 1.085 emitenți de acțiuni tranzacționate pe segmentele de piață administrate de BVB, după cum urmează:

- 83 societăți comerciale ale căror acțiuni erau tranzacționate pe piața BVB;
- 21 societăți comerciale ale căror acțiuni erau tranzacționate pe piața valorilor mobiliare necotate ce utilizează sistemul tehnic al BVB;
- 980 societăți ale căror acțiuni erau la BVB - piața RASDAQ;
- 1 societate ale cărei acțiuni erau listate pe Sistemul Alternativ de Tranzacționare administrat de BVB;

De asemenea, în cursul anului 2013 au fost retrase de la tranzacționarea pe piața de capital acțiunile a 106 societăți comerciale.

³⁰ Sursa: BVB

Totodată, acțiunile a doi emitenți tranzacționați pe piața RASDAQ au fost admise la tranzacționare pe piața BVB, în baza hotărârilor AGEA adoptate de către aceștia și anume: SC CONTED SA Dorohoi și SC CONPET SA Ploiești.

Tabelul I 68 Situația aditerii la tranzacționare la BVB în 2013

Sector	Categoria	Nr. Emisiuni	Denumire Emitent
Titluri de Capital	Categoria 1 Acțiuni	3	COTE - CONPET SA Ploiești
			SNN - SN NUCLEARELECTRICA SA București
			SNG - SNGN ROMGAZ SA Mediaș
	Categoria 2 Acțiuni	1	CNTE - CONTED SA Dorohoi
	Categoria 3 Drepturi	1	SNNR01 - SN NUCLEARELECTRICA SA (drepturi de alocare)
Alte Instrumente Financiare Internaționale	Categoria A	1	NEPR03 - NEW EUROPE PROPERTY INVESTMENTS PLC Isle of Man (drepturi de preferință)
Titluri de credit	Categoria 3 Obligațiuni	2	UCT18 - UNICREDIT TIRIAC BANK SA
			RBRO16 - RAIFFEISEN BANK SA
	Categoria Obligațiuni Municipale	1	HRZ15 - ORAȘ HOREZU
	Categoria Titluri de Stat	4	
Produce structurate	Categoria Certificate	94	79 - ERSTE GROUP BANK AG
			15 - SSIF BROKER SA

Sursa: BVB

5.2.7. Intermediarii pe piețele administrate de BVB

La sfârșitul anului 2013 pe piața la vedere administrată de BVB erau înregistrați 45 participanți față de 58 în 2012. Pe piața la termen administrată de BVB erau înregistrați 19 participanți la sfârșitul anului 2013 care dețineau și calitatea de membru compensator la Casa de Compensare București. Pe sistemul alternativ de tranzacționare administrat de BVB erau înregistrați 37 de participanți, cu 11 mai puțin față de 2012.

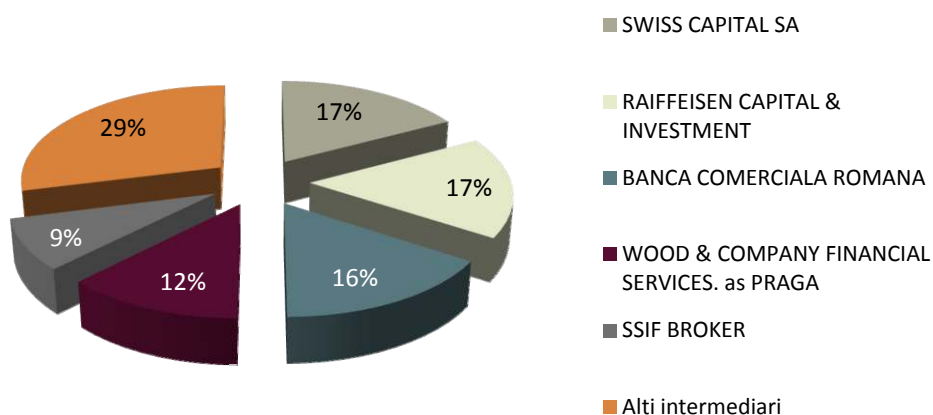
Tabelul I 69 Situația intermediarilor la BVB în 2013

Nr. crt.	Denumire intermediar	Valoare tranzacționată (lei)	Procent
1	SWISS CAPITAL SA	4.664.639.237,58	17,23
2	RAIFFEISEN CAPITAL & INVESTMENT	4.585.006.932,04	16,94
3	BANCA COMERCIALA ROMANA	4.287.186.178,96	15,84
4	WOOD & COMPANY FINANCIAL SERVICES as PRAGA	3.374.892.957,42	12,47
5	SSIF BROKER	2.309.990.223,30	8,53
6	BRD Groupe Societe Generale	969.383.754,29	3,58
7	BT SECURITIES	788.073.098,15	2,91
8	NBG Securities Romania SA	735.605.163,58	2,72
9	IFB FINWEST	572.906.263,42	2,12
10	TRADEVILLE	464.381.716,80	1,72
11	Alții	4313390937	15,94

Sursa: BVB

Primii zece intermediari au realizat 84,06% din totalul valorii tranzacționate pe piața la vedere administrată de BVB. Dintre aceștia, doi intermediari sunt instituții de credit (Banca Comercială Română, BRD Groupe Societe Generale), iar trei intermediari sunt SSIF afiliate acestora (Raiffeisen Capital & Investment, BT Securities, NBG Securities Romania SA). Cota de piața a acestora a fost de 41,39% în 2013.

Figura I 71 Distribuția tranzacțiilor realizate de intermediari în 2013

Sursa: BVB

Tabelul I 70 Participanții la sistemul de tranzacționare al BVB

An	Număr instituții de credit	Pondere instituții de credit (%)	Număr SSIF	Pondere SSIF (%)
2008	7	11,25	70	88,75
2009	11	24,34	66	75,66
2010	10	29,51	59	70,49
2011	9	16,75	56	83,25
2012	9	27,21	51	72,79
2013	8	21,41	41	78,59

Sursa: BVB

O analiză a ASF referitoare la situația financiară și operațională a SSIF-urilor care acționează pe piața românească de capital, în funcție de situația acestora în primul semestru al anului 2013 a constatat că:

- 15 SSIF au înregistrat pierderi atât în 2012, cât și în primul semestru din 2013. În nouă cazuri pierderile sunt cauzate de volumul redus al cifrei de afaceri, nivelul veniturilor fiind probabil insuficient pentru acoperirea cheltuielilor operaționale minime impuse de specificul activității de intermediere. În semestrul I 2013 în cazul a patru dintre cele nouă cazuri menționate anterior, nivelul capitalului inițial a coborât până la nivelul dat de cerința minimă;
- 12 intermediari și-au desfășurat activitatea cu un număr redus de angajați (mai puțin de 10 angajați), ceea ce poate conduce la creșterea riscurilor operaționale din cauza unei insuficiente separări a funcțiilor în cadrul firmei;
- în jumătate din aceste cazuri funcționarea cu o schemă redusă de personal a fost corelată cu un nivel redus al cifrei de afaceri și cu înregistrarea de pierderi în cele două perioade analizate;
- veniturile potențiale pentru cea mai mare parte dintre intermediarii situați în a doua jumătate a clasamentului sunt foarte reduse în raport cu costurile pe care le presupune derularea acestei activități în parametrii operaționali optimi (calitatea și numărul angajaților, echipamente IT și de comunicații, software, audit, controlul activității, securitatea informațiilor etc.).

Volumul redus de activitate, înregistrarea de pierderi, precum și tendința de scădere a capitalului inițial și a fondurilor proprii indică riscuri pentru desfășurarea în bune condiții de către entitățile respective a activităților de intermediere.

Cu toate că intermediarii cu volum redus al activității nu prezintă un risc semnificativ pentru stabilitatea sistemului financiar, faptul că aceștia funcționează în condiții care ar putea accentua riscurile operaționale necesită o atenție sporită din partea ASF. Cazul SSIF Harinvest a arătat că materializarea riscurilor la nivelul unor intermediari de mică dimensiune, deși nu generează un impact sistemic, afectează semnificativ încrederea investitorilor în piața de capital.

Pe parcursul anului 2013 a fost retrasă calitatea de Participant la sistemul de tranzacționare a următorilor intermediari: Invest Trust, GM Invest, RBS Bank (Romania), OTP Bank Romania, Active International, ING Bank NV Amsterdam - Sucursala București, Avantgarde Finance, Fairwind Securities, Eurosavam, Roinvest Bucovina, WBS Romania, Unicapital, City Invest. SSIF Harinvest SA Râmnicu Vâlcea a fost sancționată cu retragerea autorizației de funcționare, iar calitatea de participant la piața administrată de BVB i-a fost retrasă în prima ședință a Consiliului Bursei din 2014.

5.3. SIBEX - Sibiu Stock Exchange

În prezent SIBEX - SIBIU STOCK EXCHANGE SA administrează o piață reglementată la vedere, o piață pentru instrumente financiare derivate și un sistem alternativ de tranzacționare (ATS).

SIBEX este principala piață de tranzacționare a instrumentelor financiare derivate din România, cu o cotă de piață de 99,34% din valoarea noțională tranzacționată. De asemenea, deține o cotă importantă din valoarea tranzacționată prin intermediul ATS, respectiv 13,44%. Valoarea tranzacționată pe piața reglementată la vedere nu reprezintă decât 0,01% din total.

La finalul anului 2013, pe piața reglementată la vedere și pe sistemul alternativ de tranzacționare erau disponibile acțiunile a 2 emitenți, în timp ce pe piața instrumentelor financiare derivate erau disponibile 37 de contracte futures cu 135 scadențe cumulate, 15 contracte pentru diferență, 18 opțiuni standard și 4 opțiuni binare (Tabelul I 71).

Tabelul I 71 Situația instrumentelor tranzacționate pe SIBEX la 31.12.2013

Tip instrument	Activ suport	Număr contracte
Futures	rata dobânzii	0
	acțiuni	23
	parități valutare	9
	indici	2
	petrol	1
	aur	2
Opțiuni binare	valute	4
Opțiuni standard	acțiuni	13
	valute	3
	aur	1
	indici	1
CFD		15
CO2		0
Acțiuni		2

Sursa: ASF

Pe parcursul anului 2013, au fost listate la SIBEX 9 contracte noi pentru diferență cu activ suport acțiunile unor companii românești și 5 contracte noi futures cu activ suport acțiunile unor companii americane. De asemenea, în parte datorită programelor de stimulare a participanților lansate în 2013, DELTASTOCK AD a

devenit Market Maker pentru 7 instrumente derivate. La sfârșitul anului activau pe piața derivatelor de la SIBEX în calitate de Market Makeri DELTASTOCK AD și SSIF BROKER SA, furnizând împreună cotații pentru 15 instrumente derivate.

SIBEX a încheiat în luna iulie 2013 un acord cu Operatorul Pieței de Energie și Gaze Naturale (OPCOM) pentru dezvoltarea și lansarea la tranzacționare a contractelor futures având activ suport indicii pieței spot de energie electrică, ROPEX_DAM, calculați de OPCOM.

Apariția Regulamentului (UE) nr. 648/2012 privind instrumentele financiare derivate extrabursiere, contrapărțile centrale și registrele centrale de tranzacții (EMIR) a introdus obligația din partea caselor de compensație de inițiere și derulare a procesului de autorizare având ca obiectiv convertirea acestora în contrapărți centrale. Autorizarea presupune îndeplinirea unei cerințe de capital semnificativ superioare nivelului actual al capitalului propriu pe care îl deține Casa Română de Compensare. Ca urmare, instituțiile pieței de capital din România au început discuțiile privind formarea în România a unei contrapărți Centrale care să respecte cerințele EMIR, fără a ajunge la un acord în anul 2013.

Pentru asigurarea continuității pieței reglementate de instrumente financiare derivate, Consiliul de Administrație al SIBEX a decis în data de 16 septembrie 2013 aprobarea Hellenic Exchanges SA pentru serviciile de clearing, consolidare tehnologică și cooperare în proiecte de dezvoltare. De asemenea, la aceeași dată a fost aprobată inițierea procesului de semnare a Acordului ferm cu Contrapartea Centrală, parte a Grupului Hellenic Exchanges SA (ATHEXClear).

5.3.1. Piața la vedere a SIBEX

Piața reglementată la vedere

La fel ca în anii anteriori, pe piața reglementată la vedere au fost tranzacționate acțiunile unui singur emitent - SC SIBEX - SIBIU STOCK EXCHANGE SA. Valoarea tranzacțiilor a scăzut în 2013 cu 75% față de 2012, ajungând la 1,35 milioane lei, la un volum tranzacționat de 2,15 milioane de acțiuni (Tabelul I 72). În comparație cu anul 2010, când a fost înființată piața reglementată la vedere SIBEX, în 2013 valoarea tranzacțiilor a scăzut de 18,78 ori.

Tabelul I 72 Evoluția tranzacțiilor cu acțiuni pe piața reglementată la vedere în perioada 2010-2013

An	Volum tranzacții (acțiuni)	Δ%	Valoare tranzacții (lei)	Δ%
2010	15.895.566,00	-	25.434.529,30	-
2011	16.779.926,00	6%	24.653.455,96	-3%
2012	4.732.266,00	-72%	5.387.460,57	-78%
2013	2.155.871,00	-54%	1.354.107,00	-75%

Sursa: SIBEX

Volumul de acțiuni tranzacționate lunar pe piața reglementată la vedere a fost mult redus în comparație cu anul 2012. Maximul a fost înregistrat în luna august, când valoarea tranzacțiilor s-a ridicat la 292.011 lei, la un volum tranzacționat de 486.718 acțiuni și o capitalizare medie lunară de 12.926.091 (Tabelul I 73).

Tabelul I 73 Evoluția tranzacțiilor lunare cu acțiuni pe piața reglementată la vedere în 2013

Perioada	Volum tranzacții (acțiuni)	Valoare tranzacții (lei)	Capitalizare medie lunară (mil. lei)
ian-2013	33.321	22.812	18.686.965
feb-2013	63.011	50.324	17.802.333
mar-2013	70.271	56.246	17.169.867
apr-2013	81.092	65.129	18.101.745
mai-2013	173.704	130.282	16.349.813
iun-2013	196	133	15.521.667
iul-2013	364.800	220.253	12.747.373
aug-2013	486.718	292.011	12.926.091
sep-2013	350.900	207.900	12.680.075
oct-2013	11.630	6.978	12.915.840
nov-2013	346.458	201.545	12.300.800
dec-2013	173.770	100.494	12.461.394
Total	2.155.871	1.354.107	14.971.997

Sursa: SIBEX

Sistemul alternativ de tranzacționare

Pe sistemul alternativ de tranzacționare au fost tranzacționate 0,81 milioane acțiuni ale singurului emitent listat, SC PRODPLAST IMOBILIARE SA, în valoare totală de 3,23 milioane lei. Volumul tranzacționat a crescut cu 4% în 2013 față de 2012, însă rămâne mult redus față de anul 2011, când a fost de 8,12 ori mai mare decât în 2013 (Tabelul I 74).

Tabelul I 74 Evoluția tranzacțiilor anuale cu acțiuni pe ATS în perioada 2010-2013

An	Volum tranzacții (acțiuni)	Variație față de anul anterior	Valoare tranzacții (lei)	Variație față de anul anterior
2010	5.409.685,00	-	21.314.873,03	-
2011	6.592.703,00	+22%	36.227.900,91	+70%
2012	778.527,00	-88%	3.545.740,64	-90%
2013	811.765,00	+4%	3.234.583,98	-9%

Sursa: SIBEX

Volumul tranzacțiilor cu acțiunile SC PRODPLAST IMOBILIARE SA a înregistrat în luna iulie 2013 un maxim de 521,46 mii acțiuni, reprezentând 64% din numărul total de acțiuni tranzacționate pe parcursul anului 2013. În luna decembrie 2013, capitalizarea companiei era de 103,64 milioane lei, în creștere cu 58% față de începutul anului.

Tabelul I 75 Evoluția tranzacțiilor lunare cu acțiuni pe ATS în 2013

Perioada	Volum tranzacții (acțiuni)	Valoare tranzacții (lei)	Capitalizare medie lunară (lei)
ian-2013	1.090	4.183	65.490.383
feb-2013	2.479	9.117	66.292.690
mar-2013	3.146	10.285	66.835.805
apr-2013	29	107	67.754.487
mai-2013	208.498	833.272	88.045.984
iun-2013	26.374	104.810	95.127.151
iul-2013	521.458	2.066.195	82.115.031
aug-2013	13.303	51.533	80.982.519
sep-2013	12.297	47.657	71.356.818
oct-2013	8	18	62.433.076
nov-2013	5.926	23.517	90.222.401
dec-2013	17.157	83.888	103.643.643
Total	811.765	3.234.584	78.358.332

Sursa: SIBEX

Pe parcursul anului 2013, SIBEX a pregătit listarea în cadrul sistemului alternativ de tranzacționare a acțiunilor emise de companiile Romradiatoare SA, Feper SA și Aro-Palace SA.

Situația intermediarilor pe piața la vedere SIBEX (reglementată + ATS)

La începutul anului 2013 erau activi pe piața la vedere un număr de 14 intermediari, dar pe parcursul anului 3 dintre aceștia, respectiv SSIF Swiss Capital SA, SSIF Intervam și SSIF Prime Transaction, s-au retras. SSIF IFB FINWEST SA a intermediat majoritatea tranzacțiilor cu acțiuni SIBEX, înregistrând o pondere de 66,31% din valoarea totală tranzacționată (Tabelul I 76).

La finalul anului 2013 nici un intermediar nu activa în calitate de Market Maker pe piața reglementată la vedere administrată de SIBEX.

Tabelul I 76 Situația intermediarilor pe piața la vedere SIBEX în 2013

Nr. crt.	Nume SSIF	Rulaj	Pondere (%)
1	SSIF IFB FINWEST SA	6.085.626	66,3
2	SSIF INTERVAM SA	750.964	8,2
3	SSIF INTERFINBROK SA	692.134	7,5
4	SSIF TRANSILVANIA CAPITAL SA	626.856	6,8
5	SSIF TRADEVILLE SA	550.503	6,0
6	SSIF INTERCAPITAL INVEST SA	179.616	2,0
7	SSIF CARPATICA INVEST SA	177.314	1,9
8	SSIF GOLDRING SA	71.079	0,8
9	SSIF ESTINVEST SA	24.309	0,3
10	SSIF BROKER SA	18.411	0,2
11	SSIF SUPER GOLD INVEST SA	569	0,0
	TOTAL ^{*)}	4.588.691	100,0

^{*)} În dreptul fiecărui intermediar este trecută valoarea totală a tranzacțiilor incluzând și contrapartea cu care au fost realizate. Totalul reprezintă ½ din suma valorilor tranzacționate de fiecare intermediar.

Sursa: SIBEX

5.3.2. Piața instrumentelor financiare derivate administrată de Sibex

SIBEX a oferit spre tranzacționare în anul 2013 contracte futures pe acțiuni românești, acțiuni americane, parități valutare, indicele internațional Dow Jones Industrial Average și mărfuri. De asemenea, au fost disponibile contracte options pe contractele futures existente³¹.

Tabelul I 77 Contracte futures și options tranzacționate în 2013

Perioada	Futures (contracte)	Opțiuni (contracte)	Total (contracte)
ian-2013	24.023	3	24.026
feb-2013	28.433	1	28.434
mar-2013	31.693	1	31.694
apr-2013	38.631	0	38.631
mai-2013	31.077	1	31.078
iun-2013	49.213	1	49.214
iul-2013	39.417	0	39.417
aug-2013	39.774	0	39.774
sep-2013	30.323	0	30.323
oct-2013	37.766	4	37.770
nov-2013	33.275	0	33.275
dec-2013	36.324	4	36.328
Total	419.949	15	419.964

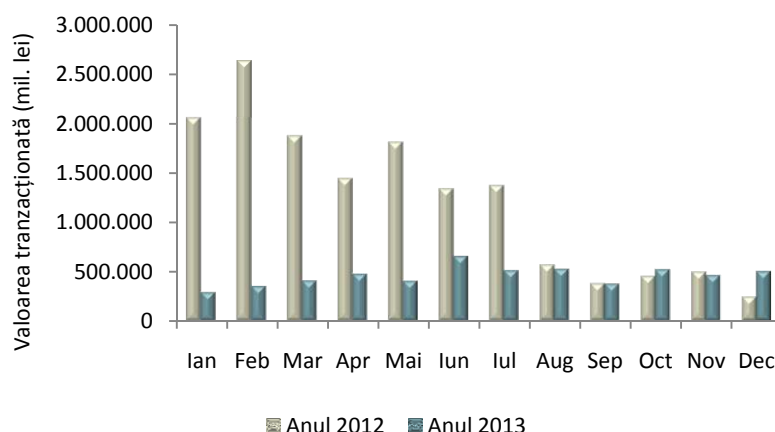
Sursa: SIBEX

³¹ La sfârșitul lunii decembrie 2013 opțiunile binare pe perechi valutare și contractele financiare pentru diferență (CFD) au fost suspendate de la tranzacționare, din cauza lichidității reduse generate de lipsa Market Markerilor pe aceste instrumente financiare.

Numărul de contracte cu instrumente financiare derivate tranzacționate în anul 2013 la SIBEX a fost de 419,96 mii, înregistrând o medie lunară de 35 mii și un maxim de 49,21 mii în luna iunie (Tabelul I 77). Valoarea tranzacționată a contractelor cu instrumente financiare derivate s-a menținut relativ constantă pe parcursul anului 2013, observându-se o ușoară creștere în ultimul trimestru al anului 2013 în comparație cu anul precedent (Figura I 72).

Figura I 72 Evoluția valorii tranzacționate a contractelor cu instrumente financiare derivate

Sursa: SIBEX

Cel mai tranzacționat contract futures în anul 2013 a fost DEDJIA_ROM, cu activ suport indicele Dow Jones Industrial Average. Următoarele contracte futures în ordinea numărului de tranzacții au fost EUR/USD_ROM, cu activ suport paritatea valutară EUR/USD_ROM și contractul pe aur SIBGOLD (Tabelul I 78).

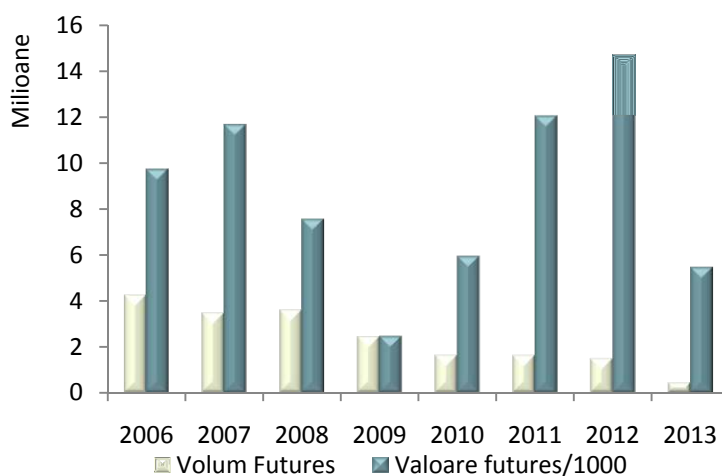
Tabelul I 78 Contracte futures tranzacționate la SIBEX în 2013

Tip contract	Total contracte	Procent din total contracte
DEDJIA_ROM	261.501	62,27
EUR/USD_ROM	75.465	17,97
SIBGOLD	24.596	5,86
DEOIL_LSC	20.561	4,90
SIBGOLD_ROM	12.086	2,88
DESIF5	9.175	2,18
EURO/JPY_ROM	4.081	0,97
EUR/ROM	3.580	0,85
DEFPR	2.768	0,66
Altele	6.136	1,46
Total	419.949	100,00

Sursa: SIBEX

Valoarea noțională a contractelor futures tranzacționate în anul 2013 la SIBEX a revenit la nivelurile de criză din anii 2009-2010. Scăderea semnificativă în raport cu 2012 poate fi explicată, printre altele, prin încetarea activității unor intermediari care în anii anteriori au avut o cotă însemnată din valoarea tranzacțiilor, în unele cazuri aceștia având și calitatea de Market Maker.

Figura I 73 Volum și valoare contracte futures în perioada 2006-2013

Sursa: SIBEX

În luna septembrie 2013 au fost listate 5 noi contracte futures cu scadențe trimestriale și activ suport acțiuni emise de următoarele companii americane: GOOGLE INC, MCDONALD'S Corporation, FACEBOOK INC, APPLE INC și VISA INC.

Totodată, cu scopul de a crește lichiditatea pe piața contractelor futures, SIBEX a lansat două programe de stimulare a participanților (intermediarilor): (1) programul de stimulare a Market Maker-ilor (50% money back) și (2) reducerea taxei de conectare.

În luna martie 2013, DELTASTOCK AD s-a alăturat SSIF BROKER SA, devenind cel de-al doilea Market Maker pe piața la termen administrată de SIBEX. La sfârșitul anului 2013 cei doi Market Makeri furnizau cotații de cumpărare și vânzare pentru 15 instrumente derivate, din care 3 contracte futures având la bază acțiuni ale unor companii locale (SNP, SIF4 și FP), respectiv 12 contracte futures pe mărfuri, parități valutare, indici și acțiuni americane.

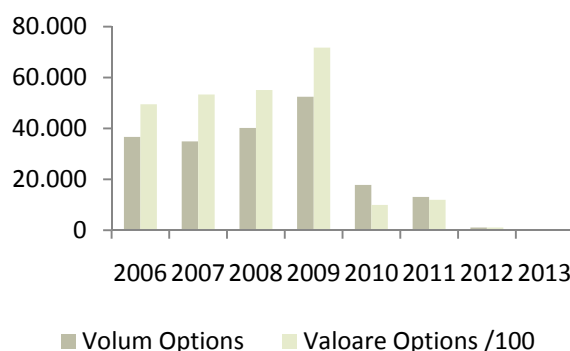
Piața contractelor options s-a redus semnificativ începând cu anul 2010 (Figura I 74). Cu toate că în anul 2013 au fost disponibile spre tranzacționare atât opțiuni clasice, cât și opțiuni binare, au fost tranzacționate doar 15 contracte, dintre care 9 cu activ suport acțiunile SIF5, 5 cu activ suport perechea valutară EUR/RON și un contract cu activ suport indicele Dow Jones Industrial Average (Tabelul I 79).

Tabelul I 79 Contracte options tranzacționate la SIBEX în 2013

Tip contract	Total contracte	Procent din total contracte
DESIF5	9	60.0
EUR/RON	5	33.3
DEDJIA_ROM	1	6.7
Total	15	100,0

Sursa: SIBEX

Figura I 74 Volum și valoare contracte options în perioada 2006-2013

Sursa: SIBEX

SIBEX a introdus în luna ianuarie 2013 9 contracte pentru diferență (CFD) cu activ suport acțiunile următoarelor companii: BIOFARM SA (BIO), Bursa de Valori București SA (BVB), Electromagnetica SA (ELMA), Fondul Proprietatea (FPR), Societatea de Investiții Financiare Moldova (SIF2), Societatea de Investiții Financiare Transilvania (SIF3), Societatea de Investiții Financiare Oltenia (SIF5), TRANSELECTRICA (TEL) și SNTGN TRANSGAZ SA (TGN). Lichiditatea tranzacțiilor cu aceste contracte a fost extrem de redusă pe parcursul anului. Din acest motiv, SIBEX a decis să suspende aceste instrumente pe perioadă nedeterminată și să se concentreze asupra contractelor futures.

Situația intermediarilor pe piața la termen

La începutul anului 2013 operau pe piața de instrumente derivate 21 de participanți. Șapte participanți s-au retras pe parcursul anului 2013, respectiv: SSIF Swiss Capital SA, SSIF Interdealer Capital Invest SA, BRD Group Societe Generale, SSIF Rombell Securities SA, SSIF Fairwind Securities, SSIF Intervam, SSIF Prime Transaction. DELTASTOCK AD și SSIF BROKER SA au intermediat 64,3% dintre contractele tranzacționate pe această piață (Tabelul I 80).

Tabelul I 80 Situația intermediarilor pe piața la termen SIBEX în 2013

Nr. crt.	NUME SSIF	Număr contracte IFD	Pondere (%)
1	DELTASTOCK AD	320.199	38,1
2	SSIF BROKER SA	220.457	26,2
3	SSIF TRADEVILLE SA (Vanguard)	97.025	11,6
4	SSIF ESTINVEST SA	94.475	11,2
5	SSIF IFB FINWEST SA	31.572	3,8
6	SSIF CARPATICA INVEST SA	23.338	2,8
7	SSIF INTERCAPITAL INVEST SA	21.883	2,6
8	SSIF VIENNA INVESTMENT TRUST SA (Finans Securities)	14.549	1,7
9	SSIF INTERFINBROK CORPORATION SA	9.885	1,2
10	SSIF TRANSILVANIA CAPITAL SA	1.623	0,2
11	SSIF FAIRWIND SECURITIES SA	1.318	0,2
12	SSIF EASTERN SECURITIES SA	1.148	0,1
13	PIRAEUS BANK SA	907	0,1
14	SSIF GOLDRING SA	821	0,1
15	SSIF SUPERGOLD INVEST SA	687	0,1
16	SSIF INTERDEALER CAPITAL SA	23	0,0
17	SSIF INTERVAM SA	18	0,0
	TOTAL^{*)}	419.964	100,0

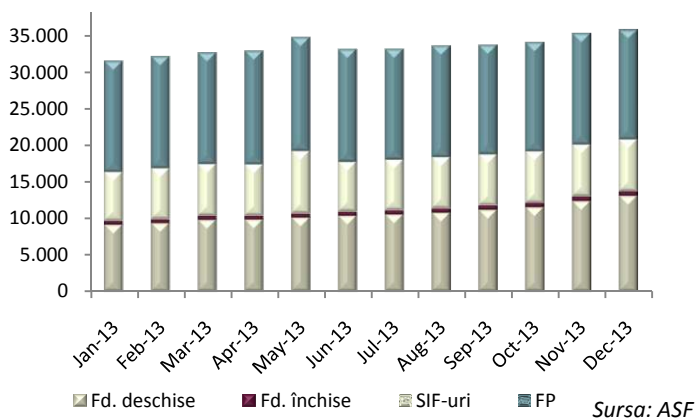
^{*)} În dreptul fiecărui intermediar este trecut numărul total al contractelor incluzând și contrapartea cu care au fost realizate. Totalul reprezintă ½ din suma contractelor tranzacționate de fiecare intermediar.

Sursa: SIBEX

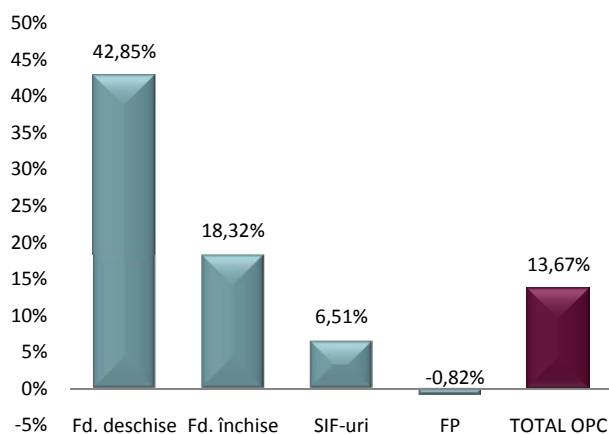
5.4. Organismele de plasament colectiv

Pe ansamblul sectorului organismelor de plasament colectiv (OPC) românești, tendința de creștere a valorii activelor administrate s-a menținut în ultimii ani și a fost susținută în principal de avansul consistent al activelor fondurilor deschise de investiții (FDI).

Figura I 75 Evoluția valorii activelor totale administrate de OPC locale

Figura I 76 Dinamica valorii activelor totale administrate de OPC românești în perioada ian. - dec. 2013 (%)

Sursa: ASF

Ca urmare a interesului ridicat pe care investitorii l-au arătat în ultimii ani față de FDI românești și a tendinței SIF-urilor de distribuire a lichidității către acționari, la sfârșitul anului 2013 valoarea activelor totale a FDI era de aproximativ două ori mai mare comparativ cu cea a SIF-urilor.

Portofoliul total al OPC românești este relativ echilibrat, acțiunile deținând o pondere de 59,99%, în timp ce instrumentele cu venit fix (obligațiuni, titluri de stat, depozite și certificate de depozit) cumulează circa 42,55%. Ponderea negativă a categoriei „alte active” este aferentă subscrierilor pentru care urmează să se aloce unități de fond. Ca urmare, suma ponderilor celorlalte categorii de active depășește 100%. Această situație este specifică mecanismului de subscriere de unități de fond la preț necunoscut. Remarcăm totodată că utilizarea instrumentelor financiare derivate pentru acoperirea riscului portofoliului prin strategii de hedging continuă să aibă un rol marginal.

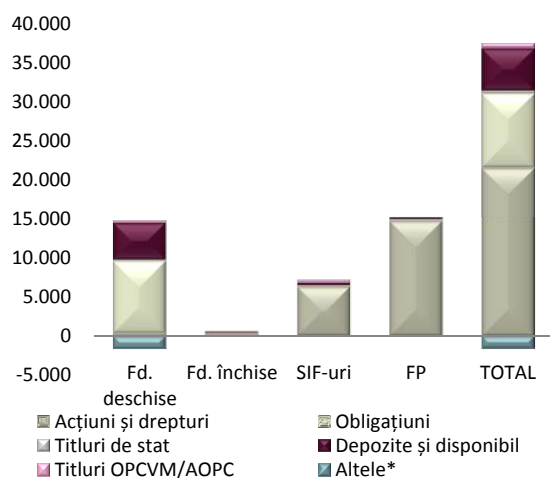
Piața OPC este dominată de Fondul Proprietatea ale cărui active reprezentau la finele anului 2013 peste 42% din total. Valoarea acestora s-a diminuat cu 0,82% în perioada ianuarie - decembrie 2013 ca urmare a valorificării unor participații și a distribuirii sumelor rezultate către acționari sub formă de dividende comune și returnări de capital, precum și indirect prin programe de răscumpărare și anulare a acțiunilor proprii.

Fondurile închise de investiții (FÎI) locale au înregistrat o creștere a valorii activelor administrate (+18,32%), însă au rămas la o cotă redusă din totalul pieței OPC românești.

Creșterea de volum cea mai importantă în decursul anului 2013 a aparținut segmentului fondurilor deschise de investiții (+42,85%), acestea situându-se pe locul doi în funcție de cota din activele totale ale OPC (36,32%).

Comparativ cu evoluția prețurilor acțiunilor din portofoliu, cele cinci societăți de investiții financiare (SIF) au avut o creștere modestă a activelor totale (+6,51%) care poate fi explicată prin faptul că cele mai multe dintre ele au ales să distribuie acționarilor cote importante din profitul exercițiului financiar 2012 sub formă de dividende, ceea ce a redus efectul pozitiv asupra activelor adus de evoluția favorabilă a plasamentelor.

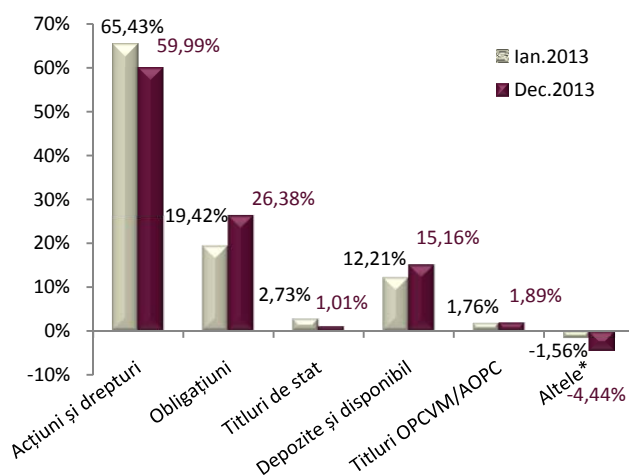
Figura I 77 Dinamica valorii activelor totale administrate de OPC românești în perioada ian. - dec. 2013 (mii lei)

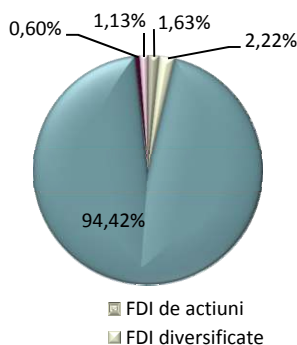
Sursa: ASF

Ca dinamică, investițiile în acțiuni și drepturi au scăzut cu peste 5% în decembrie 2013 față de ianuarie 2013, în timp ce investițiile în obligațiuni și depozite au crescut (+6,9% la obligațiuni și +2,95% la depozite). O scădere importantă au înregistrat investițiile în titluri de stat, de la 2,73% la începutul anului la doar 1,01% la sfârșitul lunii decembrie 2013. Pe ansamblu însă, ponderile principalelor clase de active în plasamentele totale ale OPC au rămas relativ nemodificate față de luna ianuarie 2013.

Figura I 78 Dinamica structurii plasamentelor însumate ale OPC românești

Figura I 79 Structura pieței FDI românești pe tipuri de fonduri în funcție de volumul activelor la 31.12.2013

Sursa: ASF

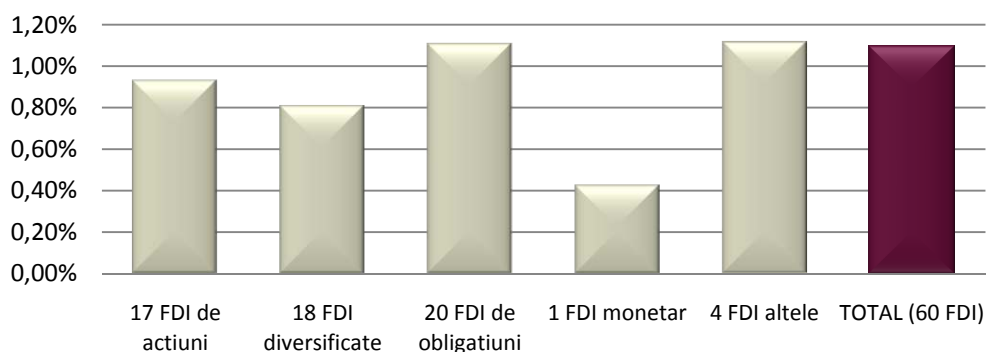
Conform clasificării ASF, fondurile de obligațiuni reprezintă circa 94,42% din activul total administrat de FDI românești.

La finalul anului 2013, pe piața de capital românească existau 60 de FDI dintre care 20 de obligațiuni, 18 diversificate, 17 de acțiuni, 1 FDI monetar, iar 4 FDI au fost plasate în categoria *alte*³².

Analiza performanței și volatilității lunare a unităților de fond emise de FDI românești, pentru perioada ianuarie-decembrie 2013, arată că rezultatele obținute au fost în strânsă legătură cu caracteristicile piețelor financiare locale și internaționale în acest interval de timp.

³² În special ca urmare a plasamentelor semnificative în unități de fond ale altor OPC.

Figura I 80 Randamentul mediu lunar al VUAN pe tipuri de FDI în perioada ian. – dec. 2013

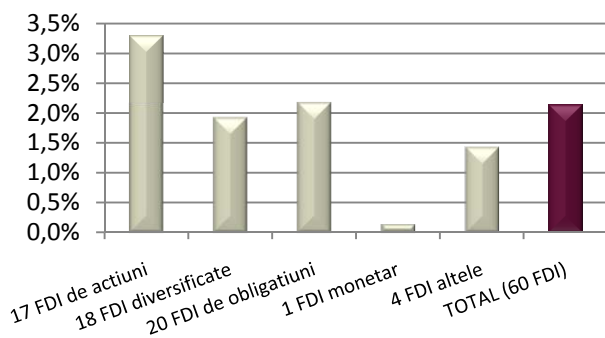

Sursa: ASF

FDI *de obligațiuni* au generat, în medie, randamente lunare apropiate de cele ale FDI din categoria *altele*, deși volatilitatea acestora a fost cea mai scăzută. Ca profil de volatilitate (risc), FDI încadrate în categoria „altele” s-au situat mai aproape de fondurile *diversificate* decât de cele *de acțiuni* și de cele *de obligațiuni*. Explicația ține de faptul că acestea au avut plasamente preponderent în active puțin volatile, precum instrumentele cu venit fix și unități ale unor OPC de obligațiuni sau diversificate. Pe parcursul anului 2013, cea mai ridicată volatilitate au înregistrat-o FDI *de acțiuni*.

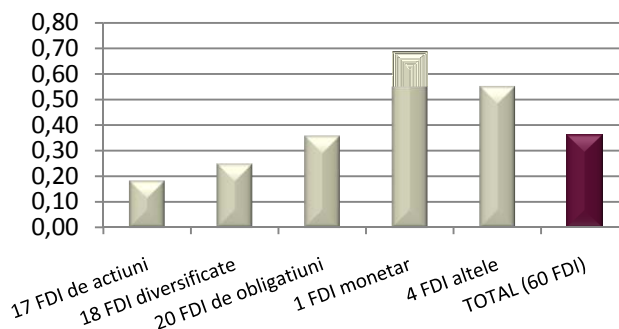
Pentru perioada ianuarie-decembrie 2013, cel mai bun raport între randament și volatilitate (rata Sharpe) a fost obținut de fondul monetar (ca urmare a volatilității extrem de scăzute a acestuia), urmate de FDI din categoria *altele* și de cele *diversificate*. Indicele Sharpe³³ pe tipuri de FDI.

Figura I 81 Volatilitatea randamentului lunar al VUAN pe tipuri de FDI în perioada ian. - dec. 2013

Sursa ASF

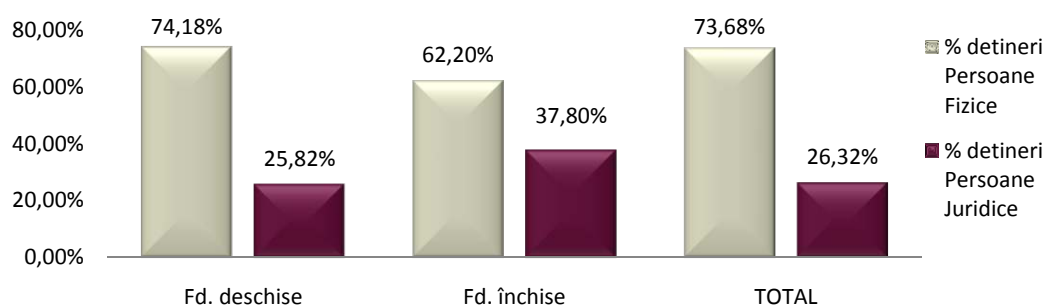
Figura I 82 Indicele Sharpe pe tipuri de FDI

Persoanele fizice sunt categoria de investitori cu cele mai importante dețineri atât în FDI, cât și în FÎI. Având în vedere mobilitatea mai ridicată și reacția mai rapidă a investitorilor persoane juridice la scăderi de piață, faptul că în prezent persoanele fizice dețin circa 2/3 din plasamentele în FDI arată o rezistență bună a sectorului FDI față de riscurile de piață și riscurile de lichiditate, ipoteză susținută și de structura plasamentelor prezentată anterior.

³³ Indicele Sharpe este utilizat pentru măsurarea performanțelor portofoliilor de active financiare și este calculat ca raportul dintre excesul rentabilității portofoliului și deviația standard a acestuia: $R_{Sharpe} = \frac{\bar{R} - R_f}{\sigma}$

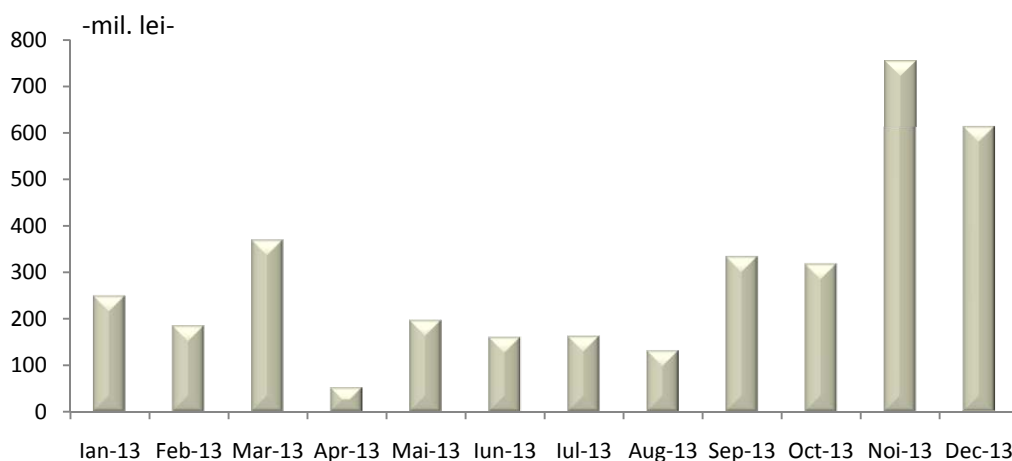
Figura I 83 Structura plasamentelor în FDI și FÎI pe tipuri de investitori

Sursa: ASF

În anul 2013, sectorul FDI a continuat să atragă subscrieri nete din partea investitorilor. Numărul subscrierilor nete a fost în scădere în decembrie 2013, însă se afla la un nivel dublu față media lunară din prima parte a anului.

Figura I 84 Subscrieri nete la FDI locale

Sursa: ASF

5.4.1. Societățile de administrare a investițiilor (SAI)

Din totalul societăților de administrare a investițiilor, grupurile bancare reprezintă categoria dominantă, controlând mai mult de jumătate din totalul cumulată al activelor administrate, ca urmare a avantajelor date de rețelele de distribuție mai eficiente și de notorietatea mai mare a băncilor față de SAI non-bancare.

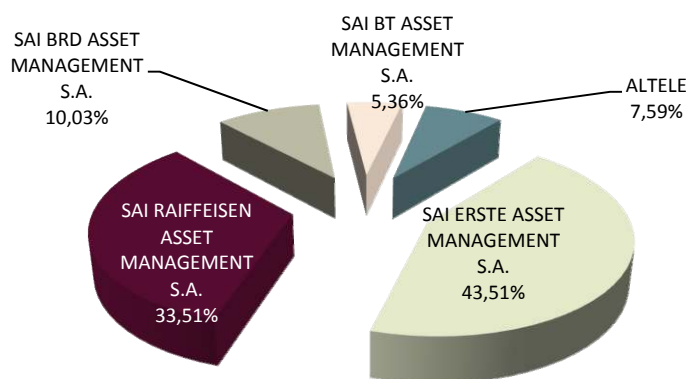
Tabelul I 81 Situația entităților implicate pe piața OPC la 31.12.2013

Nr. crt.	Categorie entitate	Nr. entități
1	Societăți de administrare a investițiilor	22
2	Fonduri deschise de investiții	64
3	Fonduri închise de investiții	31
4	Societăți de investiții financiare	5
5	Fondul Proprietatea	1
6	Depozitari	7

Sursa: ASF

Piața de administrare a fondurilor mutuale este una concentrată, primele cinci SAI (dintr-un total de 21) administrând mai mult de 90% din totalul activelor și fiind toate societăți afiliate unui grup bancar.

Figura I 85 Situația cotelor de piață ale SAI în 2013

Sursa: ASF

Tabelul I 82 Clasamentul primelor cinci societăți de administrare a investițiilor după activul net administrat la data de 31.12.2013

S.A.I.	Activ Net la data de 31.12.2013 (lei)	% din total Activ Net
SAI ERSTE ASSET MANAGEMENT SA	5.914.732.201,58	43,51
SAI RAIFFEISEN ASSET MANAGEMENT SA	4.555.185.529,97	33,51
SAI BRD ASSET MANAGEMENT SA	1.363.971.884,16	10,03
SAI BT ASSET MANAGEMENT SA	728.291.281,40	5,36
SAI OTP ASSET MANAGEMENT SA	383.152.375,26	2,82
TOTAL ACTIVE GESTIONATE DE PRIMELE 5 SAI	12.945.333.272,37	95,23
TOTAL ACTIVE ADMINISTRATE DE CELE 21 SAI	13.594.427.659,62	100,00

Sursa: Raportările transmise la ASF de către entitățile reglementate

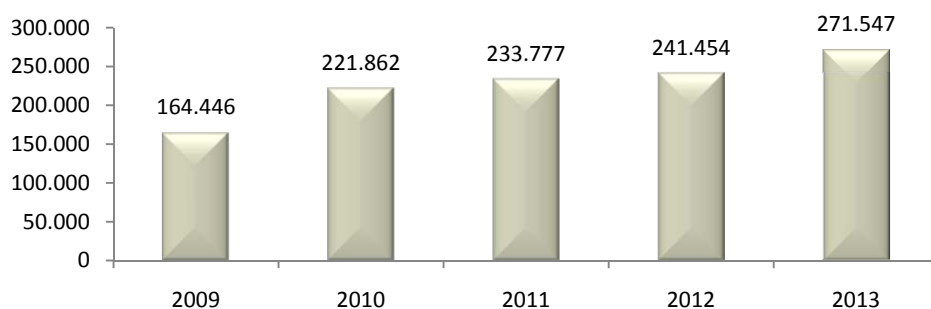
La data de 31.12.2013, cinci SAI desfășurau activități de administrare a portofoliilor individuale de investiții. Acestea administrau 198 de conturi individuale de investiții cu o valoare cumulată a activului de 157.827.685,44 lei.

5.4.2. Fonduri deschise de investiții

Numărul investitorilor în fonduri deschise de investiții a crescut semnificativ în ultimii ani, ajungând la nivelul de 271.547 investitori în anul 2013, cu 12,46% mai mulți față de anul 2012. Dintre aceștia, în anul 2013, 9.822 au fost investitori instituționali (persoane juridice) în creștere cu 10,22% față de anul precedent, în timp ce numărul de investitori persoane fizice a crescut cu 29.182 (+12,55%) față de anul 2012.

Figura I 86 Evoluția numărului de investitori în FDI

Sursa: AAF

Tabelul I 83 Numărul investitorilor repartizat pe categorii de fonduri deschise

Categorii de fonduri	31.12.2013		
	Persoane fizice	Persoane juridice	TOTAL
Fonduri de acțiuni	8.341	162	8.503
Fonduri diversificate	44.809	324	45.133
Fonduri de obligațiuni	206.508	9.193	215.701
Fonduri monetare	797	125	922
Alte fonduri	1.335	21	1.356
TOTAL	261.790	9.825	271.615

Sursa: Raportările transmise la ASF/CNVM de către entitățile reglementate

Din distribuția numărului total al investitorilor pe categorii de fonduri se observă o concentrare a interesului către fondurile cu o politică investițională orientată spre instrumentele cu venit fix (obligațiuni). Deoarece cele mai mari fonduri de obligațiuni sunt administrate de societăți din cadrul unor grupuri bancare, preferința față de fondurile de obligațiuni se datorează și politicii prudente față de clienți a băncilor.

Tabelul I 84 Orientarea capitalului investițional al fondurilor deschise de investiții în funcție de politica investițională

Clasificarea FDI în funcție de politica investițională	Activ net la data de 31.12.2013 (lei)
Fonduri de acțiuni (17)	210.191.182,65
Fonduri diversificate (18)	286.528.920,70
Fonduri de obligațiuni (22)	12.266.327.136,31
Fonduri monetare (1)	77.414.198,29
Alte fonduri (6)	147.273.053,02
TOTAL	12.987.734.490,97

Sursa: Raportările transmise la ASF/CNVM de către entitățile reglementate

5.4.3. Fonduri închise de investiții

La 31 decembrie 2013 pe piața de capital din România desfășurau activități investiționale un număr de 31 fonduri închise de investiții (FÎI). Pentru a îmbunătăți accesul investitorilor și lichiditatea plasamentelor în aceste vehicule investiționale, unele societăți de administrare au optat pentru listarea FÎI la bursă. Astfel, la finele anului 2013 existau patru fonduri listate pe Bursa de Valori București însumând active de peste 98 mil. lei: Ifond Gold, Ifond Financial România, STK Emergent și Fondul Oamenilor de Afaceri.

Tabelul I 85 Clasificarea FÎI în funcție de politica investițională

Data	Fonduri de acțiuni	Fonduri diversificate	Fonduri de obligațiuni	Fonduri monetare	Alte fonduri	Fonduri imobiliare	TOTAL
Număr de fonduri	10	9	2	0	8	2	31
Număr de investitori	89.736	41	1.308	0	602	2	91.689

Sursa: ASF

Pe parcursul anului 2013, numărul investitorilor în FÎI nu a crescut semnificativ. Spre deosebire de FDI, în privința FÎI se remarcă o preferință pentru fondurile de acțiuni explicată prin faptul că reglementările permit o strategie investițională mult mai flexibilă în cazul FÎI față de FDI, acestea din urmă fiind obligate la o abordare mult mai prudentă. Pe ansamblul pieței, segmentul FÎI are o anvergură mult redusă comparativ cu FDI, atât în ceea ce privește valoarea activelor totale, cât și numărul de investitori.

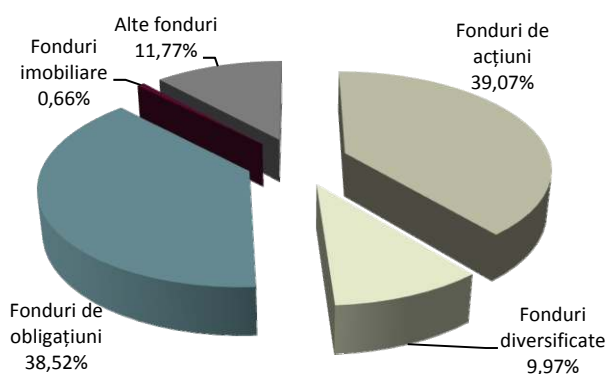
La finalul anului 2013, 77,60% din activul net al fondurilor închise de investiții era acumulat în fondurile de acțiuni și obligațiuni.

Tabelul I 86 Valoarea activul net al fondurilor închise de investiții la data de 31.12.2013

Tipul fondului	Decembrie 2013
Fonduri de acțiuni (10)	237.059.832
Fonduri diversificate (9)	60.466.726
Fonduri de obligațiuni (2)	233.710.004
Fonduri imobiliare (2)	4.028.622,90
Alte fonduri (8)	71.422.656
Total activ net	606.687.841,16

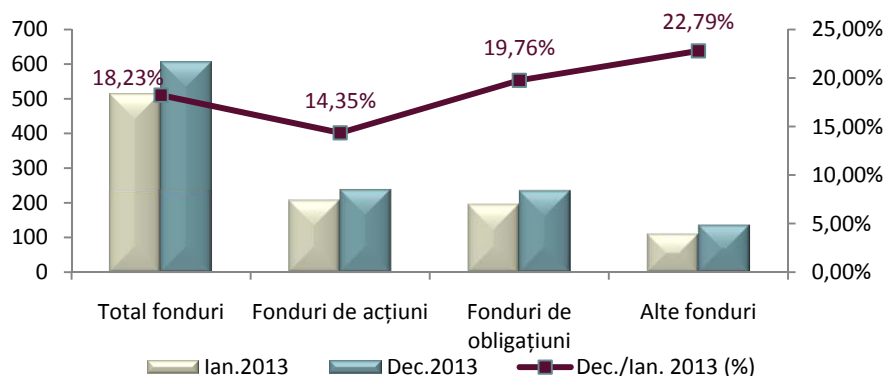
Sursa: ASF

Figura I 87 Structura fondurilor închise de investiții după activul net la 31.12.2013

Pe parcursul anului 2013, s-a observat o creștere a activelor nete ale FÎI, atât pe total, cât și pentru fiecare categorie de fonduri în parte.

Figura I 88 Evoluția activului net al fondurilor închise de investiții în perioada ian. 2013 - dec. 2013

Sursa: ASF

5.4.4. Fondul Proprietatea SA (FP)

Modificările în structura acționariatului FP au continuat tendința anilor anteriori. Discount-ul semnificativ pe care prețul bursier al acțiunilor FP încă l-a avut în raport cu evaluările analiștilor a reprezentat în 2013 pentru investitorii instituționali străini o motivație puternică de a-și crește participațiile. Ponderea în capitalul social deținută de aceștia a ajuns la aproximativ 70%, în timp ce deținerile persoanelor fizice române s-au diminuat semnificativ ajungând la doar 23%.

Tabelul I 87 Dividende aferente profiturilor din perioada 2008-2013

An	Profit net (mil. RON)	Dividend Brut/Acțiune (RON)	Dividend Net/Acțiune (RON)
2008-2009 (cumulat)	1.197,8	0,08160	0,07034
2010	456,2	0,03141	0,02708
2011	543,8	0,03854	0,03322
2012	567,0	0,04089	0,03525
2013	682,2	0,05000	0,05000

Sursa: FP

În paralel, fondurile străine de investiții cu pondere semnificativă în acționariatul FP s-au implicat activ în strategia de piață a emitentului, solicitând societății de administrare să pună în aplicare măsuri pentru diminuarea discount-ului dintre preț și activul net pe acțiune.

Așa se explică faptul că FP a avut o strategie de piață foarte activă pe parcursul anului 2013. FP a vândut o serie de dețineri lichide din portofoliu, iar sumele astfel obținute au finanțat operațiuni de răscumpărare de acțiuni proprii în vederea anulării acestora și astfel a diminuării capitalului social și distribuirii importante de dividende. Răscumpărările de acțiuni s-au realizat atât prin programe de răscumpărare, cât și printr-o ofertă publică.

Tabelul I 88 Structura acționariatului Fondului Proprietatea la 31.12.2013

Tip acționar	31.12.2012		31.12.2013	
	% din drepturile de vot	% din capitalul social subscris și vărsat	% din drepturile de vot	% din capitalul social subscris și vărsat
Acționari instituționali străini	54,602	53,623	60,99	54,89
Acționari instituționali români	9,847	9,671	9,66	8,69
Persoane fizice nerezidente	6,337	6,224	6,32	5,69
Persoane fizice române	29,192	28,669	23,00	20,71
Ministerul Finanțelor Publice	0,022	0,022	0,03	0,02
Fondul Proprietatea	0,000	1,791	0,00	10,00
TOTAL	100,000	100,000	100,000	100,000
Nr. total de acțiuni emise (nr. de drepturi de vot)	13.172.475.365		12.071.882.101	
Capital social subscris și vărsat	13.412.780.166		13.413.137.586	

Sursa: ASF

Distribuția importantă de dividende și răscumpărarea de acțiuni proprii în vederea diminuării capitalului social a condus la creșterea semnificativă a valorii unitare a activului net (VUAN), deși valoarea activului net (VAN) total a rămas aproximativ constantă la finele anului 2013 în raport cu luna decembrie 2012. Totodată, aceasta este și cauza principală pentru care plasamentele monetare ale Fondului (cont curent, titluri de stat, depozite bancare) erau semnificativ mai reduse în decembrie 2013 față de aceeași lună a anului precedent.

Tabelul I 89 Activul net al FP

Indicatori	Decembrie 2011	Decembrie 2012	Decembrie 2013	Dec. 2013/Dec. 2012 (%)
VUAN (lei)	1,0788	1,1371	1,2436	9,37
Activ net (mil. lei)	14.465,4	14.979,2	15.013,7	0,23

Sursa: ASF

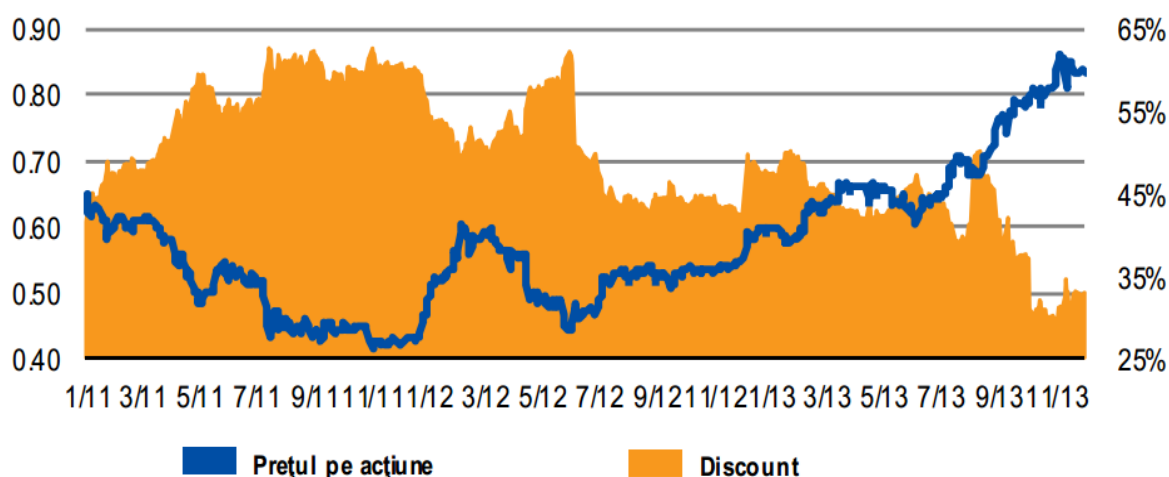
Tabelul I 90 Structura portofoliului FP

Structura portofoliului (lei)	Decembrie 2012	Decembrie 2013	% din AT
Acțiuni cotate (total)	6.123.898.146,23	8.244.208.891,90	54,69
Acțiuni necotate	8.116.277.279,82	6.375.101.372,72	42,29
Disponibil	1.857.627,12	5.552.476,95	0,04
Titluri de stat cu scadență mai mică de un an	454.732.856,81	213.635.520,72	1,42
Titluri de stat cu scadență mai mare de un an	0	0	0,00
Depozite bancare	317.309.451,54	232.110.012,77	1,54
Alte active	2.989.047,78	3.624.220,84	0,02
TOTAL ACTIVE	15.017.064.409,30	15.074.232.495,90	100

Sursa: ASF

Pentru că la constituirea sa Fondul Proprietatea a primit o parte din deținerile pe care statul le avea la diferite companii românești, ponderea cea mai importantă din activul total a fost alocată plasamentelor în acțiuni. Dintre acestea, circa 54,69% era reprezentată de dețineri de acțiuni listate pe piețe reglementate, iar 42,29% din activul total al fondului la data de 31.12.2013 era investit în acțiuni necotate: Hidroelectrica, Poșta Română etc.

Figura I 89 Evoluția prețului și discount-ului față de VAN pentru FP în perioada 2011-2013

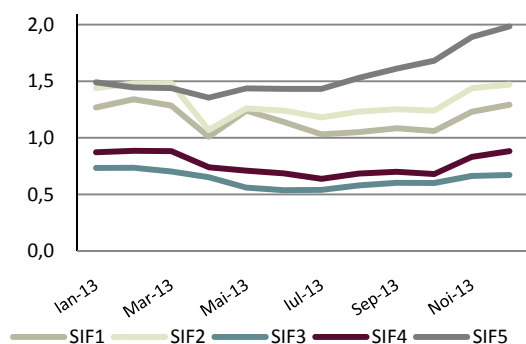

Sursa: FP

5.4.5. Societăți de investiții financiare (SIF)

Prețul acțiunilor celor cinci societăți de investiții financiare, în general, a urmat tendința pozitivă a indicilor bursieri locali și internaționali. Mai ales în a doua parte a anului tendința a fost preponderent pozitivă

Figura I 90 Evoluția prețului și discount-ului față de VAN pentru SIF-uri în perioada 2011-2013

Sursa: ASF

pentru acțiunile SIF ceea ce a determinat o creștere a capitalizării bursiere a acestor emitenți.

Cel mai important avans l-au avut acțiunile SIF5 Oltenia (+41,41%), urmate de titlurile SIF4 Muntenia (+14,55%), SIF1 Banat Crișana (+6,51%) și SIF2 Moldova (+1,38%). Prețul acțiunilor SIF3 Transilvania a scăzut pe ansamblul anului 2013 cu 5,62%.

Pentru a avea imaginea completă a randamentelor pe care acțiunile fiecăruia dintre cele 5 SIF-uri le-au adus investitorilor în anul 2013 trebuie ținut însă seama și de dividendele pe care aceste companii le-au distribuit în anul 2013 din profitul exercițiului financiar 2012. Astfel, cu excepția SIF1, toate celelalte patru SIF-uri au plătit dividende semnificative în anul 2013, în cele mai multe cazuri acestea reprezentând circa 80-90% din profitul net pe acțiune acumulat în anul anterior. SIF 2 Moldova și SIF3 Transilvania au distribuit cele mai mari dividende brute pe acțiune, de 0,240 lei și respectiv 0,175 lei. Așa se explică de ce în cazul acestor doi emitenți corecția de preț aferentă datei ex-dividend a fost mai amplă și ca atare și dinamica prețului pe ansamblul anului 2013 a fost mai modestă în raport cu celelalte trei SIF-uri. Dividendele brute pe acțiune distribuite de SIF4 Muntenia și SIF5 Oltenia au fost apropiate ca valoare, 0,134 lei și respectiv 0,130 lei.

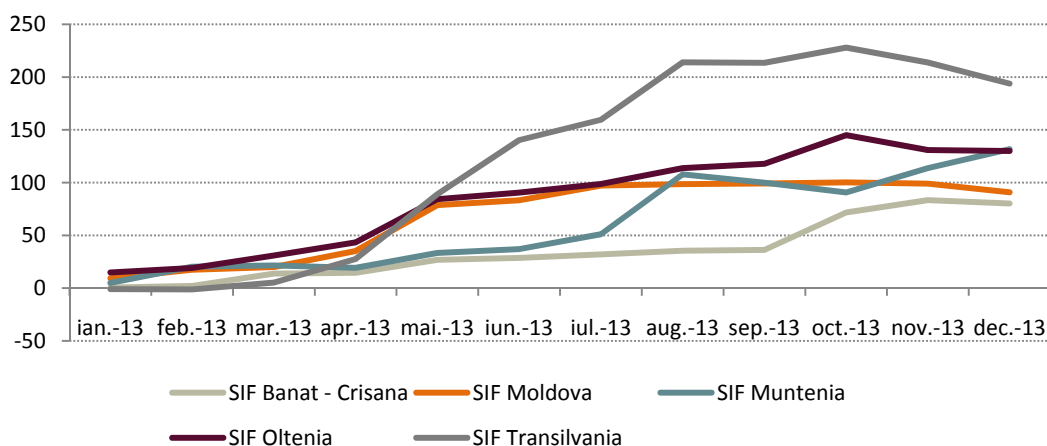
Similar cu situația întâlnită în cazul Fondului Proprietatea, dividendele plătite acționarilor au diminuat creșterea activului net generată de profitul obținut din gestionarea portofoliului de plasamente. Așa se explică faptul că activul net total și activul net unitar au scăzut în cazul SIF3 Transilvania și SIF4 Muntenia. Totodată, SIF1 Banat Crișana, care nu a distribuit dividend din profitul aferent anului 2012 a consemnat cea mai mare creștere a activului net și a activului net unitar (circa 20,84%). SIF2 Moldova și SIF5 Oltenia au avut o politică echilibrată orientată atât către remunerarea acționarilor, cât și către acumularea de câștiguri de capital, astfel că au consemnat aprecieri ale valorii activului net total și activului net unitar de 16,94% și respectiv 13,73%.

Tabelul I 91 Evoluția valorii activului net al SIF

Entitate	Activ Net (mil.lei) 31.12.2012	VUAN (lei/acțiune)	Activ Net (mil.lei) 31.12.2013	VUAN (lei/acțiune)	Variație 2013/2012 (%)
SIF 1	1.317,5	2,40	1.592,0	2,90	20,84
SIF 2	1.090,5	2,10	1.275,2	2,46	16,94
SIF 3	1.140,3	1,04	1.075,1	0,98	-5,72
SIF 4	1.064,3	1,31	1.061,2	1,32	-0,29
SIF 5	1.410,4	2,43	1.604,0	2,76	13,73

Sursa: ASF

Figura I 91 Evoluția lunară a profitului SIF în 2013

Sursa: AAF

Cele cinci SIF-uri s-au numărat printre emitenții cei mai tranzacționați pe piața de capital românească și în anul 2013. Lichiditatea ridicată a acestora se explică printr-un free-float³⁴ ridicat, o capitalizare bursieră de nivel mediu și un interes ridicat din partea investitorilor ca urmare a discount-ului dintre prețul de piață al acțiunilor și evaluările analiștilor. Totuși, pe măsură ce au fost listate noi companii atractive pentru investitori (Transelectrica, Transgaz, Fondul Proprietatea, Romgaz etc.), iar o parte din companiile existente deja au traversat evenimente corporative interesante sau au raportat performanțe în creștere, ponderea tranzacțiilor cu acțiuni SIF în rulajul total al bursei s-a diminuat.

Tabelul I 92 Evoluția lunară a profitului SIF în 2013

An	Total valoare (lei) tranzacții cu acțiuni piața reglementată	Total valoare (lei) tranzacții cu acțiuni SIF	Pondere (%)
2008	6.831.843.101	3.026.467.234	44,30
2009	5.082.953.607	2.349.769.105	46,23
2010	5.593.933.033	2.541.639.497	45,44
2011	9.930.944.574	1.873.989.511	18,87
2012	7.429.145.808	1.745.299.793	23,49
2013	9.830.897.939	1.295.257.237	13,18

Sursa: BVB

La înființarea lor în 1992 ca Fonduri ale Proprietății Private, celor 5 SIF-uri li s-au atribuit aprox. 30% din capitalul social al societăților comerciale de stat, în mare parte alocarea făcându-se pe criterii geografice și ramuri economice. Excepția notabilă au făcut-o participațiile la bănci, SIF-urile având inițial participații aproximativ egale la băncile mari de stat din anii 1990. Rezultatul a fost că portofoliile SIF-urilor sunt formate preponderent din acțiuni și includ încă un număr mare de participații la companii românești, chiar dacă unele sunt nesemnificative ca procent în activul total al SIF-ului respectiv. De-a lungul timpului SIF-urile și-au structurat portofoliile, inclusiv prin vânzarea participațiilor minoritare.

La sfârșitul anului 2013, activele totale cumulate ale celor cinci SIF-uri valorau 7,126 mld. lei reprezentând un procent de doar 1,13% din PIB-ul României.

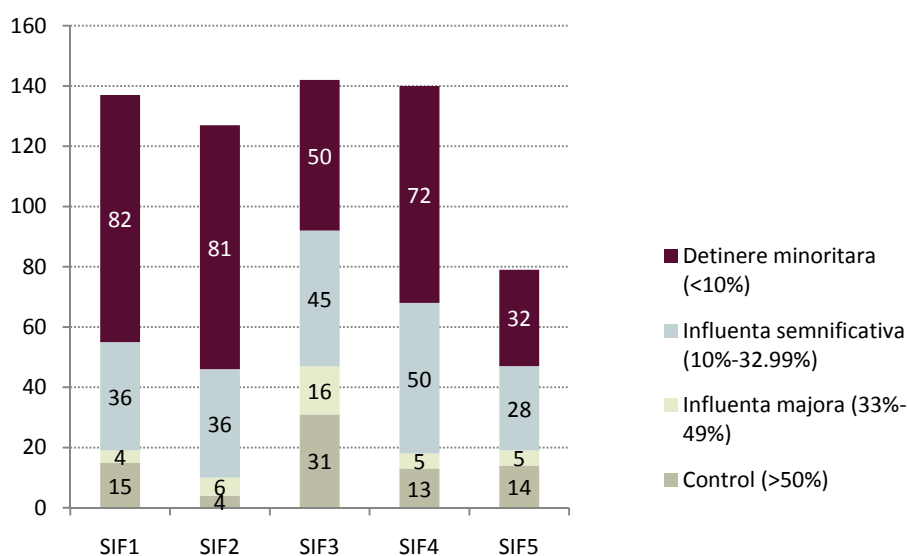
³⁴ Free-float-ul reprezintă ponderea din capitalul social al unui emitent a acțiunilor deținute de investitori care individual nu depășesc pragul de 5%.

Din punct de vedere al expunerii portofoliilor de acțiuni pe sectoarele economice din România, chiar dacă există mai multe diferențe de alocare între cele cinci SIF-uri, cea mai mare pondere este deținută de sectorul financiar, urmat de industria prelucrătoare. SIF2 și SIF5 au cea mai mare expunere pe sectorul financiar, SIF3 are plasamente importante în sectorul turistic (restaurante și hoteluri), SIF4 are cea mai mare pondere în sectorul agricol, iar SIF1 și-a transferat o parte din active într-o companie nou înființată, SIF Imobiliare, listată pe sistemul alternativ de tranzacționare al BVB.

Ponderea importantă a SIF-urilor în sectorul financiar arată faptul că SIF-urile au un aport semnificativ în funcționarea pieței de capital românească. Astfel, în anul 2013 acestea dețineau 19,5% la BVB, 15,5% la SIBEX, 8,1% la Casa Română de Compensare Sibiu, 19,14% la Depozitarul Sibex SA, 18,74% la Depozitarul Central București, 76,62% la Fondul Român de Garantare a Creditelor pentru Întreprinderi. De asemenea, toate cele cinci SIF-uri se clasează între primele 20 companii listate la Bursa de Valori București, atât din perspectiva valorii tranzacționate, cât și a valorii capitalizării și free-float-ului. Cumulat, SIF-urile s-ar situa pe locul doi la capitalul lichiditate (circa 18,16% din total, pe primul loc fiind în prezent FP cu circa 47,94% din total) și pe locul șase la capitalul capitalizare (2,97% din capitalizarea totală a companiilor locale, după SNP, SNG, FP, BRD și NEP).

Raportat la influența pe care o au SIF-urile asupra companiilor din portofoliu (apreciată în funcție de ponderea deținută din capitalul social al emitenților), se observă faptul că SIF3 are dețineri majoritare într-un număr ridicat de companii, la polul opus situându-se SIF2, cu cele mai multe plasamente minoritare.

Figura I 92 Influența exercitată de SIF-uri în companiile din portofoliu

Sursa: ASF

Tabelul I 93 Cifra de afaceri generată în 2012 de companiile din portofoliile SIF-urilor

Influența SIF-urilor	SIF1	SIF2	SIF3	SIF4	SIF5
Control (>50%)	342.095.026	32.560.494	335.586.845	180.837.620	172.901.682
Influență majoră (33%-49%)	39.110.691	34.938.656	61.368.252	61.774.680	25.493.096
Influență semnificativă (10%-32,99%)	849.790.887	588.078.136	403.897.478	1.086.935.906	1.240.628.315
Deținere minoritară (<10%)	30.921.337.471	34.147.122.894	28.386.806.856	26.845.826.468	26.266.798.450
Total	32.152.334.075	34.802.700.180	29.187.659.431	28.175.374.674	27.705.821.543

Sursa: BVB, INE, MFP, calcule ASF

Raportat la cifra de afaceri pe sectoare din întreaga economie națională, societățile din portofoliile SIF-urilor au avut o contribuție semnificativă în industria extractivă (în special datorită Petrom), în producția și furnizarea de energie electrică și termică, transport și depozitare, industria prelucrătoare și hoteluri și restaurante. Cu toate acestea, influența exercitată de SIF-uri la nivelul întregii economii românești este una redusă.

Tabelul I 94 Ponderea companiilor din portofoliul agregat al SIF-urilor în total economie în 2012

Secțiunea CAEN	CA societăți din portofoliu/ CA națională (%)	Nr. de salariați ai companiilor din portofoliu/ nr. de salariați la nivel național (%)
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	0,32	0,07
Activități profesionale științifice și tehnice	1,30	1,59
Alte activități de servicii	0,02	0,01
Comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și a motocicletelor	0,28	0,39
Construcții	0,61	0,79
Distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	0,24	0,64
Hoteluri și restaurante	4,03	2,49
Industria extractivă	73,03	34,46
Industria prelucrătoare	5,29	5,25
Informații și comunicații	0,22	0,34
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	22,62	15,65
Sănătate și asistență	0,12	0,18
Transport și depozitare	8,69	5,11
Tranzacții imobiliare	2,21	1,52

Sursa: BVB, INS, MFP, calcule ASF

Alocarea strategică a portofoliilor SIF-urilor la 31.12.2013 arată orientarea preponderentă a acestora către acțiuni după cum urmează:

- SIF1 are ponderea cea mai mare din activ alocată în acțiuni cotate (79,23%), fiind urmată de acțiuni necotate (10,69%). Numerarul și depozitele ocupă poziția a treia (5,58%) în alocarea portofoliului, fiind urmate de instrumentele cu venit fix, în special obligațiuni corporative (2,17%).
- SIF2 a efectuat plasamente în acțiuni (79,45%) și are cea mai mare pondere din active plasate în OPCVM-uri/AOPC-uri (15,03%);
- SIF3 are o pondere de 88,5% din activul total plasat în acțiuni, 4,97% în instrumente cu venit fix și doar 1,65% din resurse sunt plasate în OPCVM-uri/AOPC-uri;
- Comparat cu celelalte SIF-uri, SIF4 are cea mai mare pondere dintre din activ plasată în depozite bancare (9,72%) și 83,77% din activ alocat deținerii de acțiuni;
- SIF5 deține cea mai mare pondere a activelor plasate în acțiuni (96,61%) raportat la celelalte societăți de investiții, dar și cea mai mică alocare a resurselor financiare în numerar și depozite (2,25%).

Tabelul I 95 Alocarea strategică a portofoliilor SIF-urilor la 31.12.2013

Structura activelor SIF-urilor la decembrie 2013	SIF1	SIF2	SIF3	SIF4	SIF5
Numerar și depozite	5,58%	3,00%	3,65%	9,72%	2,25%
ACȚIUNI	89,92%	79,45%	88,50%	83,77%	96,61%
Acțiuni cotate	79,23%	74,35%	64,22%	68,19%	60,42%
Acțiuni necotate	10,69%	5,10%	24,27%	15,58%	36,20%
Instrumente cu venit fix	3,18%	0,91%	4,97%	0,80%	0,00%
Titluri de stat	1,01%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Obligațiuni Municipale	0,00%	0,03%	0,00%	0,01%	0,00%
Obligațiuni Corporative	2,17%	0,88%	4,98%	0,79%	0,00%
OPCVM / AOPC	0,92%	15,03%	1,65%	4,13%	0,13%
Alte active	0,40%	1,61%	1,23%	1,58%	1,01%
Imobilizări (ne)corporale + alte imobilizări financiare	0,30%	1,22%	1,09%	0,04%	0,82%
Stocuri, creanțe, dividende de încasat	0,09%	0,38%	0,13%	1,53%	0,18%
Cheltuieli în avans	0,01%	0,01%	0,01%	0,00%	0,01%
Alte active circulante	0,00%	0,01%	0,00%	0,01%	0,00%
TOTAL DATORII	2,39%	4,78%	8,77%	14,07%	7,97%
ACTIV NET	97,61%	95,22%	91,23%	85,93%	92,03%

Sursa: AAF, calcule ASF

5.5. Depozitari și sisteme de compensare-decontare

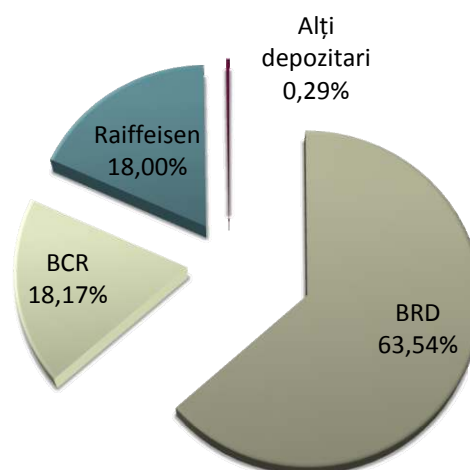
În România, activitatea de depozitare a activelor organismelor de plasamente colectiv și fondurilor de pensii private poate fi prestată doar de o bancă autorizată în acest sens de Banca Națională a României.

Importanța depozitarului nu se rezumă la păstrarea în siguranță a activelor fondului, ci are și rolul de a verifica respectarea de către fond (și implicit de către societatea de administrare care acționează în numele acestuia) a tuturor prevederilor legale în toate activitățile și operațiunile derulate de fond sau în numele fondului.

Piața serviciilor de depozitare este în România destul de puțin diversificată. Cea mai ridicată cotă de piață o deține BRD (63,54%), urmată de BCR (18,17%) și Raiffeisen (18,00%). Alți depozitari cu cote de piață foarte mici sunt Libra Bank, Unicredit Țiriac și Banc Post.

Aceleași trei bănci dețin primele poziții și în ceea ce privește numărul de entități (fonduri sau SIF-uri) și de administratori pentru care oferă servicii de depozitare. Cei trei depozitari cu cote de piață mai mici au fiecare câte un singur administrator și un număr redus de fonduri depozitate.

Figura I 93 Cota de piață a depozitarilor fondurilor de investiții în funcție de activele totale

Sursa: ASF

Tabelul I 96 Expunerea depozitarilor din România la 31.12.2013 (calculată ca active totale minus numerar și depozite pentru toate fondurile aflate la un depozitar)

Depozitar / % cota piață	Fonduri mutuale - Pensii private	Număr de administratori	Număr de fonduri depozitate	Expunere depozitar (lei)
BRD 69,53%	Fonduri Investiții	17	48	19.022.966.054
	Pensii Private	9	15	11.300.643.609
BCR 13,66%	Fonduri Investiții	6	32	4.355.358.586
	Pensii Private	1	2	422.267.538
Raiffeisen 16,60%	Fonduri Investiții	3	14	4.602.928.801
	Pensii Private	1	1	1.781.748.501
Libra Bank 0,04%	Fonduri Investiții	1	1	17.865.571
UniCredit Țiriac 0,03%	Fonduri Investiții	1	3	15.559.148
Banc Post 0,13%	Fonduri Investiții	1	5	56.598.696

Sursa: calcule ASF

În segmentul fondurilor de investiții, peste 92% din activele depozitate la BCR sunt administrate în cadrul grupului, în timp ce la Raiffeisen ponderea depășește 71%. În cazul BRD principala entitate pentru care se oferă servicii de depozitare este Fondul Proprietatea, activele acesteia reprezentând aproximativ 65% din totalul activelor fondurilor de investiții aflate în custodia băncii.

5.5.1. Depozitarul Central

Anul 2013 a adus extinderea utilizării conturilor globale și a mecanismului fără prevalidarea instrumentelor financiare la toate instrumentele financiare înregistrate în sistemul RoClear administrat de Depozitarul Central. Acestea îmbunătățesc accesul investitorilor instituționali pe piața românească, dar atrag răspunderea exclusivă a intermediarului în ceea ce privește corecta reflectare a activității clienților săi de la momentul primirii ordinului de tranzacționare, până la momentul confirmării tranzacției și a situațiilor portofoliilor acestora. De aceea, din perspectiva investitorilor persoane fizice, sistemul conturilor globale prezintă riscuri operaționale mai ridicate (în special riscul de fraudă) pentru că intermediarii sunt în același timp și custodi ai activelor clienților.

Pentru prevenirea acestor riscuri este necesar ca toți intermediarii din piață să-și întărească sistemele interne control, de management al riscurilor și conduită. Totodată, este necesară o supraveghere mai strictă și mai eficientă din partea ASF. Investitorii instituționali (cel mai adesea organisme de plasament colectiv sau fonduri de pensii) sunt mai puțin expuși la riscurile operaționale materializate în cadrul intermediarilor pentru că activele acestora (atât instrumente financiare, cât și fonduri bănești) sunt păstrate în siguranță de către bănci custode.

La sfârșitul anului 2013 în sistemul Depozitarului Central erau înregistrați un număr de 44 intermediari, 11 agenți custode și 15 bănci de decontare.

Pe parcursul anului 2013 tranzacțiile de tip *turnaround*³⁵ cu instrumente financiare de tipul acțiunilor, drepturilor și unităților de fond admise la tranzacționare pe sistemele administrate de Bursa de Valori București au dobândit o flexibilitate mai ridicată datorită Depozitarului Central. Prin intermediul acestora brokerii străini pot să cumpere direct acțiuni, drepturi și unități de fond de pe Bursa de Valori București și să le distribuie în afara clienților care nu au conturi de tranzacționare în România. Accesul investitorilor străini

³⁵ Potrivit art. 11 din Codul SC Depozitarul Central SA www.depozitarulcentral.ro/home/info/juridic/Codul_Depozitarului_Central_03_06_2013.pdf.

la instrumentele financiare românești a fost simplificat prin aplicarea unor reguli noi decontării tranzacțiilor de tip turnaround. De asemenea, au fost eliminate restricțiile în ceea ce privește:

- variația maximă admisă pentru prețul aferent tranzacțiilor încheiate în afara sistemelor de tranzacționare de tip turnaround față de prețul aferent tranzacțiilor corespundente încheiate la Bursa de Valori București;
- ordinea de efectuare a tranzacțiilor încheiate la Bursa de Valori București și a celor corespundente, încheiate în afara sistemelor de tranzacționare, de tip turnaround.

Depozitarul Central este singura instituție de profil din regiune care oferă atât servicii de decontare Free of Payment³⁶ (FoP), cât și Delivery versus Payment³⁷ (DvP) pentru toate conexiunile existente în 20 de țări situate pe 3 continente.

Tabelul I 97 Activitatea de depozitare și registru a Depozitarului Central

Nr. crt.	Activitatea de registru	Nr. de activități
1	Numărul de emitenți cu care au fost încheiate noi contracte de registru	36
2	Numărul de transferuri directe	58.711
3	Numărul de extrase de cont emise	53.845
4	Numărul de structuri sintetice	7.851
5	Numărul de modificări de date	22.155
6	Numărul de înregistrări modificări de capital social (majorări, diminuări de capital, fuziuni și divizări ale emitenților)	60
7	Numărul de transferuri între conturile participanților	103
8	Înscrieri garanții	51
9	Radieri garanții	79
10	Restricționări conturi	965
11	Derestricționări conturi	1520

Sursa: Depozitarul Central

În ceea ce privește utilizarea sistemului SaFIR administrat de Banca Națională a României, prin intermediul conexiunii cu acesta au fost realizate 317 transferuri cu titluri de stat și un transfer cu obligațiuni emise de o instituție financiară internațională. La baza transferurilor a fost folosit principiul de livrare fără plată (FoP) fără schimbarea proprietății.

Tabelul I 98 Activitatea de compensare-decontare a Depozitarului Central în 2013

Nr. crt.	Activitatea de compensare-decontare	Nr. de activități / val. tranzacții
1	Numărul de tranzacții decontate pe bază netă	902.016
2	Valoarea totală a tranzacțiilor decontate pe bază netă	13.787,99 mil. lei
3	Valoarea tranzacțiilor decontate după compensare	6.408,78 mil. lei
4	Grad de compensare	53,52%
5	Numărul de tranzacții OTC decontate pe bază brută	1.082
6	Valoarea totală a tranzacțiilor OTC decontate pe bază brută	1.155,74 mil. lei
7	Numărul tranzacțiilor cu decontare amânată	1
8	Numărul tranzacțiilor desființate retroactiv ca urmare a revocării ordinelor de transfer aferente tranzacției	1
9	Membri în sistemul RoClear din care	57
9.1	- participanți care nu dețin calitatea de agenți custode	43
9.2	- agenți custode	12
9.3	- 2 membri (un depozitar central străin - inactiv și Banca Națională a României)	2
10	Numărul de bănci de decontare	15
11	Numărul de coduri ISIN alocate	1.821

Sursa: Depozitarul Central

³⁶ Având la bază principiul livrare fără plată.

³⁷ Livrarea instrumentelor de către vânzător se face simultan cu primirea sumei de bani aferentă plății acestora de către cumpărător.

În decursul anului 2013, în sistemul Depozitarului Central au fost înregistrate 161 de instrumente financiare străine, în creștere cu circa 32% față de cele 122 deja existente. Acestea au fost clasificate astfel: 81 emisiuni de acțiuni, 4 emisiuni de obligațiuni, 75 serii de certificate turbo și o emisiune de unități de fond.

Având la bază principiul livrare fără plată (FoP) fără schimbarea proprietății au fost realizate 634 de operațiuni transfrontaliere cu depozitarii din Austria, Germania, Olanda, Marea Britanie, Franța, Luxemburg, SUA și Canada pe instrumente financiare de tipul acțiunilor, certificatelor turbo, obligațiunilor corporative, unităților de fond și drepturilor de preferință/subscriere. Utilizând principiul livrare contra plată (DvP) pe instrumente financiare de tipul acțiunilor, obligațiunilor și produselor structurate, s-au realizat 212 operațiuni transfrontaliere cu depozitarii din Austria, Germania, Franța, Olanda, Cehia, Elveția, Spania, Canada și Statele Unite ale Americii, valoarea totală însumând 9.608.921,90 RON.

Depozitarul Central a procesat 73 de evenimente corporative aferente certificatelor turbo emise de Erste Group Bank AG și Raiffeisen Centrobank AG, respectiv răscumpărările anticipate ca urmare a atingerii barierei de preț de către activul suport pentru 55 de emisiuni în valoare totală de 4.131.817,68 RON (942.159,75 EUR) aferente unui număr total de 1.657.533 instrumente financiare și, ajungerea la maturitate a 18 emisiuni, în valoare totală de 462.685,31 RON (104.615,58 EUR) corespunzătoare unui număr total de 168.499 instrumente financiare.

Depozitarul Central a operat 91 de evenimente corporative aferente acțiunilor străine înregistrate în sistemul RoClear astfel:

- 80 distribuiri de dividende în cash corespunzătoare exercițiilor financiare 2012 și 2013 desfășurate de către emitenți străini înregistrați în 8 țări. Plățile au fost efectuate în 5 valute (EUR, GBP, USD, CZK și CAD) pentru un număr total de 6.297.905 acțiuni și cu o valoare totală de 8.204.272,03 RON (1.881.319,09 EUR);
- 2 distribuiri de dividende în acțiuni inițiate de New Europe Property Investments PLC;
- 2 plăți de cupon în valoare totală de 177.921,90 RON (40.500 EUR) pentru obligațiunile emise de Yioula Glass Works SA;
- 4 operațiuni de majorare de capital social în valoare totală de 30.112.851,82 RON (6.808.433,80 EUR);
- o operațiune de schimbare a denumirii emitentului (France Telecom);
- o operațiune de consolidare (reverse split) derulată de Commerzbank AG;
- o operațiune de divizare (spin off) derulată de Siemens AG.

Depozitarul Central este singura entitate responsabilă de alocarea și gestionarea codurilor ISIN³⁸) și codurilor CFI³⁹ conform standardelor stabilite de International Organization for Standardization (ISO). În calitate de Agenție Națională de Numerotare a instrumentelor financiare pentru România, Depozitarul Central este membru al Asociației Agențiilor Naționale de Numerotare ("ANNA").

³⁸ ISIN (International Securities Identification Number) - este un cod format din 12 caractere alfanumerice, unde primele două caractere indică codul țării unde a fost alocat codul ISIN (RO pentru România), următoarele 9 caractere reprezintă codul de bază, iar ultimul simbol reprezintă cifra de control. Alocarea codurilor ISIN de către Depozitarul Central se realizează conform standardului ISO 6166 și ANNA guidelines. Codurile ISIN sunt necesare pentru identificarea instrumentelor financiare emise în România și pot fi solicitate Depozitarului Central.

³⁹ CFI Code (Classification of Financial Instruments code) - constă în 6 caractere alfa care descriu caracteristicile instrumentului financiar în momentul emiterii și care rămân neschimbate de-a lungul ciclului de viață al respectivului instrument financiar (ISO 10962)

5.5.2. Depozitarul Sibex

Ca obiect principal de activitate, Depozitarul Sibex realizează operațiuni de depozitare, compensare, decontare și registru pentru valorile mobiliare tranzacționate pe piața reglementată la vedere și pe sistemul alternativ de tranzacționare administrate de SIBEX - Sibiu Stock Exchange.

Spre deosebire de Depozitarul Central, în cadrul Depozitarului Sibex mecanismele de registru și de compensare-decontare a tranzacțiilor au la bază sistemul conturilor individuale. La sistemul Depozitarului Sibex sunt înregistrați un număr de zece intermediari, patru agenți custode și șase bănci de decontare.

Tabelul I 99 Activitatea de registru a Depozitarului Sibex

Nr. crt.	Activitatea de registru	Nr. de activități
1	număr de emitenți cu care au fost încheiate contracte de registru	2
2	număr total de acțiuni gestionate de registru	208.666.434
3	număr de transferuri	50
4	număr de restricționări	8
5	număr de extrase de cont emise	65
6	număr de structuri sintetice emise	1
7	număr de modificări ale capitalului social	1

Sursa: Depozitarul Sibex

Tabelul I 100 Activitatea de compensare-decontare a Depozitarului Sibex

Nr. crt.	Activitatea de compensare-decontare	Nr. de activități / valoarea tranzacției
1	număr de tranzacții decontate	222
2	valoarea totală a tranzacțiilor decontate	4,73 mil lei
3	grad de compensare (după compensarea la nivel de bancă de decontare)	83,50%
4	grad de compensare (după compensarea la nivel de participant la sistemul de compensare decontare și registru al DS)	77,70%
5	număr de tranzacții cu decontare amânată	0
6	număr de transferuri între conturile participanților la sistemul de compensare - decontare	183
7	număr de bănci de decontare active	
	- până la data de 29.07.2013	8
	- la data de 31.12.2013	7

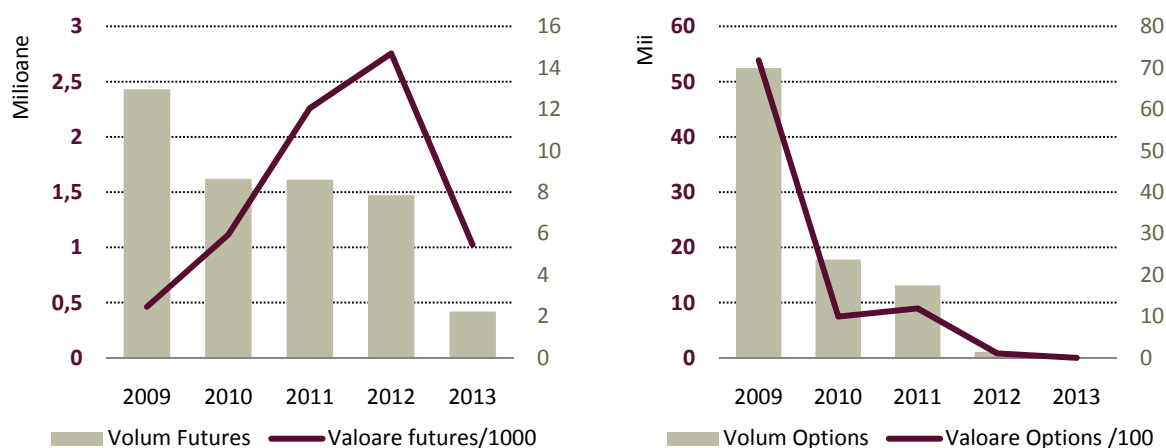
Sursa: Depozitarul Sibex

5.5.3. Casa Română de Compensație

Principalul rol al Casei Române de Compensație (CRC) este realizarea zilnică a compensării și marcării la piață a pozițiilor deschise, precum și decontarea tranzacțiilor încheiate pe piața reglementată la termen administrată de SIBEX - Sibiu Stock Exchange SA. La finele anului 2013 la CRC erau înregistrați 17 membri compensatori dintre care doar 14 activi. Tipurile de instrumente financiare derivate pentru care se realizează aceste operațiuni sunt contractele futures, CFD-urile⁴⁰ și opțiunile având ca suport contracte futures. SIBEX și CRC se numără printre puținele burse, respectiv case de compensație din lume care au un sistem adaptat pentru tranzacționarea, marcarea la piață, compensarea și decontarea tranzacțiilor cu CFD-uri. Acestea au fost însă foarte puțin tranzacționate, interesul investitorilor fiind foarte redus, situație similară cu cea a contractelor de opțiuni clasice și opțiuni binare.

⁴⁰ Contracts For Difference (CFD) reprezintă instrumente financiare derivate materializate sub forma unui contract prin care cumpărătorul va plăti vânzătorului diferența dintre prețul existent la inițierea contractului și prețul de la momentul închiderii poziției. CFD-urile au diferite active suport (acțiuni, indici, cotații valutare, mărfuri, obligațiuni, contracte futures de orice tip, rate de inflație sau de dobândă etc.) și funcționează în unele privințe similar contractelor forward și futures dar nu au o dată de scadență. CFD-urile sunt în general instrumente OTC oferite de intermediari, în calitate de Market Makeri, propriilor clienți.

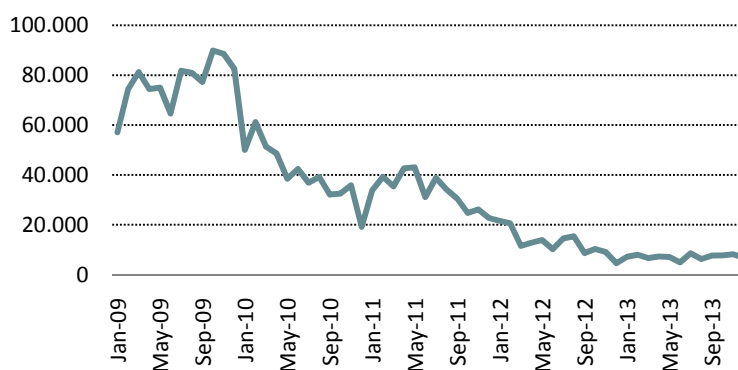
Figura I 94 Evoluția anuală a numărului de contracte tranzacționate în perioada 2009-2013

Sursa CRC

S-a remarcat în anul 2013 o scădere semnificativă a activității de compensare-decontare a CRC ca urmare a declinului important pe care l-au avut numărul și valoarea contractelor tranzacționate la SIBEX. Totodată, s-a resimțit o accentuare a comportamentului speculativ al investitorilor pe piața instrumentelor financiare derivate administrată de SIBEX, aceștia orientându-se cu preponderență către contractele futures având la bază active internaționale (indicele Dow Jones, cursul valutar EUR/USD, aur și petrol) care împreună reprezintă peste 98% din valoarea tranzacționată pe acest segment de piață. Totodată, graficul de mai jos arată că numărul de poziții păstrate deschise la finalul fiecărei luni a scăzut semnificativ în perioada 2009-2013, acesta fiind o consecință a reducerii volumului de tranzacții, dar și a comportamentului speculativ, orientat preponderent pe termen scurt al investitorilor.

Figura I 95 Evoluția numărului de poziții pe IFD rămase deschise la finalul lunii, în perioada 2009-2013

Sursa: CRC

5.5.4. Casa de Compensare București

Casa de Compensare București (CCB) realizează marcarea zilnică la piață zilnică, precum și compensarea și decontarea tranzacțiilor încheiate pe piața reglementată la termen administrată de BVB. Singurul tip de instrumente financiare derivate prezente pe această piață sunt contractele futures⁴¹. La sfârșitul anului

⁴¹ certificatele index, certificatele turbo și certificatele bonus sunt înregistrate ca valori mobiliare și ca atare se compensează și decontează prin Depozitarul Central

2013 în sistemul de compensare-decontare administrat de CCB erau înregistrați 19 membri compensatori individuali (participanți direcți) și 4 bănci de decontare.

Tabelul I 101 Membri compensatori ai CCB

Nr. Crt.	Denumire intermediar	H = house CL = client	Nr. Crt.	Denumire intermediar	H = house CL = client
1	BRD - Groupe Société Générale	CL	11	INTERCAPITAL INVEST	H+CL
2	CARPATICA INVEST	CL	12	INTERFINBROK CORPORATION	CL
3	CONFIDENT INVEST	CL	13	PRIME TRANSACTION	-
4	EASTERN SECURITIES	CL	14	RAIFFEISEN Capital & Investment	CL
5	ELDA INVEST	CL	15	ROMBELL Securities	CL
6	EQUITY INVEST	CL	16	SSIF BROKER	H+CL
7	ESTINVEST	H+CL	17	SSIF VIENNA INVESTMENT TRUST	H+CL
8	GOLDRING	CL	18	SWISS CAPITAL	H+CL
9	HARINVEST	CL	19	TRADEVILLE	H+CL
10	IFB FINWEST	H			

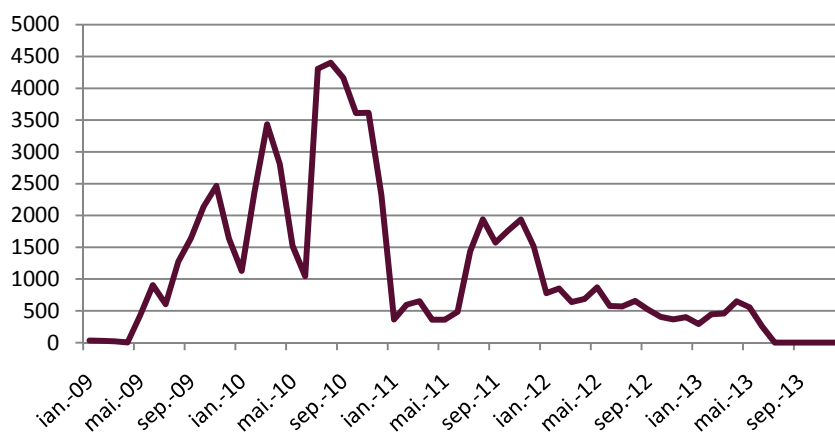
Sursa: CCB

Activitatea de înregistrare, compensare, decontare și garantare cu instrumente financiare derivate a fost desfășurată prin utilizarea de conturi:

- 24 conturi în marjă⁴², astfel:
  - a. 7 conturi în marjă „House”;
  - b. 17 conturi în marjă „Clients”.
- 64 conturi individuale de poziție⁴³, astfel:
  - a. 7 conturi individuale de tip „House”;
  - b. 53 conturi individuale de tip „Financial/Staff/Clients”

Graficul de mai jos arată că în cazul contractelor futures tranzacționate la BVB și decontate prin CCB numărul de poziții rămase deschise la finalul fiecărei luni a fost în permanență mai redus prin comparație cu evoluția indicatorului similar pe piața SIBEX. Interesul mai redus al investitorilor față de contractele futures tranzacționate la BVB s-a putut constata pe întreaga perioadă 2012-2013 când valoarea lunară a „open interest” a scăzut semnificativ prin comparație cu 2010 și 2011.

Figura I 96 Evoluția mediei lunare a valorilor zilnice ale Open Interest

Sursa: CCB

⁴² pentru evidența disponibilului bănesc

⁴³ pentru evidența deținerilor de instrumente și a tranzacțiilor

Chiar în prima lună a anului 2013 RBS Bank (România) s-a retras din calitatea de bancă de decontare și aceea de Market Maker pentru contractele futures având la baza cursul EUR/RON și USD/RON. Acesta poate fi unul din motivele pentru care tranzacționarea contractelor futures având ca suport cursul de schimb s-a redus semnificativ prin comparație cu anii anteriori. A crescut însă interesul pentru contractele futures având ca suport aur, acțiuni FP, BVB și SIF4.

Tabelul I 102 Statistici pe categorii de active suport CCB

Categorie activ suport	Număr contracte tranzacționate	Valoare noțională contracte tranzacționate (lei)	Număr tranzacții
Acțiuni	2.976	1.615.479,20	464
Mărfuri	2.576	4.188.406,80	350
Valute	38	170.220,00	16
Total (post novație)	5.590	5.974.106,00	830

Sursa CCB

Tabelul I 103 Statistici pe contracte futures CCB

Denumire contract futures	Număr contracte tranzacționate	Valoare noțională contracte tranzacționate (lei)
BVB Futures	120	23.310,00
FP Futures	1.848	1.167.238,00
SIF4 Futures	1.008	424.931,20
Gold Futures	2.564	4.134.234,80
Grâu Panificație-UE Futures	2	23.450,00
Silver Futures	10	30.722,00
EUR/RON Futures	38	170.220,00
TOTAL (double counted)	5.590	5.974.106,00

Sursa CCB

Scăderea la zero a tranzacțiilor și pozițiilor deschise pentru instrumentele financiare derivate compensate și decontate prin CCB este rezultatul deciziei luate de BVB de a nu mai introduce la tranzacționare noi serii de instrumente pe măsură ce seriile emise anterior ajung la scadență.

Această decizie a BVB trebuie văzută în contextul în care de la momentul apariției Regulamentului (UE) nr. 648/2012 privind instrumentele financiare derivate extrabursiere, contrapărțile centrale și registrele centrale de tranzacții (EMIR) a fost activată obligația impusă de acesta de inițiere și derulare a procesului de autorizare ca și contrapărți centrale a entităților ce anterior îndepliniseră până atunci rolul și funcționalitățile unei contrapărți centrale. Această autorizare ar presupune pentru CCB (la fel ca și pentru CRC) atât acțiuni administrative și organizatorice, cât și îndeplinirea unei cerințe de capital superioare nivelului actual al capitalului propriu. Deși au existat numeroase discuții între instituții potențial interesate de autorizarea în România a unei contrapărți centrale care să respecte cerințele EMIR (printre care grupul BVB, grupul SIBEX, BNR, Ministerul Finanțelor, ASF etc.), nu există încă o perspectivă clară cu privire la acest proiect. Ca atare, până la găsirea unei soluții pentru decontarea tranzacțiilor cu contracte futures printr-o contraparte centrală autorizată conform EMIR, pentru eliminarea unor posibile riscuri operaționale, BVB și-a suspendat practic activitatea pe acest segment de piață începând cu luna iulie 2013.

Tabelul I 104 Număr de contracte și valoarea noțională lunară în sistemul administrat de CCB

Luna de scadență	Număr contracte tranzacționate	Valoare noțională contracte tranzacționate (lei)
ianuarie 2013	856	1.270.574
februarie 2013	2.222	3.167.907
martie 2013	678	456.497,8
aprilie 2013	1.042	597.249,2
mai 2013	700	448.158
iunie 2013	92	33.720
Total (double counted)	5.590	5.974.106

Sursa: CCB

6. EVOLUȚIA SISTEMULUI DE PENSII PRIVATE DIN ROMÂNIA

6.1. Sistemul de pensii private din România

Tendințe generale

Sistemul fondurilor de pensii private, prin componentele sale - pensiile private obligatorii (Pilonul II) și pensiile facultative (Pilonul III), completează arhitectura sistemului de pensii din România, în scopul **asigurării unei pensii private, distincte, care suplimentează pensia acordată de sistemul public**. În această structură, o parte din contribuțiile individuale de asigurări sociale sunt transferate fiecărui participant, în conturi proprii, sumele acumulate fiind investite de către administratori privați, **în interesul participanților**, în scopul obținerii unei pensii decente la vârsta retragerii din activitate.

Implementarea sistemului de pensii private a reprezentat o etapă importantă în reforma pensiilor care vizează înlăturarea presiunii asupra sistemului public de pensii, presiune generată de evoluția demografică prognozată: îmbătrânirea populației în viitor, scăderea natalității și scăderea ponderii forței de muncă active⁴⁴. Conform prognozelor, se așteaptă o majorare substanțială a numărului de pensionari, concomitent cu reducerea efectivului de salariați, ceea ce înseamnă că sumele care pot fi încasate de la angajați vor avea o tendință de scădere, în timp ce sumele care trebuie plătite pensionarilor vor crește. În același timp, speranța de viață este estimată a crește, datorită progreselor înregistrate de medicină și a dezvoltării tehnologice, responsabilizând și mai mult statele pentru a găsi soluții sustenabile astfel încât să asigure standarde de viață decente populației după pensionare.

În România, sistemul de pensii private este unul de tip **contribuții definite**, ceea ce determină ca nivelul pensiei la care vor avea dreptul participanții să depindă de rezultatul obținut de administratori, participanții fiind în cele din urmă cei care suportă riscul investițional, specific mediului financiar. Pentru a preveni deteriorarea activelor fondurilor de pensii private, legiuitorul a stabilit limite investiționale și cerințe de ordin calitativ pentru active, iar pentru a proteja activul personal net, au fost stabilite garanții relative⁴⁵ și absolute⁴⁶. ASF monitorizează în permanență modul de investire a activelor fondurilor de pensii private și sprijină **responsabilizarea populației privind planificarea financiară pe termen lung** și, în același timp, creșterea gradului de educație financiară, care a devenit o prioritate în multe state, în urma crizei economice recente. Arhitectura sistemului de pensii private nu este încă una completă, întrucât mai este necesară adoptarea și implementarea cadrului legislativ privind modalitățile de realizare a plății drepturilor de pensie și entitățile care vor asigura aceste plăți, denumite furnizori de pensii. În plus, sistemele din alte state europene cuprind și planuri de pensii ocupaționale, care completează schemele de pensii deja existente. În același timp, în contextul liberei circulații a persoanelor din Uniunea Europeană, trebuie reglementat și implementat modul de stabilire a dreptului la pensie al persoanelor care lucrează în România și în alte state.

⁴⁴ CE: The 2012 Ageing Report Economic and budgetary projections for the 27 EU Member States (2010-2060).

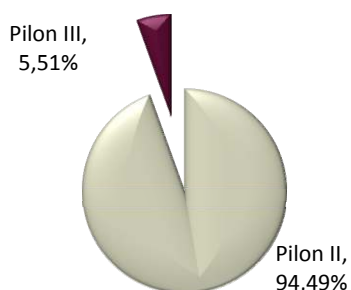
⁴⁵ Garanția relativă constă în stabilirea unui prag minim de rentabilitate care trebuie obținută de fondurile de pensii private, calculată în funcție de rata minimă de rentabilitate și de gradul de risc.

⁴⁶ În Pilonul II, garanția constă în suma contribuțiilor plătite, diminuate cu penalitățile de transfer și comisioanele legale. Pilonul III nu prevede obligativitatea garantării sumelor, dar există două fonduri de pensii facultative care garantează participanților suma contribuțiilor nete.

Din cauza obișnuinței pe termen lung a populației cu plata pensiei din sistemul public, societatea românească nu are încă experiența necesară privind planificarea individuală a veniturilor pe termen lung în vederea asigurării unui nivel de trai adecvat la bătrânețe. Studiul Financial Literacy Survey România⁴⁷ (Mai 2010), realizat în baza datelor culese de Institutul de Economie Mondială, a evidențiat că o mare parte din populație are dificultăți în înțelegerea problematicilor legate de bani, afectând capacitatea de administrare a acestora pe termen lung, în condițiile existenței unei corelații între nivelul de cunoștințe financiare, modernitatea individului, a comunității și nivelul veniturilor obținute. Aceasta nu este doar o caracteristică a României, ea regăsindu-se și în state dezvoltate. Îmbunătățirea comportamentelor individuale în plan economic a devenit, în multe țări, o politică prioritară, pe termen lung. Această tendință a condus la crearea unei game largi de proiecte de educație financiară, uneori combinate cu măsuri de protecție a consumatorului, măsurile fiind inițiate de către guverne, autorități de reglementare în domeniu sau de diverși alți actori din rândul societății.

În România, persoanele nou intrate pe piața muncii manifestă în continuare un interes scăzut față de pensiile private obligatorii, ceea ce rezultă din procentul ridicat de participanți noi care sunt distribuiți aleator administratorilor de către Casa Națională de Pensii Publice. Deși modalitatea de distribuire aleatoare, prin alocarea participanților în cote egale administratorilor, a avut efecte benefice asupra administratorilor, facilitând recuperarea de către aceștia a sumelor ridicate investite în marketing în 2008 pentru atragerea participanților la fond, aceasta a contribuit în timp la menținerea apetitului redus al populației față de aceste produse, cei mai mulți dintre administratori neimplicându-se în strategii competitive de atragere a participanților noi.

Figura I 97 Structura sistemului de pensii private din România

La finalul anului 2013, în sistemul de pensii private din România erau înscrși 6,04 milioane participanți în Pilonul II, 313,3 mii participanți în Pilonul III, iar activele nete acumulate însumau 3,3 miliarde euro, reprezentând peste 2,35% din PIB-ul României.

Sursa: ASF

De la înființarea sistemului, numărul administratorilor și al fondurilor de pensii private a avut o tendință de consolidare, în urma achizițiilor, fuziunilor și administrării speciale, tendință care a continuat și în 2013. Astfel, pe Pilonul II FPAP ALICO a preluat FPAP PENSIA VIVA în urma unui proces de fuziune, iar pe Pilonul III FPF CONCORDIA MODERAT și-a încetat existența, participanții săi împreună cu activul personal net fiind distribuiți celorlalte fonduri de pensii facultative, în urma unui proces de administrare specială monitorizat de ASF/CSSPP. La finalul anului 2013 mai existau opt administratori pe Pilonul II, opt fonduri de pensii administrate privat, opt administratori pe Pilonul III și 10 fonduri de pensii facultative. În ceea ce privește riscul investițional asumat, șapte fonduri de pensii administrate privat au un grad de risc mediu, în timp ce un fond are gradul de risc ridicat, iar în Pilonul III opt fonduri au gradul de risc mediu și două fonduri au gradul de risc ridicat. Situația evoluției sistemului de pensii private este detaliată în Anexa I.19.

⁴⁷Institute for the Study of the Quality of Life: Comprehensive Report Prepared For The World Bank Analysis of the Financial Literacy Survey în Romania and Recommendations.

Participanții la sistemul de pensii private au posibilitatea transferării în orice moment între fondurile de pensii din cadrul aceluiași pilon⁴⁸, dar mobilitatea lor este redusă, mai puțin de 0,01% din numărul total de persoane dintr-un pilon optând pentru transferul activului personal net la un alt fond de pensii, în condițiile unui grad ridicat de repartizare aleatorie.

Sumele acumulate în conturile individuale ale participanților au continuat creșterea datorită contribuțiilor încasate și a rezultatelor investiționale bune obținute de administratori. În timp, valoarea medie a activului personal din Pilonul III a crescut peste nivelul celei din Pilonul II. La sfârșitul anului 2013, un participant la Pilonul III avea în medie activul personal în valoare de 2.590 lei (578 euro), iar unul din Pilonul II avea 2.385 lei (532 euro). Explicația poate consta în caracterul facultativ al Pilonului III ceea ce determină ca participanții să fie direct interesați de sumele economisite.

Tabelul I 105 Veniturile și cheltuielile medii ale gospodăriilor în România

Veniturile și cheltuielile gospodăriilor	Medie lunară 2013	Medie lunară 2012	Evoluție
Venituri totale	2,559	2,475	↑
Cheltuieli totale	2,317	2,245	↑
Venit pe persoană	896	861	↑
Cheltuială pe persoană	811	781	↑
% Cheltuieli / Venituri	90,55%	90,68%	↓
% Impozite, contribuții, cotizații și taxe	16,58%	16,35%	↑
% Alte cheltuieli	3,30%	3,13%	↑
% Cheltuieli de consum	72,05%	71,93%	↑
% Cheltuieli pentru investiții	0,58%	0,48%	↑
% Cheltuieli de producție	7,50%	8,13%	↓

Sursa: INS, calcule ASF

Din analiza situației veniturilor și a cheltuielilor medii în România, rezultă că, raportat la întreaga populație (din mediul urban și rural), acestea rămân în continuare scăzute.

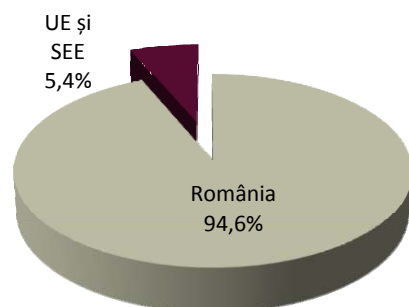
Prin urmare, este de înțeles lipsa apetitului pentru investire sau a planificării financiare pe termen lung, în condițiile în care o persoană are un venit mediu lunar mai mic de 200 de euro.

Putem considera că persoanele care aleg o pensie facultativă au venituri mai ridicate, de multe ori aceasta este o facilitate oferită de angajator, iar contribuțiile acumulate în medie în conturile participanților au crescut.

În afară de rolul social important pe care îl are sistemul de pensii din România, un beneficiu suplimentar al mecanismului este reprezentat de formarea de capital autohton și investirea acestuia în economia națională. Sistemul de pensii private se află în continuare într-o perioadă de acumulare, în care numărul de participanți este în creștere, iar ieșirile din sistem sunt foarte rare. Din acest motiv, valoarea activelor se află pe o traiectorie ascendentă, iar în timp, atât rolul său economic, cât și cel social, se vor amplifica.

⁴⁸ cu suportarea unor penalități dacă efectuează transferul într-o perioadă mai mică de 2 ani de la aderare.

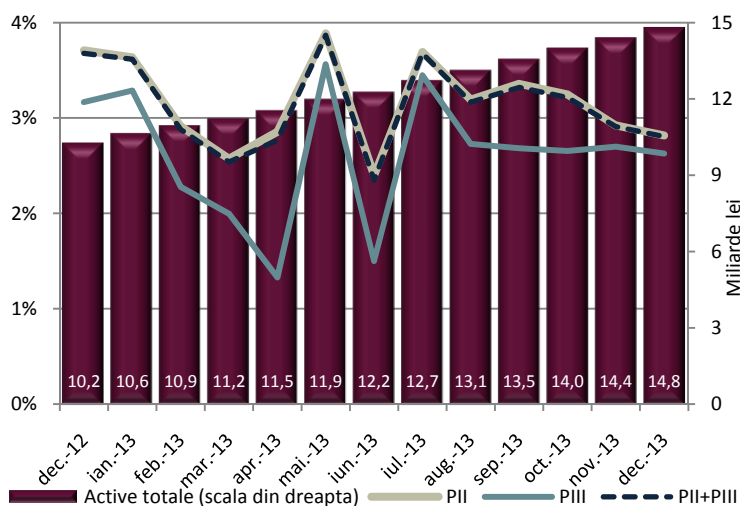
Figura I 98 Fonduri de pensii private - Alocarea pe țări a activelor la 31 dec. 2013

La sfârșitul anului 2013, 94,6% din activele fondurilor de pensii private erau investite în instrumente pe teritoriul României, reprezentând o sursă importantă de finanțare internă, în special pentru statul român prin achiziția de titluri emise de Ministerul Finanțelor Publice și prin participarea activă în calitate de investitori instituționali pe Bursa de Valori București.

Sursa: ASF

Figura I 99 Fonduri de pensii private - Evoluția activelor totale și creșterile lunare decembrie 2012 - decembrie 2013

Ritmul lunar de creștere al activelor totale a fost de 2,8% în decembrie 2013, valoarea situată sub mediana intervalului analizat, 3,17% (valoarea maximă în perioada decembrie 2012 - decembrie 2013 a fost în mai, 3,87%).

Ritmul anual de creștere a activelor fondurilor de pensii administrate privat s-a menținut la un nivel superior celor șase ani de funcționare, 44,64% în Pilonul II, comparativ cu 35,50% în Pilonul III.

Sursa: ASF

Investițiile fondurilor de pensii private

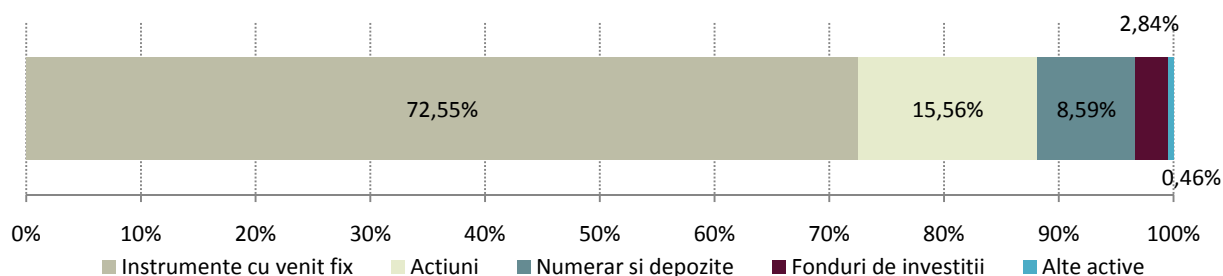
În anul 2013, cadrul legislativ secundar ce guvernează investirea activelor fondurilor de pensii private s-a îmbunătățit, pentru a asigura o mai bună transparență și un nivel de calitate mai ridicat al portofoliilor. Principala modificare a constituit-o evaluarea instrumentelor cu venit fix la valoarea justă, determinată de prețul de piață al acestora. Momentul ales pentru implementarea schimbării a fost unul cu volatilitate redusă a piețelor de obligațiuni, astfel încât să nu implice variații⁴⁹ semnificative ale activelor fondurilor de pensii private. O altă modificare importantă a reprezentat-o instituirea obligației administratorilor de a tranzacționa obligațiunile corporative pe piețele reglementate, pentru a proteja fondurile de pensii împotriva riscului de credit specific piețelor OTC. În același timp, au fost stabilite limite suplimentare ale expunerii pe un emitent, raportate la capitalul social al acestuia (în cazul acțiunilor), nivelul datoriei emise (pentru obligațiuni) sau activul net (pentru titlurile de participare). Tot în cadrul modificărilor normative referitoare la investiții, s-a

⁴⁹Fondurile de pensii private au înregistrat variații ale VUAN între: +2,35% (FPAP BRD) și -1,45% (FPAP Alico), majoritatea înregistrând creșteri ale activelor (14 din 18 fonduri). Ulterior, nivelul variațiilor zilnice a revenit la niveluri asemănătoare cu cele anterioare trecerii la evaluarea la valoarea justă (fair value).

interzis efectuarea de plasamente în emitenți ce activează în domeniul imobiliar și în mărfuri sau metale fizice (existând posibilitatea investirii în fonduri de mărfuri - Exchange Traded Commodities).

În contextul evoluției legislative dar și a evoluțiilor mediului financiar, alocarea strategică a activelor fondurilor de pensii private (Pilon II și Pilon III) s-a modificat în anul 2013 comparativ cu 2012. Preferința investițională a administratorilor s-a menținut către instrumente financiare cu venit fix, dar ponderea lor în portofolii s-a redus cu aproximativ 10 procente, comparativ cu anul 2012. În schimb, administratorii au crescut deținerile de acțiuni de la 11,41% în 2012 la 15,56% în 2013 și au plasat mai multe sume în depozite și conturi bancare, respectiv 8,59% din active, față de 5,55% în 2012. Modificarea strategică s-a realizat într-un context în care ratele de dobândă se aflau pe un trend descendent, alimentat de o rată a inflației în scădere. În același timp, acțiunile cotate pe Bursa de Valori București au înregistrat creșteri, indicele BET apreciindu-se cu peste 20% pe parcursul anului 2013.

Figura I 100 Fonduri de pensii private - Alocarea strategică a activelor la 31.12.2013

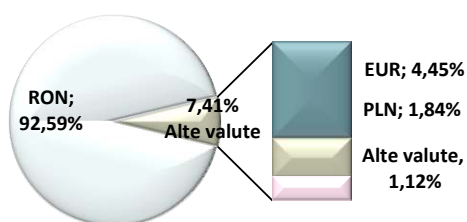

Sursa: ASF

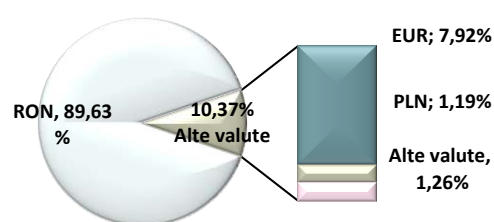
Comparativ cu anul 2012, administratorii au alocat o pondere mai ridicată activelor exprimate în monedă națională, dar în același timp, au continuat să crească gradual expunerea pe moneda europeană, ajungând la finalul anului 2013 să reprezinte 9,56% din activele totale.

Figura I 101 Fonduri de pensii private - Evoluția expunerii valutare

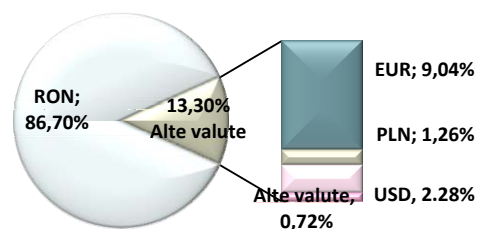
2010

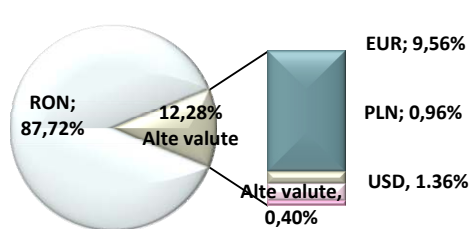
2011

2012

2013

Sursa: ASF

Tabelul I 106 Fonduri de pensii private - Gradul de acoperire prin hedging la 31.12.2013

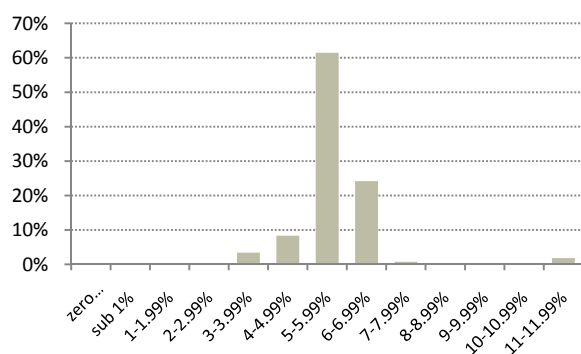
EUR	86,23%
HUF	87,39%
PLN	55,26%
USD	52,49%

Sursa: ASF

Cele mai importante expuneri valutare ale fondurilor de pensii private au fost acoperite prin utilizarea strategiilor de hedging cu instrumente derivate, într-o proporție de peste 50%.

Cu toate că ponderea alocată **titlurilor de stat** raportată la activele totale a scăzut în 2013 față de 2012, până la nivelul de 66,88% din activele totale, fondurile de pensii private rămân unii dintre cei mai importanți investitori pe termen lung în titlurile emise de statul român, reprezentând în luna decembrie 2013 8,85% din totalul emisiunilor în lei și 6,50% din totalul emisiunilor în euro.

Figura I 102 Fonduri de pensii private - Distribuția investițiilor în titluri de stat în funcție de rata cuponului aferentă la 31.12.2013

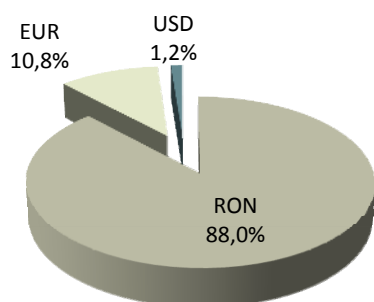

Titlurile din portofoliile fondurilor de pensii private, emise de statul român pe o perioadă mai mare de un an, au rată a cuponului fixă. Până în prezent, nu au existat emisiuni de titluri românești indexate cu rata inflației, sau având o rată a cuponului variabilă.

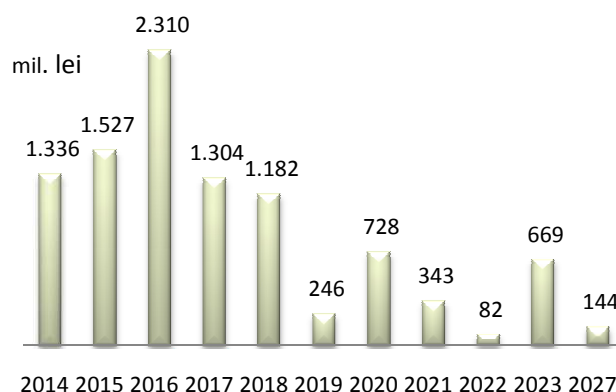
La sfârșitul anului 2013, peste 60% din portofoliul de titluri de stat românești deținute de fondurile de pensii private avea rata cuponului cuprinsă între 5% și 6%.

Sursa: ASF

Figura I 103 Fonduri de pensii private - Structura pe valute a investițiilor în titluri de stat

Figura I 104 Fonduri de pensii private - Structura pe scadențe a investițiilor în titluri de stat în 2013

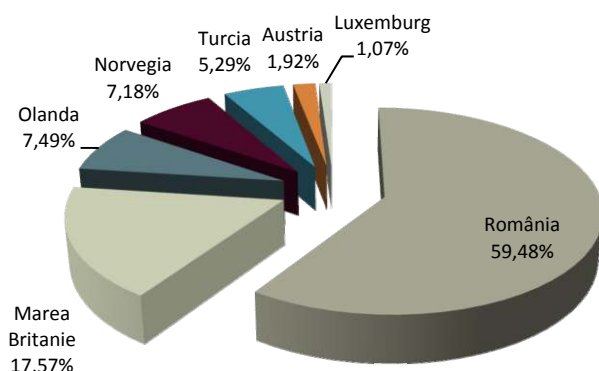

Sursa: ASF

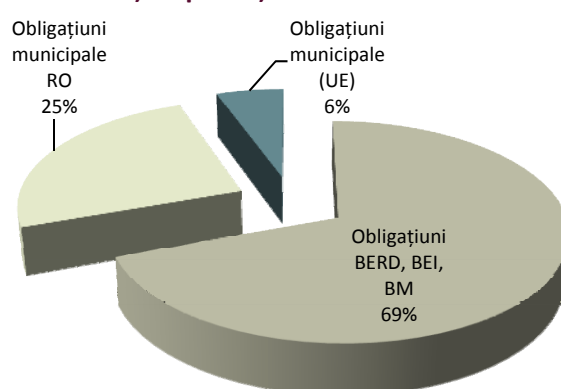
Fondurile de pensii private au continuat în 2013 să își crească expunerea pe emisiunile denominate în euro și dolar american până la 12% din totalul plasamentelor în titluri de stat. Comparativ cu anul 2012, fondurile de pensii private au renunțat la titlurile de stat emise de Polonia, investind 99,89% din totalul acestei categorii în titlurile de stat românești și 0,11% în titluri emise de statul italian. Administratorii au preferat o strategie investițională pe termen mediu, majoritatea titlurilor ajungând la maturitate în următorii 5 ani.

Ponderea **obligațiunilor corporative** s-a diminuat în portofoliile fondurilor de pensii private, acestea ajungând la nivelul de 4,76% din totalul activelor din sistem. Una dintre cauze este slaba reprezentare pe Bursa de Valori București a acestor instrumente, ca număr de emitenți și lichiditate, în condițiile în care, pentru a asigura transparență și reducerea riscului de contraparte, prevederile referitoare la investiții obligă fondurile de pensii să tranzacționeze obligațiuni corporative prin intermediul piețelor reglementate. Pentru a își continua strategia investițională, administratorii s-au orientat în schimb către organisme de plasament colectiv în valori mobiliare de natura obligațiunilor.

Figura I 105 Fonduri de pensii private - Structura obligațiunilor corporative pe țări în 2013

Figura I 106 Fonduri de pensii private - Structura investițiilor în obligațiuni municipale și supranaționale în 2013

Sursa: ASF

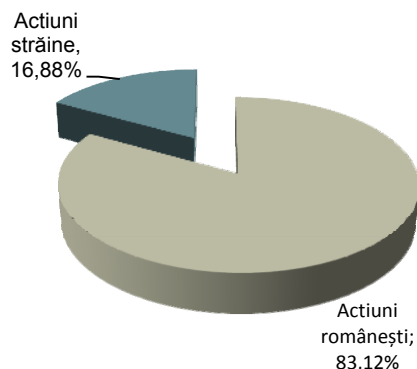
Cota din portofoliile fondurilor de pensii private alocată **obligațiunilor municipale și supranaționale** s-a redus de asemenea până la nivelul de 0,91% în 2013, raportată la activele totale cumulate din Pilonul II și Pilonul III

Administratorii au crescut investițiile în **acțiuni** în anul 2013, comparativ cu 2012, de la 12,37% la 15,56%, din care peste 83% sunt acțiuni ale unor companii românești. Această evoluție strategică s-a realizat datorită perspectivelor bune de evoluție ale Bursei de Valori București, dar și datorită listărilor noi ce au avut loc în 2013, Nuclearelectrica și Romgaz, care au intrat în topul deținerilor de acțiuni ale fondurilor de pensii private. Fondurile de pensii facultative au alocat 18,95% din portofolii investițiilor în acțiuni, mai mult decât fondurile de pensii administrate privat, al căror plasamente în acțiuni reprezentau peste 15% din activele totale.

În condițiile în care activele totale ale fondurilor de pensii private sunt în continuă creștere, dezvoltarea pieței de capital din România are o importanță ridicată pentru implementarea strategiilor investiționale optime, în funcție de limitele stipulate de cadrul legal și de prospect. Fondurile de pensii au nevoie de o lichiditate crescută și de listări noi de emitenți pe Bursa de Valori București pentru a își putea diversifica portofoliile și gestiona într-un mod activ portofoliul și riscul de piață aferent. Fără o piață de capital adâncă și atractivă crește riscul ca sumele economisite de rezidenți să migreze din România.

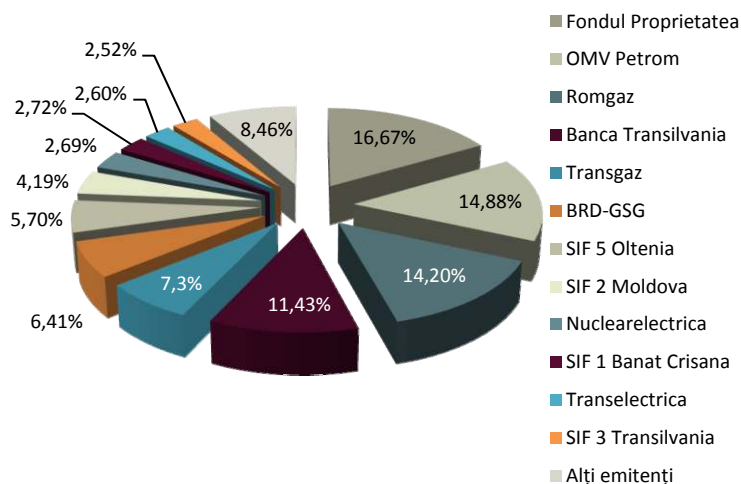

Figura I 107 Fonduri de pensii private - Structura acțiunilor românești/ străine în 2013

Sursa: ASF

Figura I 108 Fonduri de pensii private - Structura acțiunilor românești pe emitenți în 2013

Tabelul I 107 Fonduri de pensii private - Dețineri cumulate în capitalul social al emitenților din topul BVB la 31.12.2013

Top emitenți BVB în 2013, în funcție de lichiditate	Rulaj emitent BVB (%)	Capitalul social al emitentului deținut de fondurile de pensii private (%)
Fondul Proprietatea	46,40%	2,77%
Petrom	11,35%	1,07%
Transgaz	7,32%	6,60%
BRD Societe Generale	5,48%	1,95%
Banca Transilvania	4,54%	5,99%
SIF Transilvania	3,85%	6,55%
SIF Oltenia	3,36%	9,45%
SIF Moldova	3,04%	10,47%
SIF Banat Crișana	2,88%	7,32%
SIF Muntenia	1,54%	3,85%
Biofarm	1,46%	3,95%
Transelectrica	1,14%	4,29%
Bursa de Valori București	0,75%	11,21%

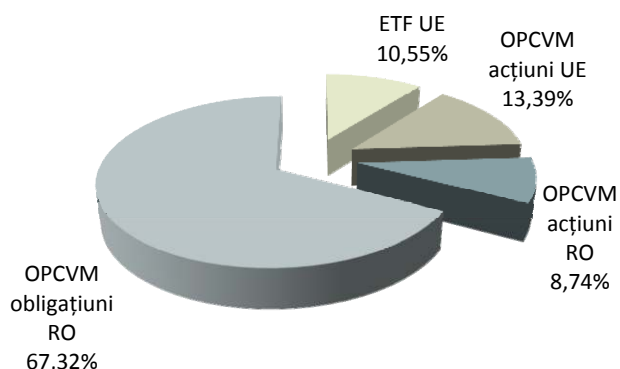
Sursa: ASF, BVB, calcule ASF

Fondurile de pensii private, în calitate de investitori pe termen lung pe Bursa de Valori București au acumulat dețineri importante în capitalul social al emitenților care au avut cea mai mare lichiditate în 2013. Dintre acestea, cele mai mari dețineri sunt la Bursa de Valori București (11,21%), SIF Moldova (10,47%) și SIF Oltenia (9,45%).

Administratorii au modificat structura **plasamentelor în fonduri de investiții**, reducând expunerea pe fonduri străine (de acțiuni și ETF-uri) în favoarea OPCVM-urilor pe obligațiuni românești. Ponderea lor în totalul OPCVM-urilor a crescut de la 14,43% în 2012 la 67,32% în 2013.

Figura I 109 Fonduri de pensii private - Structura investițiilor în OPCVM 2013

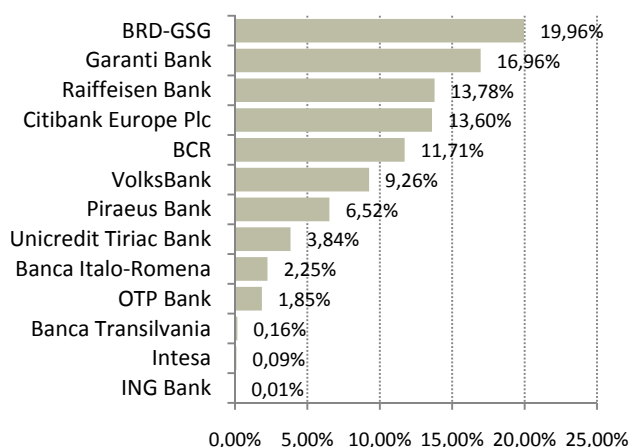

Această evoluție se datorează și modificărilor în legislația secundară cu privire la investițiile fondurilor de pensii private, care obligă administratorii să tranzacționeze obligațiunile doar pe piața reglementată. În prezent, aceasta nu este suficient de lichidă, iar sectorul obligațiunilor este slab reprezentat pe Bursa de Valori București. Din acest motiv, administratorii s-au orientat către OPCVM-uri de natura obligațiunilor.

Sursa: ASF

În anul 2013, comparativ cu 2012, expunerea fondurilor de pensii private pe depozite bancare a crescut de la 5,55% la 8,52%. Cu toate acestea, totalul plasamentelor la BRD-GSG s-a diminuat în favoarea altor bănci din sistem, de la 35,94% în 2012 la 19,96% în 2013.

Figura I 110 Fonduri de pensii private - Structura depozitelor bancare în 2013

Tabelul I 108 Fonduri de pensii private - Structura depozitelor pe maturități și rata dobânzii

Maturitate depozite	Pondere din total depozite	Interval Rata dobânzii
< 1 lună	54,21%	0,03 - 4,50%
1 - 2 luni	12,42%	0,60 - 4,50%
2 - 3 luni	2,59%	3,90 - 5,25%
3 - 4 luni	18,48%	2,00 - 5,65%
4 - 5 luni	5,48%	3,90 - 5,60%
5 - 6 luni	0,42%	5,00%
6 - 7 luni	2,40%	5,00%
7 - 8 luni	2,40%	5,00%
8 - 9 luni	0,80%	5,00%
9 - 10 luni	0,80%	5,00%

Sursa: ASF

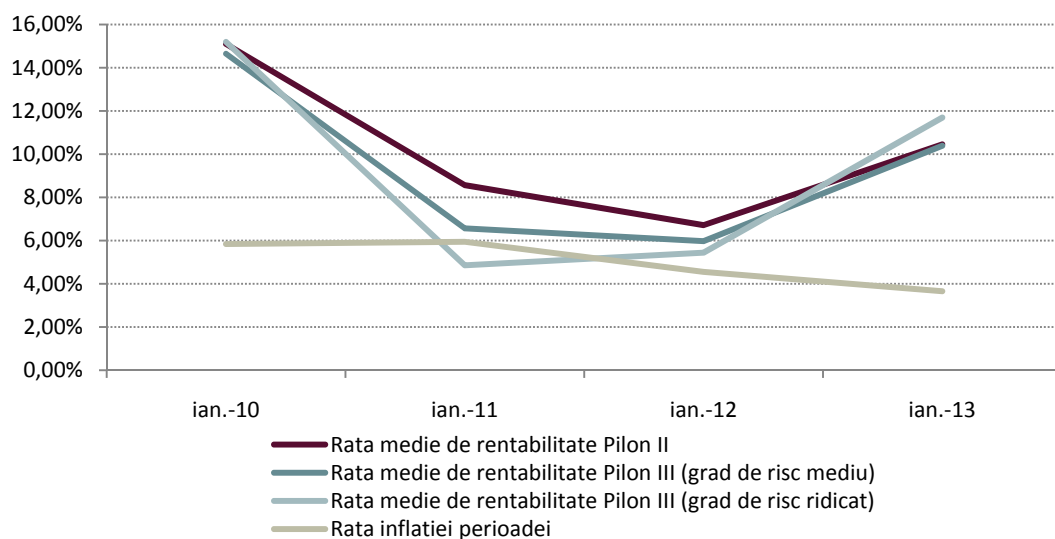
Administratorii au preferat depozitele pe termen scurt, peste 54% dintre acestea având scadență mai mică de o lună, procent în creștere față de decembrie 2012 (50,83%). Depozitele constituite cu activele fondurilor de pensii private au avut rata maximă a dobânzii de 5,65% (pentru maturitatea de 3-4 luni), structura la termen a acestora fiind una plată pentru scadențe ce depășesc 5 luni.

Performanțe investiționale

Fondurile de pensii private au continuat creșterea stabilă a valorii unitare a activului net iar ratele reale de rentabilitate⁵⁰ au fost pozitive, înregistrând o creștere în anul 2013, pe fondul rezultatelor investiționale pozitive și a unui mediu inflaționist în scădere.

⁵⁰Conform Legii 411/2004 privind fondurile de pensii administrate privat, republicată, cu modificările și completările ulterioare și 204/2006 privind pensiile facultative, cu modificările și completările ulterioare

Figura I 111 Evoluția ratei medii de rentabilitate în sistemul de pensii private

Sursa: ASF

6.2. Pilonul II - fondurile de pensii administrate privat

6.2.1. Participanți

Tabelul I 109 Pilon II Număr participanți (mil. pers)

Nr. crt.	Fond de pensii administrat privat	dec.-13	dec.-12*	dec.13/dec.12
1	FPAP ING	1,78	1,73	3,01%
2	FPAP AZT VIITORUL TĂU	1,40	1,37	2,1%
3	FPAP ALICO*	0,85	0,39	119,1%
4	FPAP ARIPI	0,57	0,54	5,4%
5	FPAP BCR	0,47	0,44	8,20%
6	FPAP EUREKO	0,47	0,44	6,93%
7	FPAP VITAL	0,26	0,23	12,37%
8	FPAP BRD	0,24	0,20	15,95%
	TOTAL	6,04	5,77	4,62%

La sfârșitul anului 2013, **6,04 milioane persoane** erau evidențiate în Registrul participanților din sistemul fondurilor de pensii administrate privat, un avans de **4,62%** față decembrie 2012, în condițiile unei creșteri a efectivului salariaților din economie cu 0,38%⁵¹ (decembrie 2013/decembrie 2012).

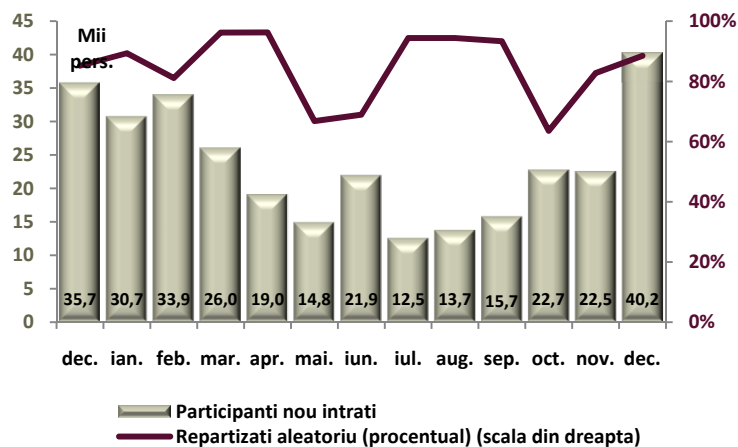
*Total decembrie 2012 inclusiv FPAP Pensia Viva.

Sursa: ASF

Primele trei fonduri de pensii administrate privat au fost FPAP ING, FPAP AZT VIITORUL TĂU și FPAP ALICO (care a fuzionat cu FPAP AVIVA PENSIA VIVA - fond absorbit în primele luni ale anului 2013), cu aproximativ 66,7% din participanți la 31 decembrie 2013. Mediana creșterilor lunare pentru perioada analizată, decembrie 2012 - decembrie 2013, a fost de 0,37%.

⁵¹Sursa: INS, calcule ASF

Figura I 112 Pilon II Evoluția numărului de participanți nou intrați în perioada decembrie 2012 - decembrie 2013

Pe parcursul anului 2013 numărul persoanelor nou intrate în sistem a fluctuat lună de lună, înregistrând un maxim în decembrie (40,2 mii persoane) și un minim în iulie (12,5 mii persoane). Aproximativ 274 mii persoane au devenit participanți în 2013, cu 3% mai puțin decât în anul precedent.

Sursa: ASF

Procentul de repartizare aleatorie a participanților se menține în continuare unul ridicat, în anul 2013 fiind repartizați aleatoriu 231 mii persoane, reprezentând 85% din totalul de nou intrați în această perioadă.

5,85 milioane de participanți erau înregistrați în decembrie 2013 cu cel puțin o contribuție virată de la începutul funcționării sistemului de pensii administrate privat (mai 2008), reprezentând aproximativ 96,79% din total participanți, în ușoară creștere comparativ cu decembrie anul trecut (96,61%). Avansul înregistrat de numărul de participanți cu contribuții a fost de 4,82% față de decembrie 2012.

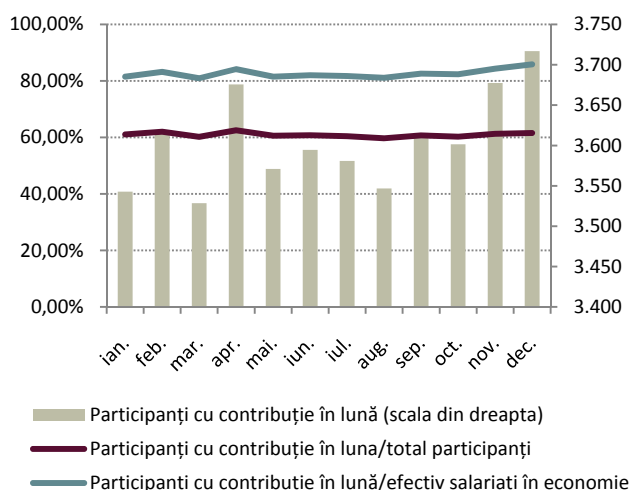
Tabelul I 110 Pilon II Pondere participanți cu contribuții lunare în total participanți 2012 - 2013

Fond de pensii administrat privat	Pondere lunară medie 2013	Pondere lunară medie 2012
FPAP ALICO	59,66%	62,95%
FPAP ARIPI	60,26%	59,75%
FPAP AZT VIITORUL TĂU	61,49%	62,44%
FPAP BCR	55,75%	58,00%
FPAP BRD	56,68%	58,67%
FPAP EUREKO	56,63%	58,10%
FPAP ING	65,33%	66,25%
FPAP VITAL	54,69%	56,18%
TOTAL	60,94%	62,07%

Valoarea medie a numărului de participanți care au încasat contribuții raportat la numărul total de participanți din sistem s-a redus în anul 2013, comparativ cu anul 2012, pe fondul scăderii mai accentuate a efectivului de salariați în economie, în special în ultimul trimestru al anului trecut.

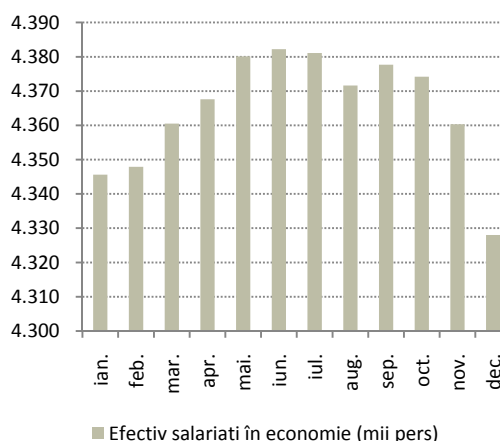
Sursa: ASF

Figura I 113 Pilon II Evoluția participanților cu contribuții lunare în 2013

Sursa: ASF

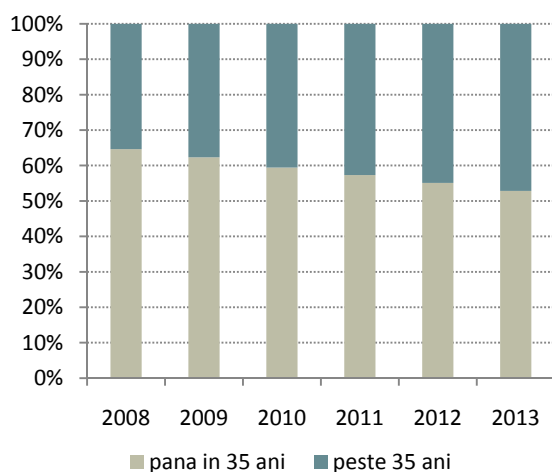
Figura I 114 Pilon II Evoluția efectivului de salariați din economie în 2013

Sursa: INS

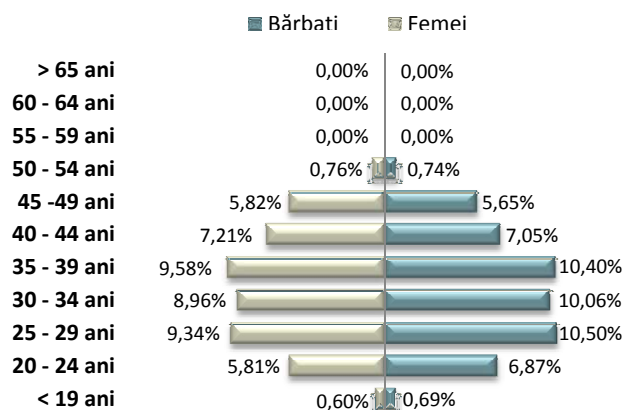
În ceea ce privește distribuția pe vârstă, în Pilonul II, raportul participanților cu vârsta de până în 35 ani comparativ cu cei cu vârsta de peste 35 de ani a fost de **53%** la **47%**. Pe gen, distribuția a fost următoarea: **52%** erau bărbați și **48%** femei.

Figura I 115 Pilon II Evoluția structurii pe grupe de vârstă 2008 - 2013

Sursa: ASF

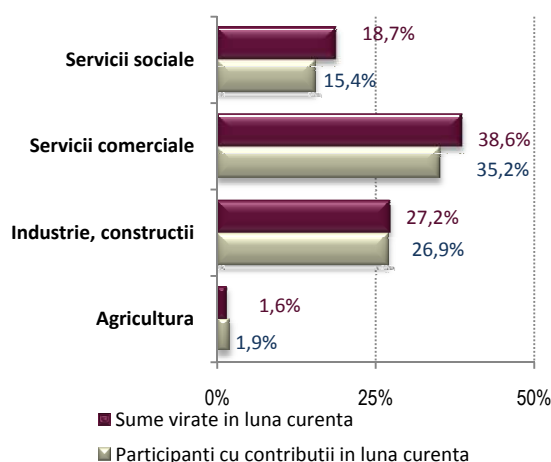
Figura I 116 Pilon II Vârsta și distribuția pe sexe a participanților

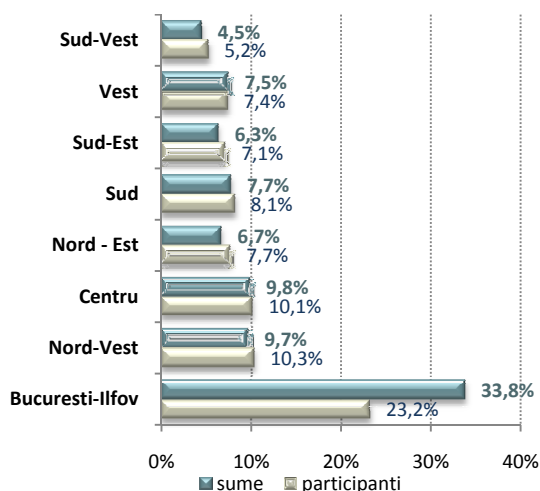
Sursa: ASF

În decembrie 2013, cele mai bine reprezentate activități economice au fost industria prelucrătoare cu 19,5% și comerțul cu 14,4%, urmate de sănătate, transporturi, administrația publică și apărarea și construcții cu aproximativ 5% fiecare, reprezentând împreună 54% din totalul participanților pentru care s-au virat contribuții și 53% din sumele virate la fondurile de pensii administrate privat în această lună. Printre cele mai slab reprezentate activități, cu valori sub 1%, s-au situat în continuare cultura, industria extractivă, producția și furnizarea energiei electrice și tranzațiile imobiliare, reprezentând aproximativ 3% din total participanți și 5% din total sume virate.

Figura I 117 Pilon II Participanți - distribuție pe activități economice* - decembrie 2013

Figura I 118 Pilon II Participanți - distribuție pe regiuni de dezvoltare - decembrie 2013

Sursa: ASF

Sursa: ASF

*Sectorul serviciilor comerciale cuprinde activitățile: comerț, hoteluri și restaurante, transport și depozitare, informații și comunicații, intermediari financiare și asigurări, tranzacții imobiliare, activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport, alte activități de servicii. Sectorul serviciilor sociale cuprinde activitățile: administrație publică (exclusiv forțele armate și asimilați), învățământ, sănătate și asistență socială, activități de spectacole, culturale și recreative.

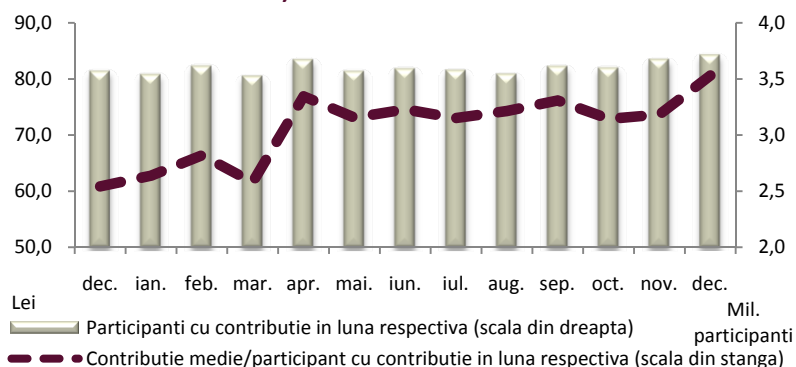
În funcție de regiunile de dezvoltare ale României, cei mai mulți participanți pentru care au fost virate contribuții la fondurile de pensii administrate privat în luna decembrie 2013 lucrau în București: 21%, cu aproximativ 31% din total contribuțiile virate. Cele mai bine reprezentate regiuni de dezvoltare au fost București-Ilfov: 23%, Nord-Vest și Centru cu 10% fiecare, acestea reprezentând aproximativ 44% dintre participanții pentru care s-au virat contribuții și 53% din contribuțiile virate.

6.2.2. Contribuții brute

Nivelul contribuțiilor în sistemul pensiilor administrate privat inclus în bugetul asigurărilor sociale de stat a crescut la 4% din venitul brut al participanților, respectând calendarul de creștere anuală a contribuțiilor cu 0,5 puncte procentuale pe an până va atinge nivelul de 6%. Menținerea traiectoriei ascendente a contribuțiilor conform planificării este de o importanță majoră, întrucât valoarea pensiei la care vor avea dreptul viitorii pensionari după retragerea din activitate este puternic influențată de nivelul sumelor virate lunar și acumulate în conturile individuale ale participanților.

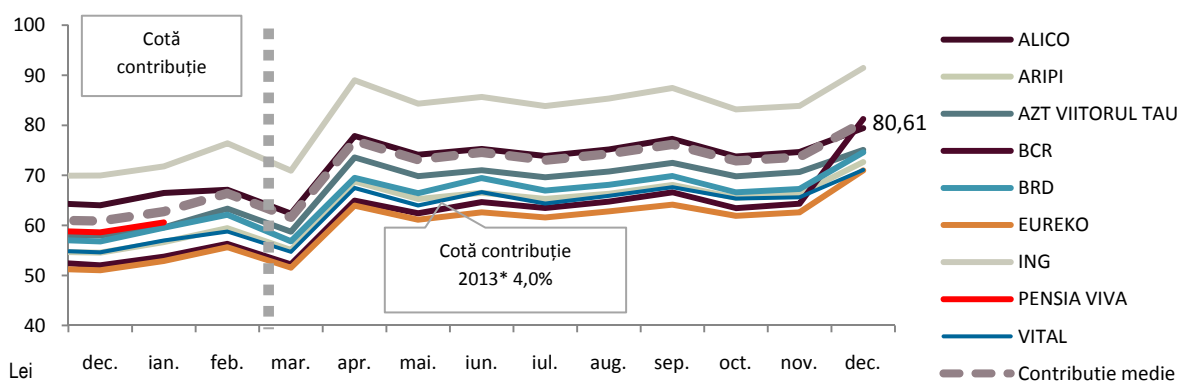
Pe parcursul anului trecut, s-au virat aproximativ 3,1 miliarde lei (0,7 miliarde euro), cu o medie lunară de 0,3 miliarde lei, în condițiile în care cota de contribuție pentru acest an a fost de 4%, iar primele contribuții majorate virate au fost cele pentru luna martie 2013 (calculate la salariile brute aferente lunii ianuarie 2013).

Figura I 119 Pilon II Participanți cu contribuții în luna curentă și contribuția medie dec. 2012 – dec. 2013

Sursa: ASF

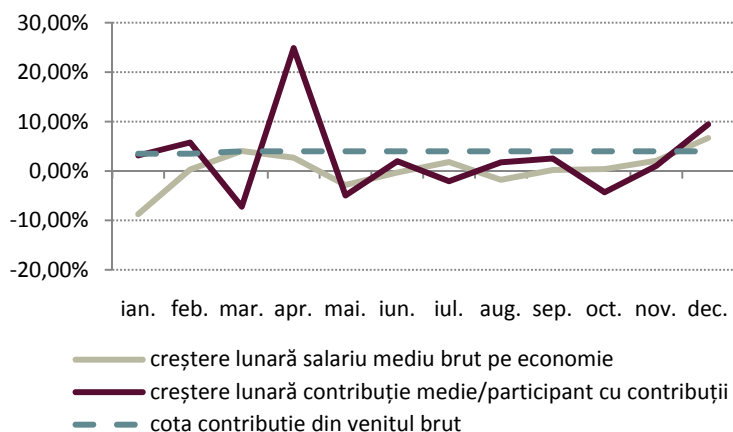
Figura I 120 Pilon II Contribuția medie/participant cu contribuție în luna curentă dec. 2012 - dec. 2013

Sursa: ASF

FPAP ING a înregistrat cea mai mare valoare a contribuției medii/participant cu contribuții, 91,46 lei, în condițiile în care fondul a înregistrat cele mai mari valori ale sumelor virate și numărului de participanți cu contribuții în luna de referință (aproximativ 36%, respectiv 32%). FPAP BCR cu 81,25 lei/participant și FPAP ALICO, 79,43 lei/participant s-au situat printre primele trei fonduri, acestea reprezentând la 31 decembrie 2013 53% din participanții pentru care s-au virat contribuții și 57% din sumele virate.

Figura I 121 Pilon II Evoluție creștere lunară contribuție medie/participant și câștig salarial mediu brut în 2013

Sursa: ASF, INS

Creșterea contribuției medii pe participant în ultimele luni ale anului 2013 a fost corelată pozitiv cu creșterea salariului brut pe economie din aceeași perioadă.

6.2.3. Activele fondurilor de pensii administrate privat

Tabelul I 111 Pilon II Active nete (miliarde lei)

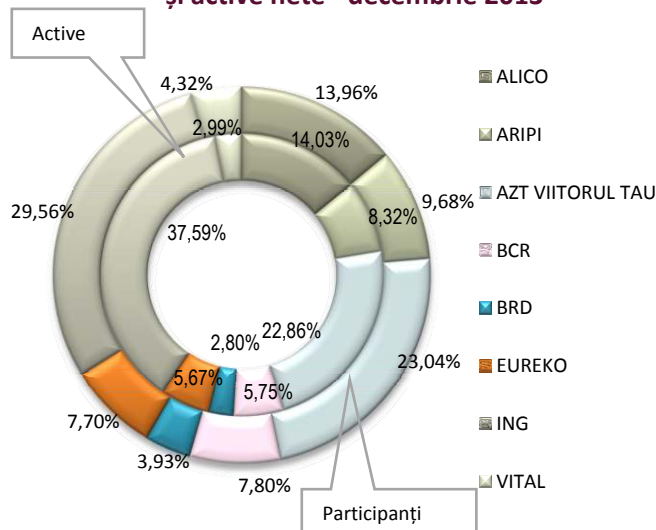
Nr. crt.	Fond de pensii administrat privat	dec.-13	dec.-12*	dec.13/ dec.12
1	FPAP ING	5,24	3,65	43,45%
2	FPAP AZT VIITORUL TĂU	3,19	2,24	42,21%
3	FPAP ALICO*	1,96	0,68	186,51%
4	FPAP ARIPI	1,16	0,79	47,16%
5	FPAP BCR	0,80	0,54	48,48%
6	FPAP EUREKO	0,79	0,54	46,43%
7	FPAP VITAL	0,42	0,28	50,67%
8	FPAP BRD	0,39	0,25	53,17%
	TOTAL	13,94	9,64	44,64%

*rezultate în urma fuziunii FPAP ALICO cu FPAP AVIVA PENSIA VIVA

Sursa: ASF

Valoarea **activelor nete** înregistrată la 31 decembrie 2013 de fondurile de pensii administrate privat a fost **13,94** miliarde lei (**3,11** miliarde euro), un avans de **44,64%** față de decembrie 2012 (**42,8%** raportat la moneda euro).

Figura I 122 Pilon II Cotă de piață în funcție de participanți și active nete - decembrie 2013

Sursa: ASF

FPAP ING, FPAP AZT VIITORUL TĂU și FPAP ALICO s-au menținut în decembrie 2013 pe primele poziții ca volum active nete și număr participanți, însumând aproximativ 74% din activele nete și 67% din participanți.

FPAP BRD, FPAP VITAL și FPAP BCR, cu aproximativ 12% din activele nete și 16% din participanți, au continuat să înregistreze cele mai mari ritmuri de creșteri lunare atât în cazul activelor nete, cât și în cel al numărului de participanți (creșterea înregistrată de FPAP ALICO a fost influențată de absorbția FPAP PENSIA VIVA din 2012).

Valoarea medie a unui cont în Pilonul II, calculată ca raport între activele nete și numărul de participanți cu contribuții, a fost la sfârșitul anului 2013 2.385 lei, reprezentând 532 euro, în creștere cu 37,99% față de aceeași perioadă a anului trecut. Aproximativ 69% dintre participanți s-au situat sub medie și 31% peste medie, valori similare cu cele înregistrate în decembrie 2012. În decembrie 2013 3% din conturi au avut valoarea 0.

Tabelul I 112 Pilon II Evoluție valoare medie cont dec.2012 - dec.2013

Fond de pensii administrat privat	dec.-13	dec.-12	dec.2013/ dec2012	dec.-13	dec.-12	dec.2013/ dec2012
	lei			euro		
FPAP ALICO*	2.396	1.812	32,22%	534	409	30,57%
FPAP ARIPI	2.050	1.468	39,68%	457	331	37,94%
FPAP AZT VIITORUL TĂU	2.365	1.704	38,80%	527	385	37,07%
FPAP BCR	1.760	1.277	37,82%	392	288	36,10%
FPAP BRD	1.697	1.288	31,80%	378	291	30,15%
FPAP EUREKO	1.754	1.287	36,28%	391	291	34,58%
FPAP ING	3.032	2.178	39,18%	676	492	37,44%
FPAP PENSIA VIVA*	-	1.623	-	-	366	-
FPAP VITAL	1.647	1.237	33,13%	367	279	31,47%
TOTAL	2.385	1.728	37,99%	532	390	36,27%

* FPAP ALICO a fuzionat cu FPAP PENSIA VIVA

Sursa: ASF, curs EURRON BNR din 31.12.2013, 31.12.2012

6.2.4. Structura portofoliului de investiții

Tabelul I 113 Pilon II Structura investițiilor la 31.12.2013

Investiții	dec.-13	dec.-12	dec.2013/ dec.2012
Investiții RO	94,72%	93,64%	↑
Investiții state membre UE	5,28%	6,36%	↓

Sursa: ASF

Pe parcursul anului 2013, fondurile de pensii administrate privat și-au redus ușor ponderea investițiilor efectuate în state membre UE, în favoarea plasamentelor în România. Printre factorii determinanți s-au numărat ofertele publice de listare a Romgaz și Nuclearelectrica pe BVB.

Tabelul I 114 Pilon II Structură investiții - total (miliarde lei)

Nr. crt.	Instrumente financiare	dec.-13	dec.-12	dec.2013/ dec.2012
1	Depozite Bancare	1,19	0,52	127,37%
2	Titluri de Stat	9,35	7,36	27,04%
3	Obligațiuni Municipale	0,04	0,04	-9,06%
4	Obligațiuni corporative	0,66	0,47	38,84%
5	Obligațiuni ale organismelor străine neguvernamentale	0,08	0,08	-2,15%
6	Acțiuni	2,14	1,08	98,75%
7	Titluri de participare - OPCVM	0,41	0,12	249,77%
8	Fonduri de mărfuri și metale prețioase	0,01	0,01	-1,32%
9	Instrumente de acoperire a riscului	0,002	0,023	-89,82%
10	Sume în curs de decontare	0,07	-0,061	-214,08%
	Activ total	13,95	9,64	44,64%

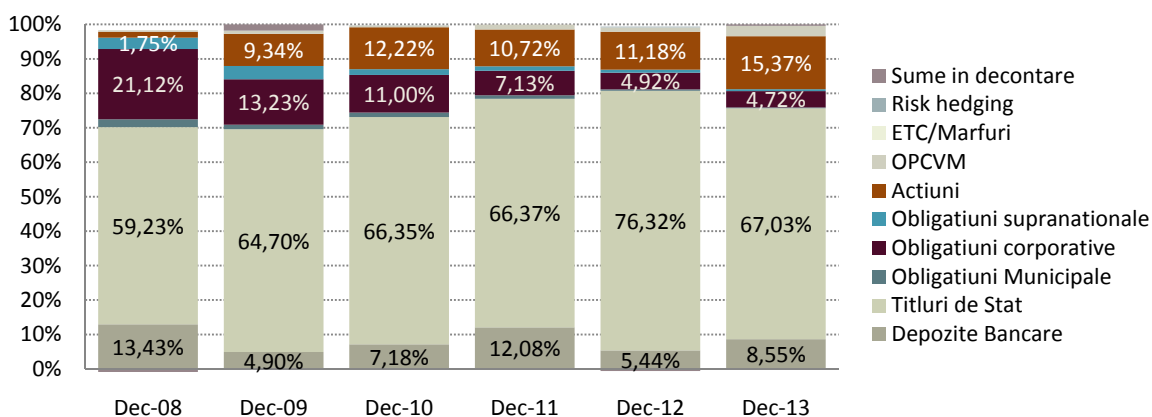
Sursa: ASF

În decembrie 2013, sumele plasate în obligațiuni municipale, obligațiuni ale organismelor străine neguvernamentale, fonduri de mărfuri și metale prețioase și instrumente de acoperire a riscului au înregistrat scăderi comparativ cu decembrie 2012, sumele plasate în celelalte clase de active au înregistrat însă creșteri de peste 27%, în condițiile în care activele totale au crescut cu aproximativ 45%.

Din punct de vedere al alocării resurselor financiare pe diferite clase de active, în decembrie 2013, depozitele bancare, acțiunile și titlurile de participare au înregistrat creșteri ale ponderilor în total active comparativ cu aceeași lună din 2012. Celelalte clase de active au înregistrat scăderi.

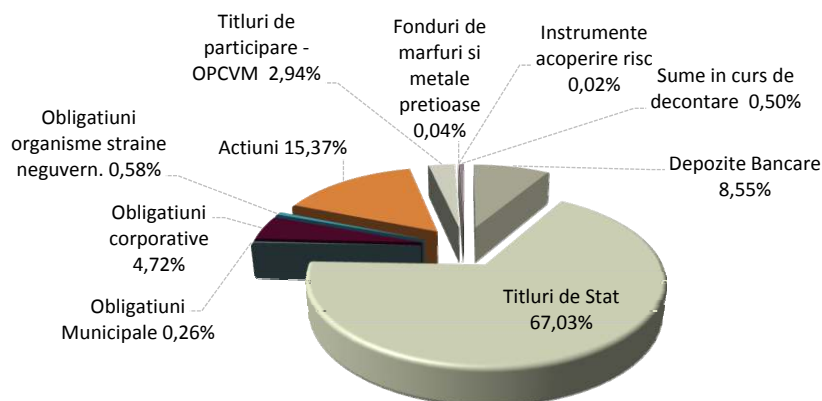
Figura I 123 Pilon II Evoluția alocării strategice a activelor în perioada 2008 - 2013

Sursa: ASF

La 31 decembrie 2013, structura portofoliilor fondurilor de pensii administrate privat a fost următoarea:

Figura I 124 Pilon II Structură investiții - decembrie 2013

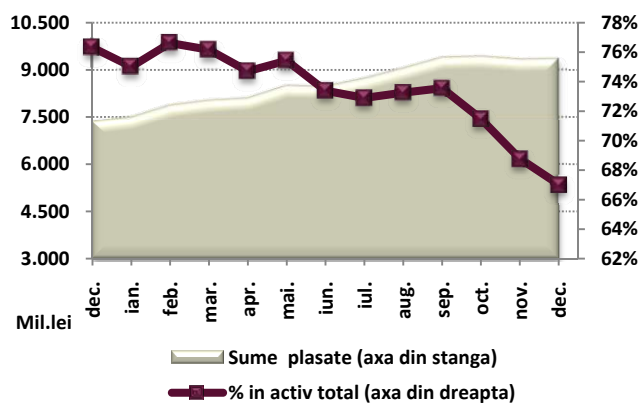

Sursa: ASF

6.2.4.1. Instrumente cu venit fix

Titluri de stat

Figura I 125 Pilon II Titluri de stat dec. 2012 - dec. 2013

Sursa: ASF

Titlurile de stat continuă să reprezinte cea mai importantă investiție din portofoliul fondurilor de pensii administrate privat. Ponderea acestora a fost 67,03% din total active, în scădere față de decembrie 2012 (76,32%), continuând trendul descrescător înregistrat pe parcursul anului trecut (o diferență de aproximativ 10 puncte procentuale față de valoarea cea mai mare înregistrată în februarie 2013, aproximativ 77%), tendință înregistrată în mod special în ultimele trei luni din 2013. Sumele plasate, reprezentând 9,35 miliarde de lei, au crescut cu 27,04% față de decembrie 2012.

Tabelul I 115 Pilon II Titluri de stat la 31.12.2013

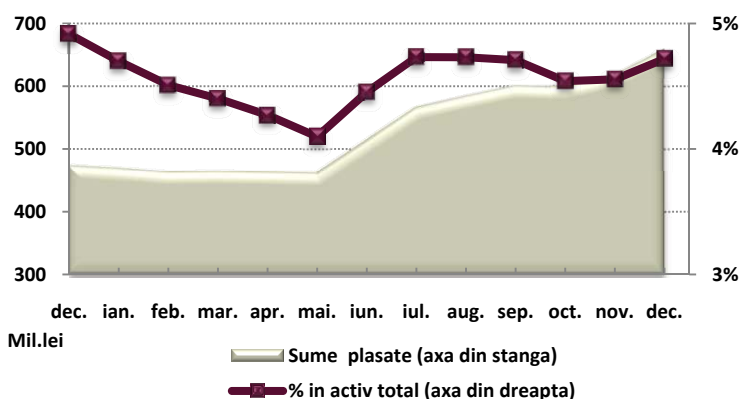
Instrumente financiare	dec.-13		dec.-12		dec.2013/ dec.2012	
	Valoare (mld. lei)	Pondere în Active Totale (%)	Valoare (mld. lei)	Pondere în Active Totale (%)	Valoare	Pondere în Activ Total (%)
Titluri de Stat	9,35	67,03%	7,36	76,32%	↑	↓

Sursa: ASF

Spre deosebire de anul trecut, în portofoliile fondurilor de pensii administrate privat se regăsesc și titluri emise de statul italian, achiziționate de FPAP BCR, reprezentând 0,1% din plasamentele în titluri de stat aferente Pilonului II.

Obligațiuni corporative

**Figura I 126 Pilon II Obligațiuni corporative
dec. 2012 - dec. 2013**

Obligațiunile corporative au reprezentat 4,72% din total active, în scădere ușoară față de decembrie 2012 (4,92%). Sumele plasate în obligațiuni corporative, reprezentând 0,66 miliarde lei, pe un trend ascendent pe parcursul celei de a doua jumătăți a anului trecut, au crescut cu aproximativ 39% comparativ cu decembrie 2012.

Sursa: ASF

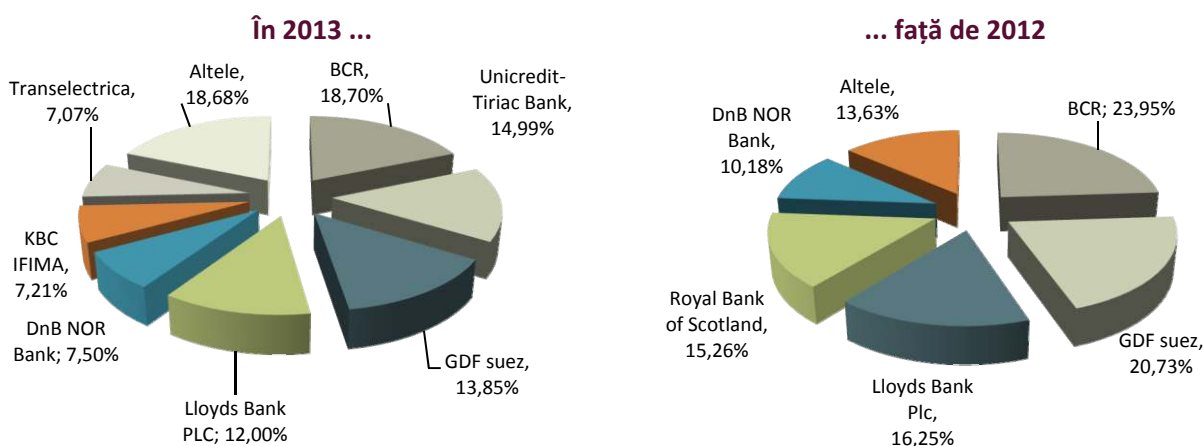
Tabelul I 116 Pilon II Obligațiuni corporative la 31.12.2013

Instrumente financiare	dec.-13		dec.-12		dec.2013/ dec.2012	
	Valoare (mld. lei)	Pondere în Active Totale (%)	Valoare (mld. lei)	Pondere în Active Totale (%)	Valoare	Pondere în Activ Total (%)
Obligațiuni corporative	0,66	4,72%	0,47	4,92%	↑	↓

Sursa: ASF

Expunerea față de principalii emitenți a fost mai dispersată în 2013 față de anul 2012. La sfârșitul anului 2013, primii 7 emitenți reprezentau cumulativ 81,32% din deținerile de obligațiuni ale fondurilor de pensii administrate privat, în timp ce în anul 2012 primii 5 emitenți cumulau 86,37% din plasamentele în obligațiuni.

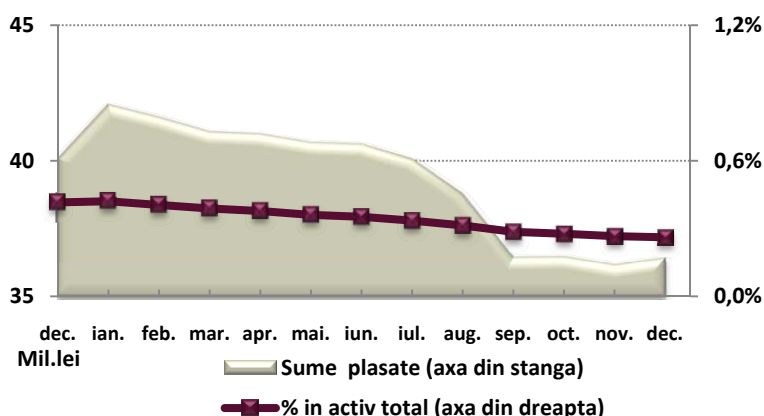
Figura I 127 Pilon II Structura investițiilor în obligațiuni corporative

Sursa: ASF

Obligațiuni municipale

**Figura I 128 Pilon II Obligațiuni municipale
dec. 2012 - dec. 2013**

Investițiile în obligațiuni municipale reprezentau 0,26% din total active, în scădere constantă pe parcursul perioadei analizate, față de 0,42% în decembrie 2012. Activele investite au atins valoarea de 0,04 miliarde lei, de asemenea în scădere, în mod special în lunile iulie și august (cu 9% comparativ cu decembrie 2012).

Sursa: ASF

Tabelul I 117 Pilon II Obligațiuni municipale la 31.12.2013

Instrumente financiare	dec.-13		dec.-12		dec.2013/ dec.2012	
	Valoare (mld. lei)	Pondere în Active Totale (%)	Valoare (mld. lei)	Pondere în Active Totale (%)	Valoare	Pondere în Activ Total (%)
Obligațiuni Municipale	0,036	0,26%	0,040	0,42%	↓	↓

Sursa: ASF

Pe parcursul anului 2013, fondurile de pensii administrate privat și-au redus participațiile pe Finlanda și Spania. La sfârșitul anului 2013, 79,60% din obligațiunile municipale erau emise de autorități publice românești, în timp ce 20,4% erau emise de o autoritate din Suedia⁵².

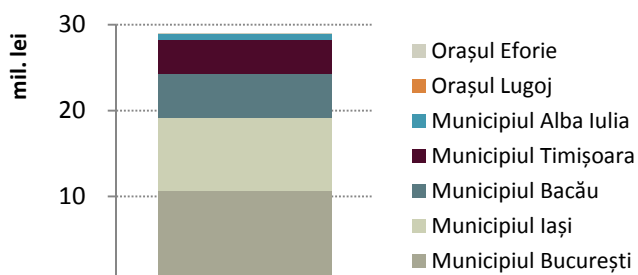
⁵² La data de 31.12.2013 două fonduri de pensii administrate privat dețineau în portofolii obligațiuni emise în lei de Kommuninvest i Severige din Suedia. Titlurile au fost emise în martie 2009 cu scadența în martie 2014 și au oferit o rată a cuponului de 13,2%.

Tabelul I 118 Evoluția structurii pe țări a investițiilor în obligațiuni municipale

dec.-13			dec.-12		
Obligațiuni municipale	Valoare (mil. Lei)	Pondere în active totale (%)	Obligațiuni municipale	Valoare (mil. Lei)	Pondere în active totale (%)
Total, din care	36.44	0.26%	Total, din care	40.07	0.42%
România	29.01	0.208%	România	30.9	0.32%
Suedia	7.43	0.053%	Suedia	7.49	0.08%
-	-	-	Finlanda	1.05	0.01%
-	-	-	Spania	0.63	0.01%

Sursa: ASF

Figura I 129 Pilon II Structura obligațiunilor municipale românești la 31.12.2013

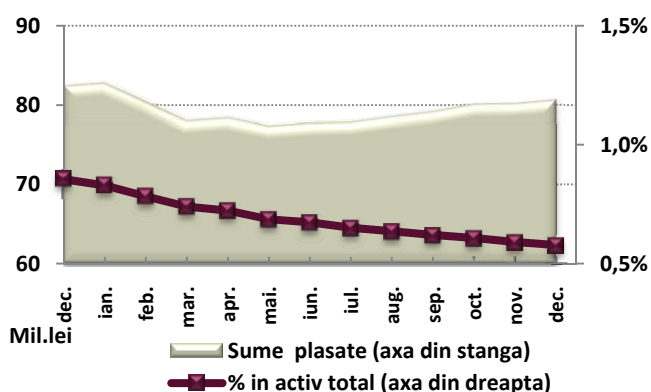

La 31.12.2013, cea mai mare pondere din obligațiunile municipale românești a fost alocată titlurilor emise de Municipiul București, urmată de Iași și Bacău.

Sursa: ASF

Obligațiuni supranaționale

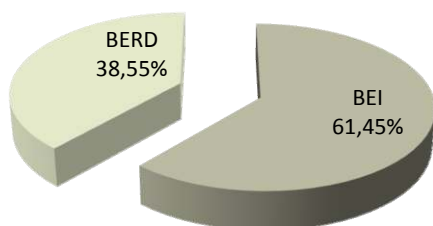
Figura I 130 Pilon II Obligațiuni organisme străine neguvernamentale dec. 2012 – dec. 2013

Sursa: ASF

Obligațiunile organismelor străine neguvernamentale au fost 0,58% din total active, în scădere constantă pe parcursul anului 2013, (0,85% în decembrie 2012 și 0,67% în iunie 2013). Activele investite în acest tip de instrument, 0,081 miliarde de lei, au scăzut cu 2% față de decembrie 2012, dar au înregistrat un avans de aproximativ 4% față de iunie 2013.

Figura I 131 Pilon II Structura pe emitenți a obligațiunilor supranaționale la 31.12.2013

Sursa: ASF

Ca și în anii anteriori, portofoliul obligațiunilor organismelor străine neguvernamentale era format din obligațiuni emise de Banca Europeană de Investiții - BEI (49,6 mil. lei) și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare - BERD (31,1 mil. lei), ponderea cea mai mare aparținând obligațiunilor emise de BEI, care se situează la același nivel ca în anul 2012, respectiv 61%.

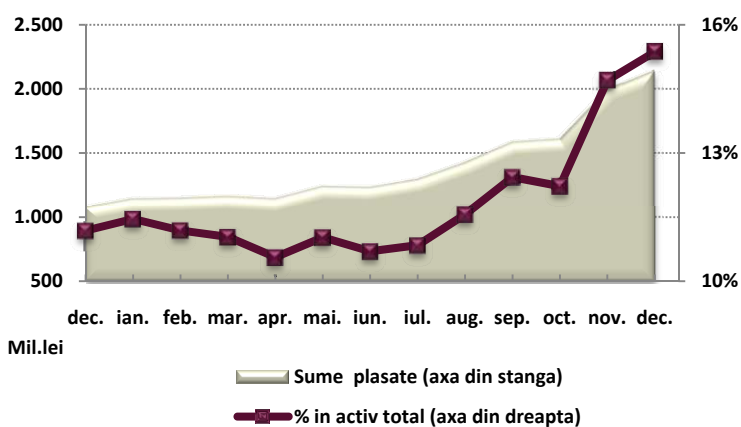
Tabelul I 119 Pilon II Obligațiuni ale organismelor străine neguvernamentale la 31.12.2013

Instrumente financiare	dec.-13		dec.-12		dec.2013/ dec.2012	
	Valoare (mld. lei)	Pondere în Active Totale (%)	Valoare (mld. lei)	Pondere în Active Totale (%)	Valoare	Pondere în Activ Total (%)
Obligațiuni organisme străine neguvernamentale	0,081	0,58%	0,082	0,85%	↓	↓

Sursa: ASF

6.2.4.2. Acțiuni

Figura I 132 Pilon II Acțiuni dec. 2012 - dec. 2013

Sursa: ASF

Valoarea acțiunilor din portofoliile fondurilor de pensii administrate privat a atins 15,37% din total active, în creștere față de decembrie 2012 (11,18%) și iunie 2013 (10,70%), înregistrând un trend ușor fluctuant în prima parte a perioadei analizate, dar ascendent în partea a doua a anului, în mod special în ultimele trei luni (o diferență de aproximativ cinci puncte procentuale față de valoarea cea mai mică înregistrată în aprilie 2013, 10,56%).

Și sumele plasate în acțiuni, 2,14 miliarde de lei, au crescut semnificativ față de anul trecut, o dublare față de decembrie 2012 și cu 73,5% comparativ cu iunie 2013.

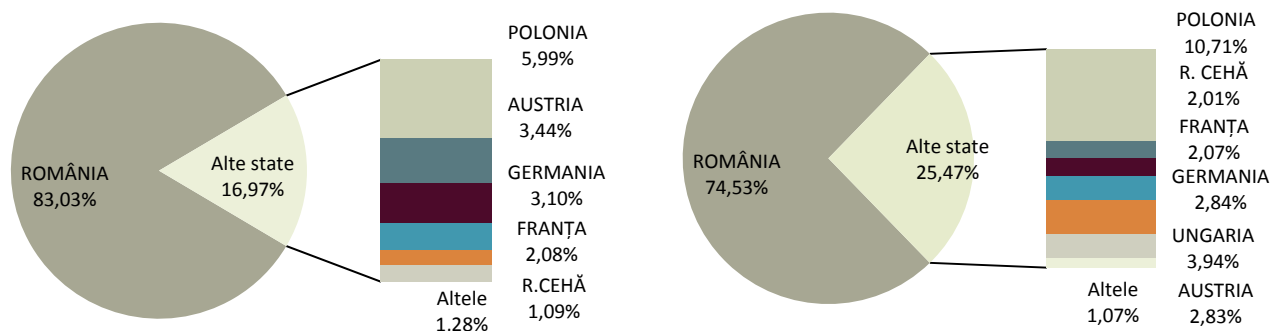
Tabelul I 120 Pilon II Valoarea portofoliului de acțiuni la 31.12.2013

Instrumente financiare	dec.-13		dec.-12		dec.2013/ dec.2012	
	Valoare (mld. lei)	Pondere în Active Totale (%)	Valoare (mld. lei)	Pondere în Active Totale (%)	Valoare	Pondere în Activ Total (%)
Acțiuni	2,14	15,37%	1,08	11,18%	↑	↑

Sursa: ASF

Din punct de vedere al țării emitentului, cele mai mari investiții au fost realizate în companii românești, cumulând peste 83% din valoarea totală a acțiunilor, în creștere față de anul 2012, în special datorită listărilor Nuclearelectrica și Romgaz pe Bursa de Valori București.

Figura I 133 Pilon II Structură investiții în acțiuni în funcție de țara emitentului
În 2013 ... ... Față de 2012

Sursa: ASF

Fondurile de pensii administrate privat și-au redus semnificativ ponderea deținută pe acțiuni străine la 16,97% în anul 2013, față de 25,46% în 2012. Topul țărilor europene din punct de vedere al valorii emitenților au fost: Polonia, Austria, Germania, Franța și Republica Cehă.

Și în anul 2013, cea mai importantă investiție în acțiuni a fondurilor de pensii administrate privat a fost Fondul Proprietatea, reprezentând 2,11% din activele totale, în creștere față de 2012 (1,81%). Valoarea investiției în acțiuni emise de Romgaz ocupă locul trei în clasament (1,86% din activele totale), în timp ce valoarea titlurilor Nuclearelectrica ocupă locul 10 (0,35% din activele totale).

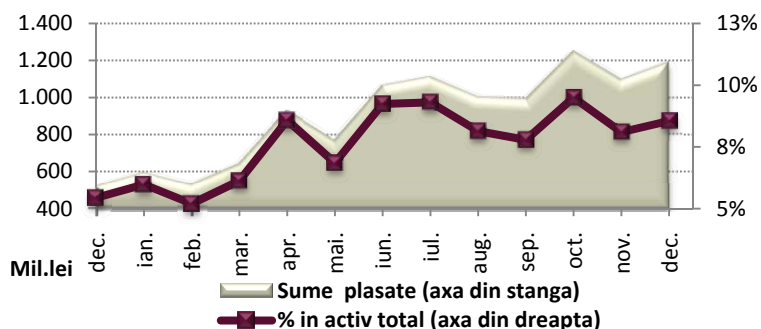
Tabelul I 121 Pilon II Acțiuni, top 10 emitenți în 2013

Nr.	Denumire emitent	Valoare (mil lei)	Pondere în portofoliul de acțiuni (%)	Pondere în active totale (%)
1	Fondul Proprietatea	294,68	13,75%	2,11%
2	OMV Petrom	265,65	12,40%	1,90%
3	Romgaz	258,76	12,08%	1,86%
4	Banca Transilvania	200,53	9,36%	1,44%
5	Transgaz	129,87	6,06%	0,93%
6	BRD-GSG	113,39	5,29%	0,81%
7	SIF 5 Oltenia	101,93	4,76%	0,73%
8	SIF 2 Moldova	75,38	3,52%	0,54%
9	SIF 1 Banat Crișana	48,17	2,25%	0,35%
10	Nuclearelectrica	48,16	2,25%	0,35%
Total (top 10)		1.536,51	71,70%	11,02%
Total valoare acțiuni pilon II		2.142,92		
Total active pilon II		13.946,20		

Sursa: ASF

6.2.4.3. Depozite bancare

Figura I 134 Pilon II Depozite bancare dec. 2012 - dec. 2013

Sursa: ASF

Depozitele bancare au reprezentat în 2013 8,55% din total active, în creștere față de decembrie 2012 (5,44%), dar în scădere comparativ cu iunie 2013 (9,24%). Activele plasate în depozite, în valoare de 1,19 miliarde de lei, au înregistrat o creștere semnificativă comparativ cu decembrie 2012, de peste 2 ori.

Tabelul I 122 Pilon II Depozite bancare la 31.12.2013

Instrumente financiare	dec.-13		dec.-12		dec.2013/ dec.2012	
	Valoare (mld. lei)	Pondere în Active Totale (%)	Valoare (mld. lei)	Pondere în Active Totale (%)	Valoare	Pondere în Activ Total (%)
Depozite Bancare	1,19	8,55%	0,52	5,44%	↑	↑

Sursa: ASF

În afară de depozitele efectuate în lei, dolari americani și euro, administratorii fondurilor de pensii au inclus în 2013 față de 2012 și plasamente pe forintul maghiar și coroana cehă, renunțând la depozitele în zloți polonezi.

Tabelul I 123 Pilon II Structura pe valute a depozitelor la 31.12.2013

Depozite bancare	dec.-13		dec.-12	
	Valoare (mil lei)	Pondere în active totale (%)	Valoare (mil lei)	Pondere în active totale (%)
Total, din care	1.192,52	8,55%	524,47	5,44%
RON	1.089,23	7,81%	376,77	3,91%
USD	59,47	0,43%	91,98	0,95%
EUR	38,58	0,28%	51,75	0,54%
HUF	3,83	0,03%	-	-
CZK	1,41	0,01%	-	-
PLN	-	-	3,97	0,04%

Sursa: ASF

La fel ca anul trecut, și în decembrie 2013 BRD-GSG s-a clasat pe primul loc în depozitele cumulate ale fondurilor de pensii private, urmat de Garanti Bank și Raiffeisen Bank.

Tabelul I 124 Pilon II Structura detaliată a băncilor la care sunt constituite depozitele la 31.12.2013 comparativ cu 31.12.2012

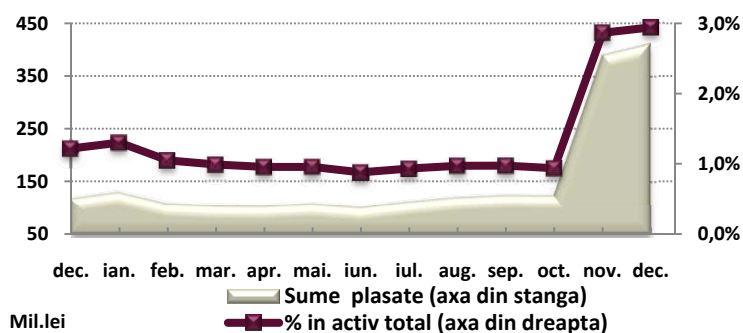
dec.-13				dec.-12			
Poziție în top 2013	Banca	Valoare (mil. Lei)	Pondere în total depozite (%)	Poziție în top 2012	Banca	Valoare (mil. Lei)	Pondere în total depozite (%)
1	BRD-GSG	237,48	19,91%	1	BRD-GSG	191,62	36,54%
2	Garanti Bank	196,09	16,44%	2	Raiffeisen Bank	81,04	15,45%
3	Raiffeisen Bank	171,19	14,36%	3	Unicredit-Țiriac Bank	51,86	9,89%
4	Citibank Europe Plc	166,15	13,93%	4	Volksbank	35,56	6,78%
5	BCR	140,29	11,76%	5	Marfin Bank	30,97	5,90%
6	Volksbank	113,43	9,51%	6	Piraeus Bank	30,54	5,82%
7	Piraeus Bank	80,91	6,78%	7	BCR	23,89	4,56%
8	Unicredit-Țiriac Bank	35,02	2,94%	8	Credit Europe Bank	22,89	4,36%
9	Banca Italo-Romana	28,17	2,36%	9	Garanti Bank	22,50	4,29%
10	OTP Bank	21,67	1,82%	10	Banca Transilvania	11,42	2,18%
11	Banca Transilvania	2,01	0,17%	11	Citibank Europe Plc	10,96	2,09%
12	ING Bank	0,10	0,02%	12	Royal Bank of Scotland	10,1	1,93%
13	-	-	-	13	ING Bank	1,1	0,21%

Sursa: ASF

6.2.4.4. Alte active (OPCVM)

Activele care fac parte din portofoliile fondurilor de pensii administrate privat având o pondere limitată sunt organismele de plasament colectiv în valori mobiliare, fonduri de mărfuri și metale prețioase și instrumente derivate, utilizate exclusiv pentru protecția împotriva riscului valutar.

Figura I 135 Pilon II Titluri de participare dec. 2012 - dec. 2013

Titlurile de participare - OPCVM au reprezentat 2,94 % din total active, în creștere față de decembrie 2012 (1,22%) și iunie 2013 (0,88%), creștere semnificativă înregistrată în ultimele luni ale anului trecut.

Sursa: ASF

Valoarea activelor investite în titluri de participare, aproximativ 0,41 miliarde lei, a crescut semnificativ, înregistrând o triplare comparativ cu decembrie 2012 și de patru ori comparativ cu iunie 2013, creștere înregistrată, de asemenea, în perioada octombrie - decembrie 2013. Creșterea s-a datorat investițiilor efectuate de FPAP ING și FPAP ALICO (fonduri care ocupă poziții de top în Pilonul II) în titluri ale fondului de investiții în obligațiuni Erste Bond Flexible Ron (peste 275 mil. lei).

Tabelul I 125 Pilon II Titluri de participare la 31.12.2013

Instrumente financiare	dec.-13		dec.-12		dec.2013/ dec.2012	
	Valoare (mld. lei)	Pondere în Active Totale (%)	Valoare (mld. lei)	Pondere în Active Totale (%)	Valoare	Pondere în Activ Total (%)
Titluri de participare - OPCVM	0,41	2,94%	0,12	1,22%	↑	↑

Sursa: ASF

Pe lângă aceste instrumente, în portofoliile fondurilor de pensii private se mai găsesc conturi curente și alte sume. Acestea nu reprezintă investiții, ci mai degrabă partea operațională a activității de investire: conturile curente în/din care se fac încasările/plățile aferente tranzacțiilor și alte sume ce țin în principal de decontarea acestora.

Tabelul I 126 Pilon II Alte active la 31.12.2013

Alte active	dec.-13		dec.-12	
	Valoare (mil. lei)	Pondere în active totale (%)	Valoare (mil. lei)	Pondere în active totale (%)
Fonduri de metale prețioase	5,33	0,04%	5,4	0,06%
Conturi curente	10,89	0,08%	1,5	0,02%
Drepturi (UE)	0,03	0,00%	-	-
Instrumente derivate	2,30	0,02%	22,6	0,23%
Alte sume	58,30	0,42%	-62,3	-0,65%

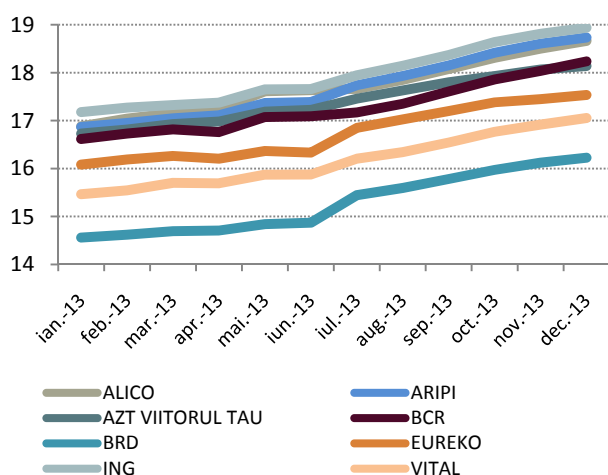
Sursa: ASF

6.2.5. Ratele de rentabilitate ale fondurilor de pensii administrate privat și performanța investițională

În anul 2013 toți administratorii au obținut creșteri stabile ale valorii unitare a activului net al fondurilor de pensii administrate privat și rate reale de rentabilitate pozitive, în contextul în care rata inflației anuală a fost în scădere.

Figura I 136 Pilon II Evoluție VUAN în 2013

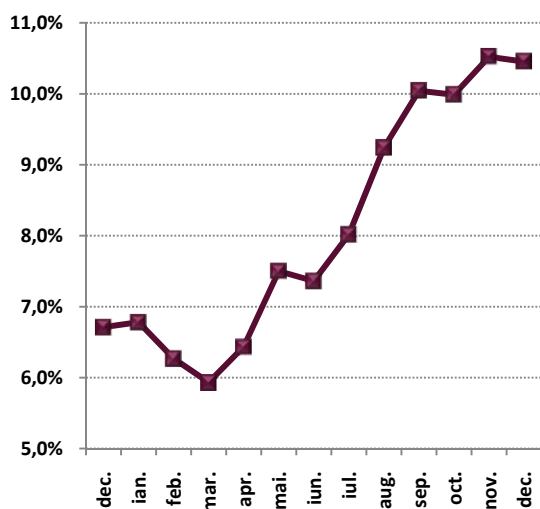

Sursa: ASF

**Tabelul I 127 Pilon II Evoluția VUAN
dec. 2013 - dec. 2012**

Fond de pensii administrat privat	dec.-13	dec.-12	dec.13/ dec.12
FPAP ALICO	18,6618	16,4958	13,13%
FPAP ARIPI	18,7322	16,5515	13,18%
FPAP AZT VIITORUL TĂU	18,1377	16,4403	10,32%
FPAP BCR	18,2363	16,3848	11,30%
FPAP BRD	16,2263	14,4485	12,30%
FPAP EUREKO	17,5346	15,8465	10,65%
FPAP ING	18,9363	17,0146	11,29%
FPAP VITAL	17,0541	15,3115	11,38%

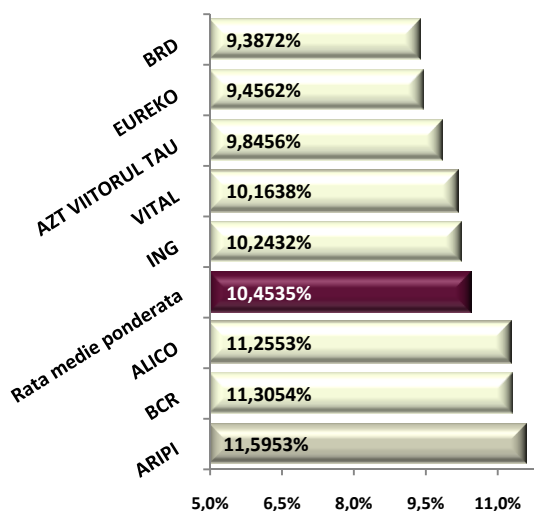
Figura I 137 Pilon II Rata medie ponderată de rentabilitate dec. 2012 - dec. 2013

Sursa: ASF

* Rata de rentabilitate minimă a fost de 5,3159% pentru fondurile de pensii cu grad de risc mediu și 4,2527% pentru fondurile de pensii cu grad de risc ridicat (FPAP ARIPI)

Figura I 138 Pilon II Rate de rentabilitate anualizate decembrie 2013

6.3. Pilonul III - fondurile de pensii facultative

6.3.1. Participanți

Tabelul I 128 Pilon III Număr de participanți (persoane)

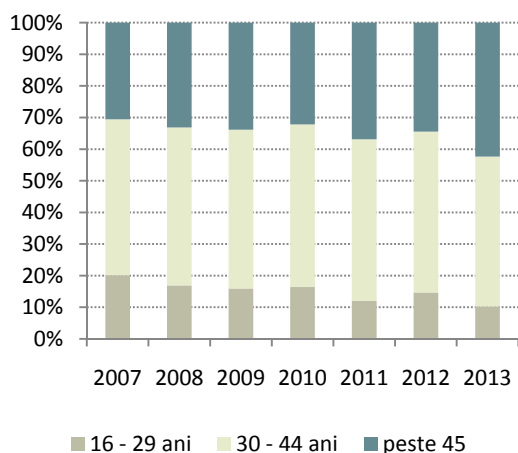
Nr. crt.	Fond de pensii facultative	dec.-13	dec.-12*	dec.13/dec.12
1	FPF ING OPTIM	99.551	89.161	11,65%
2	FPF BCR PLUS	86.114	81.572	5,57%
3	FPF AZT MODERATO	34.292	33.340	2,86%
4	FPF ING ACTIV	32.096	29.177	10,00%
5	FPF AZT VIVACE	20.300	20.277	0,11%
6	FPF BRD MEDIO	13.874	11.679	18,79%
7	FPF PENSIA MEA	10.259	10.292	-0,32%
8	FPF RAIFFEISEN ACUMULARE	8.313	7.855	5,83%
9	FPF STABIL	4.782	4.722	1,27%
10	FPF EUREKO CONFORT	3.767	3.713	1,45%
	TOTAL	313.348	292.146	7,26%

Sursa: ASF

313.348 participanți erau înregistrați la cele zece fonduri de pensii facultative la sfârșitul anului trecut, un avans de **7,26%** față de decembrie 2012 și de **3,8%** comparativ cu iunie 2013. Comparativ cu luna precedentă creșterea a fost de numai **0,81%**. Ritmul lunar de creștere a înregistrat un trend fluctuant în perioada analizată, un maxim în decembrie 2012, 1,27%, un minim în ianuarie 2013, 0,35%, iar mediana creșterilor lunare a fost de 0,5%.

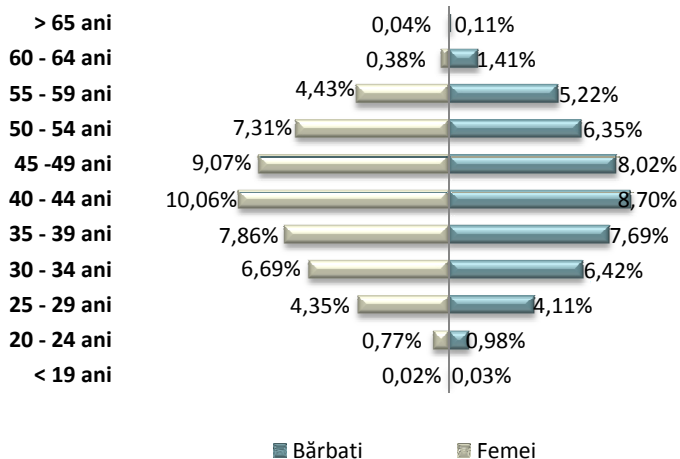
În Pilonul III, raportul între participanții cu vârsta de până în 45 ani și cei cu vârsta de peste 45 de ani era la 31 decembrie 2013 aproximativ 58% la 42%, iar pe gen, distribuția a fost următoarea: aproximativ 49% erau bărbați și 51% femei.

Figura I 139 Pilon III Evoluție structură participanți pe grupe de vârstă 2007 - 2013

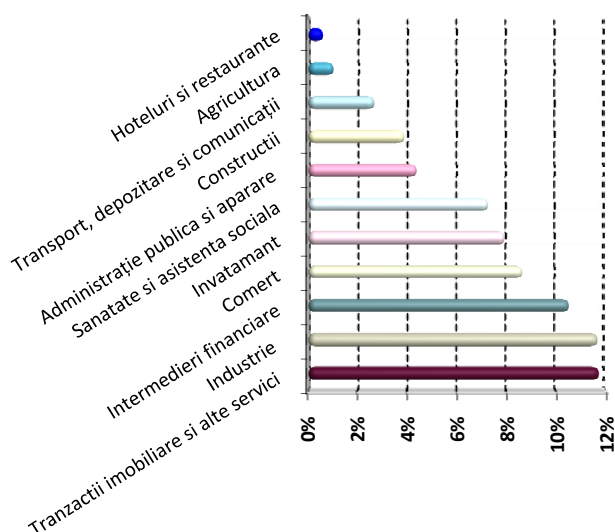

Sursa: ASF

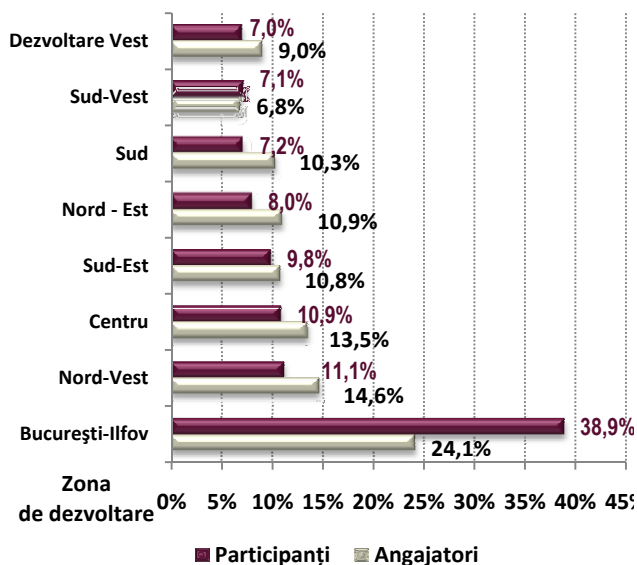
Figura I 140 Pilon III Vârsta și distribuția pe sexe a participanților

Figura I 141 Pilon III Structura angajaților în funcție de activitățile economice - decembrie 2013

Figura I 142 Pilon III Structura participanților pe regiuni de dezvoltare - decembrie 2013

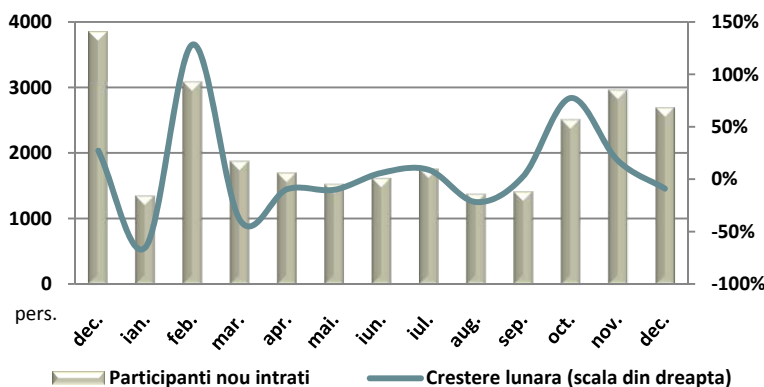

Sursa: ASF

În funcție de regiunile de dezvoltare ale României, cei mai mulți participanți lucrau în București (37%), iar cele mai bine reprezentate regiuni de dezvoltare au fost București-Ilfov: 39%, NORD-VEST și CENTRU cu 11% fiecare (cele trei regiuni însumând aproximativ 61% dintre participanți), celelalte regiuni (39%) au înregistrat ponderi cuprinse între 7 - 10% din total.

Cele mai bine reprezentate activități economice în decembrie 2013 au fost tranzacțiile imobiliare și industria (cu aproximativ 12% fiecare) și intermedierile financiare (11%), însumând 34%. Cele mai slab reprezentate activități economice, cu ponderi de aproximativ 1%, au fost agricultura și serviciile hoteliere.

Figura I 143 Pilon III Evoluția numărului de participanți nou intrați în decembrie 2012 - decembrie 2013

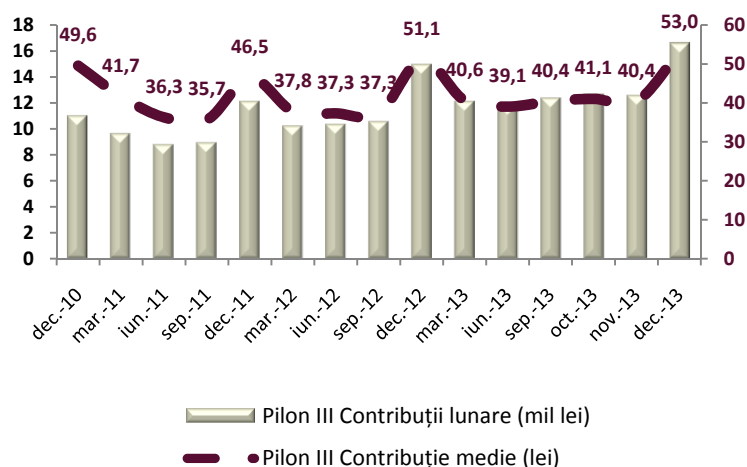

Sursa: ASF

Pe parcursul anului 2013, aproximativ 24 mii persoane au intrat în sistem, înregistrând un maxim în luna februarie (3,1 mii persoane) și un minim în ianuarie (1,3 mii persoane). Comparativ cu anul 2012, numărul total de noi participanți în sistem a scăzut cu 29%

6.3.2. Contribuții brute

Figura I 144 Pilon III Evoluția contribuțiilor brute și a contribuției medii în dec. 2010 - dec. 2013

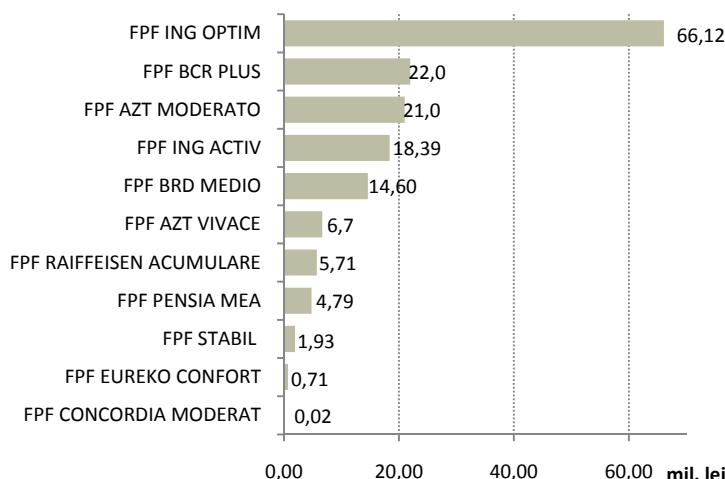
În sistemul pensiilor facultative, nivelul contribuțiilor a înregistrat creșteri moderate, excepție făcând luna decembrie, când s-a constatat o creștere sezonieră accentuată. Cea mai mare parte din contribuțiile la fondurile facultative sunt plătite de angajatori sau de participanți împreună cu angajatorii lor⁵³.

Sursa: ASF

În aceste condiții, variațiile contribuțiilor înregistrate periodic în luna decembrie se pot explica printr-o preferință a angajatorilor de a își selecta singuri frecvența cu care realizează plățile, uneori asociind pensia privată cu un beneficiu salarial de tipul primelor anuale.

Cu toate că beneficiază de un regim fiscal favorabil⁵⁴, contribuția medie din Pilonul III rămâne inferioară celei din Pilonul II. Cu toate acestea, activul net mediu al participanților a fost superior în Pilonul III comparativ cu Pilonul II la sfârșitul anului 2013.

Figura I 145 Pilon III Contribuții brute totale în 2013

FPF ING OPTIM ocupă primul loc în 2013 din punct de vedere al contribuțiilor brute totale încasate, care au fost aproximativ de trei ori mai mari decât cele încasate de fondul situat pe locul al doilea (FPF BCR PLUS). Fondul de pensii facultative cu cele mai mici contribuții a fost FPF EUREKO CONFORT.

Sursa: ASF, * FPF Concordia Moderat și-a încetat existența în urma administrării speciale

⁵³ În luna decembrie 2013, 50% din contribuții au fost plătite de angajatori, 12% de participanți împreună cu angajatorii lor și 38% de participanți individual.

⁵⁴ Este deductibilă fiscal în limita a 400 de euro pentru angajat și 400 de euro pentru angajator.

6.3.3. Activele fondurilor de pensii facultative

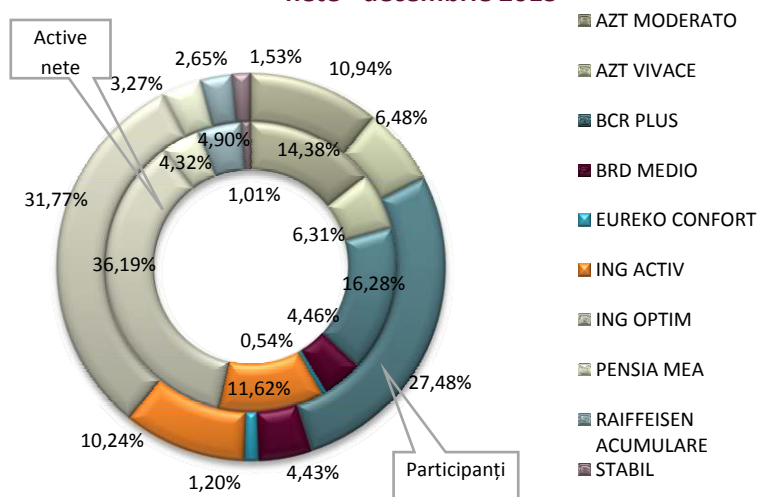
Tabelul I 129 Pilon III Active nete (mil. lei)

Nr. crt.	Fond de pensii facultative	dec.-13	dec.-12*	dec.13/dec.12
1	FPF ING OPTIM	293,69	208,67	40,74%
2	FPF BCR PLUS	132,11	102,01	29,50%
3	FPF AZT MODERATO	116,68	88,37	32,03%
4	FPF ING ACTIV	94,34	70,73	33,39%
5	FPF AZT VIVACE	51,18	40,88	25,20%
6	FPF RAIFFEISEN ACUMULARE	39,74	30,23	31,46%
7	FPF BRD MEDIO	36,19	19,70	83,66%
8	FPF PENSIA MEA	35,08	28,56	22,83%
9	FPF STABIL	8,23	5,81	41,69%
10	PF EUREKO CONFORT	4,36	3,22	35,24%
	TOTAL	811,61	598,92	35,51%

Sursa: ASF

Activele nete ale fondurilor de pensii facultative au atins în decembrie 2013 **812** milioane lei (aproximativ **181** milioane euro), înregistrând un avans de **35,51%** comparativ cu decembrie 2012 și de **18,05%** față de iunie 2013 (**33,82%** și respectiv **17,37%** raportat la moneda euro). Comparativ cu luna anterioară creșterea a fost de 2,62%.

Figura I 146 Pilon III Cotă de piață în funcție de participanți și active nete - decembrie 2013

Sursa: ASF

Primele trei fonduri de pensii, FPF ING OPTIM, FPF BCR PLUS și FPF AZT MODERATO dețineau în decembrie 2013 aproximativ 67% din activele nete și 70% din participanți.

Valoarea medie a unui cont a fost la 31 decembrie 2013 de **2.590 lei**, reprezentând **578 euro**, aproximativ **62%** dintre participanți situându-se sub medie și **38%** peste medie. Valorile au înregistrat un avans comparativ cu cele înregistrate în decembrie 2012, raportul fiind de 60% la 40% și în iunie 2013, raportul a fost de 61% la 39%.

Tabelul I 130 Valoarea conturilor de pensii facultative

Fond de pensii facultative	dec.-13	dec.-12	dec.2013/dec.2012	dec.-13	dec.-12	dec.2013/dec.2012
	lei			euro		
FPF AZT MODERATO	3.402	2.651	28,36%	759	599	26,76%
FPF AZT VIVACE	2.521	2.016	25,06%	562	455	23,50%
FPF BCR PLUS	1.534	1.251	22,67%	342	282	21,14%
FPF BRD MEDIO	2.608	1.687	54,60%	582	381	52,67%
FPF EUREKO CONFORT	1.158	868	33,30%	258	196	31,63%
FPF ING ACTIV	2.939	2.424	21,26%	655	547	19,75%
FPF ING OPTIM	2.950	2.340	26,06%	658	528	24,48%
FPF PENSIA MEA	3.420	2.775	23,23%	763	627	21,69%
FPF RAIFFEISEN ACUMULARE	4.780	3.848	24,22%	1066	869	22,66%
FPF STABIL	1.722	1.231	39,91%	384	278	38,17%
TOTAL	2.590	2.050	26,34%	578	463	24,76%

Sursa: ASF, curs EURRON BNR din 31.12.2013, 31.12.2012

6.3.4. Structura portofoliului de investiții

Tabelul I 131 Pilon III Structură investiții la 31.12.2013

Investiții	dec.-13	dec.-12	dec.2013/ dec.2012
Investiții RO	93,25%	93,64%	↓
Investiții externe - state UE	6,75%	6,36%	↑

Sursa: ASF

Pe parcursul anului 2013, fondurile de pensii facultative au păstrat aproximativ aceeași structură investițională pe țări, crescând foarte puțin ponderea investițiilor efectuate în state membre UE.

În decembrie 2013, sumele plasate în obligațiuni municipale, fonduri de mărfuri și metale prețioase și instrumente de acoperire a riscului au înregistrat scăderi comparativ cu decembrie 2012. În cazul celorlalte clase de active s-au înregistrat creșteri ale sumelor plasate cuprinse între 5,28% și 70,53%, în condițiile unui avans al activelor totale de 35,50%.

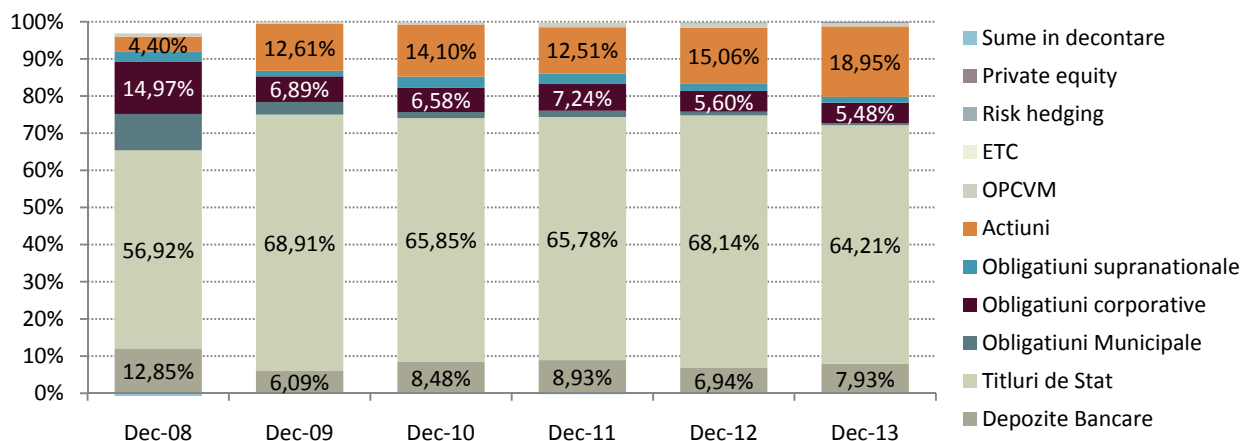
Tabelul I 132 Pilon III Structură investiții - total (mil. lei)

Nr. crt.	Instrumente financiare	dec.-13	dec.-12	dec.2013/ dec.2012
1	Depozite Bancare	64,51	41,62	54,98%
2	Titluri de Stat	521,97	408,80	27,68%
3	Obligațiuni Municipale	4,58	6,00	-23,56%
4	Obligațiuni corporative	44,57	33,63	32,55%
5	Obligațiuni ale organismelor străine neguvernamentale	12,73	12,10	5,28%
6	Acțiuni	154,06	90,34	70,53%
7	Titluri de participare - OPCVM	8,52	6,83	24,71%
8	Fonduri de mărfuri și metale prețioase	0,03	0,04	-29,97%
9	Private equity	0,09	0,00	-
10	Instrumente de acoperire a riscului	0,67	1,74	-61,62%
11	Sume în curs de decontare	1,24	-1,11	-211,06%
	Activ total	812,96	599,97	35,50%

Sursa: ASF

Din punct de vedere al alocării resurselor financiare pe diferite clase de active, comparativ cu decembrie 2012, au înregistrat creșteri depozitele bancare, acțiunile și fondurile de mărfuri și metale prețioase. Celelalte clase de active au înregistrat scăderi.

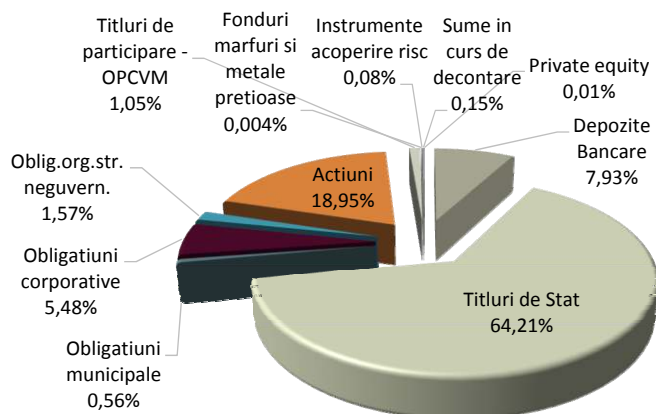
Figura I 147 Pilon III Evoluția alocării strategice a activelor

Sursa: ASF

La 31 decembrie 2013, structura portofoliilor fondurilor de pensii facultative a fost următoarea:

Figura I 148 Pilon III Structura portofoliilor la 31.12.2013

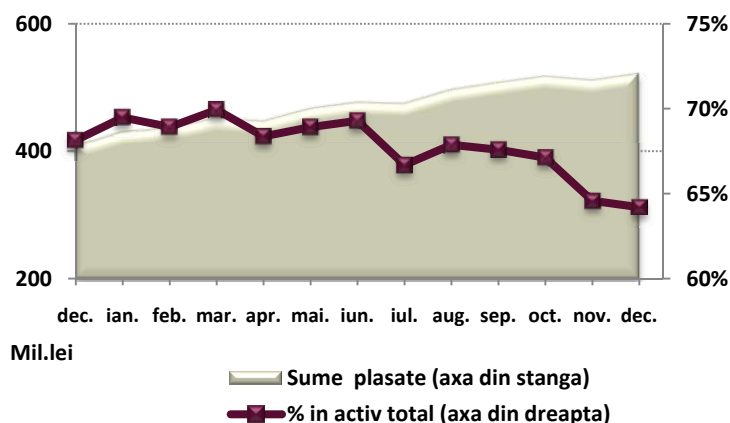

Sursa: ASF

6.3.4.1. Instrumente cu venit fix

Titluri de stat

Figura I 149 Pilon III Titluri de stat dec. 2012 - dec. 2013

Sursa: ASF

Plasamentele în titluri de stat au scăzut la **64,21%** din total active fonduri, față de decembrie 2012 (68,14%), și iunie 2013 (69,28%). Deși pe parcursul anului trecut ponderea în total active a fluctuat, trendul a fost descendent, în mod special în ultimele luni ale anului (o diferență de aproximativ 6 puncte procentuale față de valoarea cea mai mare înregistrată în martie 2013, aproximativ 70%). Valoric, activele investite în titluri de stat, reprezentând **521,97** milioane de lei, au crescut cu aproximativ 28% comparativ cu decembrie 2012.

Tabelul I 133 Pilon III Titluri de stat 31.12.2013

Instrument financiar	dec.-13		dec.-12		dec.2013/ dec.2012	
	Valoare (mil.lei)	Pondere în Active Totale (%)	Valoare (mil.lei)	Pondere în Active Totale (%)	Valoare (mil.lei)	Pondere în Active Totale (%)
Titluri de Stat	521,97	64,21%	408,80	68,14%	↑	↓

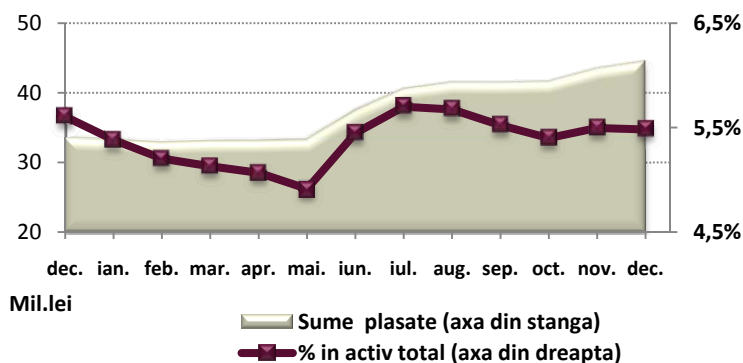
Sursa: ASF

Din punct de vedere al preferinței pentru statul emitent, 99,68% din plasamentele în titluri de stat aferente Pilonului III au fost realizate în instrumente emise de statul român, un singur fond de pensii facultative (FPF BCR PLUS) investind și în titluri emise de statul italian (0,32% din totalul titlurilor de stat aferente Pilonului III).

Obligațiuni corporative

**Figura I 150 Pilon III Obligațiuni corporative
dec. 2012 - dec. 2013**

Sursa: ASF

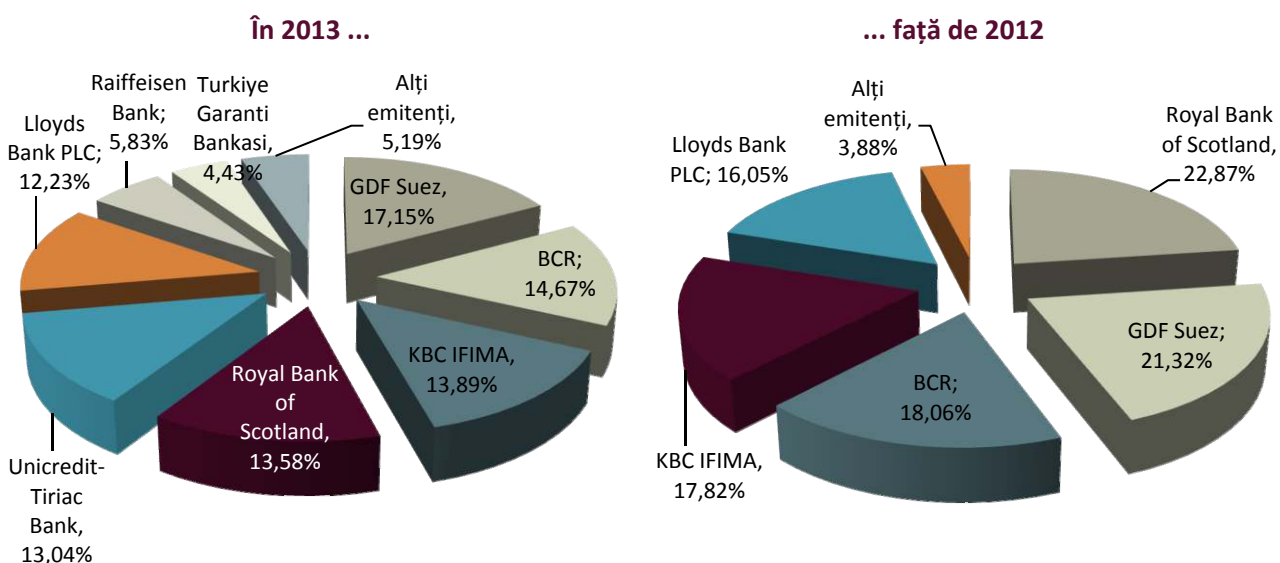
Tabelul I 134 Pilon III Obligațiuni corporative la 31.12.2013

Instrument financiar	dec.-13		dec.-12		dec.2013/ dec.2012	
	Valoare (mil.lei)	Pondere în Active Totale (%)	Valoare (mil.lei)	Pondere în Active Totale (%)	Valoare (mil.lei)	Pondere în Active Totale (%)
Obligațiuni corporative	44,57	5,48%	33,63	5,60%	↑	↓

Sursa: ASF

Din punct de vedere al concentrării numărului de emitenți de obligațiuni corporative, în anul 2013 a avut loc o tendință de diversificare, comparativ cu anul 2012. Astfel, în decembrie 2013 primii opt emitenți de obligațiuni corporative cumulau 94,81% din totalul acestei categorii, în timp ce în 2012 primii 5 emitenți totalizau 96,12%.

Figura I 151 Pilon III Structura obligațiunilor corporative

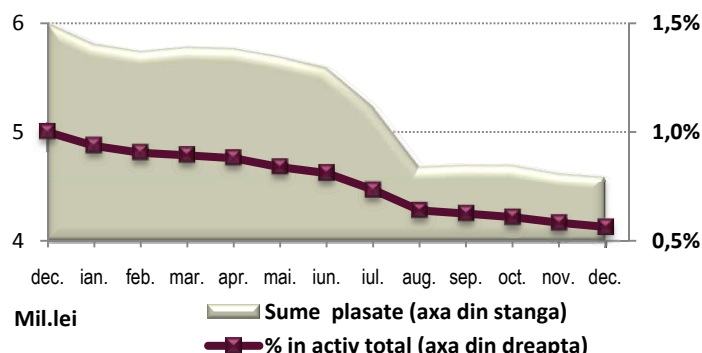

Sursa: ASF

Obligațiuni municipale

**Figura I 152 Pilon III Obligațiuni municipale
dec. 2012 - dec. 2013**

Sursa: ASF

Obligațiunile municipale reprezentau 0,56% din total active fonduri, situându-se pe un trend descrescător constant 1,00% în decembrie 2012 și 0,81% în iunie 2013. Și sumele plasate în obligațiuni municipale au scăzut constant, cu 24% față de decembrie 2012 și cu 18% comparativ cu iunie 2013, atingând 4,58 milioane de lei.

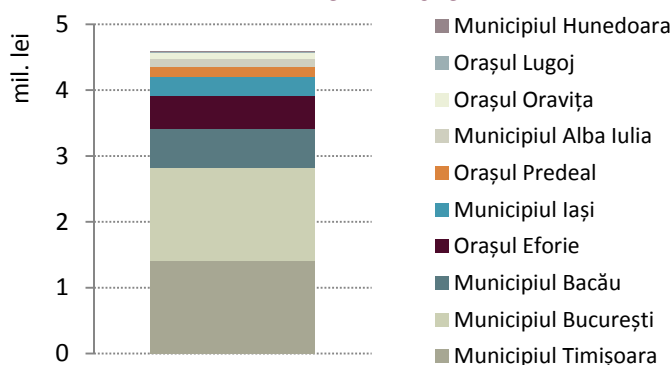
Tabelul I 135 Pilon III Obligațiuni municipale la 31.12.2013

Instrument financiar	dec.-13		dec.-12		dec.2013/ dec.2012	
	Valoare (mil.lei)	Pondere în Active Totale (%)	Valoare (mil.lei)	Pondere în Active Totale (%)	Valoare (mil.lei)	Pondere în Active Totale (%)
Obligațiuni Municipale	4,58	0,56%	6,00	1,00%	↓	↓

Sursa: ASF

Toate investițiile în obligațiuni municipale ale fondurilor de pensii facultative au fost în titluri emise de autorități publice din România, spre deosebire de 2012, când în portofoliile fondurilor se găseau și instrumente ale autorităților din Finlanda.

Figura I 153 Pilon III Structura obligațiunilor municipale la 31.12.2013

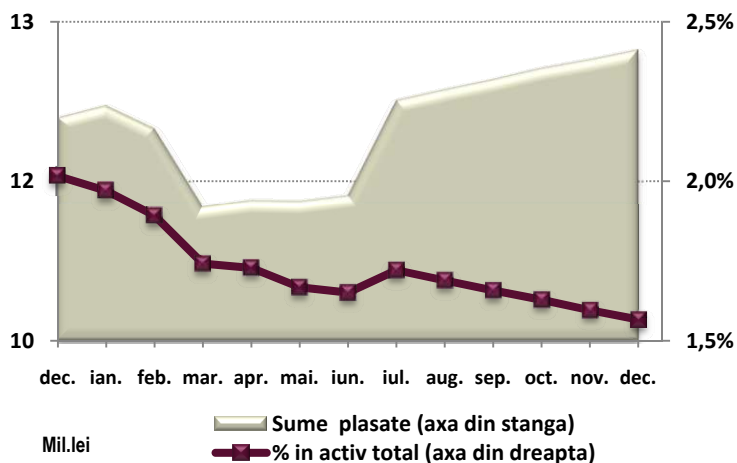

Sursa: ASF

La data de 31.12.2013, cea mai mare pondere din obligațiunile municipale românești a fost alocată titlurilor emise de Municipiul Timișoara, urmată de București și Bacău. Unul dintre motivele scăderii este dat de specificul mai multor obligațiuni municipale românești, care plătesc periodic o parte din principal împreună cu cuponul datorat, diminuând în acest mod suma de plată la scadență.

Obligațiuni supranaționale

Figura I 154 Pilon III Obligațiuni ale organismelor străine neguvernamentale dec. 2012 - dec. 2013

Obligațiunile emise de organisme străine neguvernamentale reprezentau 1,57% din activele fondurilor, pe un trend descrescător constant comparativ cu decembrie 2012 (2,02%) și iunie 2013 (1,65%). Activele plasate în obligațiuni ale organismelor străine neguvernamentale, 12,73 milioane de lei, au crescut față de decembrie 2012 cu 5,28% și cu 12% comparativ cu iunie 2013.

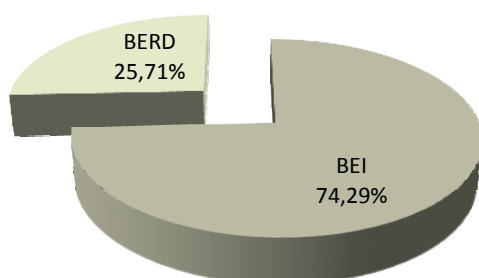
Sursa: ASF

Tabelul I 136 Pilon III Obligațiuni ale organismelor străine neguvernamentale la 31.12.2013

Instrument financiar	dec.-13		dec.-12		dec.2013/ dec.2012	
	Valoare (mil.lei)	Pondere în Active Totale (%)	Valoare (mil.lei)	Pondere în Active Totale (%)	Valoare (mil.lei)	Pondere în Active Totale (%)
Obligațiuni organisme străine neguvernamentale	12,73	1,57%	12,10	2,02%	↑	↓

Sursa: ASF

Figura I 155 Pilon III Structura obligațiunilor supranaționale la 31.12.2013

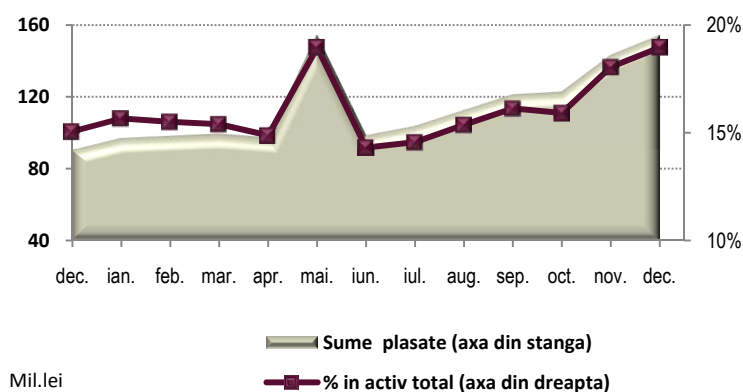

În anul 2013 portofoliul de obligațiuni străine neguvernamentale cuprindea titluri emise de Banca Europeană de Investiții (BEI) și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD). Structura plasamentelor între cele două titluri a rămas aproximativ în aceleași ponderi ca și în 2012.

Sursa: ASF

6.3.4.2. Acțiuni

Figura I 156 Pilon III Acțiuni dec. 2012 - dec. 2013

Sursa: ASF

Acțiunile, 18,95% din activele fondurilor, cu un trend fluctuant pe parcursul anului trecut, au crescut însă constant în partea a doua a anului, după ce în iunie se evidențiasse o scădere (15,06% în decembrie 2012 și 14,31% iunie 2013). Pe ansamblu, s-a înregistrat o diferență de aproximativ 5 puncte procentuale față de valoarea cea mai mare înregistrată în mai 2013, de aproximativ 19%. Sumele plasate în acțiuni, 154,06 milioane de lei, au înregistrat un avans de 70,53% comparativ cu decembrie 2012.

Tabelul I 137 Pilon III Acțiuni la 31.12.2013

Instrument financiar	dec.-13		dec.-12		dec.2013/ dec.2012	
	Valoare (mil.lei)	Pondere în Active Totale (%)	Valoare (mil.lei)	Pondere în Active Totale (%)	Valoare (mil.lei)	Pondere în Active Totale (%)
Acțiuni	154,06	18,95%	90,34	15,06%	↑	↑

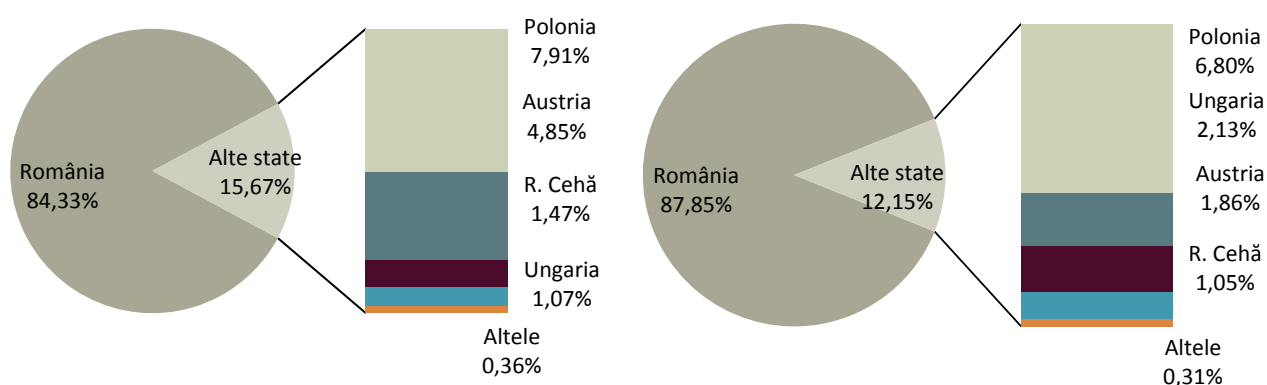
Sursa: ASF

Din punct de vedere al țării emitentului, cele mai mari investiții au fost realizate în companii românești, cumulând peste 84% din valoarea totală a acțiunilor, în favoarea plasamentelor în companii străine.

Figura I 157 Pilon III Structură investiții în acțiuni în funcție de țara emitentului

În 2013 ...

... față de 2012

Sursa: ASF

Și în 2013, topul țărilor europene din punct de vedere al valorii emitenților a fost reprezentat de: Polonia⁵⁵, Austria, Republica Cehă și Ungaria.

Tabelul I 138 Pilon III Acțiuni, top 10 emitenți în 2013

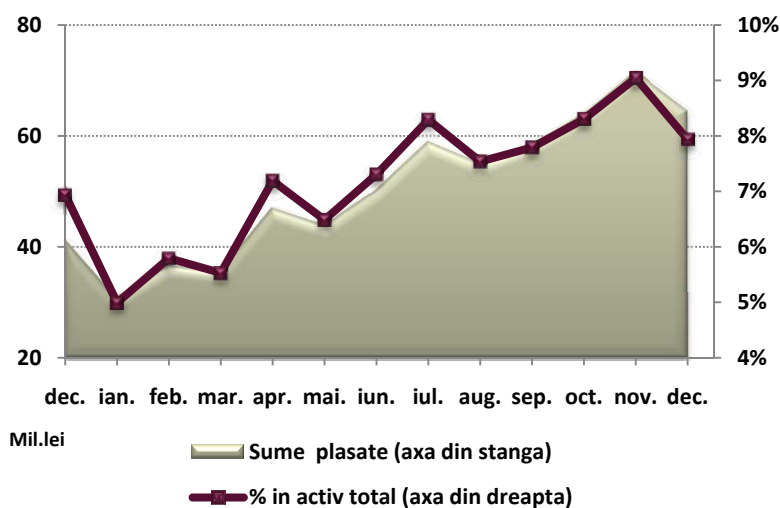
Nr.	Denumire emitent	Valoare (mil. lei)	Pondere în portofoliul de acțiuni	Pondere în active totale
1	Fondul Proprietatea	23,55	15,29%	2,90%
2	OMV Petrom	18,35	11,91%	2,26%
3	Banca Transilvania	17,69	11,49%	2,18%
4	Transgaz	13,98	9,07%	1,72%
5	Romgaz	12,30	7,98%	1,51%
6	BRD-GSG	8,92	5,79%	1,10%
7	SIF 5 Oltenia	6,82	4,43%	0,84%
8	SIF 2 Moldova	4,55	2,95%	0,56%
9	Transelectrica	4,10	2,66%	0,50%
10	SIF 1 Banat Crișana	3,75	2,43%	0,46%
	Total top 10 acțiuni	114,02	74,01%	14,02%
	Total valoare acțiuni Pilon III	154,06		
	Total Active Pilon III	812,93		

Sursa: ASF

În anul 2013, cea mai importantă investiție în acțiuni a fondurilor de pensii facultative a fost Fondul Proprietatea, reprezentând 2,9% din activele totale, în ușoară creștere față de 2012 (2,35%).

6.3.4.3. Depozite bancare

Figura I 158 Pilon III Depozite bancare dec. 2012 - dec. 2013

Depozitele bancare reprezentau 7,93% din total active fonduri, în creștere față de decembrie 2012 (6,94%). Activele plasate în depozite, în valoare de 64,51 milioane de lei, au crescut cu 55% comparativ cu decembrie 2012.

Sursa: ASF

⁵⁵ Peste 42% din investițiile în acțiuni poloneze au fost realizate în societăți bancare.

Tabelul I 139 Pilon III Depozite bancare la 31.12.2013

Instrument financiar	dec.-13		dec.-12		dec.2013/ dec.2012	
	Valoare (mil.lei)	Pondere în Active Totale (%)	Valoare (mil.lei)	Pondere în Active Totale (%)	Valoare (mil.lei)	Pondere în Active Totale (%)
Depozite Bancare	64,51	7,93%	41,62	6,94%	↑	↑

Sursa: ASF

Din punct de vedere al structurii pe valute, administratorii fondurilor de pensii facultative au inclus în 2013 față de 2012 plasamente pe zlotul polonez și coroana cehă, renunțând la depozitele în lire turcești⁵⁶.

Tabelul I 140 Pilon III Structura pe valute a depozitelor la 31.12.2013

Depozite bancare	dec.-13		dec.-12	
	Valoare (mil lei)	Pondere în active totale (%)	Valoare (mil lei)	Pondere în active totale (%)
Total, din care	64,51	7,93%	41,62	6,94%
RON	60,87	7,49%	36,16	6,03%
USD	2,66	0,33%	2,5	0,42%
EUR	0,80	0,10%	2,36	0,39%
CZK	0,16	0,02%	-	-
PLN	0,01	0,00%	-	-
TRY	-	-	0,61	0,10%

Sursa: ASF

În 2013, Garanti Bank s-a situat pe primul loc din punct de vedere al depozitelor atrase, urmată de BRD-GSG și Unicredit Ţiriac.

Tabelul I 141 Pilon III Structura detaliată a băncilor la care sunt constituite depozitele la 31.12.2013 comparativ cu 31.12.2012

dec.-13				dec.-12			
Poziție în top 2013	Banca	Valoare (mil. Lei)	Pondere în total depozite (%)	Poziție în top 2012	Banca	Valoare (mil. Lei)	Pondere în total depozite (%)
1	Garanti Bank	17,14	26,57%	1	BRD-GSG	11,81	28,37%
2	BRD-GSG	13,45	20,85%	2	Garanti Bank	5,64	13,56%
3	Unicredit Ţiriac Bank	13,23	20,51%	3	OTP Bank	5,19	12,47%
4	BCR	6,92	10,73%	4	Unicredit Ţiriac Bank	5,01	12,04%
5	Citibank	4,83	7,49%	5	BCR	3,92	9,43%
6	VolksBank	2,97	4,61%	6	VolksBank	3,4	8,16%
7	Raiffeisen Bank	2,00	3,10%	7	Raiffeisen Bank	1,35	3,23%
8	OTP Bank	1,60	2,49%	8	Marfin Bank	1,27	3,06%
9	Intesa	1,17	1,81%	9	ING Bank	1,08	2,58%
10	Piraeus Bank	1,07	1,66%	10	Intesa	0,93	2,22%
11	Banca Italo-Romana	0,07	0,11%	11	Citibank	0,74	1,78%
12	ING Bank	0,05	0,07%	12	Piraeus Bank	0,67	1,61%
	-	-	-	13	Alte bănci	0,61	1,49%

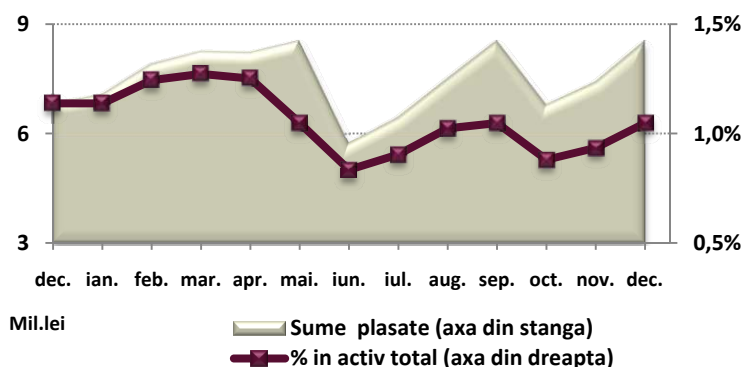
Sursa: ASF

⁵⁶O posibilă explicație fiind turbulențele din Turcia

6.3.4.4. Alte active (OPCVM etc.)

Alte active care fac parte din portofoliile fondurilor de pensii facultative, cu o pondere limitată sunt reprezentate de organisme de plasament colectiv în valori mobiliare, fonduri de private equity, conturi curente și instrumente derivate, utilizate exclusiv pentru protecția împotriva riscului valutar.

**Figura I 159 Pilon III Titluri de participare - OPCVM
dec. 2012 - dec. 2013**

Titluri de participare OPCVM:
1,05% din total active fonduri, în scădere față de decembrie 2012 (1,14%). Activele investite în titluri de participare au atins 8,52 milioane lei, o creștere de aproximativ 25% față de decembrie 2012.

Sursa: ASF

Tabelul I 142 Pilon III Titluri de participare - OPCVM la 31.12.2013

Instrument financiar	dec.-13		dec.-12		dec.2013/ dec.2012	
	Valoare (mil.lei)	Pondere în Active Totale (%)	Valoare (mil.lei)	Pondere în Active Totale (%)	Valoare (mil.lei)	Pondere în Active Totale (%)
Titluri de participare OPCVM	8,52	1,05%	6,83	1,14%	↑	↓

Sursa: ASF

Un element de noutate îl reprezintă primele investiții în fonduri de private equity, realizate de FPF PENSIA MEA, deși ponderea acestora în sistem este una redusă, reprezentând doar 0,01% din totalul activelor din Pilonul III.

Pe lângă aceste instrumente, în portofoliile fondurilor de pensii private se mai găsesc conturi curente și alte sume. Acestea nu reprezintă investiții, ci mai degrabă partea operațională a activității de investire: conturile curente în/din care se fac încasările/plățile aferente tranzacțiilor și alte sume ce țin în principal de decontarea acestora.

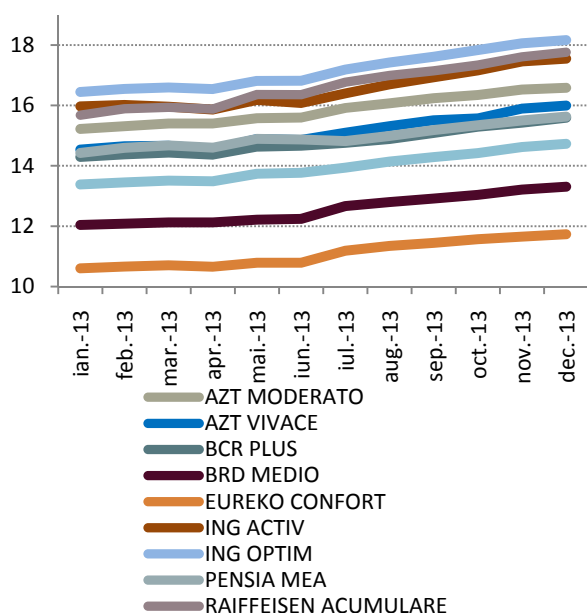
Tabelul I 143 Pilon III Alte active la 31.12.2013

Alte active	dec.-13		dec.-12	
	Valoare (mil. Lei)	Pondere în active totale (%)	Valoare (mil. Lei)	Pondere în active totale (%)
OPCVM	8,516	1,05%	6,83	1,14%
Fonduri de metale prețioase	0,029	0,00%	0,04	0,01%
Conturi curente	0,170	0,02%	0,8	0,13%
Drepturi (UE)	0,001	0,00%	-	-
Instrumente derivate	0,667	0,08%	1,74	0,29%
Fonduri private equity	0,093	0,01%	-	-
Alte sume	1,066	0,13%	-1,96	-0,33%

Sursa: ASF

6.3.5. Ratele de rentabilitate ale fondurilor de pensii facultative

Figura I 160 Pilon III Evoluție VUAN în 2013

Sursa: ASF

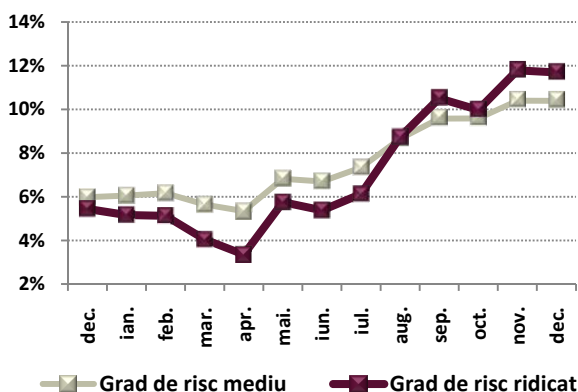
Tabelul I 144 Pilon III Evoluție VUAN 2012 - 2013

Fond de pensii facultative	dec.-13	dec.-12	dec.13/dec.12
FPF AZT MODERATO	16,5809	14,9085	11,22%
FPF AZT VIVACE	15,9939	14,2581	12,17%
FPF BCR PLUS	15,5936	14,1510	10,19%
FPF BRD MEDIO	13,3064	11,9528	11,32%
FPF EUREKO CONFORT	11,7324	10,4664	12,10%
FPF ING ACTIV	17,5494	15,8129	10,98%
FPF ING OPTIM	18,1643	16,2504	11,78%
FPF PENSIA MEA	15,6303	14,3020	9,29%
FPF RAIFFEISEN ACUMULARE	17,7582	15,5532	14,18%
FPF STABIL	14,7249	13,1648	11,85%

Sursa: ASF

Fondurile de pensii facultative au obținut rate reale de rentabilitate pozitive, cu toate că din activul fondului se suportă mai multe comisioane⁵⁷ decât în Pilonul II, iar dimensiunea mai redusă a activelor poate crește costurile de tranzacționare.

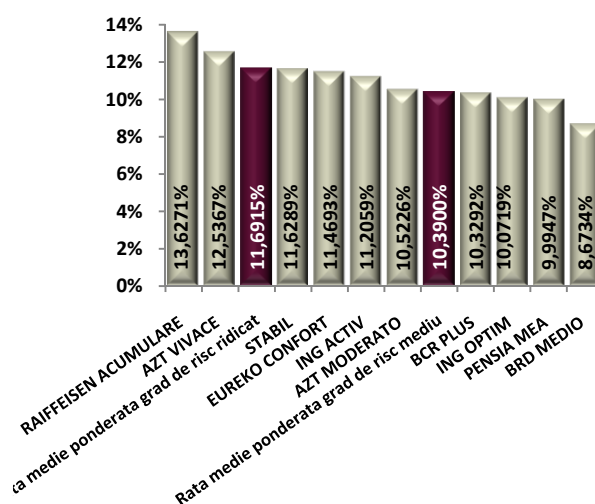
Figura I 161 Pilon III Rate medii de rentabilitate în perioada dec. 2012 - dec. 2013

Sursa: ASF,

* La 31.12.2013, rata de rentabilitate minimă pentru fondurile de pensii facultative cu grad de risc mediu a fost 5,1950% iar pentru fondurile cu grad de risc ridicat a fost de 5,8457% (FPF ING ACTIV și FPF AZT VIVACE).

Figura I 162 Pilon III Rate de rentabilitate anualizate decembrie 2013

6.4. Agenți de marketing

Numărul agenților de marketing s-a redus cu aproximativ 21% în 2013, atât în rândul persoanelor fizice, cât și juridice. Datorită dimensiunii mult mai mari a Pilonului II în comparație cu Pilonul III și a modalității de distribuire aleatorie a participanților prin cote egale repartizate administratorilor, activitatea de promovare a pensiilor obligatorii este una redusă. Cu câteva excepții, majoritatea administratorilor au puține campanii de marketing menite să atragă participanți noi.

Tabelul I 145 Situația agenților de marketing în 2013

Agenți de marketing	2013	2012	2013/2012
persoane fizice (mii pers.)	72	91	-20,88%
persoane juridice	48	61	-21,31%

Sursa: ASF

Numărul de agenți de marketing din sistemul de pensii private este în continuare scădere, în strânsă legătură cu politica de ansamblu a administratorilor privind marketingul fondurilor de pensii private.

Diminuarea activității de marketing a fondurilor de pensii private rezultă indirect și din comisioanele încasate de brokeri și intermediari persoane juridice, care au scăzut în 2013 comparativ cu 2012 cu 29,21% pe Pilonul II și cu 20,61% pe Pilonul III.

Tabelul I 146 Evoluția veniturilor agenților de marketing persoane juridice în 2013 comparativ cu 2012

Venituri agenți de marketing persoane juridice din	2013	2012	2013/2012
Marketing fonduri de pensii administrate private	4,78	6,75	-29,24%
Marketing fonduri de pensii facultative	1,23	1,55	-20,61%

Sursa: ASF

6.5. Rezultate financiare

6.5.1. Fonduri de pensii administrate privat

Toate fondurile de pensii administrate privat au obținut profit în anul 2013, în creștere față de anul anterior datorită acumulării de active și prin aceasta a creșterii sumelor rulate pentru investiții. Nivelul veniturilor și al cheltuielilor fondului a fost corelat cu dimensiunea activelor și cu strategia de tranzacționare adoptată de administratori (tranzacții efectuate cu frecvență mai ridicată sau mai redusă).

În anul 2013, cel mai mare profit l-a înregistrat FPAP ING, care are și cea mai ridicată pondere în active totale și număr de participanți, iar cel mai scăzut a fost obținut de FPAP BRD.

Tabelul I 147 Pilon II Rezultate financiare fonduri de pensii în 2013

Fond de pensii administrat privat	Venituri totale (mil. lei)		Cheltuieli totale (mil. lei)		Profit net (mil. lei)	
	2013	2013/2012	2013	2013/2012	2013	2013/2012
FPAP ING	3591,27	218,96%	3115,89	273,83%	475,39	62,55%
FPAP AZT VIITORUL TĂU	750,12	58,85%	489,24	66,39%	260,88	46,41%
FPAP ALICO	934,29	321,14%	754,62	354,54%	179,67	221,80%
FPAP ARIPI	417,87	95,35%	298,88	104,37%	119	75,86%
FPAP BCR	361,66	62,10%	290,26	69,46%	71,4	37,80%
FPAP EUREKO	258,46	78,50%	192,41	79,60%	66,04	75,37%
FPAP BRD	94,17	118,30%	56,85	100,54%	37,32	152,32%
FPAP VITAL	97,75	77,57%	60,6	78,42%	37,15	76,20%
TOTAL	6505,59	160,22%	5258,75	195,35%	1246,85	73,30%

Sursa: ASF

6.5.2. Fonduri de pensii facultative

Toate fondurile de pensii facultative au obținut profit în anul 2013, în creștere față de anul anterior datorită acumulării de active și a creșterii sumelor rulate pentru investiții. Nivelul veniturilor și al cheltuielilor fondului a depins de valoarea activelor și de frecvența cu care au fost realizate tranzacții cu activele fondului.

În anul 2013, cel mai mare profit l-a înregistrat FPF ING OPTIM, care are și cea mai ridicată pondere în active totale și număr de participanți, iar cel mai scăzut a fost obținut de FPF EUREKO CONFORT.

Tabelul I 148 Pilon III Rezultate financiare fonduri de pensii în 2013

Fond de pensii facultative	Venituri totale (mil. lei)		Cheltuieli totale (mil. lei)		Profit net (mil. lei)	
	2013	2013/2012	2013	2013/2012	2013	2013/2012
FPF ING OPTIM	85,21	68,85%	57,2	56,84%	28,01	100,16%
FPF BCR PLUS	68,22	48,50%	56,76	52,78%	11,47	30,41%
FPF AZT MODERATO	31,3	44,78%	20,54	41,79%	10,77	50,87%
FPF ING ACTIV	43,91	26,13%	35,2	24,57%	8,71	32,88%
FPF AZT VIVACE	20,7	18,49%	15,42	17,07%	5,28	22,83%
FPF RAIFFEISEN ACUMULARE	27,79	87,25%	23,15	98,36%	4,64	46,33%
FPF BRD MEDIO	8,01	175,25%	4,95	148,51%	3,06	233,25%
FPF PENSIA MEA	13,12	33,73%	10,3	42,11%	2,82	10,07%
FPF STABIL	2,8	95,24%	2,02	116,23%	0,78	56,18%
FPF EUREKO CONFORT	1,41	92,08%	0,97	113,42%	0,44	57,24%
TOTAL	302,48	51,21%	226,50	49,18%	75,98	57,60%

Sursa: ASF

6.5.3. Administratori

În anul 2013, cinci dintre administratori au obținut un profit cumulat în valoare de 46,54 mil. lei în timp ce restul de 6 au înregistrat o pierdere cumulată de 35,1 mil. lei. Pe ansamblu, rezultatul net obținut la nivelul tuturor administratorilor în sistemul de pensii private a fost unul pozitiv, în valoare de 14 mil. lei.

Tabelul I 149 Administratori fonduri de pensii private - Rezultate financiare în 2013

Administrator	Venituri totale (mil. lei)		Cheltuieli totale (mil. lei)		Profit net (mil. lei)		Pierdere (mil. lei)	
	2013	2013/2012	2013	2013/2012	2013	2013/2012	2013	2013/2012
* AEGON PENSII - SAFPP	6,11	40,16%	6,54	30,79%	-	-	0,43	-33,12%
* BRD - SAFPP	7,31	35,42%	9,3	34,11%	-	-	1,99	29,52%
* EUREKO - SAFPP	10,54	19,60%	15,12	-14,31%	-	-	4,57	-48,19%
* BCR PENSII - SAFPP	14,97	35,21%	35,05	-29,70%	-	-	20,08	-48,23%
** ING ASIGURĂRI DE VIAȚĂ	10,84	30,06%	18,24	12,24%	-	-	7,39	-6,55%
** APF - SAFPP	3,84	-60,69%	4,48	-46,14%	-	-100,00%	0,63	-
* ALLIANZ TIRIAC PENSII PRIVATE - SAFPP	40,85	37,61%	23,04	39,98%	17,8	34,67%	-	-
* ING PENSII - SAFPP	59,97	30,60%	42,62	46,72%	14,79	-12,32%	-	-
* ALICO - SAFPP	21,74	135,67%	13,37	79,12%	8,36	376,08%	-	-
* GENERALI - SAFPP	16,32	31,81%	10,98	20,10%	5,34	64,87%	-	-
**RAIFFEISEN ASSET MANAGEMENT	1,22	30,22%	0,97	22,24%	0,24	74,08%	-	-
* TOTAL Administratori Pilon II sau Pilon II și Pilon III	177,81	40,17%	156,03	10,22%	46,30	31,95%	27,08	-45,62%
** TOTAL Administratori exclusiv Pilon III	15,91	-16,49%	23,68	-6,59%	0,24	-84,90%	8,03	1,48%
TOTAL GENERAL	193,72	32,77%	179,71	7,67%	46,54	26,86%	35,10	-39,17%

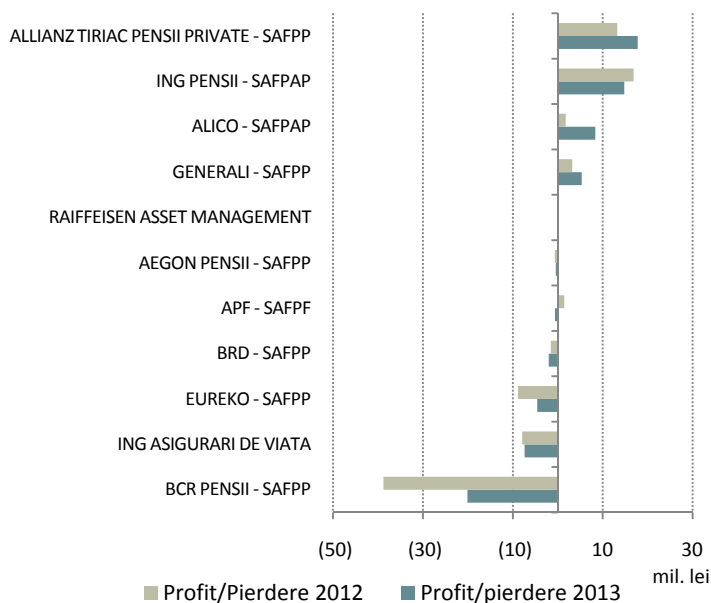
Sursa: ASF

Datorită nivelului mare de active, și datorită păstrării calendarului de creștere a contribuțiilor, rezultatele financiare obținute de majoritatea administratorilor care gestionează fonduri din Pilonul II sau din Pilonul III au fost mai bune în anul 2013, comparativ cu anul 2012. O excepție o reprezintă BRD SAFPP,

care a înregistrat o pierdere mai mare cu 29,52% în 2013 față de 2012.

Dintre administratorii care gestionează exclusiv fonduri din Pilonul III, singurul care a obținut profit este Raiffeisen Asset Management, în creștere cu 74,08% față de anul precedent. Cu toate acestea, profitul se datorează în special veniturilor financiare și nu celor din activitatea de exploatare. APF SAFPF este fosta AVIVA Pensii Private SAFPP, care și-a schimbat denumirea după absorbția FPAP PENSIA VIVA de către FPAP ALICO în urma unui proces de fuziune. Rezultatele financiare obținute s-au deteriorat considerabil, societatea încheind anul 2013 pe pierdere, după ce în 2012 obținuse un profit net de 1,46 mil. lei.

Figura I 163 Administratori de fonduri de pensii private - Profit/pierdere în exercițiul financiar 2012-2013

Sursa: ASF

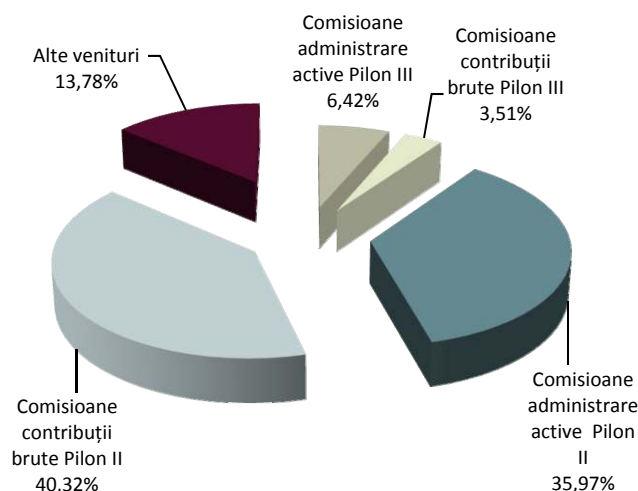
Allianz Tiriac Pensii Private SAFPP și ING Pensii SAFPP au obținut cel mai mare profit din activitatea de administrare a fondurilor de pensii. Allianz Tiriac Pensii Private are în administrare un fond din Pilonul II și două fonduri din Pilonul III (unul cu grad de risc mediu și unul cu grad de risc ridicat). ING Pensii are în administrare un fond din Pilonul II, dar este lider în ceea ce privește cota de piață a activelor totale și numărul de participanți. Totodată, ING Pensii duce o politică activă de atragere a participanților noi în sistem, având cel mai mare număr de acte de aderare semnate. La polul opus, se află BCR Pensii SAFPP, care a obținut cea mai mare pierdere, dar în scădere față de anul 2012. Și BCR Pensii are în administrare un fond pe Pilonul II și unul pe Pilonul III.

Tabelul I 150 Administratori fonduri de pensii private - Structură rezultate financiare în 2013

Indicatori (mil. lei)	2013	% din venituri totale	2013/2012
Venituri totale, din care	193,72	100,00%	32,77%
Venituri din comisioane de administrare active, din care:	82,12	42,39%	46,65%
- aferente Pilon II	69,68	35,97%	45,17%
- aferente Pilon III	12,44	6,42%	55,54%
Venituri din comisioane din contribuții brute, din care	84,90	43,83%	23,04%
- aferente Pilon II	78,11	40,32%	25,98%
- aferente Pilon III	6,79	3,51%	-2,94%
Alte venituri	26,69	13,78%	27,11%
Cheltuieli totale, din care	179,71	92,77%	7,67%
Cheltuieli de personal	37,48	19,35%	1,30%
Taxe ASF/CSSPP*	25,71	13,27%	97,65%
Cheltuieli agenți marketing	6,01	3,10%	-27,62%
- aferente Pilon II	4,78	2,47%	-29,24%
- aferente Pilon III	1,23	0,64%	-20,61%
Alte cheltuieli	110,52	57,05%	1,68%
Rezultat financiar	13,99	7,22%	-
Profit	49,10	25,35%	33,82%
Pierdere	(35,10)	-18,12%	-39,17%

Sursa: ASF, *inclusiv atât taxele de activitate cât și taxele de autorizare

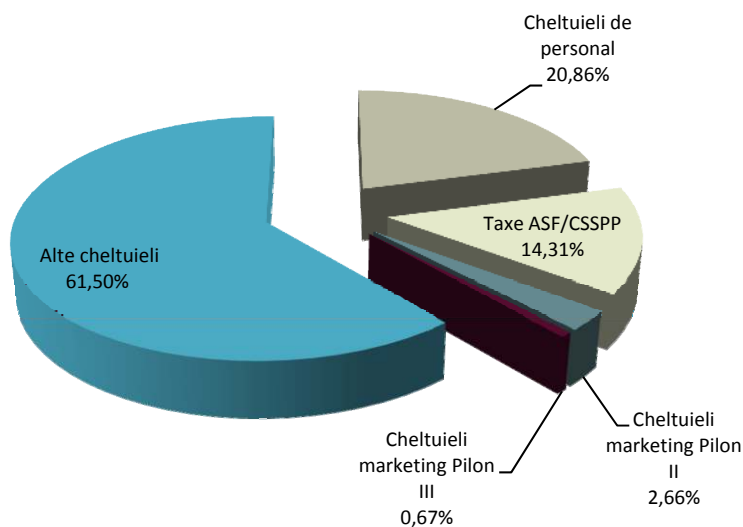
Figura I 164 Administratori de fonduri de pensii private - Structura veniturilor în 2013

Cea mai mare parte din veniturile obținute din activitatea de administrare a fondurilor de pensii private (76%) provin din comisioanele din contribuții și active nete încasate din Pilonul II. Comisioanele obținute din administrarea fondurilor de pensii facultative reprezintă doar 10% din venituri, în timp ce 14% constituie alte venituri.

Sursa: ASF

Figura I 165 Administratori de fonduri de pensii private - Structura cheltuielilor în 2013

Majoritatea cheltuielilor administratorilor sunt variate, în funcție de politica și strategia proprie, fiind încadrate la categoria *Alte cheltuieli*. Din cheltuielile ce pot fi atribuite într-un mod unitar activității de bază, cele cu personalul sunt cele mai mari, reprezentând 20,86% din totalul cheltuielilor. Cheltuielile cu agenții de marketing persoane juridice sunt reduse, raportate la total, datorită numărului mare de agenți de marketing persoane fizice care lucrează direct pentru administratori.

Sursa: ASF

II. RAPORT DE ACTIVITATE AL ASF 2013

---

1. SECTORUL ASIGURĂRILOR-REASIGURĂRILOR

1.1. Supravegherea Sectorului asigurărilor-reasigurărilor

ASF efectuează o supraveghere prudențială permanentă asupra activității societăților și brokerilor de asigurare și/sau de reasigurare prin analize și evaluări ale informațiilor cuprinse în rapoartele, informările și documentele transmise de aceștia (off-site supervision).

În cadrul ASF a fost realizată o evaluare a propriei activități de supraveghere pe piața asigurărilor. Raportul constată că sistemul de supraveghere al pieței asigurărilor este insuficient orientat către analize specializate de risc. Sistemul urmărește respectarea regulilor dar prezintă slăbiciuni în ceea ce privește identificarea timpurie și monitorizarea vulnerabilităților și a riscurilor. Capacitatea redusă de procesare a informațiilor este una dintre cele mai mari probleme, aceasta afectând în mod direct abilitățile de analiză (off-site) și posibilitatea de intervenție a supraveghetorului. Sunt necesare îmbunătățirea coordonării actului de supraveghere, a accesului la informații și introducerea unei baze de date comună, delimitarea operațională clară, dezvoltarea componentei de monitorizare, reorientarea resurselor umane și integrarea aplicațiilor IT în procesul de evaluare (off-site).

Ca parte a eforturilor de implementare a strategiei ASF privind trecerea de la supravegherea de tip conformitate la o supraveghere pe bază de riscuri, acțiunile de supraveghere desfășurate în cursul anului 2013 s-au focalizat asupra acelor problematici și respectiv asupra acelor asigurători care prezintă cele mai mari riscuri asupra atingerii obiectivelor Autorității, respectiv promovarea stabilității activității de asigurare și apărarea drepturilor asiguraților. Astfel, **frecvența și intensitatea activităților de supraveghere aplicate fiecărui asigurător au fost corelate cu mărimea riscurilor pe care acesta le prezintă în raport cu stabilitatea financiară și protecția drepturilor asiguraților**. Totodată, au fost dezvoltate noi aplicații informatice cu rol analitic și noi platforme de raportare. ASF a realizat o aplicație tip „dashboard”¹ pentru piața asigurărilor care permite o prezentare grafică în dinamică și structură a indicatorilor financiari raportați de entitățile supravegheate și care facilitează introducerea ulterioară a unui sistem de alerte și a unui sistem de rating pe categorii și niveluri de risc.

În contextul în care data aplicării Directivei 2009/138 (Solvabilitate II) a fost stabilită pentru 1 ianuarie 2016, acțiunile ASF în ceea ce privește supravegherea pe bază de riscuri a societăților de asigurare au vizat preponderent continuarea creării condițiilor pentru trecerea la acest nou regim de supraveghere.

Una dintre acțiunile importante ale ASF în vederea trecerii la supravegherea pe bază de riscuri sub regimul Solvabilitate II este participarea la Colegiile de Supraveghere² pentru grupurile de asigurări și, îndeosebi, la colegiile constituite pentru două mari grupuri de asigurări care dezvoltă un model intern parțial pentru calculul cerinței de capital de solvabilitate, model care va fi utilizat și de filialele acestora din România. În cadrul celor două colegii s-a continuat analiza documentației depuse de grup privind

¹ Aplicație informatică ce permite definirea și obținerea automată a unor rapoarte sintetice cuprinzând indicatori importanți pentru piața asigurărilor, atât la nivel agregat cât și pentru fiecare societate de asigurări în parte. Aplicația extrage informațiile necesare din baze de date actualizate pe baza raportărilor periodice ale societăților de asigurare iar rapoartele generate sunt utile pentru identificarea și monitorizarea riscurilor la nivel individual sau agregat.

² Cadrul formal în care se realizează supravegherea consolidată a grupurilor multinaționale de asigurări, precum și schimbul de informații între autoritățile competente din fiecare țară în care grupul respectiv își desfășoară activitatea.

modelul intern și revizuirea informațiilor comunicate de reprezentanții grupului și ai filialelor acestora, etapă care precede procesul de aplicație oficială pentru aprobarea modelului intern prevăzut de Directiva 2009/138. Implicarea ASF în aceste colegii a ajutat la o cunoaștere mai bună a activității societăților de asigurare din grup și a riscurilor cu care acestea se confruntă.

Principalele slăbiciuni pe care ASF le-a identificat pentru piața asigurărilor sunt nivelul creanțelor din asigurări, concentrarea activității pe RCA³, politici de reasigurare inadecvate, extinderea rapidă a asigurărilor de credit și garanții, riscul de contagiune, percepția greșită asupra sistemului de control intern și, prin urmare, funcționarea sa inadecvată, raportările incorecte.

Supravegherea societăților de asigurare/reasigurare

Având în vedere rolul său de apărare a drepturilor asiguraților și de promovare a stabilității activității de asigurare în România, ASF a monitorizat, a analizat și verificat indicatorii tehnici și financiari determinați pe baza raportărilor transmise lunar, trimestrial, semestrial și anual de societățile de asigurare și/sau de reasigurare, precum: rezervele tehnice, coeficientul de lichiditate, gradul de solvabilitate, gradul de acoperire cu active admise a rezervelor tehnice brute, rata daunei, rata daunei combinate, rezultatul tehnic pe clase de asigurare, necesarul de capital aferent subscrierilor de riscuri de catastrofă naturală etc.

Din analiza raportărilor transmise de societățile de asigurare în cursul anului 2013, **s-au constatat deficiențe privind activele admise să acopere rezervele tehnice constituite, cauzate în principal de ponderea mare a activelor nelichide** (terenuri și construcții, creanțe de la asigurați și intermediari, partea din rezervele tehnice aferentă contractelor cedate în reasigurare și cheltuieli de achiziție reportate) în total active admise conform prevederilor legale să acopere rezervele tehnice brute. O astfel de situație poate conduce în timp la diminuarea coeficientului de lichiditate în apropierea limitei admise de prevederile legale (respectiv valoarea 1). De aceea este necesar ca analiza de risc a managementului societăților de asigurare să țină seama de acest element iar ASF analizează oportunitatea introducerii în cadrul de reglementare a unor reguli mai stricte cu privire la calitatea activelor luate în acoperirea rezervelor tehnice în vederea diminuării riscului de lichiditate al societăților.

Un alt aspect important constatat în activitatea de supraveghere este **neadecvarea rezervelor tehnice constituite de unele societăți de asigurare, cu precădere pentru asigurările auto, ceea ce a condus la tarife de primă nerealistice practicate de societățile respective, în special în cazul asigurărilor RCA**. Se constată deci că unele entități supravegheate practică o politică de subtarifare, mai ales în cazul asigurărilor RCA, fenomen determinat de „goana” de a atrage clienți pentru a-și crește cota de piață, fără a ține seama în calculul tarifelor de primă de profitabilitatea pe clase/produse de asigurare. Pe termen mediu aceasta se reflectă în incapacitatea de a face față obligațiilor viitoare de plată pentru societățile respective, ceea ce conduce la necesitatea majorării capitalului. Rezultatele tehnice înregistrate la nivelul pieței din activitatea de asigurări RCA, respectiv pierderile din activitatea de bază, trebuie să conducă asiguratorii respectivi către o reevaluare a tarifelor de prime pentru aceste asigurări.

În cazul societăților de asigurare pentru care testele de adecvare au arătat că rezervele sunt subadecvate s-au inițiat controale inopinate și au avut loc întâlniri cu reprezentanții societăților în cauză, care au condus la măsuri din partea acestora pentru stabilirea unui nivel adecvat al rezervelor, astfel încât să permită îndeplinirea tuturor obligațiilor asumate prin contractele de asigurare.

³ Asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto prin care terții prejudiciați în urma unui accident auto sunt despăgubiți, fie că este vorba de daune la autovehicule, vătămări corporale, decese sau pagube aduse proprietăților.

Pentru o parte importantă din companiile de asigurare se identifică **nevoia de îmbunătățire a activității de control intern și de management intern al riscurilor, în special în ceea ce privește politica de tarifyare**, pentru că s-a constatat că politica de management din ultimii ani a companiilor, axată în principal pe creșterea cotei de piață (care generează o creștere doar pe termen scurt a nivelului lichidității), nu poate fi sustenabilă pe termen mediu și lung în lipsa unor aporturi semnificative de capital. Este necesar ca politica de management a companiilor să se reorienteze în vederea creșterii profitabilității liniilor de business și creșterii capacității interne de generare a resurselor financiare necesare susținerii activității.

În anul 2013, prin Ordinul CSA nr. 3 a fost introdusă **obligația asigurătorilor RCA de a stabili tarifyele anuale de prime astfel încât, cu o probabilitate de cel puțin 99,5%, primele estimate pe următoarele 12 luni să acopere toate cheltuielile aferente**, cu respectarea legislației în vigoare și a principiilor actuariale general acceptate. În acest sens, în colaborare cu UNSAR s-au organizat întâlniri cu actuarii societăților ce practică asigurarea RCA pentru discutarea metodelor de tarifyare ce se pot aplica. Tarifyele RCA notificate de asigurători în anul 2013 au fost analizate de actuarii din cadrul ASF, urmărindu-se respectarea noilor cerințe.

ASF analizează trimestrial rata daunei și rata daunei combinate pe ansamblul pieței, pe societăți și pe clase de asigurare, și efectuează teste trimestriale de adecvare a rezervelor pentru asigurările generale. Pe parcursul anului 2013 s-a înregistrat o ameliorare a ratei daunei la nivelul pieței asigurărilor, datorită schimbărilor legislative introduse.

Ca urmare a activității de supraveghere din anul 2013 **au fost notificate un număr de opt societăți de asigurare și/sau reasigurare pentru neîndeplinirea prevederilor legale** privind acoperirea rezervelor tehnice brute cu active admise, nerespectarea dispersiei activelor luate în calcul la acoperirea rezervelor tehnice brute, netransmiterea în termen a raportărilor, precum și în legătură cu calculul marjei de solvabilitate. În urma notificărilor transmise au fost stabilite anumite obligații în sarcina unei societăți și a fost sancționată cu avertisment scris conducerea executivă a acesteia.

De asemenea, pe parcursul anului 2013 **au fost monitorizate un număr de cinci societăți de asigurare care au raportat un grad de solvabilitate pentru data de 31.12.2012 mai mic de 1,05, precum și două societăți având indicatorul de solvabilitate sub nivelul minim admis, urmărindu-se lunar evoluția gradului de solvabilitate, iar în cazul celor cu solvabilitate subunitară monitorizând măsurile luate de societăți pentru efectuarea majorării capitalului social.** În cazul acestor societăți, gradul de solvabilitate a fost calculat ca raport între valoarea marjei de solvabilitate disponibilă și valoarea fondului de siguranță.

La Carpatica Asig SA au fost identificate erori operaționale din partea angajaților societății, precum și deficiențe în aplicarea propriilor proceduri și instrucțiuni de lucru privind constatarea, evaluarea și lichidarea daunelor RCA. Totodată ASF a constatat că sistemul de control intern al societății nu a funcționat corespunzător și că societatea nu a constituit rezervă de daună avizată la un nivel adecvat.

ASF a dispus sancționarea societății Carpatica Asig SA cerând totodată luarea de măsuri în vederea corectării deficiențelor constatate în timpul controlului. ASF a dispus reevaluarea contractelor de reasigurare ale Carpatica Asig, inclusiv în ceea ce privește reflectarea acestora în situațiile financiare ale societății. În prima parte a anului 2014, ASF a luat decizia deschiderii procedurii de redresare financiară a Carpatica Asig pe bază de plan de redresare.

Din activitatea curentă de supraveghere ASF a constatat unele probleme în ceea ce privește modul de gestionare de către Euroins Romania Asigurare Reasigurare SA a dosarelor de daună RCA.

În urma clarificărilor solicitate companiei, s-a observat un număr mare de dosare de daună eliminate din rezerva de daună (mai exact 12.626 de dosare respinse în 2012), ceea ce a creat premisele unor verificări suplimentare, iar în urma acestora ASF a decis sancționarea cu amendă a conducătorului departamentului de daună și a stabilit în sarcina societății mai multe obligații, printre care revizuirea tuturor dosarelor de daună respinse pentru care termenul de prescripție nu a intervenit până la momentul respectiv.

În urma unui nou control inopinat la Euroins Romania Asigurare Reasigurare SA, ASF a constatat că reglementările și instrucțiunile de constatare și lichidare a daunelor utilizate de societate nu sunt adecvate, că în unele cazuri a fost diminuat în mod nejustificat cuantumul despăgubirii față de valoarea rezultată din documentele existente la dosarele de daună și că plățile către păgubiți aferente unor dosare de daună s-au făcut cu întârziere față de termenele prevăzute de normele legale. În cazul unor dosare de daună partea prejudiciată nu a fost notificată cu privire la respingerea pretențiilor de despăgubire și la motivația respingerii.

Pentru motivele de mai sus ASF a interzis temporar activitatea companiei de vânzare de polițe RCA. Ulterior compania și-a revizuit politica de constituire a rezervelor, rezerva de daune fiind crescută gradual, procesul de plată a daunelor a fost îmbunătățit și au fost efectuate infuzii de capital. Aceste evoluții pozitive au avut ca rezultat ridicarea, în septembrie 2013, a restricției menționate.

În cazul Astra SA, în urma controlului periodic finalizat în prima parte a anului 2013, ASF(CSA) a constatat subadecvarea rezervei de prime și a rezervei de daune, calculul eronat al gradului de acoperire a rezervelor tehnice cu active admise, deficiențe ale programului de reasigurare, un sistem de control intern inadecvat și alte deficiențe importante. Din aceste motive ASF a cerut societății să realizeze un plan de măsuri pentru corectarea deficiențelor constatate.

Planul viza, printre altele, revizuirea procedurilor interne privind activitatea de reasigurare și de investiții, evidențierea și evaluarea corespunzătoare a contractelor de asigurare încheiate, efectuarea corecțiilor necesare în vederea asigurării concordanței dintre evidența tehnică și contabilă a societății, anularea creanțelor din asigurare aferente contractelor de asigurare ieșite din perioada de valabilitate, calcularea corespunzătoare și în conformitate cu cerințele legale a tuturor rezervelor tehnice constituite de societate.

Acest plan de măsuri a avut ca termen final de ducere la îndeplinire data de 31 decembrie 2013. Ulterior acestei date, ASF a revenit cu un control inopinat în urma căruia s-a constatat că societatea nu a îndeplinit în termen măsurile stabilite în sarcina acesteia. Pe baza aspectelor constatate și a referatului întocmit ca urmare a controlului permanent, în trimestrul I 2014 Consiliul ASF a dispus inițierea procedurii de redresare financiară a societății prin administrare specială.

Tot în cadrul activității de supraveghere a Sectorului asigurărilor-reasigurărilor ASF a analizat studiile de fezabilitate transmise de societățile de asigurare privind autorizarea și funcționarea asigurătorilor sau autorizarea transferurilor de portofolii și/sau fuziunilor între societăți.

În scopul supravegherii prudențiale personalul din cadrul ASF a participat la diverse întâlniri cu reprezentanții societăților de asigurare și/sau reasigurare pentru clarificarea unor interpretări ale legislației în vigoare sau a altor problematici ridicate de asigurători.

De asemenea, personalul ASF cu atribuții în domeniul supravegherii (off-site supervision) în Sectorul asigurărilor-reasigurărilor a participat împreună cu specialiști în control la acțiuni de control

periodice și inopinate (on-site supervision) efectuate la societăți și brokeri de asigurare, având contribuții la urmărirea implementării planurilor de măsuri dispuse ca urmare a analizării rezultatelor acestor controale.

Rezultatul activităților de supraveghere și control efectuate de ASF în anul 2013 s-a resimțit în recapitalizări ale societăților de asigurare, creșterea nivelului rezervelor tehnice înregistrate, reevaluări ale tarifelor practicate, îmbunătățirea activităților de control intern și management al riscurilor. În anumite cazuri, ca urmare a situațiilor identificate prin activitatea de supraveghere și control au fost luate măsuri cu impact semnificativ în vederea redresării societăților de asigurare a căror situație financiară nu a putut fi consolidată prin capacitatea financiară și administrativă internă a societății.

ASF urmărește **asigurarea unei mai bune guvernante în cadrul societăților de asigurare, care să conducă la o creștere a calității informațiilor financiare raportate de societăți**, prin responsabilizarea conducerilor societăților de asigurare și a persoanelor din cadrul acestora implicate în activități de managementul riscului, control intern și audit intern. **Este vizată inclusiv responsabilizarea sporită a actuarilor și a auditorilor externi.**

Activitatea de supraveghere a ASF va fi intensificată în anul 2014 și va ținti întărirea și îmbunătățirea sistemului de guvernare din cadrul societăților de asigurare, inclusiv din perspectiva aplicării Solvabilitate II. Un obiectiv al ASF este să asigure o creștere a capacității interne a societăților de asigurare în gestionarea riscurilor, conducând astfel la mai multă prudență în evaluarea rezervelor și în stabilirea primelor, precum și la mai multă credibilitate a informațiilor financiare transmise.

În anul 2013, EIOPA a decis derularea unui **test de stres la nivelul pieței de asigurări din statele membre ale Uniunii Europene, exercițiu care a fost programat a se desfășura începând cu 30 aprilie 2014.** Exercițiul are ca scop testarea societăților de asigurare la scenarii cu potențial impact asupra activelor și activității acestora, urmărind identificarea vulnerabilităților majore. Acest exercițiu va permite autorităților naționale și EIOPA să definească zonele care necesită analize și măsuri suplimentare de supraveghere. ASF s-a alăturat inițiativei EIOPA și a demarat efectuarea testului de stres la nivel național, datele centralizate de la societățile de asigurare urmând să fie validate până la 31.07.2014.

Asigurările obligatorii

Având în vedere ponderea semnificativă a asigurării obligatorii RCA în totalul asigurărilor generale, precum și importanța asigurărilor RCA și a asigurărilor obligatorii de locuințe în protecția populației, ASF desfășoară o activitate de supraveghere prudențială pe baza raportărilor lunare, urmărind și analizând indicatorii tehnici ai societăților de asigurare pentru cele două tipuri de asigurări menționate.

Sunt urmăriți cu precădere indicatorii privind asigurarea RCA, atât pentru fiecare societate în parte cât și la nivelul întregii piețe, precum: prima medie, dauna medie plătită și în rezervă, rata daunei, rata cheltuielilor. Sunt monitorizate rezervele de daună și nivelul tarifelor de primă.

Ca urmare a situațiilor identificate în urma supravegherii permanente exercitate de ASF **pe segmentul societăților de asigurare autorizate să încheie asigurări obligatorii RCA și asigurări obligatorii de locuințe, în anul 2013 au fost sancționate două societăți de asigurare**, din care pentru una s-a emis decizie de sancționare cu avertisment scris pentru actuar și plan de măsuri pentru societate, iar pentru cea de-a doua s-a emis decizie de sancționare cu amendă în sumă de 50.000 de lei pentru conducătorul departamentului de daune și plan de măsuri pentru societate. În cazul altor abateri mai puțin grave de la reglementări au fost transmise scrisori de atenționare către societățile de asigurare. De asemenea, au fost inițiate

controale la sediul unor societăți de asigurare pentru clarificarea în detaliu a situațiilor sesizate în cazul activităților de supraveghere.

Activitatea de cedare în reasigurare

Pentru monitorizarea activității de cedare în reasigurare, ASF a analizat informațiile transmise de cele 26 de societăți de asigurare autorizate să subscrie riscuri de catastrofe naturale și rapoartele anuale ale acestora privind strategia de reasigurare adoptată, verificând acoperirea necesarului de capital aferent subscrierilor de riscuri de catastrofă naturală.

Normele privind autorizarea și desfășurarea activității de subscriere și cedare în reasigurare a riscurilor de catastrofă naturală puse în aplicare prin Ordinul nr. 12/2012 includ metodologia de calcul al necesarului de capital pentru riscurile catastrofice. Aceasta facilitează un calcul omogen al daunei maxime probabile pentru toți asigurătorii români care subscriu astfel de riscuri. Calculul este bazat pe un scenariu cu trei evenimente: un cutremur și două inundații.

Din analiza rapoartelor anuale privind strategia de reasigurare adoptată, s-a constatat că societățile de asigurare au optat pentru un mixt de contracte de reasigurare tradiționale, atât proporționale cât și neproporționale, având în vedere structura portofoliului de asigurări, frecvența și severitatea daunelor, apetitul la risc și alți indicatori, astfel încât să se ofere protecție adecvată pentru riscurile asumate din activitatea de subscriere.

Contractele de reasigurare financiare au pătruns în ultima perioadă pe piața locală. Din punct de vedere al activității de supraveghere, problemele caracteristice contractelor de reasigurare financiare sunt foarte importante deoarece acestea influențează nivelul indicatorilor de prudențialitate fiind legate de transferul riscului, cu implicare directă în evidențierea în contabilitate a contractului de reasigurare, ceea ce influențează calculul solvabilității societății. În unele situații, utilizarea reasigurării financiare poate determina o imagine denaturată a poziției financiare a societății, lucru care preocupă în mod evident autoritatea de supraveghere. Din cauza clauzelor complexe pe care le au contractele de reasigurare financiară, procesul de cuantificare a riscului cedat este dificil pentru autoritatea de supraveghere.

Supravegherea efectivă a fost îmbunătățită printr-o strânsă colaborare internațională între autoritățile de supraveghere prin schimburi de informații referitoare la stabilitatea financiară și proprietarii societăților care participă la realizarea tranzacțiilor. Asigurătorii care fac parte din grupuri financiare internaționale au principii de protecție stabilite în cadrul strategiei generale a grupului. Aceștia cedează riscurile în reasigurare în cadrul grupului din care fac parte, relațiile cu reasigurătorii fiind monitorizate la nivel de grup/holding în scopul reducerii semnificative a profitului cedat în afara grupului. La rândul lor, aceste holdinguri retrocesionează portofoliile către reasigurători profesionali, diminuând riscul de concentrare.

Activitățile de supraveghere și control derulate de ASF pe parcursul anului 2013 au identificat situații în care planurile de reasigurare ale societăților au fost inadecvate atât în ceea ce privește nivelul cedării în reasigurare cât și calitatea reasigurătorilor selectați. În cazurile respective ASF a solicitat societăților să aplice măsuri de ameliorare a situației constatate și a urmărit gradul de îndeplinire al acestora.

Supravegherea brokerilor de asigurare

Activitatea de supraveghere a brokerilor de asigurare s-a intensificat în cursul anului 2013 în vederea asigurării unui cadru concurențial competitiv pe piața asigurărilor, prin verificarea condițiilor de desfășurare la nivel profesional a activității de intermediere în cadrul pieței asigurărilor. **Au fost constatate numeroase**

deficiențe legate de organizarea activității, de controlul intern și raportarea operațiunilor desfășurate. ASF a notificat brokerii de asigurare care nu au respectat prevederile legale iar în urma analizării răspunsurilor primite **au fost emise decizii de sancționare pentru un număr de 29 de brokeri de asigurare și s-a dispus retragerea autorizației de funcționare pentru doi brokeri de asigurare.**

Un rol activ și o responsabilitate suplimentară în supravegherea activității și conduitei agenților de asigurare trebuie să fie asumat de societățile de asigurare. Intensificarea activității de supraveghere cu privire la calitatea activităților de control intern și management al riscurilor din cadrul societăților de asigurare, vizează inclusiv modul de gestionare a activității desfășurate prin intermediarii în asigurări, cu accent pe problematica colectării și virării primelor de asigurare și pe calitatea informațiilor furnizate clienților cu privire la produsele intermediare.

Registre și baze de date publice sau interne pe piața asigurărilor menținute de ASF

În cadrul ASF se ține evidența **Registrului Actuarilor**. În anul 2013 au fost înregistrați 14 noi actuari, în urma analizării documentației cerute de legislația în domeniu.

Tot ASF gestionează și **baza de date CEDAM**⁴, rolul acesteia fiind să ofere informații utile persoanelor asigurate și celor prejudiciate, precum și să simplifice activitatea de subscriere a polițelor RCA.

Pentru a veni în sprijinul pieței de asigurări în ceea ce privește modul de stabilire a despăgubirilor acordate pentru vătămări corporale și deces, împreună cu reprezentanți ai UNSAR, a fost înființată o **bază de date cu informații referitoare la despăgubirile acordate de companiile de asigurări pentru vătămări corporale și deces în urma unor accidente rutiere.**

În cursul anului 2013 a continuat procesul de verificare și analiză a noii platforme electronice EWS (Early Warning System) pentru managementul raportărilor transmise de societățile și brokerii de asigurare. S-a verificat conformitatea privind structura machetelor de raportare, precum și a datelor din rapoartele finale cu cele din machetele de raportare, s-au verificat termenii și conținutul, precum și modul de încărcare în noul sistem electronic al raportărilor rectificative. Pe tot parcursul anului 2013, experții ASF în domeniul supravegherii Sectorului asigurărilor-reasigurărilor au acordat asistență entităților raportoare în vederea însușirii noutăților privind platforma de raportare, a întocmirii corecte a raportărilor⁵, proces care continuă și în prezent.

Personalul cu atribuții de supraveghere în Sectorul asigurărilor-reasigurărilor a participat la dezvoltarea platformei IT „Dashboard”, aplicație care are ca obiectiv să devină un instrument de monitorizare a indicatorilor de prudențialitate la nivel de societate și pe ansamblul pieței de asigurări, precum și de analiză în dinamică a indicatorilor specifici.

Tot în cursul anului 2013 **a fost dezvoltată o platformă de raportare pentru informațiile noi solicitate în perioada de pregătire a trecerii la Solvabilitate II, folosind taxonomia XBRL**⁶ recomandată de EIOPA. ASF are în vedere actualizarea machetelor și formulelor de calcul implementate în cadrul platformei de raportare cu noile modificări la Specificațiile Tehnice transmise ulterior de EIOPA.

⁴ Baza de date CEDAM a fost implementată și este menținută de ASF în baza Ordonanței de urgență nr. 189/2005 pentru stabilirea unor măsuri privind vehiculele rutiere înmatriculate și în conformitate cu Directiva Parlamentului European și a Consiliului Europei nr. 2000/26/CE privind armonizarea legislațiilor statelor membre privind asigurarea de răspundere civilă pentru daunele decurgând din circulația autovehiculelor. Rolul acestei baze de date este acela de a oferi o evidență centralizată a polițelor RCA încheiate pe teritoriul României, atât în scopul unei mai bune urmăriri a respectării legislației în vigoare, cât și pentru a facilita accesul tuturor persoanelor interesate la informații legate de existența unei polițe RCA pentru un anumit autovehicul.

⁵ Majoritatea raportărilor nou introduse sunt recomandate de EIOPA și fac parte din implementarea Solvabilitate II.

⁶ XBRL este un standard internațional pentru publicarea, schimbul și analiza financiară a datelor raportate.

Colaborarea interinstituțională cu privire la supravegherea pieței asigurărilor

Personalul de specialitate din cadrul ASF s-a ocupat de **întocmirea certificatelor de solvabilitate**, prin care se comunică autorităților competente ale statelor membre dovada deținerii de către asiguratorii a marjei minime de solvabilitate.

În temeiul protocoalelor încheiate cu alte autorități și organisme din România (precum Banca Națională a României, Institutul Național de Statistică, Ministerul Finanțelor Publice sau Consiliul Concurenței), ASF elaborează și transmite periodic informații privind piața asigurărilor, precum și alte rapoarte solicitate de aceste instituții.

În anul 2013 ASF a participat, după consultări cu societățile de asigurare, la proiectul de modificare a Legii nr. 260/2008 privind asigurarea obligatorie a locuințelor împotriva cutremurelor, alunecărilor de teren și inundațiilor, republicată, în sensul de a permite tuturor asiguratorilor autorizați să subscrie riscuri de catastrofă, să încheie asigurări obligatorii PAD, în baza unor contracte de coasigurare și/sau intermediere încheiate cu PAID, acesta redevenind astfel unicul gestionar al asigurării obligatorii împotriva dezastrelor naturale a locuințelor. Proiectul s-a concretizat prin Legea nr. 243/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 260/2008 privind asigurarea obligatorie a locuințelor împotriva cutremurelor, alunecărilor de teren și inundațiilor, ce a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 456 din 24.07.2013.

Totodată, ASF a avut contribuții în cadrul grupului de lucru constituit la nivelul Ministerului Sănătății, din care fac parte și reprezentanți ai Colegiului Medicilor, ai UNSAR, ai Colegiului Dentistilor și ai Asociațiilor Pacienților, în vederea elaborării Titlului XV „Răspunderea civilă a personalului medical și a furnizorului de produse și servicii medicale, sanitare și farmaceutice” din proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății.

ASF s-a implicat în activitatea grupului de lucru constituit la nivelul Ministerului Turismului, alături de Autoritatea Națională pentru Turism, în vederea elaborării proiectului de modificare și completare a Ordinului nr. 235/2001 privind asigurarea turiștilor în cazul insolvenței sau falimentului agenției de turism.

Un alt grup de lucru pe plan național la care specialiștii din cadrul ASF au avut contribuții este cel constituit la nivelul unor Comisii din cadrul Camerei Deputaților, având ca obiect definitivarea proiectului de lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, cu precădere în ceea ce privește capitolul referitor la accidentul de circulație din care au rezultat numai pagube materiale.

Urmărirea gradului de acoperire în asigurarea RCA a parcului auto din România reprezintă o preocupare permanentă a ASF, în vederea încadrării în limitele impuse de Uniunea Europeană. Pentru aceasta ASF monitorizează și compară numărul de vehicule asigurate cu numărul vehiculelor înmatriculate, acțiune desfășurată în colaborare cu Direcția Regim Permise de Conducere și Înmatriculare a Vehiculelor (DRPCIV) din cadrul Ministerului Administrației și Internelor. În acest sens, în baza prevederilor OUG nr. 189/2005 pentru stabilirea unor măsuri privind vehiculele înmatriculate, aprobată cu unele modificări prin Legea 432/2006, a fost încheiat la data de 13.06.2013 Protocolul de Cooperare între ASF și DRPCIV privind schimbul de informații în vederea creșterii procentului de vehicule rutiere asigurate RCA.

Colaborarea cu alte autorități de supraveghere și instituții europene a avut un rol important în activitatea de supraveghere din Sectorul asigurărilor-reasigurărilor. Experții ASF au continuat să participe activ în colegiile de supraveghere ale grupurilor de asigurări constituite la nivelul Uniunii Europene, în cadrul

comitetului constituit la EIOPA pe tema raportărilor (IGSRR) și au răspuns solicitărilor de informații de la EIOPA, atât informații pentru raportul anual al EIOPA privind stabilitatea financiară cât și diverse chestionare privind aspecte calitative sau informații cantitative. În același timp au fost transmise răspunsuri la numeroase chestionare, au fost formulate puncte de vedere și au fost transmiși indicatori specifici către organismele europene și internaționale, precum EIOPA, FMI, Banca Mondială.

Concluziile și experiența activităților de supraveghere au fost valorificate în procesul de elaborare a proiectelor de modificare/completare a normelor emise de ASF dar și la conferințe și seminarii organizate în cadrul procesului de pregătire a noului regim de supraveghere Solvabilitate II.

1.2. Reglementarea Sectorului asigurărilor-reasigurărilor

În ceea ce privește **legislația primară aplicabilă domeniului asigurărilor** este de menționat faptul că, în cursul anului 2013 **a fost modificată Legea nr. 32/2000 privind activitatea de asigurare și supravegherea asigurărilor** prin Legea nr. 272/2013 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 98/2006 privind supravegherea suplimentară a instituțiilor de credit, a societăților de asigurare și/sau de reasigurare, a societăților de servicii de investiții financiare și a societăților de administrare a investițiilor dintr-un conglomerat financiar, a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului și a Legii nr. 32/2000 privind activitatea de asigurare și supravegherea asigurărilor.

Modificarea asigură transpunerea dispozițiilor art. 1 pct. 1 și 2 din Directiva 2011/89/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 noiembrie 2011 de modificare a Directivelor 98/78/CE, 2002/87/CE, 2006/48/CE și 2009/138/CE în ceea ce privește supravegherea suplimentară a entităților financiare care aparțin unui conglomerat financiar.

Pe plan european, în contextul în care Parlamentul European, Comisia Europeană și Consiliul Uniunii Europene au finalizat negocierile (așa numitul „trialog”) și au ajuns la un consens asupra **proiectului de Directivă Omnibus II** de modificare a Directivei 2009/138/CE privind Solvabilitate II abia în luna noiembrie 2013 (calendarul convenit anterior fiind cu mult depășit), în anul 2013 s-a impus adoptarea de urgență a unei noi directive de amânare a datelor de transpunere și respectiv de aplicare a Directivei 2009/138/CE.

Cunoscută sub denumirea de **Quick Fix Directive II**, Directiva 2013/58/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2013 de modificare a Directivei 2009/138/CE (Solvabilitate II) în ceea ce privește data pentru transpunerea acesteia și data de aplicare a acesteia, precum și data de abrogare a anumitor directive (Solvabilitate I), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 341 din 18/12/2013, amână data de transpunere în legislațiile statelor membre de la 30 iunie 2013 la 31 martie 2015, respectiv data de aplicare a noului regim de solvabilitate de la 1 ianuarie 2014 la 1 ianuarie 2016.

Consensul privind proiectul de directivă Omnibus II a fost obținut după ce, în prealabil, **la nivel european a fost derulat un amplu exercițiu de evaluare privind impactul prevederilor referitoare la produsele de asigurări cu garanții pe termen lung asupra cerințelor de capital de solvabilitate (LTGA - long term guarantee assesment)**, aspect care a creat cele mai multe controverse și care a cauzat prelungiri repetate ale termenelor de finalizare a negocierilor.

LTGA s-a derulat în perioada martie - aprilie 2013 și a implicat participarea asigurătorilor și a autorităților naționale de supraveghere din toate statele membre UE, fiind coordonat de EIOPA, care a livrat raportul

final agregat către participanții la dialog în iunie 2013. Scopul exercițiului a fost acela de a testa metodele propuse a fi introduse în proiectul directivei Omnibus II și anume: prima de echilibrare (MA), prima de lichiditate contraciclică (CCP), extrapolarea și măsurile tranzitionale. **ASF a trimis la EIOPA rezultatele cantitative pentru fiecare participant la LTGA (în formă anonimă) și chestionarul calitativ (în formă agregată), doi reprezentanți ai ASF participând ulterior la validarea rezultatelor și respectiv, la elaborarea raportului la nivel european.**

În absența unei decizii politice privind directiva Omnibus II, în anul 2013 EIOPA a emis patru ghiduri, cu aplicabilitate de la 1 ianuarie 2014, privind etapa de pregătire pentru implementarea regimului de supraveghere Solvabilitate II.

Scopul acestor ghiduri, care au fost aprobate de Consiliul Supraveghetorilor EIOPA în data de 25 septembrie 2013, este de a preveni adoptarea de soluții diferite de către autoritățile naționale competente în vederea promovării celor mai bune practici de supraveghere sub cerințele directivei Solvabilitate II.

Cele patru ghiduri, având ca termen de aplicare data de 01.01.2014, se referă la:

- sistemul de guvernanță, inclusiv sistemul de management al riscurilor;
- analiza prospectivă de societățile de asigurări a propriilor riscuri;
- procesul de evaluare prealabilă a modelului intern (utilizat pentru calculul cerinței de capital de solvabilitate în regimul Solvabilitate II);
- transmiterea informațiilor către autoritatea națională competentă.

La nivelul ASF s-a apreciat că o aplicare bruscă a cerințelor directivei Solvabilitate II, fără o pregătire prealabilă, atât din partea asiguratorilor cât și a Autorității, ar crește riscul ca impactul asupra pieței, inclusiv asupra asiguraților, să fie unul negativ. În aceste condiții și având în vedere faptul că, potrivit Regulamentului (UE) nr. 1094/2010 al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a EIOPA, ghidurile sunt supuse procedurii de conformare sau explicare („comply or explain”), **ASF a optat pentru preluarea prevederilor celor 4 ghiduri în cadrul de reglementare și supraveghere a sectorului asigurărilor, emițând în acest sens Decizia nr. 47/2013.** De asemenea, ASF a realizat un Glosar de termeni Solvabilitate II, ce ține seama și de observațiile primite de la asociațiile profesionale ale asiguratorilor.

Ca urmare a demersurilor întreprinse în anul 2013, ASF a beneficiat de expertiza unor specialiști din cadrul autorității din Marea Britanie (Prudential Regulation Authority - PRA), în cadrul unui seminar tehnic care a avut loc în februarie 2014 având ca tematică centrală modelele interne ce pot fi utilizate de societățile de asigurare pentru calculul cerinței de capital de solvabilitate sub regimul Solvabilitate II.

În anul 2013, cadrul legislativ aplicabil asiguratorilor și intermediarilor în asigurări din România a fost completat și modificat prin următoarele acte normative:

Ordinul președintelui CSA nr. 1 din 11.01.2013 pentru **modificarea și completarea Normelor privind Pool-ul de Asigurare împotriva Dezastrelor Naturale**, puse în aplicare prin Ordinul președintelui Comisiei de Supraveghere a Asiguraților nr. 17/2009 (publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 47 din 22.01.2013):

- *actualizează condițiile în care asiguratorii pot deveni acționari PAID;*
- *modifică/introduce prevederi de natură să clarifice procedura de decontare de către PAID a cheltuielilor efectuate de asiguratorii cu activitatea de constatare a prejudiciilor și plata despăgubirilor ca urmare a producerii riscurilor asigurate obligatoriu;*

Ordinul președintelui CSA nr. 2 din 15/01/2013 pentru **modificarea notei anexei nr. 4 la Normele privind autorizarea și desfășurarea activității de subscriere și cedare în reasigurare a riscurilor de catastrofă naturală**, puse în aplicare prin Ordinul președintelui Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor nr. 12/2012 (publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 48 din 22/01/2013);

Ordinul președintelui CSA nr. 3 din 16.01.2013 pentru **modificarea și completarea Normelor privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente de vehicule**, puse în aplicare prin Ordinul președintelui Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor nr. 14/2011 (publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 41 din 18.01.2013), cu modificările și completările ulterioare:

- *noi obligații în sarcina asigurătorului în sensul solicitării de documente justificative la încheierea polițelor RCA, ținând cont de faptul că aceștia își asumă răspunderea pentru documentele de asigurare emise;*
- *se introduce obligația asigurătorilor de a-și determina tarifele de primă practicate pentru asigurarea obligatorie RCA cu un anumit nivel de încredere și cu respectarea principiilor actuariale general acceptate. Scopul emiterii actului normativ a fost acela ca nivelul tarifelor RCA rezultat să fie unul corect și suficient pentru acoperirea tuturor riscurilor asumate și a cheltuielilor aferente;*

Ordinul președintelui CSA nr. 4 din 17.01.2013 pentru **modificarea Normelor privind condițiile și modalitățile de comunicare electronică a unor informații referitoare la contracte de asigurare**, puse în aplicare prin Ordinul președintelui Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor nr. 10/2012 (publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 56 din 24.01.2013):

- *eliminarea, pentru societățile de asigurare autorizate să practice asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente de vehicule, a obligației de a transmite informații complete privind evenimentele rutiere produse către baza de date pentru evidența evenimentelor rutiere REVER;*

Ordinul președintelui CSA nr. 5 din 17.01.2013 pentru **modificarea anexei la Normele privind metodologia de calcul și evidență a rezervelor tehnice minime pentru activitatea de asigurări generale**, puse în aplicare prin Ordinul președintelui Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor nr. 3.109/2003 (publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 59 din 28.01.2013):

- *stabilește o nouă metodologie de calcul al rezervei de daune neavizate aferentă contractelor de asigurări obligatorii de răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente de vehicule;*

Ordinul președintelui CSA nr. 6 din 23/01/2013 pentru **modificarea și completarea Normelor privind autorizarea și funcționarea asigurătorilor**, puse în aplicare prin Ordinul președintelui Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor nr. 16/2012 (publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 66 din 31/01/2013);

Ordinul președintelui CSA nr. 7 din 04/02/2013 pentru punerea în aplicare a Normelor privind încheierea exercițiului financiar 2012 pentru societățile din domeniul asigurărilor (publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 100 din 20/02/2013);

Ordinul președintelui CSA nr. 8 din 04.02.2013 privind **cota procentuală pentru contribuția asigurătorilor la Fondul de protecție a victimelor străzii** (publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 84 din 07.02.2013):

- *stabilește contribuția asigurătorilor care practică asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente de vehicule, la Fondul de protecție a victimelor străzii, aferentă anului 2013, la cota procentuală de 1% din volumul primelor brute încasate pentru această asigurare;*

Ordinul președintelui CSA nr. 9 din 08/02/2013 pentru **modificarea Normelor privind calificarea profesională și pregătirea continuă a intermediarilor în asigurări**, puse în aplicare prin Ordinul președintelui Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor nr. 9/2012 (publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 95 din 15/02/2013);

Ordinul președintelui CSA nr. 10 din 25/03/2013 pentru **modificarea anexei nr. 6 la Normele privind autorizarea brokerilor de asigurare și/sau de reasigurare, precum și condițiile de menținere a acesteia**, puse în aplicare prin Ordinul președintelui Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor nr. 15/2010 (publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 176 din 01/04/2013);

Ordinul președintelui CSA nr. 11 din 11/04/2013 pentru **modificarea Normelor privind autorizarea și funcționarea asigurătorilor**, puse în aplicare prin Ordinul președintelui Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor nr. 16/2012 (publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 223 din 18/04/2013);

Ordinul președintelui ASF nr. 2 din 16/05/2013 pentru **modificarea Normelor privind calificarea profesională și pregătirea continuă a intermediarilor în asigurări**, puse în aplicare prin Ordinul președintelui Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor nr. 9/2012 (Publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 290 din 22/05/2013);

Norma ASF nr. 3 din 22/07/2013 pentru punerea în aplicare a Sistemului de raportare contabilă la 30 iunie 2013 a societăților din domeniul asigurărilor (publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 463 din 26/07/2013).

Norma nr. 6 din 14.08.2013 privind **Poolul de Asigurare împotriva Dezastrelor Naturale** (publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 521 din 20.08.2013):

- *armonizează prevederile legislației secundare cu dispozițiile Legii nr. 260/2008 privind asigurarea obligatorie a locuințelor împotriva cutremurelor, alunecărilor de teren și inundațiilor, republicată;*

Norma nr. 7 din 14.08.2013 privind **forma și clauzele cuprinse în contractul de asigurare obligatorie a locuințelor împotriva cutremurelor, alunecărilor de teren și inundațiilor** (publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 521 din 20.08.2013):

- *armonizează prevederile legislației secundare cu dispozițiile Legii nr. 260/2008 privind asigurarea obligatorie a locuințelor împotriva cutremurelor, alunecărilor de teren și inundațiilor, republicată;*

Norma ASF nr. 11 din 11/09/2013 privind **implementarea principiului egalității de tratament între femei și bărbați în ceea ce privește accesul la serviciile din domeniul asigurărilor** și furnizarea de servicii în domeniul asigurărilor (publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 593 din 20/09/2013):

- *prin hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) din 1 martie 2011, în cauza Test - Achats (C-236/09), începând cu 21 decembrie 2012 au devenit inaplicabile prevederile art. 5 alin. (2) din Directiva 2004/113/CE, care permiteau prime și beneficii diferențiate pe sexe în domeniul asigurărilor;*
- *ca urmare a deciziei CJUE, s-a impus necesitatea modificării legislației secundare române în domeniul asigurărilor, însă acest lucru reclama, în prealabil, modificarea în concordanță a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 61/2008 privind implementarea principiului egalității de tratament între femei și bărbați în ceea ce privește accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii, care a transpus la nivel primar Directiva 2004/113/CE. Aceasta deoarece, deși în articolul 7 alin. (1) din OUG era prevăzut principiul primelor și beneficiilor unisex în asigurări, la alin. (2) se prevedea o excepție de la acest principiu, atunci când elementul sex, folosit în determinarea primelor și beneficiilor în asigurări, era un factor determinant în evaluarea riscului, iar datele actuariale și statistice folosite erau relevante și realiste;*

- OUG nr. 61/2008 a fost modificată prin Legea nr. 128/2013 pentru abrogarea alin. (2)-(4) ale art. 7 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 61/2008 privind implementarea principiului egalității de tratament între femei și bărbați în ceea ce privește accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii, fapt care a permis ulterior ASF să emită Norma nr. 11/2013 care asigură concordanța cu modificările aduse legislației primare române în materie și implicit cu hotărârea CJUE în cauza Test-Achats;
- Norma abrogă Ordinul președintelui CSA nr. 6/2009 pentru punerea în aplicare a Normelor privind implementarea principiului egalității de tratament între femei și bărbați în ceea ce privește accesul la serviciile din domeniul asigurărilor și furnizarea de servicii în domeniul asigurărilor;

Norma ASF nr. 15 din 08/11/2013 pentru modificarea art. 29 alin. (2) din Normele privind autorizarea și funcționarea asigurătorilor, puse în aplicare prin Ordinul președintelui Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor nr. 16/2012 (publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 715 din 20/11/2013);

Norma ASF nr. 17 din 27/11/2013 pentru **modificarea Normelor privind autorizarea brokerilor de asigurare și/sau de reasigurare, precum și condițiile de menținere a acestora**, puse în aplicare prin Ordinul președintelui Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor nr. 15/2010 (publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 784 din 14/12/2013).

1.3. Autorizarea/avizarea în sectorul asigurărilor-reasigurărilor

Ca tipuri de activități desfășurate, în anul 2013 activitatea de autorizare a fost compusă în principal din:

- autorizarea societăților de asigurare și/sau reasigurare;
- aprobarea practicării unor noi clase de asigurare;
- aprobarea subscrierii riscurilor de catastrofe naturale;
- aprobarea și avizarea modificărilor aduse actelor constitutive ale societăților de asigurare și/sau reasigurare care au constat în principal în:
  - schimbarea denumirii societății;
  - înființarea/desființarea/schimbarea sediului punctelor de lucru/agențiilor/sucursalelor;
  - aprobarea directorilor generali și directorilor adjuncți/consiliului de administrație;
  - aprobarea membrilor directoratului/consiliului de supraveghere;
  - aprobarea altor persoane semnificative;
  - cesiunea/vânzarea - cumpărarea de acțiuni;
  - majorarea/reducerea capitalului social;
- aprobarea acționarilor semnificativi direcți/indirecți;
- transferuri de portofolii, fuziuni;
- extinderea desfășurării activității de asigurare pe teritoriul Uniunii Europene, conform dreptului de stabilire sau a libertății de a presta servicii;
- sancționarea societăților de asigurare și/sau reasigurare și a persoanelor semnificative;
- autorizarea brokerilor de asigurare și/sau reasigurare;
- aprobarea și avizarea modificărilor aduse actelor constitutive ale brokerilor de asigurare și/sau reasigurare, care constau în principal în:
  - majorarea capitalului social;
  - cesiuni de acțiuni/părți sociale;
  - acționari/asociați semnificativi;

- aprobarea conducătorului executiv/directorului general;
- aprobarea de noi administratori;
- schimbarea denumirii societății;
- completarea obiectului de activitate cu:
  - pensii facultative și/sau private;
  - activități de evaluare a riscului și a pagubelor;
- sancționarea brokerilor de asigurare și/sau reasigurare;
- avizarea agenților de asigurare subordonați;
- actualizarea bazei de date, în aplicația electronică comună pe ASF - Sectorul asiguraților-reasiguraților pentru Registrul Asiguraților și a Brokerilor de Asigurare, precum și a bazei de date privind societățile și intermediarii de asigurare autorizați în România care notifică intenția de a desfășura activitate pe teritoriul UE, conform liberei circulații a serviciilor sau a dreptului de stabilire;
- autorizarea furnizorilor de programe educaționale și atestarea lectorilor în domeniul asiguraților.

Activități de autorizare/avizare a societăților de asigurare-reasigurare

La data de 31 decembrie 2013 erau autorizate să desfășoare activitate de asigurare **37 de societăți de asigurare, din care: 8 societăți compozite (asigurări generale și asigurări de viață), 20 de societăți care practică numai asigurări generale și 9 societăți care practică numai asigurări de viață.**

Anterior înființării ASE, în urma activității de autorizare desfășurate de CSA în anul 2013 a fost aprobat transferul portofoliului de asigurări de la Societatea AEGON Asigurări de Viață - SA către Societatea AEGON Towarzystwo Ubezpieczeń na Ąycie - SA și în consecință retragerea la cerere a autorizației de funcționare a Societății AEGON Asigurări de Viață - SA.

De asemenea, CSA a autorizat schimbarea denumirii societății Platinum Asigurări Reasigurări SA în Gothaer Asigurări Reasigurări SA și a avizat notificarea extinderii activității în statele membre UE în baza libertății de a presta servicii pentru societatea Onix Asigurări SA.

Tot în prima parte a anului 2013, CSA a aprobat majorarea capitalului social pentru următoarele 10 societăți de asigurare:

- Axa Life Insurance SA;
- Fata Asigurări SA;
- ING Asigurări de Viață SA;
- Omniasig Vienna Insurance Group SA;
- Gothaer Asigurări - Reasigurări SA;
- Groupama Asigurări SA;
- Societatea de Asigurare - Reasigurare City Insurance SA;
- Forte Asigurări Reasigurări SA;
- Signal Iduna Asigurări de Viață SA;
- German Romanian Assurance SA.

Ulterior înființării ASE, ca urmare a activității acesteia, pe parcursul anului 2013 au fost aprobate:

- fuziunea prin absorbție între Societatea Metropolitan Life Asigurări, în calitate de societate absorbantă și Societatea Alico Asigurări România - SA, în calitate de societate absorbită;
- transferul portofoliului de asigurări de la Societatea Alico Asigurări România - SA către Societatea Metropolitan Life Asigurări - SA;

- majorarea capitalului social pentru următoarele 10 societăți de asigurare:
  - Axa Life Insurance SA;
  - Fata Asigurări SA;
  - Euroins Romania Asigurare Reasigurare SA;
  - ING Asigurări de Viață SA;
  - Compania de Asigurări - Reasigurări Exim Romania SA;
  - Gothaer Asigurări - Reasigurări SA;
  - Asigurare Reasigurare ASIMED SA;
  - ABC Asigurări - Reasigurări SA;
  - ERGO Asigurări De Viață SA;
  - ASITO kapital SA;
- diminuarea capitalului social pentru următoarele două societăți de asigurare:
  - ATE Insurance Romania SA;
  - Gothaer Asigurări - Reasigurări SA;
- retragerea la cerere a autorizației de funcționare a Societății Alico Asigurări România - SA ulterior transferării portofoliului de asigurări către Societatea Metropolitan Life Asigurări - SA;
- schimbarea denumirii Societății Comerciale Asigurare Reasigurare Astra SA în Societatea Asigurare - Reasigurare Astra SA (prin efectul legii);
- notificarea extinderii activității în statele membre UE în baza libertății de a presta servicii pentru societățile:
  - Societatea de Asigurare - Reasigurare City Insurance SA;
  - Metropolitan Life Asigurări SA;
  - Forte Asigurări Reasigurări SA;
- pentru următorii asigurători, extinderea activității în statele membre UE în baza dreptului de stabilire:
  - Onix Asigurări SA;
  - Societatea Asigurare - Reasigurare Astra SA.

Tot în anul 2013, ASF a sancționat conform prevederilor art. 39 alin. (3) din Legea nr. 32/2000 privind activitatea de asigurare și supravegherea asigurărilor, cu modificările și completările ulterioare, următorii trei asigurători:

- Onix Asigurări SA (avertisment scris);
- Eureka Asigurări SA (amendă 5.000 de lei);
- ATE Insurance Romania SA (amendă 5.000 de lei).

Activități de autorizare/avizare pe segmentul asigurărilor obligatorii

În ceea ce privește practicarea asigurărilor obligatorii, în anul 2013 un număr de **11 asigurători au avut autorizare pentru desfășurarea activității RCA**. Totodată, un număr de **22 de societăți autorizate să practice riscuri de catastrofă** încheiau în numele PAID polițe de asigurare obligatorie a locuințelor împotriva cutremurelor, alunecărilor de teren și inundațiilor, astfel:

- 12 asigurători acționari ai PAID;
- 10 asigurători cu care PAID a încheiat protocoale de colaborare.

PAID a încheiat protocoale de colaborare, ulterior modificărilor aduse Legii nr. 260/2008, republicată, respectiv începând cu data de 27.07.2013 cu: ALLIANZ, OMNIASIG, ASIROM, GARANTA, EXIM, ASITO, FATA, ASIMED, FORTE și EUROLIFE.

Activități de autorizare/avizare a brokerilor de asigurare

La data de 31 decembrie 2013 erau autorizați să desfășoare activitate de intermediere un număr de **593 de brokeri de asigurare**.

În anul 2013, anterior înființării ASF, CSA a aprobat cererea de obținere a autorizației de funcționare ca broker de asigurare/reasigurare pentru următoarele șapte societăți:

- CBGLOB Broker de Asigurare SRL;
- Health Smart Investments Broker de Asigurare SRL;
- Avanti Insurance Broker de Asigurare SRL;
- Topaz Broker de Asigurare - Reasigurare SRL;
- Directline Broker de Asigurare SRL;
- RKA-BURG Broker de Asigurare SRL;
- ISPO Broker de Asigurare SRL.

De asemenea, CSA a aprobat în anul 2013 majorarea capitalului social pentru un număr de șase brokeri de asigurare/reasigurare:

- Consilium Broker de Asigurare SRL;
- Baldor Insurance Broker SRL;
- Marshaly - Zepter Insurance Financial Associated, Broker de Asigurare - Reasigurare SRL;
- Doio Asig Broker de Asigurare SRL;
- Stemma Broker de Asigurare SRL;
- Unity Broker de Asigurare Reasigurare SRL.

Totodată, CSA a aprobat diminuarea capitalurilor sociale pentru societatea Trygon Broker de Asigurare SRL.

Pentru nerespectarea prevederilor Legii nr. 32/2000, cu modificările și completările ulterioare, și a normelor în vigoare, CSA sancționat cu amendă doi brokeri de asigurare, Peia Group Broker de Asigurare SRL și EURIAL Broker de Asigurare SRL. În același interval de timp, CSA a sancționat cu avertisment scris patru brokeri de asigurare, respectiv: Perfect Asig - Broker de Asigurare SRL; ASIPREST Broker de Asigurare SRL, Sfinx Broker de Asigurare SRL și UNIASIG - Broker de Asigurare SRL.

După înființarea ASF, aceasta a aprobat cererea de obținere a autorizației de funcționare ca broker de asigurare/reasigurare pentru următoarele societăți:

- Visionware Broker de Asigurare SRL;
- Crux Insurance Broker SRL;
- Renker Broker de Asigurare SRL;
- Aro-Asigurări Romania Broker de Asigurare SRL;
- Shanti Do Broker de Asigurare SRL;
- Gordian - Broker de Asigurare - Reasigurare SRL;
- Forsafe Broker de Asigurare SRL;
- Savulescu Broker de Asigurare SRL;
- Albert-Broker de Asigurare SRL;
- Dynamich Broker de Asigurare SRL;
- Impuls Broker de Asigurare SRL;
- Interserv Total Broker de Asigurare SRL;

- Preventiv Insurance Broker SRL;
- Tineea Broker de Asigurare SRL;
- Fabrica de Asigurări - Broker de Asigurare SRL;
- Crest Asig - Broker de Asigurare SRL;
- Savinvest C.I. Broker de Asigurare SRL;
- Bogdan Insurance Broker de Asigurare Reasigurare SRL;
- Zoom Insurance Reinsurance Broker SRL;
- Asig Center-Broker de Asigurare SRL.

În anul 2013 ASF a aprobat majorarea capitalului social pentru un număr de 8 brokeri de asigurare/reasigurare:

- Gepa Broker de Asigurare SRL;
- Proximus Broker de Asigurări SRL;
- Zurich Broker de Asigurare - Reasigurare SRL;
- Pintilie Broker de Asigurare SRL;
- MAI Broker de Asigurare - Reasigurare SRL;
- Decon Insurance Broker de Asigurare SRL;
- OVB Allfinanz Romania Broker de Asigurare SRL;
- Credo Insurance Broker SRL.

Tot în anul 2013 ASF a aprobat schimbarea denumirii unei societăți, din Coris Roumanie Broker de Asigurare - Reasigurare SRL în April-Broker de Asigurare Reasigurare SRL, și diminuarea capitalurilor sociale pentru doi brokeri de asigurare, Staff Broker de Asigurare SRL și Logos Broker de Asigurare SRL. În același interval de timp, Societatea Zurich Broker de Asigurare - Reasigurare SRL a notificat extinderea activității de intermediere în statele membre UE în baza libertății de a presta servicii.

Pentru nerespectarea prevederilor Legii nr. 32/2000, cu modificările și completările ulterioare, și a normelor în vigoare, ASF a sancționat cu interzicerea temporară a exercitării activității societatea UIRB - United Insurance Reinsurance Broker SA și societatea Felix Insurance Broker de Asigurare Reasigurare SRL (pentru care în 2014 s-a dispus reluarea activității). De asemenea, ASF a sancționat cu amendă societatea Sfinx Broker de Asigurare SRL și cu avertisment scris societatea General Insurance & Consulting Broker de Asigurare - Reasigurare SRL.

Pentru a facilita obținerea unor informații utile publicului larg, ASF actualizează permanent **Registrul asigurătorilor și brokerilor de asigurare/reasigurare, Registrul furnizorilor de programe educaționale în domeniul asigurărilor**, precum și **Registrul lectorilor**, toate cele trei putând fi consultate în paginile de internet ale ASF.

1.4. Protecția consumatorilor de asigurări

În anul 2013 personalul din cadrul ASF a furnizat către persoanele fizice/juridice, la solicitarea acestora, **puncte de vedere și răspunsuri privind legislația referitoare la asigurările obligatorii**. În cea mai mare parte, cele 1.002 întrebări/solicitări de clarificare primite în cadrul Direcției Asigurări Obligatorii din partea persoanelor fizice/juridice au vizat: modul de aplicare al sistemului bonus-malus, modul de stabilire al tarifelor de primă RCA, valabilitatea polițelor de asigurare, modul de respectare a obligației privind încheierea asigurării obligatorii pentru locuințe etc.

În cadrul ASF, soluționarea petițiilor primite în legătură cu piața asigurărilor s-a realizat de Direcția Protecția Asiguraților, ale cărei activități au constat în primirea, înregistrarea, analizarea și formularea de răspunsuri la petițiile, respectiv cererile, reclamațiile, sesizările formulate în scris ori prin poștă electronică. Prin serviciul „Relații cu Publicul” din cadrul acestei direcții, ASF a acordat asistență de specialitate în domeniul asigurărilor și s-au transmis informațiile necesare asiguraților/păgubiților, pentru clarificarea/soluționarea problemelor cu care se confruntă. A fost facilitat accesul asiguraților la asistența de specialitate prin intermediul liniei telefonice de tipul telerverde - Dialog ASF.

Activitatea de soluționare a petițiilor s-a realizat prin analizarea dosarelor de daună care au făcut obiectul acestora în raport cu aspectele semnalate de petenți, precum și a notelor de fundamentare solicitate societăților de asigurare cu privire la modul de instrumentare a dosarelor, urmărindu-se respectarea de către asigurați a legislației în vigoare din domeniul asigurărilor, precum și a condițiilor contractuale.

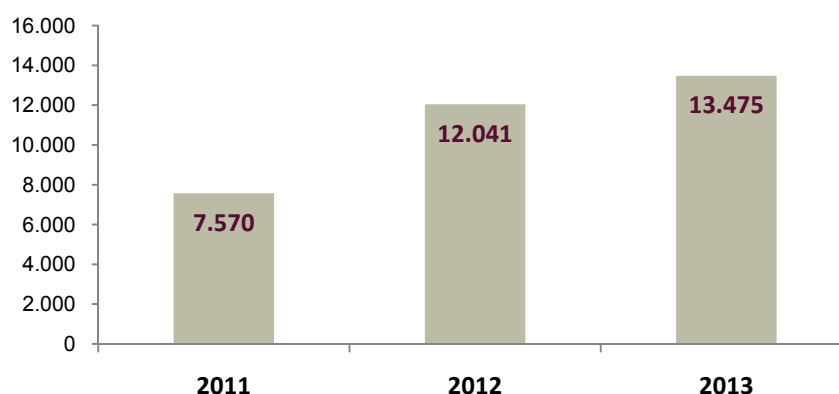
În situațiile în care soluțiile adoptate de societățile de asigurare reclamate s-au dovedit a fi insuficient fundamentate sau au existat divergențe de opinie, s-a solicitat reanalizarea dosarelor și/sau au fost organizate întâlniri cu persoanele abilitate din cadrul societăților în cauză, în vederea clarificării spețelor care au făcut obiectul petițiilor.

Totodată, în vederea protejării intereselor consumatorilor de asigurări, personalul ASF cu atribuții în activitatea de protecție a asiguraților s-a alăturat specialiștilor în control la realizarea acțiunilor de control periodic și inopinat efectuate la sediul societăților de asigurare.

În aplicarea și respectarea prevederilor Ordonanței nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, în cadrul ASF a fost păstrată în mod permanent o evidență la zi a tuturor petițiilor primite, prin înregistrarea acestora într-o bază de date creată special și actualizată permanent.

În cursul anului 2013 au fost înregistrate în mod unic pe petent, analizate și soluționate **13.475 de petiții transmise de asigurați/păgubiți**. Suplimentar față de acestea, pentru informarea corectă a asiguraților, ASF a transmis 451 de răspunsuri la solicitările de informații primite din partea consumatorilor/potențialilor consumatori de asigurări.

Figura II 1 Evoluția numărului de petiții transmise de asigurați/păgubiți

Sursa: ASF

Creșterea cu 11,91% a numărului de petiții în 2013 față de 2012 a fost determinată de sporirea cu circa 6,03% a numărului total de contracte noi de asigurare încheiate, precum și de existența la sfârșitul anului 2012, în evidențele societăților de asigurare, a unui număr de 384.092 de daune avizate și nelichidate,

dosare care au fost instrumentate și finalizate în anul 2013. Astfel, numărul de petiții înregistrate în anul 2013 reprezintă 1,5361% din numărul total de daune avizate de asigurători și 0,0776% din numărul total al contractelor de asigurare aflate în vigoare în anul 2013.

Analiza numărului de petiții transmise de asigurați/păgubiți în anul 2013, efectuată distinct pentru perioada funcționării CSA (ianuarie - aprilie), și perioada ulterioară înființării Autorității de Supraveghere Financiară, arată faptul că în perioada ianuarie - aprilie 2013 s-a înregistrat o creștere cu 31,68% față de aceeași perioadă a anului 2012, în timp ce în perioada mai - decembrie 2013 s-a înregistrat o creștere cu 4,20%.

Tabelul II 1 Numărul petițiilor înregistrate și soluționate în anul 2013

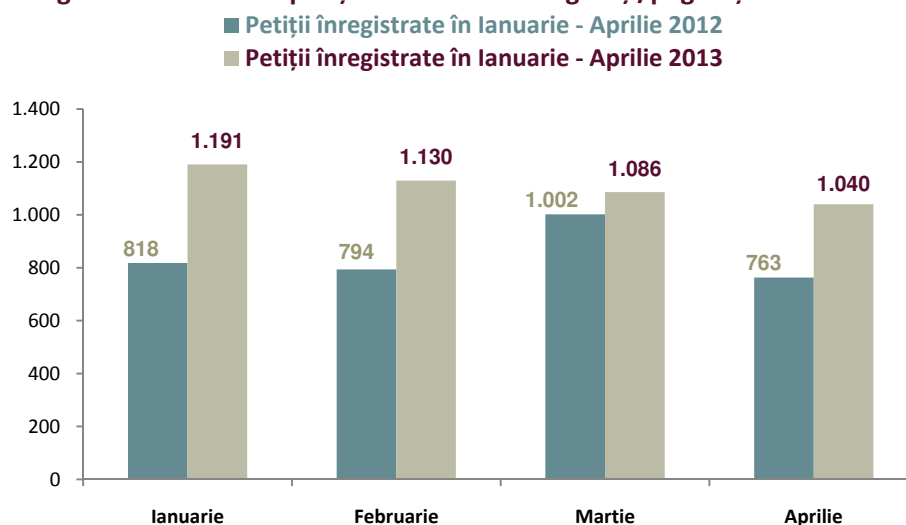
	Petiții înregistrate în anul 2012	% din total an 2012	Petiții înregistrate în anul 2013	% din total an 2013	Creștere % în 2013 față de 2012
Ianuarie - aprilie	3.377	28,05	4.447	33,00	31,68
Mai - decembrie	8.664	71,95	9.028	67,00	4,20
TOTAL	12.041	100,00	13.475	100,00	11,91

Sursa: ASF

Petiții înaintate CSA

Din totalul de 4.447 de petiții înregistrate în perioada ianuarie - aprilie 2013 un număr de 3.031 de petiții au fost soluționate în favoarea petenților, ca urmare a intervenției autorității de supraveghere, reprezentând un procent de 68,16% din totalul înregistrat în această perioadă. Aspectul cel mai des reclamat de petenți în perioada ianuarie - aprilie 2013 a fost plata parțială sau neplata despăgubirilor/valorilor de răscumpărare, acesta făcând obiectul a 4.156 de petiții (93,46% din total). Cea mai mare pondere în totalul petițiilor înregistrate la CSA în perioada ianuarie - aprilie 2013 o dețin cele înregistrate pe clasa asigurărilor generale, cu un număr de 4.393 (98,79% din total). În cadrul acestei categorii au dominat petițiile în legătură cu polițe RCA și Carte Verde, în număr de 3.064 (68,90% din totalul petițiilor consemnate în ianuarie - aprilie 2013), în creștere cu 29,50% față de aceeași perioadă a anului 2012.

Figura II 2 Număr de petiții transmise de asigurați/păgubiți către CSA

Sursa: ASF

Scăderea numărului de petiții înregistrate pe clasa asigurărilor de viață se datorează realizării de către asigurători a unei informări mai bune a clienților, încă din faza precontractuală, asupra condițiilor de asigurare

a riscurilor cât și a evaluării nevoilor financiare ale acestora (potrivit prevederilor Ordinului CSA 23/2009, cu modificările și completările ulterioare), astfel încât produsul ales să corespundă necesităților lor.

Tabelul II 2 Structura petițiilor înregistrate la CSA, pe clase de asigurări

	Petiții înregistrate în ianuarie - aprilie 2012	% din total asigurări (I+II) în 2012	Petiții înregistrate în ianuarie - aprilie 2013	% din total asigurări (I+II) în 2013	Creștere/scădere (%) în 2013 față de 2012
I. Asigurări generale (1+2+3+4)	3.277	97,04	4.393	98,79	34,06
1 Asigurări tip CASCO	567	16,79	928	20,87	63,67
2 Asigurări obligatorii RCA și Carte Verde	2.366	70,06	3.064	68,90	29,50
3 Asigurări de incendii și alte daune la proprietăți	282	8,35	278	6,25	-1,42
4 Alte forme de asigurări generale	62	1,84	123	2,77	98,39
II. Asigurări de viață	100	2,96	54	1,21	-46,00
Total asigurări generale și de viață (I+II)	3.377	100,00	4.447	100,00	31,68

Sursa: ASF

În perioada ianuarie - aprilie 2013, un procent de 99,21% din numărul petițiilor analizate au fost îndreptate împotriva societăților de asigurare, în timp ce petițiile înregistrate împotriva brokerilor de asigurare au reprezentat 0,79% din total.

Situația primelor zece societăți de asigurare pentru care s-au înregistrat cele mai multe petiții în perioada ianuarie - aprilie 2013 arată că, în perioada analizată, trei societăți de asigurare au înregistrat cumulativ un procent de 68,52% din numărul total de petiții adresate CSA, și anume: EUROINS SA (31,62%), ASTRA SA (22,94%) și OMNIASIG VIG SA (13,96%).

Tabelul II 3 Primele zece societăți de asigurare care au înregistrat cele mai multe petiții transmise de asigurați/păgubiți în perioada ianuarie - aprilie 2013

Nr. crt.	Societatea/ brokeri de asigurare	Petiții înregistrate în ianuarie - aprilie 2012	% din total în 2012	Petiții înregistrate în ianuarie - aprilie 2013	% din total în 2013	Creștere/scădere % în 2013 față de 2012
1	EUROINS SA	465	13,77	1.406	31,62	202,37
2	ASTRA SA	1.045	30,94	1.020	22,94	-2,39
3	OMNIASIG VIG SA	592	17,53	621	13,96	4,90
4	UNIQA Asigurări SA	105	3,11	267	6,00	154,29
5	ASIROM SA	425	12,59	277	6,23	-34,82
6	CARPATICA ASIG SA	321	9,51	235	5,28	-26,79
7	CITY INSURANCE SA	16	0,47	179	4,03	1018,75
8	GROUPAMA	72	2,13	120	2,70	66,67
9	ALLIANZ-TIRIAC SA	79	2,34	104	2,34	31,65
10	GENERALI ROMANIA SA	112	3,32	82	1,84	-26,79
	Alte societăți/brokeri de asigurare	145	4,29	136	3,06	-6,21
	TOTAL	3.377	100,00	4.447	100,00	31,68

Sursa: ASF

În perioada ianuarie - aprilie 2013 au fost analizate și evidențiate separat un număr de 499 de solicitări primite din partea unităților reparatoare care au prezentat mandate/împuterniciri din partea păgubiților. Dintre acestea, un număr de 431, reprezentând 86,37%, au fost soluționate favorabil.

Pe baza aspectelor constatate în activitatea de soluționare a petițiilor, ASF a demarat acțiuni de control inopinat la societățile SC EUROINS SA, ASTRA SA și OMNIASIG VIG SA, controale care au avut în vedere verificarea modalității de instrumentare și finalizare a dosarelor de daună, precum și a modului de respectare a prevederilor Ordinului nr. 11/2012, pentru punerea în aplicare a Normelor privind procedura de soluționare a petițiilor referitoare la activitatea asigurătorilor și intermediarilor în asigurări.

Ca urmare a finalizării controalelor dispuse, ASF a luat măsuri de sancționare a persoanelor semnificative

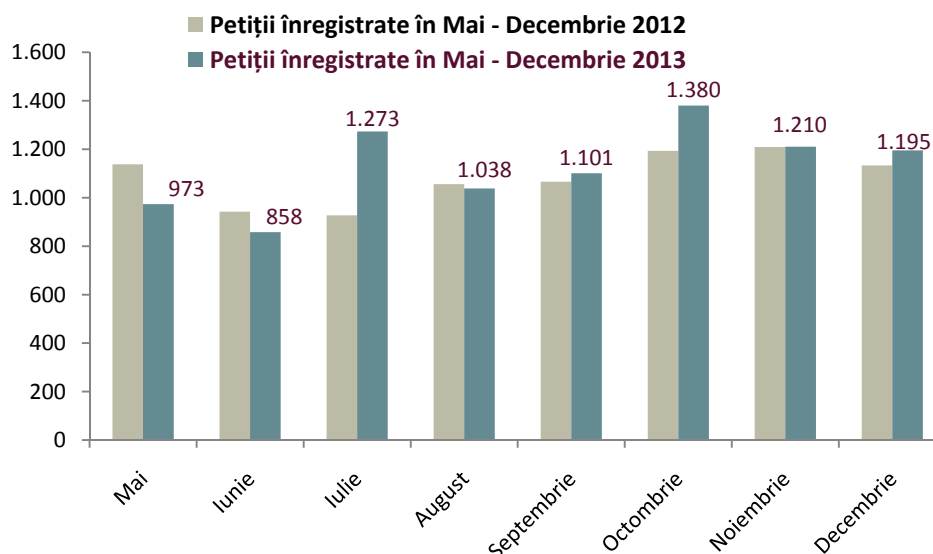
din cele trei societăți de asigurare, în conformitate cu prevederile art. 39 alin. (3) din Legea nr. 32/2000, fiind dispuse și anumite obligații și măsuri în sarcina societăților EUROINS SA și ASTRA SA.

Totodată, având în vedere faptul că s-au înregistrat tot mai multe reclamații transmise de beneficiarii polițelor de asigurare „privind rambursarea cheltuielilor de repatriere și/sau a sumelor achitate de turist, în cazul insolabilității sau falimentului agenției de turism”, împotriva societății German Romanian Assurance SA, CSA a efectuat un control inopinat în vederea verificării modului de instrumentare a dosarelor de daună. Pentru că aspectele reclamate de beneficiarii acestor polițe arătau că în cazul unei eventuale insolabilități a agenției de turism drepturile turiștilor erau insuficient protejate prin prevederile OMT nr. 235/2001, CSA a transmis o adresă către Ministerul Turismului pentru analizarea modificării ordinului menționat.

Petiții înaintate ASF

În perioada mai - decembrie 2013 la ASF s-au înregistrat 9.028 de petiții transmise de asigurați/păgubiți, analizate și soluționate în mod unic pe petent, în creștere cu 4,20% față de aceeași perioadă a anului 2012. Dintre acestea, un număr de 6.349 de petiții au fost soluționate în favoarea petenților, ca urmare a intervenției autorității de supraveghere, reprezentând un procent de 70,33% din total.

Figura II 3 Număr de petiții transmise de asigurați/păgubiți către ASF

Sursa: ASF

Similar situației din prima parte a anului, aspectul cel mai des reclamat de petenți în perioada mai - decembrie 2013 a fost plata parțială sau neplata despăgubirilor/valorilor de răscumpărare, acesta făcând obiectul a 8.576 de petiții (94,99% din total). În toate cazurile ASF a intervenit solicitând asiguraților reclamați reanalizarea dosarelor de daună în ceea ce privește modul de instrumentare, respectiv recalcularea valorii despăgubirilor cuvenite petenților, potrivit prevederilor legale și/sau contractuale după caz, încadrarea corectă a evenimentelor avizate în riscurile asigurate prin contractele de asigurare facultativă. Totodată, cu scopul de a proteja interesele asiguraților sau păgubiților care au adresat petiții, au fost inițiate numeroase întâlniri cu reprezentanții asiguraților, în vederea analizării și soluționării pe cale amiabilă a spețelor reclamate.

Și după înființarea ASF petițiile înregistrate pe clasa asigurărilor generale RCA, Carte Verde și CASCO

au continuat să dețină o pondere covârșitoare în total (90,9%), fiind creștere față de aceeași perioadă a anului 2012.

Tabelul II 4 Structura petițiilor înregistrate la ASF, pe clase de asigurări

	Petiții înregistrate în mai - decembrie 2012	% din total asigurări (I+II) în 2012	Petiții înregistrate în mai - decembrie 2013	% din total asigurări (I+II) în 2013	Creștere/scădere (%) în 2013 față de 2012
I. Asigurări generale (1+2+3+4)	8.504	98,15	8.902	98,60	4,68
1 Asigurări tip CASCO	2.114	24,40	2.023	22,41	-4,30
2 Asigurări obligatorii RCA și Carte Verde	5.283	60,98	6.183	68,49	17,04
3 Asigurări de incendii și alte daune la proprietăți	914	10,55	509	5,64	-44,31
4 Alte forme de asigurări generale	193	2,23	187	2,07	-3,11
II. Asigurări de viață	160	1,85	126	1,40	-21,25
Total asigurări generale și de viață (I+ II)	8.664	100,00	9.028	100,00	4,20

Sursa: ASF

În perioada mai - decembrie 2013, un procent de **99,44%** din numărul petițiilor analizate au fost îndreptate împotriva societăților de asigurare, în timp ce petițiile înregistrate împotriva brokerilor de asigurare au reprezentat 0,56% din total.

Similar primei părți a anului 2013, anterior înființării ASF, aceleași trei societăți de asigurare s-au situat pe primele locuri în clasamentul numărului de petiții, cumulând un procent de 65,97% din totalul petițiilor adresate ASF, și anume: EUROINS SA (31,83%), ASTRA SA (25,90%) și OMNIASIG VIG SA (8,24%).

Ca efect al intervenției ASF s-a realizat un procent de peste 50% al petițiilor finalizate în favoarea petenților pentru următoarele societăți de asigurare: EUROINS SA (88,14%), CITY INSURANCE SA (78,97%), ASTRA SA (73,82%), UNIQA ASIGURĂRI SA (68,92%) și ASIROM VIG SA (63,80%).

În perioada mai - decembrie 2013 au fost analizate și evidențiate separat un număr de 392 de solicitări primite din partea unităților reparatoare care au prezentat mandate/împuterniciri din partea păgubiților. Dintre acestea, un număr de 241, reprezentând 61,48%, au fost soluționate favorabil.

**Tabelul II 5 Primele zece societăți de asigurare
care au înregistrat cele mai multe petiții transmise de unități service**

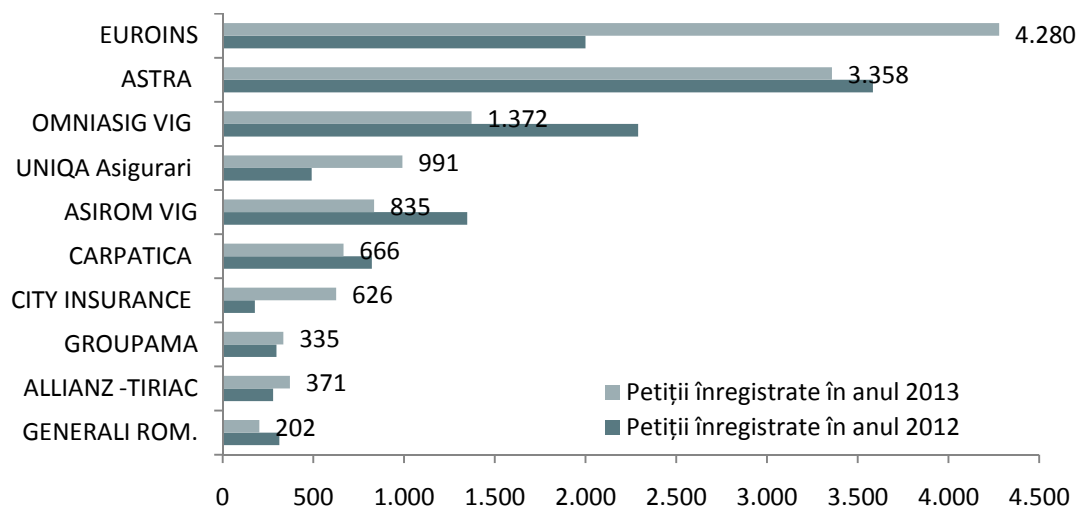
Nr. crt.	Societatea/ brokeri de asigurare	Petiții transmise de unități service în mai - decembrie 2012	% din total perioadă 2012	Petiții transmise de unități service în mai - decembrie 2013	% din total mai - decembrie 2013
1	EUROINS SA	96	14,84	134	34,18
2	ASTRA SA	273	42,19	75	19,13
3	OMNIASIG VIG SA	86	13,29	35	8,93
4	ASIROM SA	87	13,45	41	10,46
5	UNIQA Asigurări SA	20	3,09	23	5,87
6	CARPATICA ASIG SA	6	0,93	6	1,53
7	CITY INSURANCE SA	45	6,96	35	8,93
8	GROUPAMA	0	0,00	0	0,00
9	ALLIANZ-TIRIAC	4	0,62	12	3,06
10	GENERALI ROMANIA SA	12	1,85	4	1,02
	Alte societăți/brokeri de asigurare	18	2,78	27	6,89
	TOTAL	647	100,00	392	100,00

Sursa: ASF

Având în vedere creșterea semnificativă a numărului de petiții înregistrate în anul 2013 pentru societățile EUROINS SA, CITY INSURANCE SA și UNIQA ASIGURĂRI SA, precum și dificultățile întâmpinate în soluționarea acestora, Consiliul ASF a stabilit în data de 04.02.2014 efectuarea unor controale

inopinate la aceste societăți de asigurare, pentru verificarea modalității de instrumentare și finalizare a dosarelor de daună și a respectării prevederilor Normelor puse în aplicare prin Ordinul CSA nr. 14/2011 și prin Ordinul CSA nr. 11/2012.

Figura II 4 Situația primelor zece societăți de asigurare care au înregistrat cele mai multe petiții la ASF

Sursa: ASF

1.5. Pregătirea profesională în asigurări

CSA a înființat, în anul 2009, Institutul de Management în Asigurări (IMA), în scopul creșterii calității pregătirii profesionale în domeniul asigurărilor.

Pe parcursul anului 2013 activitatea IMA a fost derulată la nivel național prin intermediul a opt centre de pregătire profesională (câte unul în fiecare din cele opt regiuni de dezvoltare ale României), fiind organizate un număr de 12 programe de pregătire profesională, după cum urmează:

Tabelul II 6 Cursurile IMA în anul 2013

Nr. crt.	Denumirea cursului	Nr. cursuri organizate	Nr. participanți	Nr. persoane certificate
1	Prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării actelor de terorism prin intermediul pieței asigurărilor	1	15	15
2	Prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării actelor de terorism prin intermediul pieței asigurărilor	1	15	15
3	Reglementari contabile, raportări financiare și tehnice ale brokerilor de asigurare	1	23	23
4	Frauda în asigurări	4	123	123
5	Managementul daunelor auto	3	69	68
6	Tehnici de vânzare	2	55	53
TOTAL		12	300	297

Sursa: IMA

În vederea obținerii certificărilor profesionale în domeniul asigurărilor, au fost organizate sesiuni de examinare în conformitate cu prevederile Ordinului CSA nr. 9/2012, cu modificările și completările ulterioare. În acest sens, IMA a organizat, la nivel național, 300 de sesiuni de examinare la care au participat 27.539 de persoane, după cum urmează:

Tabelul II 7 Sesiunile de examinare organizate de IMA la nivel național în 2013

Anul 2013/luna	Nr. sesiuni examinare	Nr. persoane înscrise	Nr. persoane examinate	Nr. persoane certificate
Ianuarie	17	963	898	745
Februarie	26	1.635	1.583	1.387
Martie	48	7.565	7.199	5.780
Aprilie	20	1.615	1.534	1.211
Mai	29	2.275	2.150	1.767
Iunie	36	3.884	3.686	2.947
Iulie	27	1.384	1.290	1.008
August	25	1.138	1.077	852
Septembrie	20	1.615	1.492	1.125
Octombrie	18	1.481	1.406	1.104
Noiembrie	21	4.081	3.868	3.120
Decembrie	13	1.448	1.356	1.098
Total general	300	29.84	27.539	22.144

Sursa: IMA

Din cele 29.084 de persoane înscrise în vederea participării la examinare, 5,31% dintre acestea nu s-au prezentat. Rata de promovare la sfârșitul anului a fost de 80,41%.

În cazul certificărilor, ponderea cea mai mare au avut-o cele din categoria pregătirii profesionale continue, acest lucru fiind determinat de termenele limită prevăzute de Ordinul CSA nr. 9/2012 privind efectuarea primului program de pregătire profesională continuă, cu modificările și completările ulterioare.

Tabelul II 8 Certificările acordate de IMA în anul 2013

Anul 2013/ luna	Calificare profesională intermediari persoane fizice (CPF)	Pregătire profesională continuă intermediari persoane fizice (PPF)	Calificare profesională conducători executivi ai brokerilor de asigurări și/sau reasigurări (CBRK)	Pregătire profesională continuă conducători executivi ai brokerilor de asigurări și/sau reasigurări (PBRK)	Total persoane certificate
Ianuarie	264	474	5	2	745
Februarie	449	913	16	9	1.387
Martie	1.170	4.584	9	17	5.780
Aprilie	693	508	10	0	1.211
Mai	551	1.209	7	0	1.767
Iunie	692	2.250	5	0	2.947
Iulie	446	559	3	0	1.008
August	432	413	7	0	852
Septembrie	491	633	1	0	1.125
Octombrie	602	498	4	0	1.104
Noiembrie	1.218	1.891	11	0	3.120
Decembrie	921	172	4	1	1.098
Total	7.929	14.104	82	29	22.144

Sursa: IMA

La 31.12.2013 s-au finalizat activitățile proiectului „Program național de formare profesională a specialiștilor și intermediarilor din asigurări”, ID 49461, finanțat prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Proiectul a avut o durată de 3 ani și s-a derulat în perioada 01.01.2011 - 31.12.2013.

În cadrul proiectului, în anul 2013 au fost organizate și derulate un număr de 189 de cursuri (61,76% din totalul de 306 cursuri planificate), la care au participat 5.250 de persoane, de la societăți de asigurare și de reasigurare și de intermediere în asigurări (brokeri, agenți).

Dintre cele 5.250 de persoane participante la cursuri, 5.128 de persoane au promovat examenul de absolvire a cursurilor (rată de promovare de 97,67%).

În total, în cadrul proiectului au fost organizate și derulate 306 cursuri, la care au participat 8.339 de persoane și au absolvit examenul de finalizare a cursurilor 8.158 de persoane (rată de promovabilitate de 97,83%).

Tabelul II 9 Lista cursurilor derulate în cadrul proiectului în 2013

Denumirea cursului	Nr. cursuri planificate	Nr. cursuri realizate
Fundamente ale asigurărilor	41	41
Fundamente ale asigurărilor. Protecția mediului	40	40
Negociere și tehnici de vânzare	68	68
Negociere și tehnici de vânzare. Protecția mediului	54	54
Reglementări contabile și standarde de raportare financiară	1	1
Evaluări, instrumentar și întocmirea situațiilor financiare	3	3
Riscuri specifice, evaluare, reglementări	1	1
Managementul riscului din perspectiva Solvabilitate II	2	2
Conformarea legală a societăților de asigurări	2	2
Conformarea legală a brokerilor de asigurare	1	1
Constatarea, soluționarea și plata daunelor auto	7	7
Regularizarea daunelor auto	33	33
Regularizarea daunelor non-auto	13	13
Protecția asiguraților, protecția datelor cu caracter personal, etică profesională în asigurări	1	1
Metode și tehnici de evaluare a nevoilor clientului	15	15
Asigurări de sănătate	4	4
Sisteme online de vânzare a asigurărilor	2	2
Managementul informației electronice în asigurări	2	2
Managementul forțelor de vânzare. Sănătate și securitate în muncă	6	6
Managementul forțelor de vânzare	8	8
Introducere în actuariat	1	1
Frauda în asigurări	1	1
TOTAL	306	306

Sursa: IMA

2. SECTORUL INSTRUMENTELOR ȘI INVESTIȚIILOR FINANCIARE

Complexitatea rolului ASF de reglementare, autorizare și supraveghere a entităților și activităților de pe piața de capital și de protecție a investitorilor, precum și efortul semnificativ pe care acesta îl necesită apare ca urmare a numărului mare de tipuri de entități, instrumente și activități profesionale ce se circumscriu acestui sector: intermediari de operațiuni cu instrumente financiare, societăți de servicii de investiții financiare, organisme de plasament colectiv, societăți de administrare a investițiilor, consultanți de investiții financiare, piețe de instrumente financiare, operatori de piață și de sistem, depozitari centrali, case de compensare-decontare, contrapărți centrale, operațiuni de piață, emitenți de valori mobiliare, Fond de compensare a investitorilor, alte persoane fizice sau juridice ce desfășoară activități reglementate de ASF.

Având rolul său în dezvoltarea pieței de capital, ASF a participat alături de instituții publice și private la un efort coordonat de identificare și diminuare a obstacolelor majore care împiedică evoluția normală a pieței de capital din România. Acestea includ problematice privind accesul la piață, dificultăți privind conformarea fiscală a investitorilor străini, respectarea drepturilor fundamentale ale investitorilor (cum ar fi cel de vot sau dreptul la dividende), regimul complex al ofertelor publice și al listărilor de acțiuni și obligațiuni.

Principalele concluzii ale acestui demers s-au cristalizat în documentul „Opt bariere sistemice în calea dezvoltării pieței de capital moderne din România”⁷ elaborat de un grup de experți din industrie și din ASF, BNR, Ministerul de Finanțe. Documentul a fost prezentat în cadrul conferinței „Crearea unei piețe de capital internaționale în România” organizată în data de 12 februarie 2014 la sediul Băncii Naționale a României. Cele opt bariere identificate în document sunt de o importanță crucială pentru dezvoltarea pieței de capital autohtone, iar menținerea lor încetinește semnificativ ritmul de creștere a pieței. Pentru eliminarea acestora ASF lucrează atât la actualizarea regulamentelor proprii cât și la o propunere de modificare a cadrului legal cu privire la activitățile pe piața de capital. De asemenea, ASF a decis reducerea unor cote și tarife aplicate în cazul unor tranzacții cu instrumente financiare și a unor oferte publice. Totodată se are în vedere reducerea unor tarife fixe percepute în activitățile de autorizare și de supraveghere a entităților reglementate.

2.1. Supravegherea Sectorului instrumentelor și investițiilor financiare

2.1.1. Supravegherea entităților reglementate

ASF supraveghează activitatea entităților reglementate, urmărind aplicarea legislației specifice pieței de capital și a normelor în vigoare și acționează pentru creșterea transparenței și protejarea intereselor investitorilor.

Societățile de servicii de investiții financiare (SSIF)

Societatea de servicii de investiții financiare⁸ este orice persoană juridică a cărei activitate curentă o constituie prestarea unuia sau a mai multor servicii de investiții către terți și/sau desfășurarea uneia sau

⁷ <http://www.bvb.ro/juridic/files/Raport%20bvb%20web.pdf>.

⁸ Definită în art. 7 alin. (1) pct. 6 din OUG nr. 99/2006. SSIF este denumită în termenii MiFID firmă de investiții.

mai multor activități de investiții pe baze profesionale, incluzând societățile de servicii de investiții financiare.⁹

Monitorizarea și supravegherea SSIF-urilor este realizată pe baza Regulamentului CNVM nr. 32/2006 privind serviciile de investiții financiare și a Instrucțiunii CNVM nr. 8/2007 privind raportarea cerințelor minime de capital. Monitorizarea respectării regulilor de conduită are la baza OUG. nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, aprobată și modificată de Legea nr. 227/2007, precum și prevederile regulamentelor comune BNR/CNVM emise în aplicarea acestora în ceea ce privește respectarea cerințelor prudențiale și de adecvare a capitalului.

Perioada ianuarie - aprilie 2013

La sfârșitul acestei perioade erau autorizate 43 de SSIF, din care, în funcție de obiectul de activitate autorizat:

- 27 de SSIF autorizate să presteze toate serviciile de investiții financiare;¹⁰
- 16 SSIF care nu tranzacționează instrumente financiare pe cont propriu, nu subscriu instrumente financiare și/sau plasamente de instrumente financiare în baza unui angajament ferm, nu prestează servicii și activități de investiții de administrare a unui sistem alternativ de tranzacționare.

În exercitarea atribuțiilor de supraveghere **s-au efectuat trei audieri** care au avut ca obiect clarificarea aspectelor legate de activitatea desfășurată de persoanele responsabile din cadrul SSIF pentru clienți și clarificarea aspectelor legate de vânzarea acțiunilor deținute în portofoliul propriu, înregistrarea acestor tranzacții și reevaluarea efectuată la sfârșitul exercițiului financiar. Au **fost aplicate sancțiuni care au vizat reducerea obiectului de activitate și amendarea persoanelor responsabile** din cadrul societății.

În urma analizării și verificării raportărilor periodice și ca rezultat al investigării activității SSIF, ASF a identificat încălcări ale prevederilor legale pentru care au fost luate diverse măsuri administrative.

Tabelul II 10 Sancțiunile acordate în cadrul activității de monitorizare a SSIF în perioada ianuarie - aprilie 2013

Nr. crt.	Sancțiuni	Nr. sancțiuni
1.	Acordare termen de încadrare în prevederile legale și reducerea obiectului de activitate	1
2.	Suspendarea autorizației SSIF/persoanelor din cadrul SSIF	2
3.	Reducerea obiectului de activitate al SSIF	1
4.	Monitorizarea activității	2

Sursa: ASF

Perioada mai - decembrie 2013

La data de 31.12.2013 erau autorizate 37 de SSIF, din care în funcție de obiectul de activitate autorizat:

- 25 de SSIF autorizate să presteze toate serviciile de investiții financiare;¹⁰
- 12 SSIF care nu tranzacționează instrumente financiare pe cont propriu, nu subscriu instrumente financiare și/sau plasamente de instrumente financiare în baza unui angajament ferm, nu prestează servicii și activități de investiții de administrare a unui sistem alternativ de tranzacționare.

Pe parcursul întregului an **s-au efectuat opt audieri** care au avut ca obiect clarificarea aspectelor legate de activitatea desfășurată de persoanele responsabile din cadrul SSIF pentru clienți, de vânzarea acțiunilor deținute în portofoliul propriu, de înregistrarea acestor tranzacții și de reevaluarea efectuată la sfârșitul

⁹ Definite conform Legii nr. 297/2004 privind piața de capital, cu modificările și completările ulterioare.

¹⁰ În conformitate cu prevederile art. 7 alin. (1) pct. 6 și art. 421¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, aprobată prin Legea nr. 227/2007.

exercițiului financiar. Au **fost aplicate sancțiuni care au vizat reducerea obiectului de activitate și amendarea persoanelor responsabile** din cadrul societății.

Tabelul II 11 Sancțiunile acordate în cadrul activității de monitorizare a SSIF în perioada mai - decembrie 2013

Nr. crt.	Sancțiuni	Nr. de sancțiuni
1.	Amenzi pentru persoane responsabile din cadrul SSIF	20
2.	Monitorizarea activității	2
3.	Acordare termen de încadrare în prevederile legale	3
4.	Retragerea autorizației SSIF	1
5.	Amenzi pentru SSIF	2
6.	Retragerea autorizației persoanelor responsabile din cadrul SSIF	1
7.	Suspendarea autorizației SSIF	1
8.	Suspendarea autorizației persoane responsabile din cadrul SSIF	1
9.	Reducerea obiectului de activitate al SSIF	2

Sursa: ASF

SSIF transmit la ASF rapoarte în conformitate cu prevederile Regulamentului ASF(CNVM) nr. 32/2006 privind serviciile de investiții financiare și a reglementărilor emise în aplicarea OUG nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, în scopul supravegherii de către ASF a activității desfășurate de acestea. În urma analizei rapoartelor au fost transmise un număr de 131 de adrese cu privire la modalitatea corectă de reflectare a informațiilor cuprinse în aceste raportări. **Problemele identificate se referă în special la includerea incorectă a unor instrumente financiare în categoriile de risc, evaluarea eronată a acestora față de prevederile legislației secundare emise în comun de BNR și ASF și neinclusiunea sau deducerea incorectă a unor elemente din componența fondurilor proprii.**

În scopul supravegherii de către ASF a activității desfășurate de SSIF¹¹, acestea au depus la ASF următoarele situații și documente:

- situații financiare lunare și trimestriale¹², raportul privind evidența operațiunilor de împrumut, a cumpărărilor în marjă și a vânzărilor în lipsă, în termen de maximum 10 zile de la încheierea lunii de raportare;
- raportul semestrial, în termenul legal stabilit prin reglementările ASF, care cuprinde situațiile financiare semestriale compuse din bilanț, cont de profit și pierdere, situația modificărilor capitalului propriu și situația fluxurilor de trezorerie;
- raportul anual, în termenul legal stabilit prin reglementările ASF, care cuprinde:
  - situațiile financiare anuale compuse din bilanț, cont de profit și pierdere;
  - situația modificărilor capitalului propriu;
  - situația fluxurilor de trezorerie;
  - politici contabile și note explicative;
  - raportul administratorilor;
  - raportul auditorului financiar;
- raportul auditorului intern, care se transmite împreună cu raportul anual;
- raportul privind sursa veniturilor (detaliat pe categorii de servicii de investiții financiare) și destinația cheltuielilor, pentru fiecare sediu, transmis împreună cu raportul anual.

¹¹ În conformitate cu dispozițiile art. 153 din Regulamentul CNVM/ASF nr. 32/2006.

¹² În conformitate cu prevederile reglementărilor emise în aplicarea OUG nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului.

SSIF transmit anual la ASF următoarele rapoarte:

- până cel târziu la data de 31 ianuarie, date privind acționarii, administratorii, conducătorii și agenții de servicii de investiții financiare, lista serviciilor de investiții financiare autorizate, actualizată și completată integral, împreună cu:
  - lista sediilor secundare autorizate cuprinzând agenții pentru servicii de investiții financiare și reprezentanții compartimentului de control intern care își desfășoară activitatea la respectivele sedii secundare;
  - raportul privind structura portofoliilor individuale ale clienților aflate în administrare;
  - raportul privind măsurile disciplinare aplicate conducătorilor, agenților pentru servicii de investiții financiare și reprezentanților compartimentului de control intern;
  - lista contractelor încheiate cu alți intermediari și obiectul acestora;
  - raportul privind activitățile aflate în obiectul de activitate autorizat ce au fost externalizate;
- până la data de 1 martie, raportul compartimentului de control intern;
- până la data de 31 martie, raportul privind structura organizațională și sistemul de contabilitate.

Pe baza analizei rapoartelor primite, ASF a transmis un număr de 12 adrese prin care s-a solicitat completarea rapoartelor și transmiterea de note explicative referitoare la unele elemente sau/și diferențe sesizate din analizarea acestora.

În cadrul activității de supraveghere, **au fost efectuate cinci investigații care au avut la bază sesizări primite și nereguli constatate în legătură cu activitatea desfășurată de agenții pentru servicii de investiții financiare și persoanele responsabile din cadrul SSIF, care s-au finalizat cu aplicarea de sancțiuni persoanelor răspunzătoare și sesizarea organelor competente.**

Supravegherea activității desfășurate de SSIF a fost realizată atât prin intermediul raportărilor/situațiilor transmise, cât și prin analizarea unor aspecte relevate de diversele sesizări primite de la persoane fizice/juridice sau instituții ale statului, referitoare la activitatea societăților.

În anul 2013, ASF (CNVM) a soluționat 41 de sesizări/solicitări venite din partea unor persoane fizice/juridice. În afară de acestea s-au soluționat 14 sesizări de la autorități ale statului și alte instituții.

Tabelul II 12 Sesizările/solicitările primite de la autorități ale statului și alte instituții

Nr. crt.	Instituție	Nr. solicitări - perioada I	Nr. solicitări - perioada a II-a
1	MAI - DGPMB și inspectoratele județene de poliție	4	3
2	Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție/DNA Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție	3	
3	Președintele României, Guvernul României	1	
4	Alte instituții publice	2	1
Total		10	4

Sursa: ASF

Cazul Harinvest a fost probabil exemplul cel mai mediatizat de operațiuni de intermediere pe piața de capital derulate fără respectarea prevederilor legale incidente, de fraudare a clienților prin înstrăinarea activelor acestora fără acordul lor.

Circumstanțele care au făcut posibile abuzurile identificate la SSIF Harinvest SA au fost: neînregistrarea în contabilitate și back-office a unor operațiuni efectuate sau înregistrarea vădit eronată a acestora,

transmiterea către ASF (CNVM), alte instituții ale pieței de capital (operator de piață, depozitar central, fond de compensare a investitorilor) și către Ministerul Finanțelor Publice/Administrația Financiară a unor raportări periodice/financiare care au prezentat deformat situației economice a societății, a indicatorilor de lichiditate și solvabilitate.

La momentul identificării indicilor de nerespectare de către SSIF Harinvest SA a prevederilor legale în vigoare, ASF a adoptat măsuri în vederea stopării acestor activități și a sancționării persoanelor responsabile.

Ca urmare a analizării modului de operare în cazul Harinvest, ASF a luat măsuri pentru a preîntâmpina apariția unor situații similare și pentru ameliorarea activităților de supraveghere și control a societăților de servicii de investiții financiare. Astfel, au fost inițiate demersuri pentru trecerea la o supraveghere pe bază de riscuri prin crearea unor indicatori de prudențialitate care vor acoperi aspecte privind solvabilitatea, lichiditatea, gradul de îndatorare, precum și expunerea excesivă a intermediarului față de o contrapartidă, ramură economică sau zonă geografică, precum și față de o anumită categorie de instrumente financiare caracterizate printr-un efect de levier ridicat, care să accentueze caracterul preventiv al activității de supraveghere.

În cadrul activităților de supraveghere off-site și de control ASF a introdus solicitarea și verificarea extraselor de cont bancare privind disponibilitățile clienților și ale societății, în corelare cu datele din balanțele de verificare ale societății. Totodată, ASF a suplimentat verificările în ceea ce privește deținerile clienților, prin verificarea în cadrul controalelor realizate la intermediari, încrucișat, a echivalenței deținerilor evidențiate în contul global al clienților la intermediar cu deținerile evidențiate în sistemul RoClear al Depozitarului Central.

De asemenea, ca urmare a constatărilor controlului ASF desfășurat la SSIF Harinvest SA, în vederea protejării intereselor participanților la piață și a descurajării practicilor frauduloase, ASF a solicitat SC Bursa de Valori București SA și SC Depozitarul Central SA modificarea prevederilor reglementărilor proprii pentru reglementarea mai strictă a procedurilor de sell-out speciale, inclusiv sub aspectul documentelor justificative necesare anterior realizării acestor operațiuni.

Din același motiv, ASF a inițiat demersuri de modificare a prevederilor Legii nr. 297/2004 sub aspectul calificării drept infracțiune a unor fapte care sunt considerate în prezent contravenții (practică frauduloasă, conform prevederilor Regulamentului CNVM nr. 32/2006).

La Harinvest cât și în alte situații, au atras atenția furturi de acțiuni ale unor investitori însoțite uneori de substituiri de identitate și fraudă. Astfel, diferite persoane, folosind documente falsificate (inclusiv cărți de identitate), au realizat operațiuni de transfer, tranzacționare de acțiuni și gestionare de fonduri, în numele și pe contul titularilor de drept. Uneori la aceste fapte ilegale au participat angajați ai societăților de intermediere autorizate. Măsurile adoptate de ASF în aceste spețe au vizat printre altele sancționarea cu amendă a persoanelor juridice și a persoanelor fizice responsabile din cadrul intermediarilor implicați în operațiuni, însoțită în cazul abaterilor grave de retragerea autorizațiilor acordate, precum și de sesizarea organelor de cercetare penală.

În vederea prevenirii unor situații similare și ținând cont de creșterea numărului de infracțiuni pe piața de capital ca urmare a utilizării de acte de identitate false, direcțiile de specialitate din cadrul ASF lucrează la modificarea reglementărilor incidente referitoare la identificarea corectă a clientului. S-a considerat necesară stabilirea de către intermediar a unor parole de identificare pentru fiecare client în parte în cazul în care acesta solicită telefonic informații despre contul său de instrumente financiare deschis la respectiva

societate de servicii de investiții financiare, transferul instrumentelor financiare la depozitar sau alte operațiuni care implică instrumentele financiare din contul de client. De asemenea, ASF a inițiat demersuri pentru încheierea unui **protocol de colaborare cu Ministerul Afacerilor Interne în vederea găsirii unor metode mai sigure de verificare a identității investitorilor.**

Tot în acest context, ASF are în vedere concentrarea monitorizării pe zona entităților care ar putea induce risc sistemic, care prezintă vulnerabilități, sincope în activitate, în scopul prevenirii contaminării sistemice, dar și în scopul de a face din piața de capital un spațiu sigur și corect pentru participanți și investitori.

Instituțiile de credit

La finele lunii aprilie 2013 erau înscrise în Registrul public al ASF (CNVM) 12 instituții de credit iar la finalul anului un număr de 10 instituții de credit autorizate de BNR care au transmis rapoarte conform Regulamentului nr. 32/2006 privind serviciile de investiții financiare, respectiv raportul compartimentului de control intern pentru activitatea desfășurată pe piața de capital și raportul conducătorului structurii organizatorice aferent activității desfășurate pe piața de capital.

În perioada analizată ASF (CNVM) a transmis instituțiilor de credit două adrese de informare privind respectarea de către acestea a regulilor de conduită referitoare la păstrarea documentelor și transmiterea diferitelor rapoarte.

Operatori de piață

Activitatea de supraveghere a celor doi operatori de piață respectiv Bursa de Valori București (BVB) și Sibiu Stock Exchange (SIBEX) în cursul anului 2013 s-a axat pe:

- *verificarea modului în care au fost respectate prevederile Legii nr. 297/2004 privind piața de capital și ale Regulamentului CNVM nr. 2/2006 privind piețele reglementate și sistemele alternative de tranzacționare, cu modificările și completările ulterioare;*
- *verificarea și analizarea rapoartelor curente și periodice (anuale, semestriale, trimestriale, lunare) primite de ASF (CNVM);¹³*
- *verificarea structurii acționariatului pentru fiecare operator de piață, precum și modul de încadrare în prevederile art. 129 din Legea nr. 297/2004 privind piața de capital.*

În ceea ce privește regimul sancțiunilor aplicate în cursul anului 2013 au fost dispuse două amenzi pentru persoane fizice în calitate de acționari ai operatorilor de piață pentru nerespectarea prevederilor legale în vigoare.

Piața RASDAQ reprezintă o situație aparte pe piața de capital din România a cărei soluționare este unul din obiectivele importante ale ASF. Reglementarea situației juridice a pieței RASDAQ, care nu se încadrează în prezent în tipologia locurilor de tranzacționare prevăzută de legislația europeană în domeniu, implementată în legislația națională, reprezintă o obligație a statului român ce derivă din calitatea de membru al Uniunii Europene.

Societățile tranzacționate în prezent pe piața RASDAQ sunt, în cea mai mare parte, societăți care au devenit „deținute public” ca urmare a procesului de privatizare în masă, reglementat în special prin Legea nr. 58/1991

¹³ În conformitate cu prevederile Regulamentului CNVM nr. 2/2006 privind piețele reglementate și sistemele alternative de tranzacționare, cu modificările și completările ulterioare.

privind privatizarea societăților comerciale și Legea nr. 55/1995 pentru accelerarea procesului de privatizare, acte normative care sunt în prezent abrogate.

Potrivit actualei legislații a pieței de capital (Legea nr. 297/2004, cu modificările și completările ulterioare), care preia corespunzător prevederi ale directivelor europene, instrumentele financiare se pot tranzacționa pe o piață reglementată sau în cadrul unui sistem alternativ de tranzacționare. Actualul statut al pieței RASDAQ nu permite încadrarea acestuia într-unul dintre aceste tipuri de sisteme de tranzacționare, această piață fiind în prezent administrată de Bursa de Valori București.

Soluționarea problematicii RASDAQ a constituit o prioritate a ASF încă de la înființare, în decursul anului 2013 fiind efectuate demersurile pentru promovarea unui proiect de act normativ, la nivel de legislație primară, care să stabilească statul societăților ale căror acțiuni sunt tranzacționate pe piața RASDAQ. Având în vedere faptul că ASF nu dispune de inițiativă legislativă, demersurile efectuate pentru promovarea actului normativ s-au realizat pe două căi, respectiv prin Parlamentul României și prin intermediul Ministerului Finanțelor Publice.

Astfel, pornind de la un proiect de act normativ pe care CNVM, ca autoritate de supraveghere existentă la acel moment, l-a transmis în luna februarie 2013 spre promovare Ministerului Finanțelor Publice, ASF a aprobat, în luna iulie 2013, un proiect de lege care abordează problematica RASDAQ. Proiectul de lege a fost transmis spre promovare atât Guvernului României, Ministerului Finanțelor Publice, în calitate de autoritate care dispune de inițiativă legislativă, cât și către comisiile de specialitate din cadrul Parlamentului României.

În decursul anului 2013, forma proiectului de lege respectiv a fost revizuită succesiv, (existând intenția de promovare în regim de urgență a proiectului de act normativ sub forma unei ordonanțe de urgență), luând în considerare propunerile și observațiile primite de la părțile interesate, inclusiv cele primite în cadrul procesului de consultare publică desfășurat de Ministerul Finanțelor Publice ca parte a procesului de transparență decizională.

În prezent proiectului de lege se află în proces de avizare în cadrul ministerelor de resort din Guvernul României, fiind semnat de reprezentanții Ministerul Finanțelor Publice și de ASF.

De asemenea, în decursul anului 2013, ASF a participat la discuțiile purtate în cadrul comisiilor de specialitate din cadrul Parlamentului României pe marginea a două proiecte de lege elaborate la inițiativa unor membri ai Parlamentului care au ca obiect soluționarea problematicii RASDAQ, altele decât proiectul de lege pe care ASF l-a transmis Parlamentului în vederea aprobării acestuia.

Având în vedere faptul că unul dintre aceste proiecte conține prevederi asemănătoare cu cele incluse în proiectul de act normativ susținut și promovat de ASF și faptul că acesta se află într-o procedură de dezbatere avansată, ASF a transmis observațiile sale pe marginea proiectului de lege respectiv către Parlamentul României pentru a fi luate în considerare în procesul de adoptare.

Pana la acest moment proiectul de lege respectiv nu a fost încă adoptat fiind în continuare în proces de dezbatere în comisiile de specialitate.

Principalele schimbări preconizate a fi introduse prin proiectul de act normativ propus de ASF în vederea clarificării statului societăților ale căror acțiuni sunt tranzacționate pe piața RASDAQ

Proiectul de lege intenționează crearea unui cadru de reglementare a tranzacțiilor cu instrumente financiare armonizat cu legislația europeană și garantarea integrității și eficienței globale a sistemului financiar românesc.

Pentru încadrarea în prevederile Directivei 2001/34/CE privind admiterea valorilor mobiliare la cota oficială a unei burse de valori și informațiile ce trebuie publicate cu privire la aceste valori mobiliare se introduce, în cadrul proiectului de lege, obligativitatea ca societățile tranzacționate în cadrul pieței RASDAQ să convoace adunarea generală a acționarilor prin care se solicită acordul acționarilor pentru tranzacționarea pe o piață reglementată, precum și întocmirea unui prospect de admitere la tranzacționare conform reglementărilor prevăzute în Directiva 2003/71/CE, transpusă în legislația românească prin Legea nr. 297/2004 privind piața de capital, cu modificările și completările ulterioare, și prin Regulamentul CNVM nr. 1/2006 privind emitenții și operațiunile cu valori mobiliare.

Pentru asigurarea protecției investitorilor minoritari și pentru asigurarea continuității, prin proiectul de lege propus s-au stabilit o serie de cerințe suplimentare pe care societățile tranzacționate pe piața RASDAQ care nu se încadrează în prevederile art. 213, art. 215 și art. 217 alin. (1) și alin. (2) lit. a) din Legea nr. 297/2004 privind piața de capital, cu modificările și completările ulterioare, trebuie să le respecte după transferul pe un sistem alternativ de tranzacționare. Cerințele suplimentare au fost introduse în considerarea prevederilor Directivei 2004/25/CE privind ofertele publice, Directivei 2007/36/CE privind exercitarea anumitor drepturi ale acționarilor în cadrul societăților cotate la bursă, Directivei 2006/6/CE (MAD) privind abuzul pe piață, Directivei 2004/109/CE privind armonizarea obligațiilor de transparență în ceea ce privește informația referitoare la emitenții ale căror valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată și de modificare a Directivei 2001/34/CE.

De asemenea, a fost introdusă în cadrul proiectului de lege obligativitatea emitenților care se încadrează în criteriile de admitere pe o piață reglementată, dar a căror adunare generală a acționarilor nu își dă acordul pentru tranzacționarea pe această piață, de a da, în anumite condiții, acționarilor minoritari care nu au fost de acord cu hotărârea adunării generale a acționarilor, dreptul de retragere din cadrul societății și de a solicita cumpărarea acțiunilor lor de către societate.

Sisteme de compensare - decontare

În cadrul pieței de capital din România operațiunile de compensare și decontare sunt asigurate de următoarele entități: Depozitarul Central (DC), Depozitarul Sibex (DS), Casa de Compensare București (CCB) și Casa Română de Compensare (CRC).

Cei doi depozitari respectiv Depozitarul Central și Depozitarul Sibex au ca principal obiect de activitate prestarea serviciilor de depozitare și registru a valorilor mobiliare tranzacționate pe piețele reglementate iar Casa de Compensare București și Casa Română de Compensare gestionează riscul participanților la piețele reglementate de instrumente derivate, realizând zilnic compensarea și marcarea la piață a pozițiilor deschise, precum și decontarea tranzacțiilor încheiate.

Activitatea de supraveghere a celor patru entități a constat în:

- verificarea modului în care au fost respectate prevederile Legii nr. 297/2004 privind piața de capital și ale Regulamentului nr. 13/2005 privind autorizarea și funcționarea depozitarului central, a caselor de compensare și a contrapărților centrale.
- verificarea și analiza rapoartelor curente (săptămânale și lunare) și periodice (anuale, semestriale, trimestriale) transmise către CNVM.¹⁴ În cursul anului 2013 nu au intervenit modificări esențiale în ceea ce privește conținutul și tipologia raportărilor transmise de depozitarii centrali la ASF.

Depozitarul Central s-a implicat în continuarea procesului de aderare la platforma pan europeană de decontare TARGET 2 Securities. Totodată, cei doi depozitari centrali au continuat demersurile organizatorice de constituire a unui compartiment de control intern¹⁵.

Cele patru entități au aplicat o politică investițională prudentă prin limitarea expunerilor în ceea ce privește plasarea fondurilor în conturi curente, depozite la termen, titluri de stat cu scadență mai mică de un an și obligațiuni garantate integral de stat, respectând limitele legale prevăzute de Regulamentul CNVM nr. 13/2005.

În cursul anului 2013 casele de compensare au depus la ASF dosare de reautorizare în scopul respectării condițiilor instituite la nivel european de prevederile Regulamentului (UE) nr. 648/2012 privind instrumentele financiare derivate extrabursiere, contrapărțile centrale și registrele centrale de tranzacții (EMIR). Una dintre condițiile necesare în vederea autorizării celor două case de compensare în calitate de contrapărți centrale (CPC) o reprezintă nivelul capitalului inițial permanent și disponibil care trebuie să fie de cel puțin 7,5 milioane de euro.

De la momentul apariției EMIR a fost activată obligația impusă de acesta de inițiere și derulare a procesului de autorizare ca și contrapărți centrale a entităților ce anterior îndepliniseră până atunci rolul și funcționalitățile unei contrapărți centrale. În cazul pieței de capital românești aceste entități sunt casele de compensare autorizate anterior de ASF (CNVM) să desfășoare activități de compensare și decontare a tranzacțiilor cu instrumente financiare derivate. Pentru aceasta ASF (CNVM) a desfășurat o amplă activitate de colaborare/corespondență cu entitățile care potențial urmau/puteau a fi implicate în procesul de aplicare a acestui regulament european printre care enumerăm Banca Națională a României, Ministerul Finanțelor Publice, Casa Română de Compensatie, Casa de Compensare București.

Conform prevederilor Regulamentului ASF nr. 3/2013,¹⁶ în vederea continuării prestării serviciilor de compensare conform EMIR, Casa Română de Compensatie SA și Casa de Compensare București SA aveau obligația de a depune la ASF, până la data de 15 septembrie 2013, o cerere de autorizare în calitate de contraparte centrală conform Regulamentului (UE) nr. 648/2012, însoțită de documentația necesară în conformitate cu prevederile acestui regulament.

În considerarea acestei obligații legale, CCB și CRC au transmis la ASF, în termenul legal, cereri de autorizare în calitate de contrapărți centrale în conformitate cu art. 14 și, respectiv, art. 17 din Regulamentul (UE)

¹⁴ Conform Dispunerii de măsuri nr. 1/2008, cu modificările și completările ulterioare, a Instrucțiunii nr. 5/2006, a Dispunerii de măsuri nr. 2/2010, a Dispunerii de măsuri nr. 12/2010, a Regulamentului nr. 5/2010 și a Regulamentului nr. 13/2005.

¹⁵ Obligație instituită de prevederile Dispunerii de măsuri CNVM nr. 27/2012 cu termen limită la 31.03.2014 (Decizia ASF nr. 805/2013).

¹⁶ Regulamentul ASF nr. 3/2013 stabilește aspecte de ordin tehnic privind procesul de autorizare a contrapărților centrale în baza EMIR și reglementează modalitatea de funcționare și supraveghere a contrapărților centrale în contextul acestui regulament.

nr. 648/2012, însoțite de o serie din documentele menționate la art. 4 alin. (2) din Regulamentul ASF nr. 3/2013. Având în vedere că dosarele depuse inițial de CCB și CRC erau în continuare incomplete, ASF a solicitat în mai multe rânduri în perioada noiembrie 2013 - februarie 2014 celor două case de compensare completarea acestor dosare și implicit a documentației necesare obținerii autorizației de contraparte centrală.

ASF continuă să se implice în dialogul interinstituțional pe această temă, atât cu BNR și Ministerul Finanțelor cât și cu cei doi operatori de piață, considerând că este important ca în România să existe atât contraparte centrală cât și registru central de tranzacții autorizate conform EMIR, fapt care ar putea susține dezvoltarea tranzacționării instrumentelor derivate necesare managementului riscurilor de piață.

Societățile de administrare a investițiilor (SAI)

SAI are ca obiect de activitate administrarea de organisme de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM).¹⁷ Pe lângă administrarea OPCVM, o SAI poate administra, sub condiția autorizării ASF, și alte organisme de plasament colectiv. Prin excepție de la activitățile menționate anterior, SAI poate desfășura și activitatea de administrare a portofoliilor individuale de investiții, precum și servicii conexe, potrivit autorizației acordate. Astfel, SAI are calitatea de investitor calificat pe piața de capital¹⁸. Cea mai importantă consecință ce derivă din această calitate este cea potrivit căreia investitorii calificați sunt exceptați de la compensare în cazul incapacității de plată a membrilor Fondului de Compensare a Investitorilor, respectiv, intermediarii autorizați și societățile de administrare a investițiilor ce administrează portofolii individuale de investiții.¹⁹

Conform prevederilor Regulamentului 575/2013/UE, SAI au obligația de a menține, pe toată durata desfășurării activității, un nivel al fondurilor proprii cel puțin egal cu cel al capitalului inițial necesar la momentul emiterii autorizației. În vederea asigurării punerii în aplicare a prevederilor Regulamentului nr. 575/2013 a fost elaborat un proiect de regulament ce a fost supus consultării publice și urmează să fie finalizat în perioada următoare. Totodată, **pentru a evalua capacitatea SAI de a se conforma acestor cerințe, s-a instituit analiza prudențială a adecvării capitalului (baza de date fiind asigurată prin raportările lunare așezate în sarcina lor), prin coroborarea cerințelor de capital cu diferitele tipuri de risc (potrivit fiecărui tip de operațiune) și cu cerințele de acoperire a pierderilor ce pot apărea din activitățile desfășurate de SAI.**

SAI ce au în obiectul de activitate administrarea conturilor individuale pe bază discreționară au obligația întocmirii și transmiterii la ASF, cu frecvență cel puțin bianuală, a nivelului fondurilor proprii, cerințelor de capital și a expunerilor mari. În acest context, se are în vedere și clarificarea aspectelor legate de cerințele privind fondurile proprii aplicabile SAI, astfel încât să existe o distincție clară în privința obligațiilor de raportare incidente, în funcție de existența sau nu în obiectul de activitate a serviciului de administrare de portofolii individuale de investiții, respectiv de prestarea în fapt a acestui serviciu.

În cazul SAI care au în obiectul de activitate administrarea portofoliilor individuale de investiții în baza unor contracte de mandat special, conform cărora clienții își aleg custodele, activele și tipurile de instrumente financiare în care doresc să investească precum și limitele maxime investiționale pentru fiecare tip de active sau emitent de instrumente financiare, regulile de adecvare a capitalului vizează exclusiv pozițiile proprii.

¹⁷ În conformitate cu prevederile art. 5 din OUG nr. 32/2012.

¹⁸ În conformitate cu prevederile art. 2 pct. 15 din Legea nr. 297/2004.

¹⁹ În conformitate cu prevederile art. 46 alin. (5) lit. a) din Legea nr. 297/2004.

Organismele de plasament colectiv (OPC)

Pentru asigurarea integrității și a funcționalității corecte a organismelor de plasament colectiv, supravegherea OPC și SAI are la bază următoarele componente:

- *monitorizarea activității și operațiunilor desfășurate de OPC și SAI;*
- *verificarea modului în care sunt respectate prevederile legale de către entitățile supravegheate în scopul asigurării transparenței pieței de capital și a unei corecte informări a investitorilor;*
- *în vederea aplicării principiilor de supraveghere prudentială și preventivă, se exercită o verificare permanentă asupra activității respectivelor entități prin analizarea și evaluarea informațiilor cuprinse în raportările periodice (săptămânale, lunare), rapoartele semestriale, anuale, precum și alte informări/documente transmise de aceștia la ASF;*
- *primirea și analizarea sesizărilor investitorilor sau ale altor instituții ale statului, referitoare la activitatea și operațiunile realizate de OPC și SAI;*
- *efectuarea investigațiilor și propunerea măsurilor ce se impun referitoare la activitățile și operațiunile desfășurate de astfel de entități;*
- *solicitarea documentelor, datelor sau informațiilor entităților reglementate, altor instituții sau autorități ale statului și colaborarea cu celelalte structuri organizatorice din cadrul ASF pentru îndeplinirea atribuțiilor.*

Activitatea de supraveghere se realizează prin monitorizarea continuă și analiza informațiilor relevante din cadrul rapoartelor primite de la entitățile care au funcționat în baza autorizării CNVM/ASF.

Organisme de plasament colectiv în valori mobiliare - fonduri deschise de investiții

Societățile de administrare a investițiilor transmit la ASF **raportări săptămânale** privind „Situția activelor și obligațiilor fondurilor” cu detalierea activelor, numărului de investitori și valorii activului net, aferente fiecărei zile lucrătoare, pentru **fondurile deschise de investiții** pe care le administrează.²⁰ Pe baza acestora ASF verifică respectarea regulilor prudentiale, monitorizează conformitatea cu reglementările în vigoare și intervine pentru soluționarea situațiilor neconforme prevederilor legale.

OPCVM din state membre care intenționează să distribuie sau care distribuie titluri de participare în România, transmit la ASF orice modificări ale documentelor și/sau informațiilor aferente activității respectivelor OPCVM, inclusiv ultimul raport anual și raportul semestrial în termen de 15 zile lucrătoare de la data de la care acestea au fost făcute publice în statul membru de origine.²¹

La data de 31.12.2013 erau înregistrate cinci societăți de administrare a investițiilor din state membre UE cu OPCVM aflate în administrare care au distribuit titluri de participare în România în valoare de 64.187.829 de lei.

Alte organisme de plasament colectiv. Fondurile închise de investiții, Fondul Proprietatea și SIF

Cele 5 societăți de investiții financiare, Fondul Proprietatea SA și societățile de administrare a fondurilor închise de investiții transmit cu frecvență lunară raportări privind „Situția activelor și obligațiilor fondurilor” cu detalierea activelor, numărului de investitori și valorii activului net, pentru ultima zi

²⁰ În conformitate cu prevederile Regulamentului CNVM nr. 15/2004.

²¹ În conformitate cu prevederile Instrucțiunii nr. 5/2007 privind procedura de notificare a organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM) din state membre.

lucrătoare a lunii.²² Aceste raportări sunt certificate de instituțiile de credit care s-au înregistrat la ASF (CNVM) ca depozitari ai activelor fiecărui OPCVM/AOPC. Pe baza lor, ASF verifică încadrarea în limitele investiționale.

2.1.2. Supraveghere tranzacții și emitenți

Operațiuni corporative (majorări/diminuări ale capitalului social, fuziuni, divizări)

Noile emisiuni de valori mobiliare sau modificările caracteristicilor emitenților deja înregistrați se realizează prin înregistrarea la ASF a acestora și emiterea Certificatului de Înregistrare a Valorilor Mobiliare (CIVM). În acest sens, în anul 2013 au fost emise de ASF(CNVM) **173 de certificate de înregistrare a valorilor mobiliare** aferente următoarelor tipuri de operațiuni: majorarea/diminuarea capitalului social, divizarea/fuziunea, modificarea valorii nominale a unei acțiuni, emisiuni de obligațiuni/titluri de stat/produse structurate.

O noutate în ceea ce privește operațiunile corporative ale emitenților de valori mobiliare o reprezintă întocmirea prospectelor/prospectelor proporționate ce necesită aprobarea ASF, atunci când se adoptă hotărâri de majorare a capitalului social prin exercitarea dreptului de preferință de către acționarii societății comerciale.²³ În cursul anului 2013 au fost aprobate **7 prospecte proporționate**.

Printre evenimentele semnificative derulate în anul 2013, se numără:

- admiterea la tranzacționare pe piața reglementată administrată de BVB a acțiunilor emise de SNGN ROMGAZ SA Mediaș și SN NUCLEARELECTRICA SA București;
- înregistrarea la ASF în vederea admiterii la tranzacționare pe Sistemul Alternativ de Tranzacționare administrat de BVB a acțiunilor emise de SIF IMOBILIARE PLC Nicosia, Cipru și TRANSILVANIA LEASING IFN SA Brașov;
- înregistrarea la ASF în vederea admiterii la tranzacționare pe Sistemul Alternativ de Tranzacționare al SIBEX a acțiunilor emise de SC FEPER SA București și SC ROMRADIATOARE SA Brașov;
- înregistrarea la ASF și admiterea la tranzacționare la BVB a obligațiunilor emise de SC RAIFFEISEN BANK SA București și SC UNICREDIT TIRIAC BANK SA București.

Oferte Publice

CNVM a aprobat în perioada ianuarie - aprilie 2013:

- un prospect de admitere la tranzacționare pe piața reglementată administrată de BVB (SC Conted SA Dorohoi) neprecedat de oferirea spre vânzare de acțiuni;
- un prospect aferent unei oferte publice de vânzare de acțiuni (secundară), valoarea ofertei fiind de 315.084,84 mii de lei;
- șapte documente aferente ofertelor publice de preluare obligatorie a căror valoare se ridică la 4.620,47 mii de lei;
- emiterea unei decizii de stabilire a prețului în cadrul ofertelor de preluare obligatorie în baza raportului de evaluare întocmit de un evaluator independent;
- emiterea a două decizii de respingere a documentelor de ofertă datorită prețului oferit;
- un document aferent unei oferte publice de preluare voluntară; valoarea se ridică la 86,7 mii lei;
- patru anunțuri de retragere a acționarilor dintr-o societate, întocmite de acționarii care se încadrau în una dintre cele două condiții impuse de prevederile articolului 206 din Legea nr. 297/2004.

²² În conformitate cu prevederile Regulamentului CNVM nr. 15/2004.

²³ Acest tip de prospect este o consecință a Regulamentului UE nr. 486/2012 care modifică Regulamentului (CE) nr. 809/2004 și a implementării acestor reglementări în normele interne.

În perioada ianuarie - aprilie 2013, CNVM a emis **20 de acte individuale de sancționare** a acționarilor care nu și-au îndeplinit obligațiile prevăzute la art. 203/205 din Legea nr. 297/2004, amenzile aplicate fiind în sumă de **1.787.105 lei**. În cursul anului 2013, CNVM a aprobat prospectul aferent ofertei publice secundare de vânzare de acțiuni deținute de Ministerul Economiei la SNTGN Transgaz SA.

ASF a aprobat în perioada mai - decembrie 2013:

- trei prospecte aferente unor oferte publice de vânzare de acțiuni (primare/secundare) a căror valoare se ridică la 2.013.006,41 mii de lei;
- un prospect de admitere la tranzacționare pe piața reglementată administrată de BVB (SC Conpet SA) neprecedat de oferirea de acțiuni spre vânzare;
- două prospecte de bază privind emiterea de produse structurate;
- două prospecte de admitere la tranzacționare pe piața reglementată administrată de BVB precedate de oferte de obligațiuni adresate investitorilor calificați;
- un prospect aferent unei oferte publice de vânzare de obligațiuni, valoarea ofertei fiind de 550.000 de mii de lei;
- două prospecte aferente ofertelor de vânzare de obligațiuni adresate acționarilor societății, valoarea acestor oferte fiind de 7.250 de mii de lei;
- un prospect aferent unei oferte de vânzare de obligațiuni adresate acționarilor societății și investitorilor calificați, valoarea ofertei fiind de 30.000 de mii de euro;
- 12 documente aferente ofertelor publice de preluare obligatorie a căror valoare se ridică la 9.625,67 mii de lei;
- trei documente aferente ofertelor publice de cumpărare a căror valoare se ridică la 600.230,14 mii de lei;
- două anunțuri de retragere a acționarilor dintr-o societate, întocmite de acționarii care se încadrau în una dintre cele două condiții impuse de prevederile articolului 206 din Legea nr. 297/2004.

În perioada mai - decembrie 2013, ASF a emis **42 de acte individuale** de sancționare a acționarilor care nu și-au îndeplinit obligațiile prevăzute la art. 203/205 din Legea nr. 297/2004, amenzile aplicate fiind în sumă de **3.637.907 lei**. De asemenea, au fost aplicate și sancțiuni pentru încălcarea altor prevederi legale în materia ofertelor publice, amenzile aplicate fiind în sumă de 150.000 de lei.

În conformitate cu prevederile legale armonizate cu Directivele europene, în calitate de stat gazdă, ASF primește de la autoritățile similare din spațiul UE, prospectele aprobate de acestea, certificatul și rezumatul în limba română ale prospectelor. Conform normelor legale, ASF nu inițiază nicio procedură de aprobare a prospectului. În acest sens, în anul 2013, ASF (CNVM) a fost notificată cu privire la aprobarea a 16 prospecte, precum și cu privire la amendamentele aduse acestora.

Supravegherea emitenților de valori mobiliare

Aria de supraveghere cuprinde la ora actuală emitenții de pe piața BVB - acțiuni, emitenții de pe piața RASDAQ, emitenții de pe piața BVB - obligațiuni, emitenții de acțiuni nelistate - BVB, unități de fonduri - BVB și emitenți listați la SIBEX.

ASF monitorizează conformitatea informației financiare (situații financiare auditate) cu reglementările contabile (IFRS și standardele naționale de contabilitate) pentru emitenții de pe piața reglementată. În plus, ASF verifică respectarea de către toți emitenții a cerințelor de raportare prevăzute de Legea nr. 297/2004.

Conformitatea informației financiare cu cerințele de raportare prevăzute de Legea nr. 297/2004²⁴

A fost verificată, în principal, respectarea următoarelor cerințe de raportare:

- *punerea la dispoziția acționarilor a documentelor (integral sau parțial) care urmează să fie prezentate adunării generale a acționarilor cu cel puțin 30 de zile înainte de desfășurarea acesteia (art. 243 alin. (10) din Legea nr. 297/2004);*
- *punerea la dispoziția publicului, în termen de 4 luni a situațiilor financiare, împreună cu raportul anual, aprobate de adunarea generală a acționarilor (art. 227 alin. (4) din Legea nr. 297/2004);*
- *raportul anual trebuie să cuprindă situațiile financiare auditate, raportul consiliului de administrație, declarația persoanelor responsabile (art. 112¹ din Regulamentul CNVM nr. 1/2006);*
- *raportul consiliului de administrație anual trebuie să cuprindă informații echivalente celor prevăzute la anexa nr. 32;*
- *punerea la dispoziția publicului a rapoartelor semestriale în termen de cel mult două luni de la încheierea perioadei de raportare (art. 227 alin. (5) din Legea nr. 297/2004);*
- *raportul semestrial trebuie să cuprindă situațiile financiare interimare sau condensate, raportul consiliului de administrație, declarația persoanelor responsabile (art. 113 din Regulamentul CNVM nr. 1/2006);*
- *raportul consiliului de administrație semestrial trebuie să cuprindă informații echivalente celor prevăzute la anexa nr. 31;*
- *punerea la dispoziția publicului a rapoartelor trimestriale în termen de cel mult 45 de zile de la încheierea perioadei de raportare (art. 113 din Regulamentul CNVM nr. 1/2006);*
- *raportul trimestrial trebuie să cuprindă contul de profit și pierdere și indicatorii economico-financiar menționați la anexa nr. 30B (art. 113 din Regulamentul CNVM nr. 1/2006).*

Un număr de 1.044 de emitenți au fost notificați în data de 31.01.2013 prin scrisori recomandate cu privire la conținutul și termenul de transmitere a raportului aferent anului 2012.²⁵ În luna mai 2013, 394 de emitenți care nu transmisese rapoartările până la această dată, au fost atenționați în ceea ce privește nerespectarea prevederilor legale, iar prin Decizia nr. 248/18.07.2013 au fost sancționați cu avertisment 127 de emitenți care nu au transmis către ASF și operatorul de piață raportul anual aferent anului 2012. Totodată au fost transmise 361 de notificări către societățile comerciale cu privire la necesitatea transmiterii rapoartelor anuale către operatorul de piață, publicarea pe site-ul propriu sau completarea acestor rapoarte în conformitate cu prevederile legale în vigoare. S-a răspuns la 50 de solicitări ale emitenților privind obligațiile de raportare cu privire la următoarele problematice: tipuri rapoarte, termene de raportare, auditare, acordarea de dividende, rapoarte curente întocmite conform art. 225 din Legea nr. 297/2004.

Activitatea de supraveghere prin raportări curente s-a concretizat în perioada ianuarie - aprilie 2013 prin analizarea unui număr de 1.500 de raportări curente recepționate la nivelul CNVM, iar în intervalul mai - decembrie 2013 prin analizarea unui număr de 5.500 de rapoarte curente la nivelul ASF. În activitatea de monitorizare a raportărilor curente CNVM a emis în perioada ianuarie - aprilie 2013 un număr de 400 de atenționări, iar în perioada mai - decembrie ASF a emis 1.600 de atenționări către emitenții de valori mobiliare fiind sancționați președinți ai consiliilor de administrație/administratori unici, acționari, administratori judiciari, în vederea conformării cu prevederile legale incidente pieței de capital, în scopul respectării principiilor de raportare și informare complete și corecte a acționarilor și a potențialilor investitori.

²⁴ Toate aceste raportări trebuie introduse în Sistemul Informatic de Raportare (SIR) conform Regulamentului CNVM nr. 27/2010.

²⁵ Potrivit art. 227 alin. (1) și (4) din Legea nr. 297/2004 privind piața de capital.

În cadrul activității de monitorizare derulată, ASF (CNVM) a urmărit conformarea cu prevederile legale în ceea ce privește întocmirea rapoartelor curente aferente convocatoarelor și hotărârile adoptate în cadrul adunărilor generale ale acționarilor la emitenții de valori mobiliare, precum și a altor tipuri de rapoarte curente.²⁶

Activitatea de supraveghere s-a concretizat, de asemenea, prin verificarea respectării prevederilor Regulamentului CNVM nr. 6/2009, cu modificările și completările ulterioare, în materia exercitării drepturilor acționarilor în cadrul adunărilor generale ale emitenților (asigurarea informării acționarilor prin publicarea unui convocator corect și complet, respectarea drepturilor acționarilor de a completa ordinea de zi și de a adresa întrebări consiliului de administrație privind ordinea de zi etc.). În considerarea obligațiilor instituite prin dispozițiile art. 286¹ din Legea nr. 297/2004 și ale Instrucțiunii nr. 6/2012 în ceea ce privește limita de deținere din capitalul social al societăților de investiții financiare, în contextul adunărilor generale care au avut loc în anul 2013, CNVM a dispus în cazul a patru dintre aceste societăți măsuri legale, atât în ceea ce privește obligația de vânzare a acțiunilor care depășeau limita de deținere, cât și de suspendare a drepturilor de vot pentru acțiunile deținute de acționarii care depășeau limita legală.

Totodată, în vederea informării și protecției investitorilor ASF a dispus:

- reconvocarea AGA în vederea adoptării hotărârilor cu respectarea prevederilor legale în cazul a doi emitenți;
- blocarea transferului unor valori mobiliare în cazul unui emitent.

În conformitate cu OMF nr. 881/25 iunie 2012 „începând cu exercițiul financiar al anului 2012, societățile comerciale ale căror valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată au obligația de a aplica Standardele Internaționale de Raportare Financiară (IFRS) la întocmirea situațiilor financiare anuale individuale.” De asemenea, instituțiile de credit aplică IFRS începând cu exercițiul financiar 2012. Societățile autorizate, reglementate și supravegheate de ASF aplică Reglementări contabile conforme cu Directiva a IV-a a Comunităților Economice Europene (Regulamentul CNVM nr. 4/2011).

Astfel, în cursul anului 2013, au fost publicate 79 de situații financiare anuale, din care:

- 35 auditate de firme de consultanță internaționale;
- 55 cu opinie fără rezerve.

De asemenea, 28 de societăți au fost notificate pentru nerespectarea IAS 1.16 „ (...) O entitate nu va descrie situațiile financiare drept conforme cu IFRS-urile decât dacă acestea satisfac toate dispozițiile IFRS-urilor”.

În urma activității de supraveghere a emitenților de valori mobiliare, ASF a dispus următoarele măsuri:

- reconvocarea AGA în vederea adoptării hotărârilor cu respectarea prevederilor legale, în cazul a doi emitenți, în perioada ianuarie - aprilie 2013;
- blocarea transferului unor valori mobiliare în cazul unui emitent, prin emiterea unui număr de 9 ordonanțe CNVM, în perioada ianuarie - aprilie 2013 și a unui număr de 18 decizii ASF în perioada mai - decembrie 2013;
- sancționarea cu avertisment a 127 de emitenți care nu au transmis raportul anual 2012 către autoritate și către operatorul de piață, conform Deciziei ASF nr. 248/18.07.2013;
- sancționarea unor președinți ai consiliilor de administrație, acționari și administratori judiciari, astfel: în perioada ianuarie - aprilie 2013 a fost emisă o amendă în cuantum de 10.000 de lei, iar în perioada mai - decembrie 2013 s-au emis un număr de 15 amenzi în valoare de 320.000 de lei și 16 avertismente;

²⁶ Potrivit dispozițiilor art. 113 I A din Regulamentul nr. 1/2006 și ale Dispunerii de măsuri CNVM nr. 11/2010.

- emiterea a 5 atestate, în perioada ianuarie - aprilie 2013, prin care CNVM a luat act că unor acționari le sunt incidente prevederile art. 286¹ din Legea nr. 297/2004, în cazul a patru dintre cinci societăți de investiții financiare, emițând 15 ordonanțe prin care a dispus măsurile legale, atât în ceea ce privește obligația de vânzare a acțiunilor care depășeau limita de deținere, cât și în ceea ce privește suspendarea drepturilor de vot pentru acțiunile deținute de acționarii care au depășit limita legală prevăzută în art. 286¹ din Legea nr. 297/2004.

Supravegherea activității de tranzacționare

ASF supraveghează activitatea de tranzacționare a unui număr de 1.249 de instrumente financiare listate la BVB și SIBEX (acțiuni, obligațiuni, drepturi, instrumente financiare derivate, produse structurate, unități de fond). În cadrul acestei activități au fost realizate un număr de 433 de analize și monitorizate programele de răscumpărare derulate în cazul a 13 emitenți. ASF a solicitat suspendarea de la tranzacționare a unor valori mobiliare în 40 de situații în vederea informării corespunzătoare a investitorilor.

ASF supraveghează în timp real activitatea și operațiunile desfășurate de intermediari, operatori de piață, referitoare la tranzacționarea instrumentelor financiare. Sunt analizate evoluțiile anormale cu privire la caracteristicile de preț și cantitate ale tranzacțiilor desfășurate în cursul ședințelor de tranzacționare în vederea detectării unor posibile cazuri de abuz pe piață. În activitatea sa, ASF folosește următoarele mijloace de supraveghere:

- terminalele de tranzacționare ale piețelor reglementate și ale sistemelor alternative de tranzacționare (terminalul ARENA al SC Bursa de Valori București SA, terminalul ELTRANS al SC Sibex - Sibiu Stock Exchange SA);
- sistemul de supraveghere electronică propriu, dezvoltat în cadrul instituției;
- raportările transmise de emitenți, potrivit dispozițiilor legale;
- informațiile care apar în mass-media.

Prin intermediul terminalelor de tranzacționare ASF urmărește o serie de elemente legate de desfășurarea tranzacțiilor: cotațiile societăților emittente, momentul efectuării, contrapărțile, numărul de ordine al tranzacțiilor, tipul de conturi folosite, tipul tranzacției etc.

Sistemul de supraveghere electronică al ASF conține alerte pentru evoluția anormală a prețului, a cantității tranzacționate, a gradului de concentrare a intermediarilor, a ponderii tranzacțiilor în capitalul social al emitentului etc. Sistemul este de tip deschis, putând fi adăugate noi alerte, în funcție de evoluția și necesitățile pieței. Alertele privind evoluțiile anormale sunt analizate, luându-se în considerare informațiile publice existente, raportările emitenților și ale entităților pieței, caracteristicile emitentului și ale pieței pe care se tranzacționează.

În urma finalizării investigațiilor desfășurate de ASF cu privire la incidența titlului VII - Abuz pe piață din Legea nr. 297/2004 în cazul unor tranzacții derulate pe piața de capital, ASF a dispus, în **patru situații**, sesizarea organelor de urmărire penală competente, ca urmare a constatării existenței unor suspiciuni privind incidența titlului VII - Abuz pe piață din Legea nr. 297/2004, iar în cazul unei sesizări s-a comunicat petentului că în situația tranzacțiilor reclamate nu sunt îndeplinite condițiile pentru încadrarea în titlul VII. La solicitarea formulată de organele de urmărire penală competente s-a transmis un răspuns oficial referitor la rezultatele analizei privind incidența titlului VII - Abuz pe piață din Legea nr. 297/2004.

ASF are în vedere întărirea activităților de supraveghere a tranzacțiilor în vederea detectării abuzurilor de piață și identificării timpurii a posibilelor situații de conduită incorectă. Pentru aceasta vor fi alocate resurse suplimentare, atât din punct de vedere tehnic cât și al personalului implicat în aceste activități.

În ceea ce privește obligațiile instituite în sarcina ASF în calitate de autoritate competentă, în domeniul pieței de capital, în spațiul economic european (SEE) și în contextul relaționării cu ESMA și cu celelalte autorități, ASF este responsabilă de transmiterea și recepționarea prin sistemul SARIS (*Suspension and Restoration Information System*, utilizat începând luna octombrie 2013) a notificărilor privind suspendările și retragerile de la tranzacționare a instrumentelor admise la tranzacționare pe piețele reglementate din SEE, în conformitate cu prevederile art. 41 din MiFID. Astfel, în șase situații, ASF a notificat prin sistemul SARIS suspendarea de la tranzacționare, la inițiativa ASF, a acțiunilor unor emitenți tranzacționați pe piețele reglementate, alături de derivatele având aceste acțiuni ca activ suport.

Prin intermediul sistemului Transaction Reporting Exchange Mechanism²⁷ (TREM), administrat de ESMA fiecare autoritate competentă, implicit ASF, trebuie să transmită următoarele elemente în cadrul procesului de raportare a tranzacțiilor:

- lista instrumentelor financiare pentru care este autoritatea competentă relevantă, unicei autorități competente pe care fiecare stat membru o desemnează ca punct de contact;²⁸
- lista tranzacțiilor realizate.²⁹

ASF notifică zilnic lista instrumentelor financiare admise la tranzacționare pe o piață reglementată, pentru care este autoritatea competentă relevantă, iar în ceea ce privește tranzacțiile menționate, ASF este în proces de aducere la zi a informațiilor ce trebuie preluate de la și comunicate către celelalte autorități competente.

În urma investigațiilor desfășurate de ASF cu privire la incidența titlului VII - Abuz pe piață din Legea nr. 297/2004 s-au constatat încălcări ale prevederilor legale aplicabile în materia pieței de capital, fapt pentru care ASF a dispus sancționarea persoanelor responsabile cu **15 amenzi**, în cuantum total de **417.000 de lei**.

2.2. Reglementarea Sectorului instrumentelor și investițiilor financiare

Acțiunea de armonizare a cadrului legislativ din România cu acquis-ul comunitar, prin completarea legislației secundare, a continuat în anul 2013 incluzând și procesul de informare permanentă a entităților reglementate asupra dispozițiilor noilor regulamente europene și asupra regimului de aplicare a acestora.

Transpunerea noutăților din legislația comunitară pentru piața de capital națională s-a realizat concomitent cu îmbunătățirea legislației secundare sectoriale, atât în sensul actualizării și al detalierii ei, cât și în cel al creării cadrului legal necesar reglementării unor situații noi apărute în practica unei piețe de capital aflată într-o continuă dinamică.

Activitatea de reglementare s-a axat, în perioada analizată, pe următoarele direcții principale:

- *elaborarea reglementărilor (normelor/regulamentelor/instrucțiunilor) în vederea creării sau completării cadrului legal pentru desfășurarea în mod corespunzător a activității entităților pieței de capital, reglementate și supravegheate de ASF;*
- *elaborarea proiectelor de legislație primară impuse de prevederile legislației naționale sau europene referitoare la piața de capital;*

²⁷ Sistemul de raportare TREM a fost elaborat în scopul îndeplinirii de către autoritățile competente a obligațiilor conform MiFID și Regulamentului CE nr. 1287/2006.

²⁸ Potrivit art. 11 al Regulamentului CE nr. 1287/2006.

²⁹ Menționate la alin. (1) al art. 13 al Regulamentului CE nr. 1287/2006.

- *analizarea reglementărilor emise de entitățile pieței de capital reglementate și supravegheate de ASF și a modificărilor intervenite cu privire la aceste reglementări;*
- *analizarea proiectelor de norme emise de alte instituții publice sau a inițiativelor legislative ale Guvernului sau Parlamentului României cu impact asupra pieței de capital;*
- *elaborarea punctelor de vedere cu privire la interpretarea prevederilor Legii nr. 297/2004 privind piața de capital, cu modificările și completările ulterioare, și ale reglementărilor emise de ASF, ca urmare a solicitărilor transmise de diverși petenți, inclusiv de direcțiile de specialitate din ASF;*
- *formularea de răspunsuri la întrebările/solicitările primite de la diferite instituții, mass-media și alți petenți în baza Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, referitoare la legislația aplicabilă în domeniul pieței de capital.*

Activitatea de elaborare a reglementărilor (normelor/regulamentelor/instrucțiunilor) în vederea creării sau completării cadrului legal pentru desfășurarea în mod corespunzător a activității entităților pieței de capital, reglementate și supravegheate de ASF, a avut drept coordonate principale:

- *elaborarea reglementărilor în aplicarea legislației în vigoare și pentru transpunerea acquis-ului comunitar;*
- *elaborarea reglementărilor, ca urmare a unor solicitări fundamentate ale unei/unor entități din piața de capital adresate ASF, pentru modificarea sau completarea unor reglementări;*
- *elaborarea reglementărilor ca urmare a modificărilor intervenite în actele normative emise de Parlamentul României sau de Guvernul României, precum și în legislația europeană, cu privire la piața de capital, pentru a căror implementare a fost necesară modificarea reglementărilor în vigoare, în măsura în care acestea nu au vizat modificarea Legii nr. 297/2004 privind piața de capital.*

Activitatea de reglementare pe acest segment s-a concretizat în anul 2013 prin elaborarea unui număr de 8 regulamente, 3 norme și 4 instrucțiuni. Lista actelor normative emise de ASF (CNVM) este prezentată în Anexa II 1.

Actele normative emise au făcut, anterior intrării lor în vigoare, obiectul consultării cu entitățile pieței și cu alte părți interesate, fiind publicate, în marea lor majoritate, în prealabil, în faza de proiect, pe pagina de internet a ASF, pentru a permite entităților interesate să le analizeze și să transmită eventuale observații și propuneri de modificare și completare. Unele propuneri primite au fost adoptate în forma finală a proiectelor lansate în consultare/dezbateră publică.

Reglementările emise de ASF în perioada analizată, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, au drept principal obiectiv clarificarea modului de aplicare a unor prevederi ale legislației primare, introducând și o serie de precizări și detalieri legate de structura organizatorică și de particularitățile funcționale ale pieței de capital, ținând seama și de dinamica acesteia.

În Anexa II 2 sunt prezentate proiectele de legislație primară impuse de prevederile legislației naționale sau europene referitoare la piața de capital.

În Anexa II 3 sunt prezentate reglementările emise de entitățile pieței de capital reglementate și supravegheate de ASF.

Activitatea de reglementare presupune și analizarea normelor emise de alte instituții sau a inițiativelor legislative ale Parlamentului și ale Guvernului României. Pe parcursul anului 2013 au fost transmise 22 de astfel de răspunsuri. Lista deciziilor emise de CNVM/ASF este prezentată în Anexa II 4.

2.3. Autorizarea/avizarea entităților reglementate

Activitatea de autorizare a ASF se realizează pe două linii principale și anume: autorizarea și înscrierea în Registrul public al ASF a entităților reglementate, respectiv autorizarea și aprobarea operațiunilor de piață. Astfel, în anul 2013 a fost autorizată o nouă societate de administrare a investițiilor, respectiv SAI Broker SA.

Autorizarea și înscrierea în Registrul public al ASF a entităților reglementate

I. Intermediarii

Intermediarii, SSIF și instituțiile de credit prestează servicii și activități de investiții, precum și servicii conexe în baza prevederilor art. 5 alin. (1) și alin. (1¹) din Legea nr. 297/2004 privind piața de capital, cu modificările și completările ulterioare.

Societățile de servicii de investiții financiare (SSIF)

În urma solicitărilor primite, ASF a autorizat o serie de modificări în modul de organizare și funcționare al SSIF, respectiv modificarea componenței consiliului de administrație sau a conducerii, a structurii acționariatului, restrângerea obiectului de activitate, majorări ale capitalului social, a autorizat înființarea ori desființarea de sedii secundare, precum și schimbarea sediului social.

Comparativ cu sfârșitul anului 2012 când figurau înregistrate în Registrul CNVM 46 de SSIF, pe parcursul anului 2013 nu a fost autorizată nici o nouă SSIF.

La sfârșitul anului 2013 erau autorizate să își desfășoare activitatea pe piața de capital din România 37 de SSIF, menținându-se tendința de scădere a numărului de SSIF care activează pe piața de capital din România înregistrată în cursul anului 2012.

Au fost retrase autorizațiile de funcționare ale nouă SSIF, respectiv autorizațiile deținute de SSIF Euro Bank Securities SA, SSIF Unicredit CAIB Securities Romania SA, SSIF Invest Trust SA, SSIF Avantgarde Finance SA, SSIF Active International SA și SSIF Unicapital SA au fost retrase la cerere, iar autorizațiile SSIF Harinvest SA, SSIF Eurosavam SA și SSIF GM Invest SA au fost retrase ca sancțiune.

Totodată, în cursul anului 2013 au fost notificate la ASF intențiile a trei SSIF de retragere a autorizației de funcționare și anume: SSIF FAIRWIND SECURITIES SA, SSIF ROINVEST BUCOVINA SA și SSIF RAIFFEISEN CAPITAL & INVESTMENT SA, la finele perioadei raportului dosarele în cauză fiind în curs de analiză.

În acest sens, la data de 31.12.2013, din cele 37 de SSIF autorizate de ASF, 23 de SSIF desfășurau toate serviciile de investiții financiare, având un capital inițial mai mare sau egal cu echivalentul în lei a 730.000 de euro, iar 14 SSIF nu tranzacționau instrumente financiare pe cont propriu și nu subscriau în cadrul emisiunilor de valori mobiliare în baza unui angajament ferm.

În cursul anului 2013 a fost aprobată de ASF doar o modificare intervenită în structura acționariatului ca urmare a dobândirii sau diminuării pozițiilor semnificative directe/indirecte de către persoane fizice și juridice române și străine, în urma solicitării primite din partea SSIF Dorinvest SA care a fost preluată de acționariat persoane fizice din Israel.

La data de 31.12.2013, din cele 37 de SSIF, 30 erau controlate de persoane juridice și fizice române, iar șapte erau controlate de persoane juridice și fizice străine (din care trei sunt din Grecia, două din Austria, una din Italia și una din Israel).

În urma solicitărilor primite în cursul anului 2013, ASF a aprobat prestarea de servicii și activități de investiții, precum și servicii conexe pe teritoriul altor state membre ale UE, în baza principiului liberei circulații a serviciilor, pentru următoarele SSIF:

- SSIF Dorinvest SA în Austria, Belgia, Bulgaria, Cipru, Cehia, Croația, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Ungaria, Irlanda, Italia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Malta, Marea Britanie, Olanda, Polonia, Portugalia, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia;
- SSIF Equity Invest SA în Austria, Belgia, Bulgaria, Cipru, Cehia, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Ungaria, Irlanda, Italia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Malta, Marea Britanie, Olanda, Polonia, Portugalia, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia;
- SSIF Romintrade SA în Austria, Belgia, Bulgaria, Cipru, Cehia, Croația, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Ungaria, Irlanda, Italia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Malta, Marea Britanie, Olanda, Polonia, Portugalia, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia.

Situația SSIF care au notificat în perioada 2008 - 2013 intenția de a presta servicii și activități de investiții pe teritoriul altor state membre ale U.E., în baza principiului liberei circulații a serviciilor, este prezentată în Tabelul II 13.

Tabelul II 13 SSIF care au notificat intenția de a presta servicii și activități de investiții

Nr. crt.	Societate de servicii de investiții financiare	State membre ale U.E.	Anul notificării
1.	BT Securities SA	Austria Polonia	2008 2011
2.	Estinvest SA	Austria	2008
3.	Muntenia Global Invest SA	Austria Marea Britanie	2008 2009
4.	IFB Finwest SA	Austria Germania	2009
5.	Vienna Investment Trust SA	Olanda Franța Austria	2010
6.	Broker SA	Austria	2010
7.	Tradeville SA	Bulgaria	2010
8.	Eldainvest SA	Suedia Marea Britanie	2011 2011
9.	Transilvania Capital SA	Austria Germania	2012 2012
10.	Carpatia Invest SA	Polonia	2011
11.	SSIF Equity Invest SA	Toate statele membre, cu excepția Croației	2013
12.	SSIF Romintrade SA	Toate statele membre	2013
13.	SSIF Dorinvest SA	Toate statele membre	2013

Sursa: ASF

Situația SSIF autorizate și înscrise în Registrul public al ASF la data de 31.12.2013 este prezentată în Anexa II 5.

Instituțiile de credit

Conform Registrului public al ASF, la data de 31.12.2013, pe piața de capital din România activau în calitate de intermediari 10 instituții de credit persoane juridice române. La finele anului 2013, dintre acestea, cinci dețineau și calitatea de participanți pe piețele reglementate autorizate de ASF (Banca Comercială Română SA, B.R.D. Groupe Société Générale SA, Piraeus Bank România SA, Bancpost SA și Credit Europe Bank România SA), iar patru au desfășurat în principal activități de custodie a instrumentelor financiare.

Instituțiile de credit înscrise în Registrul public al ASF în calitate de intermediari la data de 31.12.2013 sunt prezentate în Anexa II 6.

II. Societățile de administrare a investițiilor (SAI)

În anul 2013 au fost înregistrate la ASF solicitări din partea unor SAI privind autorizarea unor modificări în ceea ce privește modul de organizare și funcționare al societăților, care au vizat în special schimbarea sediilor sociale, diminuarea capitalului social, modificarea componenței consiliului de administrație sau a componenței conducerii efective (directorilor) și modificarea structurii acționariatului.

ASF a avizat delegarea de către Franklin Templeton Investment Management Limited United Kingdom - Sucursala București, în calitate de societate de administrare a SC Fondul Proprietatea SA a activității de evaluare a unor participații ale SC Fondul Proprietatea SA în companii nelistate către Ernst&Young Service SRL, respectiv către KPMG Advisory SRL.

În anul 2013 s-a autorizat o singură nouă societate de administrare a investițiilor și nu s-au înregistrat cereri de retragere a autorizațiilor, astfel încât la sfârșitul anului figurau înscrise în Registrul public al ASF 22 de SAI (indicate în Anexa II 7), dintre care 10 nu administrau portofolii individuale de investiții. În ceea ce privește structura acționariatului, din cele 22 de SAI existente, 15 sunt controlate de persoane juridice și fizice române, iar șapte sunt controlate de persoane juridice și fizice străine (din Austria, Italia, Slovenia, Ungaria, Elveția și Franța).

În anul 2013, ASF nu a înregistrat solicitări din partea nici unei SAI din România în vederea desfășurării de activități pe teritoriul altor state membre ale UE.

III. Agenții pentru servicii de investiții financiare

În urma activității desfășurate de ASF privind autorizarea și înscrierea unor persoane în calitate de agenți pentru servicii de investiții financiare și respectiv de agenți delegați, în anul 2013 au fost emise 64 de autorizații de agenți pentru servicii de investiții financiare și au fost autorizați 63 de agenți delegați pe piața de capital din România. În urma retragerii a 170 de autorizații de agenți pentru servicii de investiții financiare și a 99 de autorizații de agenți delegați, la data de 31.12.2013, în Registrul public al ASF erau înscrși 490 de agenți pentru servicii de investiții financiare și 290 de agenți delegați.

IV. Reprezentanții compartimentului de control intern

În anul 2013, ASF a autorizat 26 noi reprezentanți ai compartimentului de control intern care își desfășoară activitatea în cadrul sediilor sociale ale SSIF ale instituțiilor de credit, ale SAI., sau în cadrul sediilor secundare de tip sucursală pe care SSIF le-au înființat în cadrul rețelei teritoriale. La data de 31.12.2013 dețineau această calitate 127 de persoane, ca urmare a retragerii a 49 de autorizații de reprezentant al compartimentului de control intern în cursul anului.

V. Instituțiile pieței de capital

Pe parcursul anului 2013, au fost transmise la ASF solicitări din partea instituțiilor pieței de capital care vizau autorizarea anumitor modificări intervenite în modul de organizare și funcționare ale acestora, respectiv ale documentelor care au făcut obiectul autorizării inițiale.

Operatorii de piață/Operatorii de sistem

ASF a autorizat solicitarea SC Bursa de Valori București SA (BVB) privind modificarea autorizației de funcționare ca urmare a numirii unui conducător și a validat numirea noului conducător ales de organul statutar al acesteia.

La solicitarea SC Sibex - Sibiu Stock Exchange SA (SIBEX) au fost aprobate trei modificări ale componenței consiliului de administrație. De asemenea, ASF a înregistrat cinci instrumente financiare derivate noi (contracte futures), tranzacționabile pe piața reglementată administrată de acest operator de piață și a radiat la solicitarea SIBEX un contract futures.

La sfârșitul anului 2013, a fost prelungit programul de tranzacționare pentru acțiunile, unitățile de fond și drepturile tranzacționate pe piața reglementată administrată de BVB de la orele 16:45 la orele 18:00. SIBEX și-a menținut în anul 2013 orarul de tranzacționare avizat anterior de CNVM.

În prima jumătate a anului 2013 a funcționat sistemul alternativ de tranzacționare BEST X administrat de societatea de servicii de investiții financiare MUNTENIA GLOBAL INVEST SA, în calitate de operator de sistem. Începând cu data de 01.06.2013 sistemul alternativ de tranzacționare BEST X și-a sistat activitatea, fiind depusă în luna noiembrie a aceluiași an, solicitarea de retragere a autorizației acestuia, solicitare care la finele anului 2013 se afla în analiză.

Casele de Compensare

În cursul anului 2013, SC Casa de Compensare București SA și SC Casa Română de Compensare SA au solicitat autorizarea în calitate de contraparte centrală în conformitate cu prevederile Regulamentului ASF nr. 3/2013 pentru autorizarea și funcționarea contrapărților centrale emis în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind instrumentele financiare derivate extrabursiere, contrapărțile centrale și registrele centrale de tranzacții, cu modificările și completările ulterioare.

ASF a autorizat modificarea componenței Consiliului de Administrație atât pentru SC Casa de Compensare București SA) cât și pentru SC Casa Română de Compensare SA.

Depozitarii Centrali

ASF a autorizat numirea a doi reprezentanți ai compartimentului de control intern pentru SC Depozitarul Central SA. De asemenea, ASF a autorizat modificarea componenței consiliului de administrație al SC Depozitarul SIBEX SA și a autorizat numirea unui reprezentant al compartimentului de control intern pentru această societate.

SC Fondul de Compensare a Investitorilor SA

În anul 2013, ASF a aprobat modificarea actului constitutiv al SC Fondul de Compensare a Investitorilor SA ca urmare a schimbării sediului social, precum și modificarea componenței consiliului de administrație.

VI. Organismele de plasament colectiv

În sectorul organismelor de plasament colectiv din România pe parcursul anului 2013 s-a evidențiat o creștere constantă a numărului de fonduri de investiții, în special a fondurile închise.

Organismele de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM)

ASF a acordat în anul 2013 autorizația de funcționare pentru 4 noi fonduri deschise de investiții, respectiv: fondul deschis de investiții ERSTE BOND FLEXIBLE ROMANIA EUR, fondul deschis de investiții ERSTE ABSOLUTE RETURN 15 EUR, fondul deschis de investiții ERSTE ABSOLUTE RETURN 25 EUR și fondul

deschis de investiții STK EUROPE. Totodată, a retras autorizația de funcționare, respectiv a radiat din Registrul public al ASF fondul deschis de investiții KD OPTIMUS (ca urmare a fuziunii prin absorbție cu fondul deschis de investiții KD MAXIMUS) și fondurile deschise de investiții OPORTUNITĂȚI NAȚIONALE și VANGUARD PROTECTOR (ca urmare a cererilor formulate de societatea de administrare a investițiilor ce administra aceste fonduri, respectiv SAI VANGUARD ASSET MANAGEMENT SA).

De asemenea, ASF a aprobat schimbarea denumirii fondurilor deschise de investiții BCR DINAMIC în ERSTE BALANCED RON, BCR EXPERT în ERSTE EQUITY ROMANIA, BCR OBLIGAȚIUNI în ERSTE BOND FLEXIBLE RON, BCR EUROPA AVANSAT în ERSTE ABSOLUTE RETURN 25 RON, ERSTE MONETAR în ERSTE MONEY MARKET RON, ZEPTER ACȚIUNI în ZEPTER EQUITY, RAIFFEISEN CONFORT SERIA 2 în RAIFFEISEN CONFORT EURO.

Comparativ cu situația înregistrată la data de 31.12.2012, față de cele 64 de fonduri deschise de investiții care își desfășurau activitatea pe piața de capital din România, la data de 31.12.2013 figurau înscrise în Registrul public al ASF 65 de fonduri deschise de investiții. Situația fondurilor deschise de investiții autorizate de ASF la data de 31.12.2013 este prezentată în Anexa II 8.

În anul 2013 nu a fost depusă la ASF nicio cerere în vederea distribuirii de unități de fond emise de un OPCVM din România pe teritoriul altui stat membru al UE.

În cursul anului la care facem referire au fost autorizate o serie de modificări ale documentelor fondurilor deschise de investiții, având ca obiect modificări ale politicii de investiții, modificarea comisioanelor de depozitare, a comisioanelor de subscriere/răscumpărare, precum și alte modificări care vizau în principal alinieri la modificările aduse legislației aplicabile OPCVM, în special în ceea ce privește modalitatea de evaluare a activului net al acestora reglementată prin Dispunerea de măsuri nr. 23/2012.

De asemenea, în anul 2013 ASF a continuat emiterea ordonanțelor de blocare a conturilor bancare și de acțiuni deschise de SC Pactinvest SA în numele fondului deschis de investiții Fondul Național Retcon, fiind continuate totodată și demersurile inițiate în cursul anului 2011 în vederea lichidării Fondului Național Retcon. Societatea desemnată în calitate de administrator al lichidării Fondului, LEXPERT AUDIT SRL Galați, societate membră a CAFR, a procedat la identificarea și centralizarea investitorilor care au făcut dovada deținerii calității de investitor al Fondului Național Retcon, precum și a patrimoniului fondului și ulterior a încheiat un contract cu o societate de servicii de investiții financiare în vederea valorificării acțiunilor din patrimoniul Fondului. ASF a decis deblocarea conturilor bancare și de acțiuni deschise de SC PACTINVEST SA în numele Fondului Național Retcon în favoarea lichidatorului Fondului, în vederea finalizării de către acesta a procedurii de lichidare a Fondului Național Retcon.

Organismele de plasament colectiv, altele decât OPCVM (AOPC)

În categoria altor organisme de plasament colectiv, alături de fondurile închise de investiții sunt prezentate și societățile de investiții financiare încadrate la categoria AOPC cu politica de investiții diversificată și SC Fondul Proprietatea SA (AOPC de tip special, înființat sub forma unei societăți de investiții de tip închis).

Șase noi fonduri închise de investiții din România au fost înscrise în Registrul public al ASF în anul 2013, respectiv: Fondul Închis de Investiții OTP AGRI FUND, Fondul Închis de Investiții OTP PROPERTIES, Fondul Închis de Investiții OMNITREND, Fondul Închis de Investiții OMNIHEDGE, Fondul Închis de Investiții BET-FI INDEX INVEST, Fondul Închis de Investiții GLOBAL INVESTING FUND și a fost radiat un singur AOPC, respectiv Fondul Închis de Investiții cu Capital Garantat OTP GREEN ENERGY, ca urmare a cererii formulate de societatea de administrare a acestui AOPC.

La data de 31.12.2013 erau înregistrate în evidența ASF 31 de fonduri închise de investiții, situația acestora fiind prezentată în Anexa II 9.

Aplicarea prevederilor Dispunerii de măsuri nr. 23/2012 și, implicit, alinierea documentelor fondurilor închise de investiții la dispozițiile acesteia, respectiv avizarea/notificarea acestora la ASF a reprezentat o activitate relevantă și în sectorul acestui tip de entități desfășurată pe parcursul perioadei amintite.

De asemenea, fondurile închise de investiții au depus la ASF pe parcursul perioadei analizate o serie de solicitări de avizare/o serie de notificări ale modificărilor intervenite în documentele depuse pentru înscrierea în Registrul public al ASF.

În ceea ce privește SC Fondul Proprietatea SA, în cursul perioadei analizate au fost avizate o serie de modificări intervenite în documentele avute în vedere la momentul înregistrării SC Fondul Proprietatea SA, respectiv în actul constitutiv și în contractul de administrare încheiat cu Franklin Templeton Investment Management Ltd - United Kingdom, sucursala București.

De asemenea, pe parcursul perioadei respective a avut loc schimbarea depozitarului SC Fondul Proprietatea SA din ING BANK NV Amsterdam Sucursala București în BRD - GSG.

Totodată, în cursul aceleiași perioade, ING BANK NV Amsterdam Sucursala București a reziliat contractele de depozitare încheiate cu celelalte societăți de investiții financiare, respectiv SIF Banat-Crișana SA, SIF Transilvania SA și SIF Oltenia SA.

Societățile de investiții financiare au depus la ASF în 2013 o serie de solicitări de avizare a modificărilor intervenite în documentele depuse pentru înscrierea în Registrul public al ASF care au vizat în principal modificări ale actelor constitutive, reglementărilor interne, ale componenței consiliilor de administrație/consiliilor de supraveghere și conducerii societății, respectiv modificări ale sediului sucursalelor/desființare de sedii secundare. Se remarcă în acest sens schimbarea sistemului de administrare al SIF Transilvania SA. Ca urmare a exprimării voinței acționarilor în cadrul adunării generale extraordinare desfășurate la sfârșitul lunii aprilie, societatea a adoptat sistemul dualist de administrare, conducerea societății fiind asigurată de un consiliu de supraveghere compus din 7 membri și un directorat format din 3 persoane.

Un alt aspect relevant pentru perioada amintită îl reprezintă aprobarea intenției de achiziționare de către SIF Banat-Crișana SA a unui pachet majoritar de acțiuni ale SAI Muntenia Invest SA, administrator al SIF Muntenia SA.

Societățile de investiții de tip închis înscrise în Registrul public al ASF la data de 31.12.2013 sunt prezentate în Anexa II 10.

VII. Depozitarii

În data de 30.07.2013 a fost retrasă, la cerere, autorizația de funcționare în calitate de depozitar a RBS BANK (România). La finele anului 2013 erau înscrși în Registrul public al ASF nouă depozitari, aceștia fiind prezentați în Anexa II 11.

VIII. Consultanții de investiții

Pe parcursul anului 2013, a fost retrasă, la cerere, autorizația unui consultant de investiții - persoană juridică, și au fost autorizați șase consultanți de investiții - persoane fizice și doi consultanți de investiții - persoane juridice.

Astfel, la data de 31.12.2013 activau pe piața de capital în această calitate 28 de persoane fizice și două persoane juridice.

Situația consultanților de investiții, persoane fizice și persoane juridice, este prezentată în Anexa II 13, respectiv în Anexa II 14.

IX. Evaluatorii

La data de 31.12.2013 activau pe piața de capital în această calitate trei persoane fizice și 15 persoane juridice (Anexa II 15).

X. Auditorii sistemelor informatice

Pe parcursul anului 2013 nu au intervenit modificări în situația auditorilor sistemelor informatice înscrși în Registrul public al ASF.

Notificările primite de ASF de la autoritățile competente din statele membre ale UE

Intermediarii din statele membre ale UE, reprezentați de firmele de investiții și instituțiile de credit, precum și societățile de administrare a investițiilor și administratorii de fonduri de investiții alternative, pot presta pe teritoriul României, în baza principiului liberei circulații a serviciilor, serviciile și activitățile de investiții, precum și serviciile conexe prevăzute de Anexa nr. 1 la Directiva 2004/39/CE, respectiv servicii de administrare a portofoliilor colective și individuale, precum și servicii conexe, în baza art. 6 din Directiva 2009/65/CE și în baza 2011/61/UE.

I. Firmele de investiții

Ca urmare a notificărilor transmise de reprezentanții autorităților competente din alte state membre ale UE, pe baza unui format standardizat agreeat de toate autoritățile, ASF înscrie firmele de investiții în Registrul public al ASF, în secțiunea „Intermediari care prestează servicii de investiții financiare în România”.

În cursul perioadei analizate, în urma notificărilor primite din partea autorităților competente ale unor state membre ale UE, ASF a înscris în Registrul public 124 de firme de investiții și o sucursală, respectiv a radiat înregistrările a 50 de firme de investiții.

La data de 31.12.2013, din cele 1.436 de firme de investiții înscrise, 1.207 provin din Marea Britanie, 99 din Cipru, 22 din Olanda, 17 din Irlanda, 11 din Norvegia, 11 din Bulgaria, 11 din Franța, 9 din Germania, 9 din Luxemburg, 6 din Malta, 5 din Cehia, 4 din Austria, 3 din Spania, 3 din Gibraltar, 3 din Liechtenstein, 3 din Grecia, 2 din Slovacia, 2 din Belgia, 2 din Suedia, 2 din Polonia, una din Danemarca, una din Finlanda, una din Estonia, una din Ungaria și una din Letonia. Totodată, la finele anului precedent figurau înregistrate în Registrul public al ASF șapte sucursale ale unor firme de investiții din alte state membre ale UE.

Situația firmelor de investiții din alte state membre ale UE care au fost înscrise în Registrul public al ASF în secțiunea „Intermediari care prestează servicii de investiții financiare pe teritoriul României” până la data de 31.12.2013 este prezentată în Anexa II 16.

Tabelul II 14 Numărul firmelor de investiții din alte state membre ale UE înscrise în Registrul public al ASF

Țara de origine	Număr de firme	Țara de origine	Număr de firme	Țara de origine	Număr de firme
Marea Britanie	1207	Malta	6	Suedia	2
Cipru	99	Republica Cehă	5	Polonia	2
Olanda	22	Austria	4	Danemarca	1
Irlanda	17	Spania	3	Finlanda	1
Norvegia	11	Gibraltar	3	Estonia	1
Bulgaria	11	Liechtenstein	3	Ungaria	1
Franța	11	Grecia	3	Letonia	1
Germania	9	Slovacia	2		
Luxemburg	9	Belgia	2		

Sursa: ASF

II. Instituțiile de credit din alte state membre ale Uniunii Europene

În cazul instituțiilor de credit din alte state membre care intenționează să presteze pe teritoriul României servicii echivalente celor prevăzute de art. 5 alin. (1) și alin. 1¹ din Legea nr. 297/2004, cu modificările și completările ulterioare, autoritățile competente din statele membre de origine au transmis notificări către BNR, care ulterior au fost remise în copie ASF, în vederea înregistrării în Registrul public, secțiunea „Intermediari care prestează servicii de investiții financiare în România”.

În urma solicitărilor primite în cursul anului 2013, ASF a înscris în Registrul public un număr de trei instituții de credit din UE care și-au manifestat intenția de a presta servicii și activități de investiții pe teritoriul României, în mod direct, în baza principiului liberei circulații a serviciilor, precum și o sucursală a unei instituții de credit din UE.

Numărul total al instituțiilor de credit din state membre ale UE era la data de 31.12.2013 de 147, din care 41 din Marea Britanie, 22 din Austria, 18 din Luxemburg, 13 din Germania, 12 din Irlanda, 10 din Franța, 7 din Olanda, patru din Liechtenstein, trei din Gibraltar, trei din Malta, trei din Italia, două din Belgia, două din Danemarca, două din Finlanda, două din Grecia, una din Spania, una din Ungaria, una din Cipru. La acestea se adaugă patru sucursale ale unor instituții de credit din alte state membre ale UE.

Tabelul II 15 Instituții de credit din state membre care au fost înscrise în Registrul public al ASF

Țara de origine	Număr de instituții de credit	Țara de origine	Număr de instituții de credit
Marea Britanie	41	Malta	3
Austria	22	Italia	3
Luxemburg	18	Belgia	2
Germania	13	Danemarca	2
Irlanda	12	Finlanda	2
Franța	10	Grecia	2
Olanda	7	Spania	1
Liechtenstein	4	Ungaria	1
Gibraltar	3	Cipru	1

Sursa: ASF

III. Societățile de administrare a investițiilor din alte state membre ale UE

În anul 2013 nu au fost înregistrate solicitări de înscriere și radiere din Registrul public al ASF a societăților de administrare a investițiilor din alte state membre ale UE.

Astfel, la 31.12.2013 erau înregistrate zece societăți de administrare a investițiilor din alte state membre ale UE care pot presta servicii de administrare a investițiilor în România, dintre care nouă societăți pot presta servicii de administrare a investițiilor, în mod direct, în temeiul principiului liberei circulații a serviciilor și o societate poate presta servicii de administrare a investițiilor în România prin intermediul unei sucursale.

IV. OPCVM din alte state membre ale UE

În anul 2013 au intervenit o serie de modificări în documentele unor organisme de plasament colectiv în valori mobiliare distribuite pe teritoriul României. În perioada analizată a fost înscris în Registrul public al ASF un OPCVM dintr-un alt stat membru al UE în vederea distribuirii de titluri de participare pe teritoriul României, respectiv ESPA STOCK RISING MARKETS.

La data de 31.12.2013 erau înscrise în Registrul public al ASF 28 de OPCVM din alte state membre ale UE, respectiv trei societăți de investiții și 25 de fonduri deschise de investiții (Anexa II 18).

V. Fonduri de Investiții Alternative (FIA) din alte state membre ale UE.

În perioada analizată au fost înregistrate 7 solicitări de înscriere în Registrul public al ASF a FIA³⁰ din alte state membre ale UE în vederea distribuirii de titluri de participare pe teritoriul României, respectiv solicitări primite din partea autorităților competente din Marea Britanie și Irlanda pentru Grosvenor London Office Fund Partnership, Europe Infrastructure Debt Fund, Doughty Hanson VI, Babson Capital Global Investments Funds PLC, Amadeus IV Early Stage Fund A LP, Amadeus IV Early Stage Fund B LP, Amadeus IV Digital Prosperity LP. Menționăm că în notificarea transmisă pentru înscrierea Babson Capital Global Investments Funds PLC se menționează faptul că este un fond compartimentat, iar 8 dintre subfondurile acestuia vor fi distribuite pe teritoriul României.

2.4. Protecția investitorilor pe piața de capital

În perioada 01.08. - 31.12.2013, activitatea de protecție a investitorilor³¹ s-a axat, în principal, pe soluționarea sesizărilor și reclamațiilor care au vizat aspecte privind nerespectarea prevederilor legale de către entitățile pieței de capital din România.

Serviciul Protecția Investitorilor din cadrul ASF - Sectorul instrumentelor și investițiilor financiare a primit spre soluționare un număr de 138 de petiții, memorii și solicitări de informații, din care:

- un număr de **49 de petiții/cereri** privind **activitatea emitenților**, dintre care:
  - 14 sesizări privind modul de desfășurare sau adoptare a hotărârilor adunărilor generale ale acționarilor sau ale consiliilor de administrație ale emitenților vizați;
  - 3 sesizări în legătură cu modul de aplicare a metodei votului cumulativ pentru alegerea membrilor consiliului de administrație;
  - 2 sesizări privind modalitatea prin care s-a realizat majorarea capitalului social al societăților reclamate;
  - 4 sesizări privind suspendarea/reintroducerea la tranzacționare a acțiunilor emitenților;
  - 8 sesizări privind modul de distribuire a dividendelor;
  - 6 sesizări care au vizat nerespectarea obligațiilor legale de raportare;
  - 5 sesizări care au vizat modul în care au fost întocmite rapoartele de evaluare de evaluatorii independenți înregistrați la ASF;

³⁰ În conformitate cu Directiva 2011/61/UE, FIA sunt organisme de plasament colectiv, inclusiv compartimente de investiții ale acestora, care atrag capital de la o serie de investitori, în vederea plasării acestuia în conformitate cu o politică de investiții definită în interesul respectivilor investitori și nu necesită autorizare în conformitate cu articolul 5 din Directiva 2009/65/CE. AFA sunt persoanele juridice a căror activitate curentă este administrarea unuia sau mai multor FIA.

³¹ La 01.08.2013 a fost creată o structură de specialitate cu atribuții specifice în protecția investitorilor.

- 6 sesizări care au vizat diverse alte aspecte (modul de înstrăinare active societate, retragere de la tranzacționare conform hotărârii AGA, retragere de la tranzacționare prin procedura de squeeze out, operațiuni de fuziune, pachete de acțiuni blocate);
- petiție în legătură cu activitatea unei societăți de administrare a investițiilor privind modul de administrare a unui emitent aflat în portofoliul său;
- un număr de **37 de sesizări care au vizat activitatea de intermediere** (activitatea intermediarilor autorizați de ASF sau alte autorități competente din state membre, sau pe platforme de tranzacționare pe platforme autorizate/neautorizate):
  - 6 sesizări care au vizat aspecte legate de respectarea clauzelor contractului, de modul de prestare a serviciilor de către intermediarii autorizați de ASF;
  - 4 sesizări privind modul de prestare a serviciilor de către firme de investiții din state membre;
  - 2 sesizări în legătură cu desfășurarea de activități de către persoane neautorizate;
  - 25 de sesizări prin care s-a reclamat autorității vânzarea frauduloasă de către Harinvest SA Rm. Vâlcea a portofoliului de acțiuni deținute, precum și faptul că banii nu se regăsesc nici în conturile clienților și nici în conturile Harinvest; în fapt au fost înregistrate un număr de 37 de adrese, însă acestea erau reveniri sau completări ale adreselor inițiale;
- totodată, printr-un număr de **23 de cereri** s-a solicitat **verificarea deținerilor de acțiuni la diferite societăți** (admise sau nu la tranzacționare), respectiv **a modalității de înstrăinare a acestora**;
- a fost înregistrată **o adresă cu privire la două cazuri de fraudă prin furt de identitate constatate în activitatea unui intermediar**;
- de asemenea, au mai fost înregistrate în cadrul Serviciului un **număr de 28 de adrese/solicitări informații care au vizat aspecte diverse**, dintre care un număr de 6 cereri au fost formulate de persoane păgubite FNI.

În perioada de referință, au fost emise **4 decizii de sancționare** (dintre care 3 acte vizau sancționarea cu avertisment a membrilor CA și o decizie de sancționare cu amendă pentru reprezentantul legal al președintelui CA al unui emitent) și **o decizie de radiere din Registrul public al ASF a unui evaluator independent**.

3. SECTORUL SISTEMULUI DE PENSII PRIVATE

În contextul îmbătrânirii populației, țările din Europa Centrală și de Est se confruntă cu provocarea dificilă de a îmbunătăți sustenabilitatea pe termen lung a sistemelor de pensii, păstrând obiectivul lor principal: de a asigura pensii adecvate și de a menține valoarea lor în timp, bazându-se pe o serie limitată de opțiuni de politici. În acest context, prin Legea nr. 411/2004 și prin Legea nr. 204/2006, România a introdus pe lângă sistemul pensiilor publice și sistemul pensiilor private. Scopul sistemului pensiilor private este asigurarea unei pensii private, distinctă și care suplimentează pensia acordată de sistemul public.

3.1. Supravegherea Sectorului sistemului de pensii private

Supravegherea sistemului de pensii private din România se realizează prin monitorizarea off-site a activității entităților reglementate. ASF verifică și analizează rapoartele periodice transmise de acestea și procedează la investigații în cazul detectării unor aspecte neconforme cu legislația în vigoare, inclusiv prin propunerea unor investigații aprofundate sau acțiuni de control (on-site). De asemenea, în cadrul activității se analizează și se soluționează toate problemele operaționale identificate și/sau semnalate la nivelul entităților supravegheate.

Pentru activitatea de supraveghere din Sectorul sistemului de pensii private principala provocare a anului 2013 a fost schimbarea metodei de evaluare a instrumentelor cu venit fix deținute de fondurile de pensii private. Inițial, evaluarea acestor instrumente pentru includerea în calculul activului total al fondurilor de pensii se realiza prin adăugarea la prețul net de achiziție atât a dobânzii cumulate, cât și a sumei rezultate din recunoașterea zilnică a diferenței dintre valoarea nominală care va fi efectiv încasată la scadența titlurilor și prețul net de achiziție. Începând cu 1 iulie 2013 s-a trecut la evaluarea instrumentelor cu venit fix prin valoarea justă³², fiind astfel reflectată zilnic în portofoliile fondurilor de pensii private valoarea de piață a acestor instrumente. Pentru a se asigura utilizarea unitară a unui preț pentru fiecare instrument cu venit fix din portofoliile fondurilor de pensii private, acestea preiau cotațiile furnizate de BloombergFinance și Thompson Reuters.

Trecerea la noua metodă de evaluare s-a realizat într-un moment cu volatilitate redusă a piețelor de obligațiuni, astfel încât să nu implice modificări semnificative ale activelor fondurilor de pensii private. Ca efect pe termen scurt al schimbării de metodă, fondurile de pensii private au înregistrat variații ale VUAN³³ între +2,35% și -1,45% majoritatea fondurilor înregistrând creșteri ale activelor (14 din 18 fonduri). Ulterior, nivelul variațiilor zilnice a revenit la niveluri asemănătoare cu cele anterioare trecerii la evaluarea la valoarea justă. Aceasta schimbare a implicat nu doar un efort de organizare și comunicare cu entitățile reglementate ci și nevoia de dotare cu sisteme informatice adecvate, inclusiv cu suficiente licențe software BloombergFinance și Thompson Reuters pentru a putea asigura toate cerințele de supraveghere prudentială.

³² Valoarea justă (*fair value*) este definită de standardele internaționale de contabilitate drept prețul care ar fi primit din vânzarea unui activ sau plătit pentru transferul unei datorii în cadrul unei tranzacții reglementate între participanții de pe piață la data evaluării.

³³ Valoarea Unitară a Activului Net (VUAN) se calculează ca raport între activul net al fondului și numărul total de unități de fond emise. Activul net este determinat ca diferență între valoarea totală a activelor fondului, calculată conform prevederilor din reglementările în vigoare, și valoarea totală a obligațiilor de plată pe care le are fondul.

Atât fondurile de pensii private cât și participanții la sistem sunt avantajați de noua metodă de evaluare, deoarece activul fondurilor de pensii reflectă situația la zi a instrumentelor din portofoliu tranzacționate pe piețele reglementate sau pe piața secundară interbancară³⁴. În același timp, activitatea de supraveghere prudențială s-a întărit, permițând o monitorizare mai atentă a investițiilor detaliate ale fondurilor de pensii și a modului de calcul al activului.

3.1.1. Supravegherea prudențială a entităților reglementate

În anul 2013 supravegherea prudențială s-a desfășurat printr-o monitorizare permanentă de tipul *rule-based* sau *de conformitate*, verificând dacă entitățile supravegheate și-au respectat cerințele prevăzute de cadrul legislativ aplicabil. Această monitorizare a avut drept obiectiv protejarea intereselor participanților și s-a realizat prin:

- supravegherea prin prelucrarea și verificarea tuturor raportărilor periodice transmise de entități;
- analiza și soluționarea problemelor operaționale semnalate la nivelul întregului sistem de pensii private;
- propunerea de măsuri corective, sancțiuni sau demararea unor acțiuni de control în cazul identificării unor nereguli.

Supravegherea de conformitate a constat în verificarea faptului că entitățile raportoare (administrator de fonduri de pensii, depozitari și agenți de marketing) respectă prevederile legale în vigoare.

Supravegherea administratorilor de fonduri de pensii a vizat în principal următoarele domenii: aderarea participanților și respectarea obligațiilor legale referitoare la contribuții, transferurile și plata drepturilor de pensie aferente; activele investite și obligațiile fondurilor de pensii, calculul activului net și modalitatea de investire a activelor fondului; situațiile financiare și bilanța contabilă de verificare analitică (separat pentru administrator și fond); activele care acoperă provizionul tehnic, rata de rentabilitate, respectarea cerințelor de transparență și publicitate și altele.³⁵

Supravegherea depozitarilor s-a derulat preponderent cu privire la: comisionul datorat de administrator depozitarului; situația activelor care acoperă provizionul tehnic; îndeplinirea obligațiilor de raportare la ASF a neregulilor constatate în activitatea administratorilor și altele.³⁵

Supravegherea agenților de marketing a presupus monitorizarea periodică volumului activității intermediare de aceștia reflectată indirect prin valoarea comisioanelor încasate de la administratori. Totodată a fost verificată îndeplinirea obligațiilor de raportare și de plată către ASF.

Activitatea de monitorizare off-site a inclus **analiza și soluționarea problemelor operaționale semnalate la nivelul întregului sistem de pensii private**. Entitățile supravegheate sau uneori participanții înșiși au notificat diverse situații, au solicitat puncte de vedere sau necesitatea luării unor măsuri corective.

Începând cu anul 2013 și Fondul de Garantare a Drepturilor din Sistemul de Pensii Private raportează periodic, permițând astfel inițierea unui cadru adecvat de supraveghere off-site cu privire la:

- *situațiile financiare semestriale și anuale;*
- *raportul actuarial anual;*
- *planul de audit intern anual și acțiunile desfășurate;*
- *acțiunile de control intern;*

³⁴ Singurele instrumente cu venit fix din portofoliile fondurilor de pensii care se pot tranzacționa pe piața secundară interbancară sunt titlurile de stat.

³⁵ Taxe datorate către ASF, îndeplinirea măsurilor dispuse în urma controalelor etc.

- *situația resurselor financiare, a activelor investite, a obligațiilor și a sumelor utilizate pentru acoperirea plății compensației către participanți și beneficiari;*
- *situația detaliată a investițiilor;*
- *balanța contabilă de verificare analitică.*

Correspondența cu ASF a abordat arii de operativitate ale fondurilor din cele mai variate: de la viramente eronate primite de la CNPP și casele sectoriale, transferuri ale participanților între fonduri și regularizarea activului net al participanților, până la strategii de investiții și solicitarea opiniei ASF privind conformarea portofoliilor cu normele în vigoare. Toată această corespondență a presupus investigații amănunțite și uneori cooperare interinstituțională pentru a asigura buna soluționare a cauzelor semnalate.

Un obiectiv principal al activității de supraveghere din anul 2013 a fost **protejarea intereselor participanților**. Acest lucru reiese din modul în care au fost tratate problemele ce privesc interesele participanților - transferuri între fonduri, recalculări de activ net, plata beneficiilor, neoperarea la timp a anumitor solicitări ale participanților etc.

Pe lângă supravegherea de conformitate (*rule-based supervision*) au fost introduse și unele elemente de supraveghere pe bază de riscuri (*risk-based supervision*). În acest sens, începând cu anul 2014, administratorii sunt obligați să trimită rapoarte privind auditul intern, control intern și activitatea de risc. Aceste noi raportări, prin care se verifică îndeplinirea unor cerințe de ordin calitativ, fiind mai greu de evaluat prin simpli indicatori, necesită o analiză amănunțită.

3.1.2. Analiza și evaluarea riscurilor

Începând cu anul 2013 organizarea activității a cunoscut modificări în ceea ce privește abordarea supravegherii bazate pe riscuri. **Astfel, au fost monitorizate și analizate riscurile induse de portofoliile fondurilor de pensii private: risc de lichiditate, risc de rată a dobânzii, risc de concentrare, risc valutar. Totodată, au fost introduse teste de stres. Suplimentar, analizele privind riscurile și testele de stres au reflectat situația inclusiv la nivel de fond, nu numai la nivel de pilon și sistem.**

În plus față de monitorizarea variațiilor valorii unitare a activului net și a depășirilor de limite (în principal ca element al conformității) au fost adăugate verificări privind decontările întârziate și au fost analizate din punct de vedere al abordării supravegherii bazate pe riscuri. În baza verificărilor decontărilor întârziate a fost solicitată implementarea de către administratori de proceduri specifice tratării unor astfel de cazuri. S-a urmărit și s-a analizat modalitatea implementării măsurilor și s-a verificat respectarea procedurilor implementate. Au fost efectuate semestrial teste de stres asupra portofoliilor investiționale ale fiecărui fond de pensii: activele fondurilor de pensii sunt supuse unor șocuri imediate de preț, de dobândă și de curs valutar și se urmărește impactul pe care l-ar avea asupra portofoliilor fondurilor de pensii și asupra întregului sistem de pensii private.³⁶

De asemenea, a fost analizată lunar situația titlurilor de stat deținute de fondurile de pensii pe scadențe și ulterior a fost transmisă Ministerului Finanțelor Publice.

Analizele și verificările efectuate au avut loc fie cu caracter regulat, fie ad-hoc.

³⁶ Impactul a fost urmărit și din punct de vedere al evoluției în timp, pentru a se identifica eventuale schimbări majore ale acestuia fie la nivelul unui fond de pensii, fie la nivelul întregului sistem de pensii.

Analize și situații efectuate în mod regulat

Cu frecvență lunară

- **Lichiditatea fondurilor de pensii private** - sunt calculați indicatori care reflectă lichiditatea portofoliului, necesarul de lichiditate al unui fond de pensii, precum și gradul de acoperire a respectivului necesar de lichiditate
- **Riscul de rată a dobânzii** - sunt calculate durata și scadențele instrumentelor cu venit fix
- **Riscul de concentrare a investițiilor** - este calculat riscul de concentrare al portofoliilor fondurilor de pensii din punct de vedere al sectorului industrial în care au investit, al emitenților și al grupurilor de emitenți, precum și al tipului de instrument financiar prin care a fost realizată investiția
- **Riscul valutar** - sunt calculate expunerea valutară, acoperirea expunerii valutare prin instrumente financiare derivate, respectiv expunerea valutară netă
- **Volatilitatea VUAN** - este calculată volatilitatea VUAN pentru fiecare fond de pensii.

Cu frecvență semestrială

- **teste de stres** asupra portofoliilor investiționale ale fiecărui fond de pensii. În cadrul acestor teste sunt supuse unor șocuri imediate de preț, de dobândă și de curs valutar activele fondurilor de pensii și se urmărește impactul pe care l-ar avea asupra portofoliilor fondurilor de pensii și asupra întregului sistem de pensii private. Impactul este de asemenea urmărit din punct de vedere al evoluției în timp, pentru a se identifica eventuale schimbări majore ale acestuia fie la nivelul unui fond de pensii, fie la nivelul întregului sistem de pensii.

Analize efectuate ad-hoc

- Analiza efectelor încetării sau modificării aplicării unor prevederi normative
- Analiza portofoliilor și a strategiilor investiționale ale fondurilor de pensii private privind evoluția activelor fondurilor de pensii private
- Analiza activității de custodie și depozitare a activelor fondurilor de pensii private.

Verificări efectuate în mod regulat

Tranzacții cu decontare întârziată

În cadrul ASF au fost identificate și analizate tranzacțiile fondurilor de pensii private ce au înregistrat întârzieri în decontare. Astfel, pe parcursul anului 2013 **au fost înregistrate 38 de tranzacții a căror decontare s-a efectuată cu întârziere. Motivele întârzierii decontărilor au fost în toate cazurile independente de administratori**, în toate cazurile analizate contrapartea fondurilor de pensii private în tranzacție a fost o societate de intermediere importantă din afara României.

Astfel, din cele 38 de decontări întârziate 36 au fost pentru tranzacții de cumpărare, în timp ce doar două au fost pentru tranzacții de vânzare. În total 5 din cele 8 fonduri de pensii administrate privat și 4 din cele 10 fonduri de pensii facultative s-au confruntat cu situații în care tranzacțiile realizate au fost decontate cu întârziere.

În vederea diminuării riscului de decontare a tranzacțiilor efectuate de fondurile de pensii private, administratorilor le-a fost solicitată elaborarea unei proceduri interne privind gestiunea situațiilor de decontare întârziată a tranzacțiilor efectuate de fondurile de pensii private.

Analiza variațiilor de VUAN a fondurilor de pensii private

Sunt analizate toate variațiile zilnice de VUAN ce depășesc un prag prestabilit. În urma analizei s-a constatat că principalul motiv pentru variațiile de VUAN înregistrate a fost fluctuația prețurilor de piață ale activelor deținute de fondurile de pensii private.

Pe parcursul anului 2013 s-au înregistrat peste 55 de cazuri de depășire a limitelor investiționale ale fondurilor de pensii private, majoritatea acestora fiind datorate sumelor aflate în curs de decontare.

Alte verificări efectuate

- **verificări asupra activelor fondurilor de pensii private deținute în custodie;**
- analiza informațiilor transmise la rubrica Sume aflate în decontare/Alte sume;
- verificarea evidenței deținerilor de acțiuni pe piața reglementată din România a fondurilor de pensii private;
- verificarea investițiilor fondurilor de pensii private în societăți care desfășoară activități în sectorul bunurilor imobiliare.

Situații diverse

- **Verificarea privind efectuarea de tranzacții succesive de vânzare/răscumpărare a aceluiași activ la momente apropiate de timp, în urma cărora s-a solicitat administratorilor să suporte diferențele negative dintre prețurile de vânzare și cumpărare**
- Verificarea privind nerespectarea art. 25 alin. (1) lit. b) al Normei CSSPP nr. 19/2012 privind interdicția investirii în „societăți care desfășoară, în orice procent, activități în domeniul (...) producerii și/sau comercializării de armament”. Ca urmare a solicitării ASF fondurile de pensii respective au lichidat deținerile respective
- Verificarea privind raportarea eronată a instrumentelor financiare derivate
- Comunicare permanentă cu entitățile reglementate pentru a asigura buna dezvoltare a sistemului de pensii private prin implementarea reglementărilor specifice:
  - furnizarea de informații privind metodologia de identificare a domeniului de activitate al emitenților;
  - asistență privind metodologia de evaluarea a investițiilor de tip private equity;
  - clarificări asupra procedurii de evaluare a instrumentelor cu venit fix începând cu 1 iulie 2013.

În ceea ce privește colaborarea cu alte instituții din România, ASF a furnizat BNR analize și rapoarte specifice pieței pensiilor private necesare elaborării **Raportului de Stabilitate Financiară a BNR**, precum și răspuns la solicitarea **FMI** de actualizare a secțiunii specifice pensiilor private din **Annual Report on Exchange Arrangements and Exchange Restrictions**.

De asemenea, ASF a transmis EIOPA datele aferente sistemului de pensii din România pentru **EIOPA Spring Report** și **EIOPA Autumn Report**, date referitoare la riscuri și așteptări privind evoluția acestora cu impact asupra pensiilor private.

Autoritatea de Supraveghere Financiară - Sectorul sistemului de pensii private, a fost solicitată de Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF) din Republica Moldova să ofere asistență consultativă în cadrul unui proiect TAIEX finanțat de Comisia Europeană, pentru o misiune de experți cu tema „Sisteme de pensii private”. Misiunea de experți a susținut prezentări pe tema organizării și funcționării sistemului de pensii private din România.

ASF participă în cadrul EIOPA la Comitetul de Pensii Ocupaționale (**Occupational Pension Committee - OPC**) și în Grupul de Lucru pe Pensii Personale (**Task Force on Personal Pensions - TFPP**). Prin participarea la OPC, ASF a contribuit la elaborarea de standarde tehnice privind aplicarea directivei privind pensiile ocupaționale la momentul actual fiind activ implicată în următoarele trei subgrupuri: *Decumulation phase for IORPs (DB & DC)*, *Effective investment decisions*, *Cost and charges for occupational pension schemes*. În cadrul TFPP, ASF a participat la elaborarea raportului preliminar pentru Comisia Europeană privind posibilitatea creării unui cadru legislativ unitar european pentru planurile personale de pensii (non-ocupaționale).

3.1.3. Supravegherea în sistemul de pensii private din România prin metode actuariale

În vederea exercitării supravegherii solvabilității în sistemul de pensii private, a fost creat cadrul de reglementare necesar prin elaborarea modelelor matematice și elaborarea legislației secundare aplicabile solvabilității sistemului de pensii private din România.

Atât prin natura activității desfășurate, cât și prin natura reglementărilor elaborate, **supravegherea solvabilității prin metode actuariale este integral bazată pe riscuri**. Elementul central al acesteia este reprezentat de **provizionul tehnic**.

Din punct de vedere administrativ, provizionul tehnic reprezintă suma de bani pe care administratorul trebuie să o dețină pe toată durata desfășurării activității în piața pensiilor private, într-un cont cu regim special ce poate fi accesat doar în anumite condiții descrise de legislația secundară aplicabilă, deschis la banca depozitar al fondului de pensii. Această sumă asigură plata valorii garantate a activului personal (garantată prin Legea nr. 411/2004 sau prin prospectul schemei de pensii), în condițiile evoluțiilor viitoare nefavorabile posibile, determinate probabilistic pe baza riscurilor specifice ale respectivului fond de pensii și a portofoliului actual de participanți pe care acesta îl deține. Această sumă este revizuită cel puțin o dată pe an.

În momentul actual, la nivelul ASF se calculează și se analizează periodic mai multe elemente principale.

Elemente calculate și analizate pentru supravegherea solvabilității

- valoarea garantată actuală a activului personal al fiecărui participant al Pilonului II;
- venitul actual al fiecărui participant al Pilonului II;
- contribuția medie actualizată a fiecărui participant al Pilonului II;
- venitul viitor până la data pensionării pentru fiecare participant al Pilonului II;
- contribuțiile viitoare până la pensionare pentru fiecare participant al Pilonului II;
- rata de finanțare a fiecărui cont individual aferent Pilonului II;
- evoluția valorii garantate până la pensionare pentru fiecare participant al Pilonului II;
- evoluția valorii activului personal până la pensionare pentru fiecare participant al Pilonului II;
- valoarea viitoare a pensiei, pentru fiecare participant al Pilonului II, pe tipuri de pensii (anuitate simplă, anuitate cu perioadă certă, joint survivor, anuitate limitată);
- rata de înlocuire a venitului salarial la pensionare, pe tipuri de pensie;
- valoarea așteptată a plăților la nivelul fiecărui fond de pensii administrat privat, pe tipuri de plăți (deces, invaliditate, transfer, pensionare pentru limită de vârstă);
- valoarea viitoare a fiecărui fond de pensii administrat privat, în baza portofoliului actual de participanți;
- valoarea viitoare încasărilor din comisioane pentru fiecare fond de pensii administrat privat, pe tipuri de comisioane (activ/contribuții);
- valoarea provizionului tehnic corespunzător fiecărui fond de pensii administrat privat;

- **valori medii** ale indicatorilor principali, calculate la nivel de fond de pensii administrat privat din totalul valorilor individuale aferente portofoliului de participanți, respectiv: *activ personal mediu la momentul actual, activ personal mediu la momentul pensionării, valoare garantată medie actuală, valoare garantată medie la momentul pensionării, contribuție medie actuală, venit mediu, frecvența medie de plată a contribuției, rată de finanțare actuală*;
- **evoluții medii anuale:** *evoluția anuală a valorii medii a pensiei pe tipuri de pensie, evoluția anuală a valorii medii a pensiei pe tipuri de pensie, în funcție de frecvența de plată a contribuției (pe intervale)*;
- analiza comparativă a evoluției sumei activelor personale și valoarea garantată totală, pentru fiecare fond de pensii administrat privat;
- analiza comparativă, sub formă grafică, a valorilor medii actuale ale indicatorilor principali, respectiv activ personal, valoare garantată, contribuție, venit, frecvență de plată a contribuției, rată de finanțare, la nivelul Pilonului II;
- analiza comparativă a valorilor provizionului tehnic necesar rezultat în urma calculelor efectuate de ASF - Sectorul sistemului de pensii private pentru fiecare fond de pensii administrat privat cu valoarea provizionului tehnic calculată și raportată de administratorii fondurilor de pensii administrate privat.

3.2. Reglementarea sistemului de pensii private

La momentul actual, sistemul de pensii private din România funcționează în baza Legii nr. 411/2004, a Legii nr. 204/2006, a Legii nr. 187/2011 și a normelor ASF(CSSPP), pentru punerea în aplicare a acestor legi. Reglementările emise sunt esențiale pentru a realiza obiectivul prevăzut la art. 22 din OUG nr. 50/2005, respectiv protejarea intereselor participanților și ale beneficiarilor, prin asigurarea unei funcționări eficiente a sistemului de pensii private și informarea asupra acestuia.

Consolidarea arhitecturii aplicabile sectorului de pensii private, respectiv a cadrului de reglementare și supraveghere, întărirea cadrului de raportare și contabilitate, aplicarea regulilor de guvernanță corporativă, crearea unor mecanisme solide în investirea și evaluarea activelor financiare, au constituit dezideratele principale ale activității de reglementare. Astfel, ASF a avut în vedere:

- *continuarea elaborării legislației secundare;*
- *continuarea colaborării cu alte instituții ale statului și părți interesate, inclusiv cu publicul larg prin procedurile de consultare publică, atât în procesul de elaborare a legislației primare, cât și în implementarea acesteia, în concordanță cu actele normative naționale și ale Uniunii Europene;*
- *asigurarea unei abordări unitare a prevederilor legislative.*

În scopul unei mai bune protejări a intereselor participanților, ca obiectiv major, în cursul anului 2013, ASF a adus o serie de modificări și completări reglementărilor aplicabile. Necesitatea acestora a rezultat ca urmare a trecerii la un nou stadiu de dezvoltare a pieței fondurilor de pensii private, dar și ca urmare a discuțiilor avute în permanență cu administratorii de fonduri de pensii private și a vizat:

- *îmbunătățirea activității de marketing a fondurilor de pensii private;*
- *actualizarea regulilor privind întocmirea situațiilor financiare anuale și a raportărilor contabile semestriale;*
- *implementarea metodologiei privind calculul actuarial al contribuției anuale datorate de administratorii de fonduri de pensii private Fondului de Garantare a Drepturilor din Sistemul de Pensii Private;*
- *reorganizarea activității de arhivă a administratorilor de fonduri de pensii private;*
- *modificarea temporară a limitei maxime aplicabile investițiilor fondurilor de pensii private în titluri de stat;*

- *introducerea unor cerințe prudentiale suplimentare în investirea și evaluarea activelor fondurilor de pensii private;*
- *corelarea cu prevederile noului cod civil în ceea ce privește autorizarea fondului de pensii facultative și autorizarea fondului de pensii administrat privat;*
- *actualizarea regulilor privind protecția participanților în cazul fuziunii fondurilor de pensii administrate privat.*

Prin actualizarea cadrului legal s-a urmărit adaptarea legislației secundare la condițiile pieței, precum și soluționarea anumitor probleme de natură operațională identificate în cadrul activității administratorilor de pensii private.

Participarea ASF la elaborarea legislației primare din domeniul pensiilor private în anul 2013

Reprezentanții ASF - Sectorul sistemului de pensii private au participat la grupurile de lucru organizate de Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, în vederea elaborării legislației primare privind:

- *proiectul de Lege privind organizarea și funcționarea sistemului de plată a pensiilor private;*
- *proiectul de Lege privind pensiile ocupaționale;*
- *proiectul de Lege privind transferul drepturilor de pensie ale funcționarilor Uniunii Europene și ale altor agenți ai Uniunii Europene;*
- *proiectul de Lege de modificare și completare a Legii nr. 204/2006.*

De asemenea, personalul ASF a participat la grupurile de lucru organizate de Ministerul Finanțelor Publice și Ministerul Afacerilor Europene pentru analiza legislației incidente în contextul declanșării procedurilor de încălcare a dreptului UE („infringement”) de către Comisia Europeană, sub aspectul transpunerii directivelor europene în legislația națională.

În anul 2013 s-a continuat consolidarea cadrului legislativ ca urmare a evoluției sistemului de pensii private din România, prin colaborarea continuă cu administratorii de fonduri de pensii private și identificarea problemelor cu care se confruntă aceștia, precum și prin consultările publice realizate pentru proiectele de acte normative. Dezvoltarea cadrului de reglementare are în vedere asigurarea unui cadru legislativ solid, coerent și armonizat cu cel european, care să susțină dezvoltarea sistemului de pensii private, consolidarea mecanismelor de supraveghere și furnizarea de informații relevante și suficiente către participanți.

Norme emise în aplicarea Legii nr. 411/2004

- *Norma CSSPP nr. 3/2013 privind activitatea de marketing a fondului de pensii administrat privat, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 153 din 22/03/2013;*
- *Norma ASF nr. 10/2013 pentru completarea Normei nr. 4/2007 privind autorizarea fondului de pensii administrat privat, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 573 din 09/09/2013;*
- *Norma ASF nr. 12/2013 privind protecția participanților în cazul fuziunii fondurilor de pensii administrate privat, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 614 din 02/10/2013.*

Norme emise în aplicarea Legii nr. 204/2006

- *Norma ASF nr. 9/2013 pentru completarea Normei nr. 3/2006 privind autorizarea fondului de pensii facultative, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 573 din 09/09/2013;*
- *Norma ASF nr. 16/2013 privind activitatea de marketing al fondului de pensii facultative, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 3 din 06/01/2014.*

Norme emise în aplicarea Legii nr. 411/2004 și a Legii nr. 204/2006

- *Norma CSSPP nr. 1/2013* privind modificarea și completarea Normei nr. 3/2011 pentru întocmirea și depunerea situațiilor financiare anuale individuale pentru entitățile autorizate, reglementate și supravegheate de Comisia de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 118 din 01/03/2013;
- *Norma ASF nr. 1/2013* privind organizarea activității de arhivă a administratorilor de fonduri de pensii private, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 448 din 22/07/2013;
- *Norma ASF nr. 2/2013* pentru modificarea Normei nr. 3/2012 privind modificarea temporară a limitei maxime aplicabile investițiilor fondurilor de pensii private în titluri de stat, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 448 din 22/07/2013;
- *Norma ASF nr. 4/2013* pentru modificarea și completarea Normei nr. 9/2011 privind sistemul de raportare contabilă semestrială a entităților autorizate, reglementate și supravegheate de Comisia de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 502 din 08/08/2013;
- *Norma ASF nr. 8/2013* pentru modificarea și completarea Normei nr. 11/2011 privind investirea și evaluarea activelor fondurilor de pensii private, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 573 din 09.09.2013.

Norme emise în aplicarea Legii nr. 187/2011

- *Norma CSSPP nr. 2/2013* privind calculul actuarial al contribuției anuale datorate de administratorii de fonduri de pensii private Fondului de garantare a drepturilor din sistemul de pensii private, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 130 din 12/03/2013.

În activitatea de reglementare, ASF - Sectorul sistemului de pensii private a colaborat cu alte instituții, prin schimb de informații în vederea întăririi stabilității și integrității sistemului de pensii private, inclusiv prin formularea de puncte de vedere asupra transpunerii anumitor directive.

Cooperare interinstituțională pe plan intern referitoare la:

- *Directiva 2010/78/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 noiembrie 2010 de modificare a Directivelor 98/26/CE, 2002/87/CE, 2003/6/CE, 2003/41/CE, 2003/71/CE, 2004/39/CE, 2004/109/CE, 2005/60/CE, 2006/48/CE, 2006/49/CE și 2009/65/CE cu privire la competențele Autorității europene de supraveghere (Autoritatea bancară europeană), ale Autorității europene de supraveghere (Autoritatea europeană pentru asigurări și pensii ocupaționale) și ale Autorității europene de supraveghere (Autoritatea europeană pentru valori mobiliare și piețe);*
- *Directiva nr. 41/2003 privind activitățile și supravegherea instituțiilor pentru furnizarea de pensii ocupaționale;*
- *propunerea legislativă privind pachetele de produse de investiții cu amănuntul (PRIPS);*
- *propunere de Directivă a Consiliului din 28 septembrie 2011 privind sistemul comun al taxei pe tranzacțiile financiare și de modificare a Directivei 2008/7/CE.*

Din analiza sistematică a activității de reglementare a rezultat faptul că, în domeniul pensiilor private, au fost adoptate și implementate normele necesare pentru funcționarea în bune condiții a fondurilor de pensii private și a administratorilor acestora, urmărind în mod continuu asigurarea protecției intereselor

participanților și ale beneficiarilor. Provocarea de bază a ASF rezidă în dezvoltarea pieței pensiilor private prin reglementări stabile și eficiente, în beneficiul participanților la fondurile de pensii private, în calitate de viitori pensionari.

Pentru o bună funcționare a sistemului de pensii private, ASF va dezvolta caracterul pro-activ al activității desfășurate, cu accent pe anticiparea nevoilor și receptivitatea față de solicitările care derivă din obiectivele stabilite la nivel de ASF, din activitatea de supraveghere, dar și din practica entităților care operează în sistem.

ASF va continua abordarea prudentă și responsabilă a activității sale, care a permis ca, până în prezent, sistemul de pensii să se dezvolte într-un mod sustenabil și ca fondurile de pensii private să obțină rezultate investiționale pozitive, chiar și în contextul crizei financiare.

3.3. Autorizarea/avizarea în Sectorul sistemului de pensii private

Activitatea de autorizare/avizare în sistemul de pensii private aferentă anului 2013, s-a concretizat prin emiterea de către ASF (CSSPP) a unui număr total de 698 de decizii/avize, din care:

- 168 de decizii și avize privind cererile de autorizare/avizare ale administratorilor, fondurilor și depozitarilor din cadrul sistemului de pensii private, precum și a modificării documentelor care au stat la baza autorizării/avizării acestora;
- 530 de decizii și avize privind cererile de autorizare/avizare ale agenților de marketing, precum și a modificării documentelor care au stat la baza autorizării/avizării acestora.

Activitatea de Autorizare - Avizare Administratori, Fonduri, Depozitari

În tabelul următor sunt prezentate numărul de decizii/avize emise de ASF (CSSPP), pe tipuri de cereri depuse de entitățile din sistemul de pensii private:

Tabelul II 16 Deciziile/avizele emise de ASF (CSSPP) în 2013 pentru administratori, fonduri, depozitari

Tipul deciziei	01.01-28.04	29.04-31.12	Total 2013
Decizii/avize emise, din care:	58	110	168
A. Pensii administrate privat	35	52	87
a) Decizie/aviz de autorizare/avizare pentru:	8	17	25
- autorizare definitivă fuziune fonduri	1	-	1
- finalizare fuziune fonduri (aprobare rapoarte transfer active)	3	-	3
- persoană responsabilă cu investirea, director de investiții	2	2	4
- membru în Consiliul de Administrație/Consiliul de Supraveghere	1	8	9
- director general/director general adjunct/membru directorat	-	5	5
- persoane responsabile să asigure funcția de control intern/administrarea riscurilor	1	1	2
- avizare Șef Serviciu Custodie Direcția Titluri (depozitar)	-	1	1
b) Decizie/aviz de modificare pentru:	23	35	58
- modificarea actelor care au stat la baza autorizării administratorilor fondurilor de pensii administrate privat	7	12	19
- documentele care au stat la baza obținerii deciziilor de autorizare a fondurilor de pensii administrate privat	7	8	15
- modificarea prospectului schemei de pensii private	6	9	15
- modificarea actului individual de aderare	3	4	7
- modificarea actelor care au stat la baza avizării depozitarilor fondurilor de pensii administrate privat	-	2	2
c) Decizie de respingere pentru:	1	-	1
- persoană responsabilă să asigure funcția de control intern	1	-	1
d) Decizie de retragere/radiere:	3	-	3
- retragerea autorizației Fondului de Pensii Administrat Privat PENSIA VIVA	1	-	1

Tipul deciziei	01.01-28.04	29.04-31.12	Total 2013
- retragerea autorizației prospectului schemei de pensii private pentru Fondul de Pensii Administrat Privat PENSIA VIVA	1	-	1
- retragerea autorizației AVIVA PENSII PRIVATE - Societate de Administrare a Fondurilor de Pensii Private SA de administrare a fondurilor de pensii administrate privat	1	-	1
B. Pensii facultative	23	58	81
a) Decizie/aviz de autorizare/avizare pentru:	4	10	14
- persoană responsabilă cu investirea, director de investiții	1	1	2
- membru în Consiliul de Administrație/Consiliul de Supraveghere	3	4	7
- director general adjunct/director general/membru directorat	-	4	4
- avizare Șef Serviciu Custodie Direcția Titluri (depozitar)	-	1	1
b) Decizie/aviz de modificare pentru:	18	47	65
- modificarea actelor care au stat la baza autorizării administratorilor fondurilor de pensii facultative	5	9	14
- documentele care au stat la baza obținerii deciziilor de autorizare a fondului de pensii facultative	3	12	15
- modificarea prospectului schemei de pensii facultative (avizare prealabilă și definitivă)	6	17	23
- modificarea actului individual de aderare	4	7	11
- modificarea actelor care au stat la baza avizării depozitarilor fondurilor de pensii facultative	-	2	2
c) Aprobare tranzacție acțiuni Aviva Pensii SAFPP	1	-	1
d) Decizie de retragere/radiere:	-	1	1
- retragerea avizului depozitarului ING BANK N.V. AMSTERDAM SUCURSALA BUCUREȘTI	-	1	1

Sursa: ASF

În anul 2013, înscriindu-se în procesul natural de consolidare a pieței pensiilor private, ASF (CSSPP) a autorizat definitiv fuziunea Fondului de Pensii Administrative Privat ALICO (fond absorbant) cu Fondul de Pensii Administrative Privat PENSIA VIVA (fond absorbit). În urma finalizării procesului de fuziune și a aprobării rapoartelor de transfer active, ASF (CSSPP) a retras autorizația Fondului de Pensii Administrat Privat PENSIA VIVA, autorizația prospectului schemei de pensii private pentru Fondul de Pensii Administrat Privat PENSIA VIVA și autorizația AVIVA Pensii Private - Societate de Administrare Fondurilor de Pensii Private SA de administrator al unui fond de pensii administrat privat.

Tot în această perioadă, ASF (CSSPP) a avizat deținerile mai mari de 5% din capitalul social al AVIVA PENSII PRIVATE - Societate de Administrare a Fondurilor de Pensii Private SA, de către ALICO Asigurări România SA, ca urmare a plecării de pe piața românească a grupului AVIVA și a transferului activității sale din domeniul pensiilor private către grupul ALICO.

Modificările fundamentale aduse activității de investire a activelor fondurilor de pensii private prin Norma nr. 19/2012 și Norma nr. 8/2013 pentru modificarea și completarea Normei nr. 11/2011 privind investirea și evaluarea activelor fondurilor de pensii private, au dus la revizuirea politicilor de investiții ale administratorilor și la autorizarea modificării declarațiilor privind politica de investiții a fondurilor de pensii private și avizarea modificării prospectelor schemelor de pensii pentru fondurile de pensii private.

Ca urmare a schimbărilor intervenite la nivelul top-managementului administratorilor de pensii private și a cerințelor ASF (CSSPP) referitoare la principiile de guvernare corporativă a administratorilor și la conceptul de fit&proper, transpuse în legislația secundară, în cursul anului 2013 au fost autorizați individual un număr de 16 membri ai consiliului de supraveghere/consiliului de administrație, 9 directori/membri directorat/conducători. De asemenea au fost autorizate individual un număr de 8 persoane propuse să asigure funcțiile de director de investiții, de control intern sau de administrare a riscurilor din cadrul administratorilor de fonduri de pensii private.

Activitate de Autorizare/Avizare Agenți de Marketing

În tabelul următor sunt prezentate numărul de decizii/avize emise de ASF (CSSPP), pe tipuri de cereri depuse de agenții de marketing persoane juridice și fizice.

Tabelul II 17 Deciziile/avizele emise de ASF (CSSPP) în 2013 pentru agenți de marketing

Tipul deciziei/avizului	01.01-28.04	29.04-31.12	Total
Documente emise, din care:	172	358	530
A. Pensii administrate privat	85	186	271
a) Decizie/Aviz pentru:	37	52	89
- autorizare broker de pensii private	-	1	1
- avizare agenți de marketing persoane fizice*	37	40	77
- reavizarea agenților de marketing persoane fizice**	-	11	11
b) Decizie/aviz de modificare pentru:	15	26	41
- documentele care au stat la baza obținerii deciziei de autorizare pentru agenții de marketing persoane juridice, brokeri de pensii private	2	-	2
- documentele care au stat la baza obținerii deciziei de avizare pentru agenții de marketing persoane fizice***	12	26	38
- modificarea tematicii privind cursul pentru agenții de marketing în domeniul pensiilor private	1	-	1
c) Decizie de retragere/radiere:	33	108	141
- retragere aviz persoană juridică specializată	2	-	2
- retragere aviz consultanți de pensii private	-	22	22
- retragere aviz agenți de marketing persoane fizice****	31	86	117
* prin cele 77 de avize au fost avizați un număr de 785 de agenți de marketing persoane fizice.			
** prin cele 11 avize au fost reavizați un număr de 847 de agenți de marketing persoane fizice.			
*** au fost emise 38 de comunicări prin care au fost modificate datele personale ale 605 agenți de marketing persoane fizice.			
**** prin cele 117 decizii au fost retrase avizele pentru un număr de 7.292 de agenți de marketing persoane fizice.			
B. Pensii facultative	87	172	259
a) Aviz pentru:	42	74	116
- avizare intermediar de pensii private	-	1	1
- avizare agenți de marketing persoane fizice*	36	53	89
- reavizarea agenților de marketing persoane fizice**	6	20	26
b) Decizie/aviz de modificare pentru:	14	36	50
- modificarea tematicii privind cursul pentru agenții de marketing în domeniul pensiilor facultative	1	-	1
- documentele care au stat la baza obținerii deciziei de avizare pentru agenții de marketing persoane fizice***	13	36	49
c) Decizie de retragere/radiere:	31	62	93
- retragere aviz agenți de marketing, persoane fizice****	31	62	93
* prin cele 89 de decizii au fost avizați un număr de 1.948 de agenți de marketing persoane fizice.			
** prin cele 26 de avize au fost reavizați un număr de 648 de agenți de marketing persoane fizice.			
*** au fost emise 49 de comunicări prin care au fost modificate datele personale ale 610 agenți persoane fizice.			
**** prin cele 93 de decizii au fost retrase avizele pentru un număr de 3.527 de agenți de marketing persoane fizice.			

Sursa: ASF

Datorită consolidării pieței pensiilor private, având în vedere procentul ridicat de participanți repartizați aleatoriu pe Pilonul II, pe parcursul anului 2013 s-a menținut un trend crescător al retragerilor avizelor agenților de marketing, comparativ cu cel al avizărilor.

Aprobarea cererilor transmise de Fondul de Garantare a Drepturilor din Sistemul de Pensii Private

În conformitate cu prevederile Legii nr. 187/2011 privind înființarea, organizarea și funcționarea Fondului de Garantare a Drepturilor din Sistemul de Pensii Private, ASF a emis două decizii privind **aprobarea „Procedurii privind activitatea de audit intern în cadrul Fondul de Garantare a Drepturilor din Sistemul de Pensii Private”** și respectiv aprobarea **„Procedurii privind activitatea de control intern în cadrul Fondul de Garantare a Drepturilor din Sistemul de Pensii Private”**.

În cadrul ASF s-a ținut evidența Registrului entităților autorizate/avizate în sistemul pensiilor private. Acesta este constituit și structurat pe Pilonul II și Pilonul III și în cadrul acestora pe categorii de entități, incluzând administratori, fonduri de pensii private, depozitari, auditori și agenți de marketing (persoane juridice și fizice). Partea publică a Registrului este disponibilă spre consultare pe site-ul ASF (www.asfromania.ro).

Colaborarea cu alte autorități financiare

ASF a colaborat cu alte autorități de supraveghere financiară din România, respectiv Banca Națională a României, Casa Națională de Pensii Publice și Casele sectoriale de pensii, potrivit legii și/sau acordurilor/protocoalelor încheiate cu acestea, în condiții de reciprocitate și de asigurare a confidențialității informațiilor astfel furnizate, în vederea obținerii sau furnizării de informații privind entitățile supravegheate și persoanele autorizate/avizate.

De asemenea, Direcția Autorizare Avizare a colaborat cu alte autorități de supraveghere financiară din străinătate, prin schimb de informații, în scopul realizării atribuțiilor sale și al întăririi stabilității și integrității sistemului de pensii private din România.

3.4. Protecția participanților în sistemul de pensii private

Din istoricul problematicei specifice acestei activități și din analiza unui număr mediu anual de 1.600 de petiții înregistrate și soluționate de la înființarea fostei Comisii de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private se desprinde necesitatea stringentă de a dezvolta o cultură financiară solidă, la toate palierele sociale, profesionale și de vârstă a populației.

Din cauza lipsei unor politici și măsuri coerente și consecvente în domeniul educației financiare, constatăm că la sfârșitul anului 2013, peste 85% din numărul total lunar de adeziuni înregistrate la fondurile de pensii private obligatorii Pilonul II sunt rezultatul repartizării aleatoare.

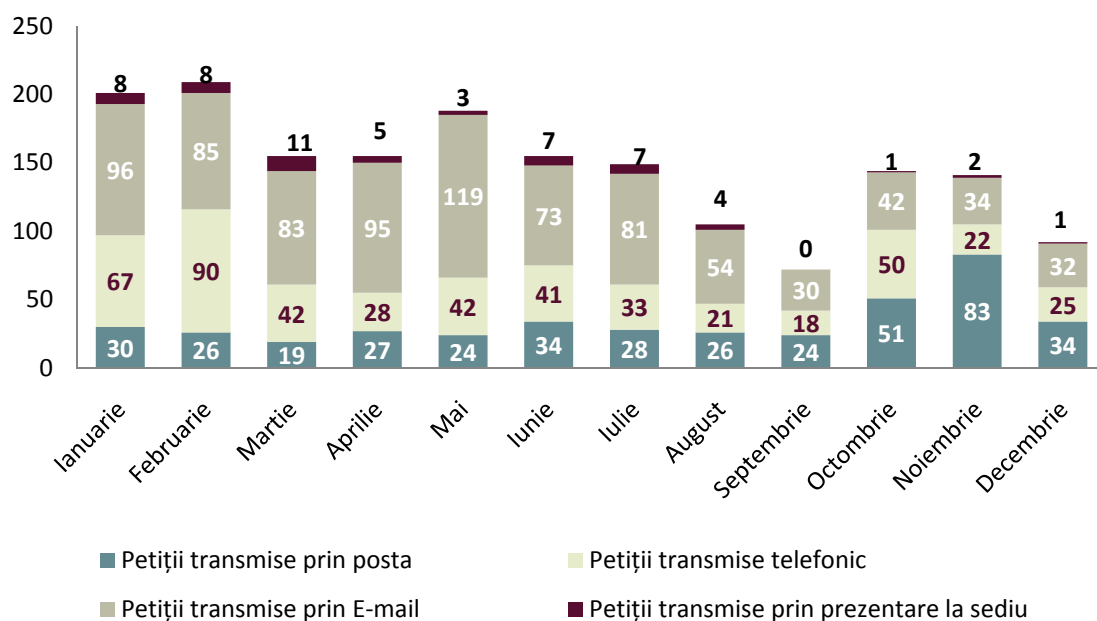
Slaba cunoaștere a prevederilor legale în vigoare în ceea ce privește sistemul de pensii private se desprinde atât din problematica abordată de un număr însemnat de petenți care solicită informații privind reglementările în vigoare, cât și din datele statistice referitoare la participanții la pensiile facultative. Lipsa unei informări adecvate și accesibile care să prezinte, atât angajatorului, cât și personalului salariat, beneficiile și riscurile participării la sistemul de pensii facultative, face ca în prezent numărul de participanți la Pilonul III să reprezinte mai puțin de 5% din numărul total de participanți la sistemul de pensii private.

O parte integrantă a instrumentelor specifice activității de protecție a participanților este analiza statistică a unor date financiare, demografice și sociale. Acest demers face posibilă identificarea corectă a orientărilor ce trebuie avute în vedere pentru optimizarea accesului populației la pensia privată. Valorificarea acestor date este asigurată de ASF prin publicarea lor periodică, atât pe suport material, cât și în format electronic, ceea ce contribuie la informarea corectă a celor aproximativ 6 milioane de participanți la sistem.

Problematica abordată de petiții acoperă o gamă vastă de subiecte. În perioada august - decembrie 2013, au fost soluționate 554 de petiții, din care 218 transmise prin poștă, 136 transmise telefonic, 193 formulate prin poștă electronică și 8 prin prezentare la sediul ASF. De subliniat este faptul că o pondere însemnată o au petițiile prin care se solicită informații privind denumirea fondului de pensii la care sunt înscrși, precum și cele referitoare la repartizarea aleatoare la un fond de pensii. Acest aspect scoate în evidență slaba informare a acelor participanți la fondurile de pensii private, precum și ponderea ridicată a persoanelor care nu au exprimat în termenul prevăzut în lege o opțiune pentru încheierea actului de aderare.

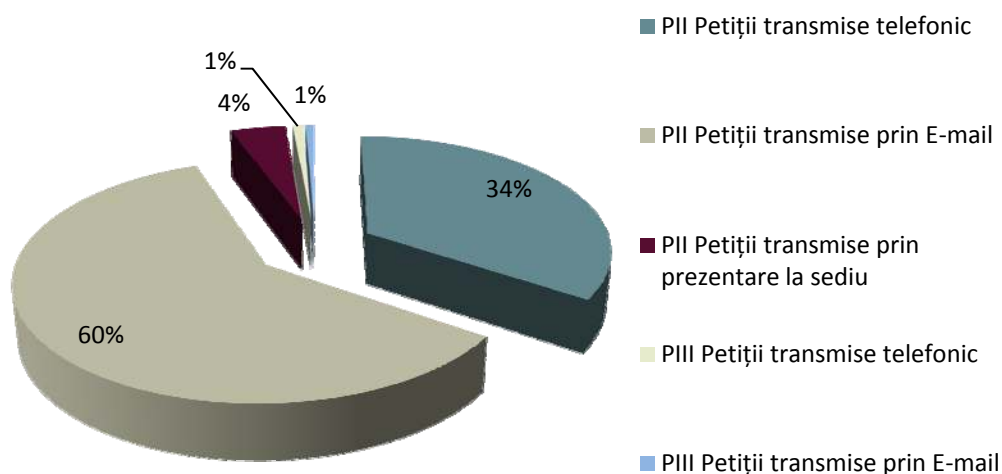

Figura II 5 Petiții transmise și soluționate în anul 2013

Sursa: ASF

Figura II 6 Structura petițiilor transmise și soluționate în 2013

Sursa: ASF

În perioada 1 august - 31 decembrie 2013 au fost soluționate 28 de spețe vizând fraude și anume, petiții prin care persoanele solicită respectarea alegerii exprimate în cadrul procesului de aderare la sistemul pensiilor administrate privat și a căror opțiune inițială nu a fost respectată din cauza unor erori de procedură sau a unor fraude, precum și petiții prin care participanții reclamă aderarea frauduloasă și solicită retragerea din sistemul Pilonul II.

În cele ce urmează sunt prezentate în detaliu categoriile de petiții soluționate în întreg anul 2013:

Tabelul II 18 Petiții transmise și soluționate în 2013 (cumulat prin poștă, telefon, e-mail sau prezență la sediu)

Luna	ian	feb	mar	apr	mai	iun	iul	aug	sept	oct	nov	dec	Total
PILONUL II													
Solicitări privind denumirea fondului de pensii acte semnate	45	33	23	34	47	35	7	37	42	66	78	57	504
Solicitări privind repartizare aleatorie	94	81	93	93	107	58	32	37	3	12	57	1	668
Solicitări privind informații necesare transferului la un alt fond de pensii	5	3	6	2	7	13	1	1	3	5	1	2	49
Petiții clasate sau redirecționate către alte instituții publice și organizații	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Solicitări de informații generale privind sistemul de pensii private, legislația din domeniul sau procesul de repartizare aleatorie	37	39	20	11	20	30	82	20	19	49	21	24	372
Fraude - Petiții prin care persoanele solicită respectarea alegerii exprimate în cadrul procesului de aderare la sistemul pensiilor administrate privat și a căror opțiune inițială nu a fost respectată din cauza unor erori de procedură sau a unor fraude	5	7	3	3	5	3	4	1	0	11	4	8	54
Petiții prin care participanții solicită situația contribuțiilor sau reclamă lipsa contribuțiilor la fondurile de pensii administrate privat	0	8	2	1	1	6	5	1	0	0	1	0	25
Petiții formulate de agenți de marketing	2	2	5	1	0	0	1	0	0	0	0	0	11
Fraude - Petiții prin care participanții reclamă aderarea frauduloasă și solicită retragerea din sistemul Pilonul II	1	0	0	0	3	3	0	0	0	4	0	0	11
Petiții formulate în scopul remedierii situației create ca urmare a modificării CNP-ului	0	1	2	1	0	0	3	3	0	0	0	0	10
Solicitări de retragere din sistemul pensiilor administrate privat deși aderarea s-a realizat în cunoștință de cauză - Pilonul II	2	4	0	0	2	0	1	1	2	0	1	0	13
Solicitări privind aderarea persoanelor aflate în situații speciale - MAI MAPN	1	9	0	3	3	3	7	1	0	0	0	0	27
Solicitări de informații privind modalitățile de plată a pensiei administrate privat invaliditate/deces	1	7	1	0	0	0	2	1	2	2	3	0	19
TOTAL	193	194	155	149	195	151	145	104	71	149	166	92	1.764
PILONUL III													
Solicitări de informații referitoare la deductibilitatea contribuțiilor la pensiile facultative	0	4	0	0	1	0	0	1	3	1	2	0	12
Informații generale referitoare la legislația și modul de funcționare a sistemului fondurilor de pensii facultative	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	3
Petiții referitoare la retragerea din sistemul fondurilor de pensii facultative	0	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	4
Solicitări privind transferul	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	1	4
TOTAL	1	7	0	0	2	0	1	1	6	1	2	2	23

Sursa: ASF

Activitatea de raportare statistică în domeniul pensiilor private

Sistemul de pensii private este promovat prin menținerea unei imagini bune a autorității de supraveghere, prin consolidarea relațiilor cu participanții și operatorii din piața pensiilor private, dar și cu mass-media, cu celelalte instituții ale statului, cu organisme neguvernamentale. În paralel, este importantă și transmiterea unor mesaje corecte și coerente privind evoluția pensiilor private din România.

A continuat astfel publicarea informațiilor și datelor statistice relevante pensiilor private din România, în format tipărit și în format electronic. Paginile de internet au reprezentat principalul mijloc de interacțiune între autoritate și publicul larg, reprezentanții mass-media și participanți. Pe site-ul www.asfromania.ro, elaborat în partea a doua a anului trecut, au fost postate lunar, trimestrial și semestrial, buletine informative care au prezentat evoluția principalilor indicatori ai sistemului de pensii private, lista actelor emise de autoritate etc., redactate într-o formă vizuală și într-un limbaj accesibil publicului interesat. Au fost publicate pe pagina web și tabele cu serii de date statistice relevante sistemului.

În cursul anului 2013 s-a asigurat participarea la lucrările Comitetului pentru Protecția Consumatorului și Inovație Financiară (CCPFI) din cadrul Autorității Europene pentru Asigurări și Pensii Ocupaționale (EIOPA), asigurând analiza materialelor și documentelor privind protecția participanților aflate în lucru, din prisma sistemului nostru de pensii private, prezentând elementele specifice acestuia în context european.

Managementul documentelor

De asemenea, s-a asigurat optimizarea circuitului documentelor, cu precădere în procesul de soluționare a petițiilor (mai cu seamă în cazul spețelor cu grad ridicat de complexitate, care presupun demersuri de control și anchetă). S-a urmărit astfel scurtarea semnificativă a timpului de răspuns la petițiile primite. De asemenea, s-a asigurat buna desfășurare a activității de arhivare a documentelor.

4. ABORDAREA INTEGRATĂ A PIEȚELOR FINANCIARE NEBANCARE

4.1. Supravegherea integrată a sectoarelor financiare nebancare

În ceea ce privește supravegherea integrată, ASF se găsește la început de drum. În cele 5 luni din anul 2013 de activitate pe această zonă au fost puse baze pentru monitorizarea integrată a piețelor, pentru managementul riscurilor și crizelor și pentru protecția consumatorilor din perspectiva consolidată. Obiectivele supravegherii integrate vizează aplicarea legislației europene, corelarea cu aceasta a legislației naționale, identificarea componentelor de macroprudențialitate, a riscurilor comune celor trei sectoare, armonizarea politicilor sectoriale aferente monitorizării pieței și protecției consumatorilor, managementul riscurilor și al crizelor cu impact sectorial și sistemic, tranziția de la supravegherea bazată pe conformitate către supravegherea bazată pe riscuri și promovarea supravegherii pe baze continue.

Experții ASF din domeniul supravegherii integrate au participat la grupurile de lucru internaționale organizate de ESMA, EIOPA, ESRB și Comitetul comun al autorităților UE contribuind la elaborarea materialelor privind riscurile și vulnerabilitățile sistemului financiar, a standardelor tehnice și a cadrului general de reglementare și supraveghere. Pornind de la experiența internațională, personalul din domeniul supravegherii integrate a contribuit la noile reglementări ASF ce implementează legislația europeană privind derivatele OTC, contrapărțile centrale și registrele centrale de tranzacții, solvabilitatea companiilor de asigurare-reasigurare și adecvarea capitalurilor pentru firmele de investiții și societățile de administrare a investițiilor.

De asemenea, ASF a organizat un seminar internațional având ca temă supravegherea integrată, la care au participat reprezentanți de la autorități importante de supraveghere din Europa (FMA - Austria, BaFin - Germania, Banca Irlandei, Banca Națională a Cehiei, KNF - Polonia, FCA - Marea Britanie, FMI și Comisia Europeană). Scopul seminarului a fost ca personalul ASF implicat în activități de supraveghere să beneficieze de experiența practică a autorităților similare.

În cadrul activităților de supraveghere integrată, ASF a derulat o evaluare a calității activității de supraveghere din Sectorul instrumentelor și investițiilor financiare. În urma acesteia au rezultat căi de îmbunătățire a supravegherii sectoriale, precum: reorganizarea activității de supraveghere a pieței de capital și îmbunătățirii colectării și prelucrării informațiilor de la entitățile supravegheate (prin aplicații informatice), trecerea la o supraveghere prudențială bazată pe riscuri și emiterea unui manual de supraveghere.

Un demers similar a fost efectuat pentru evaluarea activității de supraveghere din Sectorul asigurărilor-reasigurărilor. Raportul final de evaluare a scos în evidență puncte slabe precum necesitatea dezvoltării componentelor IT și a întregului mecanism de evaluare off-site (infrastructură, platformă de raportare și aplicații analitice). Totodată, uniformizarea nivelului de expertiză a personalului și a mecanismului de evaluare este o necesitate imediată, cu accent pe introducerea unor proceduri operaționale care să reglementeze punctual fiecare stadiu de evaluare sau etapă de lucru (inclusiv monitorizare).

Tot în cadrul activităților de supraveghere integrată se circumscrie și pregătirea primei reglementări a ASF referitoare la riscurile operaționale generate de utilizarea sistemelor informatice și la prevenirea criminalității informatice. Proiectul de instrucțiune aplică principiile de supraveghere continuă bazată pe riscuri

și are o abordare consolidată față de entitățile supravegheate din cele trei sectoare reglementate de ASF. În paralel, sunt vizate măsuri la nivel operațional referitoare la potențiale riscuri sistemice comune celor trei sectoare.

Monitorizarea integrată a piețelor

Evoluția rapidă a piețelor financiare a determinat atât crearea unor grupuri/conglomerate financiare, cât și înregistrarea unor expuneri mari în cazul instituțiilor financiare care activează pe piața instrumentelor și investițiilor financiare, asigurărilor-reasigurărilor și pensiilor private. Totodată, criza financiară a evidențiat modalitatea în care unele riscuri s-au propagat în întregul sector financiar, subliniind astfel necesitatea existenței unei supravegheri suplimentare la nivel consolidat, bazată pe o completare a cerințelor de supraveghere prudențială sectorială, care să țină seama de interconexiunile din interiorul grupurilor/conglomeratelor financiare și de expunerile față de acestea ale celorlalți participanți la piață.

În acest context, una din acțiunile ASF în activitatea de supraveghere integrată pe anul 2013 a fost formarea unui grup permanent de lucru în domeniul monitorizării integrate a piețelor (GLP-MIP), alcătuit din specialiști în monitorizare/supraveghere, reglementare, control, juridic și prevenirea și combaterea spălării banilor. Activitatea grupului s-a concentrat pe completarea supravegherii sectoriale cu unelte de supraveghere a grupurilor/conglomeratelor financiare și a expunerilor mari pe tipuri de instrumente/piețe (ambele constituind surse de risc sistemic). Coordonatele noului proces de monitorizare la nivel consolidat pun accentul pe riscurile de grup, pe riscul de contagiune, pe detectarea și corectarea utilizării multiple a capitalului și pe monitorizarea expunerilor mari pe tipuri de instrumente/piețe.

Au fost identificate la nivelul fiecărui sector al ASF reglementările privind supravegherea prudențială a riscurilor induse de un grup/conglomerat financiar, reglementările vizând expunerile entităților care activează în cele trei sectoare, precum și competențele ASF rezultate din legi, ordonanțe, ordine comune, reglementări sectoriale în materie de supraveghere prudențială. Scopul acestui demers a fost emiterea unei norme unitare la nivelul ASF pentru definirea grupurilor/conglomeratelor financiare care activează în cele trei sectoare, fixarea pragurilor de identificare a entităților care vor face obiectul supravegherii de grup, stabilirea entităților responsabile cu respectarea cerințelor aplicabile la nivel de grup, precum și stabilirea cerințelor de transparență pentru structurile juridice și operaționale.

Ca parte a activităților de supraveghere integrată au fost elaborate:

- analiza privind încadrarea pieței de capital din România în categoria piețelor de frontieră de către instituții internaționale precum Morgan Stanley Capital International, FTSE International, S&P Dow Jones Indices;
- contribuții pentru Raportul asupra stabilității financiare - ediția 2013 realizat de BNR;
- analiza vulnerabilităților pieței de capital din România;
- soluții de autorizare, în România, a contrapărții centrale conform cerințelor EMIR;
- analiză privind unele aspecte referitoare la activitatea Harinvest - au fost realizate trei analize pe baza informațiilor primite de la Bursa de Valori București și de la Depozitarul Central;
- propuneri pentru eficientizarea activității de supraveghere on-site și off-site (astfel încât atribuțiile ASF privind protejarea investitorilor să poată fi mai bine îndeplinite);
- propuneri de măsuri împotriva practicilor abuzive ale intermediarilor cu privire la păstrarea în custodie a activelor clienților, precum și pentru întărirea disciplinei în decontare a intermediarilor.

Experiența acumulată de personalul ASF în activitatea de supraveghere integrată a contribuit la elaborarea următoarelor reglementări:

- regulamentul privind acțiunile suport pentru certificate de depozit (Global Depositary Receipts - GDR). Acest regulament a permis emiterea de certificate de depozit în cadrul ofertei publice pentru vânzarea acțiunilor emise de Romgaz SA;
- norma privind controlul intern, auditul intern și administrarea riscurilor în sistemul de pensii private;
- regulamentul referitor la regimul sancțiunilor care se aplică în cazul încălcării dispozițiilor EMIR (Regulamentul UE nr. 648/2012 privind instrumentele financiare derivate extrabursiere, contrapărțile centrale și registrele centrale de tranzacții);
- regulamentul privind calificarea ca instrumente financiare derivate a unor contracte de tip FOREX și regimul oferirii nesolicitate de servicii și activități de investiții financiare.

Managementul riscurilor și managementul crizelor

Criza financiară globală, prin dinamica apariției riscurilor și prin manifestarea lor atipică, a generat dificultăți autorităților de supraveghere în detectarea, prevenirea și controlul timpuriu al riscurilor și a scos în evidență necesitatea îmbunătățirii instrumentelor și mecanismelor care servesc acestor obiective. A crescut importanța expertizei în managementul riscurilor și a acțiunilor de prevenție a situațiilor de criză, aceste domenii devenind prioritare pentru autoritățile de supraveghere.

Managementul riscurilor și managementul crizelor sunt activități pe care ASF le dezvoltă la nivel integrat pentru a răspunde nevoii de abordare sistematică și continuă a tematicii riscurilor și managementului acestora, în special cu privire la riscurile care pot afecta întregul sistem financiar. Sunt vizate:

- elaborarea și actualizarea strategiilor și politicilor de management al riscului și crizelor;
- stabilirea unor criterii pentru identificarea și măsurarea riscurilor conform modelelor de evaluare a riscurilor (de lichiditate, de piață, riscuri operaționale, de credit, de subscriere etc.);
- construirea unui sistem de supraveghere consolidată prin colectare, analizare, avertizare și răspuns la situații de urgență aferente crizelor sistemice și crizelor generate de criminalitatea informatică;
- elaborarea și actualizarea scenariilor privind teste de stres.

ASF urmărește armonizarea politicilor sectoriale privind proiectarea de simulări pentru situații de criză, identificarea și evaluarea riscurilor nou apărute, analiza impactul cu potențial al acestora asupra piețelor, activităților și instituțiilor supravegheate.

Trecerea de la supravegherea bazată pe conformitate la supravegherea prudențială bazată pe riscuri implică din partea ASF eforturi pentru:

- încadrarea entităților supravegheate în categorii de risc;
- sprijinirea entităților supravegheate în realizarea de evaluări interne ale riscurilor și întocmirea registrului de riscuri;
- colectarea de raportări electronice periodice cuprinzând indicatorii cantitativi aferenți activităților și proceselor interne ale entităților supravegheate, pe baza cărora ASF va realiza un punctaj specific fiecărei entități;
- realizarea periodică a unor analize privind riscurile care să identifice modele comportamentale, deviații ale acestora, inclusiv dezvoltarea capacității de benchmarking.

ASF țintește o îmbunătățire a controlului intern și a gradului de maturitate organizațională pentru entitățile supravegheate prin cerințe diferențiate în funcție de categoria în care acestea se încadrează:

- evaluare internă a riscurilor - definirea proprie a riscurilor (inclusiv riscul de fraudă) referitoare la

oameni, procese, sisteme și mediul extern, prin:

- definirea apetitului și a toleranței la risc;
- determinarea riscurilor inerente și reziduale;
- înființarea registrului de riscuri cu evaluarea frecvenței, severității și mijloacele de măsurare aferente pentru fiecare risc;
- măsuri pentru limitarea riscurilor care depășesc nivelul asumat prin apetitul și toleranța la risc;
- implementarea de puncte de măsură și control al riscurilor la nivel general și la nivel specific. Controalele pot să fie preventive, corective și detective, pe baza principiului segregării responsabilităților, implementarea de fluxuri de aprobare, înregistrare și păstrare a jurnalelor de activități;
- organizarea activității pe procese;
- implementarea managementului securității prin aplicarea cerințelor generale, specifice și a celor de securitate a accesului la piețe, prin elaborarea unui manual al securității informatice și prin implementarea unor proceduri de securitate;
- implementarea de indicatori cheie de risc.

ASF a demarat inițiativa privind prevenirea riscurilor sistemice exogene (generate de terți, criminalitate informatică, interese ostile naționale sau sectoriale, concurențiale, terorism și spionaj cibernetic, furnizori, personal extern etc.) și a factorilor care pot afecta capacitatea operațională a instituțiilor supravegheate.

Pentru armonizarea politicilor celor trei sectoare din ASF referitoare la managementul riscurilor și al crizelor ASF a desfășurat întâlniri directe la 21 de entități supravegheate din Sectorul instrumentelor și investițiilor financiare și din Sectorul asigurărilor-reasigurărilor, precum și la toate entitățile Sectorului sistemului de pensii private. S-au purtat discuții cu 7 asociații ale entităților supravegheate pentru identificarea problemelor și analizarea noilor abordări propuse de ASF. Totodată, au fost realizate analize detaliate și s-au identificat riscurile concrete la entitățile cu importanță sistemică majoră (BVB și Depozitarul Central). ASF a definit indicatorii pe care entitățile supravegheate trebuie să îi raporteze pentru asigurarea unei supravegheri încrucișate plecând de la riscuri și a demarat proiectarea sistemului de colectare, analizare, avertizare și răspuns la incidente și crize, precum și implementării sistemului de avertizare timpurie.

Protecția consumatorilor, din perspectiva integrată

Perspectiva integrată privind protecția consumatorilor la nivel ASF este dată de implementarea și promovarea de strategii, planuri de acțiune și recomandări comune în domeniul protecției consumatorilor pe piața instrumentelor și investițiilor financiare, piața asigurărilor și piața pensiilor private.

În prezent, procesul de reglementare și supraveghere a pieței financiare este centrat în jurul protecției consumatorilor, în condițiile în care companiile tind să transfere către clienți și gospodării o gamă extinsă de riscuri asociate noilor oportunități de economisire și investiții. Se observă o creștere continuă a complexității produselor financiare și dezvoltarea rapidă a uneltelor IT aferente. De aceea, măsurile de protecție a consumatorilor de servicii financiare trebuie integrate cu alte politici de incluziune și educație financiară, acest lucru contribuind la consolidarea stabilității financiare.

Protecția consumatorilor reprezintă una dintre funcțiile principale ale ASF. Extrapolând, se poate spune că aproape toate măsurile întreprinse au, în esență, scopul final de protejare a consumatorilor. Pentru aceasta ASF a luat măsuri directe și specifice de sporire a transparenței în activitatea furnizorilor de servicii financiare, de compensare a păgubiților, de promovare a eticii de business, de control al clauzelor abuzive și al modalităților de vânzare a produselor financiare către piața de retail, a emis comunicări

publice (precum alertele), a analizat impactului produselor financiare de nișă, a acționat pentru soluționarea petițiilor.

În domeniul protecției consumatorului și educației financiare, la nivel integrat, ASF urmărește:

- *implementarea și promovarea de strategii, planuri de acțiune și recomandări în domeniul protecției consumatorilor pe piața instrumentelor și investițiilor financiare, asigurărilor și pensiilor private;*
- *colectarea și analiza datelor privind serviciile financiare și impactul acestora pentru consumatori;*
- *monitorizarea activităților neconforme din piața financiară nebancaară care pot dăuna intereselor consumatorilor;*
- *evaluarea impactului de piață al noilor servicii și instrumente financiare, elaborarea de analize privind plângerile consumatorilor;*
- *monitorizarea posibilelor activități de intermediere/prestări de servicii de către firme neautorizate, pentru clienții de retail;*
- *activități de educare și informare corectă a consumatorilor.*

Având în vedere abordarea integrată a protecției consumatorilor, în anul 2013 ASF a construit mecanisme necesare acestei abordări și a redesenat structurile specifice protecției consumatorilor la nivelul celor trei sectoare ale ASF.

Au fost emise noi proceduri de lucru și a fost elaborată o nouă pagina de internet ASF care pune accent pe informarea consumatorilor și pe facilitarea dialogului cu aceștia. Au fost identificate bune practici la nivelul sectoarelor ASF și implementate la nivel integrat: de exemplu elaborarea unui formular online general de petiții și a unui glosar unic de termeni. A fost publicată o secțiune detaliată de întrebări frecvente cu răspunsurile aferente iar în rubrica de petiții a fost inclusă o descriere în detaliu a pașilor pe care trebuie să îi parcurgă un petent pentru a beneficia de sprijinul obligatoriu al ASF.

Totodată, având în vedere necesitățile privind uniformizarea activităților ASF în domeniile de protecție a consumatorului și educație financiară a fost înființat un **Grup Permanent de Lucru privind Protecția Consumatorilor**. Grupul implementează modalități eficiente de colaborare între sectoare pentru colectarea datelor, analiza integrată a petițiilor, elaborarea de statistici, redactarea unei strategii comune în domeniu, uniformizarea activităților, transmiterea de alerte și recomandări. Totodată a fost demarat lucrul la **Strategia pentru Protecția Consumatorilor și Educația Financiară ASF 2014-2017**. La redactarea strategiei se iau în considerare cele mai noi tendințe și recomandări internaționale în domeniu, documentul aliniindu-se astfel Principiilor și Recomandărilor OECD.

Strategia pentru Protecția Consumatorilor și Educația Financiară ASF 2014-2017

Strategia este menită să asigure o viziune de ansamblu asupra acțiunilor și mecanismelor necesare a fi proiectate și implementate de Autoritatea de Supraveghere Financiară în măsurile și programele de protecție a consumatorilor și educație financiară dedicate domeniului serviciilor financiare nebancaare asigurări, instrumente și investiții financiare respectiv pensii private.

Scopul acestei strategii este să creeze un cadru organizatoric structurat, unitar și funcțional necesar elaborării proiectelor din acest domeniu și să ofere factorilor de implementare un ghid comun în dezvoltarea de programe de protecție a consumatorilor și educație financiară, pentru următorii 3 ani. În primul rând strategia expune argumentele de ordin calitativ respectiv cantitativ care scot în evidență

necesitatea implementării de măsuri de protecție a consumatorilor și de educație financiară. În al doilea rând, strategia propune, într-o secvență logică, planificată, principii, metode și proiecte necesare pentru atingerea obiectivelor enunțate. O astfel de abordare ordonată și logică este indispensabilă unei strategii deoarece nu este suficientă o simplă înșiruire a unui set de idei individuale care doar să își propună atingerea unor obiective imprecise, necuantificabile, bifând astfel acțiuni lipsite de efecte.

Strategia poate clarifica rolurile în funcție de atribuții și competențele, modul și nivelul de implicare al fiecărei structuri organizaționale în parte în atingerea obiectivelor enunțate, în vederea identificării și prioritizării nevoilor diverselor grupuri sociale țintă, precum și în vederea raționalizării resurselor disponibile.

La capitolul Alerte și Recomandări este de menționat publicarea Recomandării ASF către consumatori pentru încheierea polițelor de asigurare RCA. În privința pieței de capital, pentru că tranzacțiile și platformele de tip FOREX nu sunt reglementate în mod direct în România, ASF s-a implicat pro-activ în acest fenomen prin emiterea unei alerte către consumatori. Astfel, în concordanță cu atribuțiile sale și în urma situațiilor semnalate în petițiile primite și a constatărilor directe, ASF a elaborat o analiză privind efectele tranzacțiilor cu instrumente de tip FOREX și CFD prin care a identificat practicile incorecte ale intermediarilor acestor tipuri de tranzacții, persoane fizice sau juridice, cu sau fără autorizație în a desfășura activități pe piața de capital, practici manifestate în primul rând prin publicitate înșelătoare și prin marketing direct agresiv.

Încheierea protocoalelor și acordurilor de colaborare reprezintă baza stabilirii relațiilor inter-instituționale ale ASF cu celelalte autorități și instituții din România. Consiliul ASF a aprobat încheierea **Protocolului de Colaborare între Autoritatea de Supraveghere Financiară și Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor**, pentru dezvoltarea cooperării între cele două instituții în vederea creșterii gradului de protecție a consumatorilor de servicii financiare, precum și pentru îmbunătățirea educației financiare și a nivelului de încredere în piața financiară. ASF își propune extinderea colaborărilor la nivelul ONG-urilor din domeniu și intensificarea și îmbunătățirea acțiunilor de consultare publică.

Analiza petițiilor și concluziile desprinse din soluționarea acestora sunt factori generatori de reglementări și acțiuni de control cu scopul protecției consumatorilor. De aceea ASF a stabilit principii minime comune celor trei sectoare în clasificarea și gestionarea petițiilor.

4.2. Activitatea de cercetare și analiză

Activitatea de cercetare și analiză desfășurată de ASF contribuie la identificarea și monitorizarea tendințelor și riscurilor pe piețele financiare nebancare, la supravegherea practicilor de piață și la fundamentarea reglementărilor sistemului financiar nebancar.

În cadrul ASF au fost analizate vulnerabilitățile pieței de capital, pieței asigurărilor și sectorului pensiilor private din România în scopul îmbunătățirii activității de supraveghere a entităților reglementate și adaptării activităților de control la evoluțiile recente din cadrul acestor sectoare.

Activitățile de analiză din cadrul ASF au vizat realizarea de studii de impact și analize cost - beneficiu dintr-o perspectivă integrată, economică și socială, care să fundamenteze politicile de reglementare în domeniul financiar nebanca

- Analiza consolidată a SIF-urilor. Raportul subliniază importanța acestor entități pentru economia și piața de capital din România realizând o analiză detaliată privind structura activelor și strategia de investiții, evoluția acțiunilor SIF la bursă și influența pe care aceasta o are asupra tendinței pieței bursiere în ansamblu, ipoteze cu privire la posibile efecte ale modificării pragului de 5%, ale unor posibile fuziuni între SIF-uri și ale unor eventuale dețineri încrucișate directe etc.
- Prezentarea situației intermediarilor pe piața bursieră românească din perspectiva riscurilor de profitabilitate, solvabilitate și a riscurilor operaționale ale acestora, raport care a contribuit la demersul ASF de a promova un mai bun management al riscurilor operaționale din partea entităților pe care le supraveghează.
- Analiza proiectului de Regulament European privind indicii utilizați ca referință în cadrul instrumentelor financiare și al contractelor financiare.
- Pregătirea a două studii comparative, primul vizând taxele și tarifele de supraveghere a piețelor financiare nebanca practice de autorități din UE, iar cel de-al doilea comisioanele practice de bursele de valori din UE. Cele două studii au fost finalizate în prima lună a anului 2014 și au contribuit la fundamentarea unor propuneri de modificare a structurii taxelor și tarifelor ASF în domeniul pieței de capital.

Experții ASF au monitorizat tendințele și riscurile manifestate pe piețele supravegheate, dintr-o perspectivă integrată

- A fost elaborat un Tablou trimestrial al riscurilor („Risk Dashboard”) pentru piața financiară nebanca din România, în conformitate cu recomandările organismelor internaționale (ESMA, EIOPA, ESRB). În cadrul acestei analize periodice este avută în vedere crearea unei metodologii privind identificarea riscurilor sectoarelor financiare nebanca.
- Analiza de sensibilitate a portofoliilor de acțiuni la șocuri externe (prin metoda Value at Risk). Analiza a prezentat un studiu practic de măsurare a sensibilității indicelui BET la condiții adverse de piață simulate prin metoda Monte Carlo. Au fost utilizate două modele pentru calculul volatilității, modelul RiskMetrics și modelul Garch nelinear (NGARCH). Valoarea la Risc (VaR) și indicatorul pentru pierderea așteptată (Expected Shortfall), două măsuri de cuantificare a pierderilor posibile ale unui emitent, au fost calculate pentru o perioadă de 10 zile pentru mai multe scenarii de volatilitate. Metoda poate fi aplicată pentru orice societate listată la Bursa de Valori București și va fi utilizată de ASF pe viitor în activitatea de supraveghere pe piața de capital. Analiza se înscrie în preocupările actuale de monitorizare a rezilienței piețelor financiare la șocuri economice.
- Monitorizarea periodică a indicatorilor de risc publicați de ESMA, ESRB, EIOPA și EBA, precum și a principalilor indicatori macroeconomici și financieri publicați de Thomson Reuters Datastream întărind prin aceasta activitățile de supraveghere integrată a sectoarelor financiare nebanca.
- A fost pregătit primul raport lunar al ASF (CNVM) de analiză a evoluției pieței de capital din România, prima ediție a acestuia devenind disponibilă publicului pe site-ul ASF în prima parte a anului 2014.

Experții în statistică și politici macroeconomice din cadrul ASF au colectat, prelucrat și furnizat statistici macro-economice și financiare necesare îndeplinirii obiectivelor instituției

În acest context au fost elaborate două baze de date unitare, prima cuprinzând indicatori macroeconomici, iar cea de-a doua cuprinzând indicatori financiar specifici piețelor de capital, asigurări și pensii private.

- Baza de date macroeconomică este actualizată lunar în rețeaua ASF și este structurată pentru a descrie evoluția principalelor sectoare economice care au impact și asupra sectorului financiar nebanca. Sunt actualizate serii de date lunare și trimestriale, ca de exemplu produsul intern brut, contul curent și contul financiar al balanței de plăți, bugetul general consolidat, datoria publică și privată, piața forței de muncă, veniturile populației, sistemul de prețuri, industria, construcțiile, investițiile, serviciile, comerțul exterior, indicatori agregați pe țări ale Uniunii Europene. Baza de date este utilizată pentru elaborarea și actualizarea unor rapoarte, studii și cercetări în cadrul ASF.
- Cealaltă bază de date a fost organizată pentru a răspunde solicitărilor de date statistice din partea celorlalte direcții din ASF (piața de capital, asigurări și pensii private), pentru elaborarea studiilor, rapoartelor și analizelor proprii (Raportul anual al ASF - în derulare, Raportul Risk Dashboard, diverse analize elaborate pentru alte sectoare ale ASF), și este în stadiul de construcție și diversificare.

Personalul ASF implicat în cercetare și analiză a piețelor financiare nebanca a contribuit la creșterea standardelor de performanță ale activităților desfășurate de ASF prin participarea activă la reuniuni naționale și internaționale și cooperare interinstituțională.

- Grupuri de lucru alături de reprezentanți ai BNR, MFP, BVB și ai industriei financiare pentru dezvoltarea pieței de capital din România. Acest demers a fost concretizat prin elaborarea documentului „Opt bariere sistemice pentru crearea unei piețe de capital moderne în România” ce a stat la baza semnalului de relansare a efortului de modernizare a pieței românești de capital.
- Întruniri periodice ale CEMA³⁷ (ESMA³⁸), AWG³⁹ (ESRB⁴⁰) și IWG⁴¹ (ESRB) unde se implică activ în studii privind piețele financiare, monitorizarea și analiza tendințelor acestora, identificarea, evaluarea și administrarea riscurilor manifestate piețelor financiare. În acest context este de remarcat contribuția adusă la lucrările secretariatului ESRB în perioada 07.10.2013 - 18.10.2013 într-un proiect de lucru susținut de ASF pentru a conlucra cu experții din alte state membre în vederea realizării unui manual tehnic privind operaționalizarea instrumentelor macroprudențiale din CRDIV/CRR destinat autorităților competente sau desemnate din statele membre, precum și a unui raport pilot cu privire la politicile macroprudențiale care se adresează decidenților, participanților la piață și opiniei publice.

³⁷ Committee for Economic and Markets Analysis.

³⁸ European Stock Market Authority.

³⁹ Analysis Working Group.

⁴⁰ European Systemic Risk Board.

⁴¹ Instruments Working Group.

4.3. Activitatea de prevenire a spălării banilor

Autoritatea de Supraveghere Financiară are atribuții și responsabilități directe pentru implementarea măsurilor preventive și cerințelor normative specifice *pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism* conform dispozițiilor Legii nr. 656/2002 R și a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 202/2008 *privind punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale*, cu modificările și completările ulterioare. În același timp, Autorității îi sunt atribuite competențe legate de supravegherea și verificarea modului în care entitățile din aria de responsabilitate se conformează cu obligațiile legale specifice acestui domeniu, dar și referitoare la relaționarea cu alte instituții responsabile (național și internațional), inclusiv posibilitatea de a efectua schimbul de informații cu acestea și de a emite decizii în consecință.

Activitatea efectuată de ASF nu este o activitate eminentă investigativă, fiind axată în principal pe aplicarea măsurilor preventive din domeniul CSB/CFT. Elementele principale care compun procesul analitic sunt legate de necesitatea de a asigura transparența structurilor juridice care activează pe piețele financiare supravegheate, transparența tranzacțiilor financiare și identificarea corespunzătoare a beneficiarilor reali, analizarea conduitei financiare a anumitor entități supravegheate, evaluarea modului de conformare cu dispozițiile normative din domeniul CSB/CFT, precum și, după caz, identificarea vidurilor de reglementare (*loopholes*) sau a vulnerabilităților sectoriale care afectează gradul de expunere față de riscul de spălare a banilor și de finanțare a terorismului.

Principale structuri ale ASF care au transmis solicitări sau sesizări au fost cele implicate în activitatea de control și de autorizare/avizare. Toate aceste demersuri interne au generat analize aprofundate, care s-au concretizat, după caz, prin sesizări transmise către autoritățile de aplicare a legii, prin avize sau puncte de vedere specifice, dar și prin creșterea nivelului de transparență a unor tranzacții sau intenții de acces pe piață.

În ceea ce privește prevenirea spălării banilor și a finanțării terorismului, ASF a implementat un cadru operațional complex, care este interconectat la majoritatea componentelor structurale. Această abordare, modernă și foarte eficientă, a permis o diversificare a fluxului de operațiuni, precum și o relaționare mult mai eficace cu autoritățile de aplicare a legii.

Cu excepția raportărilor specifice domeniului CSB/CFT (tranzacții suspecte, numerar etc.), a existat o creștere considerabilă a analizelor efectuate în procesul de pre-autorizare (fit&proper), precum și a celor efectuate în raport cu reglementările sectoriale emise de CNVM, CSA și CSSPP în acest domeniu, în special cele care vizează aplicarea dispozițiilor prevăzute de Legea nr. 656/2002 R. Un alt element important al activității ASF în prevenirea spălării banilor și a finanțării terorismului în anul 2013 este legat de analiza raportărilor transmise de entitățile supravegheate, în special cele referitoare la tranzacțiile suspecte de spălare a banilor.

În ceea ce privește mecanismul de evaluare, ASF a demarat un proiect de „automatizare” a procesului de analiză, bazat pe cuantificarea unor indicatori de risc, definirea unor variabile analitice și (pre)stabilirea unor categorii de risc. În paralel cu activitatea zilnică, toate spețele analizate de ASF sunt re/evaluate din prisma unor șabloane operaționale, care determină componentele unui mecanism de evaluare bazat pe risc (tip RBA - *risk based approach*). Anul 2013 a reprezentat o reevaluare generală a activității de prevenire a spălării banilor și a finanțării terorismului, precum și a modului de aplicare a regimului de sancțiuni internaționale. Dimensiunea acestei re/evaluări a inclus atât componenta pro-activă, cât și pe cea reactivă.

Din perspectiva pro-activității, această activitate a suferit cele mai multe modificări operaționale, care urmează a fi transpuse în practică în cursul anului 2014. În funcție de specificul fiecărui tip de activitate analizată, au fost stabilite principalele elemente care conturează pro-activitatea CSB/CFT: implementarea unui proces continuu de informare a sectoarelor supravegheate, implementarea unui proces accelerat de conformare cu obligațiile legislative din acest domeniu, implementarea unui sistem de atenționare (în timp real) și dezvoltarea unui mecanism de instruire eficient, inclusiv prin introducerea în practica uzuală a unei sesiuni specializate, focusate pe principalele elemente de conformitate, dar și pe tipologii, indicatori și/sau factori de risc, vulnerabilități operaționale etc.

Din perspectiva reactivității, activitatea desfășurată de ASF în sfera CSB/CFT a cunoscut o creștere de peste 4 ori față de rezultatele anterioare ale CSA, CNVM și CSSPP. Această creștere nu a avut în vedere numai componenta sancționatorie, fiind bazată totodată pe numărul foarte mare de sesizări către autoritățile de aplicare a legii. În acest context, activitatea desfășurată de ASF a avut un impact nu numai în legătură cu suspiciunile de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului, ci și în legătură cu suspiciunile sau indiciile privind alte categorii infracționale. Mai mult, opiniile de specialitate emise în acest segment au întărit considerabil procesul de evaluare în faza de pre-autorizare (fit&proper), cu preponderență în ceea ce privește buna reputație, transparența tranzacțională și sursa fondurilor folosite. De menționat este faptul că rezultatele acestei activități nu pot fi prezentate punctual, din motive evidente, în principal legate de specificul activității CSB/CFT, de relaționare inter-instituțională.

Activitatea de prevenire a spălării banilor și a finanțării terorismului este complet diferită de alte categorii de activități specifice unei autorități de supraveghere. Este organizată, juridic și operațional, în conformitate cu standardele internaționale în materie, precum Cele 40+9 Recomandări ale Financial Action Task Force (FATF), sau directivele și regulamentele emise de Parlamentul și Comisia Europeană.

Parte a sistemului național CSB/CFT, ASF a intrat, aproape imediat după înființare, într-un proces complex de evaluare, care a privit cadrul juridic sectorial, rezultatele efective ale acestei activități, modul intern de organizare, resursele alocate în acest domeniu, capacitatea analitică, nivelul de cooperare cu celelalte instituții responsabile, nivelul de acoperire în sfera de supraveghere, inter-relaționarea internă pe anumite paliere de activitate, schimbul de informații, regimul de confidențialitate etc.

Din perspectiva structurii organizaționale, misiunea de evaluare făcută de Comitetul Moneyval a condus la re/analizarea modului de organizare a activității CSB/CFT în cadrul ASF, precum și la optimizarea modului de coordonare și de cooperare internă. Complexitatea acestei evaluări se evidențiază inclusiv prin sfera legislativă examinată: reglementările sectoriale emise de CSA, CNVM și CSSPP în acest domeniu și corespondența cu obligațiile prevăzute de legislația primară, legislația statutară, competențele și regimul juridic pentru aplicarea sancțiunilor internaționale etc.

Rezultatele acestei misiuni internaționale de evaluare au evidențiat impactul pozitiv adus sistemului național CSB/CFT prin înființarea ASF, care a reușit să răspundă imediat în raport cu anumite deficiențe constatate în supravegherea efectuată de cele trei structuri anterioare. Din punct de vedere al creșterii nivelului de conformitate cu standardele din acest domeniu, ASF a avut cea mai rapidă reevaluare și reorganizarea instituțională, reușind ca, într-o perioadă de mai puțin de cinci luni, să-și dezvolte o nouă politică și o nouă abordare față de responsabilitățile aferente supravegherii CSB/CFT.

În decursul activităților specifice efectuate în anul 2013, ASF a identificat o serie de situații, care datorită gradului de repetitivitate, au condus la stabilirea unor tematici punctuale pentru activitatea de instruire, de control sau de supraveghere:

- *mecanismul fit&proper*: tendința anumitor categorii de entități și persoane de a nu fi foarte explicite în ceea ce privește identificarea beneficiarilor reali, a sursei fondurilor sau a altor elemente legate de transparența operațiunilor supuse autorizării/avizării, fapt ce generează etape de lucru suplimentare;
- *mecanismul de raportare (RTS)*: au fost constatate anumite situații când, în urma unor posibile confuzii, raportarea suspiciunilor legate de încălcarea unor norme prudențiale a fost substituită cu raportarea unor tranzacții suspecte de spălare a banilor. Deși raportările menționate anterior nu se exclud între ele, astfel de confuzii pot genera efecte foarte serioase pentru societățile supravegheate.

De asemenea, au fost constatate situații în care anumite entități au omis raportarea unor operațiuni financiare sau le-au fracționat, pentru a evita atingerea unui prag de raportare (efect în reactivitate).

- *conformitate*: demersuri importante au fost făcute de ASF pentru a elimina sau a minimaliza posibilitatea existenței, în practica entităților supravegheate, a unor interpretări eronate în ceea ce privește legislația din acest domeniu și obligațiile aferente. Reprezintă un punct distinct al pro-activității.
- *implementare*: s-a constatat în anumite situații că nu există o implementare efectivă a politicilor CSB/CFT în activitatea propriu-zisă, conformarea fiind superficială (cu efect în măsurile de conformare).

5. ACTIVITATEA DE CONTROL

În scopul exercitării activității de supraveghere, ASF a fost abilitată prin lege să efectueze controale la sediul entităților pe care le reglementează, autorizează și supraveghează. În exercitarea atribuțiilor sale, ASF are dreptul să solicite orice informații și să aibă acces la orice document, sub orice formă ar fi, de la și cu privire la orice persoană sau entitate supusă controlului.

Principala componentă a activității de control a ASF este cea planificată, desfășurată potrivit unui program anual de control aprobat de Consiliul ASF. Prin desfășurarea controalelor programate se asigură controlul periodic al activității entităților supravegheate din piața financiară nebanară. Pe lângă latura planificată, activitatea de control cuprinde și o componentă inopinată, ca urmare a unor constatări rezultate din activitatea direcțiilor de specialitate din cadrul ASF, solicitări ale altor autorități, inclusiv reclamații depuse la sediul ASF.

5.1. Controlul în piața de asigurări-reasigurări

5.1.1. Controale efectuate la societățile de asigurare

Anterior datei de 29.04.2013, acțiunile de control realizate au fost:

Societăți de asigurare și/sau reasigurare la care s-a efectuat **control periodic**:

SOCIETATEA ASIGURARE-REASIGURARE ASTRA SA și CARPATICA ASIG SA

Societăți de asigurare și/sau reasigurare la care s-au efectuat acțiuni de **control inopinat**, cu tematici punctuale:

SOCIETATEA DE ASIGURARE-REASIGURARE LIG INSURANCE SA

- *verificarea portofoliului de contracte de asigurare subscrise în Italia în baza libertății de a presta servicii;*

UNIQA ASIGURĂRI SA

- *verificarea modalității de instrumentare și finalizare a dosarelor de daună;*

OMNIASIG VIENNA INSURANCE GROUP SA

- *verificarea modului de înregistrare și evidență a dosarelor de daună, modul de constituire/eliberare a rezervelor tehnice aferente; verificarea modului de soluționare a petițiilor; verificarea modului de recunoaștere în evidențele contabile a creanțelor din TVA aferente lucrărilor de reparații executate de unitățile de service, ca urmare a daunelor produse autovehiculelor aflate în proprietatea societăților de leasing plătitoare de TVA și care sunt despăgubite de asigurător în baza contractelor de asigurare.*

Ca urmare a rezultatelor acțiunilor de control periodic și inopinat finalizate la cele 5 societăți mai sus menționate, Consiliul CSA a dispus implementarea unor planuri de măsuri pentru remedierea aspectelor constatate.

După înființarea ASF, în perioada 29.04.2013 - 31.12.2013, s-au realizat 23 de acțiuni de control inopinat la un număr de 18 societăți de asigurare-reasigurare și s-au inițiat două acțiuni de control inopinat și 4 acțiuni de control periodic, acestea din urmă fiind finalizate în cursul trimestrului I al anului 2014.

Societățile de asigurare și/sau reasigurare la care s-au efectuat acțiuni de control inopinat, cu tematici punctuale au fost:

GERMAN ROMANIAN ASSURANCE SA (două acțiuni de control)

- verificarea modului de instrumentare a dosarelor de daună;
- verificarea fundamentării (calcul actuarial) primei de asigurare și a nivelului franșizei pentru produsul „Asigurare privind rambursarea cheltuielilor de repatriere și/sau a sumelor achitate de către turiști, în cazul insolvenței sau falimentului agenției de turism”, a procedurilor de administrare și lichidare a daunelor, a procedurilor privind respingerea/prescrierea dosarelor de daună, precum și a procedurilor privind analizele de risc pe care societatea le efectuează cu privire la acoperirea riscurilor de insolvență pentru agențiile de turism asigurate, înainte de asumarea riscului asigurat;

EUROINS ROMANIA ASIGURARE REASIGURARE SA (trei acțiuni de control)

- verificarea modalității de instrumentare și finalizare a dosarelor de daună, precum și a modului de respectare a prevederilor Ordinului nr. 11/2012;
- verificarea îndeplinirii de către societate a măsurilor prevăzute în Decizia Consiliului ASF nr. 659/29.08.2013;
- verificarea modului de îndeplinire a planului de măsuri stabilit prin Decizia nr. 743/19.09.2013;

OMNIASIG VIENNA INSURANCE GROUP SA

- verificării modalității de instrumentare și finalizare a dosarelor de daună, precum și a modului de respectare a prevederilor Ordinului nr. 11/2012;

ASIGURARE REASIGURARE ASIMED SA

- verificarea respectării prevederilor legale în ceea ce privește plata acțiunilor emise la majorarea de capital social cu suma de 900.000 de lei, de la valoarea de 11.301.000 de lei, la valoarea de 12.201.000 de lei, înregistrată în anul 2012 la ORC fără avizul prealabil al autorității de supraveghere și legalitatea surselor capitalului social utilizate de acționarii semnificativi pentru majorarea de capital social de la valoarea de 12.201.000 de lei, la valoarea de 13.101.000 de lei, în vederea aprobării modificărilor aferente aduse actului constitutiv și legalitatea utilizării capitalului social pentru plata împrumuturilor obținute de la acționari;

ASIGURAREA ROMÂNEASCĂ - ASIROM VIENNA INSURANCE GROUP SA

- verificarea modului de organizare și funcționare a sistemului de control intern și management al riscului, a politicilor/procedurilor antifraudă în vederea diminuării riscurilor la care acestea sunt expuse, precum și verificarea portofoliului de contracte de asigurări de viață care conțin clauze contractuale ce permit răscumpărarea;

SOCIETATEA ASIGURARE - REASIGURARE ASTRA SA

- verificarea modalității de instrumentare și finalizare a dosarelor de daună, precum și a modului de respectare a prevederilor Ordinului nr. 11/2012; verificarea modului de organizare și funcționare a sistemului de control intern și management al riscului, precum și a politicilor/procedurilor antifraudă în vederea diminuării riscurilor la care acestea sunt expuse; verificarea portofoliului de contracte de asigurări de viață care conțin clauze contractuale ce permit răscumpărarea;

POOL-UL DE ASIGURARE ÎMPOTRIVA DEZASTRELOR NATURALE SA (PAID)

- verificarea adecvării programului de reasigurare al societății la expunerea riscurilor acoperite prin PAD și analizarea măsurilor pe care conducerea societății le are în vedere pentru protejarea intereselor asiguraților, luând în considerare modificările la Legea nr. 260/2008 privind asigurarea obligatorie a locuințelor împotriva cutremurelor, alunecărilor de teren și inundațiilor;

COMPANIA DE ASIGURĂRI - REASIGURĂRI EXIM ROMÂNIA (CARE - ROMÂNIA) SA

- verificarea modului de funcționare a sistemului de control intern, management al riscului și audit intern, în cadrul guvernantei corporative a societății; verificarea modului de înregistrare și evidență a dosarelor de daună și de constituire/eliberare a rezervelor tehnice aferente; verificarea activității de subscriere a polițelor; verificarea respectării prevederilor legale în vigoare cu privire la controlul asupra intermediarilor; verificarea altor aspecte referitoare la guvernanta corporativă;

SOCIETATEA DE ASIGURARE - REASIGURARE CITY INSURANCE SA

- verificarea respectării prevederilor legale în ceea ce privește modul de instrumentare a dosarelor de daună aferente asigurarilor pentru locuințe și bunuri;

CARPATICA ASIG SA

- verificarea modalității de instrumentare, finalizare și evidență a dosarelor de daună, modul de constituire a rezervelor tehnice, modul de respectare a prevederilor Ordinului nr. 11/2012 privind procedura de soluționare a reclamațiilor;

ALLIANZ-ȚIRIAC ASIGURĂRI SA, ALICO ASIGURĂRI ROMÂNIA SA, BCR ASIGURĂRI DE VIAȚĂ VIENNA INSURANCE GROUP SA, EUREKO ASIGURĂRI SA, GENERALI ROMÂNIA ASIGURARE REASIGURARE SA, GRAWE ROMÂNIA ASIGURARE SA, ING ASIGURĂRI DE VIAȚĂ SA, METROPOLITAN LIFE ASIGURĂRI SA, (8 societăți)

- verificarea portofoliului de contracte de asigurări de viață care conțin clauze contractuale ce permit răscumpărarea.

Dintre aspectele constatate în urma controalelor inopinate efectuate, următoarele deficiențe s-au regăsit la majoritatea societăților de asigurare și/sau reasigurare supuse controlului:

- lipsa normelor interne referitoare la modul de calcul al tuturor rezervelor tehnice;
- constituirea necorespunzătoare a rezervei de daună avizată;
- calculul incorect al rezervelor tehnice (rezerva de prime, rezerva matematică, rezerva de daune avizate, rezerva de daune neavizate);
- evidențierea necorespunzătoare a reclamațiilor și întâzieri în soluționarea acestora;
- netransmiterea către clienți, în calitatea lor de contractanți/potențiali contractanți sau asigurați/potențiali asigurați, a informațiilor prevăzute de normele în vigoare;
- inexistența unui profil de risc al societății, în ansamblu;
- inexistența unui sistem de control intern și de management al riscului adecvat și/sau funcționarea necorespunzătoare a acestora, ceea ce face imposibilă gestionarea apariției unor riscuri și imposibilitatea luării măsurilor în vederea diminuării/eliminării riscurilor;
- inadecvarea funcției de audit intern;
- neconcordanțe între datele din evidența tehnică și evidența contabilă a societăților referitoare la primele brute subscrise, primele brute încasate, rezerve tehnice, cuantumul despăgubirilor aferente dosarelor de daună.

*Ca urmare a rezultatelor acțiunilor de control desfășurate la societățile de asigurare/reasigurare, Consiliul ASF a dispus următoarele:*⁴²

- amendă societate - două societăți;
- interzicere temporară practicare RCA - o societate;

⁴² Sancțiunile constând în amenzi au fost aplicate complementare altor sancțiuni/măsuri dispuse, valoarea acestora ridicându-se la suma de 930.000 de lei.

- *reluare practicare RCA - o societate;*
- *avertisment scris conducere executivă - o societate;*
- *amendă în sarcina conducerii administrative - două societăți;*
- *amendă în sarcina conducerii executive - 5 societăți;*
- *retragere aprobare conducător executiv - o societate;*
- *avertisment scris conducător departament daune - o societate;*
- *amendă în sarcina altor persoane semnificative - două societăți;*
- *retragere aviz alte persoane semnificative - o societate;*
- *plan de măsuri - 11 societăți;*
- *sesizarea altor instituții/autorități - 3 societăți.*

În urma controalelor efectuate în rândul societăților de asigurare, au fost întâlnite trei situații speciale, de importanță deosebită datorită impactului asupra opiniei publice și a numărului mare de asigurați.

Carpatica Asig SA

Controlul inopinat efectuat a vizat verificarea modalității de instrumentare, finalizare și evidență a dosarelor de daună, verificarea modului de constituire a rezervelor tehnice aferente, precum și verificarea modului de respectare a prevederilor Ordinului Președintelui CSA nr. 11/2012 privind procedura de soluționare a petițiilor.

Pe parcursul desfășurării controlului, societatea nu a prezentat echipei de control toate informațiile solicitate, unele dintre dosarele de daună solicitate au fost prezentate incomplete, iar situațiile în format electronic prezentate au fost necorelate. ASF a identificat erori operaționale și deficiențe în aplicarea propriilor proceduri și instrucțiuni de lucru privind constatarea, evaluarea și lichidarea daunelor RCA, neconstituirea rezervelor de daună la un nivel adecvat, iar sistemul de control intern al societății nu a funcționat corespunzător.

Pe baza aspectelor constatate, Consiliul ASF a dispus:

- *sanționarea societății CARPATICA ASIG SA cu amendă în cuantum de 20.000 de lei;*
- *sanționarea dnei Crudu Ina-Ana, director general la societatea CARPATICA ASIG SA, cu avertisment scris;*
- *stabilirea în sarcina societății a obligației ca, în termen de 60 de zile de la data primirii deciziei, să transmită la ASF măsurile luate în vederea corectării deficiențelor constatate în timpul controlului.*

Ulterior, ASF a cerut societății să reevalueze contractele de reasigurare (inclusiv modul de reflectare a acestora în situațiile financiare), iar în prima parte a anului 2014 a luat decizia deschiderii procedurii de redresare financiară a Carpatica Asig pe bază de plan de redresare.

Euroins Romania Asigurare Reasigurare SA

În urma unui control inopinat la Euroins Romania Asigurare Reasigurare SA care a vizat verificarea modului de instrumentare și finalizare a dosarelor de daună și a modului de respectare a prevederilor privind aplicarea procedurii de soluționare a petițiilor referitoare la activitatea asiguratorilor și intermediarilor în asigurări, ASF a constatat că reglementările și instrucțiunile de constatare și lichidare a daunelor utilizate de societate nu sunt adecvate. Aceasta a diminuat în mod nejustificat cuantumul despăgubirii față de valoarea rezultată din documentele existente la unele dosare de daună, iar plata unor dosare de daună către păgubiți s-a făcut cu întârziere față de termenele prevăzute de normele legale.

Totodată, au fost identificate dosare de daună în care partea prejudiciată nu a fost notificată cu privire la respingerea pretențiilor de despăgubire și la motivația respingerii.

Având în vedere aceste situații constatate, ASF a interzis temporar activitatea companiei de vânzare de polițe RCA.

Societatea Asigurare - Reasigurare Astra SA

Controlul efectuat în urma autosesizării ASF a vizat verificarea planului de măsuri stabilit anterior prin decizia Consiliului ASF și a constatat faptul că societatea nu a îndeplinit în totalitate și în termen, respectiv până la data de 31.12.2013, măsurile stabilite în sarcina acesteia, iar până la finalul acțiunii de control, nu au fost predate echipei de control o serie de documente solicitate de aceasta.

Pe baza aspectelor constatate și a referatului întocmit ca urmare a controlului permanent, în trimestrul I din 2014 Consiliul ASF a dispus inițierea procedurii de redresare financiară a societății prin administrare specială.

5.1.2. Controale efectuate la brokerii de asigurare

Acțiunile de control la brokerii de asigurare și/sau reasigurare au vizat respectarea prevederilor legale din domeniul asigurărilor, a normelor, ordinelor și deciziilor CSA în vederea protejării intereselor asiguraților.

Principalele fapte contravenționale constatate în urma acțiunilor de control care au condus la aplicarea sancțiunilor de mai sus, au fost:

- *neîndeplinirea condițiilor de autorizare și funcționare stabilite prin normele CSA/ASF;*
- *lipsa poliței de asigurare de răspundere civilă profesională;*
- *netransmiterea sau transmiterea cu întârziere a raportărilor periodice și a celor privind taxa de funcționare;*
- *nerespectarea reglementărilor referitoare la procedura privind combaterea spălării banilor și a finanțării actelor de terorism;*
- *neaplicarea corespunzătoare a reglementărilor contabile conforme cu directivele europene specifice domeniului asigurărilor etc.;*

În cursul anului 2013, până la data de 29.04.2014, au fost finalizate 3 acțiuni de control periodic și 14 acțiuni de control inopinat.

Ca urmare a rezultatelor acțiunilor de control desfășurate la brokerii de asigurare și/sau reasigurare, Consiliul CSA a dispus următoarele sancțiuni:

- *retragerea aprobării conducătorilor executivi: un conducător executiv (un broker);*
- *avertisment scris pentru conducătorii executivi ai brokerilor: 2 conducători executivi (2 brokeri);*
- *avertisment scris pentru societate: 3 brokeri;*
- *amendă în sarcina societății: 2 brokeri;*
- *interzicere temporară a activității: 2 brokeri;*
- *retragerea autorizației de funcționare: 3 brokeri.*

Cuantumul amenzilor aplicate de CSA în urma acțiunilor de control desfășurate la brokerii de asigurare și/sau reasigurare în anul 2013 au fost în sumă de 5.000 de lei.

De asemenea, tot în cursul anului 2013, Consiliul CSA a aprobat, la cerere, retragerea autorizației pentru un broker de asigurare și/sau reasigurare, suspendarea, la cerere, a activității pentru un număr de 4 brokeri de asigurare și/sau reasigurare, iar pentru un număr de 3 brokeri de asigurare și/sau reasigurare, Consiliul CSA a luat act de controalele efectuate și nu au fost dispuse sancțiuni sau măsuri.

Totodată, în urma controalelor efectuate în anul 2013, pentru un număr de 5 brokeri de asigurare și/sau reasigurare s-au stabilit măsuri pentru corectarea anumitor deficiențe constatate.

Tabelul II 19 Situația acțiunilor de control efectuate până la data de 29.04.2013

Nr. crt.	Broker de asigurare și/sau reasigurare	Tip control	Nr. și dată decizie de sancționare	Măsuri dispuse în urma controlului
1	SC Net Broker de Asigurare SRL	Inopinat	20/17.01.2013 21/17.01.2013	Avertisment scris conducere executivă Aprobare suspendare activitate la cerere
2	SC VNT Broker de Asigurare SRL	Inopinat	44/04.02.2013	Aprobare retragere autorizație la cerere
3	SC Interland Broker de Asigurare SRL	Inopinat	126/26.03.2013	Avertisment scris conducere executivă Plan de măsuri
4	SC Carol Broker de Asigurare SRL	Inopinat	134/28.03.2013	Sanționare societate cu amendă Plan de măsuri
5	SC Asiprest Broker de Asigurare SRL	Inopinat	173/18.04.2013	Avertisment scris societate Plan de măsuri
6	SC Brain Insurance Group Broker de Asigurare - Reasigurare SRL	Inopinat	171/12.04.2013 180/23.04.2013	Sanționare societate cu amendă Plan de măsuri Interzicere temporară activitate
7	SC Ionasig Broker de Asigurare SRL	Inopinat	198/26.04.2013	Retragere autorizație
8	SC Perfect Asig Broker de Asigurare SRL	Inopinat	174/18.04.2013 207/26.04.2013	Avertisment scris societate Retragere autorizație
9	SC Ultra Broker de Asigurare SRL	Inopinat	210/26.04.2013 211/26.04.2013	Retragere autorizație Retragere aprobare conducere executivă
10	SC Verglaser Broker de Asigurare SRL	Inopinat	199/26.04.2013	Interzicere temporară activitate
11	SC Avus Internațional - Broker de Asigurare - Reasigurare SRL	Periodic	Nu este cazul	S-a luat act de controlul efectuat
12	SC Omega Broker de Asigurare SRL	Periodic	Nu este cazul	S-a luat act de controlul efectuat
13	SC Aviasig Broker de Asigurare SRL	Inopinat	Nu este cazul	S-a luat act de controlul efectuat
14	SC Kamer Broker de Asigurare SRL	Inopinat	134/04.06.2013	Aprobare suspendare activitate la cerere
15	SC Special Office Broker de Asigurare SRL	Inopinat	135/04.06.2013	Aprobare suspendare activitate la cerere
16	SC Economy Consulting Group RO Broker de Asigurare SRL	Inopinat	212/26.04.2013	Aprobare suspendare activitate la cerere
17	SC Zurich Broker de Asigurare - Reasigurare SRL	Periodic	189/13.06.2013	Avertisment scris societate Plan de măsuri

Sursa: ASF

După înființarea ASF au fost finalizate 12 acțiuni de control periodic și 22 de acțiuni de control inopinat.

Acțiunile de control la brokerii de asigurare și/sau reasigurare au vizat respectarea prevederilor legale din domeniul asigurărilor, a normelor, ordinelor și deciziilor ASF (CSA) în vederea protejării intereselor asiguraților.

Ca urmare a rezultatelor acțiunilor de control desfășurate la brokerii de asigurare și/sau reasigurare, Consiliul ASF a dispus următoarele sancțiuni:

- retragerea aprobării conducătorilor executivi: 4 conducători executivi (4 brokeri);
- avertisment scris pentru conducătorii executivi ai brokerilor: 5 conducători executivi (5 brokeri);
- avertisment scris pentru societate: 2 brokeri;

- amendă în sarcina conducătorilor executivi: 8 conducători executivi (7 brokeri);
- amendă în sarcina societății: 3 brokeri;
- interzicere temporară a activității: 3 brokeri;
- retragerea autorizației de funcționare: 7 brokeri.

Cuantumul amenzilor aplicate de ASF în urma acțiunilor de control desfășurate la brokerii de asigurare și/sau reasigurare în anul 2013 a fost în sumă de 1.002.500 de lei.

În anul 2013, pentru 2 brokeri, în timpul acțiunilor de control au apărut indicii privind săvârșirea unor fapte care exced sfera de competență a autorității de supraveghere. Pentru un broker a fost sesizat Oficiul Național de Prevenire și Combateră a Spălării Banilor și Agenția Națională de Administrare Fiscală, iar pentru celălalt broker a fost sesizată numai Agenția Națională de Administrare Fiscală în vederea verificării acestor indicii.

De asemenea, tot în cursul anului 2013, Consiliul ASF a aprobat, la cerere, retragerea autorizației pentru un număr de 9 brokeri de asigurare și/sau reasigurare, suspendarea, la cerere, a activității pentru un număr de 3 brokeri de asigurare și/sau reasigurare, iar pentru un număr de 5 brokeri de asigurare și/sau reasigurare Consiliul ASF a luat act de controalele efectuate și nu au fost dispuse sancțiuni sau măsuri.

Totodată, în urma controalelor efectuate în anul 2013, pentru un număr de 8 brokeri de asigurare și/sau reasigurare s-au stabilit măsuri pentru corectarea anumitor deficiențe constatate.

Tabelul II 20 Situația acțiunilor de control efectuate după data de 29.04.2013

Nr. crt.	Broker de asigurare și/sau reasigurare	Tip control	Nr. și dată decizie de sancționare	Măsuri dispuse în urma controlului
1	SC Fidelity Broker de Asigurare - Reasigurare SRL	Inopinat	345/12.07.2013	Plan de măsuri Retragere autorizație
			626/21.08.2013	Retragere autorizație
2	SC S.I.N. Broker de Asigurare - Reasigurare SRL	Inopinat	625/21.08.2013	Retragere aprobare conducere executivă Amendă conducere executivă
			627/21.08.2014	Amendă conducere executivă
3	SC Stability Insurance Broker de Asigurare SRL	Periodic	628/21.08.2014	Retragere aprobare conducere executivă
			928/21.10.2013	Retragere autorizație
4	SC Alpina Broker de Asigurare SRL	Periodic	927/21.10.2013	Sanționare societate cu amendă Avertisment scris conducere executivă Plan de măsuri
5	SC April Broker de Asigurare SRL	Periodic	930/21.10.2013	Avertisment scris conducere executivă
6	SC Romins Broker de Asigurare SRL	Inopinat	932/21.10.2013 931/21.10.2013	Aprobare suspendare activitate la cerere Avertisment scris conducere executivă
			933/21.10.2013	Plan de măsuri
7	SC Best Team Broker de Asigurare SRL	Periodic	929/21.10.2013	Retragere autorizației Retragere aprobare conducere executivă Amendă conducere executivă
8	SC Salve Broker de Asigurare SRL	Inopinat	1159/3.12.2013 1155/3.12.2013	Aprobare Retragere autorizație la cerere Retragere aprobare conducere executivă
9	SC Unity Broker de Asigurare SRL	Periodic	1229/16.12.2013	Plan de măsuri sanționarea societate cu amendă
10	SC Etica Broker de Asigurare SRL	Inopinat	7/23.01.2014 6/23.01.2014	Retragere autorizație Avertisment scris conducere executivă
11	SC Sure Invest Company Broker de Asigurare SRL	Inopinat	16/31.01.2014	Plan de măsuri Amendă conducere executivă
12	SC Sud Asig Broker de Asigurare SRL	Periodic	12/31.01.2014 11/31.01.2014	Plan de măsuri Amendă conducere executivă Avertisment scris societate
13	SC Asigest Broker de Asigurare SRL	Periodic	55/25.02.2014	Plan de măsuri Avertisment scris societate

Nr. crt.	Broker de asigurare și/sau reasigurare	Tip control	Nr. și dată decizie de sancționare	Măsurile dispuse în urma controlului
14	SC Pannon Safe Broker de Asigurare SRL	Inopinat	58/25.02.2014 57/25.02.2014	Retragere autorizație Avertisment scris conducere executivă
15	SC Shanti Do Broker de Asigurare SRL	Inopinat	56/25.02.2014	Retragere autorizație
16	SC Victoria Broker de Asigurare SRL	Inopinat	85/28.03.2014	Interzicere temporară activitate
17	SC Nelba Broker de Asigurare SRL	Inopinat	146/28.04.2014 147/28.04.2014 148/28.04.2014	Interzicere temporară activitate Sancționarea societate cu amendă Amendă conducere executivă
18	SC MBI Marchetingberatung Broker de Asigurare SRL	Inopinat	89/28.03.2014	Interzicere temporară activitate
19	SC Emiasig Broker de Asigurare SRL	Inopinat	637/23.08.2013	Aprobare suspendare activitate la cerere
20	SC Mondial Broker de Asigurare SRL	Inopinat	344/12.07.2013	Aprobare retragere autorizație la cerere
21	SC Top Asig Broker de Asigurare SRL	Inopinat	343/12.07.2013	Aprobare retragere autorizație la cerere
22	SC Agroprotector 2010 Broker de Asigurare SRL	Periodic	Nu este cazul	S-a luat act de controlul efectuat
23	SC Aero Asig - Broker de Asigurare SRL	Inopinat	1158/03.12.2013	Aprobare retragere autorizație la cerere
24	SC Carion Broker de Asigurare SRL	Inopinat	1157/03.12.2013	Aprobare retragere autorizație la cerere
25	SC Marins International Broker de Asigurare SRL	Inopinat	1156/03.12.2013	Aprobare retragere autorizație la cerere
26	SC Interasig Broker de Asigurare SRL	Inopinat	13/31.01.2014	Aprobare retragere autorizație la cerere
27	SC Alo asigurări - Broker de Asigurare SRL	Inopinat	10/31.01.2014	Aprobare retragere autorizație la cerere
28	SC Kunden Broker de Asigurare SRL	Periodic	Nu este cazul	S-a luat act de controlul efectuat
29	SC Inter Broker de Asigurare SRL	Periodic	Nu este cazul	S-a luat act de controlul efectuat
30	SC Aust Insurance Broker de Asigurare SRL	Periodic	Nu este cazul	S-a luat act de controlul efectuat
31	SC Ispo Broker de Asigurare SRL	Inopinat	59/25.02.2014	Aprobare suspendare activitate la cerere
32	SC Union First Broker de Asigurare SRL	Inopinat	15/31.01.2014	Aprobare retragere autorizație la cerere
33	SC Standard Class Broker de Asigurare SRL	Inopinat	14/31.01.2014	Plan de măsuri
34	SC Daw management Broker de Asigurare SRL	Periodic	Nu este cazul	S-a luat act de controlul efectuat

Sursa: ASF

5.2. Controlul în piața instrumentelor și investițiilor financiare

Principalele elemente verificate în cadrul controalelor de fond/periodice au vizat la:

- **intermediari:** servicii de investiții financiare autorizate și prestate efectiv, capitalul inițial, structura organizatorică și modificări intervenite în modul de organizare și funcționare, cerințe organizatorice, proceduri interne, documente, informații și raportări în relația cu clienții și potențialii clienți, evaluarea clienților și a oportunității serviciului de investiții prestat, clasificarea clienților și notificarea acestora, păstrarea în siguranță a activelor clienților, conflictul de interese, cercetarea pentru investiții, stimulentele, reguli privind executarea ordinelor și administrarea ordinelor clienților, tranzacții personale și tranzacții în contul propriu, practici frauduloase, operațiunile transfrontaliere, cerințe privind transparența și integritatea operațiunilor cu instrumente financiare, fondurile proprii, prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării actelor de terorism și sancțiunile internaționale;
- **societățile de administrare a investițiilor:** activitățile desfășurate/delegate, administrarea portofoliilor individuale de investiții, fondurile proprii, modificări în organizare și funcționare, controlul intern, publicitatea fondurilor de investiții, reguli prudențiale și politica de administrare a riscului, reguli de conduită, obligații de raportare ale SAI/fondurilor administrate, autorizarea și funcționarea fondurilor deschise de investiții administrate, evaluarea activelor fondurilor de investiții administrate și calculul activelor fondurilor deschise de investiții administrate, politica de investiții a fondurilor administrate, emisiunea și răscumpărarea titlurilor de participare, prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării actelor de terorism și sancțiunile internaționale;
- **depozitari:** existența unui departament specializat pentru activitatea de depozitare, modificări supuse avizării, evidențierea în conturi separate a activelor entităților depozitate,

respectarea instrucțiunilor date de SAI, respectarea interdicției de transferare, gajare, dispunere, garantare, modul de calcul al valorii unitare a titlurilor de participare, informarea ASF (CNVM) cu privire la orice abuz al SAI în raport cu activele OPCVM depozitate, sub-depozitarea activelor/încetarea funcției de depozitar;

- **operatori de piață:** modificări în modul de organizare și funcționare a operatorului de piață și a pieței reglementate, accesul participanților pe piața reglementată, admiterea, suspendarea sau retragerea de la tranzacționare a instrumentelor financiare, monitorizarea respectării regulilor pieței reglementate și depistarea abuzului de piață, cerințe privind transparența pre și post tranzacționare în cadrul pieței reglementate, raportări privind activitatea operatorului de piață, raportări privind activitatea pieței, operațiuni transfrontaliere;
- **depozitari centrali:** modificări în modul de organizare și de funcționare, admiterea valorilor mobiliare și a membrilor în sistemul depozitarului central, depozitarea valorilor mobiliare, operațiuni de registru și evidențele depozitarului central, administrarea riscurilor, politica de investiții, reglementările depozitarului central, finalitatea decontării și transferul dreptului de proprietate, operațiuni transfrontaliere;
- **case de compensare:** modificări în modul de organizare și de funcționare, admiterea membrilor compensatori în sistemul de compensare-decontare, proceduri privind neîndeplinirea obligațiilor membrilor compensatori și/sau necompensatori, suspendarea și retragerea dreptului de acces la sistemul de compensare-decontare, politica de investiții, cerințe privind sistemul de conturi în marjă, condiții de transparență, operațiuni transfrontaliere;
- **fondul de compensare a investitorilor:** reglementările fondului, resursele financiare, excluderea membrilor fondului, procedura de compensare, obligații privind transparența fondului și a membrilor, operațiuni transfrontaliere;
- **societăți de investiții financiare:** modificări supuse autorizării/avizării/notificării ASF (CNVM), adunarea generală a acționarilor SIF, structura acționariatului societății de investiții financiare, activitatea de administrare a portofoliului SIF, rapoarte curente, litigii, prevenirea și combaterea spălării banilor și sancțiuni internaționale.

La începutul anului 2013, CNVM a aprobat planul de control al entităților din sectorul pieței de capital aferent anului în curs. Acesta a cuprins 28 de entități:

- 11 intermediari (10 societăți de servicii de investiții financiare și o instituție de credit);
- 4 societăți de administrare a investițiilor (având în administrare 15 OPCVM/AOPC);
- două bănci depozitare;
- cele cinci societăți de investiții financiare;
- un operator de piață;
- cei doi depozitari centrali;
- cele două case de compensare;
- fondul de compensare a investitorilor.

Până la data de 29 aprilie 2013, controlul respectării dispozițiilor legale și ale reglementărilor aplicabile în domeniul pieței de capital a fost exercitat de CNVM care a verificat, prin inspecții la fața locului, activitatea entităților reglementate, autorizate și supravegheate.

Conform planului de control aprobat, în perioada ianuarie - 29 aprilie 2013 (până la înființarea ASF) s-au efectuat 7 controale de fond ce au vizat activitatea a 6 intermediari de servicii de investiții financiare (5 societăți de servicii de investiții financiare și o instituție de credit), precum și a unui operator de piață.

Pe lângă controalele menționate anterior, în perioada ianuarie - 29 aprilie 2013 a fost derulat și un control inopinat/tematic, care a vizat activitatea unei SSIF.

Astfel, CNVM a decis în perioada ianuarie - 29 aprilie 2013 aplicarea de sancțiuni cu avertisment (8), amendă (29, în cuantum total de 476.569,8 lei), retragerea autorizației (3) și interdicția desfășurării unor activități (2), în baza propunerilor cuprinse în notele întocmite de personalul de control de specialitate.

Tabelul II 21 Sancțiunile aplicate de CNVM în 2013 în cadrul activității de control în sectorul piață de capital

Entități vizate	Tip sancțiune	Nr. de sancțiuni (01.01 - 29.04.2013)
Intermediari/persoane fizice din cadrul acestora	- avertisment	1
	- amendă	22
	- retragerea autorizației	3
	- interdicție	2
Societăți de administrare a investițiilor/societăți de investiții/depozitari/persoane fizice din cadrul acestora	- avertisment	7
	- amendă	2
Alte situații	- amendă	5

Sursa: ASF

Ulterior înființării ASF, personalul specializat de control a asigurat, conform atribuțiilor specifice, ducerea la îndeplinire a planului aprobat în anul 2013, astfel încât, în perioada 29 aprilie 2013 - 31 decembrie 2013 au fost efectuate controale de fond la restul de 21 de entități incluse în planul de control.

Pe lângă controalele menționate anterior, după data de 29 aprilie 2013 au fost derulate și 5 controale inopinate/tematice, care au vizat 3 societăți de servicii de investiții financiare, un depozitar central și o societate de administrare a investițiilor.

De asemenea, în cadrul acțiunilor de anchetă, în conformitate cu prevederile art. 2 alin. (5) lit. f.) din Legea nr. 297/2004, și ale art. 2 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 93/2012, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 113/2013, au fost emise 4 decizii de audiere la sediul ASF.

Ca urmare a activității de control au fost impuse sancțiuni, s-au transmis atenționări entităților controlate, s-a decis notificarea societăților supuse controlului cu privire la obligația remedierii deficiențelor constatate de echipele de control și/sau după caz, sesizarea altor instituții sau autorități competente (spre exemplu PICCJ-DIICOT, CAFR, ANAF, ONPCSB). În plus, în cazul constatării de către echipele de control a unor situații nereglementate sau reglementate insuficient, au fost formulate o serie de propuneri privind modificarea unor reglementări emise de ASF.

Astfel, pe baza constatărilor echipelor de control, în perioada 29 aprilie - 31 decembrie 2013, ASF a decis aplicarea de sancțiuni cu avertisment (17), amendă (50, în cuantum total de 550.370,81 lei), retragerea autorizației (5) și interdicția desfășurării unor activități (6).

Tabelul II 22 Sancțiunile aplicate de ASF în 2013 în cadrul activității de control în sectorul piață de capital

Entități vizate	Tip sancțiune	Nr. de sancțiuni (29.04 - 31.12.2013)
Intermediari/persoane fizice din cadrul acestora	- avertisment	11
	- amendă	38
	- retragerea autorizației	5
	- interdicție	6
Societăți de administrare a investițiilor/societăți de investiții/depozitari/persoane fizice din cadrul acestora	- avertisment	6
	- amendă	10
Alte situații	- amendă	2

Sursa: ASF

Ca urmare a activității de control în Sectorul instrumentelor și investițiilor financiare, pe parcursul anului 2013 (inclusiv până la înființarea ASF) au fost aplicate amenzi în valoare totală de 1.026.940,61 lei, în creștere semnificativă față de anul 2012 (amenzi în sumă de 316.157,2 lei), anul 2011 (amenzi în sumă de 91.500 de lei) și anul 2010 (amenzi în sumă de 191.978 de lei).

Individualizarea sancțiunilor aplicate de ASF s-a realizat în raport cu circumstanțele personale și reale ale săvârșirii faptei și conduita făptuitorului. Conform prevederilor Legii nr. 297/2004, ASF poate aplica sancțiuni persoanelor fizice cărora, în calitate de administratori, reprezentanți legali sau exercitând *de jure* sau *de facto* funcții de conducere, ori exercitând cu titlu profesional activități reglementate de lege, le este imputabilă respectiva contravenție pentru că, deși puteau și trebuiau să prevină săvârșirea ei, nu au făcut-o.

Din situațiile întâlnite cu ocazia acțiunilor de control desfășurate la instituții din piața de capital în anul 2013, două au fost de notorietate publică, de natură a periclita încrederea investitorilor și participanților la piețe:

SSIF Harinvest SA

Societatea a utilizat disponibilitățile clienților săi în alt mod decât pentru acoperirea obligațiilor acestora și a folosit instrumentele financiare din portofoliile lor pentru a acoperi tranzacții realizate pe contul altor clienți, fără existența unui acord prealabil care să întrunească prevederile legale.

La fel de grav este că societatea nu a respectat condițiile de menținere a evidențelor, neasigurând acuratețea acestora și corespondența cu instrumentele financiare și fondurile deținute în numele clienților.

Totodată, s-au constatat discrepanțe majore existente între datele înscrise în raportările lunare referitoare la fondurile clienților transmise către ASF (CNVM), precum și în raportările pe care societatea le-a realizat către depozitarul central (reconcilieri), pe de o parte și în situațiile evidențiate în sistemul de back-office al societății, pe de altă parte, societatea folosind procedura sell-out în condiții care nu o impuneau.

În afară de problemele majore identificate mai sus, în timpul acțiunii de control inopinat s-au constatat și alte deficiențe referitoare la importul și înregistrarea corectă a datelor clienților, îndeplinirea obligației completării unui formular de ordin pentru fiecare ordin de tranzacționare și lipsa segregării corecte a activităților desfășurate de angajați pentru a evita riscul pierderii activelor aparținând clienților ca urmare a folosirii necorespunzătoare a acestora.

Pe baza aspectelor constatate, Consiliul ASF a dispus următoarele sancțiuni:

- amendă în cuantum de 33.850 de lei, reprezentând 5% din cifra de afaceri totală realizată în anul financiar 2012 și retragerea autorizației de funcționare pentru SSIF Harinvest SA.;
- amendă în cuantum de 50.000 de lei, retragerea autorizației de conducător și interzicerea pentru o perioadă de 5 ani a dreptului de a ocupa o funcție, de a desfășura o activitate sau de a presta un serviciu pentru care se impune autorizarea în condițiile Legii nr. 297/2004 pentru Maria Florica Boghițoi - conducător în cadrul SSIF Harinvest SA.;
- amendă în cuantum de 100.000 de lei, retragerea autorizației de agent de servicii de investiții financiare și interdicție pentru o perioadă de 5 ani pentru dna Maria Voinea - ASIF în cadrul SSIF Harinvest SA.;
- amendă în cuantum de 30.000 de lei, retragerea autorizației de conducător obținută și interdicție pentru o perioadă de 3 ani pentru dna Carmen Cecilia Pîrviceanu - conducător în cadrul SSIF Harinvest SA.;
- amendă în cuantum de 10.000 de lei, pentru dna Ana Maria Belu - reprezentant al compartimentului de control intern în cadrul SSIF Harinvest SA.;

- amendă în cuantum de 30.000 de lei și interdicție 3 ani pentru fiecare dintre membrii Consiliului de Administrație: Lungu Veronel, Antonescu Ion și Ilie Mihail.;
- de asemenea, în această speță, Consiliul ASF a dispus și sesizarea altor autorități și instituții în drept (PICCJ-DIICOT, Camera Auditorilor Financieri).

Ca urmare a constatărilor controlului de la SSIF HARINVEST SA, ASF a extins verificările și asupra altor entități implicate în cazul tranzacțiilor efectuate de această societate. Astfel, au fost inițiate controale inopinate, în cursul lunii ianuarie 2014, la Banca Comercială Română, Depozitarul Central și SSIF Broker SA Cluj-Napoca. În cazul celor doi intermediari, controlul a inclus verificarea unor aspecte privind tranzacțiile de tip sell-out, precum și cele corelate cu acestea, derulate de aceste societăți, având contraparte SSIF Harinvest SA. În cazul Depozitarului Central, controlul a vizat respectarea prevederilor legale în ceea ce privește tranzacțiile de tip sell-out derulate de SSIF Harinvest SA.

Situațiile constatate în urma acestor verificări au determinat ASF să adopte o serie de măsuri sancționatorii (amenzi), dar și sesizarea organelor de cercetare penală. Totodată, în vederea protejării intereselor participanților la piață dar și a descurajării practicilor frauduloase, ASF a solicitat SC Bursa de Valori București SA și SC Depozitarul Central SA să modifice prevederile reglementărilor proprii în ceea ce privește necesitatea reglementării distincte a procedurilor de tip sell-out speciale, sub aspectul documentelor justificative necesare anterior realizării acestor operațiuni și sub alte aspecte. De asemenea, ASF a inițiat demersuri de modificare a prevederilor Legii nr. 297/2004 sub aspectul calificării drept infracțiune a unor fapte care sunt considerate contravenții (practică frauduloasă, conform prevederilor Regulamentului CNVM nr. 32/2006).

Furturi de acțiuni pe piața de capital

Cea de a doua situație specială constatată a reprezentat în fapt o substituie de identitate și fraudă, realizate de o persoană, care prin intermediul unui document de identitate falsificat, s-a prezentat sub o identitate falsă la sediul unor societăți de intermediere autorizate pe piața de capital și la entități bancare și a realizat operațiuni de tranzacționare și gestionare de fonduri, în numele și pe contul titularului de drept.

Măsurile adoptate de ASF în această speță au vizat printre altele sancționarea cu amendă a unei persoane juridice și a persoanelor fizice responsabile din cadrul intermediarilor implicați în operațiuni și, într-un caz, cu retragerea autorizațiilor acordate de ASF (CNVM) unei persoane fizice, precum și sesizarea organelor de cercetare penală cu privire la constatările ASF.

5.3. Controlul în sistemul de pensii private

Activitatea de control a entităților din Sectorul sistemului de pensii private, desfășurată de ASF a avut rolul de a preveni sau a remedia situații care prejudiciuau interesele participanților și beneficiarilor la fondurile de pensii administrate privat și facultative. În Sectorul sistemului de pensii private, entitățile autorizate se află în perioada de acumulare, ieșirile din sistem având caracter accidental.

În conformitate cu planul anual de control al entităților din sistemul de pensii private, în cursul anului 2013 au fost programați a fi controlați toți administratorii de fonduri private de pensii, depozitarii acestora și Fondul de Garantare a Drepturilor din Sistemul de Pensii Private.

În ceea ce privește planificarea controalelor periodice, s-au avut în vedere prevederile art. 10 din Norma nr. 3/2010, conform căreia, activitatea de control se organizează și se desfășoară în baza unor planuri aprobate de autoritatea de supraveghere. Astfel, ținând cont de faptul că toți cei 11 administratori de fonduri private de pensii și cei 3 depozitari care desfășoară activitate sunt controlați anual, nu a fost necesară planificarea unor controale inopinate la aceștia. În perioada 01.01.2013 - 29.04.2013 s-au desfășurat acțiunile de control de fond (periodic) la sediul entităților, descrise în continuare.

Tabelul II 23 Acțiunile de control în sistemul de pensii private în perioada ianuarie - aprilie 2013

Nr. crt.	Entitate controlată	Perioada desfășurării controlului	Conținut decizii
1	BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	21.01.2013 - 20.02.2013	Decizia CSSPP: <i>plan de măsuri de remediere a deficiențelor constatate</i>
2	RAIFFEISEN BANK SA	21.01.2013 - 20.02.2013	Nu s-au identificat deficiențe care să necesite adoptarea de către Consiliul CSSPP a unei decizii de sancționare
3	SC GENERALI SOCIETATE DE ADMINISTRARE A FONDURILOR DE PENSII PRIVATE SA	11.02.2013 - 14.03.2013	Decizie a Consiliului ASF din data de 18.07.2013: - <i>măsuri de remediere a deficiențelor;</i> - <i>amendă de 10.000 de lei Vreme loan în calitate de Președinte Directorat;</i> - <i>retragere autorizație agent de marketing fond de pensii facultativ persoană fizică Velea Ruxandra</i>
4	ING ASIGURĂRI DE VIAȚĂ SA	18.03.2013 - 18.04.2013	Decizie a Consiliului ASF din data de 28.08.2013: - <i>măsuri de remediere a deficiențelor</i>
5	SC ALICO SOCIETATE DE ADMINISTRARE A UNUI FOND DE PENSII ADMINISTRAT PRIVAT SA	29.03.2013 - 29.04.2013	Decizie a Consiliului ASF din data de 12.07.2013: - <i>măsuri de remediere a deficiențelor</i>
6	SC BRD SOCIETATE DE ADMINISTRARE A FONDURILOR DE PENSII PRIVATE SA	01.04.2013 - 30.04.2013	Decizie a Consiliului ASF din data de 24.07.2013: - <i>măsuri de remediere a deficiențelor</i>

Sursa: ASF

Activitatea de control a entităților din sistemul de pensii private, a continuat și după data de 29.04.2013 (data înființării ASF). Astfel, pentru administratorii de fonduri private de pensii, controlați în perioada 01.01.2013 - 29.04.2013, pentru care CSSPP nu a emis decizii ca urmare a controalelor efectuate, a dispus Consiliul ASF.

În afara controalelor periodice, în perioada 1 ianuarie - 29 aprilie 2013 s-au desfășurat 31 de acțiuni de anchete și analiza a 76 de raportări efectuate de inspectorii control din CSSPP.

Cele mai multe anchete s-au efectuat asupra modului în care administratorii de pensii desfășoară activitatea de marketing, prin analize și investigații efectuate asupra a 52 de raportări referitoare la activitatea de marketing, transmise la CSSPP de administratorii de pensii și agenții de marketing persoane juridice. Analizarea acestor raportări a determinat efectuarea de către inspectorii de control ai CSSPP a 10 investigații către administratorii de pensii și agenții de marketing persoane juridice la care s-au constatat aspecte de nerespectare a prevederilor legale, iar în baza măsurilor dispuse au fost sancționați agenții de marketing pentru abaterile înregistrate cu decizii de atenționare, avertismente scrise sau retragerea avizelor de agenți de marketing persoane fizice pentru situațiile depistate că s-au desfășurat prin nerespectarea prevederilor privind activitatea de marketing pentru aderarea persoanelor eligibile la fondurile de pensii private.

În perioada menționată s-au mai efectuat analize și investigații asupra celor 24 de raportări ale administratorilor de pensii referitoare la nevirarea la termen a contribuțiilor participanților către fondurile de pensii facultative.

De asemenea, s-au efectuat anchete pentru soluționarea a 13 sesizări transmise către CSSPP, care au determinat desfășurarea a 8 investigații cu notificări către administratorii de pensii în a căror activitate s-au reclamat nerespectarea prevederilor legale, precum și solicitarea de înregistrări care să asigure finalizarea anchetelor penale efectuate de inspectoratele județene de poliție.

În vederea respectării planului anual de control, **după data de 29.04.2013**, s-au efectuat următoarele acțiuni de control de fond/periodic, la sediul entităților din Sectorul sistemului de pensii private. Ca urmare a controalelor efectuate, până la data de 28.02.2014, Consiliul ASF a decis dispunerea în sarcina entităților a ducerii la îndeplinire a unor planuri de măsuri.

Tabelul II 24 Acțiunile de control în sistemul de pensii private în perioada mai - decembrie 2013

Nr. crt.	Entitate controlată	Perioada desfășurării controlului	Conținut decizii
1	ALLIANZ TIRIAC PENSII PRIVATE SOCIETATE DE ADMINISTRARE A FONDURILOR DE PENSII PRIVATE SA	10.06.2013 - 10.07.2013	Decizie a consiliului ASF din data de 12.11.2013 - <i>măsuri de remediere a deficiențelor</i>
2	EUREKO SOCIETATE DE ADMINISTRARE A FONDURILOR DE PENSII PRIVATE SA	10.06.2013 - 10.07.2013	Decizie a consiliului ASF din data de 12.11.2013 - <i>măsuri de remediere a deficiențelor</i>
3	BANCA COMERCIALĂ ROMÂNĂ SA	31.07.2013 - 30.08.2013	Decizie a consiliului ASF din data de 24.02.2014 - <i>măsuri de remediere a deficiențelor</i>
4	SC AEGON - SOCIETATE DE ADMINISTRARE A UNUI FOND DE PENSII ADMINISTRAT PRIVAT SA	13.08.2013 - 13.09.2013	Decizie a consiliului ASF din data de 21.01.2014 - <i>măsuri de remediere a deficiențelor</i>
5	SC ING PENSII SOCIETATE DE ADMINISTRARE A UNUI FOND DE PENSII ADMINISTRAT PRIVAT SA	03.10.2013 - 01.11.2013	<i>La data redactării măsurile aplicate erau încă în perioada în care puteau fi contestate</i>
6	APF SOCIETATE DE ADMINISTRARE A FONDURILOR DE PENSII FACULTATIVE SA	03.10.2013 - 01.11.2013	<i>La data redactării măsurile aplicate erau încă în perioada în care puteau fi contestate</i>
7	SC BCR PENSII, SOCIETATE DE ADMINISTRARE A FONDURILOR DE PENSII PRIVATE SA	08.11.2013 - 05.12.2013	<i>La data redactării măsurile aplicate erau încă în perioada în care puteau fi contestate</i>
8	SAI RAIFFEISEN ASSET MANAGEMENT SA	08.11.2013 - 29.11.2013	<i>La data redactării măsurile aplicate erau încă în perioada în care puteau fi contestate</i>
9	Fondul de Garantare a Drepturilor din Sistemul de Pensii Private	13.12.2013 - 20.12.2013	<i>La data redactării măsurile aplicate erau încă în perioada în care puteau fi contestate</i>

Sursa: ASF

Ca urmare a controalelor periodice efectuate în anul 2013, până la data de 28.02.2014 s-a aplicat o amendă contravențională, s-a dispus retragerea autorizației pentru un agent de marketing persoană fizică și s-a dispus, pentru 9 entități, ducerea la îndeplinire a unor planuri de măsuri de remediere a deficiențelor constatate. De asemenea, pentru o entitate nu a fost necesară dispunerea de măsuri sancționatorii, iar pentru ultimele 5 entități controlate în trimestrul IV urmează a se decide în Consiliul ASF după prezentarea notelor privind rapoartele de control.

În afara controalelor periodice, în perioada 1 mai - 31 decembrie 2013 s-au mai desfășurat alte 108 acțiuni⁴³, astfel:

40 de raportări referitoare la modul în care administratorii de pensii desfășoară activitatea de marketing;

- 14 raportări transmise de administratorii de pensii referitoare la nevirarea la termen a contribuțiilor participanților către fondurile de pensii facultative;
- 22 de anchete pentru soluționarea sesizărilor transmise la ASF de persoane eligibile care au reclamat următoarele aspecte:

⁴³ Anchetele desfășurate de inspectorii de control au avut în vedere respectarea prevederilor din Legea nr. 233/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, prin măsuri de cercetare și analiză detaliată a tuturor aspectelor sesizate, în așa fel încât persoanele eligibile să adere și să participe la fondurile de pensii private pe baza manifestării de voință și a drepturilor care li se cuvin.

- încheierea unor acte individuale de aderare fără acordul și semnătura persoanelor eligibile;
- lipsa informațiilor transmise de administratorii de pensii către participanți cu privire la situația contribuțiilor și a activelor nete;
- neprocesarea unor transferuri solicitate de participanții de la un fond de pensii către un alt fond de pensii private;
- acordarea drepturilor care se cuvin pentru participanții care s-au pensionat;
- nevalidarea actelor de aderare care au confirmarea manifestării de voință din partea persoanelor eligibile, ca urmare a procesului de repartizare aleatorie sau a faptului că respectivele persoane nu sunt înregistrate cu plata contribuțiilor de asigurări sociale, în evidențele Casei Naționale de Pensii Publice.;
- 31 de anchete asupra dosarelor penale transmise de organele de cercetări penale, identificându-se agenții de marketing persoane fizice pentru care există suspiciunea că au încheiat actele individuale de aderare fără acordul și semnătura persoanelor eligibile;
- o audiere în vederea analizării și dispunerii măsurilor care se impun pentru eficientizarea activității de marketing desfășurată pentru Fondul de Pensii Administrat Privat ING.

6. COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ ÎN SISTEMUL FINANCIAR NEBANCAR

6.1. Relația cu instituțiile Uniunii Europene

6.1.1. Cadrul instituțional al dialogului România - Uniunea Europeană

Autoritatea Europeană pentru Valori Mobiliare și Piețe (ESMA)

Deciziile la nivelul acestei autorități se iau în Consiliul Supraveghetorilor (ESMA BoS) format din conducătorii autorităților de supraveghere a pieței de capital din Uniunea Europeană. ASF a fost implicată în activitatea decizională a ESMA, prin participare la toate cele 7 reuniuni ale Consiliului Supraveghetorilor ce au avut loc în anul 2013, contribuind astfel la întărirea dialogului ASF cu ESMA și cu autoritățile similare la nivel european. În cadrul reuniunilor ESMA BoS, ASF și-a exprimat votul pe marginea opiniilor, standardelor tehnice și de reglementare, a ghidurilor și a altor documente elaborate de ESMA.

La nivel tehnic, ASF este implicată în activitățile comitetelor permanente ale ESMA și în activitățile subgrupurilor de lucru ale acestora, participând alături de alți experți ai autorităților de supraveghere din UE la elaborarea de analize și rapoarte privind activitatea piețelor și analize cost-beneficiu (CEMA - Comitetul pentru analize economice și de piață), la elaborarea de opinii privind aplicarea prevederilor aferente agențiilor de rating (CRA - Agenții de rating), elaborarea de standarde tehnice și opinii pe marginea transpunerii directivelor UCITS (IMSC - Comitetul permanent privind administrarea investițiilor), implementarea prevederilor directivei privind abuzul pe piață (MISC - Comitetul permanent privind integritatea pieței), sistemele de compensare-decontare, depozitari centrali și bazele de date centralizate pentru tranzacțiile OTC cu instrumente financiare derivate (PTSC - Comitetul permanent privind activitatea de post-tranzacționare), aspecte privind transpunerea directivei MiFID (IPISC - Comitetul permanent privind protecția investitorilor și intermediarii), elaborarea de ghiduri și recomandări în domeniul inovației financiare (FISC - Comitetul permanent pentru inovație financiară), raportarea tranzacțiilor și raportările conform EMIR (MDRWG - Grupul de lucru privind raportarea datelor din piață), analize și recomandări privind indicii (ESMA/EBA - Benchmarks), dezvoltarea și implementarea de sisteme IT (Comitetul permanent privind IT), analiza gradului de implementare a legislației UE în legislația națională (Panelul de monitorizare).

La nivelul subgrupurilor de lucru (drafting subgroups/task forces) din cadrul comitetelor permanente, experți ai ASF au fost implicați în elaborarea de documente și materiale care stau la baza discuțiilor comitetelor permanente ale ESMA. Astfel, experți din cadrul ASF au participat la elaborarea cadrului pentru cooperarea internațională și schimbul de informații între supraveghetori (ETFS - Cadrul legal privind acordurile de cooperare și schimbul de informații), la proiecte de standarde tehnice pentru aplicarea noului regulament european privind depozitarii centrali (Grup de lucru privind depozitarii centrali) și în derularea de exerciții de evaluare a practicilor de supraveghere folosite de autoritățile competente (MiFID-CoB - supravegherea materialelor și informațiilor publicitare conform MiFID).

Autoritatea Europeană pentru Pensii Ocupaționale (EIOPA)

Ca și în cazul Autorității Europene pentru Valori Mobiliare (ESMA), deciziile la nivelul EIOPA se iau în cadrul Consiliului Supraveghetorilor (EIOPA BoS) format din conducătorii autorităților de supraveghere ai piețelor

de asigurări și pensii din Uniunea Europeană. În anul 2014, ASF a participat la toate cele 5 reuniuni ale Consiliului Supraveghetorilor, exprimându-și votul pe marginea documentelor discutate în cadrul acestui forum.

Pregătirea declarațiilor și documentelor EIOPA se realizează, la nivel tehnic, în cadrul comitetelor permanente din care fac parte experți ai autorităților naționale de supraveghere.

Experții ASF au fost implicați în activitățile grupurilor permanente ale EIOPA dedicate pregătirii aplicării directivei Solvabilitate II prin: elaborarea de politici de reglementare pentru supravegherea grupurilor de asigurare, asigurarea cooperării între colegiile de supraveghere (IGSC - Supravegherea Grupurilor de Asigurări), elaborarea de proiecte de standarde și linii directoare tehnice pentru aplicarea prevederilor directivei Solvabilitate II în ceea ce privește sistemele de guvernare (IGSRR - Guvernarea Internă, Evaluarea Supravegherii și Raportarea), în procesul de aplicare de modele interne pe marginea Solvabilitate II (IM - Modele Interne), în elaborarea de standarde tehnice privind cerințele de capital, fondurilor proprii și rezervelor tehnice conform regimului Solvabilitate II (FinReq - Cerințe Financiare).

În domeniul pensiilor ocupaționale, experții ASF au participat în cadrul grupurilor de lucru (OPC - Pensii Ocupaționale) la elaborarea de opinii privind aplicarea legislației europene în domeniul pensiilor ocupaționale și la elaborarea studiului cantitativ de impact privind revizuirea Directivei IORP.

Aspecte privind protecția consumatorilor de servicii de asigurări au făcut obiectul analizelor din cadrul Grupului de lucru al EIOPA privind protecția consumatorului și inovație financiară (CCPFI). Experți ai ASF au fost implicați în elaborarea de ghiduri privind gestionarea contestațiilor de către societățile de asigurare - raportare transfrontalieră. În cadrul grupului de lucru FSC - Stabilitate financiară, s-au realizat analize și studii privind transferul de risc alternativ și pregătirea unui test de stres pentru 2014, în domeniul asigurărilor și pensiilor.

În ceea ce privește subgrupurile de lucru, experții ASF au fost implicați în activitățile subgrupului privind planurile personale de pensii. În baza raportului privind planurile personale de pensii din UE, realizat în cadrul acestui subgrup, Comisia Europeană va decide direcția de acțiune, respectiv: fie introducerea unei directive care să reglementeze la nivel european toate pensiile private, fie introducerea unui regulament european care să funcționeze ca un cadru legislativ paralel cu legislația națională („al doilea regim”).

Consiliul European pentru Risc Sistemic (ESRB)

Începând cu luna iulie 2013 ASF a fost implicată, în calitate de membru fără drept de vot, în activitățile Comitetului European pentru Risc Sistemic (ESRB), atât la nivel decizional, prin participarea la reuniunile Consiliului General, cât și la nivel tehnic, prin participarea în cadrul Comitetului Consultativ Tehnic. În anul 2013, activitatea ESRB s-a axat pe teme ca: riscuri și vulnerabilități identificate în interiorul Uniunii Europene, recomandările privind obiectivele și instrumentele politicii macroprudențiale, pachetul privind garanțiile pe termen lung (LTG), evaluarea impactului LTG asupra unor prevederi din directiva Solvabilitate II, considerații la nivel macroprudențial privind contrapărțile centrale, identificarea, prevenirea și minimizarea riscurilor în întregul sistem financiar al Uniunii Europene; tabloul riscurilor prezentat de cele trei autorități de supraveghere europene: Autoritatea Bancară Europeană (EBA), Autoritatea Europeană pentru Valori Mobiliare și Piețe (ESMA), Autoritatea Europeană pentru Pensii Ocupaționale (EIOPA).

La nivel tehnic, în luna octombrie 2013, ASF a fost implicată în activitatea CERS de elaborare a unui manual tehnic privind operaționalizarea instrumentelor macroprudențiale din CRDIV/CRR, precum și a unui raport pilot cu privire la politicile macroprudențiale care se adresează decidenților, participanților la piață și opiniei publice.

6.1.2. Participări ASF la structuri ale Consiliului UE și ale Comisiei Europene

Pe parcursul anului 2013, ASF s-a implicat activ în procesul de negociere a legislației la nivel european prin participarea experților săi la reuniuni ale grupurilor de lucru ale Consiliului și Comisiei Europene care au dezbătut inițiative legislative în domeniul asigurărilor-reasigurărilor și serviciilor financiare: Directiva OMNIBUS II, Directiva QUICK FIX II, revizuirea directivei privind intermedierea în asigurări - IMD II, pachetul legislativ privind piețele și instrumentele financiare (MiFID/MIFIR), proiectul de regulament privind abuzul de piață (MAR), proiectul de directivă UCITS V, proiectul de regulament privind îmbunătățirea decontării operațiunilor cu instrumente financiare în Uniunea Europeană și depozitarii centrali, proiectul de directivă de instituire a unui cadru pentru redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a firmelor de investiții (BRR), proiectul de regulament referitor la documentele privind informațiile cheie pentru produsele de investiții (PRIIPS).

În anul 2013, Comisia Europeană a publicat o serie de noi proiecte legislative cu impact asupra serviciilor financiare din România:

- **propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului cu privire la informațiile privind plătitorul care însoțesc transferurile de fonduri/Propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor, inclusiv al finanțării terorismului.** În luna februarie 2013, Comisia Europeană a lansat un pachet de instrumente legislative privind eficientizarea regimurilor de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului. Scopul comun al adoptării celor două instrumente legislative constă în revizuirea cadrului UE în vigoare în domeniul combaterii spălării banilor și a finanțării terorismului, cu scopul de a spori eficacitatea acestuia și de a asigura conformitatea sa cu standardele internaționale;
- **propunerea de regulament privind fondurile europene de investiții pe termen lung.** În data de 26 iunie 2013, Comisia Europeană a publicat o propunere de regulament referitoare la un nou cadru de reglementare a fondurilor de investiții adresat investitorilor care doresc să investească pe termen lung. Regulamentul prevede norme uniforme privind autorizarea, politicile de investiții și condițiile de funcționare a fondurilor de investiții alternative ale UE (FIA) comercializate în Uniunea Europeană ca fonduri europene de investiții pe termen lung;
- **propunerea de regulament privind fondurile de piață monetară.** Publicată de Comisia Europeană în data de 4 septembrie 2013, propunerea de regulament este menită a reglementa fondurile de piață monetară, sursă importantă pentru finanțarea pe termen scurt a instituțiilor financiare, corporațiilor și guvernelor;
- **propunerea de regulament privind indicii de referință utilizați pentru instrumente și contracte financiare (benchmarks).** În data de 18 septembrie 2013, Comisia Europeană a publicat o propunere de proiect legislativ în vederea restabilirii încrederii în integritatea indicilor de referință. Noile norme vor asigura exactitatea și vor ameliora fiabilitatea indicilor de referință, vor facilita prevenirea și detectarea încercărilor de manipulare a acestora, vor clarifica responsabilitățile în privința indicilor și în privința supravegherii acestora de autoritățile competente.

6.2. Relația cu organisme internaționale

Organizația Internațională a Reglementatorilor de Valori Mobiliare (IOSCO)

În anul 2013 ASF a continuat mandatul în cadrul structurii de conducere a IOSCO (Comitetul Director) și s-a implicat la nivelul Comitetului regional european și al Comitetului piețelor emergente și în curs de dezvoltare.

Comitetul Director. Începând cu anul 2012 ASF este membră în structura de conducere la nivel organizatoric (IOSCO Board) și reprezentantă a Comitetului regional european în cadrul aceleiași structuri, pentru un mandat de 2 ani. Activitatea ASF în cadrul IOSCO a fost intensificată prin contribuții și materiale de prezentare susținute de reprezentanții ASF în cadrul Comitetului regional european și Comitetului piețelor emergente și în curs de dezvoltare. ASF a participat activ la elaborarea de rapoarte și standarde internaționale, prin implicarea experților ASF în grupuri și subgrupuri de lucru cu activitate specializată și și-a asumat rolul la nivel organizatoric prin participarea la procesul de adoptare a deciziilor privind: memorandumul multilateral de cooperare, calitatea de membru și drepturile de vot, plata contribuțiilor anuale, măsuri graduale aplicabile membrilor care nu își îndeplinesc obligațiile, amendarea Statutului IOSCO, condițiile de admitere a noilor membri.

Comitetul privind creșterea economică și piețele emergente (GEM). ASF a fost aleasă ca membru în cadrul structurii de conducere a Comitetului privind creșterea economică și piețele emergente. Noua structură pune un accent mai mare pe echilibrarea creșterii economice, pe consolidarea canalelor de comunicare și dezvoltarea unei mai mari capacități de reglementare pentru autoritățile care au jurisdicție asupra piețelor emergente.

Comitetul regional european (ERC). Comitetul și-a continuat activitatea în legătură cu evoluția aplicării MMoU IOSCO de către membrii ERC, au fost discutate teme de interes pentru membri în legătură cu activitatea schimbului de informații între aceștia și au fost identificate modalitățile pentru a încuraja implementarea principiilor IOSCO, precum și pentru utilizarea celor mai bune practici de supraveghere la nivel european.

Comitetele permanente. La nivel tehnic, experți ai ASF au fost implicați în activitatea a patru comitete specializate ale IOSCO, contribuind la analiza impactului schimbărilor la nivel global asupra pieței financiare ca urmare a crizei financiare (IOSCO C2 - Comitetul pentru piețe secundare), la elaborarea metodologiei de identificare a instituțiilor financiare de importanță sistemică globală care nu aparțin unui grup bancar sau unui grup de societăți de asigurări (G-SIFs), la elaborarea de măsuri pentru redresarea intermediarilor și standarde prudențiale pentru sectorul valorilor mobiliare (IOSCO C3 - Comitetul pentru intermediari), la identificarea celor mai bune practici în domeniul administrării investițiilor existente în jurisdicția membrilor (IOSCO C5 - Comitetul pentru administrarea investițiilor).

Experții ASF din cadrul Comitetului pentru cooperare și schimb de informații (IOSCO C4) au lucrat la identificarea principalelor elemente referitoare la descurajarea participanților la piață de a încălca prevederile legale, la identificarea jurisdicțiilor necooperante. De asemenea, grupul a actualizat Raportul IOSCO privind investigațiile transfrontaliere și procedurile aplicabile acestora prin includerea de bune practici și experiențe ale membrilor. În cadrul acestui comitet a fost înființat Grupul de verificare a cererilor pentru a deveni semnatar al MMoU (Screening Group) cu scopul de a revizui cererile autorităților de a deveni semnatare ale IOSCO MMoU și de a stabili dacă autoritățile respective au puteri legale pentru a se încadra în prevederile acordului. Experți ai ASF au fost implicați în activitatea de analiză a noilor cereri și în propunerea de măsuri pentru acele autorități care nu îndeplinesc criteriile pentru a deveni semnatare ale acordului multilateral.

Organizația Internațională a Supraveghetorilor din domeniul Pensii (IOPS)

Pe parcursul anului 2013 ASF a continuat să se implice activ în proiectele privind elaborarea de principii, standarde și bune practici realizate în cadrul Comitetului Tehnic și Comitetului Executiv și a participat la Adunarea Generală a Membrilor IOPS. În cadrul acesteia, în conformitate cu procedurile de alegere stabilite în regulamentul IOPS, candidatura ASF pentru a-și continua încă 2 ani mandatul de membru în Comitetul Executiv al IOPS a fost aprobată.

În anul 2013 agenda IOPS s-a concentrat pe subiecte privind: elaborarea ghidului de bune practici privind guvernanta instituțională a autorităților de supraveghere, analiza costurilor și comisioanelor din diferite jurisdicții și dezvoltarea unei metodologii de calcul comune la nivel global și de împărțire a costurilor pe categorii și membri, la elaborarea de teste de stres și la analiza scenariilor pentru planurile de pensii. Membrii organizației au abordat și subiecte noi, precum supravegherea distribuției anuităților pentru a preîntâmpina situația în care beneficiarii ar fi blocați cu un produs sub-optimal de plată a pensiilor pentru toată durata pensiei și supravegherea auto-înrolării ținând cont de experiența statelor care au implementat deja aceste programe și care și au introdus responsabilități/cerințe specifice (mai stringente) pentru angajatori și furnizori, comparativ cu sistemele voluntare pure.

Asociația Internațională a Supraveghetorilor în Asigurări (IAIS)

ASF s-a implicat activ, prin intermediul reprezentanților săi în comitetele și subcomitetele IAIS, în activitatea pe care asociația a desfășurat-o în 2013 în scopul promovării unei piețe globale a asigurărilor, eficientă și solidă din punct de vedere financiar.

În anul 2013 activitatea IAIS a abordat teme care au vizat elaborarea și implementarea de standarde privind supravegherea (Principiile de bază în asigurări, standarde, linii directe), intensificarea cooperării cu organisme internaționale cum ar fi Comitetul de Stabilitate Financiară (FSB), Forumul Comun și Fondul Monetar Internațional, identificarea rolului asigurărilor în contextul stabilității financiare globale și promovarea supravegherii macroprudențiale; evaluarea și gestionarea riscurilor și vulnerabilităților care provin din alte sectoare și își produc efecte și în sectorul asigurărilor, elaborarea cadrului comun pentru supravegherea grupurilor de asigurări active la nivel internațional (ComFrame).

INFE - Rețeaua Internațională pentru Educație Financiară

În calitate de membru în cadrul Rețelei Internaționale pentru Educație Financiară (INFE), ASF contribuie la elaborarea și revizuirea documentelor în lucru și la promovarea la nivel național a principiilor, a ghidurilor și a rapoartelor pe care această organizație le publică în vederea sprijinirii programelor de educație financiară.

În anul 2013 eforturile organizației s-au concentrat pe identificarea modalităților de a asigura sustenabilitatea financiară a activității sale, ceea ce a determinat o schimbare a structurii acesteia. Noua structură a organizației se aplică începând cu anul 2014.

ASF a devenit membru cu drepturi depline în INFE, putând fi reprezentată, începând cu anul 2014, în Comitetul Tehnic, Comitetul Consultativ și la subgrupurile de lucru ale INFE.

7. ACTIVITATEA JURIDICĂ

ASF desfășoară o activitate specializată, expres reglementată de legiuitor în scopul menținerii sau restabilirii legalității actelor administrative emise de Autoritate, protejării acestora și evitării chemării în judecată ca pârât, fapt care ar putea conduce către suportarea unor cheltuieli de judecată și plata unor daune persoanelor lezate.

Sectorul instrumentelor și investițiilor financiare

Pentru asigurarea și menținerea cadrului legal necesar îndeplinirii obiectivelor fundamentale ale ASF, activitatea juridică s-a concretizat prin implicarea directă în faza de elaborare a actelor administrative cu caracter individual și normativ, în vederea asigurării conformității acestora cu cadrul legal aplicabil. Astfel, în urma analizei lucrărilor întocmite de compartimentele de specialitate din Sectorul instrumentelor și investițiilor financiare, în această perioadă s-au emis 1.800 de avize pentru legalitate și 120 de adrese interne și externe. De asemenea, s-a oferit în mod permanent asistență juridică celorlalte structuri din Sectorul instrumentelor și investițiilor financiare, prin emiterea de puncte de vedere, analize și opinii juridice și s-a participat nemijlocit la întocmirea unor lucrări cu un grad ridicat de complexitate.

În perioada 01.01.2013 - 31.12.2013, activitatea de soluționare a plângerilor prelabile a constat în analiza și propunerea de măsuri, precum și elaborarea răspunsurilor oficiale în cadrul procedurii administrative prelabile, prevăzută de Legea nr. 554/2004 privind contenciosul administrativ.

În perioada 01.01.2013 - 30.04.2013 au fost soluționate 19 plângeri prelabile formulate împotriva măsurilor dispuse de CNVM, după cum urmează: un număr de **17** plângeri au fost respinse, o plângere a fost admisă, o plângere a fost admisă în parte.

Plângerile prelabile formulate împotriva actelor administrative individuale emise de CNVM au vizat, în principal, următoarele:

- *avizarea modificărilor actelor societare în legătură cu AOPC;*
- *ofertele publice, cu privire la obligativitatea persoanelor la inițierea și derularea ofertelor publice;*
- *acțiuni concertate în legătură cu emitenți ale căror valori mobiliare sunt admise la tranzacționare;*
- *respectarea de societățile de investiții financiare și de administratorii acestora, a dispozițiilor incidente privind piața de capital, în urma controlului efectuat de reprezentanții CNVM;*
- *respectarea normelor legale referitoare la obligațiile de transparență ale emitenților.*

Dintre deciziile de respingere a contestațiilor un număr de **12** dintre acestea formează obiectul unor acțiuni în instanță. Aceste decizii au vizat, în principal, următoarele:

- *nerespectarea obligațiilor de raportare prevăzute de art. 224 alin. (1) din Legea nr. 297/2004;*
- *înregistrarea SC Fondul Proprietatea SA la CNVM ca AOPC;*
- *concertări prin care se depășește pragul legal de 5%, nerespectarea obligației prevăzute la art. 286 din Legea nr. 297/2004;*
- *nerespectarea obligației privind oferta publică de preluare, prevăzută la art. 203 din Legea nr. 297/2004;*
- *nerespectarea prevederilor art. 42 alin. (1) din Regulamentul CNVM nr. 15/2004, în urma constatărilor echipei de control a CNVM/ASF.*

După înființarea ASF, în perioada 30.04.2013 - 31.12.2013 s-au soluționat **109 plângeri prelabile formulate împotriva măsurilor dispuse de Autoritate**, care au fost soluționate după cum urmează: un număr de **100 de** plângeri au fost respinse, **4** plângeri au fost admise, **o** plângere a fost admisă în parte, **4** plângeri fiind rămase fără obiect.

Plângerile prelabile formulate împotriva actelor administrative individuale sau cu caracter normativ (Regulamentul CNVM nr. 10/2012) emise de ASF au vizat, în principal, următoarele:

- *ofertele publice, cu privire la obligativitatea persoanelor de a iniția și de a derula ofertele publice;*
- *majorările de capital social, prin aport în natură sau în numerar, care au avut loc la emitenții ale căror valori mobiliare sunt admise la tranzacționare;*
- *respectarea normelor legale și a regulilor de conduită în relația cu clienții de către societățile de servicii de investiții financiare, conducătorii acestora, agenți și membrii compartimentului de control intern;*
- *respectarea de societățile de servicii de investiții financiare a dispozițiilor incidente privind piața de capital, în urma controalelor efectuate de reprezentanții ASF la sediile acestora;*
- *respectarea normelor legale referitoare la obligațiile de transparență ale emitenților;*
- *respectarea normelor legale referitoare la manipularea de piață;*
- *respectarea normelor legale aplicabile operatorilor de piață reglementată.*

Dintre deciziile de respingere a plângerilor prelabile, un număr de **35** dintre acestea formează obiectul unor acțiuni în instanță. Aceste decizii au vizat, în principal următoarele:

- *nerespectarea obligațiilor privind AGA în cadrul unor societăți emitente, conform Regulamentului nr. 1/2006;*
- *acțiuni concertate prin care se depășește pragul legal de 5%, nerespectarea obligației prevăzute la art. 286 din Legea nr. 297/2004;*
- *nerespectarea obligației privind oferta publică de preluare, prevăzută la art. 203 din Legea nr. 297/2004;*
- *nerespectarea prevederilor titlului VII - Abuzul pe piață din Legea nr. 297/2004, prin efectuarea de tranzacții pe baza unor informații privilegiate;*
- *nerespectarea reglementărilor și procedurilor interne aplicabile societăților de servicii de investiții financiare;*
- *respingerea solicitării de modificare a actului constitutiv al unei SIF în ceea ce privește cerințele de cvorum și majoritate de vot.*

În perioada **01.01.2013 - 31.12.2013**, activitatea de reprezentare a intereselor ASF (CNVM) în dosare de instanță care au vizat sectorul pieței de capital s-a concretizat în instrumentarea a **219 dosare de instanță**, care au totalizat peste 360 de termene de judecată.

Dintre acestea, au fost înregistrate **85 de dosare noi de instanță**, dintre care 20 de dosare în perioada 01.01.2013 - 29.04.2013, iar **65** au fost înregistrate în perioada 30.04.2013 - 31.12.2013, după înființarea ASF.

Dosarele în care ASF (CNVM) a avut calitate procesuală pasivă (pârâtă) au avut ca obiect:

- acțiuni în contencios administrativ vizând anularea, respectiv suspendarea executării unor acte administrative individuale emise de CNVM, prin care s-a dispus:
  - aplicarea unor sancțiuni contravenționale (amenzi contravenționale, retragerea autorizației de funcționare, radierea din Registrul public al ASF) pentru nerespectarea obligațiilor prevăzute de legislația pieței de capital, respectiv:
    - nerespectarea de societățile de servicii de investiții financiare și societățile de administrare a investițiilor a dispozițiilor incidente privind piața de capital;

- nerespectarea normelor legale și a regulilor de conduită în relația cu clienții de către conducătorii societăților de servicii de investiții financiare, agenți și reprezentanții compartimentului de control intern;
- nerespectarea reglementărilor și procedurilor interne aplicabile societăților de servicii de investiții financiare;
- nerespectarea de către emitenți/membri ai consiliilor de administrație a obligațiilor privind convocarea și derularea AGA prevăzute de Legea nr. 297/2004, Regulamentul nr. 6/2009 și Regulamentul nr. 1/2006;
- nerespectarea prevederilor titlului VII - Abuzul pe piață din Legea nr. 297/2004, prin efectuarea de tranzacții pe baza unor informații privilegiate/neraportarea unor tranzacții suspecte;
- măsuri cu caracter administrativ vizând respectarea obligațiilor legale specifice pieței de capital:
  - obligarea la lansarea de oferte publice de preluare;
  - suspendarea unor drepturi de vot ale acționarilor ale căror dețineri depășesc pragul maxim prevăzut de lege;
  - obligarea la înstrăinarea acțiunilor deținute cu depășirea pragului prevăzut de art. 286¹ din Legea nr. 297/2004;
  - ridicarea suspendării drepturilor de vot dispusă fără respectarea prevederilor legale;
  - efectuarea demersurilor pentru încheierea de contracte cu Depozitarul Central;
- măsuri cu caracter asiguratoriu;
- acțiuni în contencios administrativ vizând anularea, respectiv suspendarea executării unor acte administrative asimilate (de tipul adreselor prin care s-a răspuns petenților cu privire la diverse cereri) sau împotriva refuzului nejustificat de a rezolva o cerere (apreciat ca atare de reclamant) - de exemplu, respingerea solicitării de modificare a actului constitutiv al unei SIF în ceea ce privește cerințele de cvorum și majoritate de vot, respingerea aprobării majorării capitalului social prin hotărâre a consiliului de administrație al unei SIF;
- acțiuni în contencios administrativ având ca obiect anularea unor prevederi din acte administrative cu caracter normativ emise de CNVM (Regulamentul CNVM nr. 1/2006, Instrucțiunea nr. 2/2006, Instrucțiunea nr. 1/2007, Dispunerea de măsuri nr. 1/2006), a unor acte de interpretare (Decizia CNVM nr. 994/2011) sau excepții de nelegalitate ale unor acte administrative emise de CNVM;
- litigii de drept civil (comercial):
  - acțiuni având ca obiect constatarea statutului de societate de tip închis, care nu îndeplinește condițiile pentru a fi admisă la tranzacționare;
  - acțiuni vizând obligarea unor acționari la plata unor daune rezultând din nerespectarea obligațiilor acestora de derulare a ofertelor publice de preluare obligatorie;
  - acțiuni în pretenții;
- dosare penale;
- excepții de neconstituționalitate;
- accesul la informații de interes public solicitate în baza Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informații de interes public;
- acțiuni de dreptul muncii;
- obligația de a face.

Pe de altă parte, pe lângă sancțiunile și măsurile dispuse în sarcina entităților reglementate și supravegheate, în exercitarea rolului său vizând protejarea intereselor investitorilor de pe piața de capital, ASF (CNVM) a avut calitate procesuală activă în cauze având ca obiect constatarea nulității absolute a unor

hotărâri A.G.A. adoptate cu încălcarea legislației specifice pieței de capital, respectiv cererea adresată instanței competente pentru a autoriza convocarea AGA în cazul unei societăți admise la tranzacționare.

La acestea s-au adăugat dosarele vizând:

- 95 de cereri de înregistrare la masa credală a debitorilor în cazul cărora s-a deschis procedura insolvenței (cereri de creanță);
- 65 de dosare de executare silită;
- contestații la executare și cereri de suspendare provizorie a executării silite.

Sectorul asigurărilor-reasigurărilor

Consilierii juridici au formulat apărări și au reprezentat interesele CSA în 30 de cauze procesuale, dintre care 19 au fost contestații împotriva deciziilor de sancționare, iar 11 au avut alt obiect.

După înființare, ASF a fost reprezentată în 53 de cauze procesuale în legătură cu activitatea din cadrul Sectorului asigurărilor-reasigurărilor, dintre care 32 au fost contestații împotriva deciziilor de sancționare, iar 21 au avut alt obiect.

Sectorul sistemului de pensii private

Consilierii juridici au formulat apărări și au reprezentat interesele CSSPP în 8 dosare de cauze procesuale, dintre care două au fost contestații împotriva deciziilor de sancționare, iar 6 au avut alt obiect. De asemenea, au formulat apărări și au reprezentat interesele CSSPP în 2 dosare de executare silită și au soluționat patru plângeri prelabile formulate de persoanele sancționate prin decizii emise de CSSPP.

După înființare ASF a fost reprezentată în 13 cauze procesuale în legătură cu activitatea din cadrul Sectorului sistemului de pensii private, dintre care două au fost contestații împotriva deciziilor de sancționare, iar 11 au avut alt obiect. De asemenea, au formulat apărări și au reprezentat interesele CSSPP în două dosare de executare silită. Consilierii juridici au soluționat o plângere prelabilă formulată de o persoană sancționată prin decizie emisă de CSSPP.

8. MANAGEMENTUL RESURSELOR UMANE

8.1. Situația specifică generată de înființarea ASF

În cursul anului 2013 activitatea derulată de ASF în domeniul resurselor umane a pus accent pe crearea cadrului unic de organizare și funcționare a instituției în vederea îndeplinirii misiunii sale.

ASF a preluat toate atribuțiile și prerogativele Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare, Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor și Comisiei de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private, preluând implicit posturile și personalul încadrat la aceste comisii la data de 30.04.2013. Integrarea efectivă a personalului și a structurilor organizatorice anterioare s-a putut realiza însă abia la data de 01.08.2013, când au fost aprobate de Consiliul ASF Regulamentul de Organizare și Funcționare al ASF (cu propria structură integrativă a fostelor comisii), precum și Regulamentul Intern al ASF (cu un singur stat de funcții aplicabil la nivelul ASF).

Organigrama ASF care a rezultat la momentul 01.08.2013, precum și statul de funcții din aceeași dată evidențiază comasarea activităților de suport ale ASF, precum și distribuția activității de supraveghere, monitorizare și control la nivelul piețelor financiare non-bancare pe sectoare, respectiv: Sectorul asigurărilor-reasigurărilor, Sectorul instrumentelor și investițiilor financiare și Sectorul sistemului de pensii private.

De asemenea, prin negocierea cu reprezentanții salariaților ASF și cu sindicatul format la nivelul fostei CNVM, s-a aprobat contractul colectiv de muncă la nivelul ASF pentru perioada 01.08.2013 - 31.07.2014.

8.2. Structura organizatorică și numărul de salariați pe total și pe activități

În perioada ianuarie - aprilie 2013 au funcționat cele trei comisii de supraveghere respective: (CSA, CNVM și CSSPP) de sine stătătoare, iar de la începutul lunii mai 2013 a devenit funcțională (cu un Consiliul propriu) Autoritatea de Supraveghere Financiară care a preluat un număr total de 718 posturi, astfel:

Tabelul II 25 Numărul de posturi preluate la înființarea ASF

Sector de activitate	Nr. de posturi bugetate aprobate la 30.04.2013	Nr. de posturi bugetate ocupate la 30.04.2013	Nr. de posturi bugetate vacante la 30.04.2013
CNVM	267	257	10
CSA	297	225	72
CSSPP	154	98	56
TOTAL	718	580	138

Sursa: ASF

După intrarea în vigoare a OUG nr. 94/2013 pentru modificarea și completarea OUG nr. 93/2012 privind înființarea, organizarea și funcționarea Autorității de Supraveghere Financiară, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 136/1995 privind asigurările și reasigurările în România, Autoritatea de Supraveghere Financiară trebuia să se încadreze în numărul total de posturi de 609, motiv pentru care în data de 16 ianuarie 2014 ASF s-a conformat încadrându-se, prin măsuri de reorganizare a activității și a personalului reducând numărul de posturi până la 609.

Din cele 609 posturi un număr de 160 reprezintă funcții de management (șef de departament, director, director adjunct, șef de serviciu, șef de cabinet), iar restul de 449 de posturi reprezintă funcții de execuție de specialitate pentru fiecare sector de activitate (de ex: inspector de specialitate, inspector specialitate daune, inspector asigurări, specialist piețe reglementate, specialist piețe de capital, analist autorizare, specialist reglementare, specialist reglementari contabile, inspector control, consilier juridic, specialist resurse umane, economist, actuar, consilier actuar, auditor intern, analist financiar, administrator rețea calculatoare, analist, programator, inginer de sistem, informatician).

În perioada 30.04.2013 - 31.12.2013, Autoritatea de Supraveghere Financiară a angajat, de asemenea, un număr de 80 de persoane, în calitate de personal specializat majoritatea pentru structurile organizatorice nou înființate, respectiv: Serviciul Audit Intern, Serviciul de Sănătate și Securitate a Muncii, Serviciul Protecția Informațiilor Clasificate, Direcția Afaceri Europene și Relații Internaționale, Direcția Supraveghere Integrată, Serviciul Managementul Riscurilor, Serviciul Managementul Crizelor, Direcția Analiză Studii și Publicații, Serviciul Abuz pe Piață (Sectorul instrumentelor și investițiilor financiare), Direcția Prevenirea Spălării Banilor.

De asemenea, din numărul total de posturi al Autorității de Supraveghere Financiară, 234 de persoane au desfășurat activități de control și supraveghere off-site (personal din Serviciul Audit intern, Serviciul Control Intern, Direcția Prevenirea Spălării Banilor, Direcția Supraveghere Integrată, Direcția Autorizare - Avizare - Sectorul asigurărilor-reasigurărilor, Direcția Supraveghere și Stabilitate Financiară - Sectorul asigurărilor-reasigurărilor, Direcția Asigurări Obligatorii - Sectorul asigurărilor-reasigurărilor, Direcția Protecția Asiguraților - Sectorul asigurărilor-reasigurărilor, Direcția Contestații și Protecția investitorilor - Sectorul instrumentelor și investițiilor financiare, Direcția Supraveghere Tranzacții și Emitenți - Sectorul instrumentelor și investițiilor financiare, Direcția Autorizare - Supraveghere Entități Reglementate - Sectorul instrumentelor și investițiilor financiare, Direcția Autorizare - Avizare - Sectorul sistemului de pensii private, Direcția Supraveghere - Sectorul sistemului de pensii private, Direcția Protecție Participanți - Sectorul sistemului de pensii private), iar 40 de persoane desfășoară activități de control și supraveghere on-site (Direcția Control - control societăți și brokeri asigurare - reasigurare, anchete și inspecții pe piața de capital și sistemul de pensii private).

Organigrama Autorității de Supraveghere Financiară la data de 31 decembrie 2013 este prezentată în Anexa II.19.

Autoritatea de Supraveghere Financiară, în temeiul art. 23 din OUG 93/2012, a preluat personalul celor trei entități cu menținerea funcțiilor și a salariilor avute de fiecare salariat la data de 29.04.2013.

Pentru activitatea de resurse umane a urmat o perioadă de maximă provocare privind asigurarea continuității activității în cadrul noii autorități înființate. Astfel, un colectiv format din reprezentanți din direcțiile de resurse umane și din direcțiile juridice proveniți de la fiecare entitate, și-a adus contribuția la crearea unui cadru unitar de organizare și funcționare a ASF. În acest sens, pe parcursul a două luni a prins contur Regulamentul de organizare și funcționare care a stabilit, în primul rând, noua structură organizatorică ținând seama de activitățile specifice fiecărui sector de activitate, precum și de asigurarea serviciilor suport la nivel de ASF. În paralel s-a lucrat și la stabilirea unor reguli comune privind raporturile de muncă, drepturile și obligațiile fiecărei părți, sistemul de salarizare, reglementări integrate în Regulamentul intern al ASF. Pentru întocmirea și definitivarea acestor regulamente care au pus bazele unui cadru unic de organizare și funcționare al ASF s-au depus eforturi susținute de colectivul desemnat. De menționat că la acea dată, în afară de Consiliul ASF, nu exista o altă structură de conducere unitară și centralizată la nivel de ASF. Această situație a generat mai multe ambiguități, concretizate în dificultăți

la nivelul armonizării procesului decizional, al comunicării și raportării rezultatelor obținute. Însă cu toate aceste greutăți întâmpinate, colectivul desemnat a finalizat aceste regulamente, care au fost înaintate spre analiză și aprobare Consiliului ASF la începutul lunii iulie, cu aplicare din luna august 2013.

După aprobarea regulamentelor pentru activitatea de resurse umane a urmat o altă provocare, și anume, încadrarea salariaților preluați din cadrul celor trei entități în noua structură organizatorică. În acest sens, în cursul lunii iulie au început negocierile cu salariații ASF, în vederea integrării acestora în noul stat de funcții al ASF care a intrat în vigoare la 01.08.2013.

Implementarea Regulamentului de organizare și funcționare, și în special încadrarea salariaților în statul de funcții aprobat, a fost un proces complex, continuat cu implementarea unei noi grile de salarizare unitară, aplicabilă tuturor salariaților proveniți de la cele trei entități.

Această grilă de salarizare a încercat să fundamenteze importanța activităților din ASF pentru supravegherea prudențială a tuturor componentelor unei piețe financiare integrate evaluată la circa 25 de miliarde de euro, a cărei eventuală instabilitate ar putea genera fenomene sociale grave cu posibile implicații transfrontaliere.

Autoritatea de Supraveghere Financiară, alături de Banca Națională a României, constituie pilonii ce asigură stabilitatea țării în plan macrofinanciar și necesită o abordare unitară, inclusiv în privința salarizării, fiind considerate, în mod implicit, componente ale sistemului național de apărare a țării. Salarizarea ASF are ca reper sistemul practicat în BNR.

Încadrarea salariaților ASF

Implementarea Regulamentului de organizare și funcționare al ASF s-a realizat începând cu data de 01.08.2013 potrivit Hotărârii Consiliului ASF nr. 1/03.07.2013.

La data de 01.08.2013 toți salariați au fost încadrați în funcții de execuție. Pe pozițiile de conducere au fost numiți cu delegare salariați care să asigure conducerea interimară până la organizarea concursurilor pentru ocuparea acestora.

Stabilirea salariilor a avut la bază:

- oferta salarială fundamentată în raport cu activitatea depusă și calitatea muncii, nivelul de responsabilitate, importanța muncii depuse, complexitate, volum;
- principiul negocierii; s-a discutat și negociat cu fiecare salariat, atât funcția, cât și salariul.

În acest proces de implementare s-au întâlnit situațiile:

- salariaților care au deținut funcții de conducere („top” sau „middle management”), pentru încadrarea în pozițiile de execuție, li s-a oferit un salariu apropiat cu cel deținut anterior. S-a aplicat această politică pentru evitarea situațiilor conflictuale, pentru păstrarea unor specialiști experimentați etc., avându-se în vedere că o eventuală rezolvare în justiție nu era o soluție fezabilă și ar fi costat mai mult ASF;
- specialiștilor li s-a oferit un salariu apropiat de cel din piața financiară.

Această specificitate a sistemului de salarizare din ASF, principalul factor de creștere a eficienței instituționale, nu ar fi fost posibilă în condițiile în care grila de salarizare nu ar fi fost aprobată la nivelul Consiliului ASF în raport cu particularitățile și responsabilitățile specifice.

Număr total de posturi

La data de 29.04.2013, data comasării celor trei entități au fost 718 posturi aprobate bugetate din care 580 erau ocupate.

Creșterea volumului de activitate și implicit a numărului de salariați s-a concretizat în necesitatea dezvoltării unor activități existente sau chiar înființarea unor structuri noi pentru atingerea misiunii ASF. Astfel, s-au înființat și dezvoltat mai multe structuri organizatorice dintre care exemplificăm: Serviciul Control Intern, Serviciul Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, Serviciul de Sănătate și Securitate a Muncii, Serviciul Protecția Informațiilor Clasificate, Direcția Analiză Studii și Publicații etc.

Dezvoltarea activităților adiacente, dar impuse de legislația privind controlul intern, spălarea banilor, securitatea și sănătatea în muncă, regimul informațiilor clasificate etc., a condus la creșterea numărului efectiv de salariați. Totodată, pe parcursul întâlnirilor avute de conducerea ASF cu FMI s-a recomandat dezvoltarea activităților din sfera supravegherii, controlului, reglementării și autorizării din cele trei sectoare de activitate prin creșterea numărului de specialiști în aceste domenii.

În acest context, OUG nr. 94/2013 pentru modificarea și completarea OUG nr. 93/2012 privind înființarea, organizarea și funcționarea Autorității de Supraveghere Financiară, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 136/1995 privind asigurările și reasigurările în România, a stabilit că ASF trebuie să se încadreze în numărul total de 609 posturi până la data de 15.01.2014.

În vederea îndeplinirii prevederilor OUG nr. 94/2013, s-au întreprins următoarele măsuri care au făcut ca la data de 15.01.2014 statul de funcții al ASF să se reducă la 609 funcții:

- organizarea concursurilor pentru ocuparea funcțiilor de conducere;
- radierea din statul de funcții a tuturor posturilor vacante;
- reducerea unor posturi de funcționari administrativi;
- concedierea unor categorii de personal (ex. consilier, specialist în relații publice, unele categorii de funcționari administrativi).

Unul dintre obiectivele de perspectivă în managementul resurselor umane ale ASF este consolidarea structurii organizaționale și implementarea propunerii privind lucrul pe proiecte în cadrul unor grupuri de lucru multidisciplinare, cu scopul îmbunătățirii, atât a nivelului de comunicare între direcții, cât și a spiritului de inițiativă și a simțului de răspundere.

8.3. Formarea și evaluarea performanțelor profesionale

În anul 2013, odată cu preluarea personalului fostelor entități în structura organizațională a ASF, funcțiile de conducere au fost exercitate prin delegare de atribuții, fiind stabilit un proiect cu consultanță externă care să contribuie la activitatea de evaluare a personalului cu funcții de conducere din cadrul ASF, iar obiectivul principal al procesului de evaluare a fost de a descrie nivelul de performanță al fiecărui candidat care a participat la interviul socio-profesional, organizat de ASF, în contextul concursului/examenului derulat pentru ocuparea posturilor de conducere (șef de departament, director, director adjunct, șef de serviciu) din cadrul instituției.

Pentru a oferi o evaluare independentă și obiectivă a candidaților, ASF, în urma procedurilor legale de licitație desfășurate, a contractat SC PricewaterhouseCoopers Audit SRL (PwC), care a furnizat asistență și suport în procesul de recrutare și de selecție pentru posturile de conducere, oferind câte doi evaluatori de competențe manageriale per comisie de evaluare.

Interviul socio-profesional a vizat două dimensiuni:

I. **Cunoștințe tehnice de specialitate** (evaluate de un evaluator desemnat de ASF), specifice domeniului de activitate și postului pentru ocuparea căruia este derulat procesul;

II. **Competențe manageriale** (evaluate de doi consultanți evaluatori externi), considerate a fi, în general, relevante pentru posturile cu responsabilități de conducere. Competențele manageriale ce au fost evaluate, în scopul identificării candidaților corespunzători pentru posturile de conducere din ASF sunt:

- **rezolvarea de probleme și luarea deciziilor** - vizează soluționarea situațiilor dificile, capacitatea de a oferi ajutor personalizat, adaptat, pe baza experiențelor anterioare, capacitatea de gestionare a relațiilor delicate dintre oameni, capacitatea de anticipare a momentelor de criză, modul profesional și pragmatic de luare a deciziilor și/sau sprijinul acordat procesului de luare a deciziilor;
- **abilități de comunicare** - vizează capacitatea de a (se) prezenta într-un mod interesant, organizat, articulat și concis;
- **dezvoltarea echipei** - vizează capacitatea de a gestiona în mod eficient și de a ghida eforturilor de grup, de a anticipa obstacolele, de a oferi un feedback relevant, abilitatea de a lua măsuri nepopulare atunci când situația impune acest lucru;
- **orientarea către rezultat** - vizează capacitatea de a maximiza resursele disponibile pentru a oferi în mod constant rezultatele așteptate, respectând termenele limită.

În luna mai a anului 2014, consultantul PwC a pus la dispoziția ASF un raport cu recomandări privind structura organizațională optimă a ASF, în cadrul componentei de asistență organizațională, în care consultantul analizează situația curentă pentru a identifica modalitățile de optimizare și eficientizare a structurii organizaționale a ASF.

Raportul consultantului extern ce conține recomandări privind structura organizațională a ASF se referă la:

- analiza structurii organizaționale a ASF pe baza fiecărei componente a Autorității de Supraveghere Financiară a fostelor comisii, respectiv:
  - structurile organizatorice aflate în subordinea Consiliului ASF, a președintelui și a prim-vicepreședintelui;
  - structurile organizatorice din Sectorul asigurărilor-reasigurărilor, Sectorul instrumentelor și investițiilor financiare, Sectorul sistemului de pensii private și Fondul de Garantare a Asiguraților;
- Comisia de Supraveghere a Asiguraților (CSA), Comisia Națională a Valorilor Mobiliare (CNVM) și Comisia de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private (CSSPP) - care să acopere următoarele aspecte:
  - analiza viziunii și strategiei instituției, cu scopul evaluării noului model organizațional al funcțiilor suport și legislative care să răspundă obiectivelor stabilite prin înființarea ASF;
  - analiza mediului organizațional, a structurii organizaționale și a liniilor formale și informale de raportare, precum și a dimensiunilor curente ale fiecărei structuri și substructuri din cele trei componente;
  - analiza procesului decizional și de management existent, în vederea identificării eventualelor sinergii și/sau oportunități de eficientizare a acestuia;
  - rolurile și responsabilitățile fiecărei structuri și substructuri din noua organizație, conform noii organigrame propuse, precum și liniile de raportare dintre acestea;
- elaborarea matricei de competențe, având în vedere obiectivele alocate și specificul posturilor ocupate de salariații incluși în procesul de evaluare:
  - identificarea competențelor ce urmează a fi evaluate;
  - definirea comportamentelor aferente fiecărei competențe;
  - definirea nivelurilor de performanță pentru fiecare competență analizată;

- *analiza în linii generale a principalelor procese și activități specifice care să asigure funcționarea eficientă a noii instituții - care să acopere următoarele aspecte:*
  - *identificarea ariilor/zonelor comune din perspectiva activității interne, care pot fi comasate în structuri centralizate care să deservească noua instituție;*
  - *identificarea oportunităților de eficientizare a activităților prin reorganizare/automatizare, precum și prin valorificarea sinergiilor rezultate în urma consolidării celor trei instituții;*
  - *pregătirea unor analize comparative (benchmark) în raport cu cele mai bune practici din industria financiară, precum și cu instituții de reglementare similare din alte țări privind dimensiunea structurilor și substructurilor organizaționale din cadrul noii instituții.*

În baza evaluării structurii organizaționale a ASF efectuată de consultantul extern, precum și a evaluării pentru restul personalului ASF încadrat pe funcții de execuție, pe baza obiectivelor de performanță, criteriilor și standardelor profesionale stabilite în fișele postului fiecărui angajat ASF, se va proceda la luarea măsurilor necesare în vederea reducerii numărului de personal pentru optimizarea activității și a bugetului instituției.

ASF se află în curs de finalizare a procesului de consolidare a unui cadru integrat de funcționare și supraveghere a piețelor financiare non-bancare, a participanților și operațiunilor pe aceste piețe, corelativ cu finalizarea procesului de elaborare a unei politici de îmbunătățire a supravegherii și de resurse umane, orientate în primul rând asupra efectuării de către salariați calificați a supravegherii în amplasament.

Politica de sănătate și securitate în muncă

Deși este o activitate puțin vizibilă din exteriorul ASF, în paralel cu formarea și evaluarea performanțelor profesionale, în cadrul compartimentului de resurse umane s-a depus un efort considerabil pentru prevenirea riscurilor profesionale, protecția sănătății și securitatea lucrătorilor, eliminarea factorilor de risc și accidentare, informarea, consultarea și instruirea, planificarea activității, schimbarea atitudinii față de muncă, analiza evenimentelor, obținerea și monitorizarea rezultatelor. S-au identificat și evaluat riscurile pentru fiecare componentă a sistemului de muncă, respectiv executant, sarcină de muncă, mijloace de muncă/echipamente de muncă și mediul de muncă pe locuri de muncă/posturi de lucru. În urma evaluării riscurilor pentru fiecare loc de muncă au fost stabilite măsuri de prevenire și protecție, de natură tehnică, organizatorică, igienico-sanitară și de altă natură, necesare pentru asigurarea securității și sănătății lucrătorilor.

În cursul anului 2013 ASF a înregistrat trei accidente de muncă, respectiv două la locul de muncă și un accident de traseu. Nu au fost depistate cazuri de boli profesionale.

Protecția informațiilor clasificate

Specificul activității ASF impune păstrarea confidențialității informațiilor colectate de la entitățile reglementate și a concluziilor desprinse din demersurile de supraveghere și control care nu au un caracter public. Îndeplinirea acestei obligații a ASF este susținută de compartimentul de specialitate din Direcția Resurse Umane care pe parcursul anului 2013 a elaborat și dezvoltat cadrul procedural intern, a gestionat documentele clasificate aflate în posesia ASF, s-a îngrijit de gestionarea componentei de securitate a personalului, de implementarea sistemului de securitate fizică a instituției și de relaționarea cu autoritățile abilitate să coordoneze și să controleze măsurile privitoare la protecția informațiilor clasificate. Tot în acest compartiment au fost implementate și gestionate declarațiile de avere și declarațiile de interese.

9. TRANSPARENTĂ DECIZIONALĂ ȘI INFORMARE PUBLICĂ

Ca urmare a înființării Autorității de Supraveghere Financiară, în anul 2013, prin comasarea CSA, CNVM și CSSPP, activitatea de comunicare și relații cu mass-media este prezentată în două părți. Astfel, prima parte se referă la activitățile celor trei compartimente de comunicare, desfășurate în cadrul fiecăreia dintre cele trei comisii de supraveghere, în perioada ianuarie - aprilie 2013, iar în cea de-a doua parte la activitatea de comunicare din cadrul ASF, în perioada aprilie - decembrie 2013.

9.1. Ianuarie-aprilie 2013. Activitatea de comunicare în CNVM, CSA și CSSPP

Comisia Națională a Valorilor Mobiliare (CNVM)

Activitatea de comunicare și relații cu mass-media fost bazată pe principiul transmiterii sistematice, prompte și transparente prin canalele mass-media a informațiilor referitoare la activitatea instituției. De fiecare dată când CNVM a luat decizii majore cu privire la piața de capital din România, reprezentanții mass-media au fost informați prompt cu privire la acestea, în vederea înțelegerii corecte a măsurilor adoptate.

În activitatea de informare publică desfășurată, CNVM a urmărit:

- respectarea dreptului la informație al tuturor cetățenilor în conformitate cu prevederile legislației românești în vigoare;
- respectarea principiului egalității de informare și tratament al investitorilor și de protejare a intereselor acestora și ale tuturor actorilor pieței de capital;
- stabilirea și menținerea unor canale de comunicare variate între CNVM și diferitele categorii de public interesate de activitatea instituției, pentru asigurarea, prin structurile specializate, a accesului la informațiile de interes public.

Publicații periodice. În această perioadă, CNVM a continuat activitatea de publicare în versiunea electronică a edițiilor speciale lunare și săptămânale ale Buletinului CNVM, Partea I - Activitatea Comisiei, în vederea asigurării transparenței decizionale și a informării adecvate a publicului larg.

Pentru asigurarea transparenței activității societăților comerciale ale căror acțiuni sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată, conform Regulamentului CNVM nr. 1/2006 privind emitenții și operațiunile cu valori mobiliare, acestea au obligativitatea întocmirii, transmiterii și publicării în Buletinul electronic al CNVM a rapoartelor privind informații privilegiate, prevăzute la art. 226 alin. (1) din Legea nr. 297/2004.

Pentru asigurarea unui grad înalt de transparență, **pagina de internet**, www.cnvmr.ro, a fost actualizată permanent cu actele normative și actele individuale emise, chiar în ziua emiterii, în versiunea electronică săptămânală a Buletinului CNVM, iar ordonanțele de sancționare au fost publicate periodic în secțiunea site-ului special destinată acestui scop.

Comisia de Supraveghere a Asigurărilor (CSA)

La fel ca și în anii precedenți, CSA a informat publicul, cu promptitudine și profesionalism, cu privire la procesul de reglementare, precum și cu privire la deciziile de interes luate în această perioadă de CSA, în scopul protejării intereselor asiguraților și stabilității pieței asigurărilor.

Relația cu mass-media. Canalele de comunicare cel mai des utilizate au fost instituțiile de presă, prin intermediul cărora au fost transmise publicului informații sub formă de comunicate de presă. Astfel, în perioada ianuarie - aprilie 2013, au fost transmise comunicate și informații de presă cu privire la activitatea pieței românești de asigurare. Concomitent, acestea au fost publicate și pe pagina de internet a Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor, www.csa-isc.ro.

Publicații periodice. CSA a continuat și în 2013 să editeze și să distribuie gratuit Buletinul Informativ trimestrial, Anul VII, Nr. 1/aprilie 2013. Prin intermediul acestei publicații societățile și brokerii de asigurare, precum și publicul interesat au avut acces la cele mai recente informații cu privire la activitatea CSA, la evoluția pieței asigurărilor, dar și la noutățile și modificările legislației europene în domeniu. Toate edițiile Buletinului informativ al Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor pot fi consultate și în format electronic, la adresa www.asfromania.ro, în secțiunea Publicații/Buletine/Buletine CSA.

Pagina de internet a Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor, www.csa-isc.ro, deja consacrată publicului larg, a fost actualizată permanent cu informații referitoare la activitatea comisiei, cu toate comunicatele de presă ale comisiei, informații utile pentru asigurați și alte informații de interes pentru public. De asemenea, pe www.csa-isc.ro toți cei interesați au putut consulta baza de date CEDAM.

Programul de audiențe. Consiliul Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor a avut un program de audiențe, afișat atât la sediul instituției, cât și pe site-ul CSA. Aceste audiențe au avut rolul unei mai bune informări cu privire la eventualele probleme cu care se confruntă asigurații, păgubiții, societățile din domeniul asigurărilor și alte persoane interesate de domeniul asigurărilor.

Participarea CSA la evenimente organizate de asociațiile profesionale ale pieței asigurărilor, Uniunea Națională a Societăților de Asigurare din România (UNSAR), Uniunea Națională a Societăților de Intermediere și Consultanță în Asigurări din România (UNSICAR). Direcția comunicare și relații cu mass-media a pregătit participarea reprezentanților CSA la aceste evenimente prin furnizarea de materiale informative cu privire la subiectele dezbătute în cadrul acestora.

Comisia de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private (CSSPP)

Activitatea de comunicare și relații publice desfășurată în cadrul Comisiei de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private (CSSPP) a avut ca scop promovarea unei imagini corecte a activității comisiei, consolidarea relațiilor cu mass-media, cu celelalte instituții ale statului, cu organisme neguvernamentale, organisme internaționale, cu participanții și operatorii din piața pensiilor private. Aceasta a transmis prin mijloacele specifice de comunicare obiectivele și mesajele CSSPP, atât în interiorul cât și în exteriorul instituției, a furnizat informații de interes public în conformitate cu prevederile Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, a asigurat asistența participanților în demersurile lor către CSSPP.

În perioada ianuarie-aprilie 2013, activitatea CSSPP a fost prezentată opiniei publice și mass-media prin intermediul a șapte comunicate de presă ale căror subiecte au fost:

- apariția buletinelor informative pentru lunile decembrie 2012, ianuarie și februarie 2013. Acestea conțin principalele date statistice din: evoluția volumului activelor, a numărului de

- participanți, analize privind evoluția structurii participanților și a structurii investițiilor fondurilor de pensii private. De asemenea, acestea cuprind lista actelor emise de instituție în lunile analizate, aplicabile atât Pilonului II cât și Pilonului III;
- finalizarea absorbției fondului de pensii administrat privat PENSIA VIVA de către ALICO. La sfârșitul lunii martie 2013, Consiliul Comisiei de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private (CSSPP) a aprobat o serie de decizii care marchează finalizarea procesului de fuziune a Fondului de Pensii Administrat Privat PENSIA VIVA (fond absorbit) cu Fondul de Pensii Administrat Privat ALICO (fond absorbant).

Publicații periodice. CSSPP a continuat să publice și să tipărească lunar, în perioada ianuarie - aprilie 2013, trei buletine informative care conțin principalele date statistice ale lunilor anterioare publicării, precum și o listă a actelor emise de autoritate. Acestea sunt disponibile și pe site-ul noii autorități de supraveghere, www.asfromania.ro, la secțiunea Arhivă Buletine informative CSSPP.

Pagina de internet, www.csspp.ro, a fost îmbunătățită și optimizată permanent astfel încât să răspundă deopotrivă cerințelor utilizatorilor cât și ultimelor standarde în domeniu, pentru a fi un spațiu interactiv și atractiv pentru vizitatorii săi.

Declarațiile și interviurile în presă acordate de reprezentanții CSSPP au constituit un alt canal de comunicare cu publicul larg. Astfel, în cursul lunii aprilie 2013, reprezentanții CSSPP au acordat trei interviuri referitoare la finalizarea fuziunii fondurilor de pensii administrate privat PENSIA VIVA și ALICO, precum și la caracteristicile sistemului de pensii private, transparență și educație financiară.

9.2. Activitatea de comunicare publică și relații cu mass-media în cadrul Autorității de Supraveghere Financiară în perioada aprilie - decembrie 2013

Una din consecințele interne ale înființării ASF a fost necesitatea construirii unei identități vizuale a instituției și a unei strategii integrate de comunicare cu publicul.

Pagina de internet, www.asfromania.ro, care a fost lansată oficial pe data de 4 decembrie 2013, a reunit practic, într-un mod unitar, cele trei site-uri ale fostelor entități de supraveghere.

www.asfromania.ro cuprinde peste 1.500 de pagini, baze de date interactive, legi, acte normative și individuale emise de ASF, comunicatele de presă ale autorității, comunicatele Comisiei Europene și multe alte informații de interes pentru piețele reglementate și supravegheate de ASF. Pagina de internet a instituției este actualizată zilnic în proporție de 90% de reprezentanți ai Serviciului de comunicare.

Site-ul ASF este un instrument practic de comunicare cu publicul larg, dar și un instrument de lucru deosebit de util pentru toți jucătorii din cele trei piețe financiare non-bancare, astfel încât să răspundă cerințelor utilizatorilor și standardelor în domeniu.

Comunicatele și informațiile de presă. Cele mai importante aspecte cu privire la activitatea ASF au fost comunicate opiniei publice, preponderent, prin intermediul comunicatelor de presă. Astfel, în intervalul aprilie - decembrie 2013, au fost difuzate în mass-media 25 de comunicate de presă. De asemenea, acestea au fost postate concomitent și pe site-ul www.asfromania.ro.

Reprezentanții ASF au acordat ziariștilor interviuri și declarații cu privire la subiecte de interes pentru opinia publică și pentru societățile care activează pe cele trei piețe supravegheate și reglementate de Autoritate.

Corespondența cu mass-media a constituit un alt canal de comunicare. ASF a acordat o deosebită importanță întrebărilor adresate instituției în scris de reprezentanții presei și a întreprins toate demersurile pentru transmiterea răspunsurilor în cel mai scurt timp posibil. Această formă de dialog cu presa contribuie, alături de celelalte canale de comunicare utilizate, la realizarea unei cât mai bune transparențe a activității ASF.

Prin urmare, în această perioadă, ASF a răspuns solicitărilor venite din partea jurnaliștilor din presa centrală și locală - presa scrisă, radio și TV. Majoritatea întrebărilor adresate de jurnaliști s-au referit la cele mai recente acte normative și individuale emise de autoritate pentru cele trei sectoare, la activitatea pieței asigurărilor, precum și la cea a pieței de capital.

Evenimentele organizate, fie de Autoritatea de Supraveghere Financiară, fie de alte entități din domeniu, au constituit, de asemenea, importante canale de comunicare pe care instituția le-a utilizat în anul 2013.

Participarea ASF la conferințe pe tema asigurărilor: Forumul Internațional Asigurări - Reasigurări (FIAR), Forumul Internațional al Riscurilor Catastrofale (ICAR).

Programul de audiențe. Consiliul Autorității de Supraveghere Financiară are un program de audiențe afișat pe pagina de internet, www.asfromania.ro. Aceste audiențe oferă autorității o mai bună informare cu privire la eventualele probleme cu care se confruntă societățile care activează pe cele trei sectoare supravegheate, precum și consumatorii de servicii financiare non-bancare.

Buletinul informativ al ASF și politica de informare publică privind activitatea instituției și evoluția sectoarelor financiare nebancale. ASF publică și distribuie Buletinul lunar (tipărit) și Buletinul electronic (săptămânal pentru piața de capital și lunar pentru toate cele 3 sectoare, inclusiv ediții speciale). Cele două buletine includ reglementări și alte acte oficiale emise de direcțiile de specialitate din ASF, raportări ale emitenților tranzacționați pe piețele reglementate, ale fondurilor deschise de investiții din România, precum și materiale lunare de analiză a evoluțiilor din sectoarele pensii private și asigurări-reasigurări, utile nu doar ASF ci și publicului investitor și entităților reglementate.

10. FONDURI DE PROTECȚIE A PARTICIPANȚILOR LA SISTEMUL FINANCIAR NEBANCAR

10.1. Fondul de Garantare a Asiguraților

Schemele de garantare sunt create pentru a proteja asigurații și beneficiarii asigurărilor în cazul insolvenței unui asigurator, servind drept mecanisme de protecție a creditorilor de asigurări și contribuind totodată la menținerea încrederii publice și la stabilitatea industriei asigurărilor și implicit a sectorului financiar. Acestea sunt finanțate, de regulă, de industrie, fiind percepute ca mecanisme de ultimă instanță, oferind un nivel minim de protecție atunci când toate celelalte măsuri preventive sau de corectare au eșuat.

Cadrul legal privitor la înființarea, administrarea, procedura și condițiile de efectuare a plăților, precum și la alte aspecte referitoare la Fondul de Garantare a Asiguraților (FGA), cuprinde următoarele acte normative: Legea nr. 136/1995 privind asigurările și reasigurările în România, Legea nr. 32/2000 privind activitatea de asigurare și supravegherea asigurărilor, Legea nr. 503/2004 privind redresarea financiară, falimentul, dizolvarea și lichidarea voluntară în activitatea de asigurări și Normele privind Fondul de garantare aprobate prin Ordinul Președintelui CSA nr. 10/2009.

Fondul se constituie prin contribuția asiguratorilor⁴⁴ și este destinat plăților de indemnizații/despăgubiri rezultate din contractele de asigurare facultative și obligatorii, în cazul constatării insolvabilității unui asigurator. FGA poate fi desemnat, în condițiile legii, în calitate de lichidator pentru a conduce activitatea asiguratorului/reasiguratorului în vederea exercitării atribuțiilor prevăzute de art. 40 din Legea nr. 503/2004 privind redresarea financiară, falimentul, dizolvarea și lichidarea voluntară în activitatea de asigurări, cu modificările și completările ulterioare.

Prin specificul activității și al atribuțiilor sale, FGA este administrat de ASF, care emite norme cu privire la activitatea acestuia. Consiliul ASF aprobă structura organizatorică și de personal, politica salarială, bugetul de venituri și cheltuieli, precum și strategia privind plasamentele FGA.

Primele plăți către creditorii de asigurări ai societăților de asigurare aflate în insolvență s-au efectuat începând cu anul 2005, după intrarea în vigoare a Legii nr. 503/2004 și constatarea aplicabilității dispozițiilor acestei legi în cauzele aflate pe rolul instanțelor de judecată având ca obiect insolvența societăților de asigurare. Cadrul legislativ special a făcut posibilă simplificarea modului de acordare a despăgubirilor către creditorii de asigurări, contribuind la sporirea încrederii populației în sistemul de asigurări și la menținerea stabilității pieței asigurărilor.

Activitatea FGA în perioada 01 ianuarie - 29 aprilie 2013

Pe parcursul perioadei menționate FGA a fost administrat de CSA. În intervalul la care ne raportăm, FGA a efectuat plăți din disponibilitățile sale către creditorii de asigurări ai asiguratorilor aflați în procedură de insolvență. Astfel, în perioada menționată, au avut loc **3 ședințe ale Comisiei Speciale**,

⁴⁴ Prin aplicarea unei cote de maximum 10% din volumul primelor brute încasate de aceștia din activitatea de asigurări directe. În anul 2013 nivelul acesteia a fost de 0,3% pentru asigurările de viață și 0,8% pentru asigurările generale (similar anului anterior). Asiguratorii care au virat contribuții la FGA în anul 2013 au fost în număr de 46, din care 38 sunt societăți de asigurare autorizate de ASF și 8 sunt sucursale ale companiilor de asigurare din spațiul economic european deschise pe teritoriul României în baza dreptului de stabilire.

constituită conform art. 23 alin. (2) din Legea nr. 503/2004, în cadrul căreia au fost analizate și aprobate listele creditorilor de asigurări în conformitate cu prevederile art. 15 alin. (3) din Normele privind Fondul de garantare raportat la art. 24 din Legea nr. 503/2004.

Suma totală a plăților de despăgubiri din fond a fost de 66.808 lei. Situația plăților pentru fiecare societate de asigurare se prezintă după cum urmează:

- SC SAR Euroasig SA - 6.775 de lei;
- Metropol CIAR SA - 2.430 de lei;
- Grupul de Asigurări Român Grup AS SA - 41.515 lei;
- SC Delta Addendum Asigurări Generale SA - 16.088 de lei.

În cazul societăților de asigurare aflate în insolvență pentru care s-au făcut plăți din disponibilitățile fondului, au fost întocmite și depuse la dosarul cauzei 3 declarații de creanță, în vederea recuperării acestor sume din contul de lichidare. Toate cererile au fost admise de judecătorul sindic în conformitate cu dispozițiile art. 27 din Legea 503/2004.

În situația în care nu au fost îndeplinite condițiile legale, Comisia Specială a dispus respingerea totală sau parțială a sumelor solicitate drept despăgubire din disponibilitățile Fondului de Garantare a Asiguraților. În acest sens, **Fondul a emis un număr de 46 de decizii de respingere.** Motivele pentru care au fost respinse, fie în totalitate, fie parțial, sumele solicitate din disponibilitățile fondului au privit următoarele aspecte: neîncadrarea în condițiile stipulate în contractul de asigurare, suma pretinsă nu reprezintă creanță de asigurări conform dispozițiilor Legii nr. 503/2004, lipsa documentelor justificative ale creanței.

De asemenea, FGA a procedat la **notificarea individuală a unui număr de 43 de creditori de asigurări** ale căror date de identificare au fost menționate în evidențele tehnico-operative preluate conform art. 23 alin. (1) din Legea nr. 503/2004 de la asiguratorii aflați în insolvență, pentru a depune cerere de plată însoțită de actele doveditoare în vederea recuperării despăgubirii cuvenite.

În perioada ianuarie - aprilie 2013, pe rolul instanțelor judecătorești se aflau în curs de soluționare un număr de **36 de litigii**. Dintre acestea, un număr de 19 dosare au ca obiect anularea în tot sau în parte a deciziilor emise de FGA, 5 dosare au ca obiect falimentul societăților de asigurare, un dosar are ca obiect atragerea răspunderii membrilor organelor de conducere ai asiguratorilor aflați în procedură de faliment, 7 dosare au ca obiect pretenții, două sunt dosare penale, iar două sunt dosare de executare silită.

Activitatea FGA în perioada 30 aprilie - 31 decembrie 2013

Pe parcursul acestei perioade FGA a fost administrat de ASF. În perioada menționată a avut loc o ședință a Comisiei Speciale, suma aprobată la **plată din disponibilitățile FGA către creditorii de asigurări ai asiguratorilor aflați în procedură de insolvență fiind în cuantum de 54.383 de lei**, după cum urmează:

- pentru SC SAR Euroasig SA - 13.702 lei;
- pentru SC Delta Addendum Asigurări Generale SA - 40.681 de lei.

La dosarul având ca obiect falimentul SC Delta Addendum Asigurări Generale SA s-a formulat o declarație de creanță, în vederea recuperării acestei sume din contul de lichidare, cerere care a fost admisă de judecătorul sindic.

În perioada 30 aprilie - 31 decembrie 2013, pe rolul instanțelor judecătorești se aflau în curs de soluționare un număr de **32 de litigii**. Dintre acestea, un număr de 18 dosare au ca obiect anularea în tot sau în parte

a deciziilor emise de fond, 3 dosare au ca obiect falimentul societăților de asigurare, un dosar are ca obiect atragerea răspunderii membrilor organelor de conducere ai asigurătorilor aflați în procedura de faliment, 6 dosare au ca obiect pretenții, două sunt dosare penale și două sunt dosare de executare silită.

Litigiile în care a fost implicat fondul au dat naștere la mai multe interpretări ale dispozițiilor legale incidente în ceea ce privește:

- calitatea procesuală în care FGA este chemat în judecată;
- procedura administrativă de plată a despăgubirii;
- condițiile angajării răspunderii civile delictuale;
- suportarea de către fond a cheltuielilor de judecată achitate de părțile care au câștigat dosare procesuale contra asigurătorilor aflați în insolvență;
- condițiile și limitele legale în care fondul poate efectua plăți din disponibilitățile sale.

De asemenea, prin sentința civilă nr. 9570 pronunțată în data de 14.11.2013, Tribunalul București a dispus, în dosarul nr. 46745/3/2008, în temeiul art. 53 alin. (1) lit. a) și b) din Legea nr. 503/2004 închiderea procedurii de insolvență a debitorului SC SAR Euroasig SA, radierea din Registrul Comerțului București a debitoarei Euroasig SA. Conform art. 136 din Legea insolvenței, judecătorul sindic, lichidatorul judiciar și toate persoanele care i-au asistat sunt descărcați de orice îndatoriri și responsabilități cu privire la procedură, debitor și averea lui, creditori, titulari de garanții, acționari sau asociați.

În ceea ce privește situația dosarelor de daună deschise la SC SAR Euroasig SA și neachitate încă din disponibilitățile fondului la data de 14.11.2013, menționăm că rezerva totală de daună (suma estimată aferentă dosarelor neachitate) în cazul SC SAR Euroasig SA este de 1.205.499 de lei aferentă unui număr de 998 de dosare de daună.

Resursele și situațiile financiare ale FGA

Contul de rezultat patrimonial al FGA este întocmit pe baza principiului de angajamente. Acest principiu se bazează pe independența exercițiului, potrivit căruia toate veniturile și toate cheltuielile se raportează la exercițiul la care se referă, fără a se ține seama de data încasării veniturilor, respectiv data plății cheltuielilor. Din acest punct de vedere **FGA a înregistrat în anul 2013 un excedent total de 81.010.262 de lei**, provenind din:

- 47.087.223 de lei excedent din activitatea operațională, determinat ca diferență între totalul drepturilor constatate în perioada de raportare (conform prevederilor legale care reglementează sursele de încasare ale FGA) și cheltuielile operaționale (salarii și contribuții sociale, cheltuieli privind stocurile, lucrări și servicii executate de terți, cheltuieli cu amortizările și provizioanele etc.);
- 33.923.039 de lei excedent din activitatea financiară, provenind în cea mai mare parte din venituri aferente plasamentelor constituite.

Pe întreg anul 2013 **situația veniturilor și cheltuielilor FGA** se prezintă astfel:

- **venituri totale 99.789.094 de lei**, din care:
  - 59.118.796 de lei din contribuțiile datorate de societățile de asigurare;
  - 40.670.298 de lei câștig din plasamentele efectuate în obligațiuni de stat, depozite la termen, precum și aferente sumelor păstrate în conturi curente;
- **cheltuieli totale 18.329.495 de lei**, din care:
  - 6.429.257 de lei cheltuieli cu salariile și contribuțiile sociale aferente acestora (34,24% din totalul cheltuielilor). Acestea au reprezentat 6,44% din totalul veniturilor și 15,81% din veniturile financiare;

- 956.650 de lei cheltuieli cu materiale consumabile, obiecte de inventar, lucrări și servicii executate de terți;
- 4.645.666 de lei cheltuieli cu amortizarea imobilizărilor corporale și necorporale;
- 6.747.259 de lei cheltuieli cu ajustările pentru pierderea de valoare înregistrate de obligațiunile de stat;
- 121.191 de lei cheltuieli reprezentând plăți de indemnizații/despăgubiri aferente creditorilor de asigurări.

Excedentul de 81.010.262 de lei al FGA aferent exercițiului financiar 2013 se reportează în anul următor.

Tabelul II 26 Bilanțul contabil al FGA

Nr. crt.	Denumirea indicatorilor	Sold la începutul anului 2013 (lei)	Sold la sfârșitul anului 2013 (lei)
ACTIV			
I. Active necurente, din care		235.957.298	573.690.287
1. Active financiare necurente (investiții pe termen lung)		226.615.654	569.942.573
2. Active necorporale		8.456	4.472
3. Imobilizări corporale		9.146.176	3.556.230
4. Alte creanțe necurente		187.012	187.012
II. Active curente din care:		537.919.389	280.321.729
1. Stocuri		113.982	114.323
2. Creanțe curente din operațiuni comerciale		6.336.749	6.118.308
3. Disponibilități și alte valori (investiții financiare pe termen scurt, conturi la bănci și casa)		531.468.658	274.089.098
III. Total active		773.876.687	854.012.016
PASIV			
IV. Datorii necurente		372.529	372.872
V. Datorii curente		607.222	546.037
VI. Total datorii		979.751	918.909
VII. Capitaluri proprii din care:		772.896.936	853.093.107
1. Rezerve		1.230.893	275.502
2. Rezultatul reportat		675.202.902	771.807.343
3. Rezultatul patrimonial al exercițiului		96.463.141	81.010.262

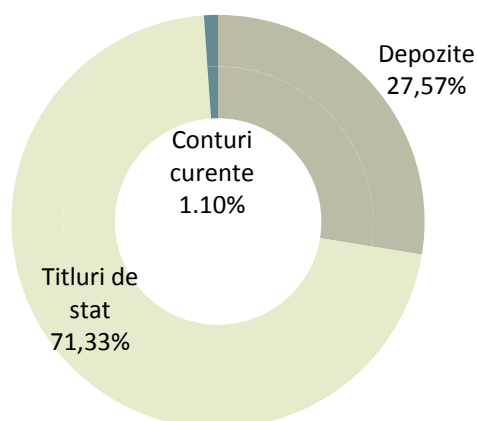
Sursa: ASF, FGA

La sfârșitul anului 2013, disponibilitățile FGA erau în valoare de 844.799.401 lei. Potrivit Legii nr. 136/1995 acestea pot fi plasate în instrumente ale pieței monetare purtătoare de dobândă, la instituții de credit, în titluri de stat sau alte plasamente sau alocări stabilite prin legislația în vigoare.

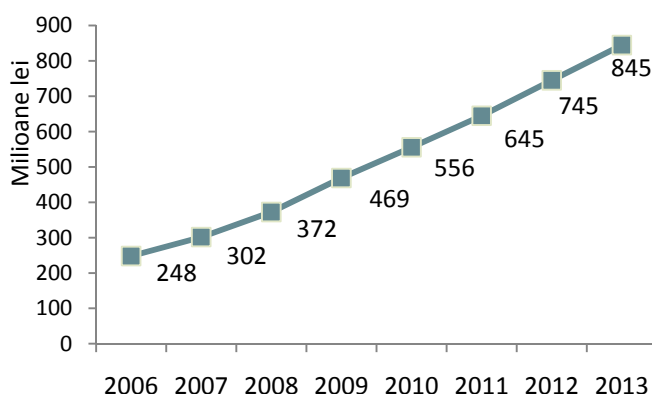
În anul 2013 s-a urmărit plasarea disponibilităților financiare în condiții de minimizare a riscului, cu asigurarea lichidității necesare plăților de indemnizații/despăgubiri către creditorii de asigurare și fructificarea eficientă a disponibilităților, în condițiile scăderii continue a ratelor dobânzilor. Plasamentele efectuate au avut maturități atât pe termen scurt, cât și pe termen mediu și lung.

Politica de minimizare a riscului se poate remarca din deținerile de titluri de stat, care la finele anului 2013 reprezintă 71,33% în totalul disponibilităților, în timp ce ponderea depozitelor în total disponibilități este de 27,57%, iar cea a disponibilităților din conturile curente este de 1,10%. De asemenea, dat fiind faptul că depozitele FGA nu sunt garantate, potrivit reglementărilor legale în vigoare, s-a urmărit permanent structura plasamentelor și limitele de expunere pe instituții de credit.

Figura II 7 Structura plasamentelor FGA la 31.dec.2013

Figura II 8 Evoluția disponibilităților financiare ale FGA

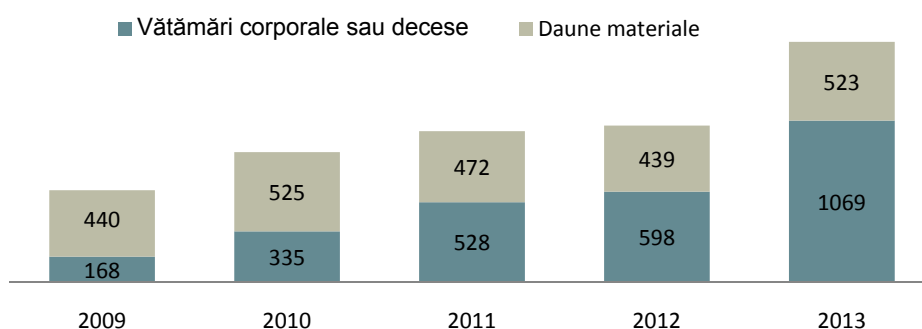

Sursa: ASF, FGA

10.2. Fondul de Protecție a Victimelor Străzii

Fondul de Protecție a Victimelor Străzii (FPVS) este reglementat ca instituție juridică sub formă de asociație profesională a tuturor asigurătorilor care au dreptul să practice asigurarea RCA pe teritoriul României, prin articolul 251 din Legea nr. 32/2000 privind activitatea de asigurare și supravegherea asigurărilor, introdus prin art. 1 pct. 32 din Legea nr. 113/2006 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 201/2005 pentru modificarea și completarea Legii nr. 32/2000 privind societățile de asigurare și supravegherea asigurărilor.

Figura II 9 Numărul persoanelor prejudiciate prin vătămări corporale/daune materiale

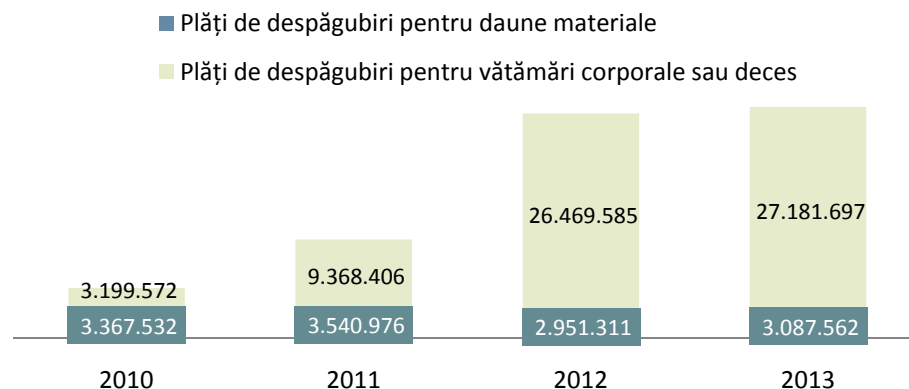
Sursa: FPVS

Pe parcursul anului 2013, au fost avizate la Fond un număr de 1.592 de cazuri de daună din care 29 pentru accidente produse de autovehicule neidentificate și 1.563 pentru accidente produse de autovehicule neasigurate RCA. Sub aspectul persoanelor prejudiciate în cele 1.592 de cazuri de daună, 1.500 au fost persoane fizice și 92 persoane juridice. Din punct de vedere al categoriilor de daune care au fost solicitate, în 523 de cazuri au fost solicitate daune materiale iar în 1.069, daune pentru vătămări corporale sau deces.

O categorie de cazuri care a crescut ca pondere în volumul de lucru al FPVS este cea în care sunt implicate vehicule înregistrate la autoritățile locale (tractoare sau alte utilaje agricole, mopede etc.), pentru care există obligativitatea încheierii și a menținerii valabilității unei polițe de asigurare RCA dar care nu figurează în baza de date a DRPCIV, făcând astfel extrem de dificilă determinarea riscului rezultat din

punerea în circulație a acestora și gradul de cuprindere în asigurarea RCA. De cele mai multe ori, consecințele accidentelor produse de astfel de vehicule sunt extrem de grave, având ca rezultat vătămarea corporală și/sau decesul mai multor persoane.

Figura II 10 Valoarea despăgubirilor acordate în funcție de tipul prejudiciului

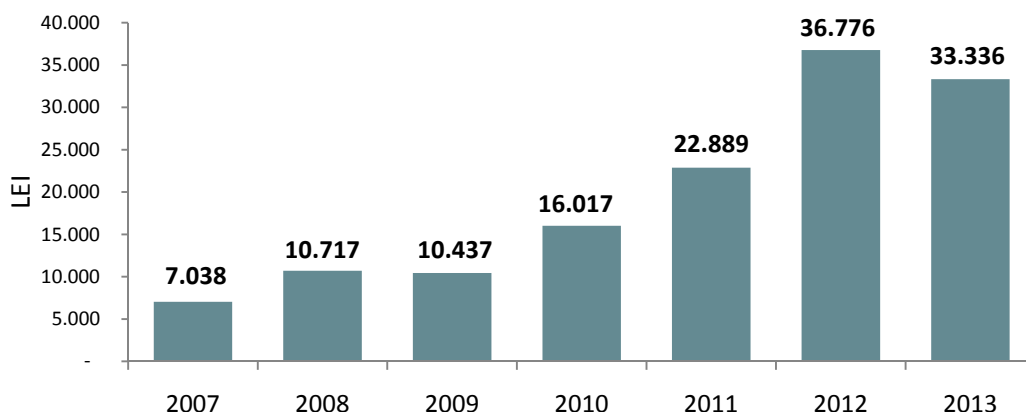

Sursa: FPVS

Pe parcursul anului 2013, din Fond au fost plătite despăgubiri pentru daune în sumă totală de 30.269.259 de lei către un număr total de 908 persoane din care 22 avizate în 2008, 46 avizate în 2009, 113 cazuri avizate în 2010, 174 cazuri avizate în 2011, 220 cazuri avizate în 2012 și 333 cazuri avizate în 2013.

S-a remarcat o creștere semnificativă în ceea ce privește numărul total al persoanelor despăgubite, de la 800 persoane în anul 2012, la 908 persoane în 2013 (+13,5%). Valoarea totală a despăgubirilor plătite a crescut doar cu 2,88%, de la 29.420.896 de lei în 2012, până la 30.269.259 de lei în exercițiul financiar 2013. Ca efect, despăgubirea medie plătită per persoană pagubită a scăzut cu aproape 10%, de la 36.776 de lei în 2012, până la 33.336 de lei la nivelul anului 2013.

Figura II 11 Despăgubirea medie plătită

Sursa: FPVS

Scăderea despăgubirii medii în 2013 față de 2012 s-a datorat unei practici mai unitare a instanțelor din România, care pe parcursul anului 2013 (probabil și ca urmare a publicării „Ghidului pentru soluționarea daunelor morale”), nu au mai acordat punctual sume atât de mari în cazuri individuale ca în anii precedenți. Această constatare, bazată pe datele de care dispune FPVS, este valabilă mai ales în ceea ce privește sumele acordate cu titlu de daune morale victimelor indirecte în cazul decesului (adică a sumelor acordate persoanelor apropiate din familie ca urmare a pierderii unui membru al familiei). În trecut aceste sume au

depășit chiar și maximele acordate vreodată în cazuri similare la nivelul întregului Spațiu Economic European.

Observăm că, deși ritmul de creștere a numărului de cazuri avizate în 2013 față de 2012 este unul destul de accentuat și anume cu 53,52%, totuși volumul total al plăților de despăgubiri a crescut mult mai încet, cu doar 2,88%, în 2013 raportat la 2012. Creșterea constată pe parcursul anului 2013 a fost aproape egală atât în ceea ce privește volumul de despăgubiri acordate pentru daune materiale, cât și a volumului de despăgubiri acordate pentru vătămări corporale și deces. Ponderea celor două categorii în total despăgubiri a fost în 2013 aproape egală cu cea din anul precedent, și anume circa 10% pentru daune materiale și 90% pentru vătămări corporale sau deces.

Anul 2013 devine astfel cel de-al treilea an consecutiv, din toată activitatea de până acum a Fondului, în care valoarea despăgubirilor plătite pentru vătămări corporale sau deces a depășit-o pe cea a despăgubirilor plătite pentru daune materiale.

FPVS a procedat la centralizarea hotărârilor judecătorești privind daunele morale acordate de instanțele de judecată, ceea ce a permis Fondului să adopte un mod pro-activ de regularizare a cazurilor de daună avizate pentru vătămări corporale sau deces, pentru a încerca să despăgubească pe cale amiabilă corect și echitabil persoanele prejudiciate, într-un interval de timp cât mai scurt. Astfel, **FPVS a reușit ca la nivelul anului 2013 să plătească peste 70% din numărul total al cazurilor de despăgubiri pe cale amiabilă.** Acest mod de lucru prezintă avantaje în primul rând pentru persoanele prejudiciate, datorită reducerii duratei de instrumentare și de lichidare a pretențiilor de despăgubire, dar și pentru Fond, prin evitarea aglomerării instanțelor și implicit a unor hotărâri judecătorești impredictibile, care uneori depășesc cu mult media și uneori chiar și maximele absolute de la nivel european (dintre toate celelalte state membre ale UE/SEE) în special în ceea ce privește nivelul daunelor morale/nepatrimoniale acordate victimelor indirecte.

Rezerve de daună

Legislația privind FPVS nu reglementează constituirea de rezerve la nivelul Fondului având în vedere că acesta are forma de organizare ca asociație fără scop lucrativ. S-a calculat totuși o rezervă pentru daunele nelichidate, prin similitudine cu modul de constituire al acesteia de către societățile de asigurare, cu excepția rezervei pentru daune întâmplare dar neavizate și a rezervei pentru daune avizate dar eventual insuficient rezervate.

Rezerva medie calculată la finele anului 2013 a fost de circa 54.500 de lei, adică în medie cu aproape 5.000 de lei mai mult decât cea de la finele anului 2012, când rezerva medie era de aproximativ 49.700 de lei și cu peste 21.000 de lei mai mare decât despăgubirea medie plătită de 33.336 de lei, la nivelul anului 2013.

Pentru cele 1.497 de dosare de daună aflate în diverse stadii de lucru în gestionare la 31.12.2013 au fost constituite rezerve de daună în sumă totală de 80.560.000 de lei la finele anului 2013.

Recuperări de despăgubiri

Conform prevederilor legale, după plata despăgubirilor, Fondul are dreptul de a recupera de la persoanele responsabile pentru crearea prejudiciului, despăgubirile plătite, cheltuielile legate de plata acestora, precum și dobânda legală aferentă. Astfel, **în cursul anului 2013 a fost recuperată suma de 2.708.053 de lei. Pe parcursul anului au fost formulate 510 acțiuni de regres.** Dintre acestea un număr de 437 de acțiuni se află încă pe rolul instanțelor judecătorești, 66 fiind deja admise, câștigate de FPVS, aflându-se în faza executării silită iar alte 7 fiind deja recuperate integral.

În total, la finalul anului 2013 se aflau pe rolul instanțelor judecătorești un număr de 886 de dosare având ca obiect acțiuni de regres formulate de FPVS în contra persoanelor responsabile pentru repararea prejudiciului produs prin accidente de vehicule, iar în faza de executare silită a respectivelor obligații se aflau alte 919 dosare.

FPVS, în calitate de Centru Român de Informare, a prelucrat la nivelul anului 2013 un număr de 10.450 de cereri de informații continuând astfel trendul ascendent început din 2007, cu o creștere de 23,9% a numărului total de informații prelucrate față de anul 2012 (8.432 de cereri prelucrate). În baza activității Centrului de Informare, coeficientul de identificare a asigurătorului RCA prin consultarea bazei de date CEDAM poate fi calculat pentru anul 2013 ca fiind de 70,8% $(602 / (1.090 - 240) \times 100 = 70,8\%)$ - față de 69,1% în 2012, iar gradul de cuprindere în asigurare RCA poate fi estimat la 95,5% $((1.090 - 49) / 1.090 \times 100 = 95,5\%)$ pentru anul 2013 - față de 94,06% în 2012.

FPVS, în calitate de organism de compensare, a efectuat în anul 2013 un număr de 273 de avizări, din care 229 avizări de *dosare pro forma*. Dosarele pro forma sunt deschise la cererea persoanelor păgubite/reclamante, pentru cazurile în care asigurătorul RCA nu acordă nici despăgubirea cuvenită și nici un răspuns motivat reclamantului în termen de 90 de zile de la primirea cererii inițiale. După intervenția Fondului în calitate de organism de compensare aceste dosare mai pot fi gestionate/soluționate direct tot de asigurătorul RCA, respectiv de reprezentantul acestuia de despăgubiri, în termen de 60 de zile de la intervenția organismului de compensare, fie prin plata despăgubirii cuvenite, fie prin transmiterea unui răspuns motivat persoanelor reclamante/păgubite.

Situațiile financiare ale FPVS aferente anului 2013

În anul 2013 **Fondul a realizat venituri totale de 23.893.879 de lei**, reprezentând o creștere cu 7.178.879 de lei (43%) față de prevederile Bugetului de Venituri și Cheltuieli aprobat, **principala sursă a veniturilor fiind reprezentată de contribuțiile membrilor care au totalizat 16.696.152 de lei, adică aproape 70% din total venituri**. Fondul a obținut venituri din dobânzi, în sumă de 4.271.281 de lei. Veniturile din recuperări de despăgubiri au fost în sumă totală de 2.708.053 de lei.

Cheltuielile totale realizate au fost în sumă de 35.837.736 de lei, reprezentând o economie de 2.030.039 de lei (scădere cu 5,36%) față de totalul cheltuielilor prevăzute în Bugetul de Venituri și Cheltuieli aprobat pentru anul 2013. Ponderea cea mai mare au deținut-o **cheltuielile cu despăgubirile care au însumat 31.032.468 de lei, ceea ce reprezintă 86,59% din total cheltuielilor FPVS**.

Pe parcursul anului 2013 Consiliul Director al FPVS a negociat și încheiat **contractul de reasigurare al Fondului, de tip XL (excess of loss - excedent de daună), pentru anul 2014. Contractul de reasigurare de tipul XL este încheiat cu reținere proprie de 400.000 de euro și este plasat în proporție de 100% în reasigurare, cu societatea Swiss Re ca lider al contractului cu o participație de 50% la contract, liderul fiind urmat de alți reasigurători, toți cu rating minim A.**

10.3. Fondul de Compensare a Investitorilor

La data de 31.12.2013 Fondul de Compensare a Investitorilor (FCI) avea un număr de 58 de membri, din care 37 de SSIF-uri, 10 instituții de credit și 11 societăți de administrare a investițiilor (SAI).

Conform Directivei 97/9/CE privind schemele de compensare a investitorilor, Fondul de Compensare

a Investitorilor compensează în mod egal și nediscriminatoriu investitorii în limita unui plafon maxim ce reprezintă echivalentul în lei a 20.000 de euro/investitor. Pe parcursul anului 2013 nu au fost înregistrate cazuri de compensare a creanțelor investitorilor.⁴⁵

În anul 2013, Fondul nu a înregistrat niciun membru nou, iar 14 membri din cei existenți s-au retras, respectiv 9 SSIF-uri (Avantgarde Finance SA, Harinvest SA, Invest Trust SA, Unicapital SA, Unicredit CAIB Securities SA, Active International SA, Eurosavam SA, GM Invest SA, Eurobank Securities SA), două instituții de credit (OTP Bank și RBS Bank) și 3 societăți de administrare a investițiilor (SAI Globinvest SA, SAI Swiss Capital SA, SAI STK SA).

Tabelul II 27 Evoluția numărului de membri ai FCI

Categorii de membri	2009	2010	2011	2012	2013
SSIF	63	55	52	46	37
Instituții de credit	15	14	12	12	10
SAI	18	14	14	14	11
Total	96	83	78	72	58

Sursa:FCI

În ceea ce privește contribuțiile anuale din anul 2013, Fondul a colectat contribuții în valoare de 920.484 de lei, sumă ce a reprezentat aproximativ 5,82% din totalul contribuțiilor anuale încasate în perioada 2005-2013. Raportat la anul precedent, valoarea totală a contribuțiilor anuale încasate a fost mai mică cu 44%, ca rezultat al schimbării metodei de calcul a contribuției, care nu s-a mai bazat pe indicatorul „Investiția medie compensabilă”.

SSIF-urile au avut cele mai mari contribuții în ponderea valorii totale aferente anului 2013 dintre categoriile de membri ai Fondului. Astfel, contribuțiile acestora au însumat 67% din total (616.137 de lei), fiind urmate de instituțiile de credit cu 25% (232.012 lei) și SAI-uri cu 8% (72.335 de lei).

Tabelul II 28 Evoluția contribuțiilor anuale ale membrilor FCI

Categorii de membri	2009	2010	2011	2012	2013
SSIF	680.568	875.730	1.141.160	1.200.888,10	616.137,17
Instituții de credit	84.484	144.928	258.262	359.271,15	232.011,84
SAI	81.422	64.035	62.982	77.532,04	72.334,59
Total	846.474	1.084.693	1.462.404	1.637.691,29	920.483,60

Sursa:FCI

Tabelul II 29 Evoluția contribuțiilor inițiale ale membrilor FCI

Categorii de membri	2009	2010	2011	2012	2013
SSIF	5.332	-	-	-	-
Instituții de credit	-	-	30.954	-	-
SAI	15.882	-	-	-	-
Total	21.214	-	30.954	-	-

Sursa:FCI

La sfârșitul anului 2013, în conformitate cu prevederile art. 26 din Regulamentul CNVM nr. 3/2006 privind autorizarea, organizarea și funcționarea Fondului de Compensare a Investitorilor, cu modificările și completările ulterioare, resursele financiare ale Fondului erau plasate astfel: în proporție de 35,25% în certificate de trezorerie cu discount, 51,19% în obligațiuni de stat de tip benchmark, iar restul de 13,57% în depozite negociate la termen.

⁴⁵ Vezi cazul Harinvest SA detaliat în Raportul de activitate ASF, punctul 3.1.1.

Investirea resurselor în perioada ianuarie - decembrie 2013 a condus la obținerea unui randament mediu de 5,33%.

Ca rezultat al neonorării obligațiilor de plată a contribuției anuale de către membri în termenul legal prevăzut în reglementări, Fondul a calculat și a încasat majorări de întârziere în valoare de 572 de lei în anul 2013.

FCI a transmis ASF lunar situațiile privind plasamentele efectuate din resursele administrate și cele proprii și de asemenea raportul anual, conform Regulamentului CNVM nr. 3/2006 privind autorizarea, organizarea și funcționarea Fondului de Compensare a Investitorilor, cu modificările și completările ulterioare.

În anul 2013 nu s-a înregistrat niciun eveniment de compensare a investitorilor însă aceasta urmează să se întâmple pe parcursul anului 2014 ca urmare a deciziei ASF din 26.03.2014 care constată că sunt întrunite condițiile pentru intervenția Fondului de Compensare a Investitorilor, în scopul despăgubirii clienților Harinvest. Ca atare Fondul de Compensare a Investitorilor poate demara procesul de despăgubire, în limita unui plafon maxim reprezentând echivalentul în lei a 20.000 de euro, în urma verificării îndeplinirii condițiilor prevăzute de lege (printre care stabilirea cu exactitate a sumelor sau acțiunilor deținute de fiecare client Harinvest). Legislația prevede că toți păgubiții care au de încasat sume de până la 20.000 de euro vor fi compensați integral de către Fond. Pentru ceea ce depășește 20.000 de euro, păgubiții se pot adresa instanței de judecată până la întregirea sumelor pretinse.

10.4. Fondul de Garantare a Drepturilor din Sistemul de Pensii Private

Fondul de Garantare a Drepturilor din Sistemul de Pensii Private (FGDSPP), este constituit ca o persoană juridică de drept public și este menit să asigure stabilitatea financiară a sistemului de pensii și protecția participanților din sistemul de pensii private conform Legii nr. 187/2011.

Anul 2013 a fost al doilea an de activitate al FGDSPP și primul an în care a demarat activitatea de garantare, evidențiată în situațiile financiare anuale în mod distinct față de activitatea de administrare și funcționare.

Scopul FGDSPP este de a garanta drepturile participanților și ale beneficiarilor dobândite în cadrul sistemului de pensii private și de a compensa pierderile acestora, provenite din incapacitatea administratorilor/furnizorilor de pensii de a onora obligațiile asumate, atât pe întreaga perioadă de acumulare a contribuțiilor cât și după deschiderea dreptului la pensie. Pierderile sunt compensate de către FGDSPP numai în condițiile în care ASF constată că administratorii de fonduri nu au capacitatea de a-și onora obligațiile asumate după utilizarea provizioanelor tehnice constituite și a fondurilor proprii.

Ca urmare a intrării în vigoare a Normei 18/2012 privind obligațiile de raportare și transparență a FGDSPP emisă de ASF, începând din luna ianuarie 2013 Fondul a transmis către ASF rapoarte periodice:

- lunare care au cuprins situația privind resursele financiare ale FGDSPP, situația activelor investite și a obligațiilor FGDSPP, situația detaliată a investițiilor pentru activitatea de garantare a drepturilor din sistemul de pensii private, precum și balanța contabilă de verificare analitică;
- semestriale, respectiv rapoartele cuprinzând acțiunile de audit intern și rapoartele cuprinzând acțiunile de control intern.

În decursul anului 2013, în cadrul FGDSPP a fost elaborată, avizată și apoi publicată în Monitorul Oficial o normă care stabilește regulile de calculare și de constituire a necesarului FGDSPP pentru compensarea

pierderilor participanților și ale beneficiarilor la fondurile de pensii administrate privat și la fondurile de pensii facultative în perioada de acumulare a contribuțiilor (Norma nr. 2/2013). De asemenea, a fost elaborat un *Raport de evaluare actuarială*, aprobat de ASF, care cuprinde valoarea calculată a rezervei tehnice corespunzătoare fiecărui administrator de fond de pensii private care oferă garanții.

Astfel, prin *Raportul de evaluare actuarială*, s-a realizat un calcul actuarial al contribuției anuale datorată de fiecare administrator în baza rezervei tehnice evidențiindu-se distinct fondurile de pensii administrate privat, respectiv fondurile de pensii facultative.

Tabelul II 30 Contribuția anuală datorată de fiecare administrator în baza rezervei tehnice

Fond de pensii	Rezerva tehnică (lei)	Număr de participanți	Valoare activ (lei) la 31.12.2012	Contribuție 2013 (contribuție cumulată 2012-2013) (lei)
Pilon II				
EUREKO	218.223,25	439.599	539.575.295,51	54.555,81
AVIVA PENSIA VIVA	241.296,46	432.038	663.290.490,92	-
BCR	236.525,73	438.970	540.400.616,63	59.131,43
AZT VIITORUL TĂU	721.036,13	1.368.805	2.241.674.164,28	180.259,03
ING	744.725,66	1.729.058	3.654.381.378,20	186.181,42
ARIPI	265.676,84	538.746	788.939.725,19	66.419,21
VITAL	167.791,27	234.933	276.453.383,11	41.947,82
BRD	160.681,89	203.453	254.812.769,77	40.170,47
ALICO	224.873,72	386.912	682.725.795,97	116.542,55
Necesar Fond Pilon II	2.980.830,95	5.772.514	9.624.253.619,58	745.207,74
Pilon III				
ING OPTIM	55.850,50	89.161	209.024.566,34	13.962,63
EUREKO CONFORT	2.636,73	3.713	3.224.348,54	659,18
BRD MEDIO	8.415,73	11.679	19.752.066,82	2.103,93
Necesar Fond Pilon III	66.902,95	104.553	232.000.981,70	16.725,74

Sursa: Raport anual de activitate 2013 al FGDSPP

În cadrul activității de garantare au fost încasate contribuții anuale în valoare de 761.933,48 RON, care au fost investite în depozite pe termen scurt, realizându-se astfel fructificări în valoare de 12.872,58 RON.

Pentru o echilibrare a plasamentelor resurselor financiare pentru garantare, au fost constituite depozite de valori diferite la 3 bănci comerciale din România (CEC Bank, Raiffeisen Bank, Banca Transilvania), urmărindu-se atât minimizarea riscului, cât și obținerea unui randament bun al investițiilor.

Principalele criterii luate în calcul pentru selectarea instituțiilor de credit au fost:

- rating-ul de bancă
- dobânda oferită
- comisioanele bancare.

În anul 2013 nu au fost efectuate plăți pentru garantarea drepturilor din sistemul de pensii private. În cadrul activității de administrare și funcționare, au fost înregistrate venituri în valoare de 1.459.805 RON (venituri din comisioane specifice, venituri din fructificarea resurselor aferente activității de administrare și funcționare și alte venituri), respectiv cheltuieli însumând 1.831.755 RON (cheltuieli cu personalul, cheltuieli cu materiale și utilități și alte cheltuieli), astfel încât la 31 decembrie 2013 a fost realizată o pierdere de 371.950 RON.

FGDSPP propune acoperirea pierderii rezultate la sfârșitul exercițiului financiar din activitatea de administrare și funcționare cu profitul reportat din anul precedent (910.584 RON).

III. EXECUȚIA BUGETARĂ ȘI SITUAȚIILE FINANCIARE 2013

---

1. RAPORT PRIVIND EXECUȚIA BUGETULUI DE VENITURI ȘI CHELTUIELI AL ASF ÎN PERIOADA 30.04.2013 - 31.12.2013

În conformitate cu art. 22 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 93/2012 cu modificările și completările ulterioare, ASF a preluat de la Comisia Națională a Valorilor Mobiliare, de la Comisia de Supraveghere a Asigurărilor și de la Comisia de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private, pe bază de protocoale de predare-preluare încheiate cu fiecare dintre acestea disponibilitățile bănești existente în conturi și patrimoniul stabilit pe baza situațiilor financiare întocmite potrivit art. 28 alin. (1) din Legea contabilității nr. 82/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și celelalte drepturi și obligații ce decurg din acestea.

1.1. Execuția veniturilor ASF în perioada 30.04.2013 - 31.12.2013

În conformitate cu prevederile art.18 din OUG 93/2012 privind înființarea, organizarea și funcționarea Autorității de Supraveghere Financiară aprobată cu modificări prin Legea nr. 113/2013, ASF se finanțează integral din venituri proprii, după cum urmează:

I. art. 13 și 17 alin. (3) din Statutul Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare, aprobat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 25/2002, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 514/2002, cu modificările și completările ulterioare, astfel:

- a) cota de 0,08% din valoarea tranzacțiilor derulate pe orice piață reglementată, suportată de către cumpărător, cu excepția piețelor reglementate de instrumente financiare derivate;
- b) cota de 0,1% din valoarea activului net al organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare;
- c) cota de 0,5% din valoarea ofertelor publice de vânzare;
- d) cote diferențiate aplicate la valoarea ofertelor publice de cumpărare/preluare:
  - cota de 1,5% din valoarea ofertelor publice de cumpărare;
  - cota de 2 % din valoarea ofertelor publice de preluare;
- e) tarife sau comisioane pentru tranzacțiile derulate pe piețele reglementate de instrumente financiare derivate, ce urmează a se aproba prin anexă la buget;
- f) tarife și comisioane percepute la activități pentru care se emite de către CNVM un act individual;
- g) tarife percepute pentru prestarea de servicii către entități supravegheate sau terțe persoane;
- h) penalități stabilite prin reglementări proprii ca sancțiuni patrimoniale;
- i) donații;
- j) activități de editură, publicitate, multiplicare;
- k) orice alte surse legale.

II. art. 10 alin. (1) din Legea nr. 32/2000 privind activitatea de asigurare și supravegherea asigurărilor, cu modificările și completările ulterioare, astfel:

- a) taxe și majorări prevăzute la art.13 și 36 din Legea nr. 32/2000;
- b) sumele provenite din amenzi contravenționale;
- c) venituri provenite din donații, publicații și alte surse legale;

- d) contribuția prevăzută la art.5 lit. c) din Legea nr. 32/2000 (1% din volumul primelor pentru asigurarea obligatorie RCA).

III.art. 17 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 50/2005 privind înființarea, organizarea și funcționarea Comisiei de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.313/2005, cu modificările și completările ulterioare, astfel:

- a) taxe pentru autorizare și avizare;
- b) taxe de funcționare plătite lunar;
- c) venituri provenite din donații, publicații și alte surse legale.

IV. venituri din înstrăinarea de mijloace fixe și obiecte de inventar din patrimoniul propriu, devenite disponibile.

Cheltuielile sunt stabilite prin bugetul anual al ASF, în conformitate cu obiectivele și sarcinile acesteia.

Bugetul de venituri și cheltuieli al ASF pentru anul 2013 care cuprinde perioada 30.04.2013 – 31.12.2013 a fost aprobat de către Consiliul ASF în data de 29.07.2013 prin Hotărârea Consiliului ASF nr.22.

Contul de execuție bugetară cuprinde la partea de venituri – încasările realizate, iar la partea de cheltuieli – plățile efectuate. Excedentul bugetar curent s-a stabilit ca diferență între veniturile încasate și plățile efectuate.

La data de 31.12.2013 suma veniturilor încasate de către ASF în perioada 30.04 -31.12.2013 a fost de 96.652.084 lei, iar plățile efectuate au fost în sumă 89.825.056 lei. **Excedentul curent al execuției bugetului a fost 6.827.028 lei. Soldul conturilor de disponibilități la data de 30.04.2013 a fost de 50.823.392 lei.**

Tabelul III 1 Execuția veniturilor ASF la data de 31.12.2013 (lei)

	DENUMIRE INDICATOR	Prevederi 30.04.-31.12.2013	Realizări 30.04.- 31.12.2013	% realizări față de prevederi
	1	2	3	4=3/2*100
1.	Venituri curente, din care:	92.449.604	96.652.084	104,55
1.1.	Venituri curente aferente Sectorului Asigurări și Reasigurări	42.011.652	34.935.219	83,15
1.2.	Venituri curente aferente Sectorului Instrumentelor și Investițiilor Financiare	32.741.875	40.290.609	123,05
1.3.	Venituri curente aferente Sectorului Pensii Private	17.696.077	18.489.215	104,48
1.4.	Alte surse		2.938.041	

Sursa: ASF

În perioada 30.04.2013 – 31.12.2013, veniturile încasate de ASF potrivit reglementărilor legale prezentate mai sus au fost **de 96.652.084 lei**, reprezentând un grad de realizare față de prevederile bugetare aferente perioadei de **104,55%**.

1. Venituri aferente Sectorului Asigurări – Reasigurări: 37.701.676 lei, reprezintă un grad de realizare de 83,15% și provin din următoarele surse:

- **taxa de funcționare** – datorată de societățile de asigurare și brokerii de asigurări în cuantum de 0,3% din volumul primelor brute de asigurare. Suma încasată în perioada de raportare este de **18.349.022 lei**.
- **RCA** - datorată de societățile de asigurare reprezintă 1% din volumul primelor brute de asigurare de tip RCA. Suma încasată în anul 2013 este **15.803.348 lei**.
- **taxe de autorizare, alte taxe legale** - reprezintă taxe fixe datorate conform Legii nr. 32/2000 și Ordinelor emise de ASF (CSA) în acest sens. Suma încasată este de **667.133 lei**.
- **amenzi încasate** (50% din valoarea amenzilor acordate): **115.715 lei**.
- **diverse venituri** – suma încasată în perioada de raportare a fost de **2.766.457 lei** și include în cea mai mare parte dobânzi încasate la depozitele și titlurile de stat deținute de ASF la băncile comerciale.

Deoarece la momentul preluării de către ASF a patrimoniul celor trei foste autorități, Comisia de Supraveghere a Asigurărilor era singura care deținea disponibilități financiare plasate atât în depozite la bănci, cât și în titluri de stat, veniturile financiare aferente au fost recunoscute ca și realizări aferente Sectorului Asigurări Reasigurări.

2. Venituri aferente Sectorului Instrumente și Investiții Financiare: 40.290.609 lei, reprezintă un grad de realizare de 123,05% față de prevederile aferente perioadei 30.04 – 31.12.2013 și provin din:

- **venituri din tranzacțiile derulate pe piețele reglementate și pe sistemele alternative de tranzacționare** (cota de cel mult 0,08%); suma încasată în perioada de raportare este de **5.229.498 lei**;
- **venituri din valoarea activului net al organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare și al organismelor de plasament colectiv, altele decât O.P.C.V.M** – **18.480.604 lei**;
- **venituri din valoarea ofertelor publice de vânzare** (cotă de cel mult 0,5%); pentru anul 2013 s-a stabilit prin Regulamentul CNVM nr.7/2006 cu modificările și completările ulterioare, cota de 0,5%. Suma încasată în perioada 30.04 – 31.12.2013 este de **1.837.354 lei** (include și comisionul aferent ofertei publice de vânzare a Romgaz în sumă de 1.730.500 lei).
- **venituri din valoarea ofertelor publice de cumpărare / preluare** (cotă de cel mult 2%) – suma încasată în perioada de raportare a fost de **10.295.586 lei** (provine în cea mai mare parte din comisionul încasat din derularea ofertei de cumpărare lansată de Fondul Proprietatea);
- **venituri din tarife și cote pentru tranzacțiile derulate pe piețele reglementate de instrumente financiare derivate** (pentru anul 2013 tariful ce se încasează pentru tranzacțiile derulate pe piețele reglementate de instrumente financiare derivate și pe sistemele alternative de tranzacționare, respectiv 0,10 lei/contract perceput de la fiecare parte contractantă) – suma încasată este de **33.756 lei**.
- **venituri din tarife și cote percepute la activități pentru care se emite de către ASF (S.I.I.F.) un act individual** – suma încasată este de **657.020 lei**.
- **venituri din tarife percepute pentru prestarea de servicii către entități supravegheate sau terțe persoane** – constau în tarife pentru înregistrarea și menținerea valorilor mobiliare în evidențele ASF, precum și venituri încasate din cota de 1% din veniturile de exploatare ale entităților supravegheate de ASF – S.I.I.F. - suma încasată este de **3.581.943 lei**.
- **venituri din activități de editură, publicitate**: - **158.047 lei**;
- **alte venituri (penalități, imputații)**: - **16.791 lei**.

3. Venituri aferente Sectorului Pensii Private – 18.489.215 lei, reprezintă un grad de realizare de 104,48% față de prevederile aferente perioadei 30.04 – 31.12. 2013 și provin din:

- **taxe de funcționare lunară datorate în sistemul de pensii facultative (depozitar și agenții de marketing), precum și taxe de funcționare datorate în sistemul pensiilor administrate privat:** suma încasată este de **16.296.884 lei.**
- **taxe de autorizare, avizare și alte taxe datorate de entitățile autorizate și supravegheate în sectorul pensii private:** suma încasată este de **562.425 lei.**
- **taxe de administrare datorate de administratorii de pensii facultative:** suma încasată este de **1.628.828 lei**
- **alte venituri: 1.078 lei.**

4. Alte venituri: 2.938.041 lei - reprezintă în cea mai mare parte dobânzi încasate la depozitele și titlurile de stat deținute de ASF la băncile comerciale, venituri încasate din chirii pentru spațiile închiriate de către ASF, venituri din valorificarea unor bunuri, alte venituri.

1.2. Execuția cheltuielilor ASF la data de 31.12.2013

Suma cheltuielilor efective în perioada 30.04 - 31.12.2013 a fost de 89.825.056 lei și reprezintă 76% din bugetul rectificat al Autorității de Supraveghere Financiară.

Tabelul III 2 Cheltuielile prevăzute și cele efectuate în perioada 01.01 – 31.12.2013 (lei)

Denumire indicatori	Prevederi 30.04. -31.12.2013	Realizări 30.04.- 31.12.2013	% realizări la 31.12.2013 față de prevederi 30.04 - 31.12.2013
Cheltuieli totale	118.186.244	89.825.056	76
Cheltuieli curente	113.191.219	86.892.402	76,76
Cheltuieli de personal	87.887.081	72.065.732	81,99
Bunuri și servicii	22.565.041	12.238.194	54,23
Dobânzi	12.097	3981	32,90
Alte transferuri – cotizații la organisme Internaționale	2.727.000	2.584.495	94,77
Cheltuieli de capital	4.995.025	2.932.651	58,71

Sursa: ASF

1. Cheltuielile de personal reprezintă 80,22% din cheltuielile totale efectuate. Față de prevederile aferente perioadei 30.04.2013-31.12.2013, cheltuieli de personal s-au realizat în proporție de **81,99%** rezultând o economie la finele anului de 15.821.349 lei. Din totalul cheltuielilor de personal 72.065.732 lei, suma de 14.949.920 lei reprezintă contribuții ale instituției pentru asigurări sociale, asigurări de șomaj și asigurări sociale de sănătate.

2. Cheltuielile cu bunuri și servicii – suma de 12.238.194 lei cheltuită în perioada 30.04.2013 – 31.12.2013 se compune, în principal, din:

- **Bunuri și servicii:** constând în achiziții de furnituri de birou, materiale curățenie, carburanți, contravaloarea serviciilor de utilități, telefonie, internet, servicii pază, service auto, servicii întreținere centrale termice, servicii arhivare etc. – **4.334.201 lei.**

La finele anului, la acest articol bugetar s-a înregistrat o economie de 2.992.540 lei;

- **Deplasări interne și externe** – din suma prevăzută în bugetul ASF pentru perioada 30.04 – 31.12.2013 de 1.546.775 lei s-au efectuat plăți în valoare de 1.102.539 lei, ceea ce a condus la o economie de 444.236 lei;
  - **Alte cheltuieli:** reprezintă în cea mai mare parte plăți aferente serviciilor de mentenanță pentru programul CEDAM încheiat de fosta CSA, precum și plăți reprezentând chiria aferentă spațiului în care a funcționat fosta CSSPP, chiria plătită de către ASF către EximBank, cheltuieli de protocol, alte cheltuieli etc.
- 3. Transferuri internaționale** – reprezintă cotizații la organismele internaționale la care ASF este membru – suma totală plătită în perioada 30.04-31.12. 2013 a fost de 2.584.495 lei, din care:
- cotizația pe anul 2013 la ESMA – 2.075.346 lei;
  - cotizația EIOPA – 437.581 lei;
  - cotizația IOSCO – 71.568 lei.
- 4. Cheltuieli de capital** – suma totală realizată la data de 31.12.2013 este de 2.932.651 lei și reprezintă în cea mai mare parte plăți pentru componenta de dezvoltare din cadrul programului CEDAM.

Excedentul curent la finele anului 2013, determinat ca diferență între veniturile încasate și plățile efectuate în perioada de raportare, respectiv 30.04.2013 – 31.12.2013, este de 6.827.027 lei.

Tabelul III 3 Execuția BVC al ASF 30.04-31.12.2013 (lei)

Denumirea indicatorilor	Clasific.	BVC rectificat pentru 30.04 - 31.12.2013	Realizări 30.04-31.12.2013	% grad de realizare
1	2	3	4	5=4/3*100
VENITURI CURENTE ANUL 2013 (1+2+3)	I	92.449.604	96.652.084	104,55
Sectorul Asigurări Reasigurări	1	42.011.652	37.701.675	89,74
Taxa funcționare		20.300.000	18.349.022	90,39
RCA		19.200.000	15.803.348	82,31
Taxe de autorizare, alte taxe legale		105.000	667.133	635,36
Diverse venituri		2.331.652	2.882.172	123,61
Sectorul Instrumente și Investiții Financiare	2	32.741.875	40.290.610	123,06
Venituri din tranzacțiile derulate pe piețele reglementate și pe sistemele alternative de tranzacționare		4.334.423	5.229.498	120,65
Venituri din valoarea activului net al organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare și al altor organisme de plasament colectiv, altele decât OPVCVM		18.524.271	18.480.604	99,76
Venituri din valoarea ofertelor publice de vânzare		3.996.203	1.837.354	45,98
Venituri din valoarea ofertelor publice de cumpărare/preluare		636.720	10.295.586	1.616,97
Venituri din tarife sau comisioane pentru tranzacțiile derulate pe piețele reglementate de instrumente financiare derivate și pe sistemele alternative de tranzacționare		43.490	33.756	77,62
Venituri din tarife sau comisioane percepute la activități pentru care se emite de către CNVM un act individual		538.109	657.020	122,10
Venituri din tarife percepute pentru prestarea de servicii către entități supravegheate sau terțe persoane		3.371.362	3.581.943	106,25
Venituri din penalități stabilite prin reglementari proprii ca sancțiuni patrimoniale		38.730	16.791	43,35
Venituri din activități de editură, publicitate, multiplicare		203.760	158.058	77,57
Alte surse legale		1.054.807	0	0,00

Denumirea indicatorilor	Clasific.	BVC rectificat pentru 30.04 - 31.12.2013	Realizări 30.04-31.12.2013	% grad de realizare
1	2	3	4	5=4/3*100
Sectorul Pensii Private	3	17.696.077	18.489.215	104,48
Taxa funcționare		15.759.346	16.296.884	103
Taxa autorizare		271.850	562.425	207
Taxe de administrare		1.553.944	1.628.828	105
Diverse venituri		50.937	1.078	2
Venituri din valorificarea unor bunuri		60.000		0
Alte surse			170,584	
CHELTUIELI TOTALE	IV	118.186.244	89.825.056	76,00
CHELTUIELI CURENTE (10 + 20 +30+ 55)	o1	113.191.219	86.892.402	76,77
CHELTUIELI DE PERSONAL	10	87.887.081	72.065.732	82,00
Cheltuieli salariale în bani	10.01.	69.326.791	56.551.803	81,57
Cheltuieli salariale în natura	10.02.	731.781	564.009	77,07
Contribuții	10.03.	17.828.509	14.949.920	83,85
BUNURI și SERVICII	20	22.565.041	12.238.194	54,24
Bunuri și servicii	20.01.	7.956.741	4.334.201	54,47
Reparații curente	20.02.	169.700	161.195	94,99
Bunuri de natura obiectelor de inventar	20.05.	643.222	108.159	16,82
Deplasări	20.06.	1.546.775	1.102.539	71,28
cărți, publicații și materiale documentare	20.11.	69.813	22.203	31,80
Consultanță și expertiză	20.12.	296.392	236.220	79,70
Pregătire profesională	20.13.	169.930	8.351	4,91
Protecția muncii	20.14.	162.385	139.398	85,84
Cheltuieli judiciare și extrajudiciare	20.25.	26.500	2.186	8,25
Alte cheltuieli	20.30.	11.523.583	6.123.742	53,14
DOBÂNZI	30	12.097	3.981	32,91
Alte dobânzi	30.03	12.097	3.981	32,91
TRANSFERURI	55	2.727.000	2.584.495	94,77
Transferuri interne	55.01	2.000	0	0,00
Transferuri externe	55.02	2.725.000	2.584.495	94,84
Contribuții și cotizații la organisme internaționale	55.02.01	2.725.000	2.584.495	94,84
CHELTUIELI DE CAPITAL	70	4.995.025	2.932.654	58,71
TITLUL X ACTIVE NEFINANCIARE	71	4.995.025	2.932.654	58,71
Active fixe	71.01.	4.995.025	2.932.654	58,71
EXCEDENT CURENT			6.827.028	

Sursa: ASF

2. RAPORT PRIVIND EXECUȚIA BUGETULUI DE VENITURI ȘI CHELTUIELI AL CNVM ÎN PERIOADA 01.01.2013 - 29.04.2013

Comisia Națională a Valorilor Mobiliare s-a finanțat integral din venituri proprii, conform prevederilor art.13 al Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 25/2002 privind aprobarea Statutului Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare, aprobată prin Legea nr. 514/2002 modificată și completată prin Legea nr. 297/2004 privind piața de capital, cu modificările și completările ulterioare.

În conformitate cu art. 14 din OUG nr. 25/2002 privind aprobarea Statutului Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare, aprobată prin Legea nr. 514/2002 modificată și completată prin Legea nr. 297/2004 privind piața de capital cu modificările și completările ulterioare, cheltuielile sunt stabilite prin bugetul anual al CNVM în conformitate cu obiectivele și sarcinile acesteia.

2.1. Execuția veniturilor

Nivelul cotelor și tarifelor utilizate în anul 2013 la dimensionarea veniturilor CNVM sunt evidențiate în Regulamentul privind veniturile Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr.7/2006R, cu modificările și completările ulterioare, cu încadrarea în limitele maxime stabilite prin lege.

Pentru a asigura comparabilitatea informațiilor prezentate în contul de execuție întocmit la data de 29.04.2013, prevederile trimestriale aprobate au fost repartizate pe primele 4 luni ale anului 2013.

Tabelul III 4 Structura veniturilor prevăzute și a încasărilor realizate prin bugetul de venituri, la data de 29.04.2013 (mii lei)

Denumire indicatori	Prevederi anuale	Prevederi pe primele 4 luni ale anului 2013	Realizări la 29.04.2013	% față de prevederile pe primele 4 luni ale anului 2013
VENITURI CURENTE - din care:	59.800,00	19.876,67	18.458,12	92,86
Venituri din tranzacțiile derulate pe piețele reglementate și pe sistemele alternative de tranzacționare	8.000,00	2.466,67	1.665,57	67,52
Venituri din valoarea activului net al organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare și al organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare, altele decât O.P.C.V.M.	31.700,00	10.600,00	13.175,73	124,30
Venituri din valoarea ofertelor publice de vânzare	5.400,00	1.733,33	1.103,79	63,68
Venituri din valoarea ofertelor publice de cumpărare / preluare, din care:	5.000,00	1.533,33	163,28	10,65
- venituri din valoarea ofertelor publice de cumpărare	500,00	200,00	20,23	10,12
- venituri din valoarea ofertelor publice de preluare	4.500,00	1.333,33	143,05	10,73
Venituri din tarife sau cote pentru tranzacțiile derulate pe piețele reglementate de instrumente financiare derivate și pe sistemele alternative de tranzacționare	300,00	93,33	12,51	13,40
Venituri din tarife și cote percepute la activități pentru care se emite de către CNVM un act individual	1.000,00	333,33	361,89	108,57
Venituri din tarife percepute pentru prestarea de servicii către entități supravegheate sau terțe persoane	4.950,00	2.000,00	1.728,63	86,43
Venituri din penalități stabilite prin reglementări proprii ca sancțiuni patrimoniale	200,00	66,67	25,27	37,91
Venituri din activități de editură, publicitate, multiplicare	250,00	83,33	96,24	115,49
Alte surse legale	3.000,00	966,67	125,19	12,95

Sursa: ASF

În perioada 01.01.2013 – 29.04.2013, veniturile curente au înregistrat un grad de realizare de 92,86% față de prevederile aferente perioadei, respectiv 18.458,1 mii lei.

1. Veniturile din tranzacțiile derulate pe piețele reglementate și pe sistemele alternative de tranzacționare au fost fundamentate în bugetul anului 2013 la un nivel de 8.000 mii lei reprezentând 13,37% din totalul veniturile curente prevăzute pentru acest an. Față de prevederile aferente perioadei de comparație, gradul de realizare a fost de 67,52%, respectiv suma de **1.665,57 mii lei**.

În vederea încurajării investitorilor, CNVM a optat și în anul 2013 pentru aplicarea unor cote mai mici. Pe de altă parte, situația economică pe care a traversat-o România, precum și caracteristicile specifice piețelor financiare internaționale, au condus la diminuarea volumului și valorii de tranzacționare pe piața de capital din România, astfel că în anul 2013, nivelul încasărilor din această sursă s-a situat sub cel prognozat odată cu fundamentarea BVC.

2. Veniturile din valoarea activului net al organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare și al organismelor de plasament colectiv, altele decât OPCVM reprezintă de asemenea o importantă sursă de venit. În primele patru luni ale anului 2013, suma totală realizată la această sursă de venit a fost de 13.175,73 mii lei, ceea ce reprezintă un grad de realizare de 124,30% în raport cu prevederile bugetare aferente perioadei, de 10.600 mii lei.

3. Veniturile din valoarea ofertelor publice de vânzare - pentru anul 2013 s-a stabilit prin Regulamentul CNVM nr.7/2006R cu modificările și completările ulterioare, cota de 0,5%. Pentru ofertele publice de vânzare derulate în vederea admiterii la tranzacționare pe piețe reglementate și sisteme alternative de tranzacționare, precum și pentru ofertele publice transfrontaliere efectuate de un emitent pentru care România este stat membru de origine și care intenționează să deruleze o ofertă publică de vânzare/admitere la tranzacționare pe o piață dintr-un stat membru, altul decât România, cota aplicată este de 0,1% din valoarea acestor oferte. Suma prevăzută a se încasa în primele patru luni ale anului 2013 a fost de 1.733 mii lei. Până la 29.04.2013 suma încasată reprezentând venituri din oferte publice de vânzare a fost de 1.103,79 mii lei, reprezentând un grad de realizare de 63,68% față de prevederile aferente perioadei. Cauza nerealizării rezidă în legislația actuală care permite tranzacționarea directă pe piață a pachetelor mari, motiv pentru care deținătorii de acțiuni nu mai inițiază oferte publice de vânzare, ci preferă tranzacțiile la prețul pieței care se finalizează mult mai rapid.

4. Veniturile din valoarea ofertelor publice de cumpărare/preluare – pentru anul 2013, s-au estimat încasări totale de 5.000 mii lei. În perioada 01.01 - 29.04.2013 s-a încasat suma de 163,28 mii lei, înregistrându-se un grad de realizare de 10,65% în raport cu prevederile bugetare aferente de 1.533 mii lei, urmare a nederulării unor oferte cu valoare semnificativă care să genereze încasări din aceste surse.

5. Veniturile din tarife și cote pentru tranzacțiile derulate pe piețele reglementate de instrumente financiare derivate – pentru anul 2013, suma prevăzută în buget a fost de 300 mii lei constând din:

- tariful ce se încasează pentru tranzacțiile derulate pe piețele reglementate de instrumente financiare derivate și pe sistemele alternative de tranzacționare, respectiv 0,10 lei/contract perceput de la fiecare parte contractantă;
- tariful perceput pentru tranzacțiile derulate pe piețele reglementate de instrumente financiare derivate având ca suport certificatele de emisii de gaze cu efect de seră, cuantumul stabilit pentru anul 2013 fiind de 1,00 lei/contract perceput de la fiecare parte contractantă.

În primele patru luni ale anului 2013, suma încasată a fost de 12,51 mii lei reprezentând 13,40% din prevederile aferente perioadei de comparație.

6. Veniturile obținute din tarife și cote percepute la activități pentru care se emite de către CNVM un act individual - pentru anul 2013, suma prevăzută în buget a se încasa a fost de 1.000 mii lei. La data de 29.04.2013, realizarea acestor venituri a fost peste nivelul prognozat, respectiv 108,57%, adică 361,89 mii lei față de 333,33 mii lei prognozat.

7. Veniturile din tarife percepute pentru prestarea de servicii către entități supravegheate sau terțe persoane – pentru anul 2013, suma prevăzută a se încasa a fost de 4.950 mii lei și constă în tarife pentru înregistrarea și menținerea valorilor mobiliare în evidențele CNVM, precum și venituri încasate din cota de 1% din veniturile de exploatare ale entităților supravegheate.

La 29.04.2013, gradul de realizare a fost de 86,43% față de prevederile bugetare aferente, respectiv 1.728,63 mii lei față de 2.000 mii lei.

Nerealizarea acestor venituri la nivelul prognozat a fost determinată pe de o parte de nivelul mai redus al activității bursiere, iar pe de altă parte de reducerea numărului de emitenți aflați în evidența CNVM.

8. Veniturile din penalități – pentru anul 2013, suma prevăzută a se încasa a fost de 200 mii lei. La 29.04.2013 aceste venituri au fost realizate în proporție de 37,91% față de prevederile bugetare aferente perioadei de 67 mii lei, suma încasată la acest indicator fiind de **25,27 mii lei**.

9. Veniturile din activități de editură, publicitate, multiplicare - pentru anul 2013, suma prevăzută a se încasa a fost de 250 mii lei. La 29.04.2013 aceste venituri au fost realizate în proporție 115,49% față de prevederile bugetare aferente perioadei, suma încasată la acest indicator fiind de 96,24 mii lei, față de 83,33mii lei prognozat.

10. Veniturile din alte surse legale – au fost realizate în proporție de 12,95% față de prevederile bugetare aferente perioadei. Suma încasată din această sursă de venituri este de 125,19 mii lei, față de 966,66 mii lei, fiind reprezentată în cea mai mare parte de venituri din imputații și contravaloarea biletelor de avion decontate de Uniunea Europeană în cadrul grupurilor de lucru. Întrucât cea mai mare parte a întâlnirilor acestor grupuri de lucru au avut loc în a doua parte a anului, încasarea veniturilor reprezentând contravaloarea biletelor de avion se va realiza în a doua parte a anului 2013.

2.2. Execuția cheltuielilor

Fundamentarea bugetului de cheltuieli pe anul 2013 s-a construit având la bază următoarele obiective:

- politică salarială care să asigure un nivel de salarizare astfel încât să prevină fluctuația personalului și să asigure independența necesară rolului de supraveghetor;
- alocarea fondurilor bugetare necesare pentru cheltuielile cu bunuri și servicii necesare funcționării optime a instituției,
- plata unor contribuții anuale semnificative la organismele internaționale.

Tabelul III 5 Cheltuielile prevăzute și cele efectuate în perioada 01.01.2013 – 29.04.2013 (mii lei)

Denumire indicatori	Prevederi anuale	Prevederi pe primele 4 luni ale anului 2013	Realizări la 29.04.2013	% față de prevederi pe primele 4 luni ale anului 2013
Cheltuieli totale	59.900,00	20.678,29	18.030,25	87,19
Cheltuieli curente	58.400,00	20.482,66	18.165,20	88,69
Cheltuieli de personal	48.700,00	17.300,00	17.209,45	99,48
Bunuri și servicii	7.200,00	2.349,33	955,74	40,68
Alte transferuri	2.500,00	833,33	0	0
Cheltuieli de capital	1.500,00	466,67	136,09	29,16
Plăți efectuate în anii precedenți și recuperate în anul curent			-271,04	

Sursa: ASF

Gradul de realizare a cheltuielilor la 29.04 2013 a fost de 87,19% față de prevederile cumulate aferente perioadei, respectiv 18.030,25 mii lei vis-a-vis de 20.678,29 mii lei.

1. Execuția cheltuielilor de personal

În cadrul cheltuielilor totale ponderea cea mai importantă o dețin cheltuielile de personal, în sumă de 48.700 mii lei, dat fiind faptul că obiectul de activitate al CNVM este acela de reglementare, supraveghere și control al pieței de capital din România.

Titlul I cheltuieli de personal – pentru primele patru luni ale anului 2013, prevederile acestui titlu au fost de 17.300 mii lei, iar plățile efectuate la cheltuieli de personal au reprezentat 99,48% din prevederile aferente perioadei, respectiv 17.209,45 mii lei.

2. Execuția cheltuielilor cu bunuri și servicii

Pentru anul 2013 suma prevăzută la **Titlul II – Bunuri și Servicii** a fost de 7.200 mii lei. Gradul de realizare a cheltuielilor cu bunuri și servicii la data de 29.04.2013 a fost de 40,68% în raport cu prevederile aferente perioadei de raportare, respectiv 955,74 mii lei față de 2.349,33 mii lei.

Execuția principalelor articole bugetare de la Titlul II – Bunuri și servicii, la data de 29.04.2013, include plăți pentru furnituri de birou, carburanți, service/revizii auto, telefoane, telecomunicații, servicii agenții de presă, servicii copiatoare, imprimante, faxuri, întreținere centrală telefonică, întreținere programe informatice, editare buletin, servicii paza, servicii publicare acte normative în Monitorul Oficial, achiziții materiale întreținere, alte servicii.

La data de 29.04.2013, CNVM prezenta angajamente bugetare de plata reprezentând facturi de bunuri și servicii în suma totală de 391,46 mii lei.

Pe lângă categoriile enunțate mai sus, la acest indicator se cuprind și:

- bunuri de natura obiectelor de inventar - suma cheltuită fiind de 3,57 mii lei;
- cărți, publicații – suma cheltuită fiind de 35,19 mii lei;
- consultanță și expertiză – suma cheltuită fiind de 93,61 mii lei;
- deplasări, detașări, transferări – suma cheltuită fiind de 111,14 mii lei.

3. La titlul VII Alte transferuri – până la data de 29.04.2013 nu s-au efectuat plăți reprezentând contribuțiile CNVM la organismele internaționale (ESMA, IOSCO, ICGN).

4. La titlul X Cheltuieli de capital – până la data de 29.04.2013 s-au efectuat plăți reprezentând cheltuieli de capital în cuantum total de 136,09 mii lei, ceea ce reprezintă un grad de realizare de 29,16% față de prevederile bugetare aferente perioadei.

3. RAPORT PRIVIND EXECUȚIA BUGETULUI DE VENITURI ȘI CHELTUIELI AL CSSPP ÎN PERIOADA 01.01.2013 - 29.04.2013

În conformitate cu prevederile legale în vigoare la data întocmirii situațiilor financiare, finanțarea CSSPP se constituie din:

- a) taxe pentru autorizare și avizare;
- b) taxe de funcționare plătite lunar;
- c) venituri provenite din donații, publicații și alte surse legale.

Bugetul de venituri și cheltuieli pe anul 2013 a fost rectificat și aprobat prin Hotărârea nr. 6/07.03.2013, emisă în temeiul prevederilor art.16 alin.(1), art.21, art.21¹ și ale art.22 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.50/2005 privind înființarea, organizarea și funcționarea Comisiei de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.313/2005, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 15, alin.(1), litera h) din Regulamentul de Organizare și Funcționare al CSSPP.

3.1. Execuția veniturilor

Nivelul cotelor și tarifelor utilizate anual la dimensionarea veniturilor CSSPP, evidențiate în art. 17 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 50/2005, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 313/2005, cu modificările și completările ulterioare, sunt evidențiate în normele de aplicare a Legii 411/2004 privind fondurile de pensii administrate privat și Legii nr. 204/2006 privind pensiile facultative.

Tabelul III 6 Structura veniturilor prevăzute și a încasărilor realizate prin bugetul de venituri, la data de 29.04.2013 (mii lei)

Denumire indicatori	Prevederi anuale	Prevederi pe primele 4 luni ale anului 2013	Realizări la 29.04.2013	% față de prevederi pe primele 4 luni ale anului
VENITURI CURENTE - din care:	24.504	7.434,66	7.344,33	98,78
Taxe de administrare	2.258	720,66	743,09	103,11
Taxa de funcționare	21.626	6.520,66	6.263,92	96,06
Taxa de autorizare, avizare și alte taxe	435	143,33	273,83	191,04
Venituri din dobânzi (la depozite constituite la termen)	125	50,00	58,30	116,6
Venituri din penalități	0	0	0,008	0
Alte venituri	0	0	5,11	0
Venituri din prestări servicii (valorificarea unor bunuri)	60	0	0,08	0

Sursa: ASF

În perioada 01.01.2013 – 29.04.2013 s-au realizat venituri în sumă de 7.344,33 mii lei, reprezentând un grad de realizare de 98,78% față de prevederile aferente perioadei de raportare, respectiv 7.434.66 mii lei.

1. Veniturile din taxe de administrare au fost fundamentate în bugetul anului 2013 la un nivel de 2.258 mii lei. Față de prevederile cumulate aferente primelor 4 luni ale anului, de 720,66 mii lei, gradul de realizare a fost de 103,11%, respectiv suma de 743,09 mii lei .

2. Veniturile din taxa de funcționare

În primele patru luni ale anului 2013, suma totală realizată la această sursă de venit a fost de 6.263,92 mii lei, ceea ce reprezintă un grad de realizare de 96,06% în raport cu prevederile bugetare aferente primelor 4 luni ale anului, în sumă de 6.520,66 mii lei.

3. Veniturile din taxa de autorizare, avizare și alte taxe au fost realizate, la data de 29.04.2013, în sumă totală de 273,83 mii lei, reprezentând 191,04%, în raport cu prevederile bugetare aferente, în sumă de 143,33 mii lei.

4. Veniturile din dobânzi (la depozite constituite la termen) sunt realizate în sumă totală de 58,30 mii lei, reprezentând 116,6%, în raport cu prevederile cumulate aferente, în sumă de 50 mii lei.

5. Veniturile din penalități au fost în sumă de 0,008 mii lei, cele din **valorificarea unor bunuri**, în sumă de 0,08 mii lei, iar suma de 5,11 mii lei reprezintă încasări din **alte venituri**.

3.2. Execuția cheltuielilor

Tabelul III 7 Cheltuielile prevăzute și cele efectuate în perioada 01.01.2013 - 29.04.2013 (mii lei)

Denumire indicatori	Prevederi anuale	Prevederi pe primele 4 luni ale anului 2013	Realizări la 29.04.2013	% față de prevederi pe primele 4 luni ale anului
Cheltuieli totale, din care	27.805	12.036,36	9.180,93	76,28
I. Cheltuieli curente, din care	27.056	11.746,36	9.063,15	78,83
1.Cheltuieli de personal	22.011	9.269,33	7.698,49	83,05
2.Bunuri și servicii	4.273	1.719,03	988,64	57,51
3. Dobânzi	24	10	2,36	23,6
4.Alte transferuri	748	748	373,65	49,95
II. Cheltuieli de capital	749	290,00	117,78	40,61

Sursa: ASF

În perioada 01.01.2013-29.04.2013, au fost efectuate cheltuieli în sumă totală de 9.180,93 mii lei, reprezentând 76,28% față de prevederile cumulate aferente perioadei de raportare, respectiv 11.787,03 mii lei.

1. Execuția cheltuielilor de personal

Titlul I cheltuieli de personal – prevederile alocate pe primele 4 luni ale anului au fost de 9.269,33 mii lei, iar plățile efectuate, până la data de 29.04.2013, au fost în sumă de 7.698,49 mii lei, reprezentând 83,05 % din prevederile aferente perioadei.

2. Execuția cheltuielilor cu bunuri și servicii

Pentru anul 2013 suma prevăzută la **Titlul II - Bunuri și Servicii** este de 4.273 mii lei, din care au fost repartizate pentru primele patru luni ale anului 1.719,03 mii lei.

Gradul de realizare a cheltuielilor cu bunuri și servicii la data de 29.04.2013 a fost de 57,51% în raport cu prevederile aferente, respectiv 988,64 mii lei.

Execuția principalelor articole bugetare de la Titlul II – Bunuri și servicii, la data de 29.04.2013 include plăți pentru furnituri de birou, materiale pentru curățenie, energie electrică și termică, apă, canal, salubritate, carburanți, service/revizii auto, telefoane, telecomunicații, servicii agenții de presă, service copiatoare,

imprimante, faxuri, întreținere centrală telefonică, întreținere programe informatice, editare buletin, servicii pază, servicii publicare acte normative în Monitorul Oficial, achiziții materiale întreținere, alte servicii.

3. Dobânzi

Titlul III – Dobânzi – prevederile pe primele patru luni au fost în sumă de 10 mii lei, iar plățile efectuate, până la data de 29.04.2013, au fost în sumă de 2,36 mii lei, reprezentând 23,60 % din prevederile aferente.

4. La titlul VII- Alte transferuri – până la data de 29.04.2013 s-au efectuat plăți reprezentând contribuțiile CSSPP la organismele internaționale, în valoare de 373,65 mii lei, reprezentând 49,95% în raport cu prevederile bugetare aferente perioadei, în sumă de 748 mii lei.

5. La titlul X Cheltuieli de capital – La data de 29.04.2013 s-au efectuat plăți reprezentând cheltuieli de capital în cuantum total de 117,78 mii lei, ceea ce reprezintă un grad de realizare de 40,61% față de prevederile bugetare aferente perioadei.

4. RAPORT PRIVIND EXECUȚIA BUGETULUI DE VENITURI ȘI CHELTUIELI AL CSA ÎN PERIOADA 01.01.2013 - 29.04.2013

În conformitate cu prevederile Legii nr. 32/2000 privind activitatea de asigurare și supravegherea asigurărilor, cu modificările și completările ulterioare, sursele de constituire a veniturilor Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor au fost următoarele:

- Taxa de funcționare achitată de societățile de asigurare și brokerii de asigurare, în procentul stabilit anual prin Norme ale Comisiei (care se aplică la primele brute încasate, respectiv la veniturile încasate prin activitatea de brokeraj, aferente perioadei pentru care sunt datorate), precum și majorările de întârziere calculate în conformitate cu reglementările legale în vigoare pentru nevirarea la termen a acestora. În anul 2013, taxa de funcționare a fost stabilită la nivelul de 0,3%.
- Taxele de autorizare conform prevederilor art.13 și art.36 din Legea nr. 32/2000, cu modificările și completările ulterioare;
- Contribuția datorată de societățile de asigurare care practică asigurări obligatorii, calculată prin aplicarea procentului stabilit prin norme ale CSA, la valoarea primelor brute încasate aferente asigurărilor obligatorii. În anul 2013, aceasta contribuție a fost stabilită la un nivel de 1%.
- Alte surse, potrivit legii.

4.1. Execuția veniturilor

Nivelul cotelor și tarifelor utilizate anual la dimensionarea veniturilor CSA sunt evidențiate în:

- Legea nr. 32/2000 privind activitatea de asigurare și supravegherea asigurărilor;
- Ordinul nr. 11/2009 pentru punerea în aplicare a Normelor privind cuantumul și termenul de plată a taxei de funcționare datorate de asigurați și de brokerii de asigurare;
- Ordinul nr. 4/2011 pentru punerea în aplicare a Normelor privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente de vehicule.

Tabelul III 8 Structura veniturilor prevăzute și a încasărilor realizate prin bugetul de venituri, la data de 29.04.2013 (mii lei)

Denumire indicatori	Prevederi anuale	Prevederi pe primele 4 luni ale anului 2013	Realizări la 29.04.2013	% față de prevederile pe primele 4 luni ale anului
Total Venituri	99.947,00	21.908,67	17.365,07	79,26
VENITURI OPERAȚIONALE - din care:	90.597,00	18.792,00	16.044,00	85,37
Venituri din taxa de autorizare	150,00	53,33	50,00	93,75
Venituri din taxa de funcționare	30.015,00	10.005,33	8.695,40	86,91
Venituri din RCA	25.000,00	8.333,33	6.986,21	83,83
Venituri din alte taxe legale	600,00	200,00	169,13	84,57
Venituri din alte surse	600,00	200,00	143,24	71,62
Venituri din anii precedenți	34.232,00			
Venituri financiare	9,350,00	3.116,67	1.321,07	42,39

Sursa: ASF

În perioada 01.01.2013 - 29.04.2013, veniturile curente au înregistrat un grad de realizare de 79,26% față de prevederile aferente primelor patru luni ale anului, respectiv **17.365,07 mii lei**.

1. Veniturile din taxa de autorizare au fost fundamentate în bugetul anului 2013 la un nivel de 150,00 mii lei. Față de prevederile cumulate aferente perioadei de 53 mii lei, gradul de realizare a fost de 93,75%, respectiv suma de 50,00 mii lei .

2. Veniturile din taxa de funcționare. În primele patru luni ale anului 2013, suma totală realizată la această sursă de venit a fost de **8.695,40 mii lei**, ceea ce reprezintă un grad de realizare de 86,91% în raport cu prevederile bugetare aferente aceleiași perioade, de 10.005,33 mii lei.

3. Veniturile din RCA – pentru anul 2013 s-a stabilit prin Ordinul CSA nr. 5/2010 cu modificările și completările ulterioare, cota de 1%. Suma prevăzută a se încasa în primele patru luni ale anului 2013 a fost de **8.333,33 mii lei**. Până la 29.04.2013 suma încasată este de 6.986,21 mii lei.

4. Veniturile din alte taxe legale s-au estimat încasări totale de 600 mii lei. În perioada 01.01 - 29.04.2013 s-a încasat suma de **169,13 mii lei**, înregistrându-se un grad de realizare de 84,57% în raport cu prevederile bugetare aferente perioadei de 200 mii lei, până la data de 29.04.2013.

5. Veniturile financiare cuprind: venituri din dobânzi la depozitele constituite, venituri din diferențe de curs valutar, venituri din creanțe imobilizate (provenind din plasamente în titluri de stat).

În primele patru luni ale anului 2013, suma încasată a fost de **1.321,07 mii lei**, reprezentând 42,39% din prevederile aferente primelor 4 luni ale anului.

6. Veniturile din alte surse – au fost realizate în proporție de 71,62% față de prevederile bugetare aferente perioadei 01.01.2013-29.04.2013 care au fost previzionate la 200 mii lei. Suma încasată din această sursă de venituri este de **143,24 mii lei**.

4.2. Execuția cheltuielilor

Tabelul III 9 Cheltuielile prevăzute și cele efectuate în perioada 01.01.2013 - 29.04.2013 (mii lei)

Denumire indicatori	Prevederi anuale	Prevederi pe primele 4 luni ale anului 2013	Realizări la 29.04.2013	% față de prevederi pe primele 4 luni ale anului
Cheltuieli totale	99.947,00	50.472,67	32.574,25	64,54
Cheltuieli curente	92.274,00	46.746,00	32.266,63	69,03
Cheltuieli de personal	72.169,00	38.796,00	24.472,43	63,08
Bunuri și servicii	18.680,00	7.000.000	6.883,83	98,34
Alte transferuri	1.425,00	950,00	910,36	95,83
Cheltuieli de capital	7.673,00	3.726,67	308,00	8,26

Sursa: ASF

Gradul de realizare a cheltuielilor la 29.04.2013 a fost de 64,54% față de prevederile cumulate aferente perioadei, respectiv 32.574,25 mii lei.

1. Execuția cheltuielilor de personal

Titlul I cheltuieli de personal – pentru primele patru luni ale anului 2013, prevederile acestui titlu au fost de 38.796,00 mii lei, iar plățile efectuate la cheltuieli de personal au reprezentat 63,08% din prevederile aferente perioadei, respectiv 24.472,43 mii lei.

2. Execuția cheltuielilor cu bunuri și servicii

Pentru anul 2013 suma prevăzută la Titlul II – Bunuri și Servicii este de 18.680,00 mii lei, din care au fost repartizate pentru primele patru luni ale anului 7.000 mii lei.

Gradul de realizare a cheltuielilor cu bunuri și servicii la data de 29.04.2013 a fost de 98,34 % în raport cu prevederile trimestriale cumulate, respectiv 6.883,83 mii lei.

Execuția principalelor articole bugetare de la Titlul II – Bunuri și servicii, la data de 29.04.2013 include plăți pentru furnituri de birou, materiale pentru curățenie, energie electrică și termică, apă, canal, salubritate, carburanți, service/revizii auto, telefoane, telecomunicații, servicii agenții de presă, service copiatoare, imprimante, faxuri, întreținere centrală telefonică, întreținere programe informatice, editare buletin, servicii pază, servicii publicare acte normative în Monitorul Oficial, achiziții materiale întreținere, alte servicii.

La data de 29.04.2013, Comisia de Supraveghere a Asigurărilor prezenta angajamente legale de plătit în sumă totală de 11.796,16 mii lei.

Pe lângă categoriile enunțate mai sus, la acest indicator se cuprind și:

- bunuri de natura obiectelor de inventar: suma cheltuită 43,78 mii lei;
- cărți, publicații – suma cheltuită de 3,25 mii lei;
- deplasări, detașări, transferări pentru care s-au cheltuit 151,54 mii lei;
- chirii – suma cheltuită a reprezentat 33,85 mii lei;
- cheltuieli protocol și reprezentare – suma cheltuită a reprezentat 416,92 mii lei;
- prime de asigurare non-viață - suma cheltuită a reprezentat 33,85 mii lei;
- fondul conducătorului instituției - suma cheltuită a reprezentat 93,91 mii lei.

3. La titlul VII Alte transferuri – până la data de 29.04.2013 s-au efectuat plăți reprezentând contribuțiile CSA la organismele internaționale (taxa I.A.I.S. și taxa E.I.O.P.A) Precizăm că suma de plată la data de 29.04.2013 reprezentând aceste contribuții este de 910,36 mii lei.

4. La titlul X Cheltuieli de capital – La data de 29.04.2013 s-au efectuat plăți reprezentând cheltuieli de capital în cuantum total de 308,00 mii lei, ceea ce reprezintă un grad de realizare de 8,26% față de prevederile bugetare aferente perioadei.

5. SITUAȚIILE FINANCIARE ANUALE ALE ASF PE ANUL 2013

În conformitate cu art. 22 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 93/2012, ASF a preluat de la Comisia Națională a Valorilor Mobiliare, de la Comisia de Supraveghere a Asiguraților și de la Comisia de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private, pe bază de protocoale de predare-preluare încheiate cu fiecare dintre acestea disponibilitățile bănești existente în conturi și patrimoniul stabilit pe baza situațiilor financiare întocmite potrivit art. 28 alin. (1) din Legea contabilității nr. 82/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și celelalte drepturi și obligații ce decurg din acestea.

Situațiile financiare întocmite la data de 31.12.2013 au avut în vedere situațiile financiare anuale intermediare întocmite de CNVM, CSA și CSSPP la data de 29.04.2013. De asemenea, în conformitate cu prevederile OMF.629/2009 pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare trimestriale ale instituțiilor publice, precum și a unor raportări financiare lunare în anul 2009, instituțiile publice care încheie protocoale de predare/preluare de instituții, structuri sau activități potrivit unor acte normative, vor avea în vedere preluarea în bilanț a datelor din coloana 1 "Soldul la începutul anului" în bilanțul instituțiilor publice care au preluat alte instituții, structuri sau activități.

Unele clarificări referitoare la Departamentul Fond de Garantare a Asiguraților – potrivit prevederilor Ordinului CSA nr.10/2009, Departamentul Fond de Garantare a Asiguraților a fost înființat ca sediu secundar al ASF (fostei CSA), fără personalitate juridică. Prin urmare, în scopul raportării către Ministerul Finanțelor Publice, situațiile financiare ale ASF au fost întocmite consolidat cu Departamentul Fond de Garantare a Asiguraților.

Pentru o imagine cât mai exactă asupra situației financiare ale ASF, vom prezenta mai jos Extrase din Situațiile financiare consolidate întocmite la 31.12.2013, care se referă exclusiv la ASF, informațiile cu privire la situațiile financiare ale Fondului de Garantare a Asiguraților fiind prezentate în cadrul secțiunii destinate acestuia din partea a doua a prezentului raport.

Situațiile financiare ale ASF sunt întocmite conform principiilor și regulilor contabile prevăzute de legislația în vigoare și cuprind:

- 1-bilanțul,
- 2-contul de rezultat patrimonial,
- 3-situația fluxurilor de trezorerie,
- 4-situația modificărilor în structura activelor/capitalurilor,
- 5-contul de execuție bugetară.

Tabelul III 10 BILANȚUL ASF la data de 31.12.2013 (lei)

NR. CRT.	DENUMIREA INDICATORILOR	Cod rând	Sold la începutul anului	Sold la sfârșitul perioadei
A	B	C		
A.	ACTIVE	01		
	ACTIVE NECURENTE	02		
1.	Active fixe necorporale (ct.203+205+206+208+233-280-290-293*)	03	5.274.744	5.165.742
2.	Instalații tehnice, mijloace de transport, animale, plantații, mobilier, aparatură birotică și alte active corporale (ct.213+214+231-281-291-293*)	04	3.299.944	2.541.931
3.	Terenuri și clădiri (ct.211+212+231-281-291-293*)	05	2.868.306	2.199.106
4.	Alte active nefinanciare (ct.215)	06	0	0

NR. CRT.	DENUMIREA INDICATORILOR	Cod rând	Sold la începutul anului	Sold la sfârșitul perioadei
A	B	C		
5.	Active financiare necurente (investiții pe termen lung) peste un an (ct.260+265+2671+2672+2673+2675+2676+ 2678+2679-296) din care:	07	50.593.442	10.193.877
	Titluri de participare (ct.260-296)	08	0	0
6.	Creanțe necurente – sume ce urmează a fi încasate după o perioadă mai mare de un an (ct.4112+4118+4282+4612 – 4912 - 4962) din care:	09	0	1.022.706
	Creanțe comerciale necurente – sume ce urmează a fi încasate după o perioadă mai mare de un an (ct 4112+4118+4612 – 4912 - 4962)	10	0	553.953
7.	TOTAL ACTIVE NECURENTE (rd.03+04+05+06+07+09)	15	83.056.055	34.334.973
	ACTIVE CURENTE	18		
1.	Stocuri (ct.301+302+303+304+305+307+309+331+332+341+345+346+ 347+ 349+351+354+356+ 357+358+ 359+361+371+381+/-348+/-378-391-392-393-394-395-396-397-398)	19	0	1.022.706
2.	Creanțe curente – sume ce urmează a fi încasate într-o perioadă mai mică de un an	20		
	Creanțe din operațiuni comerciale, avansuri și alte decontări (ct.232+234+409 +4111+4118+413+418+425+4282+ 4611+473**+481+ 482+483-4911-4961+5128) din care:	21	9.906.156	18.702.234
	Creanțe comerciale și avansuri (ct.232+234+409+ 4111+4118 +413 +418+ 4611-4911-4961): din care	22	7.787.994	16.874.766
	Avansuri acordate (ct.232+234+409)	22.1		
	Creanțe bugetare (ct.431**+437**+4424+ 4428**+ 444**+ 446**+4482+ 461+463+ 464 +465+4664 +4665+4669+481**+482** - 497) din care:	23	1.552.732	284.835
	Creanțele bugetului general consolidat (ct.463+464+465+4664+4665+4669 -497)	24		0
	Creanțe din operațiuni cu fonduri externe nerambursabile și fonduri de la buget (ct.4501+4503+4505+4507+4511+4513+4515 +4531+4541+4543+4545+ 4551+4553+4561+4563 +4571+4572+4573+4581+4583+473**+474 +476) din care:	25		0
	Sume de primit de la Comisia Europeană (ct.4501+4503+4505+4507)	26		0
	Împrumuturi pe termen scurt acordate (ct.2671+2672+2673+2675+2676+ 2678+2679+4681+ 4682+4683+4684+4685+4686+4687+4688+ 4689+469)	27	1.496.051	1.496.051
	Total creanțe curente (rd. 21+23+25+27)	30	12.954.939	20.483.120
3.	Investiții pe termen scurt (ct.505-595)	31		0
4.	Conturi la trezorerii și instituții de credit, din care :	32		
	Conturi la trezorerie, casa în lei. (ct.510+5121+5125+5131+5141+5151+5153 +5161 +5171+5201+5211+ 5212+5213+523 +5251 +5252 +5253+526+527+ 528+5291+5292 +5293+ 5294 +5299 +5311+550 +551 +552+ 555 +557+ 5581+ 5582+ 5591+5601+ 5602+ 561+562 +5711 +5712 +5713+5714+5741+5742+ 5743+5744)	33	5.685.328	10.568.880
	Dobândă de încasat, alte valori, avansuri de trezorerie (ct.5187+532+542)	33.1	132.501	62.604
	depozite (ct.5153+5187+5222+550+5602+5714+5744)	34		
	Conturi la instituții de credit, BNR, casă în valută (ct.5112+5121+5124+5125+5131+5132+5141+5142+5151+5152+5153+ 5161 +5162+5171+5172 +5314+5411+5412+ 550+ 5583+5592+5601+5602)	35	12.282.484	36.251.867
	Dobândă de încasat, avansuri de trezorerie (ct.5187+542)	35.1	76.195	581.242
	depozite (ct. 5153+5187+5602)	36		
	Total disponibilități și alte valori (rd.33+33.1+35+35.1)	40	18.176.508	47.464.593
5	Conturi de disponibilități ale Trezoreriei Centrale (ct.5126+5127+5201+5202+5203+5241+5242 +5243)	41		
	Dobândă de încasat (ct.5187)	41.1		0
6	Cheltuieli în avans (ct. 471)	42	8.285	0
7	TOTAL ACTIVE CURENTE (rd.19+30+31+40+41+41.1+42)	45	32.666.733	69.592.585

NR. CRT.	DENUMIREA INDICATORILOR	Cod rând	Sold la începutul anului	Sold la sfârșitul perioadei
A	B	C		
8	TOTAL ACTIVE (rd.15+45)	46	115.722.788	103.927.558
B.	DATORII	50		
	DATORII NECURENTE - sume ce urmează a fi plătite după o perioadă mai mare de un an	51		
1	Sume necurente- sume ce urmează a fi plătite după o perioadă mai mare de un an (ct.269+401+403+4042+405+4622+509) din care:	52	0	372.872
	Datorii comerciale (ct.401+403+ 4042+405+4622)	53	0	372.872
2	Împrumuturi pe termen lung (ct.1612+1622+1632+1642+1652+1661+1662+ 1672+168 -169)	54	54.430	55.118
3	Provizioane (cont 151)	55		24.979.804
	TOTAL DATORII NECURENTE (rd.52+54+55)	58	54.430	25.034.922
	DATORII CURENTE - sume ce urmează a fi plătite într-o perioadă de până la un an	59		
1	Datorii comerciale, avansuri și alte decontări (ct.401+403+4041+405+ 408+419+4621+473+481 +482+ 483+269+509+ 5128) din care:	60	2.293.227	2.509.217
	Datorii comerciale și avansuri (ct. 401+403+4041+405+408+419+4621), din care:	61	2.784.901	2.487.062
	Avansuri primite (ct.419)	61.1		
2	Datorii către bugete (ct431+437+.440+441+4423+4428+444+446+4481+ 4555+4671+4672+4673+4674+4675+4679 +473+481+482), din care:	62	4.869.046	4.741.938
	Datoriile instituțiilor publice către bugete (ct.431+437+4423+4428+444+446+4481), din care	63		
	Contribuții sociale (ct.431+437)	63.1	2.996.494	3.254.578
	Sume datorate bugetului din Fonduri externe nerambursabile (ct.4555)	64		
3	Datorii din operațiuni cu Fonduri externe nerambursabile și fonduri de la buget, alte datorii către alte organisme internaționale (ct.4502+4504+4506+4512+4514+4516+4521 +4522+4532+4542+4544+ 4546+4552+4554 +4564+ 4584+ 4585+459+462+473)	65		
	din care: sume datorate Comisiei Europene (ct.4502+4504+4506+459+462)	66		
4	Împrumuturi pe termen scurt- sume ce urmează a fi plătite într-o perioadă de până la un an (ct.5186+5191+5192+5193+5194+5195+5196+ 5197+5198)	70		
5	Împrumuturi pe termen lung – sume ce urmează a fi plătite în cursul exercițiului curent (ct.1611+1621+1631+1641+1651+1661+1662 +1671 +168-169)	71	23.540	0
6	Salariile angajaților (ct.421+423+426+4271+4273+4281)	72	7.369.877	5.992.044
7	Alte drepturi cuvenite altor categorii de persoane (pensii, indemnizații de șomaj, burse) (ct.422+424+426+4272+4273+429+438) din care:	73		
	Pensii, indemnizații de șomaj, burse (ct.422+424+429)	73.1		
8	Venituri în avans (ct.472)	74	22.800	541.615
9	Provizioane (ct. 151)	75	72.298.904	0
10	TOTAL DATORII CURENTE (rd.60+62+65+70+71+72+73+74+75)	78	86.877.394	13.784.814
11	TOTAL DATORII (rd.58+78)	79	86.931.824	38.819.736
12	ACTIVE NETE = TOTAL ACTIVE – TOTAL DATORII = CAPITALURI PROPRII (rd.80= rd.46-79 = rd.90)	80	28.790.964	65.107.822
C.	CAPITALURI PROPRII	83		
1.	Rezerve, fonduri (ct.100+101+102+103+104+105+106+132+133+135+1391+ 1392+1393+ 1394+1396+1399)	84	2.903.265	3.446.010
2.	Rezultatul reportat (ct.117- sold creditor)	85	78.723.117	32.068.340
3.	Rezultatul reportat (ct.117- sold debitor)	86	0	0
4.	Rezultatul patrimonial al exercitiului (ct.121- sold creditor)	87	0	29.593.472
5.	Rezultatul patrimonial al exercitiului (ct.121- sold debitor)	88	52.835.418	0
6	TOTAL CAPITALURI PROPRII (rd.84+85-86+87-88)	90	28.790.964	65.107.822

Sursa: ASF

Tabelul III 11 CONTUL DE REZULTAT PATRIMONIAL al ASF la 31.12.2013

Nr. crt.	DENUMIREA INDICATORULUI	Cod rând	An precedent	An curent
A	B	C	1	2
I.	VENITURI OPERATIONALE	01		
1.	Venituri din impozite, taxe, contribuții de asigurări și alte venituri ale bugetelor (ct.730+731+732+733+734+735+736++739+745+746+750+751)	02	0	0
2.	Venituri din activități economice (ct.701+702+703+704+705+706+707+708 +/- 709)	03	61.501.727	22.929.583
3.	Finantări, subvenții, transferuri, alocații bugetare cu destinație specială (ct.770+771+772+773+774+775+776+778+779)	04	39.388	9.125
4.	Alte venituri operaționale (ct.714+718+719+721+722+781)	05	48.887.456	211.296.824
	TOTAL VENITURI OPERAȚIONALE (rd.02+03+04+05)	06	110.428.571	234.235.532
II.	CHELTUIELI OPERAȚIONALE	07		
1.	Salariile și contribuțiile sociale aferente angajaților (ct.641+642+645+646+647)	08	112.463.359	125.693.306
2.	Subvenții și transferuri (ct.670+671+672+673+674+675+676+677+678+679)	09	2.952.357	3.825.417
3.	Stocuri, consumabile, lucrări și servicii executate de terți (ct.601+602+603+606+607+608+609+610+611+612+613+614+622+623+624+626+627+628+629)	10	20.177.610	21.885.354
4.	Cheltuieli de capital, amortizări și provizioane (ct.681+682+689)	11	24.322.150	55.497.402
5.	Alte cheltuieli operaționale (ct.635+654+658)	12	9.403.643	843.420
	TOTAL CHELTUIELI OPERAȚIONALE (rd.08+09+10+11+12)	13	169.319.119	207.744.899
III.	REZULTATUL DIN ACTIVITATEA OPERAȚIONALĂ	14		
	- EXCEDENT (rd.06- rd.13)	15		26.490.633
	- DEFICIT (rd.13- rd.06)	16	58.890.548	
IV.	VENITURI FINANCIARE (ct.763+764+765+766+767+768+769+786)	17	6.694.375	3.979.108
V.	CHELTUIELI FINANCIARE (ct.663+664+665+666+667+668+669+686)	18	691.933	924.749
VI.	REZULTATUL DIN ACTIVITATEA FINANCIARĂ	19		
	- EXCEDENT (rd.17- rd.18)	20	6.002.442	3.054.359
	- DEFICIT (rd.18- rd.17)	21		
VII.	REZULTATUL DIN ACTIVITATEA CURENTĂ	22		
	- EXCEDENT (rd.15+20-16-21)	23		29.544.992
	- DEFICIT (rd.16+21-15-20)	24	52.888.106	
VIII.	VENITURI EXTRAORDINARE (ct.790+791)	25	53.361	77.572
IX.	CHELTUIELI EXTRAORDINARE (ct.690+691)	26	674	29.092
X.	REZULTATUL DIN ACTIVITATEA EXTRAORDINARĂ	27		
	- EXCEDENT (rd.25-rd.26)	28	52.687	48.480
	- DEFICIT (rd.26-rd.25)	29		
XI.	REZULTATUL PATRIMONIAL AL EXERCIȚIULUI	30		
	- EXCEDENT (rd. 23+28-24-29)	31		29.593.472
	- DEFICIT (rd. 24+29-23-28)	32	52.835.419	

Sursa: ASF

Tabelul III 12 SITUAȚIA FLUXURILOR DE TREZORERIE la data de 31.12.2013

DENUMIREA INDICATORULUI	Cod rând	TOTAL (COL.2+10)	5311	5601
A	B	1	2	10
I. NUMERAR DIN ACTIVITATEA OPERAȚIONALĂ	1			
1. Încasări	2	115.971.290	1.573.617	114.397.673
2. Plăți	3	108.032.628	1.628.453	106.404.175
3. Numerar net din activitatea operațională (rd. 02- rd.03)	4	7.938.662	-54.836	7.993.498
II. NUMERAR DIN ACTIVITATEA DE INVESTIȚII	5			
1. Încasări	6	76.892	54.836	22.056
2. Plăți	7	3.132.002	0	3.132.002
3. Numerar net din activitatea de investiții (rd.06-07)	8	-3.055.110	54.836	-3.109.946
III. NUMERAR DIN ACTIVITATEA DE FINANȚARE	9			
1. Încasări	10	0	0	0
2. Plăți	11	0	0	0
3. Numerar net din activitatea de finanțare (rd.10-rd.11)	12	0	0	0
IV. CREȘTEREA (DESCREȘTEREA) NETĂ DE NUMERAR ȘI ECHIVALENT DE NUMERAR (rd.04+rd.08+rd.12)	13	4.883.552	0	4.883.552
V. NUMERAR ȘI ECHIVALENT DE NUMERAR LA ÎNCEPUTUL ANULUI	14	5.685.328	0	5.685.328
- sume recuperate din excedentul anului precedent*	14.1			
- sume utilizate din excedentul anului precedent*	14.2			
VI. NUMERAR ȘI ECHIVALENT DE NUMERAR LA SFÂRȘITUL PERIOADEI (rd.13+rd.14+14.1 - 14.2)	15	10.568.880	0	10.568.880

Sursa: ASF

Tabelul III 13 SITUAȚIA FLUXURILOR DE TREZORERIE la banci comerciale la data de 31.12.2013

DENUMIREA INDICATORULUI	Cod rând	TOTAL	5314	5**
A	B			
I. NUMERAR DIN ACTIVITATEA OPERAȚIONALĂ	01			
1. Încasări	02	583.717.609	637.153	583.080.456
2. Plăți	03	559.175.612	636.755	558.538.857
3. Numerar net din activitatea operațională (rd. 02- rd.03)	04	24.541.997	398	24.541.599
II. NUMERAR DIN ACTIVITATEA DE INVESTIȚII	05			
1. Încasări	06	0	0	0
2. Plăți	07	359.335	0	359.335
3. Numerar net din activitatea de investiții (rd.06-07)	08	-359.335	0	-359.335
III. NUMERAR DIN ACTIVITATEA DE FINANȚARE	09			
1. Încasări	10	0	0	0
2. Plăți	11	0	0	0
3. Numerar net din activitatea de finanțare (rd.10-rd.11)	12	0	0	0
IV. CREȘTEREA (DESCREȘTEREA) NETĂ DE NUMERAR ȘI ECHIVALENT DE NUMERAR (rd.04+rd.08+rd.12)	13	24.182.662	398	24.182.264
V. NUMERAR ȘI ECHIVALENT DE NUMERAR LA ÎNCEPUTUL ANULUI	14	12.282.485	0	12.282.485
1.Diferențe de curs favorabile	15	22.765	149	22.616
2.Diferențe de curs nefavorabile	16	236.045	547	235.498
VI. NUMERAR ȘI ECHIVALENT DE NUMERAR LA FINELE PERIOADEI (rd.13+14 +15-16)	17	36.251.867	0	36.251.867

Sursa: ASF

Tabelul III 14 EXECUTIA BUGETULUI DE VENITURI ȘI CHELTUIELI AL ASF PE ANUL 2013 (lei)

Denumirea indicatorilor	Clasific.	BVC rectificat al ASF pentru perioada 01.01.-31.12.2013	Realizări 31.12.2013	Grad de realizare(%)
1	2	3	4	5=4/3*100
VENITURI CURENTE ANUL 2013 (1+2+3)	I	135.617.131	139.819.611	103,10
Sectorul Asigurări Reasigurări	1	59.376.734	55.066.758	92,74
Taxă funcționare		28.995.412	27.044.434	93,27
RCA		26.186.206	22.789.554	87,03
Taxă autorizare		125.000	140.000	112,00
Alte taxe legale		274.139	382.972	139,70
Diverse venituri,		3.795.977	4.709.798	124,07

Denumirea indicatorilor	Clasific.	BVC rectificat al ASF pentru perioada 01.01.-31.12.2013	Realizări 31.12.2013	Grad de realizare(%)
1	2	3	4	5=4/3*100
Sectorul Instrumente și Investiții Financiare	2	51.200.000	58.748.734	114,74
Venituri din tranzacțiile derulate pe piețele reglementate și pe sistemele alternative de tranzacționare		6.000.000	6.895.075	114,92
Venituri din valoarea activului net al organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare și al altor organisme de plasament colectiv, altele decât OPVCVM		31.700.000	31.656.333	99,86
Venituri din valoarea ofertelor publice de vânzare		5.100.000	2.941.151	57,67
Venituri din valoarea ofertelor publice de cumpărare/preluare, din care:		800.000	10.458.866	1.307,36
- venituri din valoarea ofertelor publice de cumpărare		100.000	9.308.718	9.308,72
- venituri din valoarea ofertelor publice de preluare		700.000	1.150.148	164,31
Venituri din tarife sau comisioane pentru tranzacțiile derulate pe piețele reglementate de instrumente financiare derivate și pe sistemele alternative de tranzacționare		56.000	46.266	82,62
Venituri din tarife sau comisioane percepute la activități pentru care se emite de către CNVM un act individual		900.000	1.018.911	113,21
Venituri din tarife percepute pentru prestarea de servicii către entități supravegheate sau terțe persoane		5.100.000	5.310.581	104,13
Venituri din penalități stabilite prin reglementări proprii ca sancțiuni patrimoniale		64.000	76.586	119,67
Venituri din activități de editură, publicitate, multiplicare		300.000	254.287	84,76
Alte surse legale		1.180.000	90.678	7,68
Sectorul Pensii Private	3	25.040.397	25.833.535	103,17
Taxă funcționare		22.023.268	22.454.785	101,96
Taxă autorizare		545.675	836.250	153,25
Taxe de administrare		2.297.032	2.371.916	103,26
Alte taxe legale		0	0	0,00
Diverse venituri		114.343	110.505	96,64
Venituri din valorificarea unor bunuri		60.079	60.079	100,00
Alte surse legale			170.584	0,00
CHELTUIELI TOTALE	III	177.971.675	149.610.487	84,06
CHELTUIELI CURENTE (10 + 20 +30+ 55)	o1	172.686.201	146.387.384	84,77
CHELTUIELI DE PERSONAL	10	137.267.459	121.446.110	88,47
Cheltuieli salariale în bani	10.01.	109.241.424	96.466.436	88,31
Contribuții	10.03.	27.105.245	24.226.656	89,38
BUNURI ȘI SERVICII	20	31.393.269	21.066.422	67,10
Bunuri și servicii	20.01.	9.805.560	6.183.020	63,06
Reparații curente	20.02.	170.000	161.495	95,00
Bunuri de natura obiectelor de inventar	20.05.	720.556	185.493	25,74
Deplasări	20.06.	1.840.059	1.395.823	75,86
Cărți, publicații și materiale documentare	20.11.	108.252	60.642	56,02
Consultanță și expertiză	20.12.	441.749	381.577	86,38
Pregătire profesională	20.13.	215.996	54.417	25,19
Protecția muncii	20.14.	174.264	151.277	86,81
Cheltuieli judiciare și extrajudiciare	20.25.	31.014	6.700	21,60
Alte cheltuieli	20.30.	17.885.819	12.485.978	69,81
DOBÂNZI	30	14.458	6.342	43,86
TRANSFERURI	55	4.011.015	3.868.510	96,45
CHELTUIELI DE CAPITAL	70	5.556.511	3.494.140	62,88
TITLUL X ACTIVE NEFINANCIARE	71	5.556.511	3.494.140	62,88
Active fixe	71.01.	5.556.511	3.494.140	62,88
Plăți efectuate în anii precedenți și recuperate în anul curent	85	-271.037	-271.037	
EXCEDENT / DEFICIT CURENT (venituri curente - cheltuieli totale: I-III)		-42.354.544	-9.790.876	
EXCEDENT / DEFICIT TOTAL (venituri curente + sold din anii precedenți - cheltuieli totale: I+II-III)		24.750.232	57.313.900	

Sursa: ASF

6. RAPORT ASUPRA SITUAȚIILOR FINANCIARE ÎNTOCMITE LA DATA DE 31.12.2013

6.1. Bilanțul

Bilanțul încheiat la data de 31.12.2013 prezintă următoarele elemente de activ și pasiv:

Tabelul III 15 Elemente bilanțiere ale ASF (lei)

Nr.crt.	Denumirea indicatorilor	Sold la începutul anului	Sold la sfârșitul perioadei
I.	Active necurente din care:	83.056.055	34.334.973
1.	Active fixe necorporale	5.274.744	5.165.742
3.	Instalații tehnic, mijloace de transport, mobilier etc.	2.868.306	2.199.106
4.	Active fixe corporale (terenuri și clădiri, alte mijloace fixe)	24.319.563	15.753.542
5.	Active financiare	50.593.442	10.193.877
6.	Creanțe necurente	0	1.022.706
II.	Active curente din care:	12.954.939	20.483.120
1.	Stocuri	1.527.001	1.644.872
2.	Creanțe curente din operațiuni comerciale	9.906.156	18.702.234
3.	Creanțe bugetare	1.552.732	284.835
4.	Cheltuieli în avans		
5.	Împrumuturi pe termen scurt acordate (2678 – cauțiuni plătite de fosta CNVM)	1.496.051	1.496.051
6.	Disponibilități și alte valori	18.176.508	47.464.593
III.	Total active	115.752.788	103.927.558
	Provizioane necurente		24.979.804
	Datorii necurente	54.430	25.034.922
	Provizioane curente	72.298.904	
IV.	Datorii curente	86.877.394	13.784.814
V.	Total datorii	86.931.824	38.819.736
VI.	Capitaluri proprii din care:	28.790.964	65.107.822
1.	Rezerve	2.903.265	3.446.010
2.	Rezultatul reportat – excedent	78.723.117	32.068.340
3.	Rezultatul patrimonial al exercițiului – excedent/deficit(-)	-52.835.418	65.107.822

Sursa: ASF

notă: soldul la începutul anului reprezintă soldul la 01.01.2013 preluat de la cele trei autorități

Principalele elemente din bilanț se prezintă astfel:

Capitalurile proprii (activele nete ale instituției) rezultate în urma preluării de către ASF a celor trei entități au fost de 28.970.964 la începutul anului, iar la 31.12.2013 au fost de 65.107.822 lei. Capitalurile proprii s-au majorat cu 124%, respectiv cu 36.316.858 lei, față de valorile inițiale la 01.01.2013 aferente fiecărei autorități, în special ca urmare a transferului către Autoritatea pentru Administrarea Activelor Statului a obligațiilor CNVM, rezultate din actele juridice prin care aceasta a fost obligată, ca parte responsabilă civilmente, la plata de despăgubiri către investitorii la Fondul Național de Investiții. Aceste obligații se regăseau în situațiile financiare ale CNVM la capitolul "Provizioane", fiind reluate în rezultatul patrimonial al exercițiului.

Activele totale la data de 31.12.2013 erau în sumă de 103.927.558 lei. Pe parcursul anului 2013 s-au acestea diminuat ca urmare a deprecierei rezultate din reevaluarea terenurilor și clădirilor aflate în patrimoniul instituției, reevaluare efectuată la data de 31.12.2013.

Soldul creanțelor comerciale la 31.12.2013 de 18.702.234 lei și constă în creanțe de încasat reprezentând cote datorate pentru luna decembrie 2013, provenind din cele trei sectoare, astfel:

A. Datorii necurente – 25.034.922 lei – constau în cea mai mare parte în provizioane pentru riscuri și cheltuieli de 24.979.804 lei recunoscute în următoarele dosare:

- dosarul SSIF Mobinvest - Sentința Comercială nr. 127/COM/28.01.2010 pronunțată de Tribunalul Bihor în dosar nr. 2714/111/2009, prin care C.N.V.M. a fost obligată la plata în solidar cu SSIF MOBINVEST. Prin decizia nr.24/V/2011 emisă de Curtea de Apel Oradea în dosarul descris mai sus, instanța a admis apelul CNVM. Astfel, fosta CNVM a fost chemată în instanță în mai multe solicitări de acordare de despăgubiri, cuantificate la suma de 24.821.147 lei;
- SC KDF Energy SRL – dosarul nr.3598/2/2010 – prin care se solicită fostei CNVM cheltuieli de judecată în valoare de 145.656 lei;
- SC Microelectronica SA – sentința civilă nr.10614/02.07.2012 – prin care se solicită fostei CNVM cheltuieli de judecată în valoare de 6.500 lei;
- Pe lângă acestea ASF înregistrează alte provizioane pentru alte litigii (de la fosta CSSPP) de 6.500 lei.

La datorii necurente se includ și contractele de leasing financiar provenind de la fosta CSSPP – în sumă de 55.118 lei, cu termen scadent în anul 2015.

B. Datorii curente – 13.784.814 lei și provin din:

- Datorii către furnizori: 2.509.217. lei, ce au fost achitate în cursul anului 2014.
- Contribuțiile obligatorii către bugetele asigurărilor sociale de stat, bugetele fondurilor speciale, bugetul de stat – 4.741.938 lei, aferente lunii decembrie, ce au fost achitate în luna ianuarie 2014.
- Salariile angajaților – 5.992.044 lei, reprezentând lichidarea lunii decembrie 2013, achitată în luna ianuarie 2014.
- Venituri în avans: 541.615 lei.

6.2. Contul de rezultat patrimonial

Tabelul III 16 Elemente ale contului de rezultat patrimonial (lei)

	Denumirea indicatorului	An curent – ASF
1	Venituri operaționale	234.235.532
2	Cheltuieli operaționale	207.744.899
3	Rezultatul din activitatea operațională (excedent)	26.490.633
4	Venituri financiare	3.979.108
5	Cheltuieli financiare	924.749
6	Rezultatul din activitatea financiară (excedent)	3.054.359
7	Rezultatul din activitatea curentă (excedent)	29.544.992
8	Venituri extraordinare	77.572
9	Cheltuieli extraordinare	29.092
10	Rezultatul din activitatea extraordinară (deficit)	48.480
11	Rezultatul patrimonial al exercițiului (excedent)	29.593.472

Sursa: ASF

Contul de rezultat patrimonial este întocmit pe baza principiului contabilității de angajamente conform căruia efectele tranzacțiilor și ale altor evenimente sunt recunoscute atunci când tranzacțiile și evenimentele se produc și nu pe măsură ce numerarul sau echivalentul său este încasat sau plătit și sunt înregistrate în evidențele contabile și raportate în situațiile financiare ale perioadelor de raportare.

În aceste condiții, excedentul curent al anului 2013 (ce înglobează și rezultate obținute de către cele trei foste autorități în perioada 01.01 – 29.04.2013) este de **25.953.472 lei**, provenind din:

- **Excedent din activitatea operațională ASF: 26.490.633 lei**, determinat ca diferență între totalul drepturilor constatate în perioada de raportare conform prevederilor legale care reglementează sursele de venituri ale ASF și cheltuielile operaționale (cheltuieli cu salariile și contribuții sociale, cheltuieli privind stocurile, lucrări și servicii executate de terți, cheltuieli cu amortizările și provizioanele, alte cheltuieli operaționale);
- **Excedent din activitatea financiară ASF: 3.054.359 lei** – provenind în cea mai mare parte din venituri din dobânzi aferente plasamentelor disponibilităților constituite (depozite și titluri de stat);
- **Excedent din activitatea extraordinară ASF: 48.480 lei** – provenind din valorificarea unor active fixe aflate în patrimoniul ASF.

6.3. Situația fluxurilor de trezorerie

Tabelul III 17 Situația disponibilităților – cont Trezorerie (lei)

Nr. Crt.	Denumirea indicatorilor	31.12.2013
1.	Creșterea/descrășterea netă de numerar:	4,883,552
2.	Numerar și echivalent de numerar la începutul anului	5,685,328
3.	Numerar și echivalent de numerar la sfârșitul perioadei	10,568,880

Sursa: ASF

Soldul de 5,685,328 lei provine din soldurile inițiale ale celor trei foste autorități la data de 01.01.2013, astfel: CSA – 315.774 lei, CNVM – 119.978 lei, CSSPP – 5.249.575 lei.

Tabelul III 18 Situația disponibilităților plasate la bănci comerciale (lei)

Nr. Crt.	Denumirea indicatorilor	31.12.2013
1.	Creșterea/descrășterea netă de numerar:	23,969,382
2.	Numerar și echivalent de numerar la începutul anului	12,282,485
3.	Numerar și echivalent de numerar la sfârșitul perioadei	36,251,867

Sursa: ASF

6.4. Contul de execuție bugetară al ASF

ASF se finanțează integral din venituri extrabugetare, în conformitate cu prevederile art.18 din OUG nr. 93/2012 privind înființarea, organizarea și funcționarea Autorității de Supraveghere Financiară aprobată cu modificări prin Legea nr. 113/2013.

Cheltuielile sunt stabilite prin bugetul anual al ASF, în conformitate cu obiectivele și sarcinile acesteia.

Bugetul de venituri și cheltuieli al ASF la data de 31.12.2013 a rezultat prin cumularea celor trei bugete realizate de către cele trei autorități care s-au dizolvat la data de 29.04.2013 și la care s-a adăugat Bugetul de venituri și cheltuieli aprobat de Consiliul ASF în data de 29.07.2013 prin Hotărârea Consiliului nr.22, conform căreia s-a aprobat rectificarea Bugetului de venituri și cheltuieli pentru anul 2013 care cuprinde perioada 30.04.2013 – 31.12.2013.

Contul de execuție bugetară cuprinde la partea de venituri – încasările realizate, iar la partea de cheltuieli – plățile efectuate. Excedentul bugetar s-a stabilit ca diferență între veniturile încasate și plățile efectuate.

La data de 31.12.2013 suma veniturilor încasate de către ASF în perioada 01.01 -31.12.2013 a fost de 139.819.611 lei, iar plățile efectuate au fost în sumă de 149.610.487 lei. **Deficitul curent al execuției a bugetului a fost 9.790.876 lei. Soldul conturilor de disponibilități la începutul anului a fost de 67.104.776 lei.**

Execuția veniturilor la data de 31.12.2013

În conformitate cu prevederile legale mai sus menționate, structura veniturilor prevăzute și încasate se prezintă astfel:

Tabelul III 19 Situația veniturilor ASF fără Fondul de Garantare al Asiguraților (lei)

	DENUMIRE INDICATOR	Prevederi 01.01. -31.12.2013	Realizări 01.01.- 31.12.2013	% realizări față de prevederi
	1	2	4	5=4/3*100
1.	Venituri curente, din care:	135.617.131	139.819.611	103,09
1.1.	Venituri curente aferente Sectorului Asigurări și Reasigurări	59.376.734	51.097.336	86,05
1.2.	Venituri curente aferente Sectorului Instrumentelor și Investițiilor Financiare	51.200.000	58.748.734	114,74
1.3.	Venituri curente aferente Sectorului Pensii Private	27.353.133	25.833.535	94,44
1.4.	Alte surse		4.140.006	

Sursa: ASF

Suma veniturilor încasate în anul 2013 a fost de 139.819.611 lei, reprezentând 104,23% din prevederile aferente perioadei. Din această sumă, 43.167.527 lei sunt venituri încasate de către cele trei autorități în perioada 01.01 - 29.04.2013. Veniturile încasate se prezintă astfel:

1. Venituri aferente Sectorului Asigurări – Reasigurări: 55.066.758 lei care provin din următoarele surse:

- **taxa de funcționare** – datorată de societățile de asigurare și brokerii de asigurări este în cuantum de 0,3% din volumul primelor brute de asigurare. Suma încasată în perioada de raportare este de **27.044.434 lei.**
- **RCA** - datorată de societățile de asigurare reprezintă 1% din volumul primelor brute de asigurare de tip RCA. Suma încasată în anul 2013 este **22.789.554 lei.**
- **taxe de autorizare, alte taxe legale** - reprezintă taxe fixe datorate conform Legii nr. 32/2000 și Ordinelor emise de ASF (CSA) în acest sens. Suma încasată este de 917.633 lei.
- **amenzii încasate** (50% din valoarea amenzilor acordate): **205.715 lei.**

2. Venituri aferente Sectorului Instrumente și Investiții Financiare: 58.748.734 lei, reprezentând un grad de realizare de 114,74% față de prevederile aferente anului 2013 care provin din:

- **veniturile din tranzacțiile derulate** pe piețele reglementate și pe sistemele alternative de tranzacționare (cotă de cel mult 0,08%) – suma încasată în perioada de raportare este de **6.895.075 lei;**
- **veniturile din valoarea activului net al organismelor de plasament colectiv** în valori mobiliare și al organismelor de plasament colectiv, altele decât OPCVM – **31.656.333 lei;**
- **venituri din valoarea ofertelor publice de vânzare** (cotă de cel mult 0,5%) pentru anul 2013 s-a stabilit prin Regulamentul CNVM nr.7/2006 cu modificările și completările ulterioare, cota de 0,5%.

Suma încasată în perioada 01.01 – 31.12.2013 este de **2.941.151 lei** (include și comisionul aferent ofertei publice de vânzare a Romgaz în sumă de 1.730.500 lei).

- **venituri din valoarea ofertelor publice de cumpărare / preluare** (cotă de cel mult 2%) – suma încasată în perioada de raportare a fost de **10.458.866 lei** (provine în cea mai mare parte din comisionul încasat din derularea ofertei de cumpărare lansată de Fondul Proprietatea).
- **venituri din tarife și cote pentru tranzacțiile derulate pe piețele reglementate de instrumente financiare derivate** (pentru anul 2013 tariful ce s-a încasat pentru tranzacțiile derulate pe piețele reglementate de instrumente financiare derivate și pe sistemele alternative de tranzacționare, a fost de 0,10 lei/contract perceput de la fiecare parte contractantă) – suma încasată este de **46.266 lei**;
- **venituri din tarife și cote percepute la activități pentru care se emite de către ASF (SIIF) un act individual** – suma încasată este de **1.018.911 lei**;
- **veniturile din tarife percepute pentru prestarea de servicii** către entități supravegheate sau terțe persoane – constă în tarife pentru înregistrarea și menținerea valorilor mobiliare în evidențele ASF., precum și venituri încasate din cota de 1% din veniturile de exploatare ale entităților supravegheate de ASF - SIIF - suma încasată este de **5.310.581 lei**;
- **venituri din activități de editură, publicitate:** - **254.287 lei**;
- **alte venituri** (penalități, imputații): - **90.678 lei**.

3. Venituri aferente Sectorului Pensii Private – 25.833.535 lei, reprezentând un grad de realizare de 94,44% față de prevederile aferente perioadei 01.01 – 31.12.2013 care provin din:

- **taxe de funcționare lunară datorate în sistemul de pensii facultative (depozitar și agenții de marketing), precum și taxe de funcționare datorate în sistemul pensiilor administrate privat:** suma încasată este de **22.560.806 lei**.
- **taxe de autorizare, avizare și alte taxe datorate de entitățile autorizate și supravegheate în sectorul pensii private:** suma încasată este de **836.250 lei**.
- **taxe de administrare datorate de administratorii de pensii facultative:** suma încasată este de **2.371.916 lei**
- **alte venituri** (dobânzi etc) **64.563 lei**.

4. Alte venituri: 4.140.006 lei - reprezintă în cea mai mare parte dobânzi încasate la depozitele și titlurile de stat deținute de ASF la băncile comerciale – 3.536.324 lei, precum și venituri încasate din chirii pentru spațiile închiriate de către ASF, venituri din valorificarea unor bunuri, alte venituri .

Execuția cheltuielilor la data de 31.12.2013

Suma plăților efectuate la data de 31.10.2013 este de 149.610.487 lei și reprezintă 84,06% din bugetul rectificat pentru perioada 01.01 – 31.12.2013. Din totalul acestei sume, 59.785.431 lei sunt plăți efectuate de către cele trei foste autorități în perioada 01.01 – 29.04.2013.

Tabelul III 20 Situația cheltuielilor ASF fără Fondul de Garantare al Asiguraților (lei)

Denumire indicatori	Prevederi aferente perioadei 01.01. -31.12.2013	Realizări 01.01.- 31.12.2013	% realizări la 31.10.2013 față de prevederi 01.01 - 31.12.2013
Cheltuieli totale	177.971.675	149.610.487	84,06
Cheltuieli curente	172.686.201	146.387.384	84,47
Cheltuieli de personal	137.267.459	121.446.110	88,47
Bunuri și servicii	31.393.269	21.066.422	67,10
Alte transferuri – cotizații la organismele Internaționale	4.011.015	3.868.510	96,44
Cheltuieli de capital	5.556.511	3.494.140	62,88

Sursa: ASF

1. Cheltuielile de personal reprezintă 81,17% din cheltuielile totale efectuate. Față de prevederile aferente perioadei, cheltuieli de personal s-au realizat în proporție de 84% rezultând o economie la finele anului de 15.821.349 lei.

Din totalul cheltuielilor de personal de 121.446.110 lei, 24.226.656 lei sunt contribuții ale instituției pentru asigurări sociale, asigurări de șomaj și asigurări sociale de sănătate.

Precizăm că, suma cheltuielilor de personal plătite de către cele trei foste autorități în perioada 01.01 – 29.04.2013 a fost de 49.380.378 lei.

2. Cheltuieli cu bunuri și servicii, suma de 21.066.422 cheltuită în perioada 01.01 – 31.12.2013 se compune, în principal, din:

- Plăți pentru - **Bunuri și servicii**: 6.183.020 lei, constând în achiziții de furnituri de birou, materiale curățenie, carburanți, contravaloarea serviciilor de utilități, telefonie, internet, servicii pază, service auto, servicii întreținere centrale termice, servicii arhivare etc. La finele anului, la acest articol bugetar s-a înregistrat o economie de 3.622.540 lei.
- **Deplasări interne și externe**: suma cheltuită în perioada 01.01 - 31.12.2013 este de 1.395.823 lei, reprezentând 75,85% din suma bugetată pentru perioada 01.01 – 31.12.2013. Cheltuielile cu deplasările în țară au fost de 205.235 lei.
- **alte cheltuieli – suma cheltuită este de 12.485.978 lei** și constă în cea mai mare parte în plăți aferente serviciilor de mentenanță pentru programul CEDAM încheiat de fosta CSA, plăți reprezentând chiria aferentă spațiului în care a funcționat fosta CSSPP, chiria plătită de către ASF către EximBank, cheltuieli de protocol, alte cheltuieli etc.

3. Transferuri internaționale – reprezintă cotizații la organismele internaționale la care ASF este membru – suma totală plătită în cursul anului 2013 a fost de 3.868.510 lei:

- cotizația pe anul 2013 la ESMA – 2.075.346 lei;
- cotizația EIOPA – 1.631.595 lei;
- cotizația IOSCO – 71.568 lei;
- alte cotizații (IAIS, IFREFI, ICGN)

4. Cheltuieli de capital – suma totală realizată la data de 31.12.2013 este de 3.494.140 lei și reprezintă în cea mai mare parte plăți pentru componenta de dezvoltare din cadrul programului CEDAM.

IV. RAPORTUL DE AUDIT 2013

Ernst & Young Assurance Services SRL
Bucharest Tower Center Building, 21st Floor
15-17 Ion Mihailescu Blvd., Sector 1
011171 Bucharest, Romania

Tel: +40 21 402 4000
Fax: +40 21 310 7193
office@ro.ey.com
ey.com

Raport de audit financiar

Catre Consiliul Autoritatii de Supraveghere Financiara

Raport asupra situatiilor financiare

- Am auditat situatiile financiare anexate ale Autoritatii de Supraveghere Financiara ("ASF") care cuprind: bilantul la data de 31 decembrie 2013, contul de rezultat patrimonial, situatia modificarilor in structura activelor/capitalurilor proprii, situatia fluxurilor de trezorerie, contul de executie a bugetului pentru exercitiul financiar incheiat la aceasta data si anexe (Disponibil din mijloace cu destinatie speciala, Situatia plăților efectuate din buget și nejustificate prin bunuri, lucrări, servicii la finele perioadei, Plati restante, Situatia activelor si datoriilor financiare ale institutiilor publice din Administratia centrala, Situatia activelor fixe amortizabile, Situatia activelor fixe neamortizabile) cat si un sumar al politicilor contabile semnificative si alte note explicative incluse in « Raportul de analiza pe baza de bilanț încheiat la data de 31 decembrie 2013 și execuția bugetului de venituri și cheltuieli la 31 decembrie 2013 ». Situatiile financiare mentionate, initializate de noi pentru identificare, se refera la:

▶ Activ net/Total capitaluri:	918.200 mii lei
▶ Rezultatul net al exercitiului financiar:	110.604 mii lei, profit

Responsabilitatea conducerii pentru situatiile financiare

- Conducerea ASF are responsabilitatea intocmirii si prezentarii fidele a acestor situatii financiare in conformitate cu Ordinul Ministrului Finantelor Publice nr. 1917/2005 si modificarile si completarile ulterioare si cu politicile contabile descrise in notele la situatiile financiare, si pentru acel control intern pe care conducerea il considera necesar pentru a permite intocmirea de situatii financiare care sunt lipsite de denaturari semnificative, cauzate fie de fraudă, fie de eroare.

Responsabilitatea auditorului

- Responsabilitatea noastra este ca, pe baza auditului efectuat, sa exprimam o opinie asupra acestor situatii financiare. Noi am efectuat auditul conform standardelor de audit adoptate de Camera Auditorilor Financiari din Romania. Aceste standarde cer ca noi sa respectam cerintele etice ale Camerei, sa planificam si sa efectuam auditul in vederea obtinerii unei asigurari rezonabile ca situatiile financiare nu cuprind denaturari semnificative.
- Un audit consta in efectuarea de proceduri pentru obtinerea probelor de audit cu privire la sumele si informatiile prezentate in situatiile financiare. Procedurile selectate depind de rationamentul profesional al auditorului, incluzand evaluarea riscurilor de denaturare semnificativa a situatiilor financiare, datorate fraudei sau erorii. In evaluarea acestor riscuri, auditorul ia in considerare controlul intern relevant pentru intocmirea si prezentarea fidela a situatiilor financiare ale ASF pentru a stabili procedurile de audit relevante in circumstantele date, dar nu si in scopul exprimarii unei opinii asupra eficientei controlului intern al ASF. Un audit include, de asemenea, evaluarea gradului de adecvare a politicilor contabile folosite si rezonabilitatea estimarilor contabile elaborate de catre conducere, precum si evaluarea prezentarii situatiilor financiare luate in ansamblul lor.

5. Consideram ca probele de audit pe care le-am obtinut sunt suficiente si adecvate pentru a constitui baza opiniei noastre de audit.

Bazele opiniei cu rezerve

Deprecierea creantelor

6. ASF detine la data de 31 decembrie 2013 creante in valoare de 1.827 mii lei (1.731 mii lei la 31 decembrie 2012) inregistrate in contul "decontări din operații în curs de clarificare", constituit din sume aflate pe rolul instanțelor de judecată in diverse stadii. Deasemenea, ASF detine la data de 31 decembrie 2013 creante in valoare de 1.543 mii lei in contul "Alti debitori" reprezentand taxe de mentinere neincasate. In plus, ASF inregistreaza la 31 decembrie 2013 cautiuni platite in valoare de 1.496 mii lei (1.496 mii lei la 31 decembrie 2012).

ASF nu a ajustat valoarea contabila a acestor creante pentru a reflecta valoarea recuperabila. Daca ASF ar fi inregistrat ajustarea de depreciere aferenta, valoarea creantelor la 31 decembrie 2013 ar fi fost mai mica cu 4.866 mii lei, la 31 decembrie 2012 ar fi fost mai mica cu 3.227 mii lei, rezultatul exercitiului incheiat la 31 decembrie 2013 ar fi fost redus cu 1.638 mii lei si rezultatul reportat de deschidere ar fi fost mai mic cu 3.227 mii lei. Aceste ajustari nu afecteaza contul de executie a bugetului.

Evaluarea investitiilor

7. La data de 31 decembrie 2013, ASF detine investitii financiare avand valoarea contabila neta de 581.632 mii lei (278.705 mii lei la 31 decembrie 2012) rezultata ca urmare a inregistrarii unei pierderi de valoare de 6.747 mii lei (1.966 mii lei la 31 decembrie 2012). Investitiile includ instrumente emise de statul roman care nu prezinta indicatori de depreciere. Daca ASF nu ar fi inregistrat o astfel de pierdere de valoare, investitiile ar fi fost mai mari cu 6.747 mii lei la 31 decembrie 2013 (cu 1.966 mii lei la 31 decembrie 2012), iar rezultatul exercitiului financiar incheiat la 31 decembrie 2013 ar fi crescut cu 4.781 mii lei si rezultatul reportat de deschidere ar fi fost mai mare cu 1.966 mii lei. Aceste ajustari nu afecteaza contul de executie a bugetului. Deasemenea, datorita unei erori de evaluare a investitiilor in anul 2012, rezultatul exercitiului 2013 este subestimat cu 1.802 mii lei si rezultatul reportat de deschidere este supraestimat cu aceeași suma. Contul de executie bugetara este afectat la fel ca si rezultatul exercitiului 2013.

Provizion pentru restructurare

8. Prin decizia Consiliului nr. 60/27 noiembrie 2013, numarul de posturi al ASF a fost diminuat si angajatii restructurati au fost anuntati in decembrie 2013. La data de 31 decembrie 2013 nu s-a constituit un provizion de restructurare cu toate ca exista obligatia platilor compensatorii pentru astfel de cazuri conform contractului colectiv de munca. Daca s-ar fi inregistrat un astfel de provizion, datoriile s-ar fi majorat cu 979 mii lei iar rezultatul exercitiului financiar incheiat la 31 decembrie 2013 ar fi mai mic cu aceeași suma. Aceste ajustari nu afecteaza contul de executie a bugetului.

Corectii de erori

9. La data de 30 aprilie 2013 au fost stornate direct in rezultatul reportat de deschidere datorii aferente membrilor consiliului C.N.V.M. inregistrate in anul 2013 in suma de 1.663 mii lei. Astfel, rezultatul reportat de deschidere este supraestimat cu 1.663 mii lei iar rezultatul anului 2013 este subestimat cu aceeași suma. Contul de executie bugetara este afectat la fel ca și rezultatul exercitiului 2013.

Inregistrarea veniturilor aferente exercitiului financiar

10. Venituri din taxe de administrare, garantare etc. aferente exercitiilor anterioare au fost inregistrate in exercitiul financiar incheiat la 31 decembrie 2013. Astfel rezultatul exercitiului incheiat la 31 decembrie 2013 a fost supraevaluat cu 3.415 mii lei iar rezultatul reportat de deschidere este subestimat cu aceeași suma. Contul de executie bugetara este afectat la fel ca și rezultatul exercitiului 2013.

Pierderi din reevaluarea cladirilor

11. Contul de executie bugetara pentru exercitiul 2013 include la cheltuieli efective aferente constructiilor o suma de 4.394 mii lei reprezentand pierderi din reevaluarea cladirilor. Prin urmare cheltuielile efective din contul de executie bugetara sunt supraevaluate cu aceasta suma.

Capitalizarea cheltuielilor de dezvoltare

12. Cheltuieli reprezentand servicii de dezvoltare și licențe in valoare totala de 3.641 mii lei au fost inregistrate in contul de rezultat patrimonial pentru exercitiul financiar incheiat la 31 decembrie 2013. In conformitate cu prevederile Ordinului Ministrului Finantelor Publice nr. 1917/2005, cheltuielile de dezvoltare sunt active fixe necorporale. Astfel, activele fixe necorporale au fost subestimate cu 3.641 mii lei și contul de rezultat patrimonial a fost subevaluat cu aceeași suma. De asemenea în contul de executie a bugetului pozitia « Cheltuieli de capital-active nefinanciare » a fost subestimata cu 3.641 mii lei iar pozitia « Alte cheltuieli cu bunuri și servicii » a fost supraestimata cu aceeași suma.

Opinia cu rezerve

13. In opinia noastra, cu exceptia efectelor aspectelor mentionate in paragrafele 6, 7, 8, 9, 10 11 și 12 de mai sus, situatiile financiare ofera o imagine fidela și justa a pozitiei financiare a ASF la data de 31 decembrie 2013 și a performantei financiare și a fluxurilor de numerar ale acesteia pentru exercitiul financiar incheiat la aceasta data, in conformitate cu Ordinul Ministrului Finantelor Publice nr. 1917/2005 cu modificarile și completarile ulterioare și cu politicile contabile descrise in « Raportul de analiza pe baza de bilanț încheiat la data de 31 decembrie 2013 și execuția bugetului de venituri și cheltuieli la 31 decembrie 2013 ».

Evidențierea unor aspecte

14. Fara a exprima alte rezerve, atragem atentia asupra Notei 10.4 "Provizioane pentru riscuri si cheltuieli" la situatiile financiare, care mentioneaza litigiile cu S.S.I.F. Mobinvest si respectiv cu clientii S.S.I.F. Mobinvest prin care se solicita ASF acordarea de despagubiri. Conducerea ASF a evaluat situatia si a inregistrat un provizion pentru litigii in valoare de 24.821 mii lei. Dat fiind complexitatea si incertitudinile privind rezultatul acestor litigii, estimarea ASF ar putea sa difere de obligatiile efective rezultate in urma finalizarii acestora. Mentionam ca acest provizion nu afecteaza contul de executie bugetara. Contul de executie bugetara va fi afectat numai de cheltuielile ulterioare de judecata si de eventuale plati stabilite de catre instante pentru litigiile pierdute (sau rambursare a cheltuielilor de judecata pentru litigiile castigate), la finalizarea litigiilor. Opinia noastra nu este calificata din acest motiv.

Alte aspecte

15. In conformitate cu prevederile Ordonantei de Urgenta a Guvernului nr. 93/2012, ASF a fost infiintata si a inceput sa functioneze de la data de 29 aprilie 2013 cand a preluat atributiile si prerogativele Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare (C.N.V.M.), Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor (C.S.A.) și Comisiei de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private (C.S.S.P.P.). Deoarece 31 decembrie 2013 este primul an in care am auditat ASF, informatia comparativa (asa cum a rezultat din cumularea situatiilor financiare ale celor trei entitati) inclusa in situatiile financiare este neauditata. Cu exceptia aspectelor descrise in paragrafele 6, 7, 9 si 10, si dupa luarea in considerare a corectiilor de erori asupra soldului initial al rezultatului reportat in valoare de 6.321 mii lei inregistrate de ASF in cursul anului 2013 (asa cum este prezentat in situatia modificarilor in structura activelor/capitalurilor proprii), am obtinut probe de audit suficiente si adecvate ca soldurile initiale ale bilantului nu contin denaturari care sa afecteze in mod semnificativ situatiile financiare ale perioadei curente. Nu am obtinut probe de audit cu privire la informatiile comparative pentru contul de rezultat patrimonial, situatia fluxurilor de trezorerie si notele aferente acestora.

16. In conformitate cu prevederile Ordonantei de Urgenta a Guvernului nr. 93/2012, ASF a fost infiintata si a inceput sa functioneze de la data de 29 aprilie 2013 cand a preluat atributiile si prerogativele C.N.V.M., C.S.A. și C.S.S.P.P. Situatiile financiare ale ASF pentru exercitiul financiar incheiat la 31 decembrie 2013 includ pentru anul 2013 si contul de rezultat patrimonial pentru C.N.V.M., C.S.A. și C.S.S.P.P., cumulate pentru perioada 1 ianuarie - 29 aprilie 2013, precum si informatia comparativa asa cum a rezultat din cumularea situatiilor financiare ale celor trei entitati la data si pentru exercitiul financiar incheiat la 31 decembrie 2012. Deoarece nu exista prevederi specifice pentru preluari in Ordinul Ministrului Finantelor nr. 1917/2005 si exista numai prevederi partiale in Ordinul Ministrului Finantelor nr. 629/2009 conducerea ASF a considerat ca aceasta este cea mai adecvata metoda de prezentare.

In numele

Ernst & Young Assurance Services SRL

Inregistrat la Camera Auditorilor Financiari din Romania

Cu nr. 77/15 august 2001

Anamaria Cora

Numele semnatarului: Anamaria Cora

Inregistrat la Camera Auditorilor Financiari din Romania

Cu nr. 1593 / 16 august 2005

Bucuresti, Romania

19 iunie 2014

ANEXE

ANEXE

Anexa I.1 Prime brute subscrise pe clase de asigurări generale (lei).....	352
Anexa I.2 Prime brute subscrise pe clase de asigurări de viață (lei).....	355
Anexa I.3 Cota de piață a societăților de asigurare în funcție de primele brute subscrise (lei).....	356
Anexa I.4 Prime brute subscrise de asigurători pe categorii de asigurați - persoane fizice și juridice (lei)	357
Anexa I.5 Indemnizații brute plătite pe clase de asigurări generale (lei).....	358
Anexa I.6 Indemnizații brute plătite pe clase de asigurări de viață (lei)	361
Anexa I.7 Distribuția primelor brute subscrise pe zone de dezvoltare	362
Anexa I.8 Situația rezervelor tehnice pentru asigurările generale (lei)	363
Anexa I.9 Situația rezervelor tehnice pentru asigurările de viață (lei).....	365
Anexa I.10 Situația privind primele brute subscrise și primele brute cedate pentru asigurările generale (lei)	366
Anexa I.11 Situația privind primele brute subscrise și primele brute cedate pentru asigurările de viață (lei).....	367
Anexa I.12 Situația activelor societăților de asigurare conform bilanțului contabil la 31.12.2013 (lei)	368
Anexa I.13 Rezultatele financiare și rezultatele tehnice ale societăților de asigurare conform bilanțului contabil la 31.12.2013 (lei)	369
Anexa I.14 Situația activului bilantier și capitalul social al brokerilor de asigurare și/sau reasigurare, conform bilanțului contabil la data de 31.12.2013	371
Anexa I.15 Situația primelor intermediare și a daunelor regularizate de brokeri de asigurare și/sau brokeri de reasigurare la data de 31.12.2013.....	371
Anexa I.16 Distribuția intermediarilor realizate de brokerii de asigurare pe regiuni de dezvoltare	371
Anexa I.17 Situația veniturilor din activitatea de intermediere în asigurări la data de 31.12.2013	371
Anexa I.18 Rezultatele financiare ale brokerilor de asigurare și/sau reasigurare, conform bilanțului contabil la data de 31.12.2013	371
Anexa I.19 Evoluția Sistemului de Pensii Private din România, în perioada 2007 - decembrie 2013.....	372
 Anexa II.1 Acte normative emise de ASF/CNVM	373
Anexa II.2 Proiecte de legislație primară impuse de prevederile legislației naționale sau europene referitoare la piața de capital	374
Anexa II.3 Proiecte de legislație primară impuse de prevederile legislației naționale sau europene referitoare la piața de capital	375
Anexa II.4 Proiectele de norme emise de alte instituții publice sau a inițiativelor legislative ale Guvernului României sau Parlamentului României cu impact asupra pieței de capital.....	376
Anexa II.5 Societățile de servicii de investiții financiare autorizate și înscrise în Registrul ASF la data de 31.12.2013	377
Anexa II.6 Instituțiile de credit - persoane juridice române înscrise în RRegistrul ASF la data de 31.12.2013.....	379
Anexa II.7 Societățile de administrare a investițiilor autorizate și înscrise în Registrul ASF la data de 31.12.2013	380
Anexa II.8 Fondurile deschise de investiții autorizate și înscrise în Registrul ASF la data de 31.12.2013	381
Anexa II.9 Fonduri închise de investiții înscrise în Registrul ASF la data de 31.12.2013.....	383
Anexa II.10 Societățile de investiții de tip închis înscrise în Registrul ASF la data de 31.12.2013	384
Anexa II.11 Situația depozitarilor înscrși în Registrul ASF la data de 31.12.2013	384
Anexa II.12 Organisme de formare profesională atestate de ASF	385
Anexa II.13 Situația consultanților de investiții la data de 31.12.2013 - Consultanți persoane fizice	385
Anexa II.14 Situația consultanților de investiții la data de 31.12.2013 - Consultanți persoane juridice	386
Anexa II.15 Situația evaluatorilor înscrși în Registrul ASF la data de 31.12.2013	386
Anexa II.16 Firmele de investiții din alte state membre, înscrise în Registrul ASF la data de 31.12.2013.....	387
Anexa II.17 Instituțiile de credit din alte state membre, înscrise în Registrul ASF la data de 31.12.2013.....	387
Anexa II.18 Organisme de plasament colectiv în valori mobiliare din state membre ale căror titluri de participare sunt distribuite pe teritoriul României, la data de 31.12.2013.	388
Anexa II.19 Organigrama ASF la 31.12.2013.....	392

Anexa I.1 Prime brute subscrise pe clase de asigurări generale (lei)

Clasele de asigurări (I-IX)

Nr. crt.	Denumire societate	Total	Clase de asigurări								
		Prime brute subscrise	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
1.	ABC ASIGURARI - REASIGURARI SA	23.113.684	273.220	0	3.070.810	0	0	0	38.714	2.167.444	-12.262
2.	ALICO ASIGURARI ROMANIA SA	0	0								
3.	ALLIANZ - TIRIAC ASIGURARI SA	824.062.484	6.107.278	10.019.662	374.007.033	0	162.770	665	4.410.262	153.724.309	5.868.971
4.	ASIGURARE REASIGURARE ASIMED SA	1.356.942	795	879.229	0	0	0	0	0	34.907	0
5.	ASIROM VIENNA INSURANCE GROUP SA	455.086.301	4.068.672	5.472	124.798.130	152.440	677.300	899.602	2.901.764	73.549.722	23.080.342
6.	ASITO KAPITAL SA	16.279.892	542.601	898.010	2.921.847	0	0	174.872	105.915	6.475.358	743.318
7.	ASTRA SA	907.211.516	41.186.591	31.679.606	104.816.259	6.624	6.891.458	53.079.111	2.002.906	159.771.515	8.229.871
8.	ATE INSURANCE ROMANIA SA	1.393.167	39	0	156.147	0	0	0	121.917	870.320	152.683
9.	AXA LIFE INSURANCE SA	0	0								
10.	BCR ASIGURARI DE VIATA VIENNA INSURANCE GROUP SA	0	0								
11.	BRD ASIGURARI DE VIATA SA	0	0								
12.	CARPATICA ASIG SA	483.069.445	2.241.916	10.649	28.092.199	0	158.942	0	116.652	29.460.422	0
13.	CERTASIG - SOCIETATE DE ASIGURARE REASIGURARE SA	53.795.799	340.737	1.443	405.009	0	742.564	12.819.361	1.150.055	1.809.607	5.345.339
14.	CITY INSURANCE SA	304.722.582	392.535	0	4.110.453	0	0	0	192.994	3.015.185	0
15.	CREDIT EUROPE ASIGURARI - REASIGURARI SA	40.208.416	10.237.103	608.950	13.315.837	0	0	227.778	327.168	10.363.125	102.493
16.	ERGO ASIGURARI DE VIATA SA	0	0								
17.	EUREKO ASIGURARI SA	-130.353	149.306	-279.659	0	0	0	0	0	0	0
18.	EUROINS ROMANIA ASIGURARE REASIGURARE SA	504.776.744	392.789	15.302	14.283.502	34.959	0	97.410	83.918	12.903.543	1.523.884
19.	EUROLIFE ERB ASIGURARI GENERALE SA	7.780.753	429.483	0	0	0	0	0	0	7.173.600	0
20.	EUROLIFE ERB ASIGURARI DE VIATA SA	0	0								
21.	EXIM ROMANIA SA	31.976.331	7.571.651	0	0	0	0	0	12.950	2.496.245	0
22.	F.A.T.A. ASIGURARI SA	28.569.942	44.431	0	3.961.407	0	0	0	29.705	6.043.678	18.361.056
23.	FORTE ASIGURARI REASIGURARI SA	32.921.473	35.057	0	-263.165	0	0	0	0	542.987	56.880
24.	GARANTA ASIGURARI SA	52.285.272	1.641.449	300.972	8.161.038	0	23.007	-30	1.019.950	13.289.803	207.280
25.	GENERALI ROMANIA SA	354.319.719	2.254.673	0	145.660.976	38.923	0	56.970	903.564	94.988.641	37.581.762
26.	GERMAN ROMANIAN ASSURANCE SA	2.169.804	60	0	0	0	0	0	0	0	0
27.	GOTHAER ASIGURARI - REASIGURARI SA	66.726.470	94.699	73.993	21.490.201	156.572	825.406	1.794.296	154.198	10.637.324	16.234.513
28.	GRAWE ROMANIA ASIGURARE SA	1.471.867	166.345	0	0	0	0	0	0	1.035.754	218.605
29.	GROUPAMA ASIGURARI SA	675.478.631	3.282.901	3.290.606	327.521.447	686.871	0	1.470.706	2.883.646	126.338.402	33.616.161
30.	ING ASIGURARI DE VIATA SA	0	0								
31.	LIG Insurance SA	73.171.525	8.806	0	229.709	0	0	0	0	362.031	12.087
32.	METROPOLITAN LIFE ASIGURARI SA	0	0								

Nr. crt.	Denumire societate	Total	Clase de asigurări								
		Prime brute subscrise	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII
12.	CARPATICA ASIG SA	483.069.445	413.808.421	0	0	5.290.058	540.171	242.384	0	0	3.107.631
13.	CERTASIG - SOCIETATE DE ASIGURARE REASIGURARE SA	53.795.799	0	521.934	9.350.256	3.772.817	0	17.418.119	0	0	118.558
14.	CITY INSURANCE SA	304.722.582	177.318.672	0	0	96.702.896	0	20.762.544	0	0	2.227.303
15.	CREDIT EUROPE ASIGURARI - REASIGURARI SA	40.208.416	0	0	0	1.130.747	2.194.922	0	25	0	1.700.268
16.	ERGO ASIGURARI DE VIATA SA	0									
17.	EUREKO ASIGURARI SA	-130.353	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18.	EUROINS ROMANIA ASIGURARE REASIGURARE SA	504.776.744	466.314.975	0	0	5.037.298	128.397	2.462.658	29.851	0	1.468.258
19.	EUROLIFE ERB ASIGURARI GENERALE SA	7.780.753	0	0	0	177.670	0	0	0	0	0
20.	EUROLIFE ERB ASIGURARI DE VIATA SA	0									
21.	EXIM ROMANIA SA	31.976.331	0	0	0	10.815.247	881.174	10.203.040	-3.976	0	0
22.	F.A.T.A. ASIGURARI SA	28.569.942	73.993	0	0	55.672	0	0	0	0	0
23.	FORTE ASIGURARI REASIGURARI SA	32.921.473	0	0	0	1.283.016	0	31.265.569	0	0	1.129
24.	GARANTA ASIGURARI SA	52.285.272	2.737	5.231	0	479.396	25.577.161	1.660	1.575.618	0	0
25.	GENERALI ROMANIA SA	354.319.719	39.961.866	0	0	17.117.841	226	889.875	329.133	0	14.535.269
26.	GERMAN ROMANIAN ASSURANCE SA	2.169.804	0	0	0	0	0	0	1.020.841	0	1.148.903
27.	GOTHAER ASIGURARI - REASIGURARI SA	66.726.470	791.093	813.615	2.238.631	4.938.167	0	5.129.212	392.259	4.951	957.340
28.	GRAWE ROMANIA ASIGURARE SA	1.471.867	0	0	0	18.802	0	0	0	0	32.361
29.	GROUPAMA ASIGURARI SA	675.478.631	134.003.609	0	0	9.520.416	22.834.396	488.602	3.057.379	19.073	6.464.416
30.	ING ASIGURARI DE VIATA SA	0									
31.	LIG Insurance SA	73.171.525	0	0	0	18.746.120	0	53.812.772	0	0	0
32.	METROPOLITAN LIFE ASIGURARI SA	0									
33.	OMNIASIG VIENNA INSURANCE GROUP SA	881.103.941	189.305.924	1.679.861	6.159.531	67.496.795	222.901	4.604.693	513.962	0	9.050.527
34.	ONIX ASIGURARI SA	37.032.457	0	0	0	0	0	37.032.457	0	0	0
35.	POOL-UL DE ASIGURARE P.A.I.D.	60.253.975	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36.	SIGNAL IDUNA ASIGURARI DE VIATA SA	0									
37.	UNIQA ASIGURARI DE VIATA SA	0									
38.	UNIQA ASIGURARI SA	570.149.623	208.174.836	0	47.569	10.983.763	0	0	0	0	0
	Total 2013	6.490.358.402	2.461.675.830	17.843.830	19.450.539	361.497.942	53.506.518	210.133.871	13.965.649	24.024	67.275.051
	Pondere din total 2013	100,00%	37,93%	0,27%	0,30%	5,57%	0,82%	3,24%	0,22%	0,00%	1,04%
	Total 2012	6.454.395.818	2.137.043.377	21.422.643	14.276.953	420.349.378	116.510.672	152.259.090	12.120.991	22.480	58.551.849
	Pondere din total 2012	100,00%	33,11%	0,33%	0,22%	6,51%	1,81%	2,36%	0,19%	0,00%	0,91%
	Evoluție în termeni nominali 2013/2012	0,56%	15,19%	-16,71%	36,24%	-14,00%	-54,08%	38,01%	15,22%	6,87%	14,90%
	Total 2011	6.083.943.098	1.970.529.648	22.234.917	14.638.217	268.815.750	126.339.401	113.998.711	17.163.660	10.357	61.131.419
	Total 2010	6.639.733.598	2.494.726.787	16.298.795	14.530.399	145.229.880	118.110.756	66.364.834	14.706.439	6.241	51.260.734

Anexa I.2 Prime brute subscrise pe clase de asigurări de viață (lei)

Nr. crt.	Denumire societate	Prime brute subscrise	Clase de asigurări					
			I	II	III	IV	B1	B2
1.	ABC ASIGURARI - REASIGURARI SA	0	0					
2.	ALICO ASIGURARI ROMANIA SA	121.761.688	85.231.478	0	16.976.931	0	17.600.300	1.952.979
3.	ALLIANZ - TIRIAC ASIGURARI SA	94.713.252	50.868.406	0	43.844.846	0	0	0
4.	ASIGURARE REASIGURARE ASIMED SA	0	0					
5.	ASIROM VIENNA INSURANCE GROUP SA	89.012.684	87.642.758	0	1.369.926	0	0	0
6.	ASITO KAPITAL SA	0	0					
7.	ASTRA SA	14.282.368	14.282.368	0	0	0	0	0
8.	ATE INSURANCE ROMANIA SA	0	0					
9.	AXA LIFE INSURANCE SA	33.756.929	25.928.757	1.209.913	2.115.766	0	326.158	4.176.335
10.	BCR ASIGURARI DE VIATA VIENNA INSURANCE GROUP SA	213.350.111	107.290.203	0	99.584.150	0	0	6.475.758
11.	BRD ASIGURARI DE VIATA SA	69.569.678	65.441.810	0	3.970.434	0	0	157.434
12.	CARPATICA ASIG SA	0	0					
13.	CERTASIG - SOCIETATE DE ASIGURARE REASIGURARE SA	0	0					
14.	CITY INSURANCE SA	0	0					
15.	CREDIT EUROPE ASIGURARI - REASIGURARI SA	0	0					
16.	ERGO ASIGURARI DE VIATA SA	30.576.536	10.940.551	0	19.635.985	0	0	0
17.	EUREKO ASIGURARI SA	20.641.873	17.624.606	0	3.017.267	0	0	0
18.	EUROINS ROMANIA ASIGURARE REASIGURARE SA	0	0					
19.	EUROLIFE ERB ASIGURARI GENERALE SA	0	0					
20.	EUROLIFE ERB ASIGURARI DE VIATA SA	44.109.750	12.275.450	0	31.834.300	0	0	0
21.	EXIM ROMANIA SA	0	0					
22.	F.A.T.A. ASIGURARI SA	0	0					
23.	FORTE ASIGURARI REASIGURARI SA	0	0	0	0	0	0	0
24.	GARANTA ASIGURARI SA	6.997.235	6.997.235	0	0	0	0	0
25.	GENERALI ROMANIA SA	84.387.291	67.842.527	15.482	11.427.113	5.102.169	0	0
26.	GERMAN ROMANIAN ASSURANCE SA	0	0					
27.	GOTHAER ASIGURARI - REASIGURARI SA	0	0					
28.	GRAWE ROMANIA ASIGURARE SA	49.814.467	49.735.250	0	19.133	60.084	0	0
29.	GROUPAMA ASIGURARI SA	42.122.894	41.104.194	0	1.018.700	0	0	0
30.	ING ASIGURARI DE VIATA SA	559.593.663	287.882.520	0	270.161.202	0	1.549.941	0
31.	LIG Insurance SA	0	0					
32.	METROPOLITAN LIFE ASIGURARI SA	140.546.162	87.660.364	0	38.796.265	0	12.697.356	1.392.177
33.	OMNIASIG VIENNA INSURANCE GROUP SA	0	0					
34.	ONIX ASIGURARI SA	0	0					
35.	POOL-UL DE ASIGURARE P.A.I.D.	0	0					
36.	SIGNAL IDUNA ASIGURARI DE VIATA SA	13.180.465	521.176	0	124.325	0	31.806	12.503.158
37.	UNIQA ASIGURARI DE VIATA SA	5.879.393	5.874.593	0	0	0	0	4.800
38.	UNIQA ASIGURARI SA	0	0					
Total 2013		1.634.296.439	1.025.144.246	1.225.395	543.896.343	5.162.253	32.205.561	26.662.641
Pondere din total 2013		100.00%	62.73%	0.07%	33.28%	0.32%	1.97%	1.63%
Total 2012		1.802.519.132	1.106.597.613	1.338.262	626.278.317	1.673.835	31.461.718	35.169.387
Pondere din total 2012		100,00%	61,39%	0,07%	34,74%	0,09%	1,75%	1,95%
Evoluție în termeni nominali 2013/2012		-9,33%	-7,36%	-8,43%	-13,15%	208,41%	2,36%	-24,19%
Total 2011		1.738.366.854	1.070.263.886	1.427.607	612.764.759	531.521	29.565.228	23.813.853
Total 2010		1.665.668.554	1.007.201.003	1.790.616	617.720.689	234.317	29.317.164	9.404.765

Anexa I.3 Cota de piață a societăților de asigurare în funcție de primele brute subscrise (lei)

Nr. crt.	Denumire societate	Total prime brute subscrise	Cota totală de piață (%)	Prime brute subscrise din asigurări generale	Cota de piață la asigurări generale (%)	Prime brute subscrise din asigurări de viață	Cota de piață la asigurări de viață (%)
1.	ASTRA SA	921.493.884	11,34	907.211.516	13,98	14.282.368	0,87
2.	ALLIANZ - TIRIAC ASIGURARI SA	918.775.736	11,31	824.062.484	12,70	94.713.252	5,80
3.	OMNIASIG VIENNA INSURANCE GROUP SA	881.103.941	10,84	881.103.941	13,58	0	0,00
4.	GROUPAMA ASIGURARI SA	717.601.525	8,83	675.478.631	10,41	42.122.894	2,58
5.	UNIQA ASIGURARI SA	570.149.623	7,02	570.149.623	8,78	0	0,00
6.	ING ASIGURARI DE VIATA SA	559.593.663	6,89	0	0,00	559.593.663	34,24
7.	ASIROM VIENNA INSURANCE GROUP SA	544.098.985	6,70	455.086.301	7,01	89.012.684	5,45
8.	EUROINS ROMANIA ASIGURARE REASIGURARE SA	504.776.744	6,21	504.776.744	7,78	0	0,00
9.	CARPATICA ASIG SA	483.069.445	5,95	483.069.445	7,44	0	0,00
10.	GENERALI ROMANIA SA	438.707.010	5,40	354.319.719	5,46	84.387.291	5,16
11.	CITY INSURANCE SA	304.722.582	3,75	304.722.582	4,70	0	0,00
12.	BCR ASIGURARI DE VIATA VIENNA INSURANCE GROUP SA	213.350.111	2,63	0	0,00	213.350.111	13,05
13.	METROPOLITAN LIFE ASIGURARI SA	140.546.162	1,73	0	0,00	140.546.162	8,60
14.	ALICO ASIGURARI ROMANIA SA	121.761.688	1,50	0	0,00	121.761.688	7,45
15.	LIG Insurance SA	73.171.525	0,90	73.171.525	1,13	0	0,00
16.	BRD ASIGURARI DE VIATA SA	69.569.678	0,86	0	0,00	69.569.678	4,26
17.	GOTHAER ASIGURARI - REASIGURARI SA	66.726.470	0,82	66.726.470	1,03	0	0,00
18.	POOL-UL DE ASIGURARE P.A.I.D.	60.253.975	0,74	60.253.975	0,93	0	0,00
19.	GARANTA ASIGURARI SA	59.282.507	0,73	52.285.272	0,81	6.997.235	0,43
20.	CERTASIG - SOCIETATE DE ASIGURARE REASIGURARE SA	53.795.799	0,66	53.795.799	0,83	0	0,00
21.	GRAWE ROMANIA ASIGURARE SA	51.286.334	0,63	1.471.867	0,02	49.814.467	3,05
22.	EUROLIFE ERB ASIGURARI DE VIATA SA	44.109.750	0,54	0	0,00	44.109.750	2,70
23.	CREDIT EUROPE ASIGURARI - REASIGURARI SA	40.208.416	0,49	40.208.416	0,62	0	0,00
24.	ONIX ASIGURARI SA	37.032.457	0,46	37.032.457	0,57	0	0,00
25.	AXA LIFE INSURANCE SA	33.756.929	0,42	0	0,00	33.756.929	2,07
26.	FORTE ASIGURARI REASIGURARI SA	32.921.473	0,41	32.921.473	0,51	0	0,00
27.	EXIM ROMANIA SA	31.976.331	0,39	31.976.331	0,49	0	0,00
28.	ERGO ASIGURARI DE VIATA SA	30.576.536	0,38	0	0,00	30.576.536	1,87
29.	F.A.T.A. ASIGURARI SA	28.569.942	0,35	28.569.942	0,44	0	0,00
30.	ABC ASIGURARI - REASIGURARI SA	23.113.684	0,28	23.113.684	0,36	0	0,00
31.	EUREKO ASIGURARI SA	20.511.520	0,25	-130.353	0,00	20.641.873	1,26
32.	ASITO KAPITAL SA	16.279.892	0,20	16.279.892	0,25	0	0,00
33.	SIGNAL IDUNA ASIGURARI DE VIATA SA	13.180.465	0,16	0	0,00	13.180.465	0,81
34.	EUROLIFE ERB ASIGURARI GENERALE SA	7.780.753	0,10	7.780.753	0,12	0	0,00
35.	UNIQA ASIGURARI DE VIATA SA	5.879.393	0,07	0	0,00	5.879.393	0,36
36.	GERMAN ROMANIAN ASSURANCE SA	2.169.804	0,03	2.169.804	0,03	0	0,00
37.	ATE INSURANCE ROMANIA SA	1.393.167	0,02	1.393.167	0,02	0	0,00
38.	ASIGURARE REASIGURARE ASIMED SA	1.356.942	0,02	1.356.942	0,02	0	0,00
Total 2013		8.124.654.841		6.490.358.402		1.634.296.439	
Pondere din total 2013		100,00%		79,88%		20,12%	
Total 2012		8.256.914.950		6.454.395.818		1.802.519.132	
Pondere din total 2012		100,00%		78,17%		21,83%	

Anexa I.4 Prime brute subscrise de asigurători pe categorii de asigurați - persoane fizice și juridice (lei)

Nr. crt.	Denumire societate	Asigurări generale					Asigurări de viață	
		Total	Persoane fizice	Pondere persoane fizice (%)	Persoane juridice	Pondere persoane juridice (%)	Total	Persoane fizice
1.	ABC ASIGURARI - REASIGURARI SA	23.113.684	3.457.868	14,96	19.655.816	85,04	0	0
2.	ALICO ASIGURARI ROMANIA SA	0	0		0		121.761.688	121.761.688
3.	ALLIANZ - TIRIAC ASIGURARI SA	824.062.484	243.968.051	29,61	580.094.433	70,39	94.713.252	94.713.252
4.	ASIGURARE REASIGURARE ASIMED SA	1.356.942	476.918	35,15	880.024	64,85	0	0
5.	ASIROM VIENNA INSURANCE GROUP SA	455.086.301	150.763.791	33,13	304.322.510	66,87	89.012.684	89.012.684
6.	ASITO KAPITAL SA	16.279.892	1.169.378	7,18	15.110.514	92,82	0	0
7.	ASTRA SA	907.211.516	525.798.314	57,96	381.413.202	42,04	14.282.368	14.282.368
8.	ATE INSURANCE ROMANIA SA	1.393.167	632.422	45,39	760.745	54,61	0	0
9.	AXA LIFE INSURANCE SA	0	0		0		33.756.929	33.756.929
10.	BCR ASIGURARI DE VIATA VIENNA INSURANCE GROUP SA	0	0		0		213.350.111	213.350.111
11.	BRD ASIGURARI DE VIATA SA	0	0		0		69.569.678	69.569.678
12.	CARPATICA ASIG SA	483.069.444	331.380.296	68,60	151.689.148	31,40	0	0
13.	CERTASIG - SOCIETATE DE ASIGURARE REASIGURARE SA	53.795.797	1.141.308	2,12	52.654.489	97,88	0	0
14.	CITY INSURANCE SA	304.722.582	178.041.875	58,43	126.680.707	41,57	0	0
15.	CREDIT EUROPE ASIGURARI - REASIGURARI SA	40.208.418	20.175.669	50,18	20.032.749	49,82	0	0
16.	ERGO ASIGURARI DE VIATA SA	0			0		30.576.536	30.576.536
17.	EUREKO ASIGURARI SA	-130.353	-130.353	100,00	0	0,00	20.641.873	20.641.873
18.	EUROINS ROMANIA ASIGURARE REASIGURARE SA	504.776.744	322.967.210	63,98	181.809.534	36,02	0	0
19.	EUROLIFE ERB ASIGURARI GENERALE SA	7.780.753	6.213.896	79,86	1.566.857	20,14	0	0
20.	EUROLIFE ERB ASIGURARI DE VIATA SA	0	0		0		44.109.750	44.109.750
21.	EXIM ROMANIA SA	31.976.331	18.293	0,06	31.958.038	99,94	0	0
22.	F.A.T.A. ASIGURARI SA	28.569.942	2.238.684	7,84	26.331.258	92,16	0	0
23.	FORTE ASIGURARI REASIGURARI SA	32.921.473	92.715	0,28	32.828.758	99,72	0	0
24.	GARANTA ASIGURARI SA	52.285.272	10.461.449	20,01	41.823.823	79,99	6.997.235	6.997.235
25.	GENERALI ROMANIA SA	354.319.719	142.139.286	40,12	212.180.433	59,88	84.387.291	84.387.291
26.	GERMAN ROMANIAN ASSURANCE SA	2.169.804	1.253.163	57,75	916.641	42,25	0	0
27.	GOTHAER ASIGURARI - REASIGURARI SA	66.726.470	3.604.563	5,40	63.121.907	94,60	0	0
28.	GRAWE ROMANIA ASIGURARE SA	1.471.867	627.801	42,65	844.066	57,35	49.814.467	49.814.467
29.	GROUPAMA ASIGURARI SA	675.478.631	234.807.800	34,76	440.670.831	65,24	42.122.894	42.122.894
30.	ING ASIGURARI DE VIATA SA	0	0		0		559.593.663	559.593.663
31.	LIG Insurance SA	73.171.525	2.328.959	3,18	70.842.565	96,82	0	0
32.	METROPOLITAN LIFE ASIGURARI SA	0	0		0		140.546.162	140.546.162
33.	OMNIASIG VIENNA INSURANCE GROUP SA	881.103.941	171.908.419	19,51	709.195.522	80,49	0	0
34.	ONIX ASIGURARI SA	37.032.457	0	0,00	37.032.457	100,00	0	0
35.	POOL-UL DE ASIGURARE P.A.I.D.	60.253.975	57.255.696	95,02	2.998.279	4,98	0	0
36.	SIGNAL IDUNA ASIGURARI DE VIATA SA	0	0		0		13.180.465	13.180.465
37.	UNIQA ASIGURARI DE VIATA SA	0	0		0		5.879.393	5.879.393
38.	UNIQA ASIGURARI SA	570.149.623	191.976.869	33,67	378.172.754	66,33	0	0
Total 2013		6.490.358.402	2.604.770.340	40,13	3.885.588.062	59,87	1.634.296.439	1.634.296.439
Total 2012		6.454.395.818	2.719.923.089	42,14	3.734.472.729	57,86	1.802.519.132	1.802.519.132
Evoluție în termeni nominali 2013/2012		0,56%	-4,23%	-4,76%	4,05%	3,47%	-9,33%	-9,33%
Total 2011		6.083.943.098	2.480.467.149	40,77	3.603.475.950	59,23	1.738.366.854	1.738.366.854
Total 2010		6.639.733.598	2.494.095.377	37,56	4.145.638.221	62,44	1.665.668.554	1.665.668.554

Anexa I.5 Indemnizații brute plătite pe clase de asigurări generale (lei)

Clasele de asigurări (I-IX)

Nr. crt.	Denumire societate	Total indemnizații brute plătite	Clase de asigurări								
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
1.	ABC ASIGURARI - REASIGURARI SA	8.722.122	8.824	0	3.507.978	0	0	0	0	158.090	0
2.	ALICO ASIGURARI ROMANIA SA	0	0								
3.	ALLIANZ - TIRIAC ASIGURARI SA	478.331.005	908.916	4.697.265	281.273.385	0	75.671	0	65.394	45.210.253	4.490.343
4.	ASIGURARE REASIGURARE ASIMED SA	811.114	1.500	809.614	0	0	0	0	0	0	0
5.	ASIROM VIENNA INSURANCE GROUP SA	406.581.177	214.985	66.213	134.549.543	48.589	0	200.975	277.087	19.392.325	19.800.081
6.	ASITO KAPITAL SA	5.317.375	53.796	521.345	3.526.412	0	0	0	1.558	1.122.139	0
7.	ASTRA SA	522.107.612	495.396	771.763	117.826.552	0	4.092.670	1.452.473	87.378	38.425.452	10.688.869
8.	ATE INSURANCE ROMANIA SA	657.869	0	0	556.828	0	0	0	8.470	76.659	4.035
9.	AXA LIFE INSURANCE SA	0	0								
10.	BCR ASIGURARI DE VIATA VIENNA INSURANCE GROUP SA	0	0								
11.	BRD ASIGURARI DE VIATA SA	0	0								
12.	CARPATICA ASIG SA	276.510.062	234.842	0	13.172.772	0	0	0	4.622	3.770.913	7.896
13.	CERTASIG - SOCIETATE DE ASIGURARE REASIGURARE SA	18.311.594	188.933	6.287	3.925.607	0	90.051	4.753.490	5.695	676.954	580.498
14.	CITY INSURANCE SA	78.800.551	48.692	0	4.456.715	0	0	0	1.911	578.604	0
15.	CREDIT EUROPE ASIGURARI - REASIGURARI SA	19.083.479	265.327	47.900	11.313.174	0	0	0	6.663	4.077.340	5.964
16.	ERGO ASIGURARI DE VIATA SA	0	0								
17.	EUREKO ASIGURARI SA	6.125.741	140.664	4.979.173	21.206	0	0	0	31.039	317.602	0
18.	EUROINS ROMANIA ASIGURARE REASIGURARE SA	322.579.155	111.075	0	17.955.999	0	0	17.730	5.292	2.447.528	717.118
19.	EUROLIFE ERB ASIGURARI GENERALE SA	486.006	0	0	0	0	0	0	0	486.006	0
20.	EUROLIFE ERB ASIGURARI DE VIATA SA	0	0								
21.	EXIM ROMANIA SA	4.283.287	0	0	0	0	0	0	0	1.069	0
22.	F.A.T.A. ASIGURARI SA	25.868.578	0	0	2.013.593	0	0	0	0	3.092.723	20.760.969
23.	FORTE ASIGURARI REASIGURARI SA	564.451	0	0	236.395	0	0	301.020	0	5.099	0
24.	GARANTA ASIGURARI SA	38.889.900	368.183	6.372	10.376.845	0	1.315.108	0	254.065	1.104.232	17.217
25.	GENERALI ROMANIA SA	244.423.986	135.644	0	112.196.326	620	0	12.343.189	415.162	15.073.303	9.695.864
26.	GERMAN ROMANIAN ASSURANCE SA	86.247	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27.	GOTHAER ASIGURARI - REASIGURARI SA	18.033.769	147.248	0	11.630.656	0	1.330.009	112.616	46.085	444.303	3.408.652
28.	GRAWE ROMANIA ASIGURARE SA	91.437	13.057	0	0	0	0	0	0	27.133	47.011
29.	GROUPAMA ASIGURARI SA	520.305.597	1.578.767	51.188	285.075.276	0	0	351.591	727.376	23.345.330	15.045.728
30.	ING ASIGURARI DE VIATA SA	0	0								
31.	LIG Insurance SA	550.191	0	0	295.982	0	0	0	0	24.427	0

32.	METROPOLITAN LIFE ASIGURARI SA	0	0								
33.	OMNIASIG VIENNA INSURANCE GROUP SA	793.552.126	6.265.071	22.813	483.832.246	3.982.516	1.466.975	2.526.720	2.440.218	53.021.803	8.866.308
34.	ONIX ASIGURARI SA	12.189	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35.	POOL-UL DE ASIGURARE P.A.I.D.	473.496	0	0	0	0	0	0	0	473.496	0
36.	SIGNAL IDUNA ASIGURARI DE VIATA SA	0	0								
37.	UNIQA ASIGURARI DE VIATA SA	0	0								
38.	UNIQA ASIGURARI SA	425.610.410	2.062.173	1.110.424	266.936.056	0	0	0	644.384	7.947.727	0
	Total 2013	4.217.170.526	13.243.093	13.090.357	1.764.679.546	4.031.725	8.370.484	22.059.804	5.022.399	221.300.510	94.136.553
	Pondere din total 2013	100,00%	0,31%	0,31%	41,85%	0,10%	0,20%	0,52%	0,12%	5,25%	2,23%
	Total 2012	4.453.717.618	14.114.541	10.550.484	1.947.134.155	277.983	1.870.025	26.424.938	46.218.733	218.520.305	80.326.131
	Pondere din total 2012	100,00%	0,32%	0,24%	43,72%	0,01%	0,04%	0,59%	1,04%	4,91%	1,80%
	Evoluție în termeni nominali 2013/2012	-5,31%	-6,17%	24,07%	-9,37%	1,350,35%	347,61%	-16,52%	-89,13%	1,27%	17,19%
	Total 2011	4.194.672.389	12.856.759	7.678.605	1.986.085.949	433.280	3.661.662	14.388.217	8.809.808	238.387.105	56.812.669
	Total 2010	4.797.561.000	12.398.755	7.498.871	2.506.517.445	285.866	6.635.114	14.619.612	4.616.758	249.625.903	115.053.284

Indemnizații brute plătite pe clase de asigurări generale (lei)

Clasele de asigurări (X-XIII)

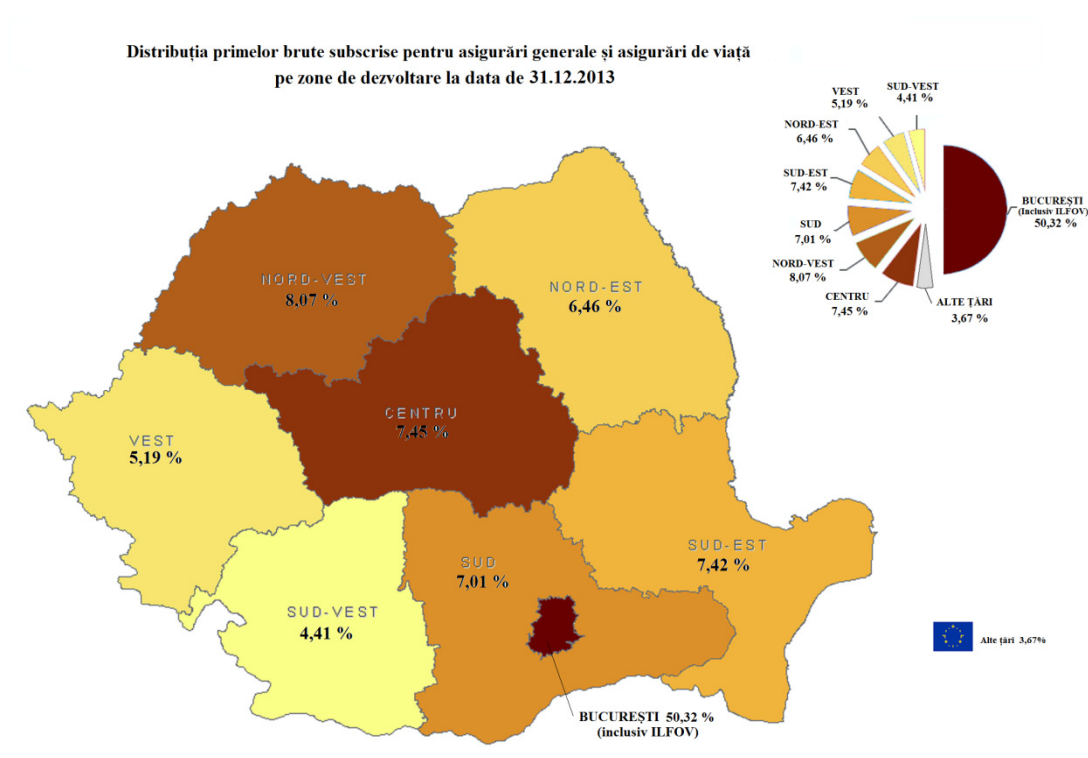
Nr. crt.	Denumire societate	Total indemnizații brute plătite	Clase de asigurări								
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
1.	ABC ASIGURARI - REASIGURARI SA	8.722.122	2.925.786	0	0	2.157	0	1.930.644	0	0	188.643
2.	ALICO ASIGURARI ROMANIA SA	0									
3.	ALLIANZ - TIRIAC ASIGURARI SA	478.331.005	131.227.228	0	0	5.169.337	64.368	564.806	434.458	0	4.149.581
4.	ASIGURARE REASIGURARE ASIMED SA	811.114	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.	ASIROM VIENNA INSURANCE GROUP SA	406.581.177	230.845.167	0	0	735.580	0	0	17.704	0	432.928
6.	ASITO KAPITAL SA	5.317.375	0	0	0	92.125	0	0	0	0	0
7.	ASTRA SA	522.107.612	339.375.491	355	1.455.420	3.541.154	47.057	978.043	265.342	0	2.604.197
8.	ATE INSURANCE ROMANIA SA	657.869	0	0	0	0	0	0	0	0	11.877
9.	AXA LIFE INSURANCE SA	0									
10.	BCR ASIGURARI DE VIATA VIENNA INSURANCE GROUP SA	0									
11.	BRD ASIGURARI DE VIATA SA	0									
12.	CARPATICA ASIG SA	276.510.062	257.570.636	0	0	34.242	907.832	31.000	0	0	775.307

Nr. crt.	Denumire societate	Total indemnizații brute plătite	Clase de asigurări								
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
13.	CERTASIG - SOCIETATE DE ASIGURARE REASIGURARE SA	18.311.594	0	0	3.391.272	272.270	0	4.387.113	0	0	33.424
14.	CITY INSURANCE SA	78.800.551	49.357.683	0	0	18.394.461	0	5.294.471	0	0	668.014
15.	CREDIT EUROPE ASIGURARI - REASIGURARI SA	19.083.479	0	0	0	13.562	2.837.242	0	0	0	516.306
16.	ERGO ASIGURARI DE VIATA SA	0									
17.	EUREKO ASIGURARI SA	6.125.741	636.057	0	0	0	0	0	0	0	0
18.	EUROINS ROMANIA ASIGURARE REASIGURARE SA	322.579.155	299.782.438	0	0	389.727	94.444	762.996	6.202	0	288.606
19.	EUROLIFE ERB ASIGURARI GENERALE SA	486.006	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20.	EUROLIFE ERB ASIGURARI DE VIATA SA	0									
21.	EXIM ROMANIA SA	4.283.287	0	0	0	5.986	55.292	4.220.940	0	0	0
22.	F.A.T.A. ASIGURARI SA	25.868.578	1.293	0	0	0	0	0	0	0	0
23.	FORTE ASIGURARI REASIGURARI SA	564.451	0	0	0	0	0	21.937	0	0	0
24.	GARANTA ASIGURARI SA	38.889.900	0	0	0	398.812	24.874.380	0	174.686	0	0
25.	GENERALI ROMANIA SA	244.423.986	88.708.984	0	0	587.134	44.441	23.099	32.864	0	5.167.356
26.	GERMAN ROMANIAN ASSURANCE SA	86.247	0	0	0	0	0	0	43.441	0	42.806
27.	GOTHAER ASIGURARI - REASIGURARI SA	18.033.769	150.173	0	22.408	93.938	0	311.535	20.198	0	315.948
28.	GRAWE ROMANIA ASIGURARE SA	91.437	0	0	0	2.942	0	0	0	0	1.294
29.	GROUPAMA ASIGURARI SA	520.305.597	157.738.872	0	0	2.281.730	31.547.532	19.499	815.169	0	1.727.539
30.	ING ASIGURARI DE VIATA SA	0									
31.	LIG Insurance SA	550.191	0	0	0	188.992	0	40.790	0	0	0
32.	METROPOLITAN LIFE ASIGURARI SA	0									
33.	OMNIASIG VIENNA INSURANCE GROUP SA	793.552.126	222.105.605	-154.487	295.441	3.830.854	1.306.757	578.834	169.436	0	2.995.016
34.	ONIX ASIGURARI SA	12.189	0	0	0	0	0	12.189	0	0	0
35.	POOL-UL DE ASIGURARE P.A.I.D.	473.496	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36.	SIGNAL IDUNA ASIGURARI DE VIATA SA	0									
37.	UNIQA ASIGURARI DE VIATA SA	0									
38.	UNIQA ASIGURARI SA	425.610.410	146.301.677	0	0	607.969	0	0	0	0	0
	Total 2013	4.217.170.526	1.926.727.090	154.132	5.164.541	36.642.972	61.779.345	19.177.896	1.979.500	0	19.918.842
	Pondere din total 2013	100,00%	45,69%	0,00%	0,12%	0,87%	1,46%	0,45%	0,05%	0,00%	0,47%
	Total 2012	4.453.717.618	1.862.712.485	126.951	2.537.410	58.342.568	151.679.719	8.361.927	3.906.108	0	20.613.154
	Pondere din total 2012	100,00%	41,82%	0,00%	0,06%	1,31%	3,41%	0,19%	0,09%	0,00%	0,46%
	Evoluție în termeni nominali 2013/2012	-5,31%	3,44%	-21,41%	103,54%	-37,19%	-59,27%	129,35%	-49,32%	0,00%	-3,37%
	Total 2011	4.194.672.389	1.657.186.411	516	4.571.807	50.720.983	118.435.794	4.266.978	9.124.903	5	21.250.938
	Total 2010	4.797.561.000	1.630.275.079	29.391.140	3.416.291	36.390.764	153.797.921	2.600.964	3.399.494	0	21.037.738

Anexa I.6 Indemnizații brute plătite pe clase de asigurări de viață (lei)

Nr. crt.	Denumire societate	Indemnizații brute plătite	Clase de asigurări					
			I	II	III	IV	B1	B2
1.	ABC ASIGURARI - REASIGURARI SA	0	0					
2.	ALICO ASIGURARI ROMANIA SA	15.286.004	11.197.948	0	2.646.137	0	1.032.894	409.025
3.	ALLIANZ - TIRIAC ASIGURARI SA	13.435.681	8.955.201	0	4.480.480	0	0	0
4.	ASIGURARE REASIGURARE ASIMED SA	0	0					
5.	ASIROM VIENNA INSURANCE GROUP SA	54.691.378	53.697.072	0	994.306	0	0	0
6.	ASITO KAPITAL SA	0	0					
7.	ASTRA SA	2.105.406	2.105.406	0	0	0	0	0
8.	ATE INSURANCE ROMANIA SA	0	0					
9.	AXA LIFE INSURANCE SA	10.092.767	7.168.208	205.573	232	0	15.321	2.703.433
10.	BCR ASIGURARI DE VIATA VIENNA INSURANCE GROUP SA	21.336.603	15.018.063	0	1.539.748	0	0	4.778.792
11.	BRD ASIGURARI DE VIATA SA	6.319.042	6.315.894	0	3.148	0	0	0
12.	CARPATICA ASIG SA	0	0					
13.	CERTASIG - SOCIETATE DE ASIGURARE REASIGURARE SA	0	0					
14.	CITY INSURANCE SA	0	0					
15.	CREDIT EUROPE ASIGURARI - REASIGURARI SA	0	0					
16.	ERGO ASIGURARI DE VIATA SA	355.055	355.055	0	0	0	0	0
17.	EUREKO ASIGURARI SA	6.691.750	6.414.448	0	277.302	0	0	0
18.	EUROINS ROMANIA ASIGURARE REASIGURARE SA	0	0					
19.	EUROLIFE ERB ASIGURARI GENERALE SA	0	0					
20.	EUROLIFE ERB ASIGURARI DE VIATA SA	854.352	854.247	0	105	0	0	0
21.	EXIM ROMANIA SA	0	0					
22.	F.A.T.A. ASIGURARI SA	0	0					
23.	FORTE ASIGURARI REASIGURARI SA	0	0	0	0	0	0	0
24.	GARANTA ASIGURARI SA	2.339.487	2.339.487	0	0	0	0	0
25.	GENERALI ROMANIA SA	19.122.126	17.051.678	1.227	480.902	1.588.319	0	0
26.	GERMAN ROMANIAN ASSURANCE SA	0	0					
27.	GOTHAER ASIGURARI - REASIGURARI SA	0	0					
28.	GRAWE ROMANIA ASIGURARE SA	6.635.972	6.611.891	0	0	24.081	0	0
29.	GROUPAMA ASIGURARI SA	15.843.502	15.783.943	0	59.559	0	0	0
30.	ING ASIGURARI DE VIATA SA	122.540.471	67.928.030	0	54.405.137	0	207.304	0
31.	LIG Insurance SA	0	0					
32.	METROPOLITAN LIFE ASIGURARI SA	23.719.336	15.785.122	0	6.006.559	0	1.255.562	672.093
33.	OMNIASIG VIENNA INSURANCE GROUP SA	0	0					
34.	ONIX ASIGURARI SA	0	0					
35.	POOL-UL DE ASIGURARE P.A.I.D.	0	0					
36.	SIGNAL IDUNA ASIGURARI DE VIATA SA	6.460.278	104.348	0	0	0	61.094	6.294.836
37.	UNIQA ASIGURARI DE VIATA SA	123.705	123.705	0	0	0	0	0
38.	UNIQA ASIGURARI SA	0	0					
Total 2013		327.952.915	237.809.746	206.800	70.893.615	1.612.400	2.572.175	14.858.179
Pondere din total 2013		100,00%	72,51%	0,06%	21,62%	0,49%	0,78%	4,53%
Total 2012		299.855.424	223.808.828	164.387	58.445.675	580.016	3.512.696	13.343.822
Pondere din total 2012		100,00%	74,64%	0,05%	19,49%	0,19%	1,17%	4,45%
Evoluție în termeni nominali 2013/2012		9,37%	6,26%	25,80%	21,30%	177,99%	-26,77%	11,35%
Total 2011		288.396.876	247.364.192	0	35.740.760	170.573	2.323.669	2.797.682
Total 2010		271.922.669	243.012.787	928	25.908.404	121.212	2.496.931	382.408

Anexa I.7 Distribuția primelor brute subscrise pe zone de dezvoltare

Anexa I.8 Situația rezervelor tehnice pentru asigurările generale (lei)

Nr. crt.	Denumire societate	Total rezerve tehnice		Rezerva de prime		Rezerva de daune avizate și neavizate		Alte rezerve tehnice	
		Valoare brută	Valoare netă	Valoare brută	Valoare netă	Valoare brută	Valoare netă	Valoare brută	Valoare netă
1.	ABC ASIGURARI - REASIGURARI SA	14.038.848	10.571.708	10.107.335	7.585.695	2.716.719	2.063.405	1.214.794	922.608
2.	ALICO ASIGURARI ROMANIA SA	0							
3.	ALLIANZ - TIRIAC ASIGURARI SA	825.332.724	671.202.387	389.795.592	325.713.119	410.671.234	320.623.370	24.865.898	24.865.898
4.	ASIGURARE REASIGURARE ASIMED SA	694.755	642.814	521.665	469.724	160.912	160.912	12.178	12.178
5.	ASIROM VIENNA INSURANCE GROUP SA	501.768.954	344.546.872	193.735.072	189.983.603	298.556.582	145.085.969	9.477.300	9.477.300
6.	ASITO KAPITAL SA	28.936.177	8.296.070	6.943.406	4.659.555	3.460.045	1.196.142	18.532.726	2.440.373
7.	ASTRA SA	1.336.757.044	1.236.766.536	604.804.063	590.289.879	587.451.583	583.699.178	144.501.398	62.777.479
8.	ATE INSURANCE ROMANIA SA	1.186.802	769.690	551.044	195.346	155.717	94.303	480.041	480.041
9.	AXA LIFE INSURANCE SA	0							
10.	BCR ASIGURARI DE VIATA VIENNA INSURANCE GROUP SA	0							
11.	BRD ASIGURARI DE VIATA SA	0							
12.	CARPATICA ASIG SA	316.722.167	299.793.202	180.014.401	166.728.314	133.983.197	130.340.320	2.724.568	2.724.568
13.	CERTASIG - SOCIETATE DE ASIGURARE REASIGURARE SA	41.212.377	30.444.119	28.763.058	22.052.442	11.886.818	7.829.176	562.501	562.501
14.	CITY INSURANCE SA	233.741.797	204.211.898	141.126.469	132.215.346	86.763.592	66.582.877	5.851.736	5.413.675
15.	CREDIT EUROPE ASIGURARI - REASIGURARI SA	37.386.143	29.239.299	28.575.755	22.142.134	6.308.015	4.594.792	2.502.373	2.502.373
16.	ERGO ASIGURARI DE VIATA SA	0							
17.	EUREKO ASIGURARI SA	4.414.584	2.208.879	131.232	131.232	4.238.612	2.032.907	44.740	44.740
18.	EUROINS ROMANIA ASIGURARE REASIGURARE SA	467.648.636	148.930.101	149.230.023	45.233.906	302.078.699	88.559.680	16.339.914	15.136.515
19.	EUROLIFE ERB ASIGURARI GENERALE SA	5.604.368	4.916.395	3.681.427	3.023.160	170.709	141.003	1.752.232	1.752.232
20.	EUROLIFE ERB ASIGURARI DE VIATA SA	0							
21.	EXIM ROMANIA SA	27.515.804	14.731.995	17.222.134	9.880.420	10.016.602	4.574.507	277.068	277.068
22.	F.A.T.A. ASIGURARI SA	18.746.059	9.375.814	11.970.744	6.425.787	2.909.557	1.559.770	3.865.758	1.390.257
23.	FORTE ASIGURARI REASIGURARI SA	25.534.733	22.510.264	23.063.729	21.406.161	1.392.417	470.260	1.078.587	633.843

Nr. crt.	Denumire societate	Total rezerve tehnice		Rezerva de prime		Rezerva de daune avizate și neavizate		Alte rezerve tehnice	
		Valoare brută	Valoare netă	Valoare brută	Valoare netă	Valoare brută	Valoare netă	Valoare brută	Valoare netă
24.	GARANTA ASIGURARI SA	52.167.423	32.991.799	13.820.615	6.736.530	9.730.716	4.759.200	28.616.092	21.496.069
25.	GENERALI ROMANIA SA	577.183.140	456.245.134	169.163.641	161.316.362	370.548.602	257.457.875	37.470.897	37.470.897
26.	GERMAN ROMANIAN ASSURANCE SA	902.065	779.430	504.265	503.575	395.640	273.695	2.160	2.160
27.	GOTHAER ASIGURARI - REASIGURARI SA	72.214.489	40.332.698	38.316.976	25.788.465	29.001.605	11.656.109	4.895.908	2.888.124
28.	GRAWE ROMANIA ASIGURARE SA	1.516.502	950.279	846.332	499.096	373.857	154.870	296.313	296.313
29.	GROUPAMA ASIGURARI SA	780.473.185	731.623.782	319.045.832	318.735.683	360.937.610	319.412.092	100.489.743	93.476.007
30.	ING ASIGURARI DE VIATA SA	0							
31.	LIG Insurance SA	71.779.922	61.271.556	66.904.214	56.499.025	4.288.265	4.185.088	587.443	587.443
32.	METROPOLITAN LIFE ASIGURARI SA	0							
33.	OMNIASIG VIENNA INSURANCE GROUP SA	1.281.826.086	758.056.109	431.967.503	345.548.425	825.666.294	405.611.192	24.192.289	6.896.492
34.	ONIX ASIGURARI SA	24.048.526	24.048.526	22.788.480	22.788.480	975.800	975.800	284.246	284.246
35.	POOL-UL DE ASIGURARE P.A.I.D.	52.296.591	35.821.562	45.635.024	29.159.995	1.252.425	1.252.425	5.409.142	5.409.142
36.	SIGNAL IDUNA ASIGURARI DE VIATA SA	0							
37.	UNIQA ASIGURARI DE VIATA SA	0							
38.	UNIQA ASIGURARI SA	649.439.508	378.699.214	258.302.237	149.665.968	350.382.345	205.522.885	40.754.926	23.510.360
	Total 2013	7.451.089.408	5.559.978.132	3.157.532.267	2.665.377.427	3.816.474.170	2.570.869.802	477.082.971	323.730.902
	Total 2012	6.971.815.101	4.899.683.739	3.114.890.480	2.521.032.399	3.416.959.206	2.073.973.247	439.965.415	304.678.092
	Evoluție în termeni nominali 2013/2012	6,87%	13,48%	1,37%	5,73%	11,69%	23,96%	8,44%	6,25%
	Total 2011	7.022.466.930	5.293.649.028	3.017.386.502	2.563.247.306	3.543.612.908	2.452.570.126	461.467.520	277.831.596
	Total 2010	6.782.629.538	5.267.860.310	3.230.521.900	2.792.541.860	3.128.617.940	2.225.908.965	423.489.698	249.409.485

Anexa I.9 Situația rezervelor tehnice pentru asigurările de viață (lei)

Nr. crt.	Denumire societate	Total rezerve tehnice		Rezerva matematică		Rezerva prime		Alte rezerve tehnice	
		Valoare brută	Valoare netă	Valoare brută	Valoare netă	Valoare brută	Valoare netă	Valoare brută	Valoare netă
1.	ABC ASIGURARI - REASIGURARI SA	0							
2.	ALICO ASIGURARI ROMANIA SA	0							
3.	ALLIANZ - TIRIAC ASIGURARI SA	336.940.339	334.398.456	294.961.409	294.961.409	29.049.037	27.480.032	12.929.893	11.957.015
4.	ASIGURARE REASIGURARE ASIMED SA	0							
5.	ASIROM VIENNA INSURANCE GROUP SA	219.137.723	218.648.131	166.386.255	166.386.255	36.601.353	36.601.353	16.150.115	15.660.523
6.	ASITO CAPITAL SA	0							
7.	ASTRA SA	32.271.406	29.888.921	9.293.243	9.293.243	7.058.864	6.976.379	15.919.299	13.619.299
8.	ATE INSURANCE ROMANIA SA	0							
9.	AXA LIFE INSURANCE SA	95.399.179	95.399.174	70.363.446	70.363.446	17.594.236	17.594.236	7.441.497	7.441.492
10.	BCR ASIGURARI DE VIATA VIENNA INSURANCE GROUP SA	967.277.789	919.023.446	906.059.599	872.604.019	42.806.680	33.310.275	18.411.510	13.109.152
11.	BRD ASIGURARI DE VIATA SA	66.146.749	65.667.392	45.941.342	45.941.342	4.398.435	4.302.250	15.806.972	15.423.800
12.	CARPATICA ASIG SA	0							
13.	CERTASIG - SOCIETATE DE ASIGURARE REASIGURARE SA	0							
14.	CITY INSURANCE SA	0							
15.	CREDIT EUROPE ASIGURARI - REASIGURARI SA	0							
16.	ERGO ASIGURARI DE VIATA SA	75.076.799	74.402.282	71.826.823	71.323.293	2.085.496	2.024.999	1.164.480	1.053.990
17.	EUREKO ASIGURARI SA	137.706.521	137.679.126	120.619.710	120.619.710	9.660.064	9.660.064	7.426.747	7.399.352
18.	EUROINS ROMANIA ASIGURARE REASIGURARE SA	0							
19.	EUROLIFE ERB ASIGURARI GENERALE SA	0							
20.	EUROLIFE ERB ASIGURARI DE VIATA SA	51.442.864	51.418.706	44.893.561	44.893.561	5.985.571	5.985.571	563.732	539.574
21.	EXIM ROMANIA SA	0							
22.	F.A.T.A. ASIGURARI SA	0							
23.	FORTE ASIGURARI REASIGURARI SA	0	0	0	0	0	0	0	0
24.	GARANTA ASIGURARI SA	4.512.396	3.602.622	1.107.753	492.486	1.234.676	1.056.617	2.169.967	2.053.519
25.	GENERALI ROMANIA SA	228.402.453	220.278.233	167.927.938	167.927.938	34.028.061	30.131.243	26.446.454	22.219.052
26.	GERMAN ROMANIAN ASSURANCE SA	0							
27.	GOTHAER ASIGURARI - REASIGURARI SA	0							
28.	GRAWE ROMANIA ASIGURARE SA	278.821.213	276.956.832	210.849.659	210.849.659	23.658.830	22.405.032	44.312.724	43.702.141
29.	GROUPAMA ASIGURARI SA	97.531.457	96.358.517	55.990.883	55.582.840	35.239.504	34.474.607	6.301.070	6.301.070
30.	ING ASIGURARI DE VIATA SA	2.489.235.647	2.489.235.647	2.255.208.606	2.255.208.606	134.350.768	134.350.768	99.676.273	99.676.273
31.	LIG Insurance SA	0							
32.	METROPOLITAN LIFE ASIGURARI SA	774.965.443	770.678.120	634.165.731	634.155.190	107.363.352	106.948.588	33.436.360	29.574.342
33.	OMNIASIG VIENNA INSURANCE GROUP SA	0							
34.	ONIX ASIGURARI SA	0							
35.	POOL-UL DE ASIGURARE P.A.I.D.	0							
36.	SIGNAL IDUNA ASIGURARI DE VIATA SA	7.705.489	7.697.192	576.823	571.083	5.833.418	5.832.171	1.295.248	1.293.938
37.	UNIQA ASIGURARI DE VIATA SA	6.401.125	6.160.045	2.824.311	2.804.105	3.492.969	3.272.095	83.845	83.845
38.	UNIQA ASIGURARI SA	0							
Total 2013		5.868.974.592	5.797.492.842	5.058.997.092	5.023.978.185	500.441.314	482.406.280	309.536.186	291.108.377
Total 2012		5.477.203.711	5.383.678.370	4.563.022.452	4.508.794.772	597.106.361	581.359.024	277.476.821	293.524.574
Evoluție în termeni nominali 2013/2012		7,15%	7,69%	10,87%	11,43%	-16,19%	-17,02%	11,55%	-0,82%
Total 2011		4.772.055.357	4.676.603.108	3.913.498.770	3.852.822.460	546.611.114	525.648.027	311.945.473	298.132.621
Total 2010		4.383.572.919	4.294.674.353	3.535.862.556	3.483.980.594	519.431.330	497.186.077	328.279.033	313.507.682

Anexa I.10 Situația privind primele brute subscrise și primele brute cedate pentru asigurările generale (lei)

Nr. crt.	Denumire societate	Prime brute subscrise	Prime brute cedate în reasigurare	Pondere prime cedate în prime brute subscrise (%)
1.	ABC ASIGURARI - REASIGURARI SA	23.113.684	5.973.579	25,84
2.	ALICO ASIGURARI ROMANIA SA			
3.	ALLIANZ - TIRIAC ASIGURARI SA	824.062.484	168.717.609	20,47
4.	ASIGURARE REASIGURARE ASIMED SA	1.356.942	19.827	1,46
5.	ASIROM VIENNA INSURANCE GROUP SA	455.086.301	250.440.441	55,03
6.	ASITO KAPITAL SA	16.279.892	7.397.809	45,44
7.	ASTRA SA	907.211.516	317.662.550	35,02
8.	ATE INSURANCE ROMANIA SA	1.393.167	923.148	66,26
9.	AXA LIFE INSURANCE SA			
10.	BCR ASIGURARI DE VIATA VIENNA INSURANCE GROUP SA			
11.	BRD ASIGURARI DE VIATA SA			
12.	CARPATICA ASIG SA	483.069.445	174.783.402	36,18
13.	CERTASIG - SOCIETATE DE ASIGURARE REASIGURARE SA	53.795.799	14.318.312	26,62
14.	CITY INSURANCE SA	304.722.582	28.957.670	9,50
15.	CREDIT EUROPE ASIGURARI - REASIGURARI SA	40.208.416	11.200.404	27,86
16.	ERGO ASIGURARI DE VIATA SA			
17.	EUREKO ASIGURARI SA	-130.353	-161	0,12
18.	EUROINS ROMANIA ASIGURARE REASIGURARE SA	504.776.744	123.101.113	24,39
19.	EUROLIFE ERB ASIGURARI DE VIATA SA			
20.	EUROLIFE ERB ASIGURARI GENERALE SA	7.780.753	3.471.367	44,61
21.	EXIM ROMANIA SA	31.976.331	18.604.284	58,18
22.	F.A.T.A. ASIGURARI SA	28.569.942	14.879.498	52,08
23.	FORTE ASIGURARI REASIGURARI SA	32.921.473	1.261.444	3,83
24.	GARANTA ASIGURARI SA	52.285.272	24.044.217	45,99
25.	GENERALI ROMANIA SA	354.319.719	93.066.629	26,27
26.	GERMAN ROMANIAN ASSURANCE SA	2.169.804	21.119	0,97
27.	GOTHAER ASIGURARI - REASIGURARI SA	66.726.470	25.785.280	38,64
28.	GRAWE ROMANIA ASIGURARE SA	1.471.867	986.064	66,99
29.	GROUPAMA ASIGURARI SA	675.478.631	60.884.117	9,01
30.	ING ASIGURARI DE VIATA SA			
31.	LIG Insurance SA	73.171.525	17.871.934	24,42
32.	METROPOLITAN LIFE ASIGURARI SA			
33.	OMNIASIG VIG	881.103.941	590.296.346	67,00
34.	ONIX ASIGURARI SA	37.032.457		0,00
35.	POOL-UL DE ASIGURARE P.A.I.D.	60.253.975	36.894.680	61,23
36.	SIGNAL IDUNA ASIGURARI DE VIATA SA			
37.	UNIQA ASIGURARI DE VIATA SA			
38.	UNIQA ASIGURARI SA	570.149.623	267.390.830	46,90
Total 2013		6.490.358.402	2.258.953.512	34,80
Total 2012		6.454.395.818	1.678.914.213	26,01
Evoluție în termeni nominali 2013/2012		0,56%	34,55%	33,80%
Total 2011		6.083.943.098	1.331.511.544	21,89
Total 2010		6.639.733.598	1.213.406.564	18,27

Anexa I.11 Situația privind primele brute subscrise și primele brute cedate pentru asigurările de viață (lei)

Nr. crt.	Denumire societate	Prime brute subscrise	Prime brute cedate în reasigurare	Pondere prime cedate în prime brute subscrise (%)
1.	ABC ASIGURARI - REASIGURARI SA			
2.	ALICO ASIGURARI ROMANIA SA	121.761.688	2.165.338	1,78
3.	ALLIANZ - TIRIAC ASIGURARI SA	94.713.252	3.939.257	4,16
4.	ASIGURARE REASIGURARE ASIMED SA			
5.	ASIROM VIENNA INSURANCE GROUP SA	89.012.684	4.735.609	5,32
6.	ASITO KAPITAL SA			
7.	ASTRA SA	14.282.368	306.405	2,15
8.	ATE INSURANCE ROMANIA SA			
9.	AXA LIFE INSURANCE SA	33.756.929	301.017	0,89
10.	BCR ASIGURARI DE VIATA VIENNA INSURANCE GROUP SA	213.350.111	17.207.000	8,07
11.	BRD ASIGURARI DE VIATA SA	69.569.678	1.221.001	1,76
12.	CARPATICA ASIG SA			
13.	CERTASIG - SOCIETATE DE ASIGURARE REASIGURARE SA			
14.	CITY INSURANCE SA			
15.	CREDIT EUROPE ASIGURARI - REASIGURARI SA			
16.	ERGO ASIGURARI DE VIATA SA	30.576.536	16.615	0,05
17.	EUREKO ASIGURARI SA	20.641.873	1.133.739	5,49
18.	EUROINS ROMANIA ASIGURARE REASIGURARE SA			
19.	EUROLIFE ERB ASIGURARI GENERALE SA			
20.	EUROLIFE ERB ASIGURARI DE VIATA SA	44.109.750	1.282.388	2,91
21.	EXIM ROMANIA SA			
22.	F.A.T.A. ASIGURARI SA			
23.	FORTE ASIGURARI REASIGURARI SA			
24.	GARANTA ASIGURARI SA	6.997.235	317.160	4,53
25.	GENERALI ROMANIA SA	84.387.291	12.607.290	14,94
26.	GERMAN ROMANIAN ASSURANCE SA			
27.	GOTHAER ASIGURARI - REASIGURARI SA			
28.	GRAWE ROMANIA ASIGURARE SA	49.814.467	2.492.675	5,00
29.	GROUPAMA ASIGURARI SA	42.122.894	1.952.736	4,64
30.	ING ASIGURARI DE VIATA SA	559.593.663	4.177.539	0,75
31.	LIG Insurance SA			
32.	METROPOLITAN LIFE ASIGURARI SA	140.546.162	5.944.269	4,23
33.	OMNIASIG VIENNA INSURANCE GROUP SA			
34.	ONIX ASIGURARI SA			
35.	POOL-UL DE ASIGURARE P.A.I.D.			
36.	SIGNAL IDUNA ASIGURARI DE VIATA SA	13.180.465	3.960	0,03
37.	UNIQA ASIGURARI DE VIATA SA	5.879.393	299.365	5,09
38.	UNIQA ASIGURARI SA			
	Total 2013	1.634.296.439	60.103.363	3,68
	Total 2012	1.802.519.132	59.903.019	3,32
	Evoluție în termeni nominali 2013/2012	-9,33%	0,33%	10,66%
	Total 2011	1.738.366.854	58.083.787	3,34
	Total 2010	1.665.668.554	58.193.654	3,49

Anexa I.12 Situația activelor societăților de asigurare conform bilanțului contabil la 31.12.2013 (lei)

Nr. crt.	Denumire societate	Total active, din care:	Active necorporale	Plasamente					Conturi la bănci și casierie	Alte elemente de activ
				Total plasamente, din care:	Terenuri și construcții	Obligațiuni și alte titluri cu venit fix	Depozite la instituțiile de credit	Plasamente aferente asigurărilor de viață de tip unit-linked		
1.	ABC ASIGURARI - REASIGURARI SA	33.340.018	89.882	11.604.171	4.881.197	4.337.644			741.886	20.904.079
2.	ALICO ASIGURARI ROMANIA SA									
3.	ALLIANZ - TIRIAC ASIGURARI SA	2.018.433.432	2.612.776	1.489.603.489	13.208.658	676.175.847	8.426.365	241.923.262	33.873.529	492.343.638
4.	ASIGURARE REASIGURARE ASIMED SA	17.893.181		9.379.409	4.672.617				3.465.439	5.048.333
5.	ASIROM VIENNA INSURANCE GROUP SA	1.114.453.070	1.859.553	568.462.039	139.770.432	360.021.850	39.840.652	3.105.179	72.480.005	471.651.473
6.	ASITO KAPITAL SA	47.766.507	4.194	22.127.993	4.913.444	8.650.466	7.984.920		244.901	25.389.419
7.	ASTRA SA	906.482.437	5.780.938	199.407.629	86.389.554				13.812.276	687.481.594
8.	ATE INSURANCE ROMANIA SA	30.162.705	199.934	28.448.117			28.448.117		209.624	1.305.030
9.	AXA LIFE INSURANCE SA	151.114.666	5.947.476	119.540.078	21.461.751	63.792.202	26.823.422	7.207.232	195.835	25.431.277
10.	BCR ASIGURARI DE VIATA VIENNA INSURANCE GROUP SA	1.121.521.028	3.994.350	977.103.274		64.386.422	121.640.864	783.439.312	1.109.336	139.314.068
11.	BRD ASIGURARI DE VIATA SA	120.597.627	1.418.563	105.612.455		36.798.693	60.186.687	8.254.477	1.242.286	12.324.323
12.	CARPATICA ASIG SA	286.559.391	527.973	37.909.717	27.307.291				92.123.416	155.998.285
13.	CERTASIG - SOCIETATE DE ASIGURARE REASIGURARE SA	70.891.445	100.598	27.196.337	13.974.043				2.739.177	40.855.333
14.	CITY INSURANCE SA	405.443.881	108.026	131.221.000	126.916.257				53.491.761	220.623.094
15.	CREDIT EUROPE ASIGURARI - REASIGURARI SA	88.392.518	320.626	31.124.400	5.053	3.140.171	23.347.763		2.170.599	54.776.893
16.	ERGO ASIGURARI DE VIATA SA	99.668.651		81.096.546		29.308.624	200.288	51.307.852	1.192.546	17.379.559
17.	EUREKO ASIGURARI SA	255.370.534	320.745	223.955.042	2.497.000	169.121.426	36.540.547	12.671.577	15.018.102	16.076.645
18.	EUROINS ROMANIA ASIGURARE REASIGURARE SA	690.380.909	326.423	165.091.662	20.150.267	25.036.662	57.387.979		2.065.452	522.897.372
19.	EUROLIFE ERB ASIGURARI GENERALE SA	27.860.555		24.456.994		21.407.337	1.954.622		353.317	3.050.244
20.	EUROLIFE ERB ASIGURARI DE VIATA SA	78.078.000		70.092.829		22.925.502	2.104.689	43.916.784	581.113	7.404.058
21.	EXIM ROMANIA SA	74.375.472	1.647.920	39.335.776	253.976	5.828.452	33.253.348		869.170	32.522.606
22.	F.A.T.A. ASIGURARI SA	40.463.927	32.050	16.605.567			16.565.642		801.899	23.024.411
23.	FORTE ASIGURARI REASIGURARI SA	54.062.110	384.096	27.402.812	24.635.932	2.690.820			3.308.029	22.967.173
24.	GARANTA ASIGURARI SA	126.574.651	42.913	87.577.695	10.282.520		52.819.399		1.625.437	37.328.606
25.	GENERALI ROMANIA SA	1.082.486.023	5.051.549	788.127.275	50.666.087	625.138.634	35.851.955	29.329.249	3.862.044	285.445.155
26.	GERMAN ROMANIAN ASSURANCE SA	12.976.810		8.111.653	2.100.745		1.009.362		86.809	4.778.348
27.	GOTHAER ASIGURARI - REASIGURARI SA	126.443.827	897.665	4.435.194	954.251				43.907.388	77.203.580
28.	GRAWE ROMANIA ASIGURARE SA	356.088.244	1.537.284	332.841.402	61.492.652	247.088.032	8.026.084	108.344	1.483.461	20.226.097
29.	GROUPAMA ASIGURARI SA	1.243.359.793	9.463.135	734.933.561	77.938.083	590.526.255	42.112.484	1.505.840	8.445.067	490.518.030
30.	ING ASIGURARI DE VIATA SA	2.694.941.688	8.433.875	2.542.803.787		1.000.107.318	24.318.774	1.505.505.007	6.158.707	137.545.319
31.	LIG Insurance SA	102.787.193	2.439.864	22.847.886	12.933.141				354.544	77.144.899
32.	METROPOLITAN LIFE ASIGURARI SA	1.099.570.782	489.824	979.602.168		581.050.486	4.784.804	304.340.303	9.245.522	110.233.268
33.	OMNIASIG VIENNA INSURANCE GROUP SA	2.555.747.543	489.266.838	790.199.562	72.165.962	520.803.114	123.766.571		6.751.773	1.269.529.370

Nr. crt.	Denumire societate	Total active, din care:	Active necorporale	Plasamente					Conturi la bănci și casierie	Alte elemente de activ
				Total plasamente, din care:	Terenuri și construcții	Obligațiuni și alte titluri cu venit fix	Depozite la instituțiile de credit	Plasamente aferente asigurărilor de viață de tip unit-linked		
34.	ONIX ASIGURARI SA	49.260.603	355.229	43.109.772	23.548	19.285.192	23.773.874		117.503	5.678.099
35.	POOL-UL DE ASIGURARE P.A.I.D.	96.756.145	1.346.643	57.744.456		6.832.337	50.906.076		2.458.427	35.206.619
36.	SIGNAL IDUNA ASIGURARI DE VIATA SA	31.111.150	137.851	22.172.575		3.054.784		428.099	612.245	8.188.479
37.	UNIQA ASIGURARI DE VIATA SA	44.230.591	2.738.429	26.250.263	21.256.042	3.907.313	742.478		9.756.225	5.485.674
38.	UNIQA ASIGURARI SA	1.002.060.830	6.663.730	400.617.609	16.284.993	268.985.504	87.151.076		7.036.826	587.742.665
	Total 2013	18.357.707.937	554.540.952	11.248.152.194	817.135.496	5.360.401.087	919.968.842	2.993.042.517	403.991.676	6.151.023.115
	Total 2012	18.960.424.182	712.508.314	10.525.710.723	839.864.234	4.925.977.303	911.115.420	2.629.080.446	412.955.700	7.309.249.445
	Evoluție în termeni nominali 2013/2012	-3,18%	-22,17%	6,86%	-2,71%	8,82%	0,97%	13,84%	-2,17%	-15,85%
	Total 2011	17.293.960.385	90.634.648	10.390.101.581	904.384.206	5.113.381.422	1.047.591.680	2.122.748.569	275.870.576	6.537.353.580
	Total 2010	16.805.591.185	88.506.904	9.857.781.064	837.842.558	4.515.307.549	1.303.007.178	1.880.392.260	265.090.769	6.594.212.448

Anexa I.13 Rezultatele financiare și rezultatele tehnice ale societăților de asigurare conform bilanțului contabil la 31.12.2013 (lei)

Nr. crt.	Denumire societate	Rezultatul exercițiului financiar		Rezultatul tehnic			
				Asigurări generale		Asigurări de viață	
		Profit	Pierdere	Profit	Pierdere	Profit	Pierdere
1.	ABC ASIGURARI - REASIGURARI SA	0	262.950	0	404.062		
2.	ALICO ASIGURARI ROMANIA SA	0	0	0	0	27.928.463	0
3.	ALLIANZ - TIRIAC ASIGURARI SA	88.635.468	0	58.314.220	0	10.068.958	0
4.	ASIGURARE REASIGURARE ASIMED SA	0	681.879	0	1.049.192	0	0
5.	ASIROM VIENNA INSURANCE GROUP SA	0	235.504.952	0	241.938.703	7.482.404	0
6.	ASITO KAPITAL SA	0	443.973	0	1.403.332	0	0
7.	ASTRA SA	0	813.640.462	0	600.209.497	0	2.097.372
8.	ATE INSURANCE ROMANIA SA	0	801.226	0	970.209	0	0
9.	AXA LIFE INSURANCE SA	0	45.994.076	0	0	0	39.710.656
10.	BCR ASIGURARI DE VIATA VIENNA INSURANCE GROUP SA	0	15.403.764			0	13.550.865
11.	BRD ASIGURARI DE VIATA SA	9.364.975	0	0	0	10.168.839	0
12.	CARPATICA ASIG SA	0	30.267.794	0	32.090.311		
13.	CERTASIG - SOCIETATE DE ASIGURARE REASIGURARE SA	340.488	0	0	691.067	0	0
14.	CITY INSURANCE SA	24.083.121	0	32.925.389	0		

Nr. crt.	Denumire societate	Rezultatul exercițiului financiar		Rezultatul tehnic			
				Asigurări generale		Asigurări de viață	
		Profit	Pierdere	Profit	Pierdere	Profit	Pierdere
15.	CREDIT EUROPE ASIGURARI - REASIGURARI SA	1.235.793	0	682.929	0		
16.	ERGO ASIGURARI DE VIATA SA	0	4.923.552			0	4.471.625
17.	EUREKO ASIGURARI SA	0	5.379.384	0	23.934.118	17.915.730	0
18.	EUROINS ROMANIA ASIGURARE REASIGURARE SA	0	19.817.373	0	22.776.093	0	0
19.	EUROLIFE ERB ASIGURARI DE VIATA SA	3.716.438	0			4.232.687	0
20.	EUROLIFE ERB ASIGURARI GENERALE SA	2.419.356	0	1.094.720	0		
21.	EXIM ROMANIA SA	0	7.856.854	0	8.775.406	0	0
22.	F.A.T.A. ASIGURARI SA	0	11.217.138	0	11.169.282	0	0
23.	FORTE ASIGURARI REASIGURARI SA	276.488	0	0	734.074		
24.	GARANTA ASIGURARI SA	0	1.883.441	0	3.766.696	1.209.743	0
25.	GENERALI ROMANIA SA	20.126.430	0	0	15.950.752	2.651.572	0
26.	GERMAN ROMANIAN ASSURANCE SA	17.599	0	306.596	0	0	0
27.	GOTHAER ASIGURARI - REASIGURARI SA	0	33.850.871	0	34.645.253	0	0
28.	GRAWE ROMANIA ASIGURARE SA	2.024.968	0	401.175	0	3.015.226	0
29.	GROUPAMA ASIGURARI SA	0	45.692.822	0	65.105.112	1.944.961	0
30.	ING ASIGURARI DE VIATA SA	10.063.608	0	0	0	28.528.477	0
31.	LIG Insurance SA	4.975.948	0	7.089.875	0		
32.	METROPOLITAN LIFE ASIGURARI SA	29.063.425	0	0	0	33.944.129	0
33.	OMNIASIG VIG	0	217.043.394	0	213.442.222		
34.	ONIX ASIGURARI SA	7.376.201	0	5.522.464	0	0	0
35.	POOL-UL DE ASIGURARE P.A.I.D.	23.854	0	509.841	0		
36.	SIGNAL IDUNA ASIGURARI DE VIATA SA	0	11.841.036			0	11.927.410
37.	UNIQA ASIGURARI DE VIATA SA	0	3.518.369			0	3.730.211
38.	UNIQA ASIGURARI SA	18.471.093	0	0	46.168.498		
	Total 2013	222.215.253	1.506.025.310	106.847.209	1.325.223.879	149.091.189	75.488.139
	Total 2012	201.320.819	522.907.395	106.914.091	569.594.999	177.302.111	100.622.888
	Evoluție în termeni nominali	10,38%	188,01%	-0,06%	132,66%	-15,91%	-24,98%
	Total 2011	257.054.506	582.921.060	102.973.139	591.573.238	167.437.329	81.622.444
	Total 2010	235.268.398	276.637.639	92.969.443	288.052.643	184.849.007	79.565.673

Anexa I.14 Situația activului bilanțier și capitalul social al brokerilor de asigurare și/sau reasigurare, conform bilanțului contabil la data de 31.12.2013

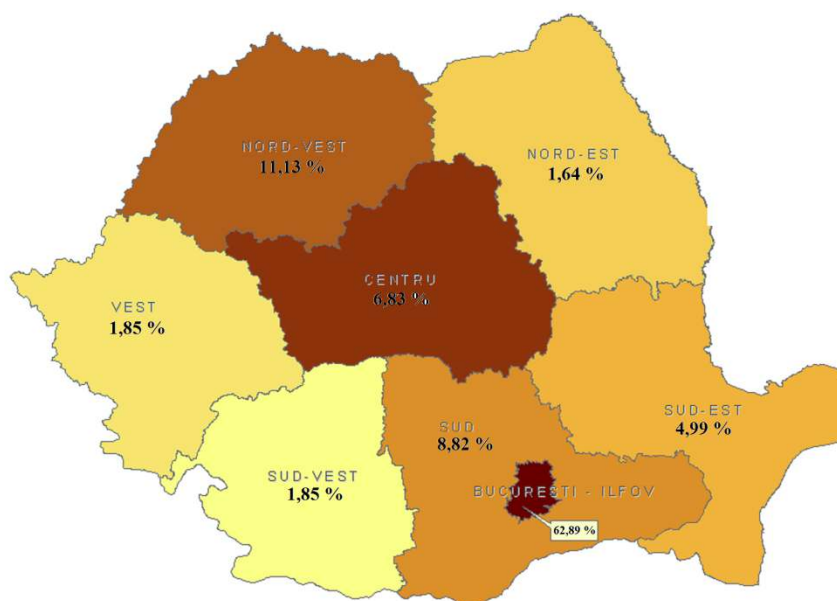
Numărul total al brokerilor de asigurare și/sau reasigurare înscrși în Registrul ASF la data de 31.12.2013 este de 611. Lista completă a acestora, precum și detaliile cu privire la situația activului bilanțier și capitalul social al fiecăruia conform bilanțului contabil se regăsește pe pagina de internet a ASF la adresa de web: www.asfromania.ro, în secțiunea dedicată Raportului anual 2013.

Anexa I.15 Situația primelor intermediare și a daunelor regularizate de brokeri de asigurare și/sau brokeri de reasigurare la data de 31.12.2013

Numărul total al brokerilor de asigurare și/sau reasigurare înscrși în Registrul ASF la data de 31.12.2013 este de 611. Lista completă, precum și detaliile cu privire la situația primelor intermediare și a daunelor regularizate de fiecare dintre aceștia se regăsește pe pagina de internet a ASF la adresa de web: www.asfromania.ro, în secțiunea dedicată Raportului anual 2013.

Anexa I.16 Distribuția intermediarilor realizate de brokerii de asigurare pe regiuni de dezvoltare

Distribuția intermediarilor realizate de către brokerii de asigurare pe regiuni de dezvoltare la data de 31.12.2013

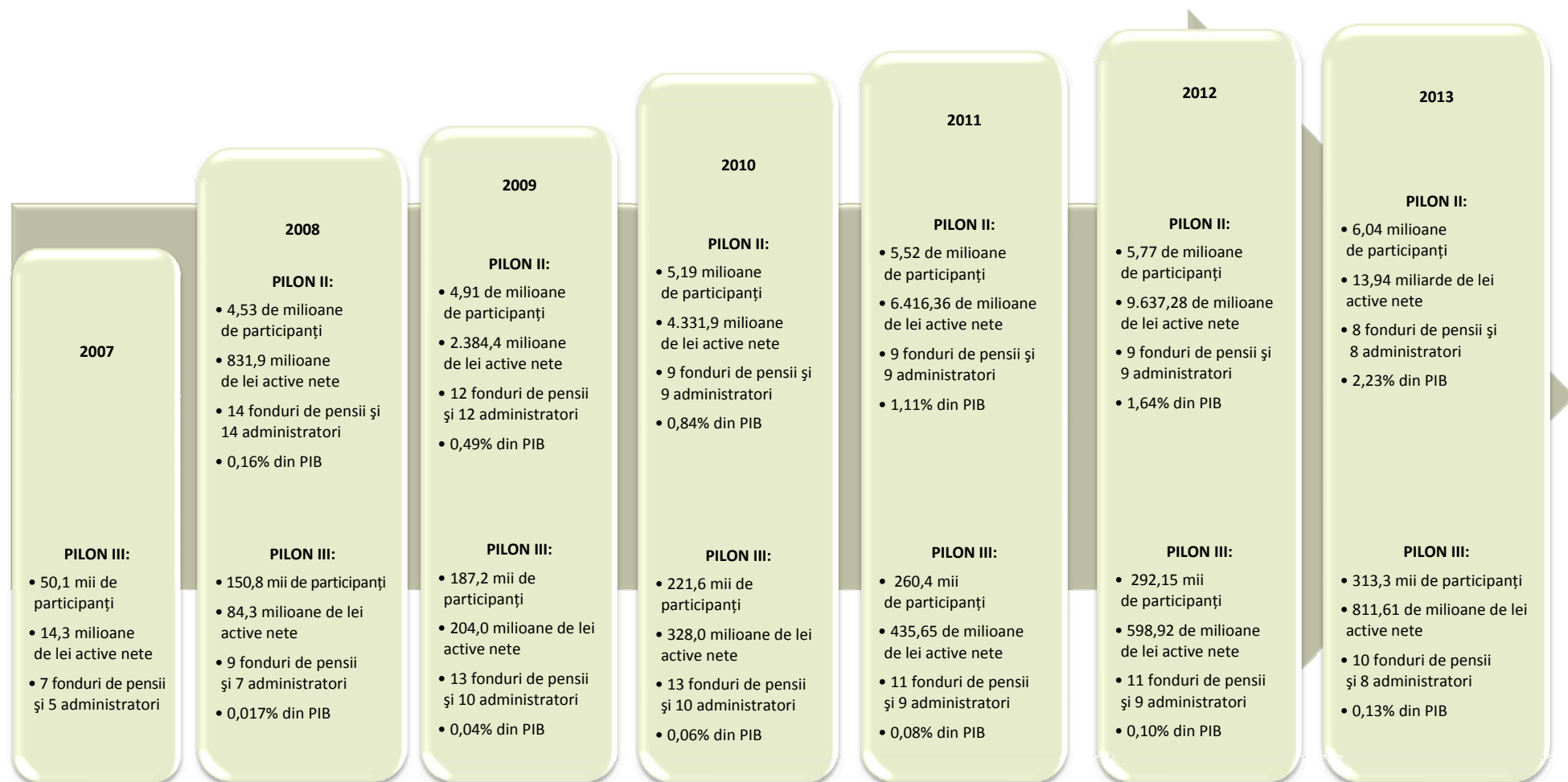
Anexa I.17 Situația veniturilor din activitatea de intermediere în asigurări la data de 31.12.2013

Numărul total al brokerilor de asigurare și/sau reasigurare înscrși în Registrul ASF la data de 31.12.2013 este de 611. Lista completă, precum și detaliile cu privire la veniturile din activitatea de intermediere în asigurări realizate în anul 2013 de fiecare dintre aceștia se regăsește pe pagina de internet a ASF la adresa de web: www.asfromania.ro, în secțiunea dedicată Raportului anual 2013.

Anexa I.18 Rezultatele financiare ale brokerilor de asigurare și/sau reasigurare, conform bilanțului contabil la data de 31.12.2013

Numărul total al brokerilor de asigurare și/sau reasigurare înscrși în Registrul ASF la data de 31.12.2013 este de 611. Lista completă, precum și detaliile cu privire la rezultatele financiare ale acestora se regăsește pe pagina de internet a ASF la adresa de web: www.asfromania.ro, în secțiunea dedicată Raportului anual 2013.

Anexa I.19 Evoluția Sistemului de Pensii Private din România, în perioada 2007 - decembrie 2013

Anexa II.1 Acte normative emise de ASF/CNVM

1 ianuarie - 28 aprilie 2013 (CNVM)

INSTRUCȚIUNI

1	Instrucțiunea CNVM nr. 1/2013 de modificare și completare a Instrucțiunii nr. 2/2007 privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare anuale de către entitățile autorizate, reglementate și supravegheate de Comisia Națională a Valorilor Mobiliare (M. Of. nr. 43/19.01.2013)
2	Instrucțiunea CNVM nr. 2/2013 de modificare și completare a Instrucțiunii nr. 7/2007 privind raportarea unor operațiuni (M. Of. nr. 154/22.03.2013)

DISPUNERI DE MĂSURI

1	Dispunerea de măsuri CNVM nr. 1/20.02.2013 privind prelungirea, până la data de 30.09.2013, a termenului prevăzut la art. 3 din Dispunerea de măsuri nr. 27/20.12.2012 privind compartimentul de control intern al depozitarului central și al casei de compensare/contrapărții centrale
2	Dispunerea de măsuri CNVM nr. 2/20.02.2013 privind aplicarea Orientărilor ESMA privind sistemele și controalele într-un mediu de tranzacționare automat pentru platformele de tranzacționare, firmele de investiții și autoritățile competente
3	Dispunerea de măsuri CNVM nr. 3/27.02.2013 privind prelungirea termenelor prevăzute la art. 1 și art. 2 din Dispunerea de măsuri a CNVM nr. 12/27.09.2011, până la data de 30.06.2013
4	Dispunerea de măsuri CNVM nr. 4/27.02.2013 privind modificarea unor prevederi ale Regulamentului CNVM nr. 3/2006 privind autorizarea, organizarea și funcționarea Fondului de compensare a investitorilor, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale Procedurii nr. 1 privind membrii Fondului, stabilirea, declararea și plata contribuțiilor
5	Dispunerea de măsuri CNVM nr. 5/06.03.2013 privind suspendarea prevederilor art. 2 din Dispunerea de măsuri nr. 10/22.03.2012
6	Dispunerea de măsuri CNVM nr. 6/14.03.2013 referitoare la aplicarea Orientărilor cu privire la anumite aspecte ale cerințelor MiFID privind funcția de asigurare a conformității
7	Dispunerea de măsuri CNVM nr. 7/04.04.2013 privind suspendarea prevederilor art. 66 alin. (3) din Regulamentul CNVM nr. 1/2006 privind emitenții și operațiunile cu valori mobiliare, cu modificările și completările ulterioare
8	Dispunerea de măsuri CNVM nr. 8/25.04.2013 privind modificarea unor prevederi ale Regulamentului CNVM nr. 3/2006 privind autorizarea, organizarea și funcționarea Fondului de compensare a investitorilor, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale Procedurii nr. 1 privind membrii Fondului, stabilirea, declararea și plata contribuțiilor

DECIZII

1	Decizia CNVM nr. 26/17.01.2013 de aprobare a modificării reglementărilor pieței reglementate la vedere administrată de SC Bursa de Valori București SA, care constau în Cartea I din Codul Bursei de Valori București SA - operator de piață
2	Decizia CNVM nr. 102/07.02.2013 privind aprobarea cu amendamente a modificării reglementărilor SC CRC SA
3	Decizia CNVM nr. 199/28.02.2013 emisă în aplicarea prevederilor art. 185 alin. (1) lit. a) și b) din Regulamentul CNVM nr. 15/2004 și ale art. 13 și 16 din Instrucțiunea CNVM nr. 2/2006
4	Decizia CNVM nr. 348/18.04.2013 privind intermediarii înregistrați în Registrul CNVM
5	Decizia CNVM nr. 349/18.04.2013 privind aprobarea modificărilor aduse Codului SC Depozitarul Central SA aprobat prin Decizia CNVM nr. 1407/20.06.2006, cu modificările și completările ulterioare

AVIZE

1	Avizul CNVM nr. 1/07.02.2013 referitor la prevederile Regulamentului nr. 6/2009 privind exercitarea anumitor drepturi ale acționarilor în cadrul adunărilor generale ale societăților comerciale
2	Avizul CNVM nr. 4/20.02.2013 privind determinarea prețului în cadrul unei oferte publice de preluare obligatorie

29 aprilie - 31 decembrie 2013 (ASF)

REGULAMENTE

1	Regulamentul ASF nr. 1/2013 pentru modificarea și completarea Regulamentului nr. 3/2006 privind autorizarea, organizarea și funcționarea Fondului de compensare a investitorilor (M. Of. nr. 361/18.06.2013)
2	Regulamentul ASF nr. 2/2013 pentru modificarea Regulamentului nr. 1/2006 privind emitenții și operațiunile cu valori mobiliare, aprobat prin Ordinul președintelui Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 23/2006, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 312 din 6 aprilie 2006, cu modificările și completările ulterioare (M. Of. nr. 503/09.08.2013)
3	Regulamentul ASF nr. 3/2013 privind autorizarea și funcționarea contrapărților centrale emise în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind instrumentele financiare derivate extrabursiere, contrapărțile centrale și registrele centrale de tranzacții (EMIR) (M. Of. nr. 552/30.08.2013)
4	Regulamentul ASF nr. 4/2013 privind acțiunile suport pentru certificate de depozit (M. Of. nr. 622/7.10.2013)
5	Regulamentul ASF nr. 5/2013 pentru modificarea și completarea Regulamentului nr. 4/2009 privind Registrul public al CNVM, aprobat prin Ordinul CNVM nr. 26/2009 (M. Of. nr. 667/31.10.2013)

6	Regulamentul ASF nr. 6/2013 emis în conformitate cu prevederile art. 12 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie privind instrumentele financiare derivate extrabursiere, contrapărțile centrale și registrele centrale de tranzacții (M. Of. nr. 51/21.01.2014)
7	Regulamentul ASF nr. 7/2013 din 9 decembrie 2013 pentru modificarea anexelor nr. 1 - 3 la Regulamentul Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 27/2010 privind supravegherea electronică prin raportări, aprobat prin Ordinul președintelui Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 100/2010 (M. Of. nr. 51/21.01.2014)
8	Regulamentul BNR/ASF nr. 7/8 pentru abrogarea unor acte normative (M. Of. nr. 837/24.12.2013)

NORME

1	Norma ASF nr. 5/2013 referitoare la Orientările ESMA privind derogările pentru activitățile de formator de piață și operațiunile de pe piața primară (M. Of. nr. 563/04.09.2013)
2	Norma ASF nr. 13/2013 referitoare la procedura intermediară privind distribuția către investitorii profesionali din România a titlurilor de participare emise de FIA administrate în alte state membre UE, precum și administrarea de către un AFIA dintr-un stat membru a unui AOPC din România (M. Of. nr. 679/05.11.2013)
3	Norma ASF nr. 14/2013 privind investițiile organismelor de plasament colectiv în instrumente ale pieței monetare de tipul biletelor la ordin (M. Of. nr. 700/14.11.2013)

INSTRUCȚIUNI

1	Instrucțiunea ASF nr. 1/2013 de modificare și completare a Instrucțiunii CNVM nr. 6/2011 privind aplicarea Standardelor Internaționale de Raportare Financiară de către entitățile autorizate, reglementate și supravegheate de Comisia Națională a Valorilor Mobiliare (M. Of. nr. 297/24.05.2013)
2	Instrucțiunea ASF nr. 2/2013 de modificare a Instrucțiunii nr. 5/2006 cu privire la sistemul de raportare contabilă semestrială a entităților autorizate, reglementate și supravegheate de Comisia Națională a Valorilor Mobiliare (M. Of. nr. 559/03.09.2013)

Anexa II.2 Proiecte de legislație primară impuse de prevederile legislației naționale sau europene referitoare la piața de capital

1 ianuarie - 28 aprilie 2013 (CNVM)

- Proiect de Ordonanță de urgență privind administratorii de fonduri de investiții alternative prin care se realizează transpunerea în legislația națională a Directivei 2011/61/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2011 privind administratorii fondurilor de investiții alternative și de modificare a Directivelor 2003/41/CE și 2009/65/CE și a Regulamentelor (CE) nr. 1060/2009 și (UE) nr. 1095/2010 (DAFIA)
- Proiect de act normativ privind reglementarea situației juridice a pieței RASDAQ, care nu se încadrează în prezent în tipologia locurilor de tranzacționare prevăzută de legislația europeană în domeniu, implementată în legislația națională, obligație a statului român ce derivă din calitatea de membru al Uniunii Europene. În vederea inițierii demersurilor pentru adoptarea acestuia, proiectul de act normativ a fost transmis sub formă de lege Ministerului Finanțelor Publice și Guvernului României în data de 07.02.2013 și revizuit ulterior în lunile iulie-august 2013
- Proiect de ordonanță de urgență pentru modificarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, cu modificările și completările ulterioare, pentru transpunerea în legislația națională a prevederilor Directivei 36/2013/UE cu privire la accesul la activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudențială a instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, de modificare a Directivei 2002/87/CE și de abrogare a Directivelor 2006/48/CE și 2006/49/CE
- Proiect de lege de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 32/2012 privind organismele de plasament colectiv în valori mobiliare și societățile de administrare a investițiilor, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 297/2004 privind piața de capital.

29 aprilie - 31 decembrie 2013 (ASF)

- Proiect de Ordonanță de urgență privind administratorii de fonduri de investiții alternative prin care se realizează transpunerea în legislația națională a Directivei 2011/61/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2011 privind administratorii fondurilor de investiții alternative și de modificare a Directivelor 2003/41/CE și 2009/65/CE și a Regulamentelor (CE) nr. 1060/2009 și (UE) nr. 1095/2010 (DAFIA)
- Proiect de act normativ privind reglementarea situației juridice a pieței RASDAQ, transmis inițial sub formă de lege Ministerului Finanțelor Publice și Guvernului României în data de 07.02.2013 a fost revizuit (ca urmare a schimbărilor intervenite în cadrul

autorității competente) și retransmis Ministerului Finanțelor Publice și Parlamentului României (Comisia pentru politică economică, reformă și privatizare și Comisia pentru buget, finanțe și bănci din Camera Deputaților, respectiv Comisia pentru buget, finanțe, activitate bancară și piață de capital și Comisia economică, industrii și servicii din Senat) în data de 01.07.2013. De asemenea, a fost transmis un proiect de ordonanță de urgență Ministerului Finanțelor Publice în data de 02.08.2013

- Proiect de ordonanță de urgență pentru modificarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, cu modificările și completările ulterioare, pentru transpunerea în legislația națională a prevederilor Directivei 36/2013/UE cu privire la accesul la activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudențială a instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, de modificare a Directivei 2002/87/CE și de abrogare a Directivelor 2006/48/CE și 2006/49/CE
- Proiect de lege de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 32/2012 privind organismele de plasament colectiv în valori mobiliare și societățile de administrare a investițiilor, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 297/2004 privind piața de capital

Anexa II.3 Proiecte de legislație primară impuse de prevederile legislației naționale sau europene referitoare la piața de capital

1 ianuarie - 28 aprilie 2013 (CNVM)

SC Bursa de Valori București SA	Decizia nr. 26/17.01.2013 de aprobare a modificării reglementărilor pieței reglementate la vedere administrată de SC Bursa de Valori București SA, care constau în Cartea I din Codul Bursei de Valori București SA - operator de piață
SC Fondul de compensare a investitorilor SA	Decizia nr. 2/21.01.2013 referitoare la aprobarea modificării Procedurii privind regimul și circuitul informațiilor și documentelor în cadrul Fondului de compensare a investitorilor SA
SC Casa Română de Compensare SA	Decizia nr. 102/07.02.2013 privind aprobarea cu amendamente a modificării reglementărilor SC Casa Română de Compensare SA
SC Depozitarul Central SA	Decizia nr. 349/18.04.2013 privind aprobarea modificărilor aduse Codului SC Depozitarul Central SA aprobat prin Decizia CNVM nr. 1407/20.06.2006, cu modificările și completările ulterioare

29 aprilie - 31 decembrie 2013 (ASF)

SC Fondul de compensare a investitorilor SA	Decizia nr. A/157/28.06.2013 privind modificarea Procedurii nr. 1 privind membrii Fondului de compensare a investitorilor, stabilirea, declararea și plata contribuțiilor
SC Muntenia Global Invest SA	Decizia nr. A/256/23.07.2013 privind aprobarea modificărilor reglementărilor sistemului alternativ de tranzacționare BEST - X administrat de SC Muntenia Global Invest SA
SC Depozitarul Sibex SA	Decizia nr. 803/27.09.2013 de aprobare, cu amendamente, a modificărilor aduse Regulamentului nr. 1 privind organizarea SC Depozitarul Sibex SA aprobat prin Decizia CNVM nr. 1284/19.08.2009 Decizia nr. 804/27.09.2013 de aprobare, cu amendamente, a modificărilor aduse Regulamentului nr. 2 privind funcționarea SC Depozitarul Sibex SA aprobat prin Decizia CNVM nr. 1284/19.08.2009 și modificat prin Decizia CNVM nr. 330/04.04.2011
SC Sibex Sibiu Stock Exchange SA	Analizarea propunerilor de modificare a Regulamentului Sibex nr. 5 privind activitatea Market Makerilor pe piața reglementată administrată de SC Sibex Sibiu Stock Exchange SA Analizarea propunerilor de modificare a Regulamentului Sibex nr. 3 privind organizarea și funcționarea pieței reglementate de instrumente financiare derivate administrată de SC Sibex Sibiu Stock Exchange SA, precum și includerea în ROF a procedurilor privind funcționarea societății
SSIF Muntenia Global Invest SA	Analizarea aprobării modificării regulamentului de organizare și funcționare a operatorului de sistem SSIF Muntenia Global Invest SA și de operare și funcționare a sistemului alternativ de tranzacționare BEST-X în vederea introducerii unor sancțiuni pecuniare Analizarea solicitării SSIF Muntenia Global Invest SA de retragere a autorizației nr. 709/14.08.2012 prin care s-a aprobat constituirea și administrarea de către SC Muntenia Global Invest SA în calitate de administrator și operator de sistem, a sistemului alternativ de tranzacționare Best-X
SC Depozitarul Central SA	Decizia nr. 831/30.09.2013 prin care se prevede că prevederile articolului 3 din Decizia CNVM nr. 1506/2008 referitoare la modificarea și/sau completarea unor prevederi ale Codului SC Depozitarului Central SA își încetează aplicabilitatea

Anexa II.4 Proiectele de norme emise de alte instituții publice sau a inițiativelor legislative ale Guvernului României sau Parlamentului României cu impact asupra pieței de capital

1 ianuarie - 28 aprilie 2013 (CNVM)

- Analizarea și transmiterea punctului de vedere al CNVM referitor la propunerea legislativă primită de la BNR privind obligațiunile garantate cu creanțe
- Analizarea și transmiterea punctului de vedere al CNVM referitor la proiectul de ordonanță de urgență privind înființarea ASF

29 aprilie - 31 decembrie 2013 (ASF)

- Analizarea și transmiterea punctului de vedere al ASF privind proiectul de regulament pentru modificarea și completarea Regulamentului Băncii Naționale a României nr. 3/2013 pentru modificarea și completarea Regulamentului BNR nr. 31/2011 privind raportarea de date și informații statistice la BNR
- Analizarea și transmiterea punctului de vedere al ASF privind propunerea legislativă care are ca obiect înființarea Fondului Român de Investiții Strategice în Energie și Resurse Energetice SA inițiată de o serie de membrii ai Parlamentului României, ca urmare a solicitării formulate de Guvernul României
- Analizarea și transmiterea punctului de vedere al ASF referitor la proiectele de lege inițiate de unii membri ai Parlamentului României pe tema reglementării statutului pieței RASDAQ
- Analizarea și transmiterea punctului de vedere al ASF privind propunerea legislativă a Ministerului Finanțelor Publice pe marginea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 98/2006 privind supravegherea suplimentară a instituțiilor de credit, a societăților de asigurare și/sau de reasigurare, a societăților de servicii de investiții financiare și a societăților de administrare a investițiilor dintr-un conglomerat financiar și a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului
- Analizarea și transmiterea punctului de vedere al ASF pe marginea proiectului de acord între Guvernul României și Guvernul Statelor Unite ale Americii pentru îmbunătățirea conformării fiscale internaționale și implementarea măsurilor FATCA (The US Foreign Account Tax Compliance Act)
- Analizarea și transmiterea punctului de vedere al ASF privind proiectul de modificare și completare a Codului fiscal;
- Analizarea și transmiterea punctului de vedere al ASF referitor la propunerea legislativă primită de la B.N.R. privind obligațiunile garantate cu creanțe
- Analiza și transmiterea punctului de vedere al ASF privind proiectul de lege de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 91/2013 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență
- Analiza și transmiterea punctului de vedere al ASF privind proiectul de Hotărâre a Guvernului României pentru aprobarea strategiei de privatizare a Societății de Producere a Energiei Electrice în Hidrocentrale Hidroelectrica SA București
- Analizarea și transmiterea punctului de vedere al ASF privind proiectul Ministerului Finanțelor Publice de modificare și completare a Ordinului MFP nr. 3055/2009 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu directivele europene (cesiunea de creanță)
- Analizarea și transmiterea punctului de vedere al Sectorului instrumentelor și investițiilor financiare privind proiectul Sectorului sistemului de pensii private - ASF de modificare a reglementărilor contabile
- Analizarea și transmiterea punctului de vedere al ASF privind propunerea Ministerului Finanțelor Publice referitoare la operațiunea de fiducie
- Analizarea și transmiterea punctului de vedere al ASF privind proiectul de lege de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 64/2013 privind înființarea și acreditarea fondurilor mutuale pentru gestionarea riscurilor în agricultură și acordarea de compensații financiare membrilor pentru pierderile economice cauzate de boli ale animalelor, ale plantelor sau de un incident de mediu
- Analizarea și transmiterea punctului de vedere al ASF către Ministerul Finanțelor Publice privind propunerea de directivă de abrogare a Directivei 78/660/CEE și a Directivei 83/345/CEE, ce a vizat în principal introducerea de obligații pentru întreprinderile mari

**Anexa II.5 Societățile de servicii de investiții financiare
autorizate și înscrise în Registrul ASF la data de 31.12.2013**

Nr. crt.	Denumire	Adresă	Număr și dată autorizare	Număr și dată de înscriere în Registrul ASF	Telefon/ Fax
1.	ACTINVEST	Brașov, str. Nicolae Iorga nr. 2	2056/03.07.2003	PJR01SSIF/080037/ 22.05.2006	Tel: 0268/470.938; 470.967 Fax: 0268/411.387
2.	ALPHA FINANCE ROMANIA	București, NEOCITY TOWER - Cal. Dorobanților nr. 237B, et. 2, sector 1	2666/05.08.2003	PJR01SSIF/400036/ 22.05.2006	Tel: 021/455.72.06; 031/423.70.26 Fax: 021/231.53.32; 231.53.89
3.	BT SECURITIES	Cluj-Napoca, bd. 21 Decembrie 1989 nr. 104	2330/22.07.2003	PJR01SSIF/120022/ 20.04.2006	Tel: 0264/430.564; Fax: 0264/431.718
4.	CARPATICA INVEST	Sibiu, bd. Mihai Viteazu nr. 5, jud. Sibiu	1826/16.06.2003	PJR01SSIF/320024/ 26.04.2006	Tel: 0269/217.781; 211.153; 211.398 Fax: 0269/217.781; 211.398
5.	CONFIDENT INVEST BUCUREȘTI	București, str. Nerva Traian nr. 7, bl. M66, tronson 2/4, sector 3	1939/24.06.2003	PJR01SSIF/400026/ 08.05.2006	Tel: 021/320.21.02; 031/401.12.22 Fax: 021/320.21.03
6.	DORINVEST	București, Calea Dorobanților nr. 16, sector 1	3079/09.09.2003	PJR01SSIF/400011/ 13.03.2006	Tel: 021/312.99.70; 312.99.71 Fax: 021/312.99.62
7.	EASTERN SECURITIES	București, str. Sevastopol nr. 24, et. 2, cam. 206, sector 1	1796/12.06.2003	PJR01SSIF/400068/ 27.06.2006	Tel: 021/314.02.45; 314.08.92 Fax: 021/314.02.45; 314.08.92
8.	ELDAINVEST	Galați, str. Domnească nr. 17, bl. B, sc. 3, et. 1, ap. 23	1746/10.06.2003	PJR01SSIF/170028/ 10.05.2006	Tel: 0236/472.113; 473.393 Fax: 0236/472.113; 473.393
9.	EQUITY INVEST	București, str. Gheorghe Manu nr. 5, et. 6, sector 1	3077/09.09.2003	PJR01SSIF/400070/ 27.06.2006	Tel: 021/401.13.96 Fax: 021/310.43.62
10.	SIGI SA	București, Aleea Negru Vodă nr. 2, bl. C4, sc. A, ap. 25, et. 6, sector 3	124/30.01.2007	PJR01SSIF/400075/ 30.01.2007	Tel: 031/808.38.46; 410.00.31; 0372/748.809 Fax: 0372/872.787; 021/3200042
11.	ESTINVEST	Focșani, str. Republicii nr. 9, jud. Vrancea	2668/05.08.2003	PJR01SSIF/390040/ 24.05.2006	Tel: 0237/221.804; 238.900; 238.901; 238.902 Fax: 0237/237.471
12.	FAIRWIND SECURITIES	București, str. Muzeul Zambaccian nr. 22B, et. 1, ap. 5	370/15.04.2011	PJR01SSIF/400009/ 28.02.2006	Tel: 031.860.18.00 Fax: 031 860.18.18
13.	FINACO SECURITIES	București, str. Petre Crețu nr. 17, ap. 1, parter, sector 1	2410/29.07.2003	PJR01SSIF/400018/ 19.04.2006	Tel: 021/66.64.870 Fax: 021/66.64.870
14.	GOLDRING	Tg. Mureș, str. Tudor Vladimirescu nr. 56A	2734/08.08.2003	PJR01SSIF/260045/ 29.05.2006	Tel: 0265/269.195 Fax: 0265/269.195
15.	IEBA TRUST	București, bd. Mircea Eliade nr. 18, et. 1, corp. A, sector 1	3446/09.10.2003	PJR01SSIF/400063/ 07.06.2006	Tel: 021/313.01.02; 313.04.96; 313.04.49; 313.04.60 Fax: 021/313.15.95
16.	IFB FINWEST	Arad, str. Dimitrie Bolintineanu nr. 5, jud. Arad	2735/08.08.2003	PJR01SSIF/020065/ 08.06.2006	Tel/Fax: 0257/281.611 281.612

Nr. crt.	Denumire	Adresă	Număr și dată autorizare	Număr și dată de înscriere în Registrul ASF	Telefon/ Fax
17.	INTERCAPITAL INVEST	București, bd. Aviatorilor nr. 33, corp A, et.1 sector 1	2063/04.07.2003	PJR01SSIF/400019/ 19.04.2006	Tel: 021/222.87.31 Fax: 021/222.87.44
18.	INTERDEALER CAPITAL INVEST	Cluj-Napoca, str. Onisifor Ghibu nr. 20A, corp A-p și B	1936/24.06.2003	PJR01SSIF/120047 29.05.2006	Tel: 0264/433.212 Fax: 0264/432.266
19.	INTERFINBROK CORPORATION	Constanța, str. Călărași nr. 1, jud. Constanța	2000/01.07.2003	PJR01SSIF/130010/ 28.02.2006	Tel: 0241/639.071; 547.829 Fax: 0241/547.829
20.	INTERVAM	București, str. Mircea Vulcănescu nr. 79, sector 1	1997/01.07.2003	PJR01SSIF/400013/ 27.03.2006	Tel: 021/315.70.10; 315.70.80 Fax: 021/315.82.22
21.	SWISS CAPITAL	București, bd. Dacia nr. 20, Clădirea Romană Office, et.4, sector 1	2674/05.08.2003	PJR01SSIF/400054/ 31.05.2006	Tel: 021/408.42.00 Fax: 021/408.42.27
22.	MUNTENIA GLOBAL INVEST	București, bd. Mărășești nr. 25, et. 3, sector 4	1702/05.06.2003	PJR01SSIF/400020/ 19.04.2006	Tel: 021/337.09.46; 337.09.47; 337.22.79; 337.22.80 Fax: 021/337.09.46
23.	OLTENIA GRUP INVEST	Craiova, str. Mihai Viteazu nr. 4, jud. Dolj	2765/12.08.2003	PJR01SSIF/160061/ 07.06.2006	Tel: 0251/410.810; 410.502 Fax: 0251/418.215
24.	PRIME TRANSACTION	București, str. Caloian județul nr. 22, sector 3	1841/17.06.2003	PJR01SSIF/400064/ 07.06.2006	Tel: 021/321.40.90; 322.46.14; 321.40.82 Fax: 021/321.59.81; 321.40.84
25.	RAIFFEISEN CAPITAL & INVESTMENT	București, Calea Floreasca nr. 246D, et. II, cam. 1, II B, C și D, III E, IV F, sector 1	3083/09.09.2003	PJR01SSIF/400023/ 26.04.2006	Tel: 021/306.12.33; 306.12.40; 306.12.36; 306.12.35 Fax: 021/ 230.06.84
26.	ROINVEST BUCOVINA	Suceava, str. Ștefăniță Vodă nr. 8, jud. Suceava	3101/10.09.2003	PJR01SSIF/330053/ 31.05.2006	Tel: 0230/520.133; 0330/401.085 Fax: 0230/520.133; 0330/401.084
27.	ROMBELL SECURITIES	București, str. Știrbei Voda nr. 150, bl. 26C, sc. 1, etaj 5, ap. 17, sector 1	2332/22.07.2003	PJR01SSIF/400034/ 22.05.2006	Tel: 021/311.00.24; 311.00.27; 311.10.61; Fax: 021/ 311.10.38
28.	ROMCAPITAL	Timișoara, bd. Mihai Viteazu nr. 30	2051/03.07.2003	PJR01SSIF/350059/ 07.06.2006	Tel: 0256/ 490.121; 490.122 Fax: 0256/ 490.122
29.	FORTIUS FINANCE	București, str. Av. Sănătescu nr. 53, et. 2, sector 1	1938/24.06.2003	PJR01SSIF/400049/ 29.05.2006	Tel: 021/310.75.74; 0318.054.536; 0318.054.535 Fax: 021/310.75.70
30.	VIENNA INVESTMENT TRUST	Splaiul Unirii nr. 4, bl. B3, tronson 3, et. 6, ap. 6.2, sector 4, București	3006/02.09.2003	PJR01SSIF/400051/ 30.05.2006	Tel: 021/207.48.80 Fax: 021/207.48.98
31.	SOCIETATE DE SERVICII DE INVESTIȚII FINANCIARE BROKER	Cluj-Napoca, str. Moșilor nr. 119	3097/10.09.2003	PJR01SSIF/120072/ 27.06.2006	Tel: 0264/433.677; 0364/401.709 Fax: 0364/401.710
32.	SOCIETATEA DE SERVICII DE INVESTIȚII FINANCIARE ROMINTRADE	Brașov, bd. Victoriei nr. 12	1763/10.06.2003	PJR01SSIF/080058/ 07.06.2006	Tel: 0268/410.605; 410.496 Fax: 0268/410.592
33.	NBG SECURITIES ROMANIA	București, Calea Victoriei nr. 145, Victoria Center, etaj 7, nivel 8, sector 1	2334/22.07.2003	PJR01SSIF/400007/ 10.02.2006	Tel: 021/316.71.87; 316.71.53; 330.71.87; 330.71.53 Fax: 021/316.72.69

Nr. crt.	Denumire	Adresă	Număr și dată autorizare	Număr și dată de înscriere în Registrul ASF	Telefon/ Fax
34.	VOLTINVEST	Craiova, str. Tufănele nr. 1	1999/01.07.2003	PJR01SSIF/160014/ 11.04.2006	Tel: 0251/415.956; 419.342 Fax: 0251/419.342; 415.956
35.	SUPER GOLD INVEST	Pitești, str. Crinului nr. 18	1995/01.07.2003	PJR01SSIF/030032/ 16.05.2006	Tel: 0248/215.862 0348/401.555; Fax: 0248/215.862; 0248/213.417
36.	TRANSILVANIA CAPITAL	București, str. Dr. Iacob Felix nr. 28, et. 4, sector 1	1942/24.05.2003	PJR01SSIF/190057/ 07.06.2006	Tel: 021/300.0455; 300.0477; 300.0479; Fax: 031/402.52.80
37.	TRADEVILLE	București, bd. Carol I nr. 34-36, Clădirea International Business Center Modern, etaj 10, sector 2	2225/15.07.2003	PJR01SSIF/400033/ 17.05.2006	Tel: 021/318.75.55 Fax: 021/ 318.75.57

Sursa: ASF

Anexa II.6 Instituțiile de credit - persoane juridice române înscrise în Registrul ASF la data de 31.12.2013

Nr. crt.	Denumire	Adresă	Telefon/ Fax	Număr și dată de înscriere în Registrul ASF
1.	BANCPPOST SA	București, bd. Dimitrie Pompeiu nr. 6A, sector 2	Tel. 021/365.61.00 Fax: 021/330.42.02	PJR01INCR/400002/11.10.2005
2.	BANCA COMERCIALĂ ROMÂNĂ SA	București, bd. Regina Elisabeta nr. 5, sector 3	Tel: 0372.26.36.402 Fax 021/302.19.86; 021/302.19.84	PJR01INCR/400007/26.05.2006
3.	BRD -GROUPE SOCIÉTÉ GÉNÉRALE SA	București, bd. Ion Mihalache nr. 1-7, sector 1	Tel: 021/200.83.72 Fax: 021/200.83.73	PJR01INCR/400008/13.06.2006
4.	RAIFFEISEN BANK SA	București, Calea Floreasca, nr. 246C, sector 1	Tel: 021/323.41.82; 021/326.22.64 Fax: 021/322.90.54; 021/326.22.09	PJR01INCR/400009/27.06.2006
5.	UNICREDIT ȚIRIAC BANK SA	București, bd. Expoziției nr. 1F, sector 1	Tel: 021/200.20.00 Fax: 021/230.84.85	PJR01INCR/400010/06.11.2006
6.	CREDIT EUROPE BANK (ROMANIA) SA	București, bd. Timișoara nr. 26Z, clădirea Anchor Plaza, sector 6	Tel: 021/406.46.15; 406.46.29; 310.73.31 Fax: 021/310.73.31	PJR01INCR/400012/11.03.2008
7.	LIBRA INTERNET BANK SA	București, str. Semilunei nr. 4-6, sector 2	Tel: 021/208.80.00 Fax: 021/230.65.65	PJR01INCR/400013/15.10.2008
8.	PIRAEUS BANK ROMANIA SA	București, șoseaua Nicolae Titulescu nr. 29-31, sector 1	Tel: 021/303.69.69 Fax: 021/303.69.68	PJR01INCR/400014/22.10.2008
9.	BANCA ROMÂNEASCĂ SA	Str. Dinu Vintilă nr. 11, et.4, 5, 6, 7, București, sector 2	Tel: 021/305.94.90 Fax: 021/305.91.91	PJR01INCR/400015/05.11.2008
10.	ALPHA BANK ROMÂNIA SA	București, Calea Dorobanților nr. 237B, sector 1	Tel: 021/209.21.00; 209.99.99; 209.22.60 Fax: 021/231.65.70	PJR01INCR/400016/19.03.2009

Sursa: ASF

**Anexa II.7 Societățile de administrare a investițiilor autorizate și înscrise în Registrul ASF
la data de 31.12.2013**

Nr. crt.	Denumire	Adresă	Număr și dată decizie autorizare/ reautorizare	Număr și dată de înscrivere în Registrul ASF	Telefon/ Fax
1.	SAI GLOBINVEST SA	Cluj-Napoca, str. Universității nr. 3, bl. 2, ap. 23	A 320/12.12.1995 R 3612/21.10.2003	PJR05SAIR/120001/ 21.01.2003	Tel: 0264/595.925 Fax: 0264/595.925
2.	SAI TARGET ASSET MANAGEMENT SA	Cluj-Napoca, str. Constantin Brâncuși nr. 133, etaj 2	A 216/19.10.1995 R 3758/31.10.2003	PJR05SAIR/120002/ 31.10.2003	Tel: 0264/406.080 Fax: 0264/590.771
3.	SAI CERTINVEST SA	București, bd. Buzzești nr. 76-80, et. 4, sector 1	A 138/06.09.1995 R 4222/02.12.2003	PJR05SAIR/400005/ 02.12.2003	Tel: 021/203.1400 Fax: 021/203.1414
4.	Societatea de Administrare a Investițiilor MUNTENIA INVEST SA	București, Splaiul Unirii nr. 16, sector 4	A 6924/17.07.1997 R 110/13.01.2004	PJR05SAIR/400006/ 13.01.2004	Tel: 021/387.3210 Fax: 021/387.3209
5.	PIONEER ASSET MANAGEMENT SAI SA	București, bd. Dacia nr. 56 et. 1, sector 2	A 238/16.01.2004	PJR05SAIR/400007/ 16.01.2004	Tel: 021/210.0016 Fax: 021/210.5017
6.	SAI SIRA SA	București, str. Finlanda nr. 25, sector 1	A 460/27.02.1996 R 256/19.01.2004	PJR05SAIR/400008/ 19.01.2004	Tel: 021/230.0078 Fax: 021/230.4550
7.	BRD ASSET MANAGEMENT SAI SA	București, str. Clucerul Udricani, nr. 1-3, tronson 2, bl. 106A, parter, sector 3	A 527/30.03.2001 R 1049/26.02.2004	PJR05SAIR/400010/ 11.03.2004	Tel: 021/327.2228 Fax: 021/327.1410
8.	SAI KD INVESTMENTS ROMÂNIA SA	București, str. Gheorghe Manu nr. 3, tronson 1, et. 1, sector 1	A 1309/11.03.2004	PJR05SAIR/400011/ 11.03.2004	Tel: 021/650.0444 Fax: 021/650.0442
9.	Societatea de Administrare a Investițiilor SAFI - INVEST SA	București, str. Sirlui nr. 74-76, sector 1	A 168/22.09.1995 R 2298/13.05.2004	PJR05SAIR/400012/ 13.05.2004	Tel: 0372/13.1870 Fax: 021/233.2690
10.	SAI VANGUARD ASSET MANAGEMENT SA	București, bd. Carol I nr. 34-36, International Business Center Modern, et. 10, sector 2	A 641/16.03.1999 R 3000/08.07.2004	PJR05SAIR/400013/ 08.07.2004	Tel: 021/336.9283 Fax: 021/336.9281
11.	SAI SWISS CAPITAL ASSET MANAGEMENT SA	București, bd. Dacia nr. 20, Clădirea Romană Offices, et. 4, sector 1	A 4551/28.10.1998	PJR05SAIR/400015/ 14.12.2004	Tel: 021/408.4220 Fax: 021/408.4222
12.	BT ASSET MANAGEMENT SAI SA	Cluj-Napoca, bd. 21 Decembrie 1989, nr. 104, ap. 5, jud. Cluj	A 903/29.03.2005	PJR05SAIR/120016/ 29.03.2005	Tel: 0264/301.036 Fax: 0264/301.035
13.	STK FINANCIAL Societate de Administrare a Investițiilor SA	Cluj-Napoca, str. Heltai Gaspar nr. 29, jud. Cluj	A 2731/05.10.2005	PJR05SAIR/120017/ 05.10.2005	Tel: Fax: 0264/591.982
14.	SAI RAIFFEISEN ASSET MANAGEMENT SA	București, Calea Floreasca nr. 246, corp D, et. 2, camera 2, sector 1	A 432/08.02.2006	PJR05SAIR/400019/ 08.02.2006	Tel: 021/306.1711 Fax: 021/312.0533
15.	SAI INTERCAPITAL INVESTMENT MANAGEMENT SA	București, bd. Aviatorilor nr. 33, corp A, camerele 2, 3 și 8, sector 1	A 661/14.03.2006	PJR05SAIR/400020/ 14.03.2006	Tel: 021/222.8749 Fax: 021/222.8750
16.	SAI STAR ASSET MANAGEMENT SA	București, Calea Floreasca nr. 91-111, bl. F1, tronson 5, et. 1, ap. 41, sector 1	A 730/23.03.2006	PJR05SAIR/400021/ 23.03.2006	Tel: 021/316.1766 Fax: 021/316.1766
17.	ZEPTER ASSET MANAGEMENT - Societate de Administrare a Investițiilor SA	București, Piața Alba-Iulia, nr. 2, bl. I1, sc. B, et. 2, ap. 19, sector 3	A 1660/11.09.2007	PJR05SAIR/400022/ 11.09.2007	Tel/ Fax: 021/539.6610 021/539.66.12
18.	OTP Asset Management România SAI SA	București, bd. Dacia nr. 83, sector 2	A 2620/18.12.2007	PJR05SAIR/400023/ 18.12.2007	Tel: 031/308.5550 Fax: 031/308.5555
19.	SAI CARPATICA ASSET MANAGEMENT SA	Sibiu, bd. Vasile Milea nr. 1	A 275/13.02.2008	PJR05SAIR/320025/ 13.02.2008	Tel: 0369/430.532 Fax: 0369/430.533
20.	SAI ERSTE ASSET MANAGEMENT SA	București, str. Uruguay nr. 14, sector 1	A 98/21.01.2009	PJR05SAIR/400028/ 21.01.2009	Tel: 0372.269.999 Fax: 0372. 870.995
21.	SAI ATLAS ASSET MANAGEMENT SA	București, bd. Agronomiei nr. 8-16, vila nr. N3.1, corp A, etaj 1, ap. 5, sector 1	A 607/14.04.2009	PJR05SAIR/400030/ 14.04.2009	Tel: 021/361.7821 Fax: 021/361.7822
22.	SAI BROKER SA	Cluj-Napoca, str. Moților nr. 119, et. IV	A 71/29.01.2013	PJR05SAIR/120031/ 29.01.2013	Tel: 0364.260.755 Fax: 0364.780.124

Sursa: ASF

Anexa II.8 Fondurile deschise de investiții autorizate și înscrise în Registrul ASF la data de 31.12.2013

Nr. crt.	Denumire	Număr și dată decizie autorizare/ reautorizare	Număr și dată înscriere în Registrul ASF	Societate de administrare	Depozitar
1.	Erste Balanced RON	A 2160/10.07.2003	CSC06FDIR/400002/10.07.2003	SAI Erste Asset Management SA	Banca Comercială Română SA
2.	Integro - Fond Deschis de Investiții	A 60/01.12.1999 R 4220/02.12.2003	CSC06FDIR/400003/02.12.2003	Pioneer Asset Management SAI SA	ING Bank NV Amsterdam sucursala București
3.	Fondul Deschis de Investiții Transilvania	A 321/12.12.1995 R 4288/05.12.2003	CSC06FDIR/120005/05.12.2003	SAI Globinvest SA	Bancpost SA
4.	Fondul Deschis de Investiții Napoca	A 1547/13.09.2001 R 4290/05.12.2003	CSC06FDIR/120006/05.12.2003		
5.	Stabilo - Fond Deschis de Investiții	A 4631/03.11.1998 R 4412/11.12.2003	CSC06FDIR/400007/11.12.2003	Pioneer Asset Management SAI SA	BRD - Groupe Société Générale SA
6.	Fondul Deschis de Investiții Fortuna Classic	A 141/06.09.1995 R 4524/18.12.2003	CSC06FDIR/120008/18.12.2003	SAI Target Asset Management SA	BRD - Groupe Société Générale SA
7.	Fondul Deschis de Investiții Fortuna Gold	A 2769/23.12.1999 R 4526/18.12.2003	CSC06FDIR/120009/18.12.2003		
8.	Fondul Deschis de Investiții Omnitrust	A 473/27.02.1996 R 442/28.01.2004	CSC06FDIR/400010/28.01.2004	Societatea de Administrare a Investițiilor SIRA SA	Banca Comercială Română SA
9.	Fondul Deschis de Investiții Certinvest Dinamic	A 2121/14.12.2001 R 444/28.01.2004	CSC06FDIR/400011/28.01.2004	SAI Certinvest SA	Banca Comercială Română SA
10.	Fondul Deschis de Investiții Certinvest Prudent	A 140/06.09.1995 R 624/05.02.2004	CSC06FDIR/400012/05.02.2004		BRD - Groupe Société Générale SA
11.	Fondul Deschis de Investiții Certinvest Tezaur	A 1389/30.06.1999 R 626/05.02.2004	CSC06FDIR/400013/05.02.2004		Banca Comercială Română SA
12.	Fondul Deschis de Investiții Simfonia I	A 722/04.05.2001 R 1064/26.02.2004	CSC06FDIR/400014/26.02.2004	BRD Asset Management SAI SA	BRD - Groupe Société Générale SA
13.	Fondul Deschis de Investiții Omninvest	A 3114/30.01.1997 R 1852/07.04.2004	CSC06FDIR/400015/07.04.2004	Societatea de Administrare a Investițiilor SIRA SA	Banca Comercială Română SA
14.	Fondul Deschis de Investiții Certinvest Obligațiuni	A 2149/04.05.2004	CSC06FDIR/400016/04.05.2004	SAI Certinvest SA	BRD - Groupe Société Générale SA
15.	Fondul Deschis de Investiții KD Maximus	A 2514/01.06.2004	CSC06FDIR/400017/01.06.2004	SAI KD Investments România SA	BRD - Groupe Société Générale SA
16.	Fond Deschis de Investiții Active Dinamic	A 4839/02.12.1998	CSC06FDIR/400020/27.10.2004	SAI Swiss Capital Asset Management SA	UniCredit Țiriac Bank SA
17.	Fondul Deschis de Investiții BT Clasic	A 1735/09.06.2005	CSC06FDIR/120021/09.06.2005	BT Asset Management SAI SA	BRD - Groupe Société Générale SA
18.	Fondul Deschis de Investiții BT Maxim	A 1736/09.06.2005	CSC06FDIR/120022/09.06.2005		
19.	Erste Equity Romania	A 3215/29.11.2005	CSC06FDIR/400024/29.11.2005	SAI Erste Asset Management SA	Banca Comercială Română SA
20.	Fondul Deschis de Investiții BRD Obligațiuni	A 3455/21.12.2005	CSC06FDIR/400025/21.12.2005	BRD Asset Management SAI SA	BRD - Groupe Société Générale SA
21.	Fondul Deschis de Investiții Star Focus	A 900/13.04.2006	CSC06FDIR/400030/13.04.2006	SAI Star Asset Management SA	BRD - Groupe Société Générale SA
22.	Fondul Deschis de Investiții Star Next	A 899/13.04.2006	CSC06FDIR/400031/13.04.2006		
23.	Fondul Deschis de Investiții Raiffeisen Benefit	A 1043/03.05.2006	CSC06FDIR/400032/03.05.2006	SAI Raiffeisen Asset Management SA	Raiffeisen Bank SA
24.	Fondul Deschis de Investiții Raiffeisen Prosper	A 1044/03.05.2006	CSC06FDIR/400033/03.05.2006		
25.	Fondul Deschis de Investiții BT Index Romania-ROTX	A 1619/17.07.2006	CSC06FDIR/120034/17.07.2006	BT Asset Management SAI SA	BRD - Groupe Société Générale SA
26.	Fondul Deschis de Investiții Raiffeisen Confort	A 1438/14.08.2007	CSC06FDIR/400037/14.08.2007	SAI Raiffeisen Asset Management SA	Raiffeisen Bank SA
27.	Fondul Deschis de Investiții Raiffeisen Romania Acțiuni	A 1439/14.08.2007	CSC06FDIR/400038/14.08.2007		
28.	Erste Bond Flexible RON	A 1872/09.10.2007	CSC06FDIR/400039/09.10.2007	SAI Erste Asset Management SA	Banca Comercială Română SA

Nr. crt.	Denumire	Număr și dată decizie autorizare/reautorizare	Număr și dată înscriere în Registrul ASF	Societate de administrare	Depozitar
29.	Erste Absolute Return 25 RON	A 1870/09.10.2007	CSC06FDIR/400042/09.10.2007		
30.	Fondul Deschis de Investiții Zepter Obligațiuni	A 2617/18.12.2007	CSC06FDIR/400044/18.12.2007	SAI Zepter SA	Banca Comercială Română SA
31.	Fondul Deschis de Investiții Zepter Mixt	A 2618/18.12.2007	CSC06FDIR/400045/18.12.2007		
32.	Fondul Deschis de Investiții Zepter Equity	A 2619/18.12.2007	CSC06FDIR/400046/18.12.2007		
33.	Fondul Deschis de Investiții OTP Obligațiuni	A 375/27.02.2008	CSC06FDIR/400048/27.02.2008	OTP Asset Management Romania SAI SA	Banca Comercială Română SA
34.	Fondul Deschis de Investiții OTP ComodisRO	A 377/27.02.2008	CSC06FDIR/400049/27.02.2008		
35.	Fondul Deschis de Investiții OTP AvantisRO	A 376/27.02.2008	CSC06FDIR/400050/27.02.2008		
36.	Fondul Deschis de Investiții BT Obligațiuni	A 1235/10.06.2008	CSC06FDIR/120051/11.06.2008	BT Asset Management SAI SA	BRD - Groupe Société Générale SA
37.	Fondul Deschis de Investiții Carpatica Stock	A 1237/10.06.2008	CSC06FDIR/320052/10.06.2008	SAI Carpatica Asset Management SA	Raiffeisen Bank SA
38.	Fondul Deschis de Investiții Carpatica Global	A 1275/17.06.2008	CSC06FDIR/320053/10.06.2008		
39.	Fondul Deschis de Investiții Diverso Europa Regional	A 1713/27.08.2008	CSC06FDIR/400056/27.08.2008	BRD Asset Management SAI SA	BRD - Groupe Société Générale SA
40.	Fondul Deschis de Investiții Acțiuni Europa Regional	A 1714/27.08.2008	CSC06FDIR/400057/27.08.2008		
41.	Fondul Deschis de Investiții Raiffeisen RON Plus	A 1715/27.08.2008	CSC06FDIR/400058/27.08.2008	SAI Raiffeisen Asset Management SA	Raiffeisen Bank SA
42.	Fondul Deschis de Investiții Certinvest XT Index	A 1793/10.09.2008	CSC06FDIR/400059/11.09.2008	SAI Certinvest SA	Banca Comercială Română SA
43.	Fondul Deschis de Investiții Audas Piscator	A 1205/04.08.2009	CSC06FDIR/400060/04.08.2009	SAI Atlas Asset Management SA	BRD - Groupe Société Générale SA
44.	Fondul Deschis de Investiții Raiffeisen Euro Plus	A 1507/21.10.2009	CSC06FDIR/400061/21.10.2009	SAI Raiffeisen Asset Management SA	Raiffeisen Bank SA
45.	Fondul Deschis de Investiții iFond Conservator	A 227/16.02.2010	CSC06FDIR/400062/16.02.2010	SAI Intercapital Investment Management SA	Banca Comercială Română SA
46.	Fondul Deschis de Investiții iFond Acțiuni	A 395/18.03.2010	CSC06FDIR/400063/18.03.2010		
47.	Fondul Deschis de Investiții BRD Euro Fond	A 452/30.03.2010	CSC06FDIR/400064/30.03.2010	BRD Asset Management SAI SA	BRD - Groupe Société Générale SA
48.	Fondul Deschis de Investiții BRD Index Europa Regional	A 453/30.03.2010	CSC06FDIR/400065/30.03.2010		
49.	Fondul Deschis de Investiții Raiffeisen Confort EURO	A 512/15.04.2010	CSC06FDIR/400066/15.04.2010	SAI Raiffeisen Asset Management SA	Raiffeisen Bank SA
50.	Fondul Deschis de Investiții Certinvest BET FI INDEX	A 850/01.07.2010	CSC06FDIR/400067/01.07.2010	SAI Certinvest SA	Banca Comercială Română SA
51.	Fondul Deschis de Investiții Certinvest BET INDEX	A 849/01.07.2010	CSC06FDIR/400068/01.07.2010		
52.	Fondul Deschis de Investiții OTP Euro Bond	A 1083/20.08.2010	CSC06FDIR/400069/20.08.2010	OTP Asset Management Romania SAI SA	Banca Comercială Română SA
53.	Fondul Deschis de Investiții BT Index Austria - ATX	A 1158/09.09.2010	CSC06FDIR/120070/09.09.2010	BT Asset Management SAI SA	BRD-Groupe Société Générale SA
54.	Fondul deschis de investiții Raiffeisen RON Flexi	A 487/25.05.2011	CSC06FDIR/400073/25.05.2011	SAI Raiffeisen Asset Management	Raiffeisen Bank SA
55.	Fondul Deschis de Investiții Piscator Equity Plus	A 466/18.05.2011	CSC06FDIR/400071/18.05.2011	SAI Atlas Asset Management SA	BRD-Groupe Société Générale SA
56.	Fondul Deschis de Investiții Certinvest Next Generation	A 486/25.05.2011	CSC06FDIR/400072/25.05.2011	SAI Certinvest SA	BRD - Groupe Société Générale SA
57.	Fondul Deschis de Investiții Certinvest Short Fund	A 951/28.09.2011	CSC06FDIR/400076/28.09.2011		

Nr. crt.	Denumire	Număr și dată decizie autorizare/reautorizare	Număr și dată înscriere în Registrul ASF	Societate de administrare	Depozitar
58.	Fondul Deschis de Investiții Monolith	A 55/19.01.2012	CSC06FDIR/400077/19.01.2012	SAI Atlas Asset Management SA	BRD - Groupe Société Générale SA
59.	Fondul Deschis de Investiții Carpatia Obligațiuni	A 209/28.02.2012	CSC06FDIR/320078/28.02.2012	SAI Carpatia Asset Management SA	Banca Comercială Română SA
60.	Erste Money Market RON	A 596/04.07.2012	CSC06FDIR/400079/04.07.2012	SAI Erste Asset Management SA	Banca Comercială Română SA
61.	Fondul Deschis de Investiții ETF BET Tradeville	A 606/09.07.2012	CSC06FDIR/400080/09.07.2012	SAI Vanguard Asset Management SA	BRD - Groupe Société Générale SA
62.	Fondul Deschis de Investiții Erste Bond Flexible Romania EUR	A 371/25.04.2013	CSC06FDIR/400081/25.04.2013	SAI Erste Asset Management SA	Banca Comercială Română SA
63.	Fondul Deschis de Investiții Erste Absolute Return 15 EUR	A 370/25.04.2013	CSC06FDIR/400082/25.04.2013		
64.	Fondul Deschis de Investiții Erste Absolute Return 25 EUR	A 369/25.04.2013	CSC06FDIR/400083/25.04.2013		
65.	Fondul Deschis de Investiții STK Europe	A 130/26.09.2013	CSC06FDIR/120084/26.09.2013	STK Financial Societate de Administrare a Investițiilor SA	BRD - Groupe Société Générale SA

Sursa: ASF

Anexa II.9 Fonduri închise de investiții înscrise în Registrul ASF la data de 31.12.2013

Nr. crt.	Denumire	Număr și dată înregistrare în Registrul ASF	Societate de administrare a investițiilor	Depozitar
1.	Fondul Închis de Investiții BT Invest 1	CSC08FIIR/120002/21.11.2005	BT Asset Management SAI SA	BRD - Groupe Société Générale SA
2.	Fondul Privat Comercial	CSC08FIIR/120003/31.05.2006	SAI Globinvest SA	Bancpost SA
3.	Fondul Închis de Investiții STK Emergent	CSC08FIIR/120004/16.03.2006	STK Financial Societate de Administrare a Investițiilor SA	BRD - Groupe Société Générale SA
4.	Globinvest - Fondul de Acțiuni Privat Transilvania	CSC08FIIR/120005/28.06.2006	SAI Globinvest SA	Bancpost SA
5.	Fondul Oamenilor de Afaceri - Fond Închis de Investiții	CSC08FIIR/400007/30.08.2006	Societatea de Administrare a Investițiilor SAFI - Invest SA	Libra Internet Bank SA
6.	Fondul Închis de Investiții Star Value	CSC08FIIR/400008/08.02.2007	SAI Star Asset Management SA	Banca Comercială Română SA
7.	Euroglobinvest	CSC08FIIR/120009/27.09.2007	SAI Globinvest SA	Bancpost SA
8.	BT Invest	CSC08FIIR/120010/06.03.2008	BT Asset Management SAI SA	BRD - Groupe Société Générale SA
9.	Fondul Închis de Investiții Raiffeisen Strategii Valutare	CSC08FIIR/400012/01.07.2008	SAI Raiffeisen Asset Management SA	Raiffeisen Bank SA
10.	Fondul Închis de Investiții Certinvest Everest	CSC08FIIR/400013/01.07.2008	SAI Certinvest SA	Banca Comercială Română SA
11.	Fondul Închis de Investiții Certinvest Leader	CSC08FIIR/400014/08.12.2008		
12.	Fondul Închis de Investiții Certinvest Properties RO	CSC08FIIR/400017/19.11.2009	SAI Certinvest SA	BRD - Groupe Société Générale SA
13.	Raiffeisen Dolar Plus	CSC08FIIR/400019/09.09.2010	SAI Raiffeisen Asset Management SA	Raiffeisen Bank SA
14.	Fondul Închis de Investiții Sectorial Financiar IFOND Financiar Romania	CSC08FIIR/400018/20.07.2010	SAI Intercapital Investment Management SA	BRD-Groupe Société Générale SA
15.	Fondul Închis de Investiții Sectorial IFOND Gold	CSC08FIIR/400020/04.11.2010		
16.	Fondul Închis de Investiții Hermes	CSC08FIIR/400023/05.05.2011	SAI Atlas Asset Management SA	BRD-Groupe Société Générale SA
17.	Fondul Închis de Investiții Certinvest Arta Românească	CSC08FIIR/400021/12.04.2011	SAI Certinvest SA	Banca Comercială Română SA
18.	Fondul Închis de Investiții Certinvest Absolute Return	CSC08FIIR/400022/19.04.2011		

Nr. crt.	Denumire	Număr și dată înregistrare în Registrul ASF	Societate de administrare a investițiilor	Depozitar
19.	Fondul Închis de Investiții Certinvest Green	CSC08FIIR/400024/28.06.2011	SAI Certinvest SA	BRD-Groupe Société Générale SA
20.	Fondul Închis de Investiții Herald	CSC08FIIR/400025/14.07.2011	SAI Atlas Asset Management SA	BRD-Groupe Société Générale SA
21.	Fondul Închis de Investiții Matador	CSC08FIIR/400026/27.03.2012		
22.	Fondul Închis de Investiții Active Plus	CSC08FIIR/400027/20.04.2012	SAI Swiss Capital Asset Management SA	UniCredit Ţiriac Bank SA
23.	Fondul Închis de Investiții Active Invest	CSC08FIIR/400028/20.04.2012		
24.	Fondul Închis de Investiții DCP Investiții	CSC08FIIR/400030/13.11.2012	SAI Atlas Asset Management SA	BRD-Groupe Société Générale SA
25.	Fondul Închis de Investiții Multicapital Invest	CSC08FIIR/400029/30.10.2012	SAI Star Asset Management SA	BRD-Groupe Société Générale SA
26.	OTP Agri Fund	CSC08FIIR/400031/13.02.2013	OTP Asset Management	Banca Comercială Română SA
27.	OTP Properties	CSC08FIIR/400032/13.02.2013	Romania SAI SA	Banca Comercială Română SA
28.	Fondul Închis de Investiții Omnitrend	CSC08FIIR/400033/28.02.2013	SAI Sira SA	Banca Comercială Română SA
29.	Fondul Închis de Investiții Omnihedge	CSC08FIIR/400034/28.02.2013		
30.	Fondul Închis de Investiții BET-FI Index Invest	CSC08FIIR/120035/10.04.2013	SAI Broker SA	BRD-Groupe Société Générale SA
31.	Fondul Închis de Investiții Global Investing Fund	CSC08FIIR/400036/25.04.2013	SAI Vanguard Asset Management SA	BRD-Groupe Société Générale SA

Sursa: ASF

Anexa II.10 Societățile de investiții de tip închis înscrise în Registrul ASF la data de 31.12.2013

Nr. crt.	Denumire	Număr și dată de înscriere în Registrul ASF	Depozitar
1.	SIF Banat-Crișana SA	PJR09SIIR/020002/02.02.2006	ING Bank NV Amsterdam Sucursala București
2.	SIF Moldova SA	PJR09SIIR/040001/14.12.2005	BRD - Groupe Société Générale SA
3.	SIF Transilvania SA	PJR09SIIR/080004/06.03.2006	ING Bank NV Amsterdam Sucursala București
4.	SIF Muntenia SA	PJR09SIIR/400005/15.06.2006	BRD - Groupe Société Générale SA
5.	SIF Oltenia SA	PJR09SIIR/160003/14.02.2006	ING Bank NV Amsterdam Sucursala București
6.	SC Fondul Proprietatea SA	PJR09SIIR/160006/18.08.2010	BRD - Groupe Société Générale SA

Sursa: ASF

Anexa II.11 Situația depozitarilor înscrși în Registrul ASF la data de 31.12.2013

Nr. crt.	Denumire	Adresă	Număr și dată act individual	Număr și dată de înscriere în Registrul ASF	Telefon/Fax
1.	Bancpost SA	București, bd. Dimitrie Pompeiu nr. 6A, sector 2	3111/11.09.2003	PJR10DEPR/400001/11.09.2003	Tel: 021/380.0999 021/365.6102 Fax: 021/330.4202
2.	ING Bank N.V. Amsterdam Sucursala București	București, bd. Iancu de Hunedoara nr. 48, parter și et. 7-12, sector 1	146/28.01.2008	PJM10DEPMNLD0001/28.01.2008	Tel: 021/222.1600 Fax: 021/222.1401
3.	UniCredit Ţiriac Bank SA	București, str. Ghețarilor nr. 23-25, sector 1	66/16.11.2006	PJR10DEPR/400011/16.11.2006	Tel: 021/200.2000 Fax: 021/230.8485
4.	Libra Internet Bank SA	București, str. Semilunei nr. 4-6, sector 2	3893/11.11.2003	PJR10DEPR/400006/11.11.2003	Tel: 021/208.8000 Fax: 021/230.6565
5.	BRD-Groupe Société Générale SA	București, str. Biharia nr. 67-77, clădirea Metav corp A2, et. 2, sector 1	4338/09.12.2003	PJR10DEPR/400007/09.12.2003	Tel: 021/200.8378 Fax: 021/200.8377
6.	Raiffeisen Bank SA	București, Calea Floreasca nr. 246C, Clădirea Sky Tower et. 2-7, sector 1	54/08.01.2004	PJR10DEPR/400009/08.01.2004	Tel: 021/306.1000 Fax: 021/230.0700
7.	Banca Comercială Română SA	București, bd. Regina Elisabeta nr. 5, sector 3	27/04.05.2006	PJR10DEPR/400010/04.05.2006	Tel: 021/312.6185 Fax: 021/311.1971
8.	Banca Românească	București, str. Dinu Vintilă nr. 11, etaj 4,5,6,7, sector 2	1/13.01.2009	PJR10DEPR/400013/13.01.2009	Tel: 021/305.9490 Fax: 021/305.9574
9.	Citibank Europe PLC Dublin - Sucursala România	București, Calea Victoriei nr. 145, sector 1	19/09.06.2011	PJM10DEPMIRL0002/09.06.2011	Tel: 021/203.5550 Fax: 021/203.5565

Sursa: ASF

Anexa II.12 Organisme de formare profesională atestate de ASF

Nr. crt.	Denumire societate	Sediul societății	Telefon/ Fax	Nume conducător
1.	Asociația Administratorilor de Fonduri din România	București, Splaiul Unirii nr. 16, et. 4, camera 403, sector 4	021/312.9743 021/312.9744	Dragoș NEACȘU
2.	Asociația Brokerilor	București, str. Povernei, nr. 15-17, et. 1, ap. 1, sector 1	021/317.9933 021/317.9934	Dan PAUL
3.	Centrul de Pregătire Financiară Millenium	București, Splaiul Unirii nr. 4, bl. B3, et. 6, sector 4	021/327.1180 021/327.1181	Adrian SIMIONESCU
4.	SC SIBEX - Sibiu Stock Exchange SA	Sibiu, Piața Aurel Vlaicu nr. 9-10, etaj III	0269/211.799 0269/211.153	Gheorghe Ovidiu PETRU
5.	SC AS Financial Markets SIF	Sibiu, Piața Crișan nr. 1	0744/664.467 0369/432.488	Ioan ALEMAN

Sursa: ASF

Anexa II.13 Situația consultanților de investiții la data de 31.12.2013 - Consultanți persoane fizice

Nr. crt.	Consultanți - persoane fizice	Număr și dată decizie de autorizare	Număr și dată de înscriere în Registrul ASF	Telefon/ Fax
1.	Gherman Cristian-Gabriel	3116/22.07.2004	PFR04CIPF/350004/13.02.2006	Tel: 0256/206.687 Fax: 0256/206.687
2.	Ababei Dana	3170/28.07.2004	PFR04CIPF/400002/13.02.2006	Tel: 021/321.7857 0723/190.227 Fax: 021/321.7857
3.	Dan Cecilia-Magda	3440/07.09.2004	PFR04CIPF/400003/13.02.2006	Tel: 021/323.9123
4.	Drulă Dorin Cornel	553/23.02.2006	PFR04CIPF/400007/23.02.2006	Tel: 021/321.6823 Fax: 021/321.6801
5.	Cârceie Radu	798/03.04.2006	PFR04CIPF/350009/03.04.2006	Tel: 0256/127.840 0256/190.773 Fax: 0256/190.773
6.	Cosma Dorin	799/03.04.2006	PFR04CIPF/350010/03.04.2006	Tel: 0256/294.205
7.	Beșchea Lucian	2159/16.08.2006	PFR04CIPF/080011/16.08.2006	Tel: 0268/313.036 0742/850.158
8.	Seghete Carmen	3416/15.11.2006	PFR04CIPF/400014/15.11.2006	Tel: 0722/284.861
9.	Oancea Cornelia-Mioara	3415/15.11.2006	PFR04CIPF/400013/15.11.2006	Tel: 0723/513.795
10.	Tudose Gelu	3414/15.11.2006	PFR04CIPF/400012/15.11.2006	Tel: 0722/500.005
11.	Pal Mukul	3630/22.12.2006	PFR04CIPF/120015/22.12.2006	Tel: 0264/426.885 0364/117.885 0746/919.497 Fax: 0364/117.885
12.	Angheluță Maria-Elena	60/22.01.2007	PFR04CIP/400016/22.01.2007	Tel: 021/307.6005 Fax: 021/307.6005
13.	Paraschiv Nicușor	1494/22.07.2008	PFR04CIPF/160019/22.07.2008	Tel/Fax: 0351-419586
14.	Anghel Andrei-Bogdan	1712/27.08.2008	PFR04CIPF/1000020/27.08.2008	Tel: 021/630.2032 Fax: 021/630.2032
15.	Turcaș Florin Marius	1400/28.09.2009	PFR04CIPF/020022/28.09.2009	Tel: 0723/634.593
16.	Harsan Dan	13/05.01.2010	PFR04CIPF/260023/05.01.2010	Tel: 0756/026.756
17.	Istodor Horiana Ileana	261/23.02.2010	PFR04CIPF/400024/23.02.2010	Tel:
18.	Teodorescu Bogdan Gabriel	409/23.03.2010	PFR04CIPF/400025/23.03.2010	Tel: 0755/043.680
19.	Arion Răzvan Marius	635/18.05.2010	PFR04CIPF/400026/18.05.2010	Tel: 0722/332.554
20.	Lupu Marius Adrian	579/21.06.2011	PFR04CIPF/400027/21.06.2011	Tel: 0728/854.883
21.	Pop Bogdan	950/28.09.2011	PFR04CIPF/320028/28.09.2011	Tel:
22.	Skokan Nicolae	845/02.10.2012	PFR04CIPF/320029/02.10.2012	Tel: 0230/520.101 Fax: 0230/520.101
23.	Massaci Alexandru Ioan	331/11.04.2013	PFR04CIPF/400030/11.04.2013	Tel: 0742/200.907

Nr. crt.	Consultanți - persoane fizice	Număr și dată decizie de autorizare	Număr și dată de înscriere în Registrul ASF	Telefon/ Fax
24.	Marineanu Dragoș Andrei	330/11.04.2013	PFR04CIPF/400031/11.04.2013	Tel: 021/211.9649; 0722/474.316
25.	Vlaicu Bogdan	70/25.07.2013	PFR04CIPF/290032/25.07.2013	-
26.	Mainescu Coman-Teodor	88/13.08.2013	PFR04CIPF/150033/13.08.2013	Tel: 0722/155.354
27.	Perianu Andrei Florin	142/04.10.2013	PFR04CIPF/400034/04.10.2013	Tel: 0721/975.329
28.	Irimescu Olivia Camelia	188/14.11.2013	PFR04CIPF/400035/14.11.2013	Tel: 0723/316.175

Sursa: ASF

Anexa II.14 Situația consultanților de investiții la data de 31.12.2013 - Consultanți persoane juridice

Nr. crt.	Consultanți - persoane juridice	Adresă	Număr și dată decizie de autorizare	Număr și dată de înscriere în Registrul ASF	Telefon/ Fax
1.	SC BUCHAREST EQUITY RESEARCH GROUP SA	București, str. Pierre de Coubertin, Office Center nr. 3-5, sector 2	4494/17/11/2004	PJR04CIPJ/400002/13.02.2006	Tel: 021/307.6005 Fax: 021/307.6006
2.	SC SMART TRADE CONSULT SRL	Buzău, str. Nufărului nr. 7, jud. Buzău	2301/08.12.2008	PJR04CIPJ/100005/08.12.2008	Tel/Fax:0238/432.137

Sursa: ASF

Anexa II.15 Situația evaluatorilor înregistrați în Registrul ASF la data de 31.12.2013

Evaluatori persoane fizice

Nr. crt.	Evaluatori - persoane fizice	Număr și dată de înscriere în Registrul ASF	Telefon/Fax
1.	Olaru Ion	PFR16EVPF/080001/30.03.2006	Fax: 0268/414.648
2.	Anghel Ion	PFR16EVPF/400002/30.03.2006	Fax: 021/267.4248
3.	Chimisliu Gabriel	PFR16EVPF/13007/27.07.2010	

Sursa: ASF

Evaluatori persoane juridice

Nr. crt.	Evaluatori - persoane juridice	Număr și dată de înscriere în Registrul ASF	Telefon/Fax
1.	PRICEWATERHOUSECOOPERS MANAGEMENT CONSULTANTS SIF	PJR16EVPJ/400001/30.03.2006	Fax: 021/202.8650
2.	ALFA CHIM CONSULTING SIF	PJR16EVPJ/350003/30.03.2006	Fax: 0256/219.092
3.	JPA AUDIT & CONSULTANTA SIF	PJR16EVPJ/400004/30.03.2006	Fax: 021/327.5236
4.	ERNST&YOUNG SIF	PJR16EVPJ/400006/30.03.2006	Fax: 021/310.7123
5.	CMF CONSULTING SA	PJR16EVPJ/400008/17.04.2006	Fax: 021/321.7857
6.	ELF EXPERT SIF BUCUREȘTI	PJR16EVPJ/400009/17.04.2006	Fax 021/314.2475
7.	DARIAN DRS SA	PJR16EVPJ/120011/17.04.2006	Fax 0264/438.033; 0264/438.034; Tel: 0722/875.797
8.	ROMCONST CONSULTING SIF	PJR16EVPJ/240013/26.05.2006	Fax: 0262/221.197
9.	PRECISS CONSULTING SIF	PJR16EVPJ/400014/26.05.2006	Fax: 021/321.6801
10.	FENCO SA	PJR16EVPJ/400015/03.07.2006	Fax: 021/313.2179
11.	FAIRVALUE CONSULTING SRL	PJR16EVPJ/400017/02.07.2010	Fax: 021/322/7106
12.	NG CONSULTING SRL	PJR16EVPJ/400018/25.10.2010	Fax: 031/401.2228; Tel: 0722/332.244
13.	DELOITTE CONSULTANTA SRL	PJR16EVPJ/400019/17.03.2011	Fax: 021/222.1660
14.	KPMG ADVISORY SRL	PJR16EVPJ/400020/19.12.2012	Fax:40(21).201.2211

Sursa: ASF

Anexa II.16 Firmele de investiții din alte state membre, înscrise în Registrul ASF la data de 31.12.2013

Numărul total al firmelor de investiții din alte state membre, înscrise în Registrul ASF la data de 31.12.2013 este de **1.435**. Lista completă se regăsește în Registrul ASF la adresa de web: www.asfromania.ro.

Sursa: ASF

Anexa II.17 Instituțiile de credit din alte state membre, înscrise în Registrul ASF la data de 31.12.2013

Numărul total al instituțiilor de credit din alte state membre, înscrise în Registrul ASF la data de 31.12.2013 este de **147**. Lista completă se regăsește în Registrul ASF la adresa de web: www.asfromania.ro.

Sursa: ASF

**Anexa II.18 Organisme de plasament colectiv în valori mobiliare din state membre ale căror titluri de participare sunt distribuite pe teritoriul României,
la data de 31.12.2013**

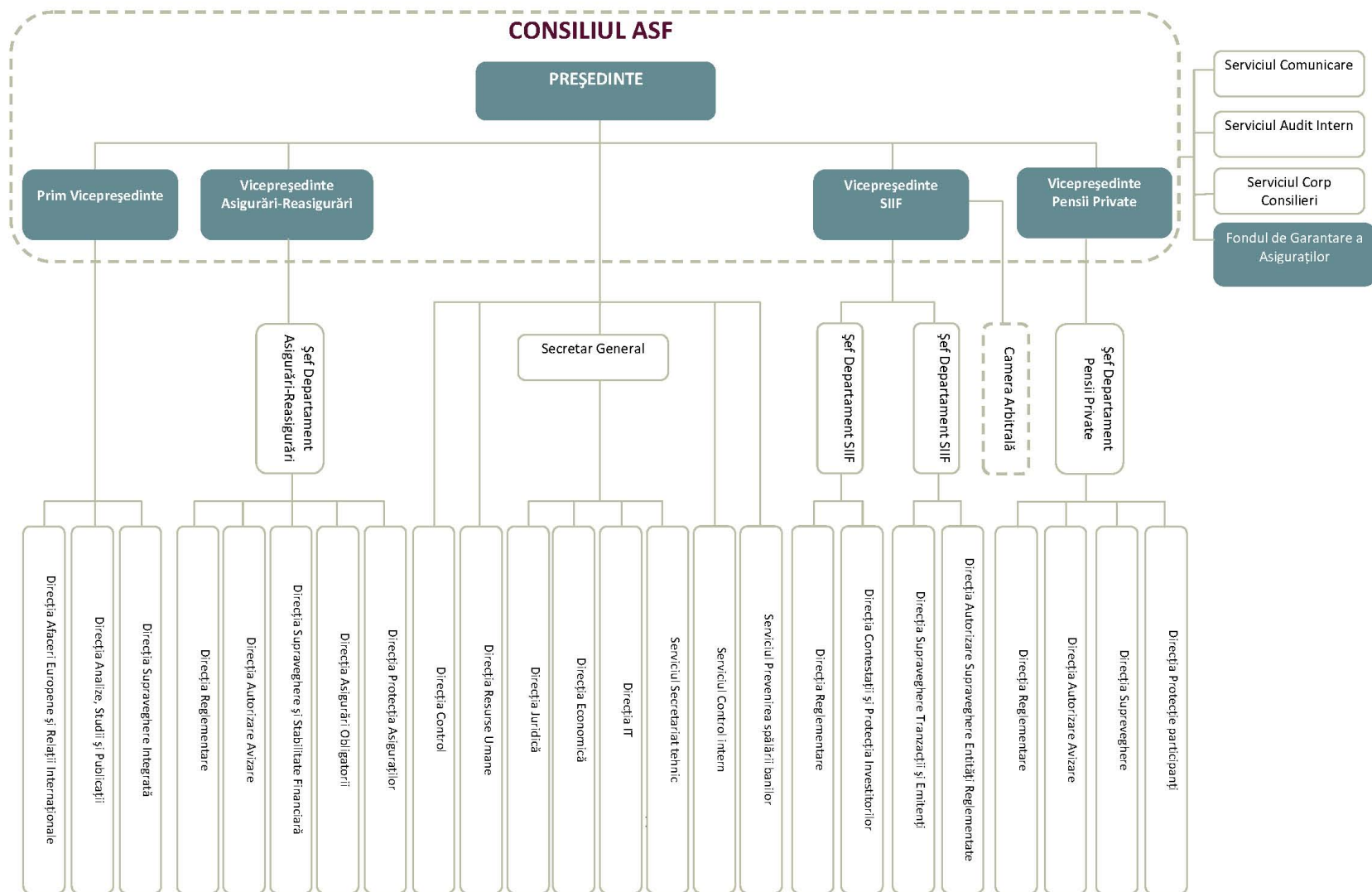
Nr. crt.	Denumire OPCVM	Subfonduri ale OPCVM distribuite pe teritoriul României	Societatea de administrare a OPCVM (SAI)	Autoritatea competentă	Persoană de legătură	Distribuitorul în România al titlurilor de participare-adresă	Nr. de înscriere în Registrul public al ASF
1.	Raiffeisen-Osteuropa-Aktien Fonds		Raiffeisen Kapitalanlage-Gesellschaft mit beschränkter Haftung - Austria Sediul social - Schwarzenbergplatz 3 A - 1010 Viena, Austria	Österreich - FMA Finanzmarktaufsicht	Mr. Martin Jethan Tel: 43 171170 3553 Fax:43 171170 763553 martin.jethan@rcm.at Dumitru Rusu Tel: 0040 722 213 619 Fax 0040 21 314 0290 rusud@vf.ro	Raiffeisen Bank SA Piața Charles de Gaulle nr. 15, sector 1, cod 011857, București	CSC06FDIMAUT0001
2.	Raiffeisen-Eurasien-Aktien Fonds						CSC06FDIMAUT0002
3.	Raiffeisen-Emerging Markets-Aktien						CSC06FDIMAUT0003
4.	Raiffeisen-Europa-Aktien Fonds						CSC06FDIMAUT0004
5.	Raiffeisen-Global-Rent						CSC06FDIMAUT0007
6.	Raiffeisen-EuroPlus-Rent Fonds						CSC06FDIMAUT0008
7.	Raiffeisen-Russland Aktien Fonds						CSC06FDIMAUT0015
8.	LF	1. (LF) EQUITY - GLOBAL EQUITIES FUND 2. (LF) EQUITY - INSTITUTIONAL PORTFOLIOS FUND 3. (LF) EQUITY - EMERGING EUROPE MARKETS FUND 4. (LF) EQUITY - GREEK EQUITIES FUND 5. (LF) MONEY MARKET - INCOME PLUS \$ FUND 6. (LF) ABSOLUTE RETURN FUND 7. (LF) SPECIAL PURPOSE - CLICK FUND 8. (LF) SPECIAL PURPOSE - DOUBLE CLICK FUND 9. (LF) SPECIAL PURPOSE - ALL WEATHER FUND 10. (LF) SPECIAL PURPOSE - ALL WEATHER PLUS FUND 11. (LF) SPECIAL PURPOSE - DUAL FORMULA FUND 12. (LF) EQUITY - DYNAMIC ROMANIAN FUND 13. (LF) SPECIAL PURPOSE BLUE CHIPS PROTECT FUND 14. (LF) ABSOLUTE RETURN II FUND 15. (LF) SPECIAL PURPOSE BLUE CHIPS PROTECT II FUND 16. (LF) SPECIAL PURPOSE 8% EQUITY FORMULA € FUND 17. (LF) SPECIAL PURPOSE 6% EQUITY FORMULA \$ FUND 18. (LF) SPECIAL PURPOSE 10% EQUITY FORMULA PLN FUND 19. (LF) SPECIAL PURPOSE BLUE CHIPS PROTECT III FUND 20. (LF) MONEY MARKET - CASH FUND 21. (LF) BALANCED - ACTIVE FUND 22. (LF) SPECIAL PURPOSE EQUITY FORMULA BONUS(RO) FUND	Eurobank EFG Fund Management Company (LUX) SA Sediul social -Rue Jean Monnet nr. 5 Luxemburg	Comisia de Supraveghere a Sectorului Financiar (CSSF) din Luxemburg	Daniel Stifter Tel:0040 21 308 6842 Fax:0040 21 320 2585	Bancpost SA Str. Dimitrie Pompeiu nr. 6A, sector 2, București	CSC06FDIMLUX0012
9.	LF Fund of Funds	1. (LF) FUND OF FUNDS - EQUITY BLEND 2. (LF) FUND OF FUNDS - BRIC 3. (LF) FUND OF FUNDS - BALANCED BLEND 4. (LF) FUND OF FUNDS - REAL ESTATE					CSC06FDIMLUX0013

Nr. crt.	Denumire OPCVM	Subfonduri ale OPCVM distribuite pe teritoriul României	Societatea de administrare a OPCVM (SAI)	Autoritatea competentă	Persoană de legătură	Distribuitorul în România al titlurilor de participare-adresă	Nr. de înscriere în Registrul public al ASF
10.	Alpha Aggressive Strategy Domestic Equities Fund		Alpha Asset Management Mutual Funds Management Company SA Sediul social - 12-14 Pesmazoglou, GR-105 64 Atena, Grecia	Comisia Pieței de Capital din Grecia	Beatrice Popescu Tel:0040 21 209 2438 Fax:0040 21 231 7685 Cristian Hîncu Tel: 0040 21 209 2400 Fax:0040 21 231 6572	Alpha Bank Romania SA Calea Dorobanților nr. 237B, sector 1, București	CSC06FDIMGRC0017
11.	Alpha Select South-East Europe Foreign Equities Fund						CSC06FDIMGRC0018
12.	Alpha European Government Foreign Bonds Fund						CSC06FDIMGRC0020
13.	Alpha Cosmos Stars Europe Foreign Equities Fund Of Fund						CSC06FDIMGRC0022
14.	Alpha Cosmos Stars USA Foreign Equities Fund of Fund						CSC06FDIMGRC0023
15.	Alpha Cosmos Stars Silk Route Asia Foreign Equities Fund Of Fund						CSC06FDIMGRC0024
16.	Alpha Global Conservative Foreign Balanced Fund						CSC06FDIMGRC0025
17.	OTP Central European Equity Fund		OTP Fund Management PTE. LTD 1134 Budapesta, Váci út. nr. 33, Ungaria	Hungarian Financial Supervisory Authority	Cristian Nae Tel:0040 21 307 5700 Fax:0040 21 307 5730	OTP Bank România SA str. Buzești nr. 66-68, sector 1, București	CSC06FDIMHUN0026
18.	ESPA Stock Global Emerging Markets		ERSTE - SPARINVEST Kapitalanlagegesellschaft m.b.H., Austria Habsburgergasse 1A, A - 1010 Viena, Austria	Autoritatea Pieței Financiare din Austria	Vasile Cristian Pascu Tel:0040 21 313 1030 Fax:0040 31 313 0077 Mihnea Bărbulescu Tel:0040 372 269 920 Fax:0040 372 269 999	Banca Comercială Română SA Bd. Regina Elisabeta nr. 5, sector 3, București SAI ERSTE Asset Management SA Str. Uruguay nr. 14, sector 1, București	CSC06FDIMAUT0027
19.	ESPA Bond Europe						CSC06FDIMAUT0028
20.	ESPA Bond Dollar						CSC06FDIMAUT0029
21.	ESPA Bond Danubia						CSC06FDIMAUT0030
22.	ESPA Stock Global						CSC06FDIMAUT0031
23.	ESPA Stock Europe Emerging						CSC06FDIMAUT0032
24.	ESPA STOCK RISING MARKETS						CSC06FDIAAUT0034
25.	Pioneer Funds	1. Pioneer Funds - European Potential 2. Pioneer Funds - Euroland Equity 3. Pioneer Funds - North American Basic Value 4. Pioneer Funds - Emerging Markets Equity 5. Pioneer Funds - Emerging Europe and Mediterranean Equity 6. Pioneer Funds - Global Select 7. Pioneer Funds - U.S. Pioneer Fund 8. Pioneer Funds - Euro Corporate Bond 9. Pioneer Funds - Strategic Income	Pioneer Asset Management SA 4 rue Alphonse Weicker L 2721 Luxemburg	Comisia de Supraveghere a Sectorului Financiar (CSSF) din Luxemburg	David Glassey Tel:352 42120 2225 Fax:352 42120 8260	UniCredit Ţiriac Bank SA str. Gheţarilor nr. 23-25, sector 1 Bucureşti Citibank Europe PLC Dublin - Sucursala România Calea Victoriei nr. 145, sector 1, Bucureşti	CSC06FDIMLUX0033

Nr. crt.	Denumire OPCVM	Subfonduri ale OPCVM distribuite pe teritoriul României	Societatea de administrare a OPCVM (SAI)	Autoritatea competentă	Persoană de legătură	Distribuitorul în România al titlurilor de participare-adresă	Nr. de înscriere în Registrul public al ASF
		10. Pioneer Funds - Emerging Markets Bond 11. Pioneer Funds - Emerging Markets Corporate Bond 2016 12. Pioneer Funds - Commodity Alpha 13. Pioneer Funds - Euro Aggregate Bond 14. Pioneer Funds - Euro Bond 15. Pioneer Funds - Euro Strategic Bond 16. Pioneer Funds - Global Ecology 17. Pioneer Funds - Gold and Mining 18. Pioneer Funds - Multi Asset Real Return 19. Pioneer Funds - U.S. Dollar Aggregate Bond 20. Pioneer Funds - U.S. Fundamental Growth 21. Pioneer Funds - Europe Recovery Income 2017				<i>Piraeus Bank</i> București, str. Dr. N. Staicovici nr. 2, et. 1, sector 5, Fax:021 402 8551	
26.	ING (L)	1. ING (L) Invest Asia ex Japan 2. ING (L) Invest Emerging Europe 3. ING (L) Invest Emerging Markets High Dividend 4. ING (L) Invest Euro High Dividend 5. ING (L) Invest Euro Income 6. ING (L) Invest European Real Estate 7. ING (L) Invest Global High Dividend 8. ING (L) Invest Global Opportunities 9. ING (L) Invest Greater China 10. ING (L) Invest Latin America 11. ING (L) Invest Materials 12. ING (L) Invest Sustainable Equity 13. ING (L) Invest US (Enhanced Core Concentrated) 14. ING (L) Invest US High Dividend 15. ING (L) Renta Fund Dollar 16. ING (L) Renta Fund Emerging Markets Debt (Hard Currency) 17. ING (L) Renta Fund Euro 18. ING (L) Renta Fund Euro Liquidity 19. ING (L) Renta Fund Eurocredit 20. ING (L) Renta Fund Global High Yield	ING Investment Management Luxembourg SA 3, rue Jean Piret, Luxembourg	Comisia de Supraveghere a Sectorului Financiar (CSSF) din Luxemburg	Horia Braun Erdei ING Asset Management B.V. The Netherlands, Sucursala București București, Opera Center, str. Costache Negri nr. 1-5 sector 5	<i>ING Bank N.V. Amsterdam Sucursala București</i> Bd. Kiseleff nr. 11-13, sector 1, București Tel:021.222.1600 Fax:021.222.1401 Email:office@ingbank.ro <i>Millenium Bank</i> Piața Presei Libere nr. 3-5, Clădirea City Gate, Turnul Sudic, parter, et. 13-17, sector 1 <i>Citibank Europe PLC Dublin - Sucursala România</i> Calea Victoriei nr. 145, sector 1, București <i>Piraeus Bank</i> București, str. Dr. N. Staicovici nr. 2, et. 1, sector 5, Fax:021 402 8551 <i>OTP Bank România SA</i> str. Buzzești nr. 66-68, sector 1, București	PJM07SISMLUX0002

Nr. crt.	Denumire OPCVM	Subfonduri ale OPCVM distribuite pe teritoriul României	Societatea de administrare a OPCVM (SAI)	Autoritatea competentă	Persoană de legătură	Distribuitorul în România al titlurilor de participare-adresă	Nr. de înscriere în Registrul public al ASF
27.	ING International	1. ING International Converging Europe Equity 2. ING Romanian International Equity 3. ING Romanian International Bond	ING Investment Management Luxembourg SA 3, rue Jean Piret, Luxembourg	Comisia de Supraveghere a Sectorului Financiar (CSSF) din Luxemburg	Horia Braun Erdei ING Asset Management B.V. The Netherlands, Sucursala București București, Opera Center, str. Costache Negri nr. 1-5, sector 5	<p><i>ING Bank N.V. Amsterdam Sucursala București</i> Bd. Kiseleff nr. 11-13, sector 1, București Tel:021.222.1600 Fax:021.222.1401 e-mail:office@ingbank.ro</p> <p><i>Millenium Bank</i> Piața Presei Libere, nr. 3-5, Clădirea City Gate, Turnul Sudic, parter, et. 13-17, sector 1</p> <p><i>Citibank Europe PLC Dublin - Sucursala România</i> Calea Victoriei nr. 145, sector 1, București</p> <p><i>OTP Bank România SA</i> str. Buzzești nr. 66-68, sector 1, București</p>	PJM07SISMLUX0004
28.	Franklin Templeton Investment Funds	1. Franklin High Yield Fund 2. Franklin India Fund 3. Franklin Natural Resources Fund 4. Franklin Technology Fund 5. Franklin Templeton Global Fundamental Strategies Fund 6. Franklin US Total Return Fund 7. Templeton Asian Growth Fund 8. Templeton BRIC Fund 9. Templeton China Fund 10. Templeton Global Bond Fund 11. Templeton Global Total Return Fund	(autoadministrat)	Comisia de Supraveghere a Sectorului Financiar (CSSF) din Luxemburg	Marius Nechifor Franklin Templeton Investment Management LTD United Kingdom - Sucursala București	<p><i>BRD - Groupe Société Générale SA</i> Bd. Ion Mihalache nr. 1-7, sector 1, București</p> <p><i>Citibank Europe PLC Dublin - Sucursala România</i> Calea Victoriei nr. 145, sector 1, București</p> <p><i>Millenium Bank</i> Piața Presei Libere nr. 3-5, Clădirea City Gate, Turnul Sudic, parter, et. 13-17, sector 1</p>	PJM07SISALUX0005

Anexa II. 19 Organigrama ASF la 31.12.2013

ABREVIERI

AAF	= Asociația Administratorilor de Fonduri din România
ADR	= American Depositary Receipt (<i>Certificat americane de depozit</i>)
AFIA	= Administrator de Fonduri de Investiții Alternative
AGA	= Adunarea Generală a Acționarilor
ANAF	= Agenția Națională de Administrare Fiscală
ANNA	= Association of National Numbering Agencies (<i>Asociația Agențiilor Naționale de Numerotare</i>)
ANPC	= Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor
AOPC	= Alte Organisme de Plasament Colectiv
APAPR	= Asociația pentru Pensii Administrate Privat din România
ASF	= Autoritatea de Supraveghere Financiară
ATS	= Alternative Trading System (<i>Sistem Alternativ de Tranzacționare</i>)
AWG	= Analysis Working Group (<i>Grup de lucru pentru analiză</i>), ESRB
BAAR	= Biroul Asigurătorilor de Autovehicule din România
BaFIN	= Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (<i>Autoritatea Federală de Supraveghere Financiară</i>), Germania
BCE	= Banca Centrală Europeană
BEI	= Banca Europeană de Investiții
BERD	= Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BM	= Banca Mondială
BNR	= Banca Națională a României
BRR	= Bank Recovery and Resolution Directive (<i>Directiva de recuperare bancară și rezoluție</i>)
BVB	= Bursa de Valori București
BVC	= Buget de venituri și cheltuieli
CA	= Consiliul de Administrație
CAFR	= Camera Auditorilor Financiari din România
CASCO	= Asigurări de mijloace de transport terestru altele decât cele feroviare
CBRK	= Calificare profesională conducători executivi ai brokerilor de asigurări și/sau reasigurări
CCB	= Casa de Compensare București
CCP	= Countercyclical Premium (<i>Prima de lichiditate contraciclică</i>)
CCPFI	= Committee for Consumer Protection and Financial Innovation (<i>Comitetul privind Protecția Consumatorului și Inovația Financiară</i>), EIOPA
CDS	= Credit Default Swap
CE	= Comisia Europeană
CEDAM	= Baza de date în care sunt înscrise polițele RCA emise în România
CEMA	= Committee for Economic and Markets Analysis (<i>Comitetul pentru Analiză Economică și de Piață</i>), ESMA
CFD	= Contract for Difference (<i>contracte pe diferență</i>)
CFI	= Classification of Financial Instruments (<i>Clasificarea instrumentelor financiare</i>)
CIVM	= Certificat de Înregistrare a Valorilor Mobiliare
CJUE	= Curtea de Justiție a Uniunii Europene
CNP	= Comisia Națională de Prognoză
CNPF	= Comisia Națională a Pieței Financiare, Republica Moldova
CNPP	= Casa Națională a Pensii Publice
CNSF	= Comitetul Național pentru Stabilitate Financiară
CNVM	= Comisia Națională a Valorilor Mobiliare
ComFrame	= Common Framework (<i>Cadru comun</i>)
CPC	= Contrapartea Centrală
CPF	= Calificare profesională intermediari persoane fizice
CRA	= Credit Rating Agency (<i>Agenții de rating</i>)
CRC	= Casa Română de Compensare
CRD IV	= Capital Requirements Directive IV (<i>Directiva IV privind cerințele de capital</i>)
CRR	= Capital Requirements Regulation (<i>Regulament privind cerințele de capital</i>)
CSA	= Comisia de Supraveghere a Asigurărilor

CSB/CFT	= combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului
CSSF	= Comisia de Supraveghere a Sectorului Financiar din Luxemburg
CSSPP	= Comisia de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private
DC	= Depozitarul Central
DGPMB	= Direcția Generală de Poliție a Municipiului București
DoP	= Delivery vs. Payment (<i>Livrare vs. plată</i>)
DPA	= Direcția Protecția Asiguraților, ASF
DRPCIV	= Direcția Regim Permise de Conducere și Înmatriculare a Vehiculelor
DS	= Depozitarul SIBEX
DSGE	= Dynamic Stochastic General Equilibrium
DSPSC	= Direcția Stabilitate a Pieței, Supraveghere și Control
EBA	= European Banking Authority (<i>Autoritatea Bancară Europeană</i>)
EIOPA	= European Insurance and Occupational Pensions Authority (<i>Autoritatea Europeană de Asigurări și Pensii Ocupaționale</i>)
EIOPA BoS	= EIOPA Board of Supervisors (<i>EIOPA Consiliul Supraveghetorilor</i>)
EIOPC	= European Insurance and Pensions Committee (<i>Comitetului European pentru Asigurări și Pensii Ocupaționale</i>)
EMIR	= European Market Infrastructure Regulation (<i>Regulamentul privind infrastructura pieței europene</i>)
ERC	= European Regional Committee (<i>Comitetul Regional European</i>)
ESA	= European System of Accounts (<i>Sistemul de Conturi European</i>)
ESMA	= European Securities and Markets Authority (<i>Autoritatea Europeană pentru Valori Mobiliare și Piețe</i>)
ESMA BoS	= ESMA Board of Supervisors (<i>ESMA Consiliul Supraveghetorilor</i>)
ESRB	= European Systemic Risk Board (<i>Comitetul European de Risc Sistemic</i>)
ETC	= Exchange Traded Commodities
ETF	= Exchange Traded Funds
EWS	= Early Warning System (<i>Sistem de Avertizare Timpurie</i>)
FATCA	= The US Foreign Account Tax Compliance Act
FCA	= Financial Conduct Authority (<i>Autoritatea de Conduită Financiară</i>), Marea Britanie
FCI	= Fondul de Compensare a Investitorilor
FDI	= Fonduri deschise de investiții
FED	= Federal Reserve Bank (<i>Banca Rezervelor Federale</i>), SUA
FGA	= Fondul de Garantare a Asiguraților
FIA	= Fonduri de Investiții Alternative
FIAR	= Forumul Internațional de Asigurări-Reasigurări
FÎI	= Fonduri închise de investiții
FinReq	= Financial Requirements (<i>Cerințe Financiare</i>)
FISC	= Financial Innovation Standing Committee (<i>Comitetul Permanent pentru Educație Financiară</i>), ESMA
FMA	= Financial Market Authority (<i>Autoritatea pentru Piețe Financiare</i>), Austria
FMI	= Fondul Monetar Internațional
FoP	= Free of payment (<i>livrare fără plată</i>)
FOREX	= Foreign Exchange (<i>Piața Valutară</i>)
FP	= Fondul Proprietatea
FPAP	= Fond de Pensii Administrat Privat
FPF	= Fond de Pensii Facultative
FPVS	= Fondul de Protecție a Victimelor Străzii
FSB	= Financial Stability Board (<i>Comitetul de Stabilitate Financiară</i>), IAIS
FSC	= Financial Stability Committee (<i>Comitetul de Stabilitate Financiară</i>), EIOPA
GDR	= Global Depository Receipt (<i>Certificate globale de depozit</i>)
GEM	= Growth and Emerging Markets (<i>Comitetul privind Creșterea Economică și Piețele Emergente</i>), IOSCO
GLP-MIP	= Grupul de Lucru Permanent - Monitorizarea Integrată a Piețelor, ASF
GLSII	= Grupul de Lucru Solvabilitate II, ASF
G-SIFIs	= Global Systemically Important Financial Institutions (<i>Instituții Financiare de Importanță Sistemică Globală</i>)
IAIS	= International Association of Insurance Supervisors (<i>Asociația Internațională a Supraveghetorilor în Asigurări</i>)
ICAR	= International Catastrophic Risks Forum (<i>Forumul Internațional al Riscurilor Catastrofale</i>)

IFD	= Instrumente financiare derivate
IFIGS	= International Forum of Insurance Guarantee Schemes (<i>Forumul Internațional al Schemelor de Garantare în Asigurări</i>)
IFRS	= International Financial Reporting Standards (<i>Standardele Internaționale de Raportare Financiară</i>)
IGPR	= Inspectoratul General al Poliției Române
IGSC	= Insurance Group Supervision Committee (<i>Comitetul de Supraveghere a Grupurilor de Asigurări</i>), EIOPA
IGSRR	= Internal Governance, Supervisory Review and Reporting Committee (<i>Comitetul de Guvernanță Internă, Evaluarea Supravegherii și Raportare</i>), EIOPA
IM	= Internal Models (<i>Modele interne</i>)
IMA	= Institutul de Management în Asigurări
IMD II	= Insurance Mediation Directive II (<i>Directiva II privind intermedierea în asigurări</i>)
IMM	= Întreprinderi mici și mijlocii
IMSC	= Investment Management Standing Committee (<i>Comitetul permanent privind administrarea investițiilor</i>), ESMA
INFE	= International Network on Financial Education (<i>Rețeaua Internațională pentru Educație Financiară</i>), OECD
INS	= Institutul Național de Statistică
IOPS	= International Organisation of Pension Supervisors (<i>Organizația Internațională a Supraveghetorilor de Pensii</i>)
IORP	= Institution for Occupational Retirement Provision Directive (<i>Directiva Europeană privind activitățile și supravegherea instituțiilor pentru furnizarea de pensii ocupaționale</i>)
IORPs	= Institutions for Occupational Retirement Provision (<i>Instituțiile de furnizare de pensii ocupaționale</i>)
IOSCO	= International Organization for Securities Commission (<i>Organizația Internațională a Comisiilor de Valori Mobiliare</i>)
IPB	= Indemnizații Brute Plătite
IPISC	= Investor Protection and Intermediaries Standing Committee (<i>Comitetul permanent privind protecția investitorilor și intermediarii</i>), ESMA
ISIN	= International Securities Identification Number (<i>Număr internațional de identificare a valorilor mobiliare</i>)
IT	= Information Technology (<i>Tehnologia Informației</i>)
IWG	= Instruments Working Group (<i>Grupul de lucru privind Instrumente</i>), ESRB
KNF	= Komisja Nadzoru Finansowego (<i>Autoritatea de Supraveghere Financiară</i>), Polonia
LOS	= Locul obișnuit de staționare
LTG	= Long Term Guarantees (<i>Garanții pe termen lung</i>)
LTGA	= Long Term Guarantee Assessment (<i>Evaluarea garanțiilor pe termen lung</i>)
MA	= Matching Adjustment (<i>Prima de echilibrare</i>), Directiva Omnibus II
MAD	= Market Abuse Directive (<i>Directiva privind abuzul pe piață</i>)
MAI	= Ministerul Afacerilor Interne
MAR	= Market Abuse Regulation (<i>Regulamentul privind abuzul pe piață</i>)
MDRWG	= Market Data Reporting Working Group (<i>Grupul de lucru privind raportarea datelor din piață</i>), ESMA
MFP	= Ministerul Finanțelor Publice
MiFID	= Markets in Financial Instruments Directive (<i>Directiva privind piețele de instrumente financiare</i>)
MiFID-CoB	= MiFID Conduct of Business (<i>MiFID Conduită de afaceri</i>)
MIFIR	= Markets in Financial Instruments Regulation (<i>Regulamentul privind piețele de instrumente financiare</i>)
MISC	= Market Integrity Standing Committee (<i>Comitetul permanent privind integritatea pieței</i>), ESMA
MMOU	= Multilateral Memorandum of Understanding (<i>Memorandumul Multilateral de Înțelegere</i>), IOSCO
MO	= Monitorul Oficial
NGARCH	= Nonlinear Generalized AutoRegressive Conditional Heteroskedasticity
OECD	= Organization for Economic Cooperation and Development (<i>Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică</i>)
OMF	= Ordin Ministrul Finanțelor
OMT	= Ordinul Ministrului Turismului
ONG	= Organizație neguvernamentală
ONPCSB	= Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor
OPC	= Organisme de Plasament Colectiv
OPC	= Occupational Pension Committee (<i>Comitetul pentru pensii ocupaționale</i>), EIOPA
OPCOM	= Operatorul Pieței de Energie și Gaze Naturale din România
OPCVM	= Organisme de Plasament Colectiv în Valori Mobiliare

ORC	= Oficiu al Registrului Comerțului
OTC	= Over-The-Counter
OUG	= Ordonanță de urgență a Guvernului
PAD	= Poliță de asigurare obligatorie împotriva dezastrelor naturale
PAID	= Pool-ul de Asigurare Împotriva Dezastrelor Naturale
PBRK	= Pregătire profesională continuă conducători executivi ai brokerilor de asigurări și/sau reasigurări
PBS	= Prime brute subscrise
PCS	= Puterea de Cumpărare Standard
PIB	= Produsul Intern Brut
PICCI-DIICOT	= Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism
POSDRU	= Program Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane
PPF	= Pregătire profesională continuă intermediari persoane fizice
PRA	= Prudential Regulation Authority (<i>Autoritatea de Reglementare Prudențială</i>), Marea Britanie
PRIPs	= Packaged Retail Investment Products (<i>Pachete de produse de investiții de retail</i>)
PTSC	= Post-Trading Standing Committee (<i>Comitetul permanent privind activitatea post-tranzacționare</i>), ESMA
PwC	= PricewaterhouseCoopers
QIS5	= Cel de-al cincilea Studiu Cantitativ de Impact, EIOPA
RASDAQ	= Romanian Association of Securities Dealers Automated Quotation (<i>Asociația Română de dealeri de valori mobiliare cotate automat</i>)
RCA	= Asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto
REVER	= Registrul pentru evidenta evenimentelor rutiere
ROF	= Regulament de Organizare și Funcționare
SAFPAP	= Societate de administrare a unui fond de pensii administrat privat
SAFPP	= Societate de administrare a fondurilor de pensii private
SAI	= Societate de Administrare a Investițiilor
SAR	= Sectorul Asigurări-Reasigurări, ASF
SARIS	= Suspension and Restoration Information System (<i>Sistemul Informatic de Suspendare și Restaurare</i>), ESMA
SEE	= Spațiul economic european
SIBEX	= Sibex Sibiu Stock Exchange
SIF	= Societate de Investiții Financiare
SIIF	= Sectorul Instrumentelor și Investițiilor Financiare, ASF
SIR	= Sistemul Informatic de Raportare
SSIF	= Societate de Servicii de Investiții Financiare
SSPP	= Sectorul Sistemului de Pensii Private, ASF
TAIEX	= Technical Assistance and Information Exchange (<i>Asistență tehnică și schimb de informații</i>), CE
TFPP	= Task Force on Personal Pensions (<i>Grup de lucru privind pensiile personale</i>), EIOPA
TREM	= Transaction Reporting Exchange Mechanism (<i>Mecanismul de Raportare a Tranzacțiilor</i>), ESMA
TVA	= Taxa pe Valoare Adăugată
UCITS	= Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities (= OPCVM)
UE	= Uniunea Europeană
UNSAR	= Uniunea Națională a Societăților de Asigurare și Reasigurare din România
UNSIAR	= Uniunea Națională a Societăților de Intermediere și Consultanță în Asigurări din România
VAN	= Valoare activ net
VaR	= Valoarea la Risc
VIG	= Vienna Insurance Group
VUAN	= Valoarea unitară a activului net
XBRL	= eXtensible Business Reporting Language
XL	= excess of loss (<i>excedent de daună</i>)

LISTĂ TABELE

PARTEA I

Tabelul I 1 Creșterea economică în UE	18
Tabelul I 2 PIB pe locuitor exprimat în PCS (% din media UE-28)	18
Tabelul I 3 Evoluția datoriei guvernamentale în UE	21
Tabelul I 4 Populația și numărul de salariați	23
Tabelul I 5 Evoluția inflației și a cursului de schimb	24
Tabelul I 6 Gradul de penetrare a asigurărilor în PIB (%)	26
Tabelul I 7 Densitatea asigurărilor (euro/locuitor)	27
Tabelul I 8 Total active ca pondere în PIB	29
Tabelul I 9 Contribuția entităților supravegheate de ASF la finanțarea datoriei guvernamentale (metodologia ESA95) în anul 2013	30
Tabelul I 10 Situația cumpărărilor și vânzărilor de acțiuni realizate de persoanele nerezidente în anul 2013	37
Tabelul I 11 Domeniile de interes pentru investitorii nerezidenți în 2013	38
Tabelul I 12 Evoluția capitalului social subscris în perioada 2009-2013	41
Tabelul I 13 Dinamica primelor brute subscrise pentru asigurări generale și de viață în perioada 2009-2013	44
Tabelul I 14 Evoluția gradului de penetrare și densitatea asigurărilor în perioada 2009-2013	45
Tabelul I 15 Structura primelor brute subscrise în perioada 2009-2013	46
Tabelul I 16 Societățile cu cele mai mari volume de prime brute subscrise și ponderea lor în total piață (asigurări generale și de viață)	47
Tabelul I 17 Dinamica primelor brute subscrise pentru asigurări generale în perioada 2009-2013	48
Tabelul I 18 Societățile care au înregistrat cele mai mari subscrieri pentru asigurări generale în anul 2013	48
Tabelul I 19 Dinamica primelor brute subscrise pentru asigurări de viață în perioada 2009-2013	50
Tabelul I 20 Societățile care au înregistrat cel mai mare volum de subscrieri pentru asigurări de viață	52
Tabelul I 21 Dinamica indemnizațiilor brute plătite pentru asigurări generale și de viață în perioada 2009-2013	52
Tabelul I 22 Structura indemnizațiilor brute plătite pe cele două categorii de asigurare în perioada 2009-2013	53
Tabelul I 23 Dinamica indemnizațiilor brute plătite pentru asigurări generale în perioada 2009 – 2013	54
Tabelul I 24 Societățile de asigurări cu cel mai mare volum de indemnizații brute plătite pentru asigurări generale	54
Tabelul I 25 Dinamica indemnizațiilor brute plătite pentru asigurări de viață în perioada 2009-2013	57
Tabelul I 26 Societățile care au înregistrat cel mai mare volum de indemnizații plătite pentru asigurări de viață	58
Tabelul I 27 Evoluția primelor brute subscrise și a indemnizațiilor brute plătite pentru asigurările de locuințe facultative și obligatorii	59
Tabelul I 28 Evoluția principalilor indicatori pentru asigurările facultative de locuințe (2011-2013)	59
Tabelul I 29 Situația indicatorilor pentru asigurările obligatorii de locuințe (2011-2013)	59
Tabelul I 30 Evoluția rezervelor tehnice brute pentru asigurări generale, în perioada 2009-2013	61
Tabelul I 31 Evoluția rezervelor tehnice brute pentru asigurări de viață, în perioada 2009-2013	62
Tabelul I 32 Activele bilanțiere ale societăților de asigurare, în perioada 31.12.2009 – 31.12.2013	63
Tabelul I 33 Principalii indicatori ai activității de reasigurare în 2013	71
Tabelul I 34 Structura cheltuielilor de achiziție și administrare pe categorii de asigurări	77
Tabelul I 35 Rata daunei principalelor clase de asigurări generale, în perioada 2011-2013	80
Tabelul I 36 Evoluția valorii marjei de solvabilitate (în lei) disponibilă înregistrată pentru asigurări generale și asigurări de viață, în perioada 31.12.2009 – 31.12.2013:	80
Tabelul I 37 continuare Tabel I 36	81
Tabelul I 38 Rezultatul financiar net în perioada 2009-2013	82
Tabelul I 39 Rezultatul tehnic aferent activității de asigurări generale, în perioada 2009-2013	82
Tabelul I 40 Rezultatul tehnic aferent activității de asigurări de viață, în perioada 2009-2013	82

Tabelul I 41 Situația brokerilor de asigurare cu cel mai mare volum de prime intermedate și ponderea lor în total piață în 2013	84
Tabelul I 42 Brokerii de asigurare care au raportat venituri mai mari de 3.300.000 lei în 2013	86
Tabelul I 43 Situația veniturilor obținute în anul 2013 de brokerii care intermediază pensii facultative	90
Tabelul I 44 Evoluția comparativă a BVB și a burselor din regiune	93
Tabelul I 45 Principalii indicatori de piață ai burselor din CEE (2013)	93
Tabelul I 46 Dinamica indicilor BVB în ultimii 5 ani	94
Tabelul I 47 Valoarea totală tranzacționată la BVB în anul 2013	95
Tabelul I 48 Evoluția comparativă a tranzacțiilor efectuate pe segmentul BVB și RASDAQ	95
Tabelul I 49 Valoarea tranzacționată pe segmentul BVB în 2013	95
Tabelul I 50 Emisiuni noi de obligațiuni prin intermediul BVB	96
Tabelul I 51 Evoluția ofertelor de acțiuni derulate pe piața reglementată	97
Tabelul I 52 Activitatea de tranzacționare în anul 2013 pe segmentele pieței reglementate de acțiuni administrată de BVB	99
Tabelul I 53 Companiile emitente de obligațiuni în anul 2013	100
Tabelul I 54 Evoluția tranzacțiilor cu obligațiuni la BVB (sunt cuprinse și ofertele publice inițiale) în perioada 2008 - 2013	101
Tabelul I 55 Activitate contracte futures în funcție de categoria de activ suport	103
Tabelul I 56 Statistica după activul suport al contractului futures	103
Tabelul I 57 Număr de contracte tranzacționate și valoare noțională în funcție de luna de scadență	104
Tabelul I 58 Prezentarea sintetică a anului 2013 din perspectiva RASDAQ	104
Tabelul I 59 Structura capitalizării și a numărului de emitenți pe categorii de piață RASDAQ	104
Tabelul I 60 Structura capitalizării și a numărului de emitenți pe categorii de piață RASDAQ	105
Tabelul I 61 Evoluția ofertelor de acțiuni derulate pe piața RASDAQ	105
Tabelul I 62 Situația societăților listate pe RASDAQ	105
Tabelul I 63 Dinamica indicilor secțiunii de piață RASDAQ în ultimii 5 ani	106
Tabelul I 64 Situația tranzacțiilor realizate pe ATS administrat de BVB	107
Tabelul I 65 Prezentarea sintetică a anului 2013 din perspectiva ATS	107
Tabelul I 66 Tranzacțiile efectuate pe ATS în 2013	108
Tabelul I 67 Capitalizarea segmentului ATS	108
Tabelul I 68 Situația admiterii la tranzacționare la BVB în 2013	109
Tabelul I 69 Situația intermediarilor la BVB în 2013	109
Tabelul I 70 Participanții la sistemul de tranzacționare al BVB	110
Tabelul I 71 Situația instrumentelor tranzacționate pe SIBEX la 31.12.2013	111
Tabelul I 72 Evoluția tranzacțiilor cu acțiuni pe piața reglementată la vedere în perioada 2010-2013	112
Tabelul I 73 Evoluția tranzacțiilor lunare cu acțiuni pe piața reglementată la vedere în 2013	113
Tabelul I 74 Evoluția tranzacțiilor anuale cu acțiuni pe ATS în perioada 2010-2013	113
Tabelul I 75 Evoluția tranzacțiilor lunare cu acțiuni pe ATS în 2013	113
Tabelul I 76 Situația intermediarilor pe piața la vedere SIBEX în 2013	114
Tabelul I 77 Contracte futures și options tranzacționate în 2013	114
Tabelul I 78 Contracte futures tranzacționate la SIBEX în 2013	115
Tabelul I 79 Contracte options tranzacționate la SIBEX în 2013	116
Tabelul I 80 Situația intermediarilor pe piața la termen SIBEX în 2013	117
Tabelul I 81 Situația entităților implicate pe piața OPC la 31.12.2013	122
Tabelul I 82 Clasamentul primelor cinci societăți de administrare a investițiilor după activul net administrat la data de 31.12.2013	122
Tabelul I 83 Numărul investitorilor repartizat pe categorii de fonduri deschise	123
Tabelul I 84 Orientarea capitalului investițional al fondurilor deschise de investiții în funcție de politica investițională	123
Tabelul I 85 Clasificarea FIÎ în funcție de politica investițională	124

Tabelul I 86 Valoarea activul net al fondurilor închise de investiții la data de 31.12.2013	124
Tabelul I 87 Dividende aferente profiturilor din perioada 2008-2013	125
Tabelul I 88 Structura acționariatului Fondului Proprietatea la 31.12.2013	125
Tabelul I 89 Activul net al FP	126
Tabelul I 90 Structura portofoliului FP	126
Tabelul I 91 Evoluția valorii activului net al SIF	127
Tabelul I 92 Evoluția lunară a profitului SIF în 2013	128
Tabelul I 93 Cifra de afaceri generată în 2012 de companiile din portofoliile SIF-urilor	129
Tabelul I 94 Ponderea companiilor din portofoliul agregat al SIF-urilor în total economie în 2012	130
Tabelul I 95 Alocarea strategică a portofoliilor SIF-urilor la 31.12.2013	131
Tabelul I 96 Expunerea depozitarilor din România la 31.12.2013 (calculată ca active totale minus numerar și depozite pentru toate fondurile aflate la un depozitar)	132
Tabelul I 97 Activitatea de depozitare și registru a Depozitarului Central	133
Tabelul I 98 Activitatea de compensare-decontare a Depozitarului Central în 2013	133
Tabelul I 99 Activitatea de registru a Depozitarului Sibex	135
Tabelul I 100 Activitatea de compensare-decontare a Depozitarului Sibex	135
Tabelul I 101 Membri compensatori ai CCB	137
Tabelul I 102 Statistici pe categorii de active suport CCB	138
Tabelul I 103 Statistici pe contracte futures CCB	138
Tabelul I 104 Număr de contracte și valoarea noțională lunară în sistemul administrat de CCB	138
Tabelul I 105 Veniturile și cheltuielile medii ale gospodăriilor în România	141
Tabelul I 106 Fonduri de pensii private - Gradul de acoperire prin hedging la 31.12.2013	144
Tabelul I 107 Fonduri de pensii private - Dețineri cumulate în capitalul social al emitenților din topul BVB la 31.12.2013	146
Tabelul I 108 Fonduri de pensii private - Structura depozitelor pe maturități și rata dobânzii	147
Tabelul I 109 Pilon II Număr participanți (mil. pers)	148
Tabelul I 110 Pilon II Pondere participanți cu contribuții lunare în total participanți 2012 - 2013	149
Tabelul I 111 Pilon II Active nete (miliarde lei)	153
Tabelul I 112 Pilon II Evoluție valoare medie cont dec.2012 - dec.2013	154
Tabelul I 113 Pilon II Structura investițiilor la 31.12.2013	154
Tabelul I 114 Pilon II Structură investiții - total (miliarde lei)	154
Tabelul I 115 Pilon II Titluri de stat la 31.12.2013	156
Tabelul I 116 Pilon II Obligațiuni corporative la 31.12.2013	156
Tabelul I 117 Pilon II Obligațiuni municipale la 31.12.2013	157
Tabelul I 118 Evoluția structurii pe țări a investițiilor în obligațiuni municipale	158
Tabelul I 119 Pilon II Obligațiuni ale organismelor străine neguvernamentale la 31.12.2013	159
Tabelul I 120 Pilon II Valoarea portofoliului de acțiuni la 31.12.2013	159
Tabelul I 121 Pilon II Acțiuni, top 10 emitenți în 2013	160
Tabelul I 122 Pilon II Depozite bancare la 31.12.2013	161
Tabelul I 123 Pilon II Structura pe valute a depozitelor la 31.12.2013	161
Tabelul I 124 Pilon II Structura detaliată a băncilor la care sunt constituite depozitele la 31.12.2013 comparativ cu 31.12.2012	161
Tabelul I 125 Pilon II Titluri de participare la 31.12.2013	162
Tabelul I 126 Pilon II Alte active la 31.12.2013	162
Tabelul I 127 Pilon II Evoluția VUAN dec. 2013 - dec. 2012	163
Tabelul I 128 Pilon III Număr de participanți (persoane)	164
Tabelul I 129 Pilon III Active nete (mil. lei)	167
Tabelul I 130 Valoarea conturilor de pensii facultative	167
Tabelul I 131 Pilon III Structură investiții la 31.12.2013	168
Tabelul I 132 Pilon III Structură investiții - total (mil. lei)	168

Tabelul I 133 Pilon III Titluri de stat 31.12.2013	169
Tabelul I 134 Pilon III Obligațiuni corporative la 31.12.2013	170
Tabelul I 135 Pilon III Obligațiuni municipale la 31.12.2013	171
Tabelul I 136 Pilon III Obligațiuni ale organismelor străine neguvernamentale la 31.12.2013	172
Tabelul I 137 Pilon III Acțiuni la 31.12.2013	173
Tabelul I 138 Pilon III Acțiuni, top 10 emitenți în 2013	174
Tabelul I 139 Pilon III Depozite bancare la 31.12.2013	175
Tabelul I 140 Pilon III Structura pe valute a depozitelor la 31.12.2013	175
Tabelul I 141 Pilon III Structura detaliată a băncilor la care sunt constituite depozitele la 31.12.2013 comparativ cu 31.12.2012	175
Tabelul I 142 Pilon III Titluri de participare - OPCVM la 31.12.2013	176
Tabelul I 143 Pilon III Alte active la 31.12.2013	176
Tabelul I 144 Pilon III Evoluție VUAN 2012 - 2013	177
Tabelul I 145 Situația agenților de marketing în 2013	178
Tabelul I 146 Evoluția veniturilor agenților de marketing persoane juridice în 2013 comparativ cu 2012	178
Tabelul I 147 Pilon II Rezultate financiare fonduri de pensii în 2013	178
Tabelul I 148 Pilon III Rezultate financiare fonduri de pensii în 2013	179
Tabelul I 149 Administratori fonduri de pensii private - Rezultate financiare în 2013	179
Tabelul I 150 Administratori fonduri de pensii private - Structură rezultate financiare în 2013	180

PARTEA II

Tabelul II 1 Numărul petițiilor înregistrate și soluționate în anul 2013	203
Tabelul II 2 Structura petițiilor înregistrate la CSA, pe clase de asigurări	204
Tabelul II 3 Primele zece societăți de asigurare care au înregistrat cele mai multe petiții transmise de asigurați/păgubiți în perioada ianuarie - aprilie 2013	204
Tabelul II 4 Structura petițiilor înregistrate la ASF, pe clase de asigurări	206
Tabelul II 5 Primele zece societăți de asigurare care au înregistrat cele mai multe petiții transmise de unități service	206
Tabelul II 6 Cursurile IMA în anul 2013	207
Tabelul II 7 Sesiunile de examinare organizate de IMA la nivel național în 2013	208
Tabelul II 8 Certificările acordate de IMA în anul 2013	208
Tabelul II 9 Lista cursurilor derulate în cadrul proiectului în 2013	209
Tabelul II 10 Sancțiunile acordate în cadrul activității de monitorizare a SSIF în perioada ianuarie - aprilie 2013	211
Tabelul II 11 Sancțiunile acordate în cadrul activității de monitorizare a SSIF în perioada mai - decembrie 2013	212
Tabelul II 12 Sesizările/solicitațiile primite de la autorități ale statului și alte instituții	213
Tabelul II 13 SSIF care au notificat intenția de a presta servicii și activități de investiții	229
Tabelul II 14 Numărul firmelor de investiții din alte state membre ale UE înscrise în Registrul public al ASF	235
Tabelul II 15 Instituții de credit din state membre care au fost înscrise în Registrul public al ASF	235
Tabelul II 16 Deciziile/avizele emise de ASF (CSSPP) în 2013 pentru administratori, fonduri, depozitari	247
Tabelul II 17 Deciziile/avizele emise de ASF (CSSPP) în 2013 pentru agenți de marketing	249
Tabelul II 18 Petiții transmise și soluționate în 2013 (cumulat prin poștă, telefon, e-mail sau prezență la sediu)	252
Tabelul II 19 Situația acțiunilor de control efectuate până la data de 29.04.2013	270
Tabelul II 20 Situația acțiunilor de control efectuate după data de 29.04.2013	271
Tabelul II 21 Sancțiunile aplicate de CNVM în 2013 în cadrul activității de control în sectorul piață de capital	274
Tabelul II 22 Sancțiunile aplicate de ASF în 2013 în cadrul activității de control în sectorul piață de capital	274
Tabelul II 23 Acțiunile de control în sistemul de pensii private în perioada ianuarie - aprilie 2013	277
Tabelul II 24 Acțiunile de control în sistemul de pensii private în perioada mai - decembrie 2013	278
Tabelul II 25 Numărul de posturi preluate la înființarea ASF	289
Tabelul II 26 Bilanțul contabil al FGA	302

Tabelul II 27 Evoluția numărului de membri ai FCI	307
Tabelul II 28 Evoluția contribuțiilor anuale ale membrilor FCI	307
Tabelul II 29 Evoluția contribuțiilor inițiale ale membrilor FCI	307
Tabelul II 30 Contribuția anuală datorată de fiecare administrator în baza rezervei tehnice	309

PARTEA III

Tabelul III 1 Execuția veniturilor ASF la data de 31.12.2013 (lei)	314
Tabelul III 2 Cheltuielile prevăzute și cele efectuate în perioada 01.01 – 31.12.2013 (lei)	316
Tabelul III 3 Execuția BVC al ASF 30.04-31.12.2013 (lei)	317
Tabelul III 4 Structura veniturilor prevăzute și a încasărilor realizate prin bugetul de venituri, la data de 29.04.2013 (mii lei)	319
Tabelul III 5 Cheltuielile prevăzute și cele efectuate în perioada 01.01.2013 – 29.04.2013 (mii lei)	322
Tabelul III 6 Structura veniturilor prevăzute și a încasărilor realizate prin bugetul de venituri, la data de 29.04.2013 (mii lei)	323
Tabelul III 7 Cheltuielile prevăzute și cele efectuate în perioada 01.01.2013 - 29.04.2013 (mii lei)	324
Tabelul III 8 Structura veniturilor prevăzute și a încasărilor realizate prin bugetul de venituri, la data de 29.04.2013 (mii lei)	326
Tabelul III 9 Cheltuielile prevăzute și cele efectuate în perioada 01.01.2013 - 29.04.2013 (mii lei)	327
Tabelul III 10 BILANȚUL ASF la data de 31.12.2013 (lei)	329
Tabelul III 11 CONTUL DE REZULTAT PATRIMONIAL al ASF la 31.12.2013	332
Tabelul III 12 SITUAȚIA FLUXURILOR DE TREZORERIE la data de 31.12.2013	333
Tabelul III 13 SITUAȚIA FLUXURILOR DE TREZORERIE la banci comerciale la data de 31.12.2013	333
Tabelul III 14 EXECUTIA BUGETULUI DE VENITURI ȘI CHELTUIELI AL ASF PE ANUL 2013 (lei)	333
Tabelul III 15 Elemente bilanțiere ale ASF (lei)	335
Tabelul III 16 Elemente ale contului de rezultat patrimonial (lei)	336
Tabelul III 17 Situația disponibilităților – cont Trezorerie (lei)	337
Tabelul III 18 Situația disponibilităților plasate la bănci comerciale (lei)	337
Tabelul III 19 Situația veniturilor ASF fără Fondul de Garantare al Asiguraților (lei)	338
Tabelul III 20 Situația cheltuielilor ASF fără Fondul de Garantare al Asiguraților (lei)	340

LISTĂ FIGURI

PARTEA I

Figura I 1 Evoluția economică sub influența agriculturii	17
Figura I 2 Contribuția categoriilor de resurse și utilizări la creșterea PIB	19
Figura I 3 Evoluția deficitului contului curent și a deficitului bugetar	20
Figura I 4 Intrările nete de capital ale nerezidenților	21
Figura I 5 Evoluția datoriei guvernamentale	22
Figura I 6 Evoluția datoriei externe	22
Figura I 7 Dinamica productivității, ocupării și câștigului salarial real	23
Figura I 8 Evoluția capitalizării totale a companiilor locale listate la Bursa de Valori București	28
Figura I 9 Evoluția capitalizării bursiere / PIB pentru România și țările din jur	29
Figura I 10 Evoluția principalilor indici bursieri internaționali în perioada 2009-2013	31
Figura I 11 Evoluția pe termen lung a principalilor indici bursieri regionali (Europa Centrală și de Est)	32
Figura I 12 Regimuri de volatilitate ale indicelui BET în perioada 2012-2013	33
Figura I 13 Dinamica indicilor de contagiune în randamente și în volatilitate	33
Figura I 14 Dinamica indicilor de contagiune în randamente și în volatilitate (pe țări)	34
Figura I 15 Evoluția cotațiilor Credit Default Swaps în perioada 2009 - 2013	35
Figura I 16 Evoluție indice randamente obligațiuni de stat pe 5 ani	35
Figura I 17 Investiții străine nete pe piața de capital românească	36
Figura I 18 Dinamica intrărilor (stânga) și ieșirilor (dreapta) de capital străin	37
Figura I 19 Fonduri de pensii private - alocarea strategică a activelor în 2013	39
Figura I 20 Fonduri de pensii private - alocarea strategică a activelor în 2012	39
Figura I 21 Dinamica capitalului social subscris în perioada 2009-2013	42
Figura I 22 Structura pe țări a participării la capitalul social al societăților de asigurare din România (%)	43
Figura I 23 Dinamica primelor brute subscrise în perioada 2009-2013	44
Figura I 24 Dinamica gradului de penetrare a asigurărilor și a densității asigurărilor, în perioada 2009 – 2013	45
Figura I 25 Dinamica primelor brute subscrise, pe total și pe categorii de asigurare, în perioada 2009 – 2013	46
Figura I 26 Dinamica structurii primelor brute subscrise, în funcție de categoria de asigurare, în perioada 2009-2013	46
Figura I 27 Evoluția primelor brute subscrise pentru asigurări generale, în perioada 2009-2013	48
Figura I 28 Structura pe clase a primelor brute subscrise din asigurări generale	49
Figura I 29 Prime brute subscrise pentru asigurări de viață	51
Figura I 30 Distribuția primelor brute subscrise pe clase de asigurări de viață	51
Figura I 31 Dinamica indemnizațiilor brute plătite, pe total și pe categorii de asigurare, în perioada 2009 -2013	53
Figura I 32 Dinamica structurii indemnizațiilor brute plătite, în funcție de categoria de asigurare, în perioada 2009–2013	53
Figura I 33 Evoluția indemnizațiilor brute plătite pentru asigurări generale, în perioada 2009-2013 (milioane lei)	54
Figura I 34 Structura pe clase a indemnizațiilor brute plătite pentru asigurări generale (%)	55
Figura I 35 Evoluția indemnizațiilor brute plătite pentru asigurări de viață, în perioada 2009-2013 (milioane lei)	57
Figura I 36 Structura pe clase a indemnizațiilor brute plătite pentru asigurări de viață (%)	57
Figura I 37 Dinamica rezervelor tehnice brute pentru asigurări generale, în perioada 2009-2013	61
Figura I 38 Dinamica rezervelor tehnice brute pentru asigurări de viață, în perioada 2009-2013	62
Figura I 39 Evoluția activelor totale și a plasamentelor financiare, în perioada 31.12.2009 - 31.12.2013	63
Figura I 40 Structura activelor societăților de asigurare la data de 31.12.2013	64
Figura I 41 Evoluția structurii activelor admise să acopere rezervele tehnice brute pentru asigurările generale în perioada 31.12.2009 – 31.12.2013	67
Figura I 42 Evoluția structurii activelor admise să acopere rezervele tehnice brute pentru asigurările de viață în perioada 31.12.2009 – 31.12.2013	69

Figura I 43 Dinamica primelor brute subscrise și ale primelor brute subscrise cedate în reasigurare, în perioada 2010-2013 (mil. lei)	72
Figura I 44 Dinamica veniturilor înregistrate de la reasigurători din indemnizații recuperate, în perioada 2010-2013 (mil. lei)	72
Figura I 45 Dinamica primelor brute subscrise și ale primelor brute subscrise cedate în reasigurare pentru categoria asigurărilor generale, în perioada 2010-2013 (mil. lei)	73
Figura I 46 Dinamica primelor brute subscrise și ale primelor cedate în reasigurare aferente clasei de asigurări generale VIII – asigurări de incendiu și alte calamități naturale, în perioada 2010-2013 (mil. lei)	74
Figura I 47 Dinamica primelor brute subscrise și ale primelor cedate în reasigurare aferente clasei de asigurări generale X – asigurări de răspundere civilă pentru vehicule, în perioada 2010-2013 (mil. lei)	74
Figura I 48 Dinamica primelor brute subscrise și ale primelor cedate în reasigurare aferente clasei de asigurări generale III – asigurări de mijloace de transport terestru, altele decât cele feroviare, în perioada 2010-2013 (mil. lei)	75
Figura I 49 Dinamica primelor brute subscrise și ale primelor brute subscrise cedate în reasigurare pentru categoria asigurărilor de viață, în perioada 2010-2013 (mil. lei)	76
Figura I 50 Evoluția cheltuielilor de achiziție și administrare pentru asigurări generale	78
Figura I 51 Structura cheltuielilor de achiziție și administrare pe clase de asigurări generale (%) la 31.12.2013	78
Figura I 52 Evoluția cheltuielilor de achiziție și administrare pentru asigurările de viață	79
Figura I 53 Structura cheltuielilor de achiziție și administrare pe clase de asigurări de viață (%) la 31.12.2013	79
Figura I 54 Evoluția activului bilanțier și a capitalului social subscris în perioada 2011 - 2013	83
Figura I 55 Evoluția primelor intermediare de brokerii de asigurare și a daunelor regularizate în perioada 2011 – 2013	85
Figura I 56 Structura veniturilor din activitatea de intermediere în asigurări la data de 31.12.2013	88
Figura I 57 Evoluția veniturilor din activitatea de intermediere în asigurări obținute de brokerii de asigurare în perioada 2011 – 2013	88
Figura I 58 Evoluția rezultatelor financiare înregistrate de brokerii de asigurare, în perioada 2011 – 2013	89
Figura I 59 Evoluția indicilor BVB în perioada 2009-2013	92
Figura I 60 Evoluția în 2013 a indicelui BET și a principalilor indici internaționali	92
Figura I 61 Evoluția capitalizării și a valorii medii zilnice de tranzacționare la BVB în perioada 2009-2013	94
Figura I 62 Structura tranzacțiilor BVB	95
Figura I 63 Evoluția valorii tranzacționate pe tipuri de instrumente financiare la BVB în 2013	97
Figura I 64 Evoluția indicatorilor de lichiditate ai BVB în 2013	97
Figura I 65 Evoluția tranzacțiilor cu obligațiuni pe BVB	100
Figura I 66 Evoluția tranzacțiilor cu produse structurate la BVB în perioada 2010-2013	101
Figura I 67 Regresia veniturilor totale ale burselor față de valoarea tranzacționată	102
Figura I 68 Regresia veniturilor totale ale burselor față de numărul de tranzacții	102
Figura I 69 Evoluția indicatorilor de lichiditate ai secțiunii de piață RASDAQ în perioada 2009-2013	106
Figura I 70 Evoluția capitalizării și a valorii medii zilnice de tranzacționare pe secțiunea de piață RASDAQ în perioada 2009-2013	107
Figura I 71 Distribuția tranzacțiilor realizate de intermediari în 2013	110
Figura I 72 Evoluția valorii tranzacționate a contractelor cu instrumente financiare derivate	115
Figura I 73 Volum și valoare contracte futures în perioada 2006-2013	116
Figura I 74 Volum și valoare contracte options în perioada 2006-2013	117
Figura I 75 Evoluția valorii activelor totale administrate de OPC locale	118
Figura I 76 Dinamica valorii activelor totale administrate de OPC românești în perioada ian. - dec. 2013 (%)	118
Figura I 77 Dinamica valorii activelor totale administrate de OPC românești în perioada ian. - dec. 2013 (mii lei)	119
Figura I 78 Dinamica structurii plasamentelor însumate ale OPC românești	119
Figura I 79 Structura pieței FDI românești pe tipuri de fonduri în funcție de volumul activelor la 31.12.2013	119
Figura I 80 Randamentul mediu lunar al VUAN pe tipuri de FDI în perioada ian. – dec. 2013	120
Figura I 81 Volatilitatea randamentului lunar al VUAN pe tipuri de FDI în perioada ian. - dec.2013	120
Figura I 82 Indicele Sharpe pe tipuri de FDI	120

Figura I 83 Structura plasamentelor în FDI și FÎl pe tipuri de investitori	121
Figura I 84 Subscrieri nete la FDI locale	121
Figura I 85 Situația cotelor de piață ale SAI în 2013	122
Figura I 86 Evoluția numărului de investitori în FDI	123
Figura I 87 Structura fondurilor închise de investiții după activul net la 31.12.2013	124
Figura I 88 Evoluția activului net al fondurilor închise de investiții în perioada ian. 2013 - dec. 2013	125
Figura I 89 Evoluția prețului și discount-ului față de VAN pentru FP în perioada 2011-2013	126
Figura I 90 Evoluția prețului și discount-ului față de VAN pentru SIF-uri în perioada 2011-2013	127
Figura I 91 Evoluția lunară a profitului SIF în 2013	128
Figura I 92 Influența exercitată de SIF-uri în companiile din portofoliu	129
Figura I 93 Cota de piață a depozitarilor fondurilor de investiții în funcție de activele totale	131
Figura I 94 Evoluția anuală a numărului de contracte tranzacționate în perioada 2009-2013	136
Figura I 95 Evoluția numărului de poziții pe IFD rămase deschise la finalul lunii, în perioada 2009-2013	136
Figura I 96 Evoluția mediei lunare a valorilor zilnice ale Open Interest	137
Figura I 97 Structura sistemului de pensii private din România	140
Figura I 98 Fonduri de pensii private - Alocarea pe țări a activelor la 31 dec. 2013	142
Figura I 99 Fonduri de pensii private - Evoluția activelor totale și creșterile lunare decembrie 2012 - decembrie 2013	142
Figura I 100 Fonduri de pensii private - Alocarea strategică a activelor la 31.12.2013	143
Figura I 101 Fonduri de pensii private - Evoluția expunerii valutare	143
Figura I 102 Fonduri de pensii private - Distribuția investițiilor în titluri de stat în funcție de rata cuponului aferentă la 31.12.2013	144
Figura I 103 Fonduri de pensii private - Structura pe valute a investițiilor în titluri de stat	144
Figura I 104 Fonduri de pensii private - Structura pe scadențe a investițiilor în titluri de stat în 2013	144
Figura I 105 Fonduri de pensii private - Structura obligațiunilor corporative pe țări în 2013	145
Figura I 106 Fonduri de pensii private - Structura investițiilor în obligațiuni municipale și supranaționale în 2013	145
Figura I 107 Fonduri de pensii private - Structura acțiunilor românești/străine în 2013	146
Figura I 108 Fonduri de pensii private - Structura acțiunilor românești pe emitenți în 2013	146
Figura I 109 Fonduri de pensii private - Structura investițiilor în OPCVM 2013	147
Figura I 110 Fonduri de pensii private - Structura depozitelor bancare în 2013	147
Figura I 111 Evoluția ratei medii de rentabilitate în sistemul de pensii private	148
Figura I 112 Pilon II Evoluția numărului de participanți nou intrați în perioada decembrie 2012 - decembrie 2013	149
Figura I 113 Pilon II Evoluția participanților cu contribuții lunare în 2013	150
Figura I 114 Pilon II Evoluția efectivului de salariați din economie în 2013	150
Figura I 115 Pilon II Evoluția structurii pe grupe de vârstă 2008 - 2013	150
Figura I 116 Pilon II Vârsta și distribuția pe sexe a participanților	150
Figura I 117 Pilon II Participanți - distribuție pe activități economice - decembrie 2013	151
Figura I 118 Pilon II Participanți - distribuție pe regiuni de dezvoltare - decembrie 2013	151
Figura I 119 Pilon II Participanți cu contribuții în luna curentă și contribuția medie dec. 2012 – dec. 2013	152
Figura I 120 Pilon II Contribuția medie/participant cu contribuție în luna curentă dec. 2012 - dec. 2013	152
Figura I 121 Pilon II Evoluție creștere lunară contribuție medie/participant și câștig salarial mediu brut în 2013	152
Figura I 122 Pilon II Cotă de piață în funcție de participanți și active nete - decembrie 2013	153
Figura I 123 Pilon II Evoluția alocării strategice a activelor în perioada 2008 - 2013	155
Figura I 124 Pilon II Structură investiții - decembrie 2013	155
Figura I 125 Pilon II Titluri de stat dec. 2012 - dec. 2013	155
Figura I 126 Pilon II Obligațiuni corporative dec. 2012 - dec. 2013	156
Figura I 127 Pilon II Structura investițiilor în obligațiuni corporative	157
Figura I 128 Pilon II Obligațiuni municipale dec. 2012 - dec. 2013	157
Figura I 129 Pilon II Structura obligațiunilor municipale românești la 31.12.2013	158
Figura I 130 Pilon II Obligațiuni organisme străine neguvernamentale dec. 2012 – dec. 2013	158

Figura I 131 Pilon II Structura pe emitenți a obligațiunilor supranaționale la 31.12.2013	159
Figura I 132 Pilon II Acțiuni dec. 2012 - dec. 2013	159
Figura I 133 Pilon II Structură investiții în acțiuni în funcție de țara emitentului	160
Figura I 134 Pilon II Depozite bancare dec. 2012 - dec. 2013	160
Figura I 135 Pilon II Titluri de participare dec. 2012 - dec. 2013	162
Figura I 136 Pilon II Evoluție VUAN în 2013	163
Figura I 137 Pilon II Rata medie ponderată de rentabilitate dec. 2012 - dec. 2013	163
Figura I 138 Pilon II Rate de rentabilitate anualizate decembrie 2013	163
Figura I 139 Pilon III Evoluție structură participanți pe grupe de vârstă 2007 - 2013	164
Figura I 140 Pilon III Vârsta și distribuția pe sexe a participanților	164
Figura I 141 Pilon III Structura angajaților în funcție de activitățile economice - decembrie 2013	165
Figura I 142 Pilon III Structura participanților pe regiuni de dezvoltare - decembrie 2013	165
Figura I 143 Pilon III Evoluția numărului de participanți nou intrați în decembrie 2012 - decembrie 2013	165
Figura I 144 Pilon III Evoluția contribuțiilor brute și a contribuției medii în dec. 2010 - dec. 2013	166
Figura I 145 Pilon III Contribuții brute totale în 2013	166
Figura I 146 Pilon III Cotă de piață în funcție de participanți și active nete - decembrie 2013	167
Figura I 147 Pilon III Evoluția alocării strategice a activelor	168
Figura I 148 Pilon III Structura portofoliilor la 31.12.2013	169
Figura I 149 Pilon III Titluri de stat dec. 2012 - dec. 2013	169
Figura I 150 Pilon III Obligațiuni corporative dec. 2012 - dec. 2013	170
Figura I 151 Pilon III Structură obligațiuni corporative	170
Figura I 152 Pilon III Obligațiuni municipale dec. 2012 - dec. 2013	171
Figura I 153 Pilon III Structura obligațiunilor municipale la 31.12.2013	171
Figura I 154 Pilon III Obligațiuni ale organismelor străine neguvernamentale dec. 2012 - dec. 2013	172
Figura I 155 Pilon III Structura obligațiunilor supranaționale la 31.12.2013	172
Figura I 156 Pilon III Acțiuni dec. 2012 - dec. 2013	173
Figura I 157 Pilon III Structură investiții în acțiuni în funcție de țara emitentului	173
Figura I 158 Pilon III Depozite bancare dec. 2012 - dec. 2013	174
Figura I 159 Pilon III Titluri de participare - OPCVM dec. 2012 - dec. 2013	176
Figura I 160 Pilon III Evoluție VUAN în 2013	177
Figura I 161 Pilon III Rate medii de rentabilitate în perioada dec. 2012 - dec. 2013	177
Figura I 162 Pilon III Rate de rentabilitate anualizate decembrie 2013	177
Figura I 163 Administratori de fonduri de pensii private - Profit/pierdere în exercițiul financiar 2012-2013	180
Figura I 164 Administratori de fonduri de pensii private - Structura veniturilor în 2013	181
Figura I 165 Administratori de fonduri de pensii private - Structura cheltuielilor în 2013	181

PARTEA II

Figura II 1 Evoluția numărului de petiții transmise de asigurați/păgubiți	202
Figura II 2 Număr de petiții transmise de asigurați/păgubiți către CSA	203
Figura II 3 Număr de petiții transmise de asigurați/păgubiți către ASF	205
Figura II 4 Situația primelor zece societăți de asigurare care au înregistrat cele mai multe petiții la ASF	207
Figura II 5 Petiții transmise și soluționate în anul 2013	251
Figura II 6 Structura petițiilor transmise și soluționate în 2013	251
Figura II 7 Structura plasamentelor FGA la 31.dec.2013	303
Figura II 8 Evoluția disponibilităților financiare ale FGA	303
Figura II 9 Numărul persoanelor prejudiciate prin vătămări corporale/daune materiale	303
Figura II 10 Valoarea despăgubirilor acordate în funcție de tipul prejudiciului	304
Figura II 11 Despăgubirea medie plătită	304

AUTORITATEA DE SUPRAVEGHERE FINANCIARĂ

Splaiul Independenței nr. 15, Sector 5, Cod poștal 050092, București

E-mail: office@asfromania.ro, web: www.asfromania.ro